
3 1761 07141082 3

SPRAWOZDANIE
Z POSZUKIWAŃ NA WEGRZECH

SPRAWOZDANIE

Z POSZUKIWAŃ NA WĘGRZECH

DOKONANYCH Z RAMIENIA AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

PRZEZ

WŁADYSŁAWA BARANA, JANA DĄBROWSKIEGO, JANA
ŁOSIA, JANA PTAŚNIKA I STAN. ZACHOROWSKIEGO

KRAKÓW
NAKŁADEM AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI GEBETHNERA I SPÓŁKI W KRAKOWIE,
GEBETHNERA I WOLFFA W WARSZAWIE
1919.

Od dłuższego czasu istniał wśród Wydziału historyczno-filozoficznego A. U. projekt zorganizowania do Węgier ekspedycyi, któraby zajęła się inwentaryzowaniem tamtejszych pomników historycznych, czy to pochodzenia polskiego, czy też w większym czy mniejszym stopniu odnoszących się do dziejów Polski. Badania zbiorów archiwalnych węgierskich prowadzone były wprawdzie przez uczonych polskich, jak prof. Wincentego Zakrzewskiego, prof. St. Smolkę, dyr. Fr. Papéego, prof. Grabowskiego, p. Merczynga, lecz czynione były przeważnie dla studyów specyalnych i materyały przez nich zebrane nie doczekały się opublikowania. Jedynie dyr. Papée podał ogólniejszą a dotychczas jedyną »wiadomość o archiwach węgierskich i materyale ich do dziejów polskich w drugiej połowie XV w.« [1]. Większe zaś lub mniejsze przyczynki źródłowe z archiwów węgierskich albo osobno czasem ogłaszano [2], albo też pomieszczano w większych publikacyach [3].

Po przeprowadzeniu ekspedycyi szwedzkiej w r. 1911, przystąpiono do zrealizowania projektu analogicznej wyprawy naukowej do Węgier. Pierwotnie zamierzono ją urządzić już w r. 1912, lecz ze względu na brak czasu, potrzebnego do uskutecznienia przygotowań, odłożono ją do r. 1913, w którym też istotnie się odbyła. Życzliwości król. węg. Akademii Umiejętności w Budapeszcie, węg. król. ministerstwa spraw wewnętrznych

[1]) Archiwum Komisyi histor. VIII, str. 428 i nast.

[2]) St. Kutrzeba, Akta odnoszące się do stosunków handlowych Polski z Węgrami, głównie z archiwum koszyckiego z lat 1354—1505, Archiwum komisyi histor. IX, str. 407 i nast., W. Zakrzewski, Dyaryusz zjazdu protestantów w Radomiu 1591, Archiwum Komisyi histor. IX, str. 486 i nast.

[3]) N. p. Czuczyński w Scriptores rerum Polonicarum XVIII, str. 392 i nast.

oraz król. węg. głównego archiwaryusza krajowego dra Dezyderego Csánki'ego ekspedycya zawdzięcza szereg ułatwień tak w ciągu podróży, jako też wśród poszukiwań. W szczególności zaś król. węg. ministerstwo spraw wewnętrznych udzieliło na czas trwania ekspedycyi urlopu Drowi Béli Iványi'emu, urzędnikowi Archiwum krajowego w Budapeszcie, umożliwiając mu przez to wzięcie w niej udziału w charakterze informatora i przewodnika. W skład samejże ekspedycyi wchodzili: Władysław Baran, Dr. Jan Dąbrowski, Prof. Dr. Jan Łoś, Prof. Dr. Jan Ptaśnik i Doc. Dr. Stanisław Zachorowski. Czas trwania ekspedycyi określono na 6 tygodni, z tem, iż w ciągu tego okresu ma ona rozpocząć inwentaryzacyę zabytków historycznych węgierskich, odnoszących się do Polski, ograniczając się chronologicznie do średnich wieków, a terytoryalnie do Budapesztu i Siedmiogrodu. W razie osiągnięcia pomyślnych rezultatów projektowano kontynuowanie tej pracy w przyszłości i objęcie nią zwolna całości zbiorów historycznych węgierskich. Ponieważ Dr. Dąbrowski spędził pierwsze półrocze 1913 r. w Budapeszcie jako stypendysta Senatu Akademickiego U. J. i prowadził w tym czasie poszukiwania archiwalne w tamtejszem Archiwum krajowem, przeto prof. Ptaśnik wyjechał wraz z nim na dwa tygodnie wcześniej przed pozostałymi członkami ekspedycyi, by zebrane przezeń materyały, które też weszły w skład niniejszego wydawnictwa, skolacyonować i ewentualnie uzupełnić. Po przybyciu innych członków do Budapesztu 12 sierpnia ekspedycya zajęła się więc już tylko zbadaniem materyałów Muzeum Narodowego, Biblioteki uniwersyteckiej i Akademii Umiejętności w Budapeszcie.

Archiwum krajowe w Budapeszcie jest wynikiem połączenia kilku archiwów publicznych i obejmuje materyał zarówno obfity, jak i różnorodny, który w czasach nowożytnych, liczonych na Węgrzech od r. 1526, rozpada się na szereg specyalnych działów. Materyał średniowieczny ogranicza się prawie wyłącznie do Oddziału dyplomatycznego, obejmującego około 40.000 oryginalnych dokumentów z przed roku 1526, bez względu na proweniencyę ponumerowanych liczbami bieżącemi i sygnaturą M. O. D. L. i ułożonych chronologicznie. Dla oryentacyi istnieje osobny katalog kartkowy tego działu, a nadto dawniejsze repertoria. Ze względu na program prac, zakreślony ekspe-

dycyi, badania w Archiwum krajowem ograniczono do tego działu. Podobnie, o ile chodzi o dokumenty, sięgnięto po r. 1526 i w Muzeum Narodowem.

Muzeum Narodowe w Budapeszcie posiada jako jeden z swych działów bibliotekę im. Szechenyi'ego, prócz druków i rękopisów istnieje w niej osobny oddział archiwalny, zawierający: 1) Zbiór dokumentów, które Muzeum otrzymało drogą darów i kupna, a które stanowi dziś własność Muzeum (jest to t. zw. »Törzsgyüjtemény«); wyodrębniono z niego dokumenty w całości, tyczące zagranicy i zebrano je pod sygnaturą: »Külföldi Oklevelek«. Te działy przejrzano po rok 1526. 2) Depozyty. Są to archiwa rodzinne kilkudziesięciu magnackich i szlacheckich rodzin węgierskich, stanowiące olbrzymią większość zbiorów archiwalnych Muzeum. Ze względu na brak repertoriów i charakter tych materyałów, najczęściej prywatno familijny lub gospodarczy, członkowie ekspedycyi przejrzeli tylko średniowieczne części archiwów tych rodzin, które wedle informacyi urzędników muzealnych, zawierać mogły materyał odnoszący się do Polski. Zbadanó wreszcie rękopisy i druki tejże biblioteki oraz biblioteki Uniwersytetu i Akademii Umiejętności.

Dnia 23 sierpnia członkowie ekspedycyi wyruszyli do Gyulafehérvár, gdzie zatrzymali się przez dni sześć, badając bibliotekę Batthyány'ch i Archiwum kapitulne. Biblioteka Batthyány'ch należy do największych tego rodzaju zbiorów na Węgrzech. Z polskiego punktu widzenia, prócz oczywiście zbioru książek, szczególnie interesującym był zbiór rękopisów tej biblioteki, skatalogowany sumiennie przez Dra Varju, a to z tego względu, że w skład jej weszły liczne rękopisy spiskie, nabyte przez założyciela biblioteki, z których wiele okazało się związanych z Polską. Archiwum Kapituły, jako dawnego locus credibilis obejmuje prawie wyłącznie materyał lokalnego znaczenia. Jedynie czasy Stefana Batorego dostarczyły szeregu dokumentów dotyczących sprawy Polski. Przez cały czas pobytu w Gyulafehérvár członkowie ekspedycyi byli gośćmi biskupa siedmiogrodzkiego, Eks. Gusťawa Mailátha.

Z Gyulafehérvár udała się ekspedycya do Sybina, gdzie spędzono trzy dni na poszukiwaniach w bibliotekach: 1) »Bruckenthalisches Muzeum«, 2) OO. Franciszkanów, 3) rzym.-kat. parafialnej oraz w zasobnem archiwum miejskiem, »Archiv der

Stadt Hermanstadt und der sächsischen Nation«, w którem wszelakoż znalazło się stosunkowo niewiele tylko materyału, odnoszącego się do stosunków, przeważnie handlowych, z Polską.

Z Sybina udała się ekspedycya na całotygodniowy pobyt do Kołoszwaru, gdzie zarówno ze strony tamtejszego uniwersytetu jak i rady miejskiej spotkała się z bardzo życzliwem i serdecznem przyjęciem. Przejrzano tam biblioteki 1) Kollegium kalwińskiego, 2) kollegium unitaryańskiego (w w. XVII i XVIII istniała tam osobna a dość liczna gmina unitaryańska polska, której spadkobiercą jest dzisiejsza gmina kołoszwarska) 3) pijarska, w skład której weszła dawna jezuicka, 4) uniwersytecka. Biblioteka uniwersytecka powstała w połowie XIX w., wzorowo urządzona wedle ostatnich wymogów techniki bibliotekarskiej, połączona jest dzisiaj z biblioteką i archiwum siedmiogrodzkiego Muzeum narodowego. To ostatnie, podobnie jak budapeszteńskie, zawiera archiwa i zbiory dokumentów szeregu rodzin siedmiogrodzkich, będących częścią depozytami, a częścią własnością Muzeum. Archiwalia są też wedle rodzin ułożone w szereg odrębnych całości, w których ze względu na brak repertoriów oryentować się można jedynie przy pomocy wskazówek urzędników archiwalnych. Znalazły się tam materyały polskie głównie z XVII wieku, prawie wyłącznie korespondencye, w dość dużej ilości, podobnie jak i w zbiorach unitaryańskich, częściowo już badanych ze strony polskiej (prof. Grabowski, Merczyng). Mniej pozytywnych rezultatów przyniosły natomiast poszukiwania w archiwum miejskiem, którego najważniejsze dokumenty zostały już zresztą ogłoszone drukiem.

W czasie pobytu ekspedycyi w Koloszwarze przedsięwziął prof. Ptaśnik z Drem Ivány'im dwudniową wycieczkę do archiwum m. Bystrzycy siedmiogrodzkiej, zawierającego materyały do stosunków handlowych tegoż miasta z Polską. Następnie udała się ekspedycya na trzydniowy pobyt do Maros Vasárhely. Tutaj zbadano bardzo bogatą bibliotekę i archiwum hr. Telekich oraz bibliotekę Kollegium kalwińskiego, które wszelakoż bardzo niewiele przyniosły materyału polskiego. Ostatnią stacyą ekspedycyi w Siedmiogrodzie było miasto Brassó, gdzie zbadano archiwum miejskie i bibliotekę gimnazyum saskiego. Z przyczyn wyłuszczonych poniżej członkowie ekspedycyi w powrotnej drodze z Siedmiogrodu udali się do Ostrzyhomia, by zba-

dać tamtejszą bibliotekę kapitulną oraz archiwum prymasowskie i kapitulne; okazało się jednak, że archiwa te, zwłaszcza ostatnie, jako locus credibilis, cennego materyału do dziejów polskich nie zawierają. Tem obficiej znalazł on się w tych kilku archiwach miast górno-węgierskich, do których skierowali się trzej członkowie ekspedycyi: Prof. Ptaśnik, W. Baran i Dr. Dąbrowski, podczas gdy prof. Łoś i dr Zachorowski zatrzymali się w Budapeszcie, by dokładniej zbadać kilka cennych rękopisów Muzeum Narodowego. W ciągu niespełna dwutygodniowego pobytu prowadzono tu poszukiwania w archiwach miejskich w Bystrzycy Bańskiej, Kremnicy i Koszycach oraz w Bibliotece Premonstratensów w Jaszó. Archiwa powyższe zawierają tak obfity materyał do stosunków, zwłaszcza handlowych, z Polską, że wyczerpanie ich w ciągu krótkiego czasu okazało się niemożliwem. Najbogatszem jest oczywiście archiwum koszyckie, sumiennie uporządkowane i posiadające dobre repertorya, ułatwiające poszukiwania. Najważniejsze dokumenty i przywileje miejskie ułożone są w osobne działy, stosownie do treści (cła, prawo składu i t. d.), pozostałe zaś akty, (w tem średniowiecznych przeszło 1000), ułożone są chronologicznie za liczbami porządkowemi. Podobne stosunki panują w Kremnicy i Bystrzycy bańskiej. Natomiast archiwum szczawnickie, które niedawno uległo częściowo pożarowi, a zawiera cenne materyały, zwłaszcza do stosunków z Krakowem, znajdowało się wówczas w stanie opłakanym. Zaczynano je dopiero porządkować, tak, że do części materyałów, złożonych dorywczo na stosy, dostać się wogóle nie było można. W Koszycach zbadano wreszcie biblioteki kapitulną i akademii prawniczej.

Jak zaznaczono wyżej, zakres działania ekspedycyi ograniczony był wedle pierwotnego planu terytoryalnie na Budapeszt i Siedmiogród. Zasadniczo też badać miano jedynie prócz najstarszych druków materyały średniowieczne, posuwając się najdalej po rok 1526. W rzeczywistości jednakże, zastosowując się do istotnego stanu rzeczy, jakie ekspedycya znalazła w Siedmiogrodzie, zakres działania ekspedycyi i w jednym i w drugim kierunku doznał dość znacznej zmiany. W Budapeszcie, stosownie do pierwotnego założenia ograniczono się do zbadania obfitego zresztą zasobu dyplomów i rękopisów mieszczących się w tamtejszych archiwach i zbiorach. W Siedmiogrodzie atoli

materyał średniowieczny okazał się tak szczupłym, że członkowie ekspedycyi, chcąc odpowiednio wyzyskać czas, który tak czy tak na pobyt w poszczególnych miejscowościach trzeba było poświęcić, postanowili zająć się zbadaniem w miarę możności materyałów archiwalnych czasów późniejszych, a więc przedewszystkiem XVI i XVII wieku; w Kołoszwarze sięgnięto nawet do początków XVIII w. Ponieważ mimo to wyczerpano program podróży mniej więcej na 2 tygodnie przed projektowanym terminem, czas pozostały postanowiono zużytkować na zbadanie choćby niektórych tylko archiwów Węgier północnych oraz zbiorów ostrzyhomskich. Te ostatnie przejrzano do końca XVII w. Oczywiście nie mogło być mowy o tem, by w ciągu krótkiego czasu, jaki jeszcze pozostał, trzech członków ekspedycyi, którzy ruszyli do Węgier północnych, mogło uskutecznić pracę w tej samej rozciągłości i co do tamtejszych archiwów. Ograniczono ją więc chronologicznie, sięgając w Koszycach po rok 1506, w Kremnicy po 1593, w Szczawnicy bańskiej po 1600, a w Bystrzycy bańskiej po 1668.

W chwili ekspedycyi mieliśmy nadzieję, że materyał powyższy uzupełnić będzie można pod względem rzeczowym i ilościowym, czy to przez sprowadzenie do Krakowa pewnych rękopisów i dokumentów, czy też przez ponowną ekspedycyę w czasie późniejszym. Szczególniej zaś liczono na możliwość sprowadzenia pewnych druków, nas interesujących, których jednak nie zdołano dokładnie zbadać na miejscu, jużto z powodu, że katalogi w wszystkich niemal prowincyonalnych bibliotekach spisane w książkach systemem działowym, dawały bardzo niedostateczne wskazówki, jużto dlatego, że brak czasu uniemożliwiał wertowanie licznych nieraz tomów zbiorowych, w które oprawiono po kilkadziesiąt, a nawet po sto z górą druków [1]). Istotnie też w ciągu zimy 1913/14 przystąpili człon-

---

[1]) Na podstawie wrażenia można jeszcze przypuszczać, że druki polskie prócz tych, które widzieliśmy, mogłyby się znaleźć w Budapeszcie w Bibliotece Muzeum Narodowego, Akademii Umiejętności i Bibliotece uniwersyteckiej, następnie w Kołoszwarze w Bibliotece uniwersyteckiej i Kolegium Unitaryańskiem, wreszcie w Sybinie w Bibliotece Muzeum Brukentalskiego; w tej ostatniej znalazłoby się jeszcze szereg druków gdańskich i królewieckich w następujących tomach zbiorowych: IX K. g. »Praelectionum« (33 sztuk, między in. druki śląskie), VIII, M. m. (Bose Christ. Trac-

kowie ekspedycyi do uporządkowania i uzupełnienia zebranego materyału. Wybuch wojny uniemożliwił wszakże przeprowadzenie tej pracy do końca. Zbiory siedmiogrodzkie i północnowęgierskie, po części i budapeszteńskie zostały zamknięte dla publicznego użytku, z tej przyczyny, że cenniejsze ich części, zwłaszcza zaś materyały średniowieczne, zostały z obawy inwazyi nieprzyjacielskiej zapakowane i bądź ukryte w miejscach bezpiecznych, bądź też wywiezione w głąb kraju. Stan ten prawie bez wyjątku trwa do chwili obecnej i nie ma nadziei, by przed nastaniem zupełnie normalnych stosunków pokojowych uległ zmianie; liczyć się trzeba i z tem, że uporządkowanie zbiorów niejednokrotnie w pospiechu pakowanych i wywożonych, zajmie dość dużo czasu i odwlecze jeszcze udostępnienie ich dla badaczów. Wobec tego nie pozostawało nic innego, jak albo odłożyć publikacyę wyników ekspedycyi na czas bliżej nie określony, albo też ogłosić materyał w tym stanie, w jakim zastała go wojna, nie zamykając oczu na jego braki. Zdecydowaliśmy się na to ostatnie, wychodząc z założenia, że nie podajemy publikacyi zródłowej jako takiej, lecz publikacyę o charakterze sprawozdawczym i informacyjnym, która służyć ma historykom polskim do oryentacyi, jakiego rodzaju i wartości materyały znajdują się w tych archiwach i bibliotekach węgierskich, któreśmy zbadali. W ten sposób oszczędzi się bowiem jednym daremnych poszukiwań i połączonych z tem trudów, innym zaś umożliwi się na podstawie regestów i opisów szybszą i łatwiejszą pracę bez potrzeby przeorywania raz jeszcze nieraz bardzo obfitego, a często dla historyka polskiego obojętnego materyału. Uważając więc, że wydawnictwo nasze stanowić będzie w tym kierunku punkt wyjścia na przyszłość, nie taimy jego braków. Zapiski, czynione przez kilka osób w zrozumiałym pospiechu, żeby w ciągu jak najkrótszego czasu przejrzeć cały materyał archiwalny i biblioteczny, nawet pomimo przyjęcia pewnych ogólnych zasad pracy wykazują różnice, nie-

---

tatus theolog. 1709), VIII, M. i (Costerus Joh. Disputationen 1641). VIII, E, e (Rierer P., De officio theologi 1702), V. E. d (Behm Joh. Duae orationes histor. 1644), VIII, M. h. (Leges communis convictus 1633), I, G. e (variae disputationes juridicae Tom VII), IX, L. g. (Ponchenius Invitatio), I, D. e (Anti-Crisis), I, B. e (Dreyer Curfirstliche Leichpredigt), VIII, M. h. (Lungvitius Admiranda), VIII, M. i (Calovius mysterium. Królewiec 1643).

dokładności lub braki, tem bardziej, że nieraz musiano się zadowolnić tylko przeglądnięciem repertoryów. Nadto w ciągu samej pracy zmuszeni byliśmy do zrejestrowania lub krótkiego opisania niejednego ważnego pomnika, któryby zasługiwał na bliższe omówienie lub publikacyę w całości. Niedostatki tego rodzaju może najwyraźniej dadzą się odczuć w III części niniejszego sprawozdania, gdzie może razić pewien brak jednostajności w opisie druków, skoro tytuły jednych są podane w całości, drugich zaś tylko w skróceniu i to nieraz bardzo znacznem, a nawet bez liczby kart czy stron; stało się to z tego powodu, że cały ciężar badania bibliotek spadł na p. Władysława Barana, któremu mimo wyzyskania każdej chwili, zabrakło czasu na dokładne opisywanie, i który nieraz nawet musiał poprzestać na opisie, wziętym z katalogów, zamierzając braki te uzupełnić po powrocie do Krakowa. Ponieważ wojna stanęła na przeszkodzie tym planom, luki takie pozostały w niniejszem sprawozdaniu, tem bardziej, że listowne prośby o informacye były najczęściej bezskuteczne. Trudności wynikały wreszcie z samego przygotowania i druku wydawnictwa w czasie wojennym, kiedy nietylko członkowie ekspedycyi, ale i prowadzący druk niejednokrotnie przez czas dłuższy zmuszeni byli przebywać poza Krakowem, co utrudniało współpracę i porozumienie. Ażeby umożliwić rzeczowe ugrupowanie materyału, a zarazem zaznaczyć materyały, osiągnięte przez poszczególnych członków ekspedycyi, za wzorem szwedzkiej ekspedycyi Akademii Umiejętności traktowano zgromadzone przez ekspedycyę zapiski jako całość, zaznaczając wszakże przy każdej początkowemi literami imienia i nazwiska własność literacką poszczególnych członków ekspedycyi w sposób następujący:

W. B. — Władysław Baran
J. D. — Jan Dąbrowski
J. Ł. — Jan Łoś
J. P. — Jan Ptaśnik
S. Z. — Stanisław Zachorowski.

Zebrane materyały podzieliliśmy zasadniczo na trzy części: I. Dokumenty, II. Rękopisy, III. Druki. Dla ścisłości zaznaczyć wypada, że łamy działu pierwszego rozszerzyły się nieco, naprzód przez to, że w skład jego weszły materyały archiwalne wogóle, a więc prócz dokumentów także i zapiski z ksiąg miej-

skich, głównie o charakterze notaryalnym, łączące się ściśle z dokumentami, zwłaszcza dotyczącymi handlu. Ponieważ ilość ich była zbyt mała, by można było utworzyć z nich dział osobny, zdecydowaliśmy się już w ciągu druku na zamieszczenie ich w części pierwszej. Część ta rozszerzyła się jeszcze przez to, że podaliśmy w niej kilka regestów dokumentów ogólnie znanych, a znajdujących się na Węgrzech w kopiach; uczyniliśmy to zaś dlatego, że to charakteryzuje, jakimi wypadkami w Polsce interesowano się na Węgrzech.

Część pierwszą przygotował do druku Jan Dąbrowski, drugą Stanisław Zachorowski, trzecią Władysław Baran, Przedmowę napisał Jan Dąbrowski, indeks sporządził Stanisław Zachorowski, w którego rękach spoczywał także ogólny kierunek wydawnictwa.

Przy pracy w archiwach i bibliotekach, a następnie przy redagowaniu sprawozdania posługiwaliśmy się szeregiem dzieł pomocniczych, zwłaszcza katalogami zbiorów, które powołujemy często w skróceniu. Tutaj więc wymieniamy główne z nich i najczęściej cytowane w pełnych tytułach:

1. Catalogus Codicum Bibliothecae Universitatis R. Scientiarum Budapestinensis. Budapestini 1881.

2. A Gyulafejérvári Batthyány Könyvtár. Varjû demértöl. Budapest 1899.

3. Bibliothecae Samuelis S. R. I. Comitis Teleki de Szék. Pars prima auctores Graecos et Latinos... et scriptores ecclesiasticos veteres complexa... Viennae... in Typographeo Baumeister MDCCXCVI (1796). Pars secunda Classes Theologicam, Historico Ecclesiasticam, Juridico-Politicam, Philosophicam, Philologicam, Antiquariam. Historicam et Litterariam complexa... Viennae. Typis Mathiae Andreae Schmidt 1800. Pars Tertia Scriptores Rerum Hungaricarum et Transilvanicarum complexa... Viennae 1811. Pars Quarta Novas Accessiones ad tres priores partes complexa. Viennae 1819. Typis Antonii Pichler.

4. Katalog der Bibliothek des Baron Brukenthalschen Museums in Hermanstadt. Herausgegeben in Auftrage des Curatorium. Erstes Heft. Hermannstadt, W. Krafft, 1896. Zweites Heft 1898, Drittes Heft 1900.

5. Hellenbrant Arp. Catalogus librorum saeculi XV. Budapestini 1886.

6. Apponyi Alex. Hungarica. Ungarn betreffende im Auslande gedruckte Bücher und Flugschriften gesammelt und beschrieben v.... München. J. Rosenthals Verlag 1903. Dwa tomy, odbite tylko w 125 egzemplarzach. (Wyszło też po węgiersku w r. 1900 i 1902).

7. Szabó Kaz. Hellebrant Arp., Régi Magyar Könyvtár. I. Budapest 1879, II 1885, III 1 1896, III 2 1898.

Nazwy miejscowości podajemy, o ile istnieją, w brzmieniu polskiem, w braku tegoż węgierskiem. Dla oryentacyi podaję następujące zestawienie części używanych nazw w języku polskim, łacińskim, węgierskim i niemieckim:

p.	ł.	w.	n.
Bystrzyca siedmiogrodzka	Bistrica	Besztereze	Bistritz
Bystrzyca bańska	Novium Zolium	Besztereze bánya	Neusohl
	Civitas Coronensis vel Brassoviensis	Brassó	Kronstadt
	Alba Julia	Gyulafehèrvár	Karlsburg
Sybin	Civitas Cibinensis	Nagy Szeben	Hermanstadt
Koloszwar	Claudiopolis	Kolozsvár	Klausenburg
Ostrzyhom	Strigonium	Esztergom	Gran
Koszyce	Cassovia	Kassa	Kaschau
Kremnica	Civ. Cremniciensis	Körmöczbánya	Kremnitz
Szczawnica bańska	» Szczawnicensis	Selmeczbánya	Schemnitz
Pożoń	Posonium	Pozsony	Preszburg
Preszów		Eperjes	

Do miłego obowiązku wdzięczności poczuwają się członkowie ekspedycyi wobec król. węg. Akademii Umiejętności i król. węg. Ministerstwa spraw wewnętrznych, oraz wobec Dra Dezyderego Csanki'ego, głównego archiwaryusza krajowego węgierskiego, wiceprezesa węg. Towarzystwa historycznego i członka Akademii Uniw. w Budapeszcie, którego staraniom zawdzięcza ekspedycya szybką realizacyę planu, powziętego przez Akademię Umiejętności oraz ułatwień, jakich doznała w ciągu podróży i pracy. Składamy Mu za to niniejszem serdeczne podziękowanie. Podziękować pragniemy również Drowi Béli Iványi'emu, dzisiaj prof. Uniw. w Debreczynie, wówczas urzędnikowi Archiwum krajowego w Budapeszcie, który z ramienia kr. węg. Ministerstwa spraw wewnętrznych towarzyszył

naszej ekspedycyi i wypracował szczegółowy plan podróży, nie szczędząc trudu i przed przybyciem ekspedycyi i w ciągu poszukiwań, by pracę naszą przygotować i ułatwić. Składamy wreszcie podziękowanie Dyrekcyom i Zarządom wszystkich Archiwów, Bibliotek i instytucyi, w których zbiorach czyniliśmy poszukiwania, a zwłaszcza zaś Dyrekcyi Biblioteki Szechényi'ego w Muzeum Narodowem w Budapeszcie w osobie r. dw. prof. Wł. Fejérpataky'ego i Dyrekcyi Biblioteki Batthyány'ch w Gyulafehérvár w osobie prof. Szentiványi'ego za wypożyczenie do Krakowa cennych rękopisów, oraz p. Drowi Ludwikowi Kemény'emu, który był łaskaw udzielić listownie niezbędnych wyjaśnień i przez to przyczynił się do usunięcia pewnych braków.

Errata.

Strona	nr.	wiersz	zamiast	ma być
63	151	7 od góry	1490	
122	348	18 »	1546	1564
132	397	15 »	1581	1582
138	426	26 »	1579	1599
145	450	8 «	1619	1629

CZĘŚĆ I

DOKUMENTY

Materyał dokumentowy, zebrany przez ekspedycyę, ułożony został w porządku chronologicznym, a nie wedle archiwów, z których został zaczerpnięty, przez co zbiór zyskał na przejrzystości. Najważniejsze dokumenty odpisane zostały w całości na miejscu przez członków ekspedycyi lub później dodatkowo skopiowane. Niestety, wybuch wojny nie dozwolił nam z przyczyn, w Przedmowie wyłuszczonych, ukończyć w zupełności tej pracy, i stąd niejeden dokument, zasługujący na opublikowanie w całości, można było zamieścić jedynie w regeście. Tem też tłumaczą się w opisie niektórych dokumentów pewne braki, których uzupełnić nie byliśmy już w stanie.

Regesty układane są w następujący sposób: data roczna i dzienna, miejsce wystawienia, krótka treść, a przy dokumentach wydanych w całości idzie najpierw tekst, potem opis dokumentu i wzmianka, w którem archiwum jest przechowany. Ustępy, uzupełnione przez wydawcę, ujęte są w klamry. Dokumenty, nie mające daty dziennej, znajdują się na końcu roku, a nie posiadające daty rocznej, pod ostatnim rokiem dotyczącego panowania. W całości zamieszczamy z zasady tylko dokumenty średniowieczne. Dokumenty z archiwum koszyckiego, opublikowane przez prof. Stanisława Kutrzebę w Archiwum Komisyi historycznej A. U. t. IX, p. t. »Akta odnoszące się do stosunków handlowych Polski z Węgrami głównie z archiwum koszyckiego z lat 1354—1505« zostały w niniejszym zbiorze pominięte. Zbiór nasz obejmuje ogółem 616 dokumentów, z tego 226 średniowiecznych (do r. 1506).

A.

Dokumenty średniowieczne.

1. 1223, b. d., b. m.

Andrzej II, król węgierski, nadaje ziemię Laga w Slawonii »fratribus sancti sepulcri de Polonia«.

Z transsumptu Wilhelma biskupa z Pécs z 12. V. 1362, znajdującego się w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 35814. [J. D.]

2. 1247, 13. XI, b. m.

Bela IV, król węgierski, stwierdza, że na jego polecenie żupan komitatu Sáros przeprowadził przytoczoną tamże reambulacyę ziemi bardyowskiej, ponieważ Cystersi z Koprzywnicy (»de Coprovimcia«), przebywający przy kościele św. Idziego w Bardyowie, skarżyli się, że Niemcy z Preszowa naruszają granice tejże ziemi bardyowskiej do tegoż kościoła należącej.

Kopia papierowa z XV w. w Muzeum narodowem w Budapeszcie pod sygnaturą Törzsgyüjt. 1247. [J. D.].

3. 1249, 1. VI, Lyon.

Papież Innocenty IV udziela 40 dni odpustu wspomagającym Franciszkanów wrocławskich w budowie kościoła i gmachu klasztornego.

Innocentius episcopus servus servorum Dei. Universis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem et apostolicam benedictionem. Quoniam, ut ait apostolus, omnes stabimus ante tribunal Christi recepturi, prout in corpore gessimus, sive bonum fuerit (s.) sive malum, oportet nos diem messionis extreme misericordie operibus prevenire ac eternorum intuitu semi-

nare in terris, quod reddente domino cum multiplicato fructu recolligere debeamus in celis, firmam spem fiduciamque tenentes, quoniam qui parce seminat, parce et metet et qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus et metet vitam eternam. Sane dilecti filii... minister et fratres ordinis fratrum minorum Wratislaviensium ibidem sicut accepimus ecclesiam cum aliis edificiis suis usibus oportunis ceperunt construere, in qua divinis possint laudibus deservire. Cum itaque pro huiusmodi edificiis consumandis ac etiam pro sustentatione arte vite ipsorum indigeant fidelium iuvari subsidiis, qui propter Christum extreme ferunt sarcinam paupertatis, universitatem vestram rogamus et hortamur in domino in remissionem vobis peccaminum iniungentes, quatinus eis pias elemosinas et grata caritatis subsidia erogetis, ut per subventionem vestram opus huiusmodi consumari valeat et alias eorum indigentie provideri ac vos per hec et alia bona, que domino inspirante feceritis, ad eterne possitis felicitatis gaudia pervenire. Nos enim de omnipotentis Dei misericordia et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus vere penitentibus et confessis, qui eisdem pro dicti consumatione operis vel pro ipsorum necessitatibus relevandis manum porrexerint adiutricem, quadraginta dies de iniuncta sibi penitentia misericorditer relaxamus. Datum Lugduni, Kalendis Junii, Pontificatus nostri anno sexto.

Oryginał pergaminowy $27^1/_2 \times 30$ cm w Muzeum narodowem w Budapeszcie pod sygn. Külf. Okl. 1249. Bulli, przywieszonej na sznurku jedwabnym brązowo-żółtym, brak. [J. D.]

4. 1250, 27. V, Lyon.

Papież Innocenty IV nadaje odpust 40-dniowy kościołowi Franciszkanów wrocławskich, w którym spoczywa książę Henryk, zabity przez Tatarów.

Innocentius episcopus servus servorum dei. Dilectis filiis guardiano et fratribus minoribus Wratislaviensibus salutem et apostolicam benedictionem. Licet is, de cuius munere venit, ut sibi a fidelibus suis digne ac laudabiliter serviatur, de habundantia pietatis sue, que merita supplicum excedit et vota bene servientibus multo maiora retribuat, quam valeant promereri, nichilominus tamen cupientes domino reddere populum

acceptabilem, Christi fideles ad complacendum ei quasi quibusdam illectivis premiis, indulgentiis videlicet ac remissionibus, invitamus, ut inde reddantur divine gratie aptiores. Cum igitur, sicut nobili viro.. Duce Zelssie ac Polonie ac.. Ducissa matre eius intimantibus nobis innotuit, iidem ad eterni Regis gloriam ac pro redemptione anime clare memorie H. ducis Zelssie ac Polonie, patris eorum, ecclesiam in honorem beatorum Jacobi apostoli ac Francisci et Antonii Confessorum, et domos ad opus vestrum duxerint construendas, Nos eandem ecclesiam consideratione dictorum Ducis et Ducisse, quorum pater a Tartaris olim interfectus inibi requiescit, honorari volentes, omnibus Christi fidelibus vere penitentibus et confessis, qui ad ipsam ecclesiam in festivitatibus dictorum sanctorum et anniversario dedicationis ecclesie supradicte causa devotionis singulis annis accesserint, de omnipotentis Dei misericordia et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, quadraginta dies de iniuncta sibi penitentia misericorditer relaxamus. Datum Lugduni, VI Kalendas Junii, Pontificatus nostri anno septimo.

Oryginał pergaminowy 28×29 cm w Muzeum narodowem w Budapeszcie pod sygnaturą Külf. Okl. 1250. Bulli brak. [J. D.]

5. 1256, 31. XII, Lateran.

Bulla papieża Aleksandra IV w sprawie odpustów w kościołach franciszkańskich w Czechach, Polsce i Prusiech.

Oryginał pergaminowy $29^1/_2$×27 cm w Muzeum narodowem w Budapeszcie pod sygnaturą Külf. Okl. 1256. Bulli brak.

Druk: Theiner, Vet. Mon. Pol. I, nr. 71. [J. D.]

6. 1256, b. d., b. m.

Bela IV, król węgierski, nadaje komesowi Jordanowi, za wierną służbę, a szczególnie za usługi, oddane na poselstwach w Polsce i na Rusi, las nad Popradem na Spiżu.

Z transsumptu Ludwika I z dnia 11. II. 1357 r., znajdującego się w Muzeum narodowem w Budapeszcie w Archiwum rodziny Görgey pod r. 1357.

Druk: Bardossy, Suppl. An. Scep. nr. 22 i Fejér, Cod. dipl. IV 2. str. 380. [J. D.]

7. 1257, 13. I, Lateran.

Papież Aleksander IV pozwala używać jedwabnych szat kościelnych zakonnikom wrocławskiego klasztoru Braci mniejszych.

Alexander episcopus servus servorum Dei. Dilectis filiis.. ministro et fratribus de ordine fratrum minorum Wratislaviensium salutem et apostolicam benedictionem. Ex parte dilecte in Christo filie nobilis mulieris A. relicte ac filiorum clare memorie H. ducis Slesie fuit propositum coram nobis, quod, cum corpus ipsius ducis in ecclesia vestra fuisset traditum ecclesiastice sepulture, dilectus filius frater C. tunc minister generalis vestri ordinis volens propter hoc eandem ecclesiam aliquibus insigniis decorare, utendi perpetuo pallis et sacris vestibus sericis in divinis ministeriis et horis canonicis vobis concessit liberam facultatem. Nos itaque obtentu predictorum relicte ac filiorum vestris supplicationibus annuentes, ut huiusmodi pallis et vestibus iuxta concessionem eandem, non obstante contraria constitutione ipsius ordinis facta vel facienda, uti possitis, vobis auctoritate presentium indulgemus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Laterani, Idibus Januarii. Pontificatus nostri anno tertio.

Oryginał pergaminowy 27×28½ cm w Muzeum narodowem w Budapeszcie pod sygn. Külf. Okl. 1257. Bulli brak. [J. D.]

8. [1272], 10. II, in Sarus.

Stefan V, król węgierski, nadaje las na granicy Polski, komesowi Polanowi.

Stephanus Dei gratia rex Ungarie fidelibus suis universis, quibus expedit et presentes ostendentur, salutem et gratiam. Cum nos silvam iuxta metas [civitatis] Keysmarch vocate existentem a quodam monte Galeas vocato usque portam in confinio Polonie iuxta fluvium Poprad constitutam comiti Polano, fideli nostro, pro fidelibus servitiis suis contulimus de nostra gratia pleniori, volumus, ut quicumque ad inhabitandam ipsam silvam venire voluerint, libere veniant et secure commorentur in eadem fruituri libertate, quam ipsis idem comes Polanus duxerit

ordinandam. Datum in Sarus in crastino octavarum Purificationis beate Marie virginis.

Z transsumptu Jana opata spiskiego z r. 1291, znajdującego się w Muzeum narodowem w Budapeszcie w archiwum rodziny Berzeviczy de Berzeviczy pod r. 1291. [J. D.]

9. 1294, 1. VIII, Kraków.

Thasso de Wissinburch, starosta krakowski i sandomierski, nadaje Stefanowi Węgrowi »utrasque villas Wrenici nuncupatas in terra Sandomirie«.

Oryginał pergaminowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygnaturą gr. Kemény gyüjt. 1294. Pieczęci, przywieszonej na paskach pergaminowych, brak.

Druk: Fejér, Cod. dipl. VII. 4. str. 232 (bardzo niedbale); poprawniej Kod. małopolski II. nr. 527, przyczem czytać trzeba nie »Wirvitzy« i »Budkero«, lecz »Wrenici« i »Rudkero«. [J. P.]

10. 1300, 21. III, Sandomierz.

Vocco, starosta krakowski i sandomierski, nadaje Stefanowi Węgrowi przewóz kamienny (navigium lapideum) naprzeciw Gorzyc.

Oryginał pergaminowy 17×26 cm w Muzeum narodowem w Budapeszcie w archiwum rodziny Perényi pod r. 1300. Pieczęci, przywieszonej na pasku pergaminowym, brak.

Druk: Kodeks małopolski II. nr. 538. [J. D.]

11. 1301, 13. XII, Praga.

Wacław, król polski i czeski, nadaje Jordanowi z Gargowa Gniazdo i Lubowlę.

Oryginał pergaminowy $12^1/_2$×22 cm w Muzeum narodowem w Budapeszcie w archiwum rodziny Görgey pod r. 1301. Pieczęci, przywieszonej na pasku pergaminowym, brak.

Druk: Kodeks małopolski II nr. 540. [J. D.]

12. 1305, 1. II, Wiślica.

Władysław, książę krakowski i sandomierski, nadaje Chmielów Piotrowi z Dronowa.

In nomine Domini Amen. Quod magnifica principum decrevit auctoritas. ratum atque stabile debet permanere. Nos igitur Wladislaus, Dei gratia dux Cracovie Sandomirie, notum facimus universis tam presentibus quam futuris presentem paginam inspecturis, quod intuentes fidelia grataque obsequia, que nobilis vir amicus noster dilectus magister Petrus de Dronow una cum fratre suo Johanne nobis multipliciter et utiliter exhibuit et exhibet, videlicet mittendo homines suos nobis in auxilium, qui cotidie pugnant contra inimicos nostros et profundunt sanguinem ipsorum ratione honoris nostri, hereditatem dictam Chmelow, situatam in terra Sariczensi, pertinentem ad Cruciferos Mechovienses, sed nos predictis Cruciferis pro eadem hereditate Chmelow in terra Cracouiensi et Sandomiriensi dabimus aliam hereditatem bonam et condecentem, eandem hereditatem Chmelow predicto magistro Petro de Dronow damus, tradimus et conferimus sibi suisque veris heredibus et legitimis successoribus iure hereditario in perpetuum possidendam, cum omnibus utilitatibus et proventibus pertinentibus ad predictam hereditatem Chmelow. In huius rei testimonium presentes conscribi fecimus et sigilli nostri munimine roborari. Presentibus hiis testibus: Ottone palatino Sandomiriensi, Nicolao palatino Cracoviensi, Wratislao, Pacoslao iudicibus Cracoviensi et Sandomiriensi, Clemente castellano Syradiensi, Woycechove de Smygrod, Czadrone de Leccssino (?), Jascone de Dymlino. Actum anno domini M°C°C°C° quinto. Datum in Wyslicia in vigilia Purificationis beate Marie virginis.

Oryginał pergaminowy 14×21 cm w Arch. państwowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 1684. Pieczęć, przywieszona na płowym sznurku jedwabnym, okrągła, średnicy 4 cm, przedstawia herb Kujaw. W otoku: »Secretum Ducis Wladislai«. [J. D.]

13. 1309, 18. II, Buda.

Kardynał Gentilis do arcybiskupów: gnieźnieńskiego i magdeburskiego, oraz biskupa wrocławskiego w sprawie zachowania przywilejów Braci Mniejszych.

Oryginał pergaminowy 26×35 cm w Muzeum narodowem w Budapeszcie pod sygnaturą Törzsgyüjt. 1309. Pieczęci, przywieszonej na pasku pergaminowym, brak. [J. D.]

14. 1332, 1. XI, Kraków.

Władysław, król polski, nadaje wieś Sowoklęski Piotrowi Pethow.

In nomine domini Amen. Ne ea, que de mera regum liberalitate ob merita subditorum perherenter donantur, oblivione comite decidantur a memoria hominum per intercisionem temporis, debent non inmerito solempnium litterarum apicibus roborari ad evidentiam futurorum. Proinde nos Wladislaus dei gratia rex Polonie universis tam presentibus quam futuris tenore presentium volumus esse notum, quod consideratis seu inspectis fidelibus serviciis nostri fidelis Petri dicti Pethow Ungari, que nobis pluries et constanter exibuit et in futuro animo diligenti nititur exibere, ut merita meritorum se gaudeant vicissitudine recompensari, in recompensam suorum fidelium servitiorum damus, donamus et in perpetuum assignamus villam nostram Sowoklossky wlgariter nuncupatam, sitam circa Smygrod, sibi suisque liberis seu successoribus cum omni iure habendam, tenendam ac inrevocabiliter possidendam, secundum quod est in suis gadibus sive terminis eadem hereditas plenarie et circumferentialiter situata, cum omnibus et singulis utilitatibus, fructibus et proventibus, que inibi sunt aut esse poterint in futuro; prorsus nullum ius nobis et nostris successoribus in eadem hereditate relinquentes, ita tamen, quod ipse Petrus et sui filii sive posteri de bonis prelibatis nobis et nostris successoribus servicia ac fidelia obsequia iuxta consuetudinem regni nostri singulis annis debebunt exibere. Ut autem hec dotatio nostra aput posteros sive nostros successores robur optineat perpetuo valiturum, in testimonium huius presentem paginam iussimus fieri et nostri sigilli maioris fecimus comuniri. Actum in Cracovia anno Domini M°C°C°C° tricesimo secundo, in die Omnium Sanctorum. Presentibus hiis viris nobilibus: Spicimiro castellano, Sbigneo cancellario et preposito Cracoviensibus, Stanislao iudice, Czriwosando (s.), Petro venatore similiter Cracoviensibus, Johanne Sedeczensi, Janusio Czechoviensi castellanis, domino Jaroslao Cuyauiensi, Jacobo Syradiensi cancellariis et aliis quam plurimis fidedignis. Datum per manus Petri prepositi sancti Floriani nec non vicecancellarii curie nostre.

Oryginał pergaminowy 20×46 cm w Archiwum krajo-

wem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 30624. Pieczęci brak. [J. D.]

15. 1339, 16. XII, Wyszehrad.

Karol Robert, król węgierski, nadaje magistrowi Marochukowi, synowi Jana »de Polonia interiori« (s.) kasztelanowi de Oldruh, dobra skonfiskowane Władysławowi, synowi Władysława.

Z transsumptu Ludwika I. z daty 3 czerwca 1345, znajdującego się w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 3278.

Druk: Cod. Andeg. t. III, nr. 406. [J. D.]

16. 1344, 30. V, Buda.

Ludwik, król węgierski, zabrania komesowi Dedk wybierać na Rusi większą daninę od Koszyczan niż od Polaków i innych kupców.

Oryginał pergaminowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą F. Teloneum nr. 4.

Druk: Fejér, Cod. dipl. IX. 1. str. 209 [J. P.]

17. 1345, 3. VI, b. m.

Ludwik, król węgierski, potwierdza dokument kapituły pożońskiej z r. 1339 dla magistra Marouchouk, syna Jana, »de Polonia interiori«, żupana komitatów Hont i Berseg.

Oryginał pergaminowy, opatrzony pieczęcią, przywieszoną na sznurku fioletowym w Muzeum narodowem w Budapeszcie pod sygn. Törzsgyüjt. 1345. Dokument kapituły pożońskiej z r. 1339 znajduje się w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 3242.

Druk: Cod. And. III. nr. 376.

Tamże pod sygn. M. O. D. L. 3272 i 3278 inne dokumenty, tyczące tegoż Morouchouka, drukowane w Cod. And. III. nr. 406, IV. nr. 312. [J. D.]

18. 1352. 24. V, Ziembice.

Mikołaj, książę ziembicki, potwierdza nadania i przywileje dla klasztoru Klarysek w Strzelinie (Strehlen), założonego przez ojca jego, Bolka.

Oryginał pergaminowy, z ułamkiem pieczęci, przywieszonej na sznurku brązowo-zielonym, w Muzeum narodowem w Budapeszcie pod sygn. Külf. Okl. 1352. [J. D.]

19. 1354, 19. IX, b. m.

Ludwik, król węgierski, potwierdza układ, zawarty pomiędzy Anną, córką Władysława, księcia oświęcimskiego, a wdową po Tomaszu, sędzi nadwornym i synami Tomasza z pierwszego małżeństwa, co do spadku po tymże.

Oryginał pergaminowy 25×62 cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 4454. Pieczęć majestatyczna Ludwika, przywieszona na sznurku jedwabnym uszkodzona.

Druk: Cod. Andeg. VI. nr. 152. [J. D.]

20. 1355, 4. VII, b. m.

Elżbieta starsza, królowa węgierska, nadaje Kunegundzie córce Bolka, księcia opolskiego, pół młyna w Aquae Calidae-(Héviz).

Oryginał pergaminowy w Archiwum krajowem w Budapeszcie 24½×57 cm pod sygnaturą M. O. D. L. 4534. Pieczęć majestatyczna Elżbiety, przywieszona na sznurku jedwabnym, uszkodzona.

Druk: Cod. Andeg. VI. nr. 218. [J. D.].

21. 1355, 27. X, b. m.

Kapituła spiska stwierdza spalenie się listu króla Karola Roberta do opata tynieckiego i odpowiedzi tegoż opata, danej królowi, obydwu w sprawach synów Bogomera z Liptowa

Oryginał pergaminowy 6×20½ cm w Muzeum narodowem w Budapeszcie, w archiwum rodziny Szent Iványi pod r. 1355. [J. D.]

22. 1356, 19. VII, Radziejowice.

Kazimierz, król polski, nadaje (bliżej nie nazwanemu) Piotrowi prawo lokowania Małej Muszyny na prawie magdeburskiem i obdarza go dziedzicznem sołtystwem w tejże wsi.

Kopia z XIX w. w Muzeum narodowem w Budapeszcie pod sygnaturą Külf. Okl. 1356.

Druk: Schmauk, Suppl. An. Scep. II. nr. 79. [J. D.]

23. 1361, 9. VIII, Zwoleń (Zolyom).

Ludwik, król węgierski, postanawia, że kupcy obcy, w szczególności zaś z Polski i Rusi, nie mogą z towarami swymi zapuszczać się dalej poza Koszyce, ale obowiązani są w tem mieście je złożyć i sprzedać.

Oryginał pergaminowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą D. Depositorium nr. 2.

Druk: Fejér, Cod. dipl. IX. 3, nr. 114. [J. P.]

24. 1362, 18. XI, [Kraków].

Transakcya w sprawie posiadłości córek Jana Romancii na Prądniku.

Noverint universi et singuli per presentes, quibus nosse fuerit oportunum, quod sub anno domini millesimo trecentesimo sexagesimo secundo feria sexta in octava beati Martini iudicium fuit bannitum per Franczconem theloneatorem advocatum et per septem scabinos: Nicolaum Waltdorf, Ottonem Westual, Cunadum (s) Oderer, Ulricum Leytman, Heynconem Stolcz, Allexium de Rathebor et Stanislaum Scriptoris. Coram quo iudicio in presencia dominorum consulum Cracoviensium honeste domine pueri olym Johannis Romancii recolende memorie, videlicet Margaretha, Agnes et Elysabeth, Engilberto, domino Stascone herede de Rosslowicz et Johanne Ameley consortibus eorum legitimis pro tutoribus ipsis assumptis inibi et electis, non compulse nec coacte sed in optima mencium et corporum ipsarum valitudine, antecedenteque masticato et sano ipsorum amicorum consilio, presentialiter constitute allodium ipsarum ipsis naturaliter innatum cum quatuor suis laneis liberis nec non omnibus et singulis pertinentiis, quomodolibet spectantibus allodium ad idipsum, ante civitatem Cracoviensem in fluvio Prandnyg situm, in suis veluti circumquaque limitibus et circumferenciis continetur, omni eo iure, prout dictus Johannes pater ipsarum et ipse hactenus possederunt, reverendo viro domino Bodzathe Cracoviensis et Sandomiriensis terrarum procuratori generali nomine et vice serenissimi principis domini

Kazimiri regis Polonie illustris libere resignarunt per eundem dominum Kazimirum regem Polonie et suos heredes legitimosque successores pretactum allodium tenendum, habendum et iure hereditario perpetuo possidendum nec non pro sua suorumque posterorum legitimorum voluntate libera in quosvis usus beneplacitos convertendum. Preterea, .in instante et iudicio eisdem et coram advocato et scabinis memoratis, predictus dominus Bodzatha loco et vice predicti domini Regis Polonie sepedictum allodium cum quatuor suis laneis ac omnibus et singulis iuribus et pertinentiis suis, prout predicitur, discreto viro Hermanno Crancz iure hereditario ulterius resignavit, per eundem et suos heredes verosque successores, tenendum, regendum, utifruendum ac perpetuo pacifice [1]) libere et sine qualibet solucione, quocunque nomine censeatur, possidendum, atque in cunctos usus beneplacitos libere convertendum. Promisit, insuper pretactus resignans nomine plerumque dicti domini... regis Polonie pro omni impetitione ac allocutione secundum ius ac legem civitatis. In quorum omnium et specialiter singulorum certitudinem ampliorem sigillum scabinorum Cracoviensium presentibus est appensum. Actum die et loco testibus quibus supra.

Oryginał pergaminowy $29^1/_2 \times 39$ cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 5148. Pieczęci brak.

In dorso: »Ex parte allodii Attirhausen«. [J. D.]

25. 1364, 19. VII, Praga.

Cesarz Karol IV ustanawia opłaty, jakie od towarów, przywożonych do miasta, pobierać mają Budziejowice, a wśród nich: »ouch sullen sie von iclichen geslahen Tuche die do in die Stat von gesten bracht werden vier heller, und von iclichen polenischem Tuche czwen heller«.

Oryginał pergaminowy w języku niemieckim w Muzeum narodowem w Budapeszcie pod sygn. Külf. Okl. 1364. Pieczęć majestatyczna Karola IV. [J. D.]

26. 1364, 5. X, b. m.

Ludwik, król węgierski, poleca, by od kupców koszyckich i spiskich, udających się nową drogą ku Czechom i Wrocła-

---

[1]) drugi raz »pacifice« przekreślone.

wiowi przez Liptów, Turocz i Żylinę (Zsolna) brano tributum tylko w wysokości 4 groszy.

Oryginał pergaminowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą F. Teloneum nr. 6; tamże pod nr. 13. potwierdzenie tegoż przywileju przez Zygmunta luksemburskiego w r. 1392. [J. P.]

27. 1364, 5. X, b. m.

Ludwik, król węgierski, potwierdza przywilej prawa składu, wydany dla Koszyc w r. 1361.

Oryginał pergaminowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą D. Depositorium nr. 3. [J. P.]

28. 1367, 4. XI, Berno.

Jan, margrabia morawski, zawiadamia m. Ołomuniec, że pozwolił kupcom z Czech, Moraw i Polski przywozić do ziem swoich wina pożońskie i wywozić je dalej do sąsiednich prowincyi.

Oryginał papierowy $15 \times 22^1/_2$ cm w Muzeum narodowem w Budapeszcie pod sygnaturą Külf. Okl. 1367. Pieczęć sygnetowa, wyciśnięta w wosku czerwonym, prawie zupełnie wykruszona. [J. D.]

29. 1370, 25. XI, Kraków.

Ludwik, król polski i węgierski, nadaje Bardyów banowi Slawonii Piotrowi Czudar.

Commissio dominorum regis et regine.

Nos Lodovicus, Dei gratia Hungarie et Poloniie rex, significamus tenore presentium quibus expedit universis, quod dum nos quondam Serenissimo principi Domino Kazmerio inclito rege Polonie fratre nostro carissimo in lecto egritudinis graviter decumbente et tandem nutu divino, cui humane imbecilitatis ratio nequit obviare migratu ab hoc seculo, et ut speratur de morte ad vitam evolato, fideles nostros et dilectos, spectabilem principem dominum Ladislaum ducem Opulie, regni nostri Hungarie palatinum et iudicem Comanorum, consanguineum nostrum carissimum et magnificum virum Petrum Zudar regni Sclavonie banum ad occupandum ipsum regnum Polonie, cuius succesio iure geniture in nos tamquam verum heredem devolvi et derivari debebat, transmisissemus, idem animo

freti sapientie per eorum sagacitatem et industriam ipsum regnum Polonie nostre dicioni pacifice subiugarunt et nos absque omnis impetitionis obice et insultu ad ipsum regnum et civitatem Cracoviensem introduxerunt, ubi prelatorum, baronum, nobilium, procerum et alterius status ipsius regni Polonie hominum communitatis cetus, nutu divino precedente ad fastigia regiminis ipsius regni Polonie erexit et sacro dyademate eiusdem regni in solio coronavit ac in regem inunxit atque sublimavit sceptro potestatis decorando, in qua coronatione nostra memorati dominus Ladislaus dux et Petrus banus, curiosa strennuitate ad latus nostrum assistentes, studiosa fidelitatis sollicitudine adheserunt. Nos vero, prout regia circumspectio nostram amonet et inducit maiestatem, ut uniuscuiusque nobis fideliter obsequentium merita animo metiamur pietatis et hiis, quos opera sue virtutis regali remuneratione dignos efficiunt, grata debeamur impendere premia meritorum, attendentes inviolabilem fidem et fidei sinceram constantiam dicti Petri bani fidelis nostri, quam idem ad nos et ad nostrum sacrum dyadema semper habuit et habere dinoscitur de presenti singularem, pensantes quoque eiusdem fidelia oportuna ymo magis necessaria obsequia et laude digna servitiorum merita, quibus ipse a tempore iuventutis sue, continue et iugiter vestigiis nostre maiestatis innitendo, non parcendo rebus suis et persone lateri nostro assidue adherendo, vitamque suam laudabiliter provehendo, de virtute in virtutem indeclinabili gressu progrediendo, cum laudabilium operum adiectione sudoresque labores et gravia onera expensarum supportando, nostre adeo studuit complacere maiestati et se reddere gratiosum utique et acceptum, ut in eius actibus virtuosis et sinceris complacenciis noster regius animus mitissime conquievit. Ea itaque dignum fore existimantes, ut dignis digna, magnis magna impendantur, sudorososque labores digna merces reficiat et restauret, eidem Petro bano et suis heredibus universis quandam civitatem nostram seu oppidum, Barthfa vocatam, in comitatu de Sarus apud manus nostras regias habitam cum omnibus suis utilitatibus et pertinentiis universis, sub suis veris metis et antiquis, quibus ab olim habita fuit et possessa ac nomine nostro regio conservata, nove donationis nostre titulo et omni eo iure, quo ad nostram dinoscitur pertinere collationem, de

manibus nostris regiis perpetuo et inviolabiliter dedimus, donavimus et contulimus possidendam et habendam in filios filiorumque et heredum per heredes, salvo iure alieno. Datum in Cracovia in festo beate Catherine virginis et martyris. Anno domini millesimo CCCmo septuagesimo.

U dołu po prawej stronie: Perlectum et corroboratum.

In dorso: Commissio regis et regine et relatio palatini.

Oryginał pergaminowy 19×31 cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 5892.

Druk: (z wielu błędami i opuszczeniami) Fejér Cod. dipl. IX. 4. str. 240. [J. D.]

30. 1371, 24. V, Wyszehrad.

Elżbieta [starsza], królowa Węgier i Polski, poleca, by kupcy koszyccy płacili w Polsce i na Rusi takie same cła, jak kupcy krakowscy.

Oryginał pergaminowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą F. Teloneum nr. 7.

Druk: Fejér Cod. dipl. IX. 4. str. 342. [J. P.]

31. 1372, 4. VIII, »Seuniche loco venationis nostrae«.

Ludwik, król węgierski, potwierdza przywilej na prawo składu Koszyc z r. 1361.

Oryginał pergaminowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą D. Depositorum nr. 4. [J. P.]

32. [1377, 27. IX], Buda.

Szymon, kanclerz Elżbiety młodszej, zawiadamia Konrada sędziego pożońskiego, o powrocie króla z wyprawy litewskiej.

Amice carissime. Sciatis quod dominus noster rex hodie adsero modis omnibus domum expectatur; coci enim sui et agazones supervenerunt, advenit eciam dominus Demetrius episcopus cum quibusdam ducibus Lytuanorum, qui in ista via facti sunt servitores domini regis, et ambe regine sunt hic in castro Budensi cum pueris domini regis, adventum eiusdem domini regis expectantes. Unde domine et amice carissime, consilium meum est, ut cum aliquibus dominis civibus vestris ad visitandum regiam maiestatem et ad suscipiendum eum cum aliquo curiensium numero venire non tardetis et gaudendo sibi

de victoria et honore. quos habuit adversum suos emulos et crucis Christi persecutores in sua presenti exercituatione. Datum Bude die dominico ante festum sancti Michaelis archangeli hora prandii.

Fidelis vester amicus magister Symon
cancellarius domine regine iunioris.

In dorso: Sapienti viro domino Conrado iudici posoniensi domino et amico nostro carissimo.

Oryginał papierowy 7×23 cm, w Muzeum narodowem w Budapeszcie pod sygn. Törzsgyüjt. 1377. Pieczęć, wyciśnięta in dorso, wykruszona. [J. D.]

33. 1377, b. d., [Bochnia].

Rajcy bocheńscy stwierdzają, że za czasów Kazimierza W klasztor w Lechnicy otrzymywał z żup bocheńskich 12 cetnarów soli rocznie.

Nos consules civitatis Bochne, videlicet Jesco Potrkonis, Mathias divitis, Rudmannus, Stasco Quetkonis, Mathias Clebic, Michael Kolaczicz, universis omnibus ac singulis. quibus expedit, presentibus publice profitemur, quod ad nostri venientes residentiam honorabiles viri, dominus Johannes. capellanus capelle suppe Bochnensis nec non Johannes Styborii civis dicte civitatis sub eorum conscienciam (s.) recognoscentes. quia tempore domini Kazimiri regis Polonie duodecim centenarios salis fratribus claustri Lechnicze per supparios Bochnenses, qui tunc pro tempore fuerunt, circa festum sancti Martini dati sunt singulis annis et largiter ministrabantur. excusatione absque omni. In huius rei testimonium presens scribi et nostri sigilli affixione fecimus communiri. Actum anno Domini MCCC septuagesimo VII-mo.

Z transsumptu z r. 1387, znajdującego się w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 7340 (por. nr. 41). [J. D.]

34. 1378, f. VI. proxima ante festum [s. Petri ad vin]cula. Lipsche.

Ludwik, król węgierski i polski, nakazuje kupcom polskim i innym obcym przestrzegać składu w Koszycach, pod karą konfiskaty towarów.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygn. D. Deposit nr. 5. [J. P.]

35. 1378, 15. IX, Buda.

Elżbieta [starsza], królowa Węgier i Polski, uwalnia od połowy cła w Czchowie kupców z Koszyc, Lewoczy i miast spiskich.

Oryginał pergaminowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą F. Teloneum nr. 9. [J. P.]

36. 1380. 6. IV, Buda.

Testament Elżbiety starszej, królowej Polski i Węgier.

Oryginał pergaminowy $33^1/_4 \times 53^1/_2$ cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 6692. Pieczęć majestatyczna, przywieszona na fioletowym sznurku jedwabnym, uszkodzona.

Druk: Fejér Cod. dipl. IX. 5. str. 400—406. [J. D.]

37. 1382, 1. V, b. m.

Książęta śląscy: Henryk lubiński i Henryk żegański z braćmi Ruprechtem, Wacławem i Bolesławem lignickimi, oraz Henryk na Kożuchowie (Fryenstadt) zobowiązują się zwrócić żydom Muscheen, Izaakowi i Smerlinowi 450 grzywien groszy praskich na najbliższą Wielkanoc.

Oryginał pergaminowy w języku niemieckim w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 6918. Z pięciu pieczęci, przywieszonych na paskach pergaminowych, zostały dwie w ułamkach. Do spraw śląskich odnoszą się nadto akty tamże się znajdujące pod sygn. M. O. D. L. 9171, 9172, 9863, 10230, 11892. [J. D.]

38. 1383, 20. XII, Crisii.

Elżbieta, królowa Polski i Węgier, przyjmuje Jana księcia czerskiego, hołdownika korony polskiej, w swoją służbę, wyznaczając mu rocznie 2400 flor. z żup bocheńskich, za co tenże obowiązany jest stawiać się w potrzebie w 30 włóczni.

Oryginał pergaminowy $25^1/_2 \times 47^1/_2$, bardzo zniszczony, w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 7046. Pieczęci, przywieszonej na pasku pergaminowym, brak.

Druk: Fejér, Cod. dipl. X. 1. str. 90-92. [J. D.]

39. 1384, 25. V, Buda.

Marya, królowa węgierska, czyni nadania dla Jana, byłego wojewody ruskiego i jego brata Dezyderego, za zasługi, szczególnie na Rusi położone.

Z transsumptu królowej Maryi z 2. X. 1385 w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 7086.

Druk: Cod. dipl. patrius VII. nr. 389. [J. D.]

40. 1387, 16. IV, Buda.

Zygmunt, król węgierski, wynagradza zasługi Jana, byłego wojewody ruskiego i brata jego Dezyderego, oddane zarówno jemu, jak i królowi Ludwikowi, żonie jego Elżbiecie i córce Maryi.

Oryginał pergaminowy 22×23½ cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 7249. Pieczęci brak. [J. D.]

41. 1387, 20. XII, [Bochnia].

Rajcy bocheńscy potwierdzają dokument rady bocheńskiej dla klasztoru w Lechnicy w r. 1377.

Nos consules civitatis Bochne videlicet Rudmannus, Jacobus Pogan, Petrus Gunteri, Jacobus Penag, Hempil sartoris nec non Nicolaus divitis, presentibus recognoscimus universis, quod ad nostri veniens residentiam consulatus honorabilis vir dominus prior claustri Lechniczie unam litteram nobis presentando humiliterque supplicavit, quatenus ipsam litteram propter aliquantulam fractionem sui sigilli innovaremus, nos vero ipsius precibus auctentius (s.) inclinati, dictam literam innovavimus et reformavimus. Cuius tenor litere sequitur per hec verba:

Następuje dokument nr. 33.

In testimonium autem huius innovacionis presentibus sigillum nostrum est appensum. Actum in vigilia sancti apostoli Thome sub anno domini MCCCLXXXVII-mo.

Oryginał pergaminowy 17½×23 cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 7340. Pieczęci. przywieszonej na pasku pergaminowym, brak. [J. D.]

42. 1392, 25. IX, Trenczyn.

Zygmunt, król węgierski, zapewnia kupcom polskim swo-

bodny dostęp z towarami do Koszyc, oraz wolny powrót po sprzedaniu tychże.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą D. Depositorium nr. 6. [J. P.]

43. [1382—1392].

Recepta na ból głowy, przesłana nieznanemu adresatowi przez biskupa krakowskiego, Jana [Radlicę].

Oryginał papierowy 19×23 cm w Muzeum narodowem w Budapeszcie w archiwum rodziny Thaly, fascykuł z lat 1288—1400. [J. D.]

44. 1393, 14. III, Kraków.

Jadwiga, królowa polska, poleca dawać corocznie z żup bocheńskich 12 cetnarów soli dla klasztoru w Lechnicy.

Hedvigis, Dei gratia regina Polonie, princeps Lithuanie suprema et heres Russie etc. Fideli nostro Winconi ad presens zuppario aut aliis imposterum zuppariis, quibuscunque nominibus censeantur, fidelibus dilectis gratiam cum favore reginali. Quia per litteras Petri Weynrici et Gothfridi Gallici, olim zupparis (s.) sumus certitudinaliter informati, quomodo priori et conventui monasterii in Valle sancti Anthonii iuxta flumen Donys, wlgariter Lechnicz dicti, ordinis Cartusiensis, annis singulis ex mandato et commissione illustris principis bone memorie domini Kazimiri regis Polonie etc. in zuppa Bochnensi duodecim centenarios salis dabatur, quocirca, ne donata per ipsum dominum regem a monasterio amoveantur, ipsius domini regis anime in preiudicium et gravamen, vobis omnibus et singulis zuppariis presentibus et futuris seriosius precipimus et mandamus, quatenus omni absque contradictione et dilatione eidem priori seu conventui prefatos duodecim centenarios annis singulis dare debeatis, aliud non facturi nostre gratie sub obtentu. Datum Cracovie feria sexta post dominicam, qua in ecclesia Dei decantatur Oculi, anno domini M°CCC° nonagesimo tertio et sigillo nostro subimpresso.

Oryginał papierowy 15×26 cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 7910. Pieczęć wyciśnięta, wykruszona. [J. D.]

45. 1393, 5. V, Nowy Sącz.

Jadwiga, królowa polska, na prośbę Pawła, przeora klasztoru Kartuzów w Lechnicy, potwierdza przywilej ojca swego Ludwika dla tegoż klasztoru z r. 1381 i zakazuje dzierżawcom, burgrabiom i urzędnikom zamku czorsztyńskiego niepokoić klasztor z powodu młyna, jaki ma na Dunajcu, lub też żądać i wybierać od niego niesłuszne opłaty.

Kopia papier. w Muzeum narodowem w Budapeszcie pod sygnaturą Külf. Okl. 1393. Tekst dokumentu Ludwika został w kopii opuszczony.

Druk: Kod. d. pol. I nr. 137. [J. D.]

46. 1393, 25. XI, Tyrnawa.

Zygmunt, król węgierski, potwierdza przywilej Ludwika I na prawo składu w Koszycach z r. 1364.

Oryginał pergaminowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą D. Depositorium nr. 7. [J. P.]

47. 1394, 4. III, Kraków.

Układ Krakowa i Koszyc co do wzajemnego prawa składu.

Oryginał pergaminowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą D. Depositorium nr. 1. Jestto dokument, wystawiony przez Kraków dla Koszyc Oryginał dokumentu tej samej treści, wystawionego przez Koszyce dla Krakowa zaginął i znamy tylko jego kopię; por. Dąbrowski, Kraków i Węgry w wiekach średnich. Rocz. krak. XIII, str. 197.

Druk: Fejér Cod. dipl. X. 2. str. 259 oraz Tört. Tár. r. 1892, str. 569.

Regest: Ind. act. saec. XV nr. 224. [J. P.]

48. 1395, 28. II, Kraków.

Jadwiga, królowa polska, poleca wydawać corocznie z żup bocheńskich 12 cetnarów soli oraz 8 ćwiertni cembrówki na użytek klasztoru Kartuzów w Lechnicy.

Oryginał pergaminowy $15^1/_3 \times 26$ cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 8042. Pieczęć przywieszona na pasku pergaminowym.

Druk: Fejér Cod. dipl. X. 2. str. 93. An. Scep. III. str. 182 pod mylną datą 1393 r.

Regest: Fejér X. 2 str. 264, pod r. 1395, oraz Ind. act. saec. XV nr. 187, 235, pod obu datami. [J. D.]

49. 1395, 7. III, Brassó.

Zygmunt, król węgierski, potwierdza dokument Ludwika I. z daty 18. XII, 1369, w którym tenże zabrania kupcom obcym, a zwłaszcza polskim i niemieckim zapuszczać się z suknem poza Brassó.

Oryginał pergaminowy w Archiwum m. Brassó pod sygnaturą Dok. nr. 20. Pieczęci brak.

Druk: Fejér Cod. dipl. X. 2. str. 294. [J. P.]

50. 1402, 6. VI, Szakolca.

Zygmunt, król węgierski, ustanawia w Lewoczy skład na towary, wiezione z Polski i Śląska do Węgier i z Węgier do tychże krajów, tak przez kupców węgierskich, jak i obcych.

Kopia z XV w. w Archiwum m. Koszyc bez sygnatury [J. P.]

51. 1403, 3. IX, b. m.

Kardynał Angelus wśród osób, łupiących dobra arcybiskupa ostrzyhomskiego, wylicza: wojewodę Ścibora, Piotra Polaka, biskupa nitrzańskiego i »Mustitz«, Polaka, kasztelana de Smen.

Oryginał pergaminowy w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 8889. [J. D.]

52. 1404, 28. VII, sub Gostel in Moravia.

Zygmunt, król węgierski, zezwala aż do odwołania na wolny handel Kołoszwaru z Wiedniem, Wenecyą, Polską i Czechami, a to celem podniesienia tego miasta.

Oryginał pergaminowy z wyciśniętą u dołu pieczęcią Zygmunta w Archiwum m. Kołoszwaru pod sygn. Fasc. M. nr. 53.

Druk: Jakab, Kolozsvár tört. Okl. t. I. nr. 73. [J. D.]

53. 1404, 8. IX, b. m.

Teodor (Koryatowicz), książę podolski, kwituje Koszyce z odebrania 3000 florenów.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą nr. 34. Pieczęć wyciśnięta, wykruszona. [J. D.]

54. 1406, 12. III, Vác.

Zygmunt, król węgierski, zawiadamia poborców podatkowych w komitacie Zemplen między innemi o tem, że postanowił wysłać do króla polskiego Władysława, w charakterze posła, Szymona de Rozgony.

Oryginał papierowy 11×23 cm. opatrzony pieczęcią wyciśniętą w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 9177 [J. D.]

55. 1406, 28. XII, [Lelesz].

Conventus ecclesiae s. Crucis de Lelesz stwierdza, że w myśl polecenia królewskiego wysłano jednego z zakonników do Teodora, księcia podolskiego i żupana beregskiego. Zastał on księcia w Munkaczu, lecz sprawy nie załatwił, bo książę nie przyjął przywiezionego pisma i nie dał żadnej odpowiedzi,

Oryginał papierowy 9×21 cm, zniszczony, w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 9263. [J. D.]

56. 1407, 1. VIII, [Lelesz].

Conventus ecclesiae s. Crucis de Lelesz wspomina między innemi, że posiadłość Nagydobron w komitacie Bereg została świeżo zajęta przez Teodora, księcia podolskiego.

Oryginał pergaminowy 24×33 cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 9341. Ułamek pieczęci przywieszony na sznurku czerwono zielonem. Tenże dokument w transumpcie konwentu z Lelesz z r. 1412. Tamże pod sygn. M. O. D. L. 9339. [J. D.]

57. 1410, 3. VI, Pożoń.

Zygmunt, król węgierski, zastawia Mościcowi, »domino Poznaniensi« zamek i miasto Semte nad rzeką Wag.

Z transsumptu Andrzeja biskupa poznańskiego z daty Poznań 29. IV, 1421, znajdującego się w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 9664. [J. D.]

58. 1410, 1. III, proxima post dominicam... Lamp[rech]thaza.

[Szymon] de Rozgony, sędzia nadworny, wraz z Teodorem, księciem podolskim i żupanem beregskim, czynią zgodę ze Stefanem..... i braćmi jego Władysławem i Valasius'em, zaprzestając dotychczasowych wzajemnych szkód i krzywd.

Oryginał papierowy $12 \times 16^1/_2$ cm, uszkodzony, w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 9708. [J. D.]

59. 1411, 18. I, b. m.

Zygmunt, król węgierski, poleca Mikołajowi Leukes de Kallo, ażeby z pocztem swym stawił się pod Koszycami na wyprawę przeciw Polakom, dokąd i król 20. I. wyruszy.

Oryginał papierowy w Muzeum narodowem w Budapeszcie pod sygnaturą Törzsgyüjt. 1411. Kopia z końca XVI w. w Archiwum krajowem tamże pod sygnaturą M. O. D. L. 9739.

Druk: Katona Hist. crit. XII. str. 40.

Regest: Index act. saec. XV. nr. 599. [J. D.]

60. 1412, 7. IV, Koszyce.

Zygmunt, król węgierski, za wierne usługi, oddane w czasie wojny z królem polskim, potwierdza przywileje Podolińca i uwalnia mieszczan podolinieckich od połowy trzydziestej.

Z transsumptu kapituły spiskiej z r. 1637, zawierającego transsumpty tegoż aktu Ferdynanda II z r. 1636 i tejże kapituły z r. 1603, znajdującego się w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 9897.

Druk: Katona Hist. crit. XII. str. 110.

Regest: Index act. saec. XV nr. 675. [J. D.]

61. 1412, 9. IV, Koszyce.

Zygmunt, król węgierski, znosząc dotychczasowe przywileje Lewoczy w tym kierunku, stwierdza, że kupcy z Polski, Prus i Wrocławia, przybywający do Rimaszombat, nie są obowiązani udawać się stamtąd do Lewoczy, lecz dokąd zechcą.

Oryginał pergaminowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą D. Depositorium nr. 17. [J. D.]

62. 1412, 25. IX, [Koszyce].

Magistrat m. Koszyc zwraca się do rady krakowskiej

w sprawie spornej Teofila z Koszyc z Reychelą Newemarkt z Krakowa.

Fruntlichin gruz mit williger beheglichkeit zcuwor. Weise manne unser lieben frunde. In unsers Rathes keginwertekeit ist komen Theophilus unser mitpurger und hot bekannt by seynen trewen und ere. daz her nu nest vor unser lieben Vroubin tage irr gebort mit Reychel Newemarkt von Cracow dem got gnade XL rote gulden Nicolao Gemelichin gesant hab warhaftelichin und dorczu eyn pfert. daz do macht mit denselbin XL flor. aur. XXXVI mrr. grosschn. Und dez habin wir dissin keginwertigen brief lasen awfgebin uf seyn bekentniss an dem Suntage neest vor senth Michaelis tage anno Domini etc. XII-mo.

Richter und gesworen
purger czu Casscha.

In dorso: Den ersamen und vorsichtigin manen Rathmannen der Stat czu Cracow unsern villybin frunden.

Oryginał papierowy ze śladami pieczęci in dorso w Archiwum m. Koszyc bez sygnatury [J. D.]

63. 1413, 30. V, Serravallo.

Zygmunt, król węgierski, zastawia kilka wsi w komitacie pożońskim, Mościcowi, »domino Poznaniensi«, swemu rycerzowi nadwornemu.

Z transsumptu Andrzeja biskupa poznańskiego z dnia 29. IV, 1429. zawierającego transsumpt tegoż dokumentu przez kapitułę pożońską z dnia 9. XII. 1413, znajdującego się w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 9664. [J. D.]

64. 1416, 12. V, Preszów.

Piotr Hyrsberg, mieszczanin krakowski, kwituje Stefana, Szymona i Jerzego z Rozgony.

Ego Petrus dictus Hyrsberg, civis civitatis Cracoviensis, coram universis et singulis presentium notitiam habituris, et signanter in presentia virorum fidedignorum iudicis et iuratorum civitatis regie Epperies, publice profiteor per presentes, quomodo magnifici viri et magistri Stephanus, Symon et Georgius heredes de Rozgon, filii quondam domini comitis Symonis de eadem, debita quatuordecem marcarum numeri Cra-

coviensis, quibus michi et per consequens meis heredibus obligabantur, plenarie et ex integro persolverunt, satis fecerunt gratum ad effectum. Ideo prefatos dominos magnificos super debitis prescriptis in persona mea et meorum heredum presentium vigore reddo ymo scribo quitos, expeditos, per omnia satisfactus cum gratiarum actionibus infinitis. In cuius rei evidens testimonium sigillum premisse civitatis regalis Epperies presentibus per eosdem iudicem et iuratos est appressum, maiori pro cautela. Scripta et data feria tertia proxima post festum beati Stanislai martyris Anno domini Millesimo CCC^mo^ sedecimo.

Oryginał papierowy $14^1/_2 \times 23$ cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 10464. U dołu wyciśnięta w czarnym wosku pieczęć m. Preszowa. [J. D.]

65. 1417, 5. XI, Kraków.

Ekskomunika, rzucona przez sąd uniwersytetu krakowskiego na Katarzynę Dorstin z Koszyc, oskarżoną przez Jerzego Debringera, mieszczanina krakowskiego.

Oryginał pergaminowy z pieczęcią, zawieszoną na pasku pergaminowym, w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr. 126. [J. D.]

66. 1418, 18. XI, Kraków.

Ławnicy krakowscy stwierdzają nabycie $^2/_3$ części domu na rogu Rynku i ul. Sławkowskiej przez Pawła Behm.

Wir Nicolaus Swarczhensil, Niclos Falke, Hannos Schultis Georgius Swarcz, Andris Schretil, Petir Grazer, Erhart Eygilwart Michil Grupka, Jocusch Ysener, Nicolaus Waldiwer und Nicolaus Gemelich, scheppin der Stat Cracow, bekennen allen, den is notdorrfft ist, daz vor uns in gehegtem dinge, das here Johannes Fredlandt unser burggraffe und Petir voit unser voit zassen, der ersame here Langniclos vormunde und in vormundschaft namen Niclos Newgebawers von der Czirla und Niclosses sneyders von Theschin namen keginwortiglich steende, hat ire czwee dritteteile des steynhausis mit deme hindirhause an der ecken als man vom Ringe off die Slakische gesse geet, off die linke hant nehst bey Tworkis hause gruntlich gelegen, welchis eckhausis mit dem hindirhause das dritte dritteteil, dem edlen Micheln von der Czirla angehorit, mit denselben rechten mosen und greniczen, als sie dieselben czwee dritteteil

desselben steynhausis mit dem hindirhause bis off deze czeyt gehabt gehalden und besessin han, deme ersamen Paul Behmen mit volkommener macht czu tuen und czu lassen und mit erblichen rechte vrey vorreichit und hat globit derselbe vorreicher vor alle ansproche noch der Stat recht, in den namen als oben, mit geczeugnis disses briffis, do unsers scheppinampts sigil an ist gehangen. Gegeben in grossem gehegtem dinge am vreytage des achtentagis sinte mertis veyers noch Christi gebort tausint virhundirt und in deme achtczenden Jare.

Oryginał pergaminowy 13×22 cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 10741. Pieczęć, bardzo zniszczona, przywieszona na pasku pergaminowym. [J. D.]

67. 1419, 22. XII, [Koszyce].

Magistrat koszycki zobowiązuje się wypłacić w Krakowie na św. Tomasza sumę 824 grzywien groszy za sukno pobrane od Mikołaja Glezera z Krakowa.

Oryginał pergaminowy w języku niemieckim, przecięty, w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą nr. 133. [W. B.]

68. 1422, 29. X, Pożoń.

Zygmunt, król węgierski, zabrania plebanom w całym kraju pod karą utraty beneficyów cytowania mieszczan koszyckich przed sąd uniwersytetu krakowskiego i żądania egzekucyi wyroków tegoż uniwersytetu, jako przeciwnych prawom królestwa i przywilejom miasta.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą B. Privilegia nr. 26.

Podobny zakaz Zygmunta z r. 1419 znajduje się wedle inwentarza w temże archiwum pod sygn. B. Privil. nr. 24. Odszukać go nie zdołano. [J. P.]

69. 1423, 15. IV, Bardyów.

Zygmunt, król węgierski, oświadcza, że wobec skargi podniesionej w czasie zjazdu w Bardyowie przez mieszczan krakowskich Fridlants'a i Mikołaja żupnika przeciw Koszyczanom, iż wbrew przywilejowi króla Ludwika z r. 1368 zmuszają kupców krakowskich do składu w Koszycach, wystąpili imieniem Koszyc Jan Farkas i Władysław Knoll. dowodząc swego prawa

przywilejami króla Ludwika z r. 1361 i 1364 oraz układem z Krakowem z r. 1394. Wobec tego król przyznaje racyę Koszycom i orzeka, że każdy kupiec polski i wogóle obcy jest obowiązany do składu bezwzględnego w Koszycach.

Oryginał pergaminowy w Archiwum m. Koszyc pod sygn. D. Depositorium nr. 22. [J. D.]

70. 1423, 26. VI, Pożoń.

Kapituła pożońska stwierdza, że w myśl mandatu królewskiego z dnia 2. VI, 1423 dokonała zwrotu połowy zamku Sempthe do rąk Jerzego de Bozeen, zastępcy Mościca, »domini poznaniensis«, któremu bezprawnie zabrał ją jego bratanek Jan.

Oryginał pergaminowy w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 11365. Pieczęć przywieszona na sznurku jedwabnym. [J. D.]

71. 1424, 8. IV, Diosgyör.

Zygmunt, król węgierski, asygnuje między innymi, Zawiszy Czarnemu z Garbowa 600 florenów w złocie z czynszu należnego królowi od Koszyc.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą 150. [J. D.]

72. 1425, 29. III, Tsatsa [Csacza].

Uniwersał Zygmunta luksemburskiego przeciw kupcom węgierskim i obcym, omijającym drogę, wiodącą przez Koszyce.

Z transsumptu konwentu w Jaszó z r. 1491 znajdującego się w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą D. Depositorium nr. 35. [J. D.]

73. [1425], 2. VII, Rzym.

Papież Marcin V komunikuje arcybiskupowi gnieźnieńskiemu i biskupom lubuskiemu i ołomunieckiemu bullę swą, tyczącą annat (census annui) w dyecezyi wrocławskiej, tegoż dnia wydaną.

Oryginał pergaminowy, wklejony w kodeks, znajdujący się w Bibliotece Batthyánych w Gyulafehérvár pod sygnaturą II. 30. (F. 5. IV. 7). [J. P.]

74. 1425, 17. XII, Kraków.

Rajcy krakowscy zezwalają wdowie po Pawle Behm na zbudowanie sobie wodociągu.

Wir Johannes Fredland, Johannes Faber, Franczke Neorze, Jorge Swarcz, Nicolaus Bastgert, Marcus Noldinfesser, Mertin Beczky vnd Johannes Sweidniczer ratmanne der Stat Cracov bekennen allen, den is notdurft ist, daz wir der irbern frawen Annen Paul Bemynne dirlaubt haben vnd dirleuben mit kraft desis brifis eyne ror czu heben in den hause, das desselbin hern Paul Bemen gutis gedechtnis gewest ist, gelegin an der ecke am Ringe an sinte Steffans gasse vnd dy rore czu leyten aus der Stat ror, wo is ir am nestin und bequemstin ist, vnd ir czu gebrauchin und dy in demselbin hause czu bleibin ir vnd iren erben andern ewigen tagen erblich und frey vnd do vor hot sy der Stat genug geton mit irem gelde noch unsirm und unsir eldistin dirkentnis und des gloube wir ir stete und feste czu heldin ir vnd iren nachkomelingin, in vnsirn vnd vnsir nochkomenden ratmanne namen. Gegebin am nestin montage noch sinte Lucien tag in dem vireren hundirstin vnd vomfvndczwenczigistin iare christi mit vnsiren angehangenen statzegil.

Oryginał pergaminowy 8×21 cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 11739. Pieczęć przywieszona na pasku pergaminowym. [J. D.]

75. 1426, 24. V, Thata.

Zygmunt, król węgierski, na prośbę mieszczan ze Szuchan, postanawia, w myśl dawnych przywilejów, że sól polska, tak przez swoich, jak przez obcych przywożona, ma podlegać składowi w tem mieście.

Z transsumptu Macieja II (Wiedeń, 27. V, 1610), zawierającego transsumpty tegoż aktu przez Ferdynanda I (Praga, 8. IX, 1547) i Macieja Korwina (Buda 3. V, 1474), a znajdującego się w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 11795. Pieczęci, przywieszonej na sznurku jedwabnym brak. [J. D.]

76. 1428, 29. IX, św. Mikołaj.

»Universitas nobilium comitatus de Lyppthо« zwraca się do rady m. Bystrzycy bańskiej z prośbą o udzielenie jak naj-

szybciej pomocy przeciw najazdowi nieprzyjaciół z Orawy, Polski i zamku Murań, którzy to nieprzyjaciele spalili już majętności wielu ze szlachty.

Oryginał papierowy $14^1/_2 \times 16^1/_2$ cm w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygnaturą fasc. 953 nr. 45. [J. D.]

77. 1430, 20. II, Pożoń.

Piotr ze Szczekocin kwituje Władysława z Kanizsy.

Nos Petrus de Sczekocini alias de regno Polonie memorie commendamus, quod, quia egregius dominus Ladislaus de Kanisa comes Soproniensis rationalibus de causis nobis mille florenos puri auri debitorie obligabatur, idemque dominus Ladislaus de dicto mille florenorum tricentos florenos puri auri in prompto persolvit, ideo nos eundem dominum Ladislaum super promissis tricentis florenis puri auri quitum reddimus et expeditum, harum sub nostrarum testimonio litterarum mediante. Datum Posonii feria secunda proxima post festum beati Valentini martyris. Anno domini millesimo quadringentesimo tricesimo.

Oryginał pergaminowy $9^1/_2 \times 22$ cm. w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 12205. Z wyciśniętej w czarnym wosku pieczęci o 2 cm. średnicy pozostał środek, wyobrażający tarczę z herbem Odrowąż. [J. D.]

78. 1430, 20. IX, Pożoń.

Zygmunt, król węgierski, poleca magistratowi koszyckiemu wypłacenie »Grotkoni, Polono« słudze królewskiemu, na poczet jego płacy 90 florenów w złocie z czynszu, jaki na św. Jerzego przypada królowi od miasta.

Oryginał papierowy w archiwum m. Koszyc pod sygn. Docum nr. 168. [J. P.]

79. 1431, 1. I, Koszyce.

Otto z Nowego Sącza kwituje Koszyce z 900 florenów, otrzymanych w myśl asygnaty królewskiej dla Grotkona »de Jankowicz«.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą nr. 179. [W. B.]

80. 1431, 14, VII, [Kraków].

Rada krakowska prosi radę koszycką, by dopomogła Piotrowi Hirsberg z Krakowa do odebrania długu od Stefana Wallraben z Koszyc.

Oryginał papierowy w języku niemieckim w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą nr. 1547/20. [J. D.]

81. 1432, 27, IV. b. m.

»Zhegatha de Gunicz in Polonia«, przyjaciel Mikołaja de Balicz, kwituje w jego imieniu m. Bardyów z 300 florenów.

Oryginał papierowy, uszkodzony, w Muzeum narodowem w Budapeszcie pod sygn. Törzsgyüjt. 1432. [J. D.]

82. [1400—1432], f. tertia carnisprivii, Kraków.

List Jana z Tarnowa, wojewody krakowskiego, do Szymona z Rozgony, żupana Sáros.

Prevolutis omnibus fidissimam amicitiam augentibus cum amore caritatis. Magnifice ac strenue domine nosterque fautor et amice carissime. Licet vestra magnifica dominatio illam infelicitatem, que proch dolor sinistre inter vos parte ex utraque accidit, non exquerebatis sed ipsimet ad domus vestras pergentes ipsam infelicitatem perpetratam invenerunt, ita quod aliqui de nostris ibidem sunt necati crudeliter et aliqui mancipium subintrabant. Inter quos etiam Andreas filiaster magnifici castellani Cracoviensis et filius strenui vexilliferi Cracoviensis amici nostri carissimi mancipium perferebat. Pro quo Andrea et ceteris vestre dominationi plenaliter vestra de amicabili caritate confidentes una cum castellano Cracoviensi per tenorem nostrarum litterarum supplicabamus ex affectu. Et vestra enim dominatio nostris petitionibus acquiescens ipsum Andream de eodem mancipio mitti procuravit dilectissime, quod tamen vestre dominationi omni bono et vicissitudine amicabili libentissime redderemus et etiam volumus de illo vigilare et cogitare nostris totis conatibus, quo modo amicabilem unionem et compositionem inter vos et vestros confratres parte ab una et inter strennuum Andream Baliczski parte ab altera possemus efficere et ordinare et ne eadem inimicicia plus inter vos oreretur. Datum in Cracovia feria tertia Carnisprivii.

Johannes de Tarnow, palatinus Cracoviensis,
capitaneus Terre Russie generalis etc.

In dorso: Magnifico ac strenuo militi domino Symoni de Rozgon ac comiti de Szarys suo fautori ac amico carissimo.

Oryginał papierowy 20×21 cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 25345. Pieczęci sygnetowej, wyciśniętej in dorso w czarnym wosku, brak. [J. D.]

83. [1400–1434], Sabbatho infra octavas Nativitatis Marie, Sandomierz.

List Władysława Jagiełły do Szymona de Rozgony.

Wladislaus dei gratia Rex Polonie etc.

Magnifice domine, amice nobis sincere dilecte. Pro novitatibus, quas nobis scripsistis, vobis gratiarum multiplices referimus actiones et illud, quod causa nostri facitis et facta status nostri diligitis, vobis in retribucione omnium bonorum volumus reminisci. Nichilominus petimus vos, ut in ea, quam erga nos geritis, voluntate constanter persistatis, scientes, quod quidquid Baliczky vobis dampni fecit, sine scitu nostro fecit, de quo utique ex intimis molestamur. Petiverat enim nos idem Baliczky, ut sibi licentiam dedissemus ad facienda vobis dampna, quam sibi dare nulla voluimus ratione, ymo districte et seriose sibi prohibuimus, ne vobis ac vestris et regno Hungarie etiam aliqua inferre presumeret nocumenta Et ex quo idem Baliczky, prohibitionem mandatorum nostrorum transgredi presumebat, ex tunc ad ea, que vobis fecit, id, quod iuris fuerit, faciemus, quia idem Baliczky vos et fratres vestros dampnis afficiendo nos ad mangnam (s.) displicentiam et furorem provocavit. Datum Sandomirie sabbatho infra octavas Nativitatis sancte Marie Virginis.

Ad relationem Joh....

In dorso: Magnifico domino Symoni de Rozgon comiti de Sarus amico nobis since[re dilecto].

Oryginał papierowy bardzo zniszczony 18×29 cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 25346. [J. D.]

84. [1400—1430]. f. VI ante diem s. Egidii, Nowe miasto.

List Władysława Jagiełły do Szymona de Rozgony, Mikołaja z Sybina i Jana z Homonny.

Wladislaus dei gratia Rex Polonie etc.

Nobiles viri, amici karissimi. De et super presenti vestra, de qua nobis scribitis, tribulacionis et angustiose oppressionis materia, ipsam tamquam propriam censentes dolemus pro compassionis affectu vestre significantes dilectioni, quia bonam in viis regni nostri posuimus undique custodiam, ne quisquam de ipso regno vel per regnum ad partes vestri regni Ungarie transeundi habeat facultatem, prohibentes etiam firmiter et districte, ne alique prede quadrupediorum et aliorum huiusmodi de regno vestro intra metas nostri regni aliquatenus depellantur, et si que depulse reperte fuerint, precepimus ipsas totaliter retinere. Nostris Polonis omnibus, qui ibidem in Ungaria sunt vel fuerint, etiam intimando mandavimus, ut inde discedant sine mora, aut ibidem perpetuo maneant numquam ad propria redituri. Si qui autem ex eis... huiusmodi nostra contempnentes super alio transgredientes inde discedere noluerint, ex tunc de bonis ipsorum omnibus, que in regno nostro sunt, se intromittere volumus, ipsa pro nobis perpetuo confiscando. Nunc etiam Cruciferi, antiqui hostes nostri, cum illustri duce Vytoldo, nostro fratre karissimo, celebrant conventionem. Ubi modum et formam querunt, quibus cum eisdem Cruciferis treugarum inducias ad tempus aliquod contrahere valeamus. Soli quoque propria in persona illut apropinquamus ad custodiendum terras regni nostri a parte Cruciferorum ipsorum. Quidquid autem cum eisdem in ipsa [conventione] di[ctum] fuerit, dilectioni vestre studebimus intimare, vestram viceversa petentes dilectionem, quatenus nobis etiam intimare velitis occurrentes vestris in partibus novitates. Datum in Novacivitate, feria sexta antediem sancti Egidii.

Ad r. domini Nicolai vicecancellarii.

In dorso: Nobilibus viris dominis Symoni de Rozgon, Nicolao filio Stephani de Cibinio, Johanni de Homenna regni Ungarie proceribus, nostris amicis karissimis.

Oryginał papierowy, w kilku miejscach uszkodzony, $20^1/_2 \times 22$ cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 12614. [J. D.]

85. 1435, 6. X, Pożoń.

Zygmunt, król węgierski, nadaje Stefanowi Poharnok, synowi Tomasza de Berzevicze dobra ziemskie w komitacie Bor-

sod, w nagrodę za wierne służby w czasie dwukrotnego posłowania do króla polskiego i dwukrotnego do wojewody wołoskiego.

Z transsumptu kapituły w Eger (z 31. X, 1460), znajdującego się w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 12760. [J. D.]

86. 1436, 21. III, Peszt.

Zygmunt, król węgierski, daje zupełne pełnomocnictwo do traktowania o pokój i przyjaźń z Władysławem, królem polskim i jego baronami, Jerzemu, arcybiskupowi ostrzyhomskiemu, Piotrowi biskupowi z Eger, Klemensowi biskupowi z Györ, Maciejowi de Palocz, palatynowi Węgier, Stefanowi de Bathor, sędziemu nadwornemu i Piotrowi Cheh de Leva, banowi Maczwy.

Oryginał pergaminowy 32×48½ cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 12987. Pieczęć, bardzo zniszczona, przywieszona na pasku pergaminowym. [J. D]

87. 1439, 8. I, Buda.

Albrecht, król rzymski, węgierski i czeski, poleca ludności komitatu Gömör, by niosła pomoc Jerzemu synowi Loranda de Serke przy zdobywaniu zamku Gewele, który dzierży książę Fryderyk. Inaczej bowiem ów książę szerzyć będzie stamtąd spustoszenia z pomocą Polaków, którzy już tylekroć łupili pogranicze a zwłaszcza Spiż.

Oryginał papierowy w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 13287. Pieczęć wyciśnięta, wykruszona. [J. D.].

88. 1439, 26. IV. Baymoch.

Leonard Noffry de Baymoch prosi Kremnicę o pomoc przeciw Polakom.

Providi et circumspecti viri domini et amici nostri honorandi. Audivistis, ut credimus, quomodo perfidissimi Poloni pan Nicolay Sarleyzky cum aliis suis complicibus istis diebus huic regni Hungarie et consequenter nobis non modica dampna ac spolia et incendia perpetravit ac insuper omne posse suum et vires apponens suos ad hec. ut ecclesiam nostram,

quam contra eosdem inimicos cum vestro subsidio condescendimus, eandem ecclesiam sabbato preterito, uti bene audivistis, expugnavit, ubi Deo volente ipsum suum desiderium non potuit adimplere, sed, ut audivistis, multa dampna et nocumenta ibidem sub ipsa ecclesia est passus intolerabilia. Quare adhuc rogamus easdem V. A., quatenus, ne ulterius voluntas ipsorum inimicorum super nos impleatur, velitis nobis dirigere ad defensionem ipsius ecclesie ad centum peditum, tantum quousque regia maiestas providebit de remedio opportuno. Ubi eciam factum premissum eidem sue Serenitati et fratri nostro domino Johanni intimavimus; qui frater noster ibidem apud regiam existit maiestatem constitutus. Cetera lator presencium vobis dicet, cuius verbis fidem velitis adhibere creditivam. Datum in Baymoch in dominica proxima post Georgii 1439. Leonardus Noffry de Baymoch etc.

In dorso: Providis et circumspectis viris iudici, iuratis in Cremnica constitutis, dominis et amicis honorandis.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Kremnicy pod sygnaturą fons 26 fasc. 1 nr. 11. Pieczątka sygnetowa wyciśnięta przez papier. [J. P.]

89. 1439, 5. IX, koło brodu Thydewrew.

Albrecht, król węgierski, poleca Amadejowi, synowi Stefana de Warkou (Varkö) i Stefanowi de Keleth, ażeby z pocztami swymi stawili się na wezwanie Jerzego de Rozgon, żupana pożońskiego i Pawła syna bana de Alsolindva, albowiem książę Fryderyk zamierza z Polakami i Czechami uczynić napad.

Oryginał papierowy, uszkodzony, opatrzony pieczęcią, wyciśniętą przez papier, w Muzeum narodowem w Budapeszcie pod sygnaturą Törzsgyüjt 1439. [J. D.]

90. 1440, 15. VI, Buda.

Władysław, król polski, elekt węgierski, wydaje glejt dla bana Maczwy, Władysława de Gara, który gwarantują baronowie węgierscy oraz następujący polscy: Zbigniew, biskup krakowski, Jan z Tęczyna, wojewoda krakowski, Sędziwój z Ostroroga, wojewoda poznański, Mikołaj z Ossolina, kasztelan radomski, Wincenty z Szamotuł, kasztelan międzyrzecki, Przedbór z Koniecpola, kasztelan rozpierski, Jan z Koniecpola, kan-

clerz koronny, Mikołaj z Brzezia, marszałek koronny, Andrzej z Lubina, podskarbi koronny i Piotr z Oporowa, chorąży łęczycki.

Oryginał pergaminowy 27×41 cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 13554. Z 19 pieczęci, przywieszonych, 3 brakuje. Jan z Koniecpola i Wincenty z Szamotuł, wymienieni także w aktach pod sygn. M. O. D. L. 13554, 13644. [J. D.]

91. 1441, 29. IV, przy oblężeniu zamku Ugod.

Władysław, król polski i węgierski, wzywa wdowę po Władysławie de Kanizsa, ażeby żołnierzy swych wysłała naprzeciw Jana z Koniecpola, kanclerza koronnego, wracającego od króla rzymskiego, i ażeby żołnierze ci towarzyszyli mu dla ochrony od Kieżmarku aż do zamku »Kewzek«.

Oryginał papierowy 12½×21 cm. w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 13622. [J. D.]

92. [1441], 18. VII, Pożoń.

Elżbieta, królowa węgierska, ostrzega radę m. Kremnicy przed królem polskim i przyrzeka jej w potrzebie pomoc.

Oryginał w Archiwum m. Kremnicy pod sygn. fons 26, fasc. 1, nr. 12.

Druk: Jahrbuch der her. Ges. »Adler« r. 1909 str. 8. [W. B.]

93. 1442, 14. VIII, Pożoń.

Elżbieta, królowa węgierska, zaprasza do Ostrzyhomia delegatów m. Kremnicy dla układów o zawarcie pokoju z królem polskim.

Oryginał w Archiwum m. Kremnicy pod sygn. fons. 34, fasc. 1, nr. 1.

Druk: Jahrbuch der her. Ges. »Adler« r. 1909 str. 12. [W. B.]

94. 1442, 8. V. Buda.

Władysław Warneńczyk prezentuje Jana z Gruszczyc, kanclerza poznańskiego, na probostwo w Sieradzu.

Wladislaus, Dei gracia Hungarie, Polonie, Dalmacie, Croacie etc. rex Lythwanieque princeps supremus et heres Russie etc., Reverendissimo in Christo patri domino Vincentio eadem gracia archiepiscopo Gneznensi et primati sincere nobis dilecto

salutem et favoris regii continuum incrementum. Reverendissime in Christo pater sincere nobis dilecte! Vacante ecclesia parochiali in civitate Siradiensi Omnium Sanctorum iuris patronatus nostri dyocesis Ptis V. per mortem honorabilis Thome, eiusdem ecclesie ultimi et immediati rectoris, venerabilem Johannem de Grusczicze, cancellarium Poznaniensem, notarium maiestatis nostre intime dilectum, ad eandem duximus presentandum et per presentes presentamus, Paternitatem Vestram requirentes et petentes, quatenus prefatum Johannem de eadem ecclesia velitis investire, curam et administracionem spiritualium [et] temporalium in eadem sibi committentes, prout ad officium p. v. pertinet pastorale. Harum testimonio litterarum, quibus sigillum nostrum est impressum. Datum Bude, feria tertia, ipso die sancti Stanislai, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo secundo. Dominus rex per se.

Oryginał pergaminowy w Archiwum m. Kremnicy pod sygnaturą fons 19, fasc. 1 nr. 12. [J. P.]

95. 1442, 12. XI, Györ.

Elżbieta, królowa węgierska, wzywa do siebie rajców Kremnicy i Bystrzycy bańskiej z powodu zjazdu z królem polskim, który dziś lub jutro przyjechać ma »auf sent Mertinsberg«.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią, wyciśniętą przez papier, w Archiwum m. Szczawnicy bańskiej bez sygnatury [J. P.]

96. [1442, przed dniem lub w dniu 14 grudnia].

In nomine sancte Trinitatis, Patris et Filii et Spiritus sancti ac gloriose Virginis Marie, patrone et protectricis huius incliti regni Hungarie. Serenissima princeps domina regina cum omnibus adherentibus et obedientibus, serenissimus dominus rex similiter cum omnibus suis adherentibus et obedientibus, deposito omni rancore malivolenciaque et odio ac sublatis omnibus bellis et dissidiis, ineunt, faciunt et concludunt inter se et suos veram ac perfectam et caritativam pacem et concordiam sub condicionibus capitulorum, alias in praesentia reverendissimi domini cardinalis legati concordatorum, et si superesset aliqua difficultas, idem dominus legatus posset et valet extendere, declarare et concordare ita, ut de cetero ubique per totum regnum Hungarie omnes guerre, offense, iniurie, inimi-

cicie, molestaciones, spoliaciones depredaciones, incendia, hostiles incursus et quevis dampnificaciones palam et occulte directe vel indirecte ac quovis quesito colore hincinde cessent et omnino tollantur et nullatenus fieri quoquomodo amplius permittantur, et quod amodo familiares adherentes, subditi hominesque et servitores tam domini regis quam domine regine et alii quicunque homines dampnum huius regni non querentes et presertim mercatores et negotiatores possint tute libere et secure transire per ipsum regnum et eorum negocia exercere sine aliquibus litteris salviconductus, et quod iniuste arrestaciones non fiant, nisi secundum ius et consuetudinem regni antiquitus servatam, et quod in nundinis et foris neque dominus rex neque domina regina neque eorum homines aut prelati, barones et familiares et alii quicunque ab aliquo mercatore equos, boves aut alia animalia sive alias quascunque res mercimoniales sine precii solucione aut contra ipsius mercatoris voluntatem aufferri possint et possit extendi iste articulus in omnibus, que pertinent ad conservacionem huius pacis et presertim contra violatores ipsius pacis, ut omnia arceantur et compescantur et contra eos tam per dominam reginam quam per dominum regem severiter procedatur, tamquam contra rebelles et nfideles regni et hostes publicos, et quod unus alteri praestare teneatur omnem favorem ad pernicionem et repressionem eorum, qui hanc pacem infringere seu transgredi voluerint.

Item convenerunt, quod pro honore Dei et nominis Christiani ac pro defensione fidei katholice et huius regni ac parcium circumiacencium adhibeatur omnis diligencia possibilis, quod quamcicius fieri potest, fiat aliqua efficax et notabilis resistencia seu aggressio contra infideles Turcos.

In Christi nomine amen. Vos reverendissime pater apostolice sedis legate ac reverendissime domine cardinalis et archiepiscope Strigoniensis necnon domine Nicolae waywoda et domine Henrice scitis et reminisci potestis, quod a principio presentis tractatus concordie et pacis semper continue diximus et dicimus nostre voluntatis fore ac fuisse, ut per quoscunque tractatus concordie, pacis seu treugarum in hoc regno nostro Hungarie, ad serenissimum filium nostrum carissimum dominum Ladislaum regem Hungarie etc. ipso iure spectanti, ipsi serenissimo dilectoque nato nostro, vera sacra corona hu-

ius regni legitime coronato, in aliquo eciam minimo dampnum aut preiudicium inferre non intendimus, prout alias coram vobis omnibus ac pluribus aliis prelatis, baronibus ac proceribus dicti regni nostri Hungarie presentibus, notariis rogatis, in monasterio Minorum huius civitatis Jauriensis die sedecima mensis octobris proxime elapsi publice et solempniter protestate sumus. Nunc autem, ut in eadem voluntate perseverare videamur, prout perseveramus, eciam coram vobis ac istis oratoribus serenissimi regis Polonie et istis prelatis ac baronibus hic astantibus, vos notarios de hiis omnibus rogando, omnibus melioribus modo, via, iure, causa et forma, quibus melius, tucius et efficacius fieri potest et debet ac dicto filio nostro suisque iuribus, excepcionibus et defensionibus magis expediat, publice solemniter et expresse dicimus, cavemus et protestamur, quod per quoscunque actus, tractatus, dicta, verba media et conclusionem concordie seu pacis quosque et quam per nos et nostro tantum nomine pro bono pacis et concordie quietis dicti regni ad prefatum filium nostrum verum heredem regem et dominum naturalem adherentis seu pertinentis, ipsius calamitatibus, guerre et ruine quasi inevitabili, quibus in dies subiacere occulta fide conspicitur iuxta beati Apostoli doctrinam, redimentes tempus, quoniam dies mali sunt, quantum in nobis fuerit subveniendum cum serenissimo principe Wladislao rege Polonie et eius solempnibus ambasiatoribus ad praedicta sufficiens mandatum habentibus publice vel in privato dicere, facere, tractare, agere et solempniter vel alias etiam concludere contingat, non volumus, prout nec possumus, nec intendimus, directe vel indirecte, tacite vel expresse, dicto filio nostro Ladislao regi Hungarie in aliquo preiudicare, neque iuri suo ad illud in aliquo preiudicare seu derogare, sed ius suum volumus et intendimus in predictis omnibus et per omnia remanere et conservare salvum, sanum, integrum, illesum atque illibatum, immo, quantum in nobis est, intendimus illud ad sui utilitatem fortificare, roborare, muniri in omnem eventum actibus, tractatibus et conclusionem pacis seu treugarum huiusmodi aliis quibuscunque per nos et nostro nomine factis vel dictis, faciendis vel dicendis, non obstantibus quibuscunque. Quam quidem protestacionem in omnibus et singulis actibus, tractatibus publicis vel ocultis et seu (s.) priva-

tis etiam usque ad conclusionem pacis renovamus, dicimus et protestamur salvo iure dictam nostram protestacionem declarandi, mutandi, corrigendi sibique addendi, prout utilius et honorabilius dicto filio nostro Ladislao regi Hungariae suisque excepcionibus et defensionibus sibi competentibus fieri poterit iuxta dictamen cuiuslibet sapientis.

Serenitas domine regine contenta est recipere castra fluvii Wag sub condicione, ut locet eadem ad manus Hungarorum et de sub corona Hungarie existencium et habita disposicione contentatur providere, ne Regnum de eisdem castris dampnificetur, et dum capitanei vel castellani eorundem removebuntur, vult locare ibi alios Hungaros et de sub corona Hungarie. Vult tamen serenitas sua, ut obsides, dati per comitem Ulricum ac littere obligatorie eiusdem assignentur maiestati sue huc Jawrinum, in casu, quo castrorum ipsorum restitucionis repugnancia fieret, rex Polonie et regnicole assistant domine regine ad optinendum.

Item civitates Cassa', Bartffa, Lewcza, Posonium et Sopronium contenta est servare, facere in disposicione, ut praemissum est de castris, et ut tam dominus rex quam homines regis Polonie, data sufficienti caucione, ne per dolum dampnificentur civitates, ad ipsas intromittantur, ita et ut ipsa reginalis maiestas et homines sui data sufficienti caucione huiusmodi civitates et loca pre manibus regis Polonie existentes intrare valeat.

Item civitates Keszmargt et Epperies, quia sua Serenitas per interitum suorum multorum et sanguinis effusionem obtinuit, vult omnino reservare et contenta est servare easdem, ut castra praedicta et alias civitates prescriptas.

Item civitatem Soproniensem vult Serenitas sua per se eliberare, ex quo ipsa eandem impignoravit.

Item quia archiepiscopatum Strigoniensem et episcopatus Jauriensem et Nitriensem Serenitas domine regine habet pre manibus, non est opus super his facere verbum et remaneant in suo statu.

Quia castra in comitatu Liptoviensi Serenitas domine regine Ladislao bano inpignoraverat, vult, ut eadem sibi assignentur et ipsa bene concordabit cum Ladislao bano.

Contenta est domina regina de annuencia castri Srachno alias Svechtensteyn.

Quia castrum Vilagoswar non est pre manibus dispoti nec super eodem habet litteras donacionales quondam regis Alberti, vult Serenitas sua castrum ipsum, si non habet litteras donacionales, contentatur Serenitas sua, ut sibi remaneat.

Item castrum Segodiense, quia Nicolaus banus habet pre manibus, sperat reginalis Serenitas, ipse propter illud castrum non promittat bonum pacis impediri.

Item quia sua Serenitas castrum Salmar impignoravit comitibus Curbanie, remittatur Serenitati sue et ipsa bene cum ipsis super inde concordabit.

Item, ut remaneant sue Serenitati contenta in cedula oblata per eos verum, Serenitas sua annuit regi Polonie castra Wissegradense et Veterisbudense, insulam Czepel et proventus mardurinales, ita ut remaneant Serenitati sue omnes tricesime demptis tricesimis Zagrabiensibus, Warasdiensibus et de Kewy et exigantur ipse tricesime in locis alias consuetis, ne una pars aliam impediat et molestet per duplicem exaccionem. Vult etiam Serenitas sua cultellum camerarum Crempniczensis et Cassoviensis in recompensam dictorum castrorum, insule et mardurinarum, omnia prescripta, sed et cultellos duos Serenitas sua vult cum pleno iure et dominio regali.

Item vult Serenitas reginalis, ut castrum Wissegradense detur pro honore ad manus Hungarorum et de sub corona Hungarie existencium, et quod rex Polonie castrum ipsum non valeat donare inperpetuum vel usque ad vitam alicuius neque cuipiam inpignorare.

Item de castro Pozoniensi vult Serenitas reginalis tacere ad praesens, sed si Omnipotens Deus concesserit unionem et affinitatem inter maiestatem suam et dominum regem Polonie, tunc poterit fieri dispositio de eodem. Verum pre omnibus vult, ut castellum Czelle omnino aboliatur et destruatur. Placet etiam, ut alia fortalicia deponantur, que tempore guerre sunt erecta.

Item decem tuminos salium in Pest vel in Alba regali.

Serenitas domine regine vult, ut omnes barones et nobiles liberam, cui voluerint, habeant famulandi facultatem.

Item, ut omnes captivi ex utraque parte liberi dimittantur absque aliquali exaccione.

Item, ut omnes possessiones omniaque castra bona et beneficia regularia et secularia, alienata hiis temporibus guerrarum, restituantur hiis, quorum fuerant, quamcito fieri poterit, placet ad festum sancti Georgii.

Item omnes donaciones, tam per dominam reginam, quam per dominum regem Polonie post mortem domini Alberti regis, irriti habeantur et habitis mutuis tractatibus donentur de novo hiis, quibus convenit, intelligitur articulus de infidelibus, sed de propriis faciat, quidquid voluerit seu vult.

Item concordatum est, quod in comitatibus Trenczinensi, Zoliensi, Liptoviensi et Arva, Turocz et Comaron totum ius regale obtinebit, sicut tempore domini Alberti regis. Item de pleno iure comitatus Borsodiensis.

Item omnes litigionarii processus, terminorum compleciones et sentencie, facti temporibus guerrarum coram quocunque iudice seculari, irriti sunt et revocentur et incipiant a terminis, quibus fuerant tempore quondam domini Alberti regis.

Item, ut cause parcium sine suspicione tractentur, vult Serenitas reginalis, ut habeat instituere et destituere iudicem curie. Non placet, sed ut administret iusticiam cuilibet.

Item, ut fiat provisio expedicionis cuilibet stipendiariorum per Regnum, ne maneat Regnum turbatum per eos ab non solucione suorum debitorum. Placet de propriis.

Item, ut omnia bona Ladislai bani remittantur et quod utraque pars intendat pro liberacione eius.

Quoad primum articulum de obsidibus placet utrique parti, quod obsides et littere obligatorie domini Ulrici assignentur ad manus cardinalis legati, quando ipse pecierit, et quod ipse legatus teneatur illos obsides et litteras obligatorias tradere domine regine statim, postquam ipse legatus habuerit in manibus suis litteras pacis domine regine ac litteras septem civitatum, per quas ipsi cives promittantur et iurent servare capitula pacis et litteras domine regine super pace.

Item de castris respondetur consenciendo, prout petitur, hiis adiectis, quod preficiantur castellani Hungari et bene possessionati et quod de eisdem spolia reginalis maiestatis non inferantur.

Ad secundum et quartum articulos quoad quinque civitates, videlicet Cassa, Bartffa, Lewcza, Posonium et Sopronium, confirmantur.

Item consenserunt in civitates Kesmargt et Epperies, prout petebatur.

Item quoad quintum articulum de castris in comitatu Liptoviensi constitutis placet, ut suprascriptum est, ut assignentur domine regine, ita tamen, quod domina regina obliget se per litteras domino regi, quod, si non poterit concordare cum Ladislao bano, restituet eadem castra in manibus domini regis; de termino autem assignacionis faciende domine regine sit festum sancti Georgii martiris.

Ad XI-um articulum consenserunt in tricesimas in locis, que nunc habet pre manibus domina regina, preter Warasdiense, Zagrabiense et Kewy.

Item solum proventus lucri camere cultellorum Cassoviensis et Crempniczensis consenserunt.

Item in comitatibus Trenczinensi, Zoliensi, Liptoviensi, Arva et Turocz totum ius regale concessum est.

Item comitatus Komorniensis datus est, prout fuit tempore regis Alberti.

Budapeszt, Nemzeti Muzeum. Cod. lat. med. aevi Nr. 323, Są to luźne karty arkuszowego formatu (31×21·5 cm przeciętnie pisane różnemi rękami. Kart ogółem 23.

Uwagi. Pomnik, tutaj ogłoszony, odnosi się do pokoju, który stanął między Elżbietą, wdową po Albrechcie, królu węgierskim, a Władysławem Jagiellończykiem w grudniu r. 1442. O pokoju tym dotychczas informowały tylko źródła historyograficzne (n. p. Długosz, Hist. Pol. IV str.), na nich też opierały się wszelkie historyczne konstrukcye i przypuszczenia. W ostatnich latach ogłoszono list kardynała Juliana Cesariniego, który należy do klasycznych źródeł tego wypadku dziejowego, ale który tylko krótko informuje o bliższych okolicznościach tego pokoju i o warunkach nim objętych [1]). Że ogłoszony tutaj pomnik mimo

[1]) List ten wskazał mi z prawdziwą uprzejmością Dyrektor F. Papée, któremu tutaj raz jeszcze wyrażam podziękowanie. Ze względu na rzadkość publikacyi, w której został ogłoszony, podaję z niego najważniejsze ustępy. Knott, Ein Schreiben des Kardinallegaten Julian Cesarini

braku dat należy związać z tym pokojem, to wypływa, jak się zdaje, ponad wątpliwość z okoliczności, że pośredniczy w pokojowych pertraktacyach i współdziała w zawarciu pokojowej umowy kardynał legat, właśnie zaś wówczas legat papieski był na Węgrzech i w akcyi pokojowej czynnie uczestniczył. Jaki jest stosunek ogłoszonego pomnika do ostatecznego aktu pokoju, dość trudno oznaczyć. Jestto jakby protokół pertraktacyi, może tej komisyi, która w dniu 14 grudnia 1442 doszła do wzajemnego porozumienia. Niema tu żadnych

---

an den Markgraffen von Mantua Johann Franz v. Gonzaga über den Friedenschluss zw. d. Königin Elisabeth und Wladislaw IV. von Ungarn und den Tod Elisabeths (Dezember 1442). Jahresbericht des k. k. Staats-Obergymnasiums in Teplitz-Schönau f. d. Schuljahr 1905—1906. List, wydobyty z rękopisów, należących do Archivio Gonzaga w Mantui, wydrukowano na str. 5—6.

... qualiter.. die veneris decimaquarta mensis huius conclusa fuit et confecta pax regni Hungarie inter ser^mum^ d^num^ regem et ser^mam^ d^nam^ reginam.... Die sabbati itaque XV huius mensis accessit huc ser^mus^ dnus rex personaliter cum prelatis et baronibus huius regni ac cum suis baronibus regni Polonie, fuitque cum eis apud ser^mam^ dnam reginam et pacem ipsam die precedenti ut diximus per suos ambassiatores cum pleno mandato conclusam et quicquid super ipsa pace per ipsos ambasiatores suos gestum extiterat ore proprio ratificavit et iure iurando confirmavit. Modus autem pacis huius hic est. Ser^ma^ dna regina retinet omnes civitates, omnia oppida, castra et fortalicia, que prius usque in presentem diem habuit et alia quedam castra sue Serenitati dari debent, verum in fortaliciis utravis partium est quasi eque potens et fortis. Ipsa vero dna regina pro soliditate et firmitate pacis despondet, quantum in se est, filiam suam maiorem dare nuptui ipsi ser^mo^ dno regi. Et quod difficultas fuit circa titulum regium, quod ipse rex mori se malle dicebat quam titulum dimittere, ipsa vero dna regina vita pocius carere velle quam titulum illi dare, effectum est, ut de titulo sub silentio pertransiretur. Adhibitus est autem modus, ut dna regina circa ius filii sui in regno Hungarie solemnem protestationem faceret. Ipsa itaque, quod antea sepius fecerat, solemniter protestata est, quod per hanc pacem seu concordiam aut per quodcunque aliud in tractatu vel ipsa conclusione pacis actum vel agendum nullo modo intendebat nec intendit sicut nec potest iuri filii sui in aliquo derogare neque preiudicare, quinymo mentem et intentionem sue Serenitatis esse ac fore, ut ius ipsum filii sui integrum ac intactum maneat et illesum. Demum pace hac et concordia sic per Dei gratiam feliciter consumata cum (str. 6) magno omnium hic existentium plausu et letitia animisque omnium in devotionem erectis ac Deo omnipotenti gratias agentibus cantatum est »Te deum laudamus«...

Datum Jaurini die sextadecima decembris 1442.

J. card. s. Angeli, Ap. sedis legatus.

szczegółów, dotyczących umów natury dynastycznej; że zaś takie punkty były w umowie dotknięte, dowodzi zwrot listu kardynała Cesariniego oraz cała tradycya historyczna, złożona już u historyków współczesnych; dotyczy ich tylko przygodna uwaga: »Sed si omnipotens Deus concesserit unionem et affinitatem inter maiestatem suam et dnum regem Polonie...«, z której można wysnuć wniosek, że przecież o planach małżeńsko-dynastycznych mówiono w czasie wymiany zdań między komisarzami, chociaż ostateczne załatwienie tej kwestyi miało się dokonać w drodze ustnego porozumienia między Elżbietą a Władysławem, którzy w dniu 15 grudnia z sobą się spotkali. Ogłoszony pomnik miałby zatem duże znaczenie, byłby bowiem dokumentowem źródłem, przekazującem nam, jeśli nie całość, to przecież znaczną ilość artykułów pokojowych. W ten sposób wnioski historyków, dotyczące pokoju grudniowego, uzyskałyby podstawę źródłową pewniejszą i autentyczniejszą od tej, na której się dotychczas musiały opierać. [S. Z.]

97. 1443, 10. IV, Wiener Neustadt.

Fryderyk, król rzymski, zaprasza reprezentantów m. Kremnicy i innych miast górno-węgierskich na zjazd w Pożoniu i donosi, że zamierza porozumieć się z królem polskim.

Oryginał w Archiwum m. Kremnicy pod sygn. fons. 34, fasc. 1 nr. $^1/_2$.

Druk: Jahrbuch der her. Ges. »Adler« r. 1909 str. 13. [W. B.]

98. 1444, 26. XII, [Kraków].

Rajcy krakowscy polecają rajcom koszyckim okaziciela listu, Karasia, którego wysyłają do rady w interesach miasta.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygn. 19179. Pieczęci, wyciśniętej in dorso, brak. [W. B.]

99. 1445, 20. VII, Wiślica.

Stany polskie zgromadzone w Wiślicy przyrzekają, że wojska polskie nie będą niepokoić Węgier.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą nr. 237.

O zawieszeniu broni między Polską a Węgrami wspomina

dokument znajdujący się wedle inwentarza w temże archiwum pod nr. 234, którego nie zdołano odszukać. [J. D.]

100. 1447, 19. XI, Brassó.

Jan Hunyady, gubernator Węgier, w nagrodę za zachowanie się »nobilis Petri Pandotin Poloni de Jarahow, nunc inhabitatoris budensis«, w walce z Czechami koło zamku Zwoleń (Zolyom), gdzie odniósł ranę i gdzie polegli jego ludzie, nadaje mu wieś królewską Halaztelek w komitacie Fehér.

Oryginał pergaminowy $25^1/_2\times40$ cm, nieco uszkodzony, w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 14128. Pieczęci brak. [J. D.]

101. 1452, 16. VI, Kraków.

Kazimierz, król polski, poleca żupnikom krakowskim dawać corocznie na użytek klasztorom Kartuzów ze Starej Wsi na Spiżu 2 beczki śledzi, dwa postawy białego sukna, 12 cetnarów soli i 8 ćwiertni cembrówki.

Oryginał pergaminowy $26\times35^1/_2$ cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 14.564. Pieczęci, przywieszonej na pasku pergaminowym, brak.

Wiadomość o tym dokumencie podają Anal. Scep. III. str. 187. [J. D.]

102. 1453, 17. IV, [Koszyce].

List wierzytelny rady miasta Koszyc do Mikołaja Pieniążka starosty sądeckiego i bieckiego dla Filipa Rudigeri.

Minuta w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr. 260/9. [J. D.]

103. 1453, 17. IV, [Koszyce].

List wierzytelny rady miasta Koszyc dla Filipa Rudigeri, sekretarza miasta, do prałatów i baronów polskich, obecnie w Sączu obradujących, z prośbą o wysłuchanie go i przychylne załatwienie spraw przezeń przedstawionych.

Minuta w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą nr. 260/10. [J. P.

104. 1453, 17. IV, [Koszyce].

List wierzytelny rady miasta Koszyc do kardynała Zbigniewa Oleśnickiego dla Filipa Rudigeri, sekretarza miasta.

Minuta w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą nr. 260/8. [J. P.]

105. 1453, 30. V, Wiedeń.

Władysław, król węgierski, zakazuje Piotrowi, proboszczowi koszyckiemu, pod grozą utraty beneficyum, pozywania mieszczan koszyckich, wbrew ich przywilejom i prawom państwa, przed sąd uniwersytetu krakowskiego i egzekwowania jego wyroków.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą B. Privilegia nr. 35. [J. P.]

106. 1454, 6. V, Praga.

Władysław, król węgierski, poleca kardynałowi Dyonizemu, arcybiskupowi ostrzyhomskiemu, by zakazał proboszczom dyecezyi Eger pozywać mieszczan koszyckich przed sąd uniwersytetu krakowskiego i egzekwować jego wyroki.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą B, Privilegia nr 36.

Druk: Történelmi Tár 1893 r. str. 377—378. [J. P.]

107. 1455, 21. III, Wiedeń.

Władysław, król węgierski, poleca palatynowi Władysławowi de Gara, sędziemu nadwornemu Władysławowi de Palocz i mistrzowi tawerników Janowi de Peren, by zbadali, czy Koszyce mają przywilej, zabraniający omijać je kupcom jadącym z Polski lub do Polski. Koszyce bowiem skarżą się, że kupcy omijają je, jeżdżąc nową drogą przez Homonnę, a kupcy żalą się na Koszyczan, że im na tej drodze konfiskują towary.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą D. Depositorium nr. 29. [J. D.]

108. 1455, 18. VIII, Lewocza.

Rada m. Lewoczy odpowiada radzie miasta Koszyc, na przesłaną jej kopię listu rady krakowskiej w sprawie Kyzwettera

Oryginał papierowy w języku niemieckim w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą 274/6 [J. D.]

109. 1455, 13. X, Lewocza.

Rada m. Lewoczy donosi radzie miasta Koszyc, że w myśl

jej życzenia wystosowała pismo do rady preszowskiej co do wyroku w sprawie Kyzwettera.

Oryginał papierowy w języku niemieckim w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą nr. 274/7. Do sprawy tegoż Kyzwettera odnoszą się akty nr. 252, 260/13, 265/5, 274/4, 5 i 299/3. [J. D.]

110. 1457, 21. IV, Lipiany [Héthárs].

Piotr z Komorowa, żupan Liptowa i Orawy, Przecław z Dmoszyc, starosta spiski, Jan Thalaffus z Ostrawy, »Joannes [residens] in castro Hungaricali«, Jan Wolski, wiceprokurator sądecki i starosta muszyński oraz Klemens »Woyczesky«, podstarości lubowelski przeprowadzają ugodę co do zamku Lipiany między Piotrem Ratkowyecz a Tomaszem z Lipian i jego braćmi.

Oryginał papierowy w Muzeum narodowem w Budapeszcie w archiwum rodziny Berzeviczy de Berzeviczy pod r. 1457. Wyciśnięte 4 pieczęci sygnetowe. [J. D.]

111. 1459, 5. I, Szeged.

Maciej Korwin nakazuje Stefanowi i Bartłomiejowi de Homonna, by zabronili kupcom obcym, a zwłaszcza polskim jeździć z pominięciem Koszyc, przez swe dobra, i w nich sprzedawać towary. W przeciwnym razie Jan i Oswald de Rozgony z zamku Czuzwa, oraz Koszyczanie, będą kupców tych aresztować i odstawiać do króla, a rzeczy ich zajmować.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą D. Depositorium nr. 30. [J. D.]

112. 1459, 5. I, Szeged.

Maciej Korwin poleca Janowi de Rozgony, wojewodzie siedmiogrodzkiemu i Oswaldowi de Rozgony, w. koniuszemu, by kupców chodzących przez Homonnę z pominięciem Koszyc, aresztowali i odstawiali na dwór, a towary ich zajmowali.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą D. Depositorium nr. 31. [J. D.]

113. 1459, 7. V, Buda.

Maciej Korwin, na prośby Przecława z Dmoszyc, starosty lubowelskiego i podolinieckiego, nakazuje m. Lewoczy, by nie

stawiało trudności w handlu mieszkańcom m. Igló i pozwoliło sprzedawać im swe towary, a kupcom podolinieckim sukno na łokcie na targach tygodniowych w Igló.

Oryginał w Archiwum m. Igló pod sygn. nr. 76. [J. P.]

114. [1459], 14. XI, [Koszyce].

Stanisław Weisse, sługa Stanisława Gürtlera, celnika z Krakowa, sprzedaje Filipowi Rüdigerowi, mieszczaninowi koszyckiemu, kram w Koszycach.

Zapiska w języku niemieckim w »Stadtbuch« m. Koszyc f. 3 w Archiwum tegoż miasta. [J. D.]

115. 1460, 23. IV, [Koszyce].

Franciszek Zothmar oświadcza wobec rady m. Koszyc, że za $262^1/_2$ fl. w złocie wykupił od Jakóba Webera z Krakowa, pełnomocnika spadkobierców Hansa Schweidniczera, rajcy krakowskiego, dom i winnice w Koszycach.

Zapiska w języku niemieckim w »Stadtbuch« m. Koszyc f. 9 w Archiwum tegoż miasta. W tejże księdze na kartach 419—424 notowani obcy, wśród nich i z Polski, przyjmujący prawo miejskie. [J. D.]

116. 1460, 19. XI, Koszyce.

Uniwersał Macieja Korwina przeciw kupcom, którzy omijają Koszyce i chodzą innemi drogami, a zwłaszcza przez Homonnę.

Oryginał pergaminowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą D. Depositorium nr. 32. [J. D.]

117. 1461, 21. III, Buda.

Maciej Korwin poleca Błażejowi de Kery, kasztelanowi z Munkacza, ażeby zmusił kupców polskich, chodzących przez Homonnę i Munkacz ku szkodzie trzydziestej i składu w Koszycach, do używania drogi wiodącej przez Koszyce.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą D. Depositorium nr. 34. [J. D.]

118. 1462, 24. I, [Koszyce].

Ugoda między Wacławem Domnykiem a Janem Klatne-

rem i Pawłem Beerem, którego zastępuje Jakób Weber, w obecności dwu rajców m. Koszyc i rajcy krakowskiego Dypolda Spilberga, mocą której Domnyk zobowiązuje się spłacić w 12 latach dług 1013 fl. węg. Kletnerowi i Beerowi, ręcząc za to swemi nieruchomościami.

Na żądanie Jakóba, sługi Hansa Klattnera, wówczas ławnika krakowskiego i Wacława Domnika, wpisano tę ugodę w »Stadtbuch« m. Koszyc dn. 16. III, 1470.

Zapiska w języku niemieckim w »Stadtbuch« m. Koszyc f. 57 w Archiwum tegoż miasta. [J. D.]

119. 1463, 25. II, Eger.

Kapituła w Eger protokołuje testament Mikołaja Bariusa, biskupa z Pées, zawierający między innymi legat dla brata Demetriusa de Abbafalva, którym jest »Albertus literatus... nunc, ut fertur, in studio Cracoviensi proficiens«.

Oryginał pergaminowy, opatrzony pieczęcią przywieszoną na sznurku zielono-czerwonym w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 38, 994. [J. D.]

120. 1465, 15. VI, [Koszyce].

»Circumspectus vir Urbanus, prister vocatus« zeznaje, że winien wdowie po Jerzym Turzonie 1300 fl. w złocie, za co daje odpowiedni zastaw w nieruchomościach.

Zapiska w »Stadtbuch« m. Koszyc f. 27 w Archiwum tegoż miasta. [J. D.]

121. 1465, 29. XI, [Koszyce].

Układ Jana Turzo, mieszczanina krakowskiego z Barbarą Magyarbalasen co do dóbr ziemskich wspólnie posiadanych.

Zapiska w języku niemieckim w »Stadtbuch« m. Koszyc f. 28 w Archiwum tegoż miasta.]J. D.]

122. 1467, 5. V, [Koszyce].

Układ między wierzycielami Stefana Zothmara co do porządku, w jakim tenże spłacić ma im długi, przyczem na miejscu trzeciem postawieni zostają Jan i Mikołaj Teschnerowie z Krakowa z kwotą 200 fl.

Zapiska w języku niemieckim w »Stadtbuch« m. Koszyc f. 34—35 w Archiwum tegoż miasta. [J. D.]

123. 1467, 5. V, [Koszyce].

Januszowa Zothmar deklaruje terminy, w których spłacać będzie raty dłużne Hanusowi Kletnerowi z Krakowa.

Zapiska w języku niemieckim w »Stadtbuch« m. Koszyc f. 35 w Archiwum tegoż miasta. [J. D.]

124. 1467, 30. VI, [Koszyce].

Albrecht Parchenter z Krakowa, który za dług obłożył aresztem majątek Antoniego Rymera, oświadcza, że pretensyę swą do majątku Rymera przekazuje Marcinowi Turzo, który mu wypłacił cały dług w kwocie 217 fl.

Zapiska w języku niemieckim w »Stadtbuch« m. Koszyc f. 36 w Archiwum tegoż miasta. [J. D.]

125. 1467, 11. XII, [Koszyce].

Jerzy Ferbar spłaca dług 30 fl. Łukaszowi Reidstheyt z Krakowa do rąk żony jego Doroty.

Zapiska w języku niemieckim w »Stadtbuch« m. Koszyc f. 41 w Archiwum tegoż miasta. [J. D.]

126. 1469, 6. VII, Podoliniec.

Przecław z Dmoszyc, starosta lubowelski i podoliniecki, wydzierżawia kopalnię miedzi w Igló na jeden rok tamtejszemu sędziemu Chrystyanowi Rab za kwotę 80 flor.

Oryginał w Archiwum m. Igló pod sygn. nr. 79. [J. P.]

127. 1471, 3. VIII, Buda.

Maciej Korwin napomina Koszyczan, by nie pozwolili się królowi polskiemu odwieść od wierności.

Commissio propria dni regis.

Mathias Dei gratia rex Hungarie, Bohemie etc.

Prudentes et circumspecti fideles nobis dilecti. Non dubitamus, quia fidelitati vestre satis iam manifestum sit, qualiter rex Polonie, postposito Dei timore ac contra omnem iusticiam in oppressionemque fidelium catholicorum, sub corona regni Bohemie existentium, eisdem bellum indixit, iusque suum, quod

forte ad id regnum se habere dicit, non iure sed armis requirere statuit. Verum cum diversa nova hinc inde... feruntur, que eciam fidelitates vestras minime latere arbitramur, quam ob rem requirimus fidelitates vestras et nihilominus vigore fidelitatis et prestiti iuramenti monemus, quatenus, si nunquam ex parte prefati regis Polonie ad vos seu communitatem vestram quicquam delatum fuerit, extunc aliquo pacto, favore aut quacunque suggestione vos seducere non permittatis, sed sitis firmi et constantes, prout hactenus semper [ut] fidelissimi cives nostri facere consuevistis. Postremo, si necessitas incumbebit et forte ipse rex Polonie minis aut via facti vos inquietare conaretur, extunc intimate nobis, nos vero ex debito nostro vos gentibus et subsidio non deseremus. Datum Bude sabbato proximo post festum ad vincula beati Petri apostoli. Anno domini millesimo quadrigentesimo septuagesimo primo. Regni nostri anno quarto decimo, coronacionis vero octavo.

In dorso: Prudentibus et circumspectis iudici, iuratis, civibus et communitati civitatis nostre Cassoviensis, fidelibus nobis dilectis.

Oryginał papierowy ze śladami pieczęci in dorso w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą nr. 403; p. Teleki: Hunyadiak Kora XI. nr. 530 p. 450. [J. D.]

128. 1471, 1. IX, Podoliniec.

Przecław z Dmoszyc, starosta lubowelski i podoliniecki, zawiadamia m. Kieżmark o koronacyi Władysława Jagiellończyka na króla czeskiego.

Oryginał papierowy w Muzeum narodowem w Budapeszcie pod sygnaturą Törzsgyüjt. 1471. Pieczęci brak. [J. P.]

129. 1471, 6. IX, Kraków.

Wypowiedzenie wojny Maciejowi Korwinowi przez królewicza polskiego Kazimierza.

Kopia papierowa współczesna w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze bez sygnatury.

Druk: Dogiel, Cod. dipl. I str. 60 z datą 20. IX, 1471. [J. D.]

130. 1471, 29. X, sub Stharzisz.

Przecław z Dmoszyc, starosta lubowelski, ogłasza do-

wódcom wojsk królewicza Kazimierza rozkaz oszczędzania dóbr Świnia.

Oryginał papierowy w archiwum rodziny Szinnyej Merse w Muzeum narodowem w Budapeszcie pod r. 1471. [J. P.]

131. 1471, 1. XI, w obozie koło Schumusch.

Kazimierz, królewicz polski, udziela informacyi o swoich zamiarach Stefanowi i Piotrowi Perenyi'm i wzywa ich do Pesztu na 18 listopada.

Kazimirus, Dei gratia Srmi principis dni Kazimiri eadem gratia regis Polonie etc. natus et regni Hungarie naturalis heres etc.

Magnifici sincere nobis dilecti. Incognitam cuncto orbi terrarum non esse iustitie nostre equitatem non ambigimus, quam avito maternoque iusto iure ad regnum inclitum Hungarie ex ipsis felicis memorie parentibus nostris regni ipsius regibus habemus, nosque verum ipsius regni heredem et predecessorum nostrorum successorem iuste et naturaliter esse debere, quaquidem simul successionis naturalitate, qua illustres magnifici, generosi, nobilesque et famosi principes et magnates, consiliarii, barones ceterique inclyti regni Bohemie dignitarii et proceres permoti serenissimum principem dominum Wladislaum, Dei gratia regem Bohemie etc. germanum nostrum carissimum, in suum ipsis regem prefici exoptaverunt serenitatemque suam, dante Domino, feliciter regio insigniverunt dyademate, omnem fidelitatis obedientiam honoremque serenitati sue impendentes impensurosque decetero spoponderunt et promiserunt. Nos vero violente possessioni occupationique iniuste domini Mathiae, regis intrusi, pueritiam annorumque teneritatem agentes, contraire resistereque nequivimus, deveniente tamen nobis voluntate summi Dei ad ipsos maiores educti annos nedum ipsius naturalitatis pertinacia [1]) animati ymo verius precipuorum ipsius regni primatum et consiliariorum querulationibus admoniti magis magisque regni ipsius incolarum oppressionibus gravaminibusque et iurium violationibus depopulationibusque, quas ex eorundem primatum regni relatione accepimus, dolorose compatientes eorundem creberrimis exortationibus instantibus precatibus victi regnum ipsum inclitum Hungarie iam feliciter dante Domino adire decrevimus iamque

[1]) W oryginale: acturalitatis pertinen. (s.)

de facto adimus, plus recto iustoque regimine perfectam, tuitionem ac defensionem illi presidere, Deo volente, quam regnare cupientes, divino nobis auxilio comite a cede immanitateque et depopulatione crudeli emulorum regnum ipsum inclytum protecturi et defensuri. Iam igitur recto tramite versus Budam gressus nostros dante Domino feliciter dirigere atque in Pesti in vigilia beate Elizabeth constitui deliberavimus. Quocirca S. V. affectamus et rogamus, quatinus iam nobis omni fidelitatis obsequio assistentiaque assistere et adherere atque pro die prefato in ipso loco constitui S. V. velint. Attento, nos plus pro libertatis defensione iuriumque vestrorum conservatione destructorumque et violatorum instauratione et reparatione satagare, quam omnicorde conservare, defendere et manu tenere satagimus, quam pro ambiciosa regni ipsius adepcione manus armaque extendere, quod auctione bonorum, munificis dotibus, honore condigno, exaltatione, omnique bono S. V. posterisque eorundem reminisci vita nobis comite in dies volumus. Nec deterreant vos sinistre emulorum nostrorum oblocutiones, quibus nos exercitusque nostros depredacionibus locorum et personarum vel exustionibus accusare moliuntur, cum has semper horruimus et detestabamur; nec nunc voluntate nostra actas esse quisque existimet, cum earum non nisi exercituum nostrorum destructio causa fuit, quas iam in unum congregavimus atque a talibus eos desistere curabimus et compellemus, quod eciam proculdubio nec sua sponte fecissent, nisi vitam redimere cupientes, victualia conquirere cogerentur, que precio comparare mallent, si vendi reperirentur. Super quibus nobis vos respondere debere optamus, ut rerum nostrarum positionem dirigere et ordinare, quo fine debeamus, experiri possimus. Datum in stativis nostris circa Schumusch, feria sexta ipso die Omnium Sanctorum; anno Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo primo.

Relatio verabilis Stanislai de Curoszuanký canonici Crac. etc.

In dorso: Magnificis Stephano et Petro de Peren sincere nobis dilectis.

Oryginał papierowy ze śladami pieczęci in dorso w Archiwum m. Koszyc pod sygn. 18.850. [J. D.]

132. 1472, 2. II, Trenczyn.

Maciej Korwin nadaje Władysławowi Podmaniczky'emu

dwie wsi w komitacie trenczyńskim, należące do Stefka z Werbna, który zbuntował się przeciw królowi i wpuściwszy wrogów króla, Polaków, do zamku swego Leva, z tego zamku wraz z Polakami pustoszył okolicę.

Oryginał pergaminowy w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 17.284. Pieczęć, wyciśnięta w wosku czerwonym, wykruszona. [J. D.]

133. 1474, 24. I, Bardyów.

Maciej Korwin nadaje Stefanowi Batoremu wieś Berwey w komitacie Szatmar, skonfiskowaną Andrzejowi de Buthka, który z namowy pewnego Polaka połączył się z Polakami, gdy najechali Węgry wraz z królewiczem Kazimierzem i wraz z nimi pustoszył kraj.

Oryginał pergaminowy $28^1/_4 \times 34$ cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 17.534. Pieczęć sygnetowa wyciśnięta. [J. D.]

134. 1475, 9. V, Rzym.

Bulla papieża Sykstusa IV, w której poleca oficyałowi krakowskiemu, by wymierzył sprawiedliwość Katarzynie, żonie Mateusza Mallasczina z dyecezyi krakowskiej, którą skrzywdzili na jej pieniądzach posagowych Jan Mikulecz, Maciej Rusynczyk de Kozyeglowy i Marcin Jayko.

Oryginał pergaminowy, przecięty na pół, w zbiorach p. Jurkovicsa, inspektora szkół średnich w Bystrzycy bańskiej. [J. P.]

135. 1476, 4. VII, Podoliniec.

Piotr Kmita z Wiśnicza, starosta lubowelski i podoliniecki, darowuje roczny czynsz z kopalni w Igló tamtejszym mieszczanom.

Oryginał w Archiwum m. Igló pod sygn. nr. 82. [J. P.]

136. 1477, 10. IX, Kraków.

Kazimierz, król polski, zawiadamia Mikołaja de Peren, że pieniądze, pobrane przez Henryka Kamienieckiego, pobrane zostały bez wiedzy króla i że w tej sprawie stanie się zadość sprawiedliwości.

Oryginał papierowy 21×30 cm w Muzeum narodowem w Budapeszcie pod sygn. Törzsgyüjt. 1477. Pieczęci, wyciśniętej in dorso, brak. [J. D.]

137. 1478, 20. IV, Buda.

Maciej Korwin, król węgierski, pozwala m. Koszycom pobierać na naprawę mostu od kupców polskich i innych obcych po $^1/_8$ flor. węg. od wozu naładowanego towarami. Mosty bowiem skutkiem przejazdu wielu kupców, zwłaszcza z Polski, psują się.

Oryginał w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą A. Cassovia nr. 35.

Tamże pod nr. 44 potwierdzenie tegoż dokumentu przez cesarza Rudolfa II z datą Praga 3. IV, 1592. [J. D.]

138. 1479, 24. VI, Żydaczów.

Feliks z Paniowa, starosta żydaczowski, poleca swych ludzi staroście w Munkaczu.

Felix de Panijow, margrabius Cracoviensis necnon capitaneus Zudaczoviensis et Dolinensis amicitiam quibusvis horis preporrectam magnifico domino Janussio, capitaneo Munkaczoviensi, amico nobis specialissimo. Magnifice domine. Gebaiones (s) nostri videlicet Quacz cum suo filio et Petrasch, retulerunt nobis, quod intendunt pergere in tenutam M. V. in suis negotiis disponendis et precipue, quia idem Quacz cupit habere ancillam in matrimonium pro suo filio ex districtu M. V. Ideo M. V. petimus, quatenus M. V. eisdem nostris gebaionibus (s) in omnibus fidem adhibeat et eosdem pertractatis suis negociis sine quovis impedimento necnon datione econverso libere dimittat. Et nos in similibus et in maioribus Magnificencie Vestre volumus complacere. Datum in Zudaczow, feria quinta, ipso die sancti Johannis Baptiste. Anno domini millesimo quadragentesimo septuagesimo nono.

Oryginał papierowy 16×22 cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 18.236. Pieczęci brak. [J. D.]

139. 1480, 18. II, Buda.

Maciej Korwin zawiadamia Koszyce, że papież wysłał kar-

dynała de Aragonia dla ustanowienia jubileuszu w Polsce, Czechach i Węgrzech na cele wyprawy przeciw Turkom.

Oryginał w Archiwum m. Koszyc bez sygnatury. [J. D.]

140. 1480, 28. XII, Podoliniec.

Piotr Kmita, starosta lubowelski i podoliniecki, nakazuje Chrystyanowi Rab, sędziemu m. Igló, aby tamtejszych górników wypuścił za poręczeniem z aresztu i aby ciż stawili się przed starostą w najbliższą niedzielę, dostawiając wino białe i czerwone, znajdujące się u Habera Lacko i Pawła Pellifex.

Oryginał w Archiwum m. Igló pod sygn. nr. 85. [J. P.]

141. 1483, 1. VI, Pożoń.

Jerzy, syn Macieja Stehelczowycz ze Szczepanowa i Grzegorz, syn jego, oświadczają, że nie mają żadnej pretensyi z powodu wzięcia do niewoli przez mieszczan pożońskich Grzegorza, gdyż go uwolniono.

Oryginał papierowy w Muzeum narodowem w Budapeszcie pod sygn. Törzsgyüjt. 1483. [J. D.]

142. 1483, 5. VI, [Bardyów].

List rady m. Bardyowa do rady m. Koszyc w sprawach Jana Turzona.

Oryginał papierowy w języku niemieckim w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr. 149/6. [W. B.]

143. 1484, 22. I, Tarnów.

Rada m. Tarnowa dziękuje radzie m. Bardyowa za życzliwość okazywaną mieszczanom tarnowskim i donosi, że wysłała mieszczanina Stanisława Jodłowskiego celem uregulowania rachunków z poborcami trzydziestej. Prosi, by traktowano go sprawiedliwie, przyrzekając postępować tak samo wobec Bardyowian.

Oryginał papierowy 21×16 cm w Muzeum narodowem w Budapeszcie pod sygnaturą Törzsgyüjt. 1484.

In dorso wyciśnięta przez papier pieczęć średnicy 2·3 cm (w herbie gwiazda). [J. D.]

144. 1484, 25. II, b. m.

Jerzy, prepozyt waradyński i administrator prepozytury św.

Krzyża w Lelesz stwierdza, że Jadwiga, wdowa po Władysławie de Homonna, córka Stanisława, wojewody halickiego, zrzekła się swych praw posagowych do pozostałych posiadłości na rzecz króla Macieja.

Oryginał papierowy 15×22½ cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 18935. Pieczęci, wyciśniętej in dorso, brak. [J. D.]

145. 1484, 10. IV, Buda.

Urban, biskup z Györ, skarbnik królewski, poleca miastu Koszycom wypłacić 1111 florenów kupcom krakowskim Janowi Borek, Piotrowi Sepcz i Franciszkowi Bank za towary pobrane od nich na potrzebę królewską.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą nr. 565. [J. D.]

146. 1487, 20. XII, Przeworsk

Ładysław z Gielniowa dziękuje Emerykowi Edensii za dobrodziejstwa, wyświadczone zakonowi Franciszkanów i jako wikaryusz prowincyi polskiej i komisarz wikaryusza generalnego czyni go uczestnikiem w modłach braci całej prowincyi.

Oryginał pergaminowy 18×26 cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 19.343. Pieczęci przywieszonej brak. [J. D.]

147. 1490, 23. VII, w polu koło Sixhow.

Jan Olbracht, elekt węgierski, przyrzeka braciom Benedyktynowi i Janowi Veres de Farnosch. dworzanom swoim, bardzo zasłużonym w sprawie uzyskania dlań korony węgierskiej przez starania u baronów królestwa, że, gdyby stracili z tego powodu dobra posiadane w Siedmiogrodzie, wynagrodzi ich innemi.

Oryginał pergaminowy 20×34 cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 30.920. Pieczęci przywieszonej brak. [J. D.]

148. 1490, 10. VIII, Buda.

Zygmunt biskup Pécs, Bartłomiej przeor Aurany, Emeryk Erenchein ban Jaycy i Michał de Hangach donoszą Janowi Kor-

winowi, księciu na Liptowie i Opawie, między innemi i o tem, że powitali króla, który o godzinie 6-tej po południu wjechał na zamek i że z Janem Olbrachtem, który w sile 6000 ludzi rozłożył się między Pesztem a Gubach, toczą się układy, które, jak się zdaje, doprowadzą do pomyślnego wyniku.

Oryginał papierowy w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 37.670. Pieczęci sygnetowe in dorso wykruszone. [J. D.]

149. 1490, 12. VIII. Buda.

Mandat Władysława, króla Czech i Węgier, przeciw księciu polskiemu Janowi Olbrachtowi.

Ladislaus, dei gracia [Hungarie] Bohemieque rex ac marchio Moravie etc. fidelibus nostris prudentibus et circumspectis iudici et [iuratis] ceterisque civibus et toti communitati civitatis nostre Cassoviensis salutem et graciam. Credimus ad vestram audienciam iam pervenire potuisse, qualiter superioribus diebus prelati et barones primoresque ac nobiles pociores huius regni nostri universi nos in regem et principem ipsorum et una et concordi voluntate elegerunt et sollenniter publicaverunt, ac eciam in hanc civitatem nostram Budensem quam decentissime introduxerunt, castrum insuper Budense, quod sedes regia est, cum arce Wissogradiensi ac sacra corona nobis dederunt. Verum quia illustrissimus dominus Johannes Albertus dux, frater noster, his nostris successibus se opponere volens, his diebus cum exercitu suo in hoc regnum nostrum subintravit, plurimaque spolia et desolaciones in regnum ipsum veniens commisit, pluraque, in reversione sua, quam ex campo Rakos, in quo stativa habuit, fecit, committere machinatur et iam eciam in confinibus huius regni nostri castella et fortalicia erigere, exindeque regnum hoc nostrum, instar condam Johannis Zÿkra depopulare incolasque eiusdem turbare intendit, cuius conatibus nos Deo adiuvante occurrere et ab infestatione eiusdem vos et unumquemque vestrum precavere volentes, constituimus cum universo exercitu nostro, quem numerosum et paratum habemus, illum mox personaliter insequi et de finibus regni nostri quantocius submoveri. Fidelitates igitur vestras serie presencium requirimus et hortamur, eisdem nihilominus committendo, quatenus statim viris presentibus vos quoque cum omni-

bus gentibus vestris, tam scilicet equitibus quam peditibus nec non ingenuis vestris meliori, quo poteritis, modo insurgatis et tam gentes prefati fratris nostri, quam eciam omnes regnicolas nostros partibus eiusdem faventes, quantum poteritis, infra nostrum adventum deterreatis, et quicquid in eos poteritis, hostilitatis inferatis, ac ita et taliter paratas instructasque gentes vestras teneatis, ut cum nos cum exercitu nostro illuc advectare persenseritis, superindeque cerciores redditi fueritis, possitis confestim paratas in occursum nostrum mittere, ut tandem vestro auxilio et adversitates vobis et regno nostro imminentes propellere propulsareque valeamus. Aliud non facturi. Presentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Bude, feria quinta proxima ante festum Assumptionis beatissime Marie Virginis, anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr 637. Pieczęć wyciśnięta in dorso. Bez adresu. [W. B.]

150. 1490, 2. IX, Buda.

Urban elekt z Eger i Stefan Batory wojewoda siedmiogrodzki zawiadamiają Koszyczan o mającym nastąpić wymarszu Polaków z Węgier.

[Prudentes nobil]esque et circumspecti amici nobis honorandi. Ea [que] literis et verbo quoque intimatis intelleximus, unde gratissime negotia vestra ex parte Polonorum illorum... pendant. Regie maiestati suo ordine declaravimus. Maiestas statim dixit, quod, si opus fuerit, vult [presi]dio gencium pro tuicione vestra et illarum parcium... [opo]rtune providere, tamen non dubitamus quin... Poloni de hoc regno exeant, quia hic conclusa erat... et ordinata pax et concordia. Eapropter rogamus vos [ma]gnopere, quatenus eisdem Polonis, si necesse fuerit, omnino obvietis, nec aliquatenus eisdem pareatis sed, ut premisimus, si opus erit, tunc die noctuque [1]) significetis huc res et negocia vestra, prout enim iam diximus, regia Maiestas de omni praesidio vestro providebit. Alia dicat is familiaris vester, cui in dicendo credere poteritis, et vos bene valere optamus. Datum Bude feria quinta proxima post festum beati Egidy abbatis. Urbanus electus et confirmatus Agriensis, nec non comes Stephanus de Bathor waywoda Transsilvanus.

---

[1]) W oryginale: dies noctes.

In dorso: Nobilibus prudentibusque et circumspectis iudici et iuratis civibus ac consilio civitatis Cassoviensis, amicis nobis honorandis.

Oryginał papierowy mocno uszkodzony w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr. 652. In dorso ślady małej pieczątki. [W. B.]

151. 1490, 13. IX, 1490.

Władysław, król Czech i Węgier, przyrzeka pomoc Koszyczanom.

Commissio propria domini regis.

Ladislaus, Dei gratia rex Hungarie, Bohemie etc. Prudentes ac circumspecti fideles nobis sincere dilecti. Ex literis vestris et eciam illmi domini Johannis Alberti ducis fratris nostri charissimi intelleximus, quod onus vobis inmineat quantumve a vobis ab ipso fratre nostro petatur, supplicatisque nobis, ut in tanta necessitate vestra auxilio vobis adesse dignaremur, unde scire vos volumus, quod nos vestri memores sumus et cum tempore auxilio vobis adesse volumus; hoc tamen scitote, quod hodierna die, auxiliante Deo, Albam Regiam ibimus ad felicem coronacionem nostram, et absque mora absoluta celebracione coronacionis nostre huiusmodi curabimus succurrere necessitatibus vestris. Quod autem interea vobis auxilium ferre non possimus, id cause est, quia quotidie prestolamur oratorem nostrum, quem ad serenissimum principem dominum Kazimirum, Dei gratia Polonie regem et genitorem nostrum carissimum, pro tractanda inter nos et ipsum fratrem nostrum pacem et concordia misimus, quem propediem ad nos credimus reversurum taliaque nova (prout non dubitamus) ad nos relaturum, ut frater noster revocetur sine mora. Eo tamen non obstante mox post felicem coronacionem nostram, nos hinc movebimus atque una cum prelatibus et baronibus regni nostri ceterisque gentibus nostris, quas habemus, quasque propediem habituri sumus, ad subsidium vestrum ibimus et ita providebimus, quod vos et partes ille regni nostri ab impeticione ipsius fratris nostri salve permanebunt. Datum Bude, feria secunda proxima ante festum Exaltacionis sancte Crucis anno Dni etc. LXXXX.

In dorso: Prudentibus et circumspectis iudici et iuratis ceterisque civibus et tote communitati civitatis nostre Cassoviensis, fidelibus nobis sincere dilectis.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr. 640. [J. D.]

152. 1490, 16. IX, in campis prope Thokay.

Błażej Magyar, hetman Jana Olbrachta, żąda od Koszyczan uwolnienia Piotra Bolthy'ego.

Prudentes et circumspecti viri, amici nobis honorandi. Miseram [ad] visitanda bona nostra nobilem Petrum Bolthy, quem ab etate iuvenili notitiam habetis. Miseram etenim ad civitatem Cassoviensem emendi certa parnalia (s.) pro sustentatione mense nostre, quem, ut auditum percepimus, detinuissetis in vinculis quidem vestris, detentum tenetis vero de presenti in preiudicium et damnum nostrum satis manifestum; ignoramus causam, cur a vobis ista meruissemus haberi. Nam non ut vobis nocere voluissemus, sed ymo pro parte vestri coram serenissimo domino rege die noctuque partes nostras apposuimus apponereque volumus de futuro. Ideo rogamus vos, tamquam dominos et amicos nostros, magnopere, quatenus hominem nostrum, ut premisimus, apud vos detentum, libere pacifice dimitteretis. In hoc ostendetis amicicias vestras omnimodas, quas nobis diu ostendistis. Ubi non dubitamus, quia peticiones nostras adimplebitis. Quia considerare poteritis, ut vobis conculpabiles non sumus, ut iam amicicias nostras diu inter nos habitas verteretis in vicem. Datum in campis prope castrum Thokay feria V. post exaltacionis sancte Crucis Anno Mmo CCCCmo nonagesimo.

Blasius Magyar, capitaneus generalis
serenissimi domini regis Alberti.

In dorso: Prudentibus et circumspectis viris iudici iuratisque civibus civitatis Kassoviensis dominis et amicis honorandis.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr. 658. Pieczęć sygnetowa wyciśnięta in dorso. [J. D.]

153. 1490, 6. X, Preszów.

Jan Olbracht, elekt węgierski, potwierdza przywileje m. Preszowa.

Oryginał w Archiwum m. Preszowa. [J. P.]

154. 1490, 7. X, Buda.

Stefan Batory, wojewoda siedmiogrodzki, zawiadamia Ko-

szyczan, że z Pawłem Kinizsy wyrusza im na pomoc przeciw Polakom.

Prudentes et circumspecti viri, amici nostri dilecti. Serenissimus dominus noster rex novit, novimus et nos omnes, prelati et barones regni, oppressiones et tribulaciones vestras, quibus per Polonos angariati et turbati estis. Sed mirari, neque in malam partem interpretari velitis, quod hactenus regia Maiestas et domini regni ad defensionem vestram providere non potuerunt. Quia tum in coronacione regia noviter facta tumque aliis negociis prepediti facere non potuerunt. Nunc vero facta iam coronacione, peractis eciam aliis quibusdam negociis aliis quoque obmissis, regia maiestas, nos et omnes domini regni Hungarie vestri ad defensionem providere decreverunt. Nam die crastina nos cum magnifico Paulo Kynysy et aliis baronibus iter extunc capiemus. Et cum omnibus viribus regie Maiestatis regnique et dominorum, prelatorum et baronum in adiutorium vestrum et ad tuicionem vestram properabimus et non dubium, quin Deo auxiliante ab ipsorum Polonorum infestacione vos tutabimus. Ea re rogamus vos, quatenus vos, qui semper membrum regni Hungarie fuistis in fide et fidelitate, qua semper sacre regni corone asecuti fuistis, persistere et regie Mti fidelitatem observare velitis. Nec curare debeatis, quin Deo propicio vos defensare poteritis et liberati eritis. Datum Bude feria quinta proxima post festum beati Francisci confessoris anno etc. LXXXX.

Comes Stephanus de Bathor Wayvoda Transsilwanus.

In dorso: Prudentibus et circumspectis viris iudici iuratisque civibus et toti communitati civitatis Kassoviensis amicis nostris dilectis.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc nr. 653 z wyciśniętą przez papier w zielonym wosku pieczęcią Batorego. [W. B.]

155. 1490, 8. X, Buda.

Władysław król węgierski i czeski poleca Koszyczanom posła króla polskiego.

Wladislaus Dei gratia Hungarie Boemie etc. Rex, Marchio Moravie etc.

Prudentibus et circumspectis iudici et iuratis civitatis no-

stre Cassovie fidelibus nostris dilectis gratiam nostram et omne bonum. Expositum est nobis pro parte presentium exhibitoris nuncii ad nos serenissimi principis domini Kazimiri regis Polonie genitoris nostri carissimi, qualiter sit vobis fide astrictus. Unde nobis insuper extitit supplicatum, ut vobis pro ipso scribere dignaremur in sue liberationis favorem. Nos vero cupientes, ut libere atque tute iter suum peragere posset, fidelitates vestras hortamur eisdem nihilominus mandantes, quatenus statim acceptis presentibus ipsum liberum modis omnibus, quibus vobis existit astrictus, dimittatis. Manusque vestras ab eodem in hac parte penitus excipiatis. Aliud, in quantum nobis complacere cupitis, nullo modo faciatis. Datum Bude die octava Mensis Octobris anno Dni millesimo quadragentesimo nonagesimo, regnorum nostrorum Hungarie scilicet primo, Boemie vero vigesimo.

Ad mandatum
proprium Domini Regis.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią króla, wyciśniętą przez papier, w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr. 641. [J. D.-

156. 1490, 16. X, Buda.

Władysław, król węgierski i czeski, przyrzeka pomoc Koszyczanom i zachęca ich do wytrwania w wierności.

Commissio propria domini regis.

Ladislaus, Dei gratia rex Hungarie, Bohemie etc.

Prudentes et circumspecti fideles nobis sincere dilecti. Quibus in periculis et angustiis vos propter obsidionem presentem positi sitis, cum antea bene scivimus tum ex hoc homine vestro, quem ad nos misistis, satis superque intelleximus. Et licet non ignoremus, vobis difficile esse et onerosum vos et civitatem illam diutius servare, tamen cum cogitamus, quanta fide et fidelitate quantave animi fortitudine predecessores ac progenitores vestri et deinde vos erga sacram huius regni nostri Hungarie coronam semper fuistis et estis, vel impresentiarum non possumus de vobis non bene sperare, et in fidelitate vestra nihil penitus diffidere: certi autem sitis, quod vos nulla racione deseremus, sed in brevi vobis succurrere volumus. Jamque gentes nostras illo misimus, que iam quotidie vadunt; quod autem id hucusque et ita cito fieri non potuit, ne miremini, sunt enim

huius more multe cause et rationes, presertim vero, quia per hec tempora gentes pro defensione vestra conduximus exercitumque comparavimus, quod, prout vos ipsi pro vestra prudencia considerare potestis, ita subito fieri nunquam potest. Et ideo rogamus enixe, conservate vos et durate sitisque, uti antea scripsimus, vestre pristine virtutis memores nec quicquam tale agatis, quod a bonis et fidelibus viribus civibus alienum iudicari posset. Magna est profecto expectatio de vobis, magnus etiam a toto regno ad vos habetur respectus. Cogitetis insuper, quod nemo alius, quam nos, coronatus rex Hungarie sumus, cui vos profecto dicimus super omnes alios dilectissimi semper cives eritis et in ubertatibus vestris felicissimi semper vivetis. In hanc sentenciam plura scriberemus, si in vobis et fidelitate vestra quoquomodo diffideremus; unum tamen hoc sic habeatis, si vos, prout aliter sperare non possumus, in hac fide, fidelitate et constantia perseverabitis, quicumque casus et fortuna sequetur, nos vobis dominus gratiosus perpetuo esse volumus. In hac autem fide et fidelitate vos facile permansuros putamus, si in mentem reduxeritis vos et progenitores vestros hactenus absque ulla nota et reprehensione in eadem prestitisse, nec unquam a regno et ab ipsa sacra corona vos alienatos fuisse. Datum Bude in festo beati Galli confessoris anno domini etc. LXXXX^0

In dorso: Prudentibus et circumspectis iudici et iuratis ceterisque civibus ac toti communitati civitatis nostre Cassoviensis, fidelibus nobis sincere dilectis.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią króla, wyciśniętą przez papier, w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr. 642. [J. P.]

157. 1490, 20. X, Buda.

Beatryx, królowa Węgier i Czech, przyrzeka Koszycom pomoc przeciw Polakom.

Regina Hungarie Bohemieque etc. nec non dux Austrie.

Egregii fideles regii ac nobis sincere dilecti. Ex nunciis vestris presentium latoribus intelleximus necessitates vestras, damna ac discrimina, que vobis ab hostili Polonorum exercitu inferuntur. Itaque nobis plurime displicuerunt nostrorum hominum bona ita direpta et dissipata esse. Nihilominus a serenissimo domino rege ac nobis hactenus vestre calamitates mederi ac remedium oportunum prestari nequivit, impeditis multipli-

cibus ac diversis negotiis, que nos implicitos tenuerunt, imposterum autem et brevi nobis subsidia paramus maxima, quibus vos ab hostili obsidione liberabimus; sitis itaque bono animo ac constantissima fide et nos, quemadmodum hactenus fecistis, respicite. Qui sicut tribulationum fuistis perticipes, eritis eciam et gratiarum a nobis digni. Semperque apud regiam majestatem pro vobis et vestris rebus erimus continue benigneque mediatrices. Datum Bude XX Octobris hora vesperorum anno Domini MCCCCLXXXX-mo, Regina Beatrix.

In dorso: Egregiis et circumspectis viris iudicibus ac iuratis civibus et universitati civitatis Cassovie fidelibus regno ac nostris nobis sincere dilectis.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr. 643. Pieczęć wyciśnięta in dorso. [J. D.]

158. 1490, 20. X, Buda.

Władysław, król węgierski i czeski, przyrzeka pomoc Koszycom.

Commissio propria dni regis.

Ladislaus, Dei gratia rex Hungarie, Bohemie etc.

Prudentes et circumspecti fideles nobis sincere dilecti. Non dubitamus vos iam ex aliquot litteris nostris intellexisse, quod nos gravamina et angustias vestras, in quibus hoc tempore positi estis, probe cognovimus easque cordi semper habemus. Ubi autem nunc nobis significastis, quod vos ultra duas ebdomadas civitatem illam tenere nullomodo possetis, dicimus et vos pro Deo etiam ipso rogamus, ut non modo ad duas ebdomadas verum etiam ad longius tempus illam et vos servare velitis ac ita facile et ita cito non deficiatis, quoniam certissimi sitis, prout iam sepe scripsimus, quod vos nulla mundi via deseremus sed infallanter vobis subvenire volumus. Nam dies et noctes nil aliud cogitamus, quam quo modo vobis subvenire possemus, ad quod iam etiam sufficientes gentes ordinavimus, que in dies singulos illo vadunt. Quare iterum atque iterum rogamus enixe, non paciamini ita facile a sacra corona, a qua semper optimi cives habiti estis, avelli, a qua, cum alienati (quod Deus avertat) eritis, nonnisi perpetuo vobis esset dolendum. Ideo cogitate et revocate animos ad pristinas virtutes omnemque timorem mittite, neque solum quid utilitas privata, sed etiam quid honor e

insignis illa fama vestra postulat ponderate; subpudebit profecto vos in eternum, ut tantam et tam munitam atque optime famatam civitatem diucius retinere non potuistis, cum tamen omnes predicent eandem etiam per plures annos vix capi posse. Itaque forti et infracto animo sitis et in nobis non dubitate, quia, ut diximus, in brevi, imo iam iam ab omni metu et periculo vos liberabimus et vobis postea pro tanta vestra constancia gratiosus dominus perpetuo esse volumus. Datum Bude feria quarta proxima post beati Luce Evangeliste anno Domini etc. LXXXX⁰.

In dorso: Prudentibus et circumspectis iudici et iuratis ceterisque civibus ac toti communitati civitatis nostre Cassoviensis fidelibus nobis sincere dilectis.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr. 644. Pieczęć wyciśnięta przez papier. [J. P.]

159. 1490, 19. XI, Pożoń.

Władysław, król węgierski i czeski, nadaje Stefanowi Zapolyi zamek i miasto Trenczyn w nagrodę za usługi w walce przeciw Maksymilianowi, królowi rzymskiemu i Janowi Olbrachtowi, księciu polskiemu.

Oryginał pergaminowy w Archiwum krajowem w Budapeszcie, pod sygnaturą M. O. D. L. 19691. [J. D.]

160. 1490, 14. XII, Nagyszombat [Tyrnawa].

Władysław, król węgierski i czeski, donosi Koszycom, iż ruszył im z pomocą.

Commissio propria domini regis.

Wladislaus Dei gratia rex Hungarie, Bohemie etc.

Prudentes et circumspecti fideles nobis sincere dilecti. Extremam necessitatem vestram, qua iam laboratis et aliunde, et ab his hominibus vestris, ad nos missis, liquidius intelleximus; ideo non putavimus esse opus, ut multa nunc vobis scribamus. Unum hoc sciatis . . . . atis, quod tametsi in defensione istarum quoque parcium maxima nobis sit necessitas, et quidem tanta, ut nulla certe racione eas deserere possemus, tamen ista omnia eciam cum damno nostro prius negligenda, quam vos deserendos duximus, iamque cum universis viribus nostris, quas non modo ex his partibus, sed eciam ex aliis re-

gnis nostris comparavimus, nos movimus, et recto itinere, prout hoc iidem homines vestri vobis referre poterunt, in auxilium vestri proficiscimur. Et idcirco quandoquidem iam nos cum cunctis facultatibus nostris, pro vobis ad omnia paratos esse intelligitis, rogamus fidelitates vestras, ut vos interea, quousque adveniemus, constantes sitis ac magnum animum optimamque spem de nobis ac salute et liberacione vestra habeatis, quoniam, ut antea sepe scripsimus, vos nulla mundi via deseremus. Datum in civitate nostra Tirnaviensi feria tercia proxima post festum beate Lucie virginis Anno etc. LXXXX°.

In dorso: Prudentibus ac circumspectis iudici ac iuratis ceterisque civibus ac toti communitati civitatis nostre Cassoviensis, fidelibus nobis sincere dilectis.

Oryginał papierowy, nieco uszkodzony, w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr. 645. Pieczęć wyciśnięta in dorso wykruszona. [J. D.]

161. 1490, 20. XII, Szentbenedek.

Stefan de Thelegd, wicewojewoda siedmiogrodzki, wzywa burmistrza m. Sybinu, ażeby jak najprędzej wysłał mu swoich ludzi na pomoc pod Kołoszwar, ponieważ Polacy wkroczyć mają do Siedmiogrodu.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Sybina pod sygnaturą III. 69. [J. D.]

162. 1490. 25. XII, Buda.

Władysław, król Czech i Węgier, nadaje dobra Błażeja i Benedykta Kenderessy oraz Marcina i Jana Tharczay, stronników Jana Olbrachta, Urbanowi biskupowi z Eger.

Oryginał pergaminowy w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O D. L. 19.700. Pieczęci wyciśniętej brak. [J. D.]

163. 1491, 3. I, Kołoszwar.

Stefan de Thelegd, wicewojewoda siedmiogrodzki, poleca mieszczanom sybińskim wystawić i przysłać chorągiew swoją przeciw Polakom.

Circumspecti amici dilecti. Sciatis, quod ex parte Polonorum famam satis malam habemus et iam sepius in eo vobis

scripsimus, quod vexillum vestrum more alias consueto erigeretis et simul cum gentibus circa ipsum vexillum disponi consuetis, hinc ad nos ad defensionem regni huius mittere deberetis. Vos autem modo usque id facere distulistis, sed scribitis nobis, quod in dacione et missione gencium non vos deberetis esse primi. Non enim debetis vos ad alios demonstrare, quia vos onus alterius non portabitis neque eciam alii onus vestrum deferunt. Ideo rogamus vos et nihilominus vobis in persona domini nostri graciosi firmiter committimus, quatinus statim, agnitis presentibus, ipsum vestrum vexillum erigere et simul cum gentibus ad id disponi consuetis ad nos absque omni occasione mittere debeatis. Non enim dicatis et racionem nobiscum detis, quod nos vobis non significassemus, sed solummodo per vos exinde racionem dare debeatis. Secus ergo nullomodo facturi. Datum in Coloswar feria secunda proxima post festum Circumcisionis Domini anno eiusdem etc. LXXXX primo. Stephanus de Thelegd, vicewoywoda Transsilvanus.

In dorso: Prudentibus ac circumspectis Georgio Chwkas magistro civium ac iudici et iuratis consulibus civitatis Cibinensis, amicis nobis dilectis.

Oryginał pergaminowy ze śladami pieczęci sygnetowej w Archiwum m. Sybina pod sygn. III. 75. [J. P.]

164. 1491, 9. I, w zamku ostrzyhomskim.

Beatryx, królowa Węgier, przyrzeka Franciszkowi Balassa wynagrodzenie szkód oraz wykup z niewoli, gdyby w nią popadł w walce z Polakami.

Nos Beatrix, Dei gracia regina Hungarie, Bohemie etc. duxque Austrie memorie commendamus, quod te egregium Franciscum Balasa, familiarem nostrum fidelem et dilectum, pro eo, quod contra hostes nostros et totius regni, Polonos, cum serenissimo domino rege nostro iuxta possibilitatis tue exigenciam in stipendiis nostris propriis solitis et tibi quoad plenum persolutis more exercituancium presencium procedis et iam transire paras, assecuramus et affidamus per presentes, quod si in conflictu presenti cum ipsis Polonis fiendo tu et tui familiares in captivitatem incideris et inciderint in rebusque et bonis ac equis tuis et ipsorum tuorum familiarium damna consequeris et pericula, pro tua et tuorum captivitate, liberacione ac

ipsarum rerum et bonorum ac equorum tuorum ipsorum etiam tuorum familiarium [pre]stabimus ac condignam recompensam faciemus. Harum nostrarum sigillo nostro subimpresso roboratarum et communitarum litterarum vigore et testimonio mediante. Datum in castro Strigoniensi 9 Januarii anno Domini MCCCCLXXXX primo. Regina Beatrix. More regni consuetudineque mediante premissa pollicemur.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczątką sygnetową i własnoręcznym podpisem królowej w Muzeum narodowem w Budapeszcie w Archiwum rodziny Balassa. [J. P.]

165. 1491, 12. I, w obozie pod Koszycami.

Jan Olbracht upomina się u Koszyczan o wydanie jeńców

Johannes Albertus, Dei gratia regni Hungarie etc. generalis electus. Providi viri. Miramur, cur ad priores hodiernas litteras nostras captivos non misistis nostros, prout scripsimus vobis, more solito. Quapropter et iterum affectamus vos per presentes, velitis omnes, quotquot habetis, tam superiores quam inferiores dimittere sub consueta sponsione, iuxta modum milicie Christiane facientes opus misericordie. Datum in castris nostris circa Casschoviam feria quarta infra octavas Epiphaniarum. Anno Domini millesimo quadrigentesimo nonagesimo primo.

Commissio propria S. D.
principis electi regis.

In dorso: Providis viris iudici et iuratis civitatis Casschoviensis.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr. 687. Pieczęć wyciśnięta in dorso. [J. D.]

166. 1491, 15. I, in exercitu ante Cassam.

Jan Olbracht do Koszyc w sprawie uwolnienia jeńców.

Johannes Albertus, Dei gratia Regni Hungarie etc. generalis electus. Providi viri. Scripsimus hodie vobis, ut emisissetis captivos nostros omnes, quos detinetis apud se. Verum cum noluistis hoc facere, et propter nostram intercessionem et amore pietatis humane, ut decet et convenit facere Christianis modo milicie sue, affectamus vos iterum, emittatis saltem eos, qui sunt de comitiva Nicolai Pÿenÿazek, quos in Vartha captivastis et nos promittimus vobis eos statuere, iuxta quod obligaveritis

eos, viceversa ad tempus eis per vos designatum. Datum in exercitu nostro ante Cassam sabbato proximo post octavas Epiphaniarum anno Domini etc. LXXXXI.

Ad mandatum proprium domini principis electi.

In dorso: Providis iudici et iuratis civitatis Caschoviensis.

Oryginał papierowy ze śladami pieczęci in dorso w Archiwum m. Koszyc pod sygn. 19193. [J. P.]

167. 1491, 16. I, in exercitu circa Cassoviam.

Jan Olbracht do Koszyc w sprawie wymiany jeńców.

Joannes Albertus, Dei gratia regni Hungarie etc. generalis electus. Providi viri. Intelleximus ex scriptis vestris et relatione nonnullorum, quod forsan velletis habere nobiscum vel cum aliquibus militibus nostris practicam de captivis, hincinde ex utraque parte dimittendis et de ceteris rebus similiter, dando unum pro alio, more milicie Christiane veteri; si placet vobis, contenti sumus. Ordinetis aliquos de medio vestri maturos viros ad exeundum in locum aliquem deputandum extra portas civitatis et nos certificatis literis vestris; nostros eciam milites bonos vel consiliarios discretos ad huiuscemodi practicam et collocutionem adiungemus, vestris optatis satisfaciendis. Datum ex exercitu nostro circa Cassoviam dominica proxima post octavas Epiphaniarum, anno Domini millesimo CCCCLXXXXI°.

Commissio propria d. principis electi.

In dorso: Providis viris toti communitati civitatis Caschoviensis.

Oryginał papierowy ze śladami pieczęci in dorso w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr. 685. [J. D.]

168. 1491, 17. I, Mohi.

Władysław, król węgierski i czeski, nadaje Emerykowi Parthasij dobra Benedykta Rethethij, Andrzeja Bedÿ, Mikołaja i Andrzeja Guthij, którzy popierali brata jego Jana Olbrachta.

Oryginał papierowy w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 27968. Pieczęci, wyciśniętej w wosku czerwonym, brak. [J. D.]

169. 1491, 28. I, w obozie pod Koszycami.

Jan Olbracht odsyła jeńców Koszycom.

Johannes Albertus, Dei gratia regni Hungarie etc. generalis electus. Providi viri. Solito more remittimus vobis captivos nostre partis, affectantes vos, quatenus eis terminum ulteriorem statuendi daretis, ut consuevistis. Et nos promittimus eos vobis viceversa statuere pro illo tempore, ad quod eos obligaveritis. Datum in castris exercitus nostri ante civitatem feria sexta ante dominicam Septuagesime, anno Domini mill. CCCC LXXXX primo.

Commissio propria S. D. principis electi regis.

In dorso: Providis viris iudici et iuratis civitatis Casschoviensis.

Oryginał papierowy, zamknięty in dorso pieczęcią w wosku czerwonym, dziś przełamaną, w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr. 686. [J. D.]

170. 1491, 29. I, w obozie (pod Koszycami).

Jan Olbracht żąda od Koszyczan dokładnego opisu jeńca, o którego się doń zwracali.

Joannes Albertus, Dei gratia electus rex regni Hungarie. Providi viri. Scribitis nobis, quod vestris captivis terminum mandaremus dare, cum nos de illis captivis vestris penitus ignoramus. Nam eciam nullum nomine eius in litteris vestris nobis describitis, quis esset talis captivus. Igitur si aliquem talem sensitis esse circa nos captivum, ipsum nobis nomine eius describatis, nosque capitaneis nostris de talibus scrutari faciemus eisque, si fuerint, terminum dare. Datum ex castris nostris sabbato post festum conversionis sancti Pauli anno Domini M°CCCC°LXXXX primo etc.

Ad mandatum
d. Principis.

In dorso: Providis iudici et iuratis civitatis Casschoviensis.

Pryginał papierowy, ze śladami pieczęci in dorso, w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr. 684. [J. D.]

171. 1491, 29. I, w obozie [pod Koszycami].

Jan Olbracht odpowiada miastu Koszycom, że nie znaleziono Piotra Kamerowskiego, którego ująć miały jego wojska.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą nr. 683. [J. D.]

172. 1491, 14. II, w obozie w pobliżu Koszyc.

Władysław, król Węgier i Czech, przyrzeka spieszną odsiecz Koszycom.

Wladislaus, Dei gratia Hungarie, Bohemieque rex etc. nec non marchio Moravie etc. Circumspecti, fideles, nobis sincere dilecti. Imprimis maximas agimus gratias pro ea fidelitate, quam erga nos ostendistis vos fideliter ac viriliter hucusque defendendo. Qua propter hortamur vos, rogantes, quatenus in cepta fidelitate persistatis, pro certo scientes, quod nos propediem vos liberare cum Dei adiutorio ab hac obsidione conabimur non parcentes rebus ymo et corpori nostro et pro ea fidelitatis constancia nunc et in posterum vos et successores vestros omni gracia et benignitate prosequemur, nihil negantes, quod iustum est petere. Ob eam causam non dubitamus, quod bono principio optimum finem imponatis, adventum nostrum integro corde prestolantes; nos quoque pro ea dilectione, quam erga vos sincere gerimus, omnem diligenciam adhibebimus pro vestra libertate, omni dilacione proculmota. Datum in castris nostris prope Cassoviam f. II Carnisprivii regnorum nostrorum Hungarie primo, Bohemie vero anno vigesimo

Wladislaus rex manu propria.

In dorso: Prudentibus ac circumspectis magistro civium et iuratis totique communitati civitatis nostre Casschoviensis, fidelibus nobis sincere dilectis.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią, wyciśnięta przez papier, w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr. 646. [J. D.]

173. 1491, 4. III, Koszyce.

Władysław, król węgierski i czeski, oświadcza, że w myśl układu z bratem swym, Janem Olbrachtem przyjmuje do łaski wszystkich, którzy stanęli po stronie brata, restytuuje im dobra skonfiskowane i pozostawia im dotychczasowe godności.

Kopia papierowa z XVI w. w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 19708.

Druk: Pray, Epistolae I, str. 22.

Regest: Index act. saec. XV. nr. 4606. [J. D.]

174. 1491, 11. III, b. m.

Piotr Myszkowski kwituje Koszyce z 15 florenów.

Ego Petrus Myschkowszky, castellanus Welonensis, cognoscentes per presentes, quibus incumbit, universis. fateor me percepisse a prudenti iudice iuratisque civibus civitatis Cassoviensis flor. auri hungar. 15, qui concernebant quendam nobilem Gardina dictum et per quendam mercatorem Sixtum nomine ipsis civibus assignati [sunt]. Ideo eosdem iudicem videlicet et cives de huiusmodi 15 flor. quittos reddo et harum testimonio litterarum, quibus signetum meum ipse subapressi, per omnia facio absolutos.

Datum feria sexta ante Letare anno Domini 1491.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczątką sygnetową, w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą Docum. nr. 676. [J. P.]

175. 1491, 12. III, Koszyce.

Władysław, król Węgier i Czech, na skutek ugody z Janem Olbrachtem przyjmuje napowrót do łaski stronników jego Dominika de Dobo i Zygmunta Zthrythey.

Oryginał papierowy z pieczęcią, wyciśniętą w czerwonym wosku, w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 19710. [J. D.]

176. 1491, 13. III, Koszyce.

Władysław, król węgierski i czeski, po zawarciu pokoju z bratem, przyjmuje na jego prośbę napowrót do łaski swej Grzegorza Halas i Ludwika de Posováralja, Węgrów, którzy wspomagali Jana Olbrachta.

Oryginał papierowy $21 \times 30^1/_2$ cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 19711. U dołu pieczęć, wyciśnięta przez papier. [J. D.]

177. 1491, 3. IV, Buda.

Władysław, król Węgier i Czech zawiadamia Koszyce o ugodzie z bratem swym, Janem Olbrachtem i o pozostawieniu Zapolyi ku obronie górnych Węgier.

Commissio propria domini regis.

Wladislaus, Dei gratia rex Hungarie et Bohemie etc.

Prudentes et circumspecti, fideles nobis dilecti. Qualiter nos his novissimis diebus cum illustrissimo domino Johanne Alberto duce etc. fratre nostro charissimo concordavimus, fide-

litates vestras scire non dubitamus, et quoniam paratis partibus illis superioribus pro defensione aliarum parcium regni nostri iam tandem superintendere et eas quoque Deo auxili[ante] deliberare statuimus. Ne igitur interea partes ille superiores omnino deserte et absque defensione remanerent, [in locumtenen]em nostrum spectabilem et magnificum dominum Sthefanum de Zapolÿa, comitem Scepusiensem, pro illarum defensione, nomine viceque et in persona nostra, cum plena nostra facultate et auctoritate deputavimus atque reliquimus. Quare fidelitates vestras rogamus, hortamur et requirimus, eisdemque nihilominus serie presencium districte committimus, quatenus a modo ea, que idem dominus Stephanus comes, aut nomine suo egregius Darholcz capitaneus suus, vel alii, homines et familiares sui ad id deputati dixerint et commiserint, facere et exequi atque eisdem omni auxilio adesse velitis et debeatis, prout eciam aliis civitatibus parcium illarum superinde similiter scripsimus et mandavimus. Nam alioquin de dominorum, prelatorum et baronum nostrorum consilio omnimodo eidem comiti Stephano, tam vos, quam eciam reliquas omnes civitates ad hoc per omnia remedia compellendi dedimus facultatem. Aliud igitur nulla racione faciatis. Datum Bude in festo Resureccionis Domini, anno eiusdem etc. LXXXX-mo primo.

In dorso: Prudentibus et circumspectis iudici et iuratis ceterisque civibus et toti communitati civitatis nostre Cassoviensis, fidelibus nobis sincere dilectis.

Oryginał papierowy, z lewej strony nieco uszkodzony, ze śladami pieczęci, w Archiwum m. Koszyc, pod sygn. nr. 781. [W. B.]

178. 1491, 23. IV, Buda.

Władysław, król Węgier i Czech, zapewnia Koszyce o ustąpieniu Jana Olbrachta z Węgier.

Commissio propria domini regis.

Wladislaus, Dei gratia rex Hungarie et Bohemie etc.

Prudentes et circumspecti fideles nobis sincere dilecti. Ea omnia, que nobis de presenti formidine vestra per hunc hominem vestrum scripsistis, plane intelleximus. Ad que vobis taliter respondemus et imprimis ubi scribitis, vos audivisse, qualiter serenissimus dominus genitor noster, dominus rex Polonie,

scripsisset illi illustrissimo fratri nostro Johanni Alberto duci etc., quod de hoc regno exire non deberet, sed expectaret, nam propediem aut personaliter ad eum venire aut copias et plures eciam gentes sibi mittere vellet etc. dicimus, quod hoc credere non debetis nec omni rumori et simili fame fidem adhibeatis, quoniam certi sumus. quod nos paterna illa maiestas iam non oppugnabit. sed pocius omne subsidium nobis contra hostes nostros prestabit. Quod vel ex hoc manifeste elicere et coniectari potestis. quod nos iam regem Hungarie scribit et appellat, quod antea nunquam fecit, neque modo faceret, si aliquid sinistri in nos attentare et, vel solus venire, aut copias suas contra nos, ut vos dicitis, mittere vellet Illmus autem dominus dux, frater noster his diebus superioribus nobis scripsit, quod nulla alia causa remansionis sue in hoc regno esset et libenter de ipso diu exisset. prout verisimile est, nisi inundacio aquarum et viarum incommoditas ipsum prohibuissent. Nam plures in aquis de suis periisse scribit et ideo nos rogatos habuit, ne huiusmodi moram suam in malam partem interpretemur. promisitque. quod mox post festa ista pascalia cum omnibus gentibus suis exire vellet, prout ipsum iam eciam exivisse non dubitamus Accedit, quod homo quoque noster videlicet dominus Zakoloczky, quem iuxta concordiam factam pro assignandis dicto domino fratri nostro civitatibus et castris ad Slesiam misimus, propter causas prescriptas precipue aquarum excrescentias intrare non potuit. que res quoque eundem dominum ducem hactenus retinuit. Idcirco de his vobis cura esse non debet, neque hec vos perplexos, ut vos scribitis, reddere debent, quandoquidem nonnisi pacem et tranquillitatem ab illis partibus expectamus. Confortetis eciam reliquum populum et fideles nostros et ipsos ob hunc metum .recedere non permittatis, nam falso ad vos hec omnia perferuntur. Habemus autem vobis gratias non vulgares, quod nobis hec significastis et circa conservacionem illius civitatis adeo solliciti estis rogamusque, ut eciam deinceps, si quid tale senseritis, quod significatu dignum erit, nobis perscribatis; certi enim sitis, quicquid nobis a vobis perferetur et significabitur semper gratum nobis erit et periucundum. Habete eciam interea custodiam illius civitatis et meliori modo, quo scitis, pro vestra in nos integerrima fide et fidelitate conservacioni eiusdem incumbite. Ceterum ubi

de minis illis, que vobis per vicinos nobiles et signanter per Nicolaum Lapaspathaky imponuntur, nobis scribitis, dicimus, quod hoc advertere et curare non debetis, nam aliter, quam ipsi credunt et sciunt, res Deo duce succedent et in brevi tempore omnis occasio minandi eisdem surripietur. Sitis igitur boni animi, quoniam nos fidelitates vestras nunquam deserere sed de constanti vestra erga nos fide et fidelitate semper memores esse volumus. Datum Bude in festo beati Georgii martiris, anno etc. LXXXX primo.

In dorso: Prudentibus et circumspectis iudici et iuratis ceterisque civibus et toti communitati civitatis nostre Cassoviensis, fidelibus nobis sincere dilectis.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią, wyciśniętą przez papier, w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr. 667. [J. P.]

179. 1491, 15. V, Wyszehrad.

Władysław, król węgierski i czeski, wspomina między innemi, że niedawno z całą swą siłą odbył wyprawę na górne Węgry dla zawarcia pokoju i zgody z bratem swym Janem Olbrachtem.

Oryginał papierowy w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 19718. [J. D.]

180. 1491. 13. VII, in castris sub obsidione Albae regalis.

Władysław, król Węgier i Czech, poleca Koszycom dostarczyć podwód dla posłów jego, jadących do Polski a wiozących i dla miasta zlecenie królewskie.

Commissio propria dni regis.

Wladislaus, Dei gratia rex Hungarie et Bomie etc.

Prudentes et circumspecti, fideles nobis sincere dilecti. Misimus celeri admodum cursu in arduis regni nostri negociis, maxime tamen pacem et quietem vestram et illarum parcium concernentibus, ad serenissimum principem, dominum Kazimirum regem Polonie etc., genitorem nostrum charissimum, necnon illmum dominum Johannem Albertum ducem etc. fratrem nostrum, hos fideles nostros magnificum Pnola (s.) Schweolzky supremum iudicem regni nostri Bohemie ac rndum dominum dominum prepositum ecclesie Albensis etc. consiliarios nostros, qui, ut propter rei magnitudinem celerius ire possint, necessarium

fuit, ut eosdem super curribus mitteremus. Rogamus igitur et hortamur fidelitates vestras, eisdemque nihilominus committimus, quatenus dum per ipsos dominos oratores nostros aut familiares eorundem requisiti fueritis, eisdem currus sufficientes ad aliquot miliaria pro eiuscemodi via disponere velitis, ut velociter ire valeant. Ceterum nonnulla vobis medio eorundem oratorum nostrorum circa premissa negocia intimavimus, quare rogamus, ut ea, que iidem vobis dicent, credere et facere velitis, aliud non facturi. Datum in castris exercitus nostri sub obsidione civitatis Albe regalis. In festo beate Margarethe virginis et martiris anno Domini etc. LXXXX primo.

In dorso: Prudentibus et circumspectis iudici et iuratis ceterisque civibus civitatis nostre Cassoviensis fidelibus nobis sincere dilectis.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią, wyciśniętą przez papier w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr. 668. [J. P.]

181. 1491, 5. VIII, w zamku Palotha.

Władysław, król węgierski i czeski, wysyła Koszycom pomoc przeciw ponownemu atakowi Jana Olbrachta.

Commissio propria domini regis.

Wladislaus Dei gratia rex Hungarie et Bohemie etc.

Prudentes et circumspecti, fideles sincere nobis dilecti. In quanta angustia et animi perturbacione rursus propter subitam et insperatam illmi domini Johannis Alberti ducis etc. fratris nostri mutacionem et similiter propter novum illud bellum, quod idem nobis et universo huic regno indigne certe et impie infert, positi estis, sane intelleximus et profecto non mediocrem molestiam et dolorem nobis exinde contraximus. Verum tamen credidimus ipsi fratri nostro fratrum more et ritu, qui postquam aliter nobiscum, quam sperassemus, agere et fedus inter nos percussum iuxta quod videlicet, ut sibi omni ex parte satisfieret, hucusque providimus, nec quicquam in nobis, quo ei satisfieret, defuit, rumpere cepit, nosquoque providendum et res nostras vosque imprimis et partes illas non negligendas putavimus. Iamque certas copias pro vestro subsidio misimus, quotidieque plures mittemus et antequam vos deserere vellemus, eciam personaliter illo ire intendimus. Fidelitates igitur vestras summopere rogamus, servate vos et perseverate in fidelitate, prout

hactenus, propria vestra virtute inflamati, fecistis, neque velitis insignem famam et gloriam vestram, qua super etera extollimini, aliqua inprovidencia seu incuria amittere. Pro certo autem vobis dicimus, quod nunquam vos deseremus, sed si omnia negocia nostra, que hic iam satis prosperos successus habent, derelinquere et hec omnes partes nobis negligende sunt, personaliter cum omnibus viribus nostris et universo hoc regno, quod iam nobis magis quam antea ad omnia obsequens habemus, vobis sicuti eciam prius fecimus subvenire volumus. Datum in castro Palotha, in festo beati Marie Virginis de Nive anno Domini etc. LXXXX primo.

In dorso: Prudentibus et circumspectis iudici et iuratis ceterisque civibus ac toti communitati civitatis Cassoviensis, fidelibus nobis sincere dilectis etc.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr. 669. [J. P.]

182. 1491, 8. X, Buda.

Władysław, król Węgier i Czech, zachęca Koszyczan do wytrwania i przyrzeka im odsiecz.

Commissio propria domini regis.

Wladislaus Dei gratia rex Hungarie, Bohemie etc.

Prudentes et circumspecti fideles nobis sincere dilecti. Literas vestras, [qui]bus presentes vestras calamitates et oppressiones per ducem Albertum in dies inferendas copioso [modo] declarastis, non sine gravi animi nostri perturbacione et vidimus et legimus, que profecto non par[um dol]oris propter affliccionem vestram nobis eciam attulere; tacemus enim superioris anni calamitates, [quas obfi]dei vestre in nos observanciam diutissime per eundem perpessi fuistis, nuncquoque contra percussum inter nos fedus [pac]is et convencionis pristine patimini, non mediocriter dolemus, verum nihil certe aliud die noc[teque cogi]tamus et laboramus, nisi vos et vestram civitatem ab hoc fratris incendio liberare, premiseram[us i]amque hiis diebus in succursum vestrum certas nostras gentes ad eas quidem preliis particularibus edo[...], quarum cunctacionis culpa, quod tam tarde illuc accesserint, hec vestre oppressiones intervenere, nunc autem, quousque alias mittere poterimus, procul dubio enim omni studio laboramus, ut quam celerrime alias eciam mitta-

mus, illis mandavimus, quod celeri festinacione illuc advolent et iuxta commissionem fidelis nostri magnifici domini Stephani de Zapolya comitis Scepusiensis et vestram voluntatem omnia, que ad defensionem vestram conducere visa fuerint, facere intrepide debeant. Nos enim iam iam pluribus succurrendum vobis curabimus, ut adeo fraternos insultus propulsabimus, ut acriori vix certamine ab hoste repelli possent. Vos interea temporis memores pristinarum virtutum et laudum vestrarum, omni via et modo prefati ducis insultibus fortiter resistatis, fidelitates vestras vehementer rogamus, quibus profecto non solum laudem sempiternam, verum eciam et premium honoris pollicemur non mediocre. Valete fortes. Datum Bude in festo beati Demetrii martyris anno etc. LXXXX primo.

Adres: Prudentibus et circumspectis iudici iuratisque et ceteris civibus ac toti communitati civitatis nostre Cassoviensis fidelibus nobis sincere dilectis.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr. 672. [W. B.]

183. 1491, 24. XI, Buda.

Władysław, król Węgier i Czech, uwiadamia Koszyce o wysłaniu im pomocy.

Commissio propria dni regis

Wladislaus, Dei gratia rex Hungarie et Bohemie etc.

Prudentes et circumspecti, fideles nobis sincere dilecti. Ea, que nobis tam nunc per hominem vestrum, quam eciam alias de rebus et negociis aliisque necessitatibus vestris intimastis, plane probeque intelleximus et iam dies noctesque pro eliberacione illarum parcium copias nostras mittere decrevimus, prout is homo vester, quem propter hanc causam apud nos dumtaxat hucusque retinuimus, gentes nostras hic in Pesth Danubium traiecturas iam propriis oculis conspexit. Quapropter fidelitatem vestram rogamus et requirimus, ut in ea ipsa fidelitate, qua hactenus erga nos et sacram hanc coronam extitistis, eciam imposterum perseverare velitis, videbitis enim, quod, prout premisimus, in brevi vos cum Dei auxilio ab ulteriori inpeticione hostium eliberabimus. Datum Bude, feria quinta proxima ante festum beate Katherine virginis, anno Domini etc. LXXXX primo.

In dorso: Prudentibus et circumspectis iudici et iuratis ceterisque viris ac toti communitati civitatis nostre Cassoviensis, fidelibus nobis sincere dilectis.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią wyciśniętą przez papier w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr. 674. [J. P.]

184. 1492, 20. I, Ostrzyhom.

Beatryx, królowa Węgier i Czech, zwraca się do Koszyc w sprawie udziału Koszyczan w kontrybucyi, nałożonej przez Polaków na m. Telkebánya.

Regina Hungarie, Bohemieque etc. Austrieque dux. Egregii ac prestantes viri, fideles regii ac nostri nobis sincere dilecti. Venerunt ad nos oppidani de Telkebanya nostram opem implorantes, quod ipsi miseri, per hostes vastati, solvere coacti fuerunt Polonis, hostibus regni, ne omnino igni absumerentur eorum fortune et domicilia, certam summam pecuniarum. Quam si non solvissent, hostes ignem in oppidum subiecissent, sic quod ipsi, eorum bona et case corruissent. Cepere tandem consilium, pocius solvere, quam omnia penitus perdere. Cum in dicto oppido multe sint domus concivium vestrorum, que etiam una cum aliis corruissent, ni fuisset data summa erogata per dictos oppidanos, propterea vos rogamus atque hortamur, ut velitis cogere dictos cives vestros, ut ad solucionem prefatam contribuant equa parte, prout iustum nobis esse videtur, et partem dictarum pecuniarum solvant, quibus a dictis oppidanis solutis eorum civium domus una cum aliis intacte remansere; in quo nobis maxime complacebitis et dictos miseros aliqua in parte refectillabitis. Datum Strigonii XX° Jan. 1492. Regina Beatrix.

In dorso: Egregiis ac prestantibus viris [iudici et iuratis civi]bus Cassoviensibus, fidelibus regiis ac nobis sincere dilectis.

Oryginał papierowy z pieczęcią wyciśniętą przez papier w Archiwum m. Koszyc. [J. D.]

185. 1492, 3. III, [Kremnica].

Filip Hueb zastawia swój dom w Kremnicy Janowi Turzo, rajcy krakowskiemu.

In dem Jare als man schreibet 1492 noch Cristigepuerd, des nesthen Samstages noch Mathie apostoli, in kegenbuertikeit

herrn richters auch eines geschwornen purges mit dem nemen Kleinhensel, hat der vorsichtige herr Philippus Hueb sein haws gelegen underhalb herr Gurtgesellen saligen haws vorsetcz dem achbaren herrn Johanni Thurso geschworn puerger zw Krakaw umb fl. 200 mit sullicher eingeborffner underschaid zo der bemelt herr P. H. dem genanten herr Johannen Thurso sulliche flor. 200 zw dem ersthen aussergeben noch der nestkomendir Pfiengsten in gold beczalunge nicht erlegte, so mag herr Johannes Thurso zw dem gesprochen haws greyffen und das selbe noch seinem besthen vormuegen vorkawffen und sich dar aszbeczalen in mas und weys ab alle stattrecht hieruber weren ergangen des zw wrkunth und von passer sicherhait wegen inhaber pede tail gepetten, das in der sthattregister zw vorzeichen.

Inskrypcya w Protocollum curiale m. Kremnicy z lat 1491—1541 na str. 10 w Archiwum tegoż miasta. [J. P.]

186. 1492, 4. X, Kraków.

Jan Olbracht dziękuje mieszczanom preszowskim za okazaną mu życzliwość i oddane usługi oraz darowuje im działa i konie, zostawione w ich mieście.

Oryginał w Archiwum m. Preszowa. [J. P.]

187. 1493, 27. III, Kraków.

Jan z Latoszyna, kanonik i oficyał generalny krakowski, stwierdza cesyę prawa patronatu ołtarza św. Jadwigi, Elżbiety i Ludmiły w kaplicy św. Barbary przy kościele Panny Maryi w Krakowie, przez Mikołaja Czeyskendorfowicza na rzecz Jana Turzo, rajcy krakowskiego.

Oryginał pergaminowy. w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 11738. [J. D.]

188. 1493, 18. X, Poznań.

Jan Olbracht, król polski, zwraca się do Władysława, króla węgierskiego, z wyrzutami, że miasto Preszów doznaje przykrości za to, iż stało niegdyś po jego stronie i prosi go, by stosownie do przyrzeczeń przywrócił je do łaski.

Oryginał w Archiwum m. Preszowa. [J. P.]

189. 1494, 15. I, Buda.

Uniwersał Władysława Jagiellończyka, króla Węgier i Czech, w sprawie zatargu Jana More z miastem Thvr, powstałego w czasie, gdy brat króla, Jan Olbracht, pustoszył owe okolice.

Oryginał papierowy w Muzeum narodowem w Budapeszcie w archiwum rodziny Kallay, bez sygnatury. [J. P.]

190. 1494, 17. III, Eger.

Władysław, król Węgier i Czech poleca Koszyczanom dostarczyć konia dla gońca, wysłanego do króla polskiego.

Commissio propria domini regis.

Wladislaus, Dei gratia rex Hungarie et Bohemie etc.

Prudentes et circumspecti fideles nobis sincere dilecti. Mittimus celeri admodum cursu hunc hominem nostrum, presencium scilicet exhibitorem, cum certis literis nostris ad serenissimum principem dominum Johannem Albertum, regem Polonie et fratrem nostrum charissimum. Ut igitur celerius ire et redire possit, rogamus et hortamur vestram fidelitatem et eidem committimus, quatenus statim acceptis presentibus, prefato homini nostro pro persona sua unum equum disponere debeatis. Scietis autem, quod idem homo noster longius quam ad decem forte miliaria super huiusmodi equo non ibit, sed relinquet eundem in via, et postea vobis eum reportare et reddere debebit. Aliud igitur non faciatis. Datum Agrie, feria secunda proxima post dominicam Judica, anno Domini etc. LXXXX quarto.

In dorso: Prudentibus et circumspectis iudici et iuratis civibus civitatis nostre Cassoviensis, fidelibus nobis sincere dilectis.

Oryginał papierowy ze śladem pieczęci in dorso w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr. 712. [J. D.]

191. 1494, 5. V, Lewocza.

Układ, zawarty na zjeździe w Lewoczy między Władysławem królem węgierskim i Janem Olbrachtem, królem polskim.

Oryginał pergaminowy $38^1/_2 \times 41$ cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 24771. Pieczęci sygnetowe obu królów na paskach pergaminowych. [J. D.]

192. 1494, 15. V.

Michał Königsberger i Benedykt Glockniczer odstępują Janowi Turzo kopalnię Sandberg z przynależnościami.

Kopia z XVI w. w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej, pod sygnaturą fasc. 5 nr. 12.

Tamże kopia aktu sprzedaży kopalni Topper Stollen Turzonowi przez Glockniczera w tymże roku. [J. P.]

193. 1494, 1. VII.

Michał Tilman z żoną Zofią oświadczają, że nie mają żadnych pretensyi do kopalni Sandberg.

Kopia z XVI w. w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygnaturą fasc. 5 nr. 12. [J. P.]

194. 1495, 18. VI, Buda.

Władysław, król węgierski i czeski, w piśmie, wystosowanem do konwentu w Jaszó w sprawie zatargu handlowego Koszyc z Bardyowem, Preszowem i Małym Sybinem, wspomina, że Koszyczanie wezwali niedawno na ratusz bawiących w Koszycach kupców krakowskich i pod groźbą konfiskaty towarów i kary śmierci nakazali im składać swe towary wyłącznie w Koszycach, a nie w innych miastach.

Z transsumptu konwentu w Jaszó z r. 1495 w Archiwum m. Koszyc pod sygn. D. Depositorium nr. 38. [J. D.]

195. 1496, 6. IV, Pożoń.

Władysław, król węgierski i czeski, pozwala Janowi Turzo i synowi jego, Jerzemu na zakładanie topni, oddzielających srebro od miedzi.

Kopia papierowa z XVI w. w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 24598. Por. Schmidt: Sammlung der Berggesetze I, str. 65. [J. D.]

196. 1496, 17. V, Buda.

Władysław, król Węgier i Czech, potwierdza Janowi Turzo i synowi jego, Jerzemu, przywilej budowania topni oddzielających srebro od miedzi.

Kopia z XVI w. w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 5 nr. 12. Tamże liczne akty, odnoszące się do Turzonów i Fuggerów. [J. P.]

197. 1496, 7. VII, Kraków.

Andrzej z Łabiszyna, rektor uniwersytetu krakowskiego, rozstrzyga na korzyść Jana de Radonij, presbitera, studenta krakowskiego, sprawę wytoczoną przezeń przeciw mieszczanom koszyckim, którzy nie jawili się na termin.

Oryginał pergaminowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą B. Privilegia nr. 53. [J. P.]

198. 1496, 8. VIII, Buda.

Kapituła budzińska stwierdza, że Jerzy Zatmerij, prepozyt św. Mikołaja w Székesfehérvár i sekretarz królewski, odstąpił Janowi Turzo, rajcy krakowskiemu, z wszelkiemi prawami, dobra swe z kopalniami srebra Schubstayn i Krothempsol oraz kopalnię miedzi Santhperg, otrzymane od Alberta Junk, górnika »de Rivulo dominarum« i Jakóba, syna Małgorzaty, wdowy po Janie, synu Kolomana z Bystrzycy bańskiej.

Oryginał pergaminowy 27×43 cm, opatrzony pieczęcią kapituły budzińskiej w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 22649. [J. D.]

199. 1497, 12 I, Ostrzyhom.

Beatryx, królowa Węgier i Czech, poleca komornikom kremnickim wypłacić 400 fl. Janowi Turzo, rajcy krakowskiemu.

Beatrix, Dei gratia regina Hungarie Bohemieque, vobis, egregiis viris Stefano Ryzmegll et Erasmo Rozell camerariis cremiciensibus, fidelibus nostris dilectis, salutem et gratiam. Quoniam egregius Johannes Turzo civis et consul Cracchoviensis his proximis diebus remiserit ac solverit per litteras cambii in Roma egregio Johanni Moncayo, maiordomo nostro Rome commoranti, flor. trecentos, quemadmodum apparet per litteras dicti Johannis Turzo, et item dictus Johannes Turzo vendiderit nobis duo milia pellium grisiarum pro pretio centum florenorum, volumus et tenore presentium vobis precipimus ac mandamus, ut dictos quatricentos flor. supranominatos dare ac restituere debeatis dicto Johanni Turzo in mense aprili proximo futuro, de proventibus istius camerae cremitiensis nostre, ad computum et rationem nostram. Recuperatis litteris dicti Johannis de Moncayo a manibus dicti Johannis Turzo et habita quietantia de receptis ac presentibus apud vos retentis ad cautelam

vestram, facta prius solutione dicte summe. Datum Strigonii XII Januarii MCCCCLXXXXVII. Regina Beatrix.

Registrata f. 261.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią, wyciśniętą przez papier w Archiwum m. Szczawnicy bańskiej pod sygnaturą Dokum. I. 57. [J. P.]

200. 1497, 12. I, Ostrzyhom.

Beatryx, królowa Węgier i Czech, poleca komornikom kremnickim wypłacić 1000 fl. w złocie Janowi Turzo, rajcy krakowskiemu.

Beatrix, Dei gratia regina Hungarie Bohemieque etc., vobis egregiis viris Stephano Ryzmegll et Erasmo Rozell presentes nostras litteras inspecturis, camerariis cremiciensibus, fidelibus nostris dilectis salutem et gratiam. Tenore presencium vobis precipimus et mandamus, ut dare et solvere debeatis egregio viro Johanni Turzo, civi et consuli Cracoviensi, florenos mille in auro de proventibus istius camere nostre Cremiciensis in duobus terminis, videlicet florenos quingentos per totum mensem februarii et alios quingentas florenos per totum mensem martii proxime futuros. Quos mille florenos dictus Johannes Turso dedit ac solvit egregio Perottho Uisacho comiti Zoliensi, familiari nostro, ex commissione reverendi domini Thomae, postulati episcopi Ariensis ac summi cancellarii regii, et ex voluntate nostra, pro parte maioris summe pecuniarum, quam nos dicto episcopo debebamus. Quam solucionem facietis ad computum et rationem nostram, presentibus apud vos retentis ad cautelam vestram, facta tamen prius solutione dicte summe et habita quietantia a dicto Johanne Turzo de receptis ad cautelam rationum vestrarum. Datum Strigonii XII. Januarii MCCCCLXXXXVII. Regina Beatrix.

Registrata folio 260. R. B.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią wyciśniętą w czerwonym wosku, w Archiwum m. Szczawnicy bańskiej pod sygnaturą I. 56. [J. D.]

201. 1497, 11. II, Lewocza.

Jan Turzo przesyła radzie koszyckiej propozycye w sprawie dostarczenia żądanych towarów.

Oryginał papierowy w języku niemieckim, opatrzony pieczątką sygnetową, w Archiwum m. Koszyc pod sygn. Missiles nr. 770; tamże pod nr. 149/b, d.; 699/2, 10 inne dokumenty, tyczące rodziny Turzonów. [J. P.]

202. 1497, 21. II, Sandomierz.

Jan Olbracht, król polski, poleca Piotrowi Kmicie, staroście spiskiemu, by w myśl przywileju Zygmunta, króla węgierskiego, z r. 1397, asygnował z dochodów z kopalni w Igló tamtejszemu szpitalowi 1 flor. a kapelanowi 4 flor.

Z transsumptu Zygmunta I z r. 1508 w Archiwum m. Igló pod sygn. nr. 103. [J. P.]

203. 1497, 1. III, Buda.

Pismo Władysława de Losoncz, mistrza tawerników, do m. Koszyc w sprawie procesu Jerzego Morsteina przeciw Marcie, wdowie po Augustynie Scop o dobra Jana Ruszdorfera.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr. 766. [J. D.]

204. 1497, 11. IX, Buda.

Kardynał Hipolit d'Este, wikaryusz generalny arcybiskupa ostrzyhomskiego, orzeka, że wyrok Jana z Łabiszyna, rektora uniwersytetu krakowskiego w sprawie Jana Radonii, prezbitera i studenta krakowskiego, przeciw mieszczanom koszyckim, został wydany lekkomyślnie wbrew prawom państwa i swobodom miasta i ogłasza za nieistniejącą ekskomunikę, rzuconą na nich za niestawienie się na termin.

Oryginał w Archiwum m. Koszyc pod sygnaurą B. Privilegia nr. 56. [J. P.]

205. 1497, 20. X, Rzym.

Rafael, kardynał dyakon tituli s. Georgii ad [velum aur.], stwierdza, iż Aleksander, biskup Mehadii, rezydujący w Rzymie, konsekrował Tomasza biskupa mołdawskiego.

Oryginał w Archiwum kapituły ostrzyhomskiej pod sygnaturą lad. 122, cap. 68, fasc. 13, nr. 11. [J. P.]

206. 1497, 21. X.

Intercyza ślubna Jerzego Turzona z Krakowa i żony jego Anny, córki Ulrycha Fuggera z Augsburga.

Oryginał pergaminowy 52×57 cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 20616.

Druk: Wenzel, A Fuggerek str. 87.] [J. D.]

207. 1498.

»Item im Jor 1498 ist angefangen dy kunst am mantag nach Johannis des tewffer und ist geschen durch den namhafftigen herr Hanus Turzo dy zeit camergraffen aufgenummen halben tail und durch dy erber herren und Stadtleute von der Cremnicz der ander tail«.

Zapiska w »Protocollum curiale« m. Kremnicy z lat 1491—1541 na str. 22 w Archiwum tegoż miasta. [J. P.]

208. 1499, 20. XII, [Koszyce].

Francz Bank z Krakowa, sprzedaje swój dom w Koszycach, mieszczaninowi tamtejszemu Mikołajowi Krompholcz.

Zapiska w języku niemieckim w »Stadtbuch« m. Koszyc w Archiwum tegoż miasta. [J. D.]

209. 1500, 15. VII. Buda.

Władysław, król Węgier i Czech, nakazuje Koszyczanom, by kupców 13 miast spiskich nie naruszali w ich prawach i nie przeszkadzali im w ruchu po dawnych drogach, póki spór, toczący się między nimi a Koszycami, nie zostanie rozstrzygnięty.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą D. Depositorium nr. 42. [J. D.]

210. 1504, 1. VII.

Władysław, król Węgier i Czech, oddaje Janowi Turzo w zastaw dochody kameralne w Sybinie i Kremnicy za 28.000 flor. na tak długo, dopóki ich królowa Anna nie zechce wykupić wraz z zamkiem Zolyom.

Oryginał pergaminowy w Archiwum kapituły w Gyulafehérvár pod sygn. nr. 1077. $^1/_3$ pergaminu z prawej strony i pieczęci brak. [J. D.]

211. 1504, 24. IX. Kraków.

Magister Jan, kaznodzieja w Krakowie, dziękuje m. Koszycom oraz przyjmuje ofiarowane mu tamże probostwo.

Oryginał papierowy w języku niemieckim, opatrzony pieczątką sygnetową w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą Missiles nr. 27. [J. D.]

212. 1504, 24. IX, Kraków.

List magistra Jana, kaznodziei krakowskiego, do Baltazara Rodta i Mikołaja Crumpholtza w Koszycach.

Oryginał papierowy w języku niemieckim w Archiwum m. Koszyc w tece nr. 801—842, bez sygnatury. [J. D.]

213. 1505, 2. I, Kraków.

Rada m. Krakowa stwierdza, że Seyfrid Bethmann i Jan Boner upełnomocnili Jana Schwob do odebrania raty długu od Koszyc.

Oryginał papierowy w języku niemieckim w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą nr. 848. [J. D.]

214. 1505, 4. I, Kraków.

Jan Boner i Seyfrid Bethmann kwitują Koszyce z 200 flor., otrzymanych na poczet długu.

Oryginał papierowy w języku niemieckim w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą nr. 849. [J. D.]

215. 1505, 31. I, Nowy Sącz.

Piotr Kmita z Wiśnicza, wojewoda krakowski, zwraca się do Koszyc z wezwaniem, by woźnice, jadący do Polski, przestrzegali dróg ustanowionych przez wzajemną ugodę, a nie jeździli przez Biecz.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr. 851. [J. D.]

216. 1505, 7. II, Nowy Sącz.

Piotr Kmita z Wiśnicza, wojewoda krakowski, wzywa Koszyce, by zmusiły Jana Farbar do zapłaty długu 40 fl. mieszczaninowi sądeckiemu Bartodzińskiemu.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr. 852.]J. D.]

217. 1505, 22. II, b. m.

Jan Perle kwituje Koszyce z 220 flor., otrzymanych dla Bonera i Bethmanna.

Oryginał papierowy w języku niemieckim w Archiwum m. Koszyc pod sygn. nr. 850. [J. D.]

218. 1505, 7. IV, Koszyce.

List Władysława de Vaya, sufragana w Eger, do plebana w Zenthverfalva ze wzmianką, iż kościół w tej ostatniej miejscowości został w czasie inwazyi polskiej znieważony.

Oryginał w Archiwum m. Koszyc pod sygn. A. Cassovia nr. 40. [J. D.]

219. 1505, 26. VI, Kraków.

Aleksander Jagiellończyk, król polski, poleca Stefanowi de Rozgony szlachcica Gałęzowskiego, który udaje się do Węgier z powodu śmierci szwagra swego Stanisława Paczółtowskiego, zmarłego na służbie u tegoż Stefana de Rozgonyi.

Oryginał papierowy w Muzeum narodowem w Budapeszcie pod sygn. Törzsgyüjt. 1505. Pieczęci, wyciśniętej in dorso, brak. [J. D.]

220. 1505, 6. IX, Kraków.

Układ Aleksandra Jagiellończyka, króla polskiego, z Janem Bogdanem, wojewodą mołdawskim, na mocy którego Mołdawia zostaje wcielona do Polski, a Bogdan ma otrzymać za żonę siostrę Aleksandra, Elżbietę.

Kopia pap. w Archiwum »loci credibilis« kapituły ostrzyhomskiej pod sygn. bd. 13. cap. 8. fasc, 6 nr. 18.

Tamże szereg dokumentów z XVII w., dotyczących rodziny Tarnowskich p. też lib. 1. fol. 60 oraz c. 26, f. 79. [J. P.]

221. 1505, 20. XI, Koszyce.

Kasper Wagner z Krakowa stwierdza w imieniu Jana

Morsztyna, że otrzymał od m. Koszyc 18 kuf wina wartości 200 flor. w gotówce.

Oryginał papierowy w języku niemieckim w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą nr. 847 [J. D.]

222. 1505, 30. XI, Koszyce.

Rada m. Koszyc zawiadamia radę krakowską, że na żądanie Jana Schwob, sługi Kaspra Beera, przesłuchała Walentego Weydent w sprawie długu zmarłego Erazma Czeydlera u Beera.

Oryginał papierowy w języku niemieckim w Archiwum m. Koszyc w tece nr. 843—889. [J. D.]

223. 1506, 23. I, [Kraków].

Rada m. Krakowa zawiadamia radę koszycką, że Boner i Bethmann ustanowili Jana Schwob pełnomocnikiem do odebrania od niej raty dłużnej.

Oryginał papierowy w języku niemieckim w Archiwum m. Koszyc pod sygnaturą nr. 857. [J. D.]

224. 1506, 21. II, Koszyce.

Jan Perle kwituje Koszyce z 220 florenów otrzymanych dla Bonera i Bethmanna.

Oryginał papierowy w języku niemieckim w Archiwum m. Moszyc pod sygn. nr. 859. [J. D.]

225. 1506, 16. III, Lublin.

Uniwersał Aleksandra Jagiellończyka, króla polskiego, obwieszczający, że dla obrony wiary przeciw Turkom i Tatarom postanowił oddać siostrę swą Elżbietę za żonę wojewodzie mołdawskiemu pod warunkiem połączenia Mołdawii z Polską.

Kopia papierowa z pocz. XVI w. w Archiwum »loci credibilis« kapituły ostrzyhomskiej pod sygn. lad. 13. capsa 8. fasc. 6, nr. 19. [J. P.]

226. 1506, 25. XI, Lubowla.

Wierzbięta »de Zycesko« zwraca się do Mikołaja Tharczay, łożnego królewskiego, z wyjaśnieniami co do sporu Anny Pie-

trzykowej z Podolińca z pewnym poddanym Tharczay'a, który z tego powodu zajął dwa wozy z ładunkiem, należące do woźnicy Macieja z Lubowli i grozi dalszemi represaliami.

Oryginał papierowy w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 25465. W rogu pieczęć sygnetowa wyciśnięta przez papier. [J. D.]

B.

Dokumenty z czasów nowszych.

227. 1507, 22. III, Nowy Sącz.

Elżbieta z Dmoszyc, żona wojewody krakowskiego i starosty sądeckiego, zwraca się z prośbą do posłów węgierskich, wysłanych do Wronowa dla rozstrzygnięcia sporów granicznych między Polską a Węgrami, by wymierzyli sprawiedliwość oddawcy tego pisma, jej poddanemu, któremu tricesimator z Lubowli zabił syna.

Oryginał papierowy w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 25477. Pieczęci, wyciśniętej na odwrocie, brak. [J. D.]

228. 1507.

Protest Kremnicy przeciw objęciu przez Jana Turzo posiadłości Hay, Also Stubna i Csremoszno.

Akty w Archiwum m. Kremnicy pod sygn. fons 14, fasc. 2, nr. 64—66. P. też fons 14, fasc. 1, nr. 63. [W. B.]

229. 1508, 16. V, w obozie koło Roznaw.

Jan Lulay donosi radzie m. Sybina, że Tatarzy wrócili z Polski z ogromną zdobyczą i niezliczoną ilością chrześcijan, nie znajdując w drodze żadnej przeszkody.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Sybina pod sygn. nr. 82. [J. D.]

230. 1509, 24. I, ex Tyrnavia.

»Instructio legationis ad serenissimum dominum Sigismundum regem Poloniae etc. ab serenissimo et gratiosissimo do-

mino nostro Wladislao, Hungariae et Bohemiae rege, medio egregii domini Oswaldi de Korlathkew ex XXIIII die ianuarii 1509. Ex Tyrnavia«.

Oryginał papierowy w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 36351. [J. D.]

231. 1510, 7. II, b. m.

Hans Hub, mieszczanin i wicehrabia kremnicki, daje swoje nieruchomości w zastaw Jerzemu Turzo, za dług 3398 guldenów.

Inskrypcya w Liber protocollorum m. Kremnicy z lat 1491—1541 na str. 58 w Archiwum tegoż miasta.

Tamże na str. 73, 94, 96, 98, 106, 107, 112, 139, 283 inskrypcye tyczące spraw Turzonów i Fuggerów. [J. P.]

232. 1511, 21. I, [Bystrzyca bańska].

Układ Michała Mayndla z Barbarą Zawrberger.

Zapiska w języku niemieckim, w »Stadbuch« Bystrzycy bańskiej str. 137 w Archiwum tegoż miasta. [J. P.]

233. 1511, 21. I, Bystrzyca bańska.

Wyrok przysądzający Michałowi Meindl cały majątek Leonarda Sauerbergera na pokrycie długu.

Zapiska w księdze »Stadtprotocolle« m. Bystrzycy bańskiej nr. 1, str. 7, w Archiwum tegoż miasta. [J. P.]

234. 1511, 21. I. [Bystrzyca bańska].

Spadkobiercy Stefana Engla odstępują dom jego hr. Turzonowi.

Zapiska w księdze »Stadtprotocolle« m. Bystrzycy bańskiej nr. 1, str. 8, w Archiwum tegoż miasta. [J. P.]

235. 1511, po 25. V (zapewne 27. V.) Buda.

Władysław, król węgierski i czeski, zawiadamia adresata, że organizuje wyprawę na Mołdawię. Dowiedział się bowiem od właśnie przybyłego posła polskiego, jakoteż z listu Bogdana wojewody mołdawskiego, że syn chana tatarskiego z dużemi siłami rozbił obóz w poblizu granic Mołdawii z nieprzyjaznymi dla niej zamiarami. W razie zaś zajęcia Mołdawii tru-

dno będzie bronić Siedmiogrodu i Węgier, dokąd Tatarzy oddawna zamierzają wtargnąć. Król polski zaś radzi przez swego posła udzielić pomocy Mołdawii. Władysław nakazuje więc pogotowie wojenne na Węgrzech. Połowa chorągwi ma się stawić w Waradynie na 13. VII, a reszta ma w domu oczekiwać rozkazów.

In dorso: Magnifico Stephano de . . . vara fideli nobis dilecto.

Oryginał papierowy w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 25535. Porównaj też list Władysława do papieża pod sygn. M. O. D. L. 30991. [J. D.]

236. 1511, 28. XII, Kołoszwar,

Jan Zapolya, żupan spiski i wojewoda siedmiogrodzki, donosi radzie m. Sybina o zaślubinach Zygmunta, króla polskiego, z siostrą swą Barbarą, mających się odbyć 21. I, 1512 r. i zaprasza ją na tę uroczystość.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Sybina pod sygnaturą nr. 115. [J. P.]

237. 1512, 25. V, Bystrzyca bańska.

Michał Meindl, mieszczanin krakowski, odstępuje Mikołajowi Glockniczerowi za 800 flor. cały majątek Jerzego Mühlstein, przekazany pierwotnie w tejże wartości 800 flor. Janowi Metzler, a przez tego Meindlowi.

Zapiska w języku niemieckim w księdze »Stadtprotocolle« m. Bystrzycy bańskiej nr. 1 str. 9 w Archiwum tegoż miasta. [J. P.]

238. 1513, 1. II, Nisa.

Jan Turzo, biskup wrocławski, po śmierci ojca swego kwituje Jerzego Turzona, hrabiego Kremnicy, i Jana Bonera, mieszczanina krakowskiego, jako opiekunów reszty braci i sióstr Jana, iż spłacili należną mu część ze wszelkich dóbr w Polsce, Węgrzech i Szwecyi po ojcu Janie i matce Urszuli.

Oryginał papierowy $31^1/_2 \times 25$ cm opatrzony podpisem i pieczęcią biskupa w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 22390. [J. D.]

239. 1513, 23. II, [Bystrzyca bańska].

»Meister Linhardtt, schniczer, kauft von Hans Peer seines bruders haus«.

Zapiska w »Stadtbuch« m. Bystrzycy bańskiej str. 140 w Archiwum tegoż miasta. [J. P.]

240. 1514, 12. IX, w obozie pod Borysowem.

Zygmunt I, król polski, donosi Władysławowi, królowi czeskiemu i węgierskiemu, o zwycięstwie odniesionem nad Moskwą i wyraża nadzieję rychłego odzyskania Smoleńska.

Oryginał papierowy w Bibliotece Uniwersytetu w Budapeszcie pod sygn. Litt. orign. nr. 12. [W. B.]

241. 1515, 2. V, in civitate Imperiali Augusta.

Cesarz Maksymilian daje pełnomocnictwo do traktowania w swem imieniu Mateuszowi, kardynałowi dyakonowi s. Angeli, wysyłając go do królów Polski, Czech i Węgier.

Oryginał pergaminowy w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn, M. O. D. L. 22676. Pieczęci, przywieszonej na pasku pergaminowym, brak. [J. D.]

242. 1515, 25. VI, Pożoń.

Władysław, król Węgier i Czech, zezwala Jerzemu, margrabiemu brandenburskiemu, na prośby Zygmunta, króla polskiego, rozporządzać dowolnie wszelkiemi dobrami, jakie ma na Węgrzech.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią i podpisem króla w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. 37968. [J. D.]

243. 1515, 6. VII. Pożoń.

Władysław de Kanizsa donosi matce swej, Klarze de Rozgony, wdowie po Jerzym de Kanizsa, że król wysłał do cesarza posłów tych samych, co poprzednio. Jak powiadają, cesarz wróci do Wiednia w najbliższą sobotę. Zjazd monarchów ma się odbyć albo w Hainburgu, albo w polu pomiędzy Bruck i Neusieder. Cesarz chce jednak zaprosić ich do Wiednia.

Oryginał papierowy 29×21 cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 25564. [J. D.]

244. 1515, 13. VII, Pożoń.

Władysław de Kanizsa donosi matce swej, że cesarz we środę (11. VII.) przybył do Wiednia i że dzisiaj wyjeżdża z Wiednia na spotkanie monarchów. Królowie polski i węgierski wyruszają 14. VII, aby spotkać się z nim 16. VII, o godzinie 8-mej; wtedy zapadnie decyzya co do miejsca obrad.

Oryginał papierowy 30×22 cm bardzo zniszczony w Archiwum krajowem w Budapeszcie, pod sygnaturą M. O. D. L. 25.565. [J. D.]

245. 1515, 19. XI

Zwolnienie 7 miast górniczych na jeden rok od wszelkich opłat, wyjąwszy cła bystrzyckiego, które otrzymał Jerzy Turzo.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Kremnicy pod sygn. fons 18, fasc. 1. nr. 39. [W. B.]

246. 1515, 2. XII, b. m.

»Johannes Bohuss, polak«, kwituje Jerzego Hackenay z otrzymanych na poczet żołdu $9^2/_3$ florena.

Oryginał papierowy w języku niemieckim, opatrzony pieczęcią sygnetową i podpisem wystawcy w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 38.888. [J. D.]

247. 1515, 11. XII, Buda.

Władysław, król Węgier i Czech, za wstawieniem się Zygmunta, króla polskiego, pozwala Jerzemu, margrabiemu brandenburskiemu, swobodnie rozporządzać swoimi zamkami i dobrami, położonemi na Węgrzech.

Oryginały papierowe, opatrzone pieczęcią i podpisem króla w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 37975, 37976, 37977, 37978, 37979, 37980, 37981. Na każdą posiadłość osobny dokument, wszystkie z tej samej daty. [J. D.]

248. 1516, 6. VI, Buda.

Jan, prepozyt z Klosterneuburg, Gaspar de Folkisdorff, marszałek Austryi, Jan Maraksij, starosta w Dreusendorff i Jan Cuspinianus »praefectus senatus wiennensis«, posłowie cesarza i Jan, arcybiskup gnieźnieński, Krzysztof Szydłowiecki, wojewoda i starosta krakowski, kanclerz koronny, Mikołaj Czikow-

ski, kasztelan połaniecki i Mikołaj Wolski, kasztelan sochaczewski, posłowie polscy, oświadczają, że otrzymali między innymi polecenie rozstrzygnięcia sporu między Jerzym margrabią brandenburskim a Janem [Zapolyą] żupanem Spiża i wojewodą siedmiogrodzkim o 2 zamki: Solymos i Lippa, który załagodzić starał się król polski już w Pożoniu. Przy udziale kanclerza węgierskiego, Jerzego, biskupa z Pécs, orzekli więc, że oba zamki otrzyma na razie margrabia i odda je palatynowi w dziedziczne posiadanie po spłaceniu mu przez tegoż sumy 22000 flor. węgierskich.

Oryginał papierowy, opatrzony 9 pieczęciami sygnetowemi w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 37990. Tamże pod sygn. M. O. D. L. 37991 transsumpt tegoż dokumentu przez kapitułę budzińską 9. VI, 1516. [J. D.]

249. 1516, 21. VIII, Kraków.

Bernardyn Gallus de Jadra, wikaryusz generalny krakowski, na żądanie Jerzego Turzona wydaje wobec świadków przez notaryusza odpis inskrypcyi, dokonanej w jego obecności 19 VIII, 1516, w której Jan, altarysta kościoła Panny Maryi na Rynku krakowskim i siostra jego Jadwiga Bogaczowa z mężem Michałem Bogaczem z Krakowa, odstępują kaplicę św. Marka w kościele parafialnym Panny Maryi, zbudowaną niegdyś przez ich krewnych i przodków Marka Noldefesser i Mikołaja Czeyskendorf a otrzymaną w spadku po śmierci Mikołaja Czeyskendorf i córki jego, a ich matki, Katarzyny, braciom Turzonom: Janowi, biskupowi wrocławskiemu, Stanisławowi, biskupowi ołomunieckiemu, oraz Jerzemu, Aleksemu i Janowi, mieszczanom krakowskim, na tak długo, jak istnieć będzie męska linia Turzonów.

Oryginał pergaminowy 31×56 cm, opatrzony pieczęcią Bernarda, przywieszoną na pasku pergaminowym, w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 22802. [J. D.]

250. 1518, 18. III, b. m.

Do listu Jana Zapolyi, wojewody siedmiogrodzkiego, do Stefana Batorego, żupana temeskiego, dołączona kartka papierowa, na której między innemi znajduje się notatka pismem współczesnem listowi:

»Preter ea dominus episcopus Quinqueecclesiensis ab cepto itinere suo ad Cracoviam ad preces dominorum retentus est, et illum iter suum dimisit, neque Cracoviam intravit«.

W Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 24392. [J. D.]

251. 1520, 12. VI, Kraków.

Zygmunt I, król polski, stwierdza regulacyę sprawy dóbr fundacyjnych dla kościoła Panny Maryi w Krakowie przez Wawrzyńca Myszkowskiego ze Spytkowic i Jerzego Turzo, rajcę krakowskiego.

Oryginał pergaminowy $54^{1}/_{2} \times 68$ w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 25305. Pieczęci brak. Tamże pod sygn. M. O. D. L. 17.286, 20.090, 20.294, 23.173, 24.189, 24.598, 24.873, dokumenty tyczące spraw Turzonów krakowskich na Węgrzech i Śląsku. [J. D.]

252. 1520, 3. VII, Buda.

Ludwik, król węgierski i czeski, stwierdza, że Stefan Batory, palatyn, i Andrzej Batory, żupan szatmarski, poręczyli dobrami swemi, posiadanemi na Węgrzech, za posag i oprawę księżniczki Zofii mazowieckiej.

Kopia papierowa w XVI w. w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 23.418.

Druk: w Tört. Tár. r. 1906. [J. D.]

253. 1520, 3. VII, Buda.

Ludwik, król węgierski i czeski, stwierdza, że Jerzy Batory, w. koniuszy królewski, zaręczył wobec Pawła de Bolyar, protonotaryusza królewskiego, dobrami swemi, posiadanemi dotąd wspólnie z braćmi Andrzejem i Stefanem za bezpieczeństwo posagu i oprawy księżniczki Zofii mazowieckiej.

Oryginał pergaminowy, opatrzony podpisem i pieczęcią króla w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 23.416. [J. D.]

254. 1520, 29. VIII, Toruń.

»Conventiones et capitula inita, habita et firmata inter illustrissimos principes et dominos Annam matrem, Stanislaum

et Janussium duces Masoviae, ex una, et spectabilem et magnificum dominum Stephanum de Bathor, palatinum regni Hungariae et comitem Themesiensem, ex altera partibus, super matrimonio contrahendo inter ipsum dominum Stephanum de Bathor, palatinum et illustrissimam principem dominam Sophiam ducem Masoviae, filiam legitimam praedictae illustrissimae dominae Annae ducis et sororem germanam praedictorum illustrissimorum dominorum Stanislai et Janussii ducum Masoviae etc., interveniente tamquam auspice et autore eiusdem coniugii serenissimo et excellentissimo principe et domino, domino Sigismundo Dei gratia rege Poloniae, magno duce Lithuaniae, Russiae, Prussiaeque etc. domino et herede, qui ex sua benignitate et gratia huius coniugii dignatus est esse autor, conciliator et compositor«.

Oryginał papierowy w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygnaturą M. O. D. L. 23.438. Pieczęci, wyciśniętej w wosku czerwonym, brak.

Druk: Tört. Tár r. 1906. P. też Wierzbowski: Matricularum regni Pol. sum. IV. 1. nr. 3408. [J. D.]

255. 1520, 17. IX, Warszawa.

Protokół z zaślubin Zofii, księżniczki mazowieckiej, ze Stefanem Batorym, palatynem węgierskim, zawartych »per procuram« Władysława de Macedonia, archidyakona de Baranya. Zaślubin dokonał kanclerz mazowiecki, Mikołaj Żukowski, kantor wrocławski i kanonik warszawski i wileński.

Oryginał pergaminowy 36×32 cm w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 23.442. [J. D.]

256. 1520, 17. IX, Warszawa.

Stanisław i Janusz, książęta mazowieccy, stwierdzają, że stosownie do poleceń króla polskiego Zygmunta, wraz z matką swą Anną i Władysławem de Macedonia, posłem Stefana Batorego, palatyna Węgier, a w obecności Andrzeja Trepki z Obrazowicy, posła króla węgierskiego, i Stanisława ze Sprowy posła króla polskiego, postanowili, że: 1) Zofia, żona palatyna, uda się w 3 tygodnie po Wielkiej nocy do Węgier, 2) książęta mazowieccy wypłacą palatynowi jako posag żony 10.000 dukatów węgierskich, z których jedną połowę zawiezie Zofia, a drugą

wypłacą książęta do Zielonych Świąt 1522 r. 3) palatyn zabezpieczy żonie wiano stosownie do minuty, przesłanej mu przez książąt za pośrednictwem Władysława de Macedonia.

Oryginał papierowy z wyciśniętemi 3 pieczęciami (książąt mazowieckich, Andrzeja Trepki i Stanisława ze Sprowy) w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 23.443. [J. D.]

257. [1520, 17, IX].

Minuta, przesłana przez książąt mazowieckich Stefanowi Batoremu, palatynowi Węgier, wedle której po wypłaceniu całego posagu żony jego Zofii, wystawiony ma być dokument królewski, stwierdzający ubezpieczenie posagu i oprawy Zofii na dobrach braci Batorych.

Minuta papierowa w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 24.656. Pod nią wyciśnięta pieczęć książąt i posłów polskiego i węgierskiego, asystujących przy jej redagowaniu. [J. D.]

258. 1521, 15. VII, Kraków.

Krzysztof Szydłowiecki, kanclerz koronny, odpowiada Stefanowi Batoremu, palatynowi węgierskiemu przez koniuszego Volffa, przybyłego doń z listem palatyna, że uczyni wszystko, by spełnić żądanie Batorego co do przybycia na jego ślub Stanisława Opoczeńskiego, ojca chrzestnego kanclerza, a zasłużonego bardzo około doprowadzenia do skutku małżeństwa palatyna. Donosi mu następnie, że wobec gotującej się wyprawy tureckiej na Węgry, do której zamyślają się przyłączyć Tatarzy, król polski rozłożył na Rusi żołnierza gotowanego na wyprawę moskiewską, by nie dopuścić do połączenia się Turków z Tatarami.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczątką sygnetową, w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 23.568.

Druk: Tört. Tár r. 1906. [J. D.]

259. 1521, 18. VIII, Kraków.

Zygmunt, król polski, poleca, by każdorazowy żupnik krakowski, począwszy od bieżącego roku, dawał Kartuzom de Lapide Refugii na Spiżu na Boże Narodzenie 2 beczki śledzi,

2 postawy białego sukna świdnickiego, 1/2 kamienia pieprzu, 1/2 kamienia szafranu, 12 cetnarów soli i 8 ćwiertni cembrówki na rachunek żup krakowskich.

Oryginał pergaminowy 29×46 cm, opatrzony pieczęcią przywieszoną na pasku pergaminowym, w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 23.574. Drugi egzemplarz M. O. D. L. 23.573.

260. 1521, 25 VIII, Kraków.

Krzysztof Szydłowiecki, kanclerz koronny, poleca Stefanowi Batoremu, palatynowi węgierskiemu, Mikołaja Skotnickiego, dworzanina królewskiego, udającego się na wyprawę turecką.

Oryginał papierowy w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 25.630. [J. D.]

261. 1521.

Schenkweyn...

Item vogelwethern von offen und seyn bruder von Crocaw und dem greger von offen 6 kondel d. 77.

Księga rachunków m. Bystrzycy bańskiej nr. 2, pod r. 1521, w Archiwum tegoż miasta. [J. D.]

262. 1522, 23. II, Koszyce.

Rada m. Koszyc zawiadamia radę m. Brassó, że po przybyciu gońca z Brassó, który pouczył Koszyczan, jak rzeczy stoją, wysłali natychmiast posłańca do Krakowa, by zamówił ołów i saletrę.

Oryginał papierowy w języku niemieckim w Archiwum m. Brassó, pod sygn. Original Urkunden II Band nr. 68. [J. D.]

263. 1522, 30. VIII, Buda.

Leonard Gnoiński z Gnojnika kwituje Władysława de Kanizsa ze zwrotu należnej mu kwoty pieniężnej.

Oryginał papierowy 15×21 cm, opatrzony pieczęcią sygnetową, wyciśniętą w zielonym wosku, w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 25.662. [J. D.]

264. 1522.

Item dem Woywoda aus Polen und dem pfarrer ym alten zol und dy weil dy hern pey enand sein gewesen f. 2. d. 40.

Księga rachunków m. Bystrzycy bańskiej nr. 2, pod r. 1522, w Archiwum tegoż miasta. [J. D.]

265. 1523, 28. II, Buda.

Feliks z Brześcia, wojewoda mazowiecki, Paweł Trąmbski, podkanclerzy, Stanisław ze Strzelc, kanonik warszawski, Niemierza z Kobylnik, cześnik ciechanowski, ochmistrz dworu księżniczki Zofii i Marcin Oborski, marszałek nadworny, jako posłowie książąt mazowieckich, do Stefana Batorego, palatyna węgierskiego, stwierdzają, że wypłacili mu, stosownie do układu, 5000 flor. węg. w złocie na poczet posagu księżniczki.

Oryginał papierowy w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 23.721, podpisany przez posłów i opatrzony 5 pieczęciami sygnetowymi.

Druk: w Tört. Tár 1906 r.

Do osoby ks. Zofii na Węgrzech odnosi się też M. O. D. L. 25.681. [J. D.]

266. 1525, 25. VIII, Kraków.

Krzysztof Szydłowiecki, kanclerz koronny, odpowiada Stanisławowi Turzo, biskupowi ołomunieckiemu, że, pomny na przyjaźń, łączącą go z jego ojcem i braćmi, a zwłaszcza z Aleksym i z [Janem] biskupem wrocławskim z czasów pielgrzymki do Jerozolimy, poczynił kroki w sprawie jego brata u króla i przyrzeka nadal czuwać nad tem.

Oryginał papierowy w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 25.718. [J. D.]

267. 1525, 26. VIII, Kraków.

Zygmunt, król polski, zawiadamia baronów węgierskich, iż dworzanin jego Mikołaj Lypczyc, wysłany w poselstwie do króla Ludwika, jest upełnomocniony do traktowania z nimi.

Oryginał papierowy w Archiwum krajowem w Budapeszcie pod sygn. M. O. D. L. 24.180 [J. D.]

268. 1526, 6. IV, Buda.

Ludwik, król węgierski i czeski, zawiadamia żupana komitetu Sáros, że subsidium z dóbr Stanisława i Franciszka de Berthoth darował Stanisławowi de Berthoth na poczet wydat-

ków poniesionych wówczas, gdy był wysłany do Lewoczy, do komisarzy króla polskiego,

Oryginał papierowy z wyciśniętą pieczęcią króla w Muzeum narodowem w Budapeszcie pod sygn. Törzsgyüjt. 1526. [J. D.]

269. 1526.

»Exitus pecuniarum ad facta regie maiestatis«.

Między innymi: od 23. V. do 8. VI. notowane na str. 1—17 kwoty dane »Stanislao Belyna, dispensatori domini Nicolai Lypchich, oratoris serenissimi principis domini Sigismundi, regis Poloniae«.

8. VI. »Nicolao Hierauth, Polono, cubiculario regiae maiestatis in patriam redeunti.... fl. CXXV.«

10. VI. »Petro Thurkoczky, aucupi regie maiestatis, per maiestatem suam pro adducendis avibus in Poloniam misso... fl. VII.«

16. VI. »Joanni Czersky, cubiculario regie maiestatis in Poloniam patriam scilicet suam redeunti... fl. L.«

Fragment księgi wydatków króla Ludwika II, składający się z 48 kart papierowych, w Archiwum krajowem pod sygn. M. O. D. L. 24.405. Wydany (licho) przez Engla: Monumenta Ungrica, Viennae 1809. [J. D.]

270. [1526]. b. d., b. m.

Jan Zapolya, król węgierski, donosi Zygmuntowi I, królowi polskiemu, że skłoniony prośbami, przyjął koronę węgierskę wśród najtrudniejszych warunków, jakie spowodowała klęska mohacka i zapewniając o swej życzliwości, oświadcza, że liczy w tem na wzajemność ze strony Zygmunta.

Kopia współczesna w Bibliotece Uniwersytetu w Budapeszcie pod sygn. Litt. or. nr. 234. [W. B.]

271. 1527, 18. VIII, [Bystrzyca bańska].

Michał Meydell, mieszczanin krakowski, kwituje Henryka Kindlingera i Mikołaja Glockniczera, mieszczan bystrzyckich z kwoty 800 flor., którą mu za Jana Metzlera winien był Grzegorz Mülstein.

Zapiska w księdze »Stadtprotocolle« Bystrzycy bańskiej nr. 1. str. 77. w Archiwum tegoż miasta. [J. P.]

272. 1527, 25. XI, Sybin.

Marek Pemflinger żąda od rady m. Bystrzycy siedmiogrodzkiej posiłków zbrojnych, dodając, że wojska, które król Jan otrzymał z Polski i Rusi, nie należy się obawiać, bo i z przeciwnej strony nadchodzą z pomocą.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczątką sygnetową w Archiwum m. Bystrzycy siedm. pod sygn. I. Docum. 1224—1845. [J. P.]

273. 1528, 3. II, [Bystrzyca bańska].

Barbara Mühlstein przekazuje w darze $^1/_6$ część majątku Glockniczerów córce swej Annie, żonie Fryderyka Schillinga.

Zapiska w księdze »Stadtprotocolle« m. Bystrzycy bańskiej nr. 1. str. 79 w Archiwum tegoż miasta. [J. P.]

274. 1528, 19. IX, Sybin.

Maciej Armbrust, burmistrz m. Sybina, prosi burmistrza m. Bystrzycy siedmiogrodzkiej, ażeby wymierzył sprawiedliwość Janowi Kolerowi, słudze Jana Baltizara, mieszczanina sandomierskiego, bez względu na poprzedni wyrok, »quoniam decet extraneis celeriter iusticiam et satisfactionem administrare«.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczątką sygnetową w Archiwum m. Bystrzycy siedm. pod sygn. I Docum. 1528. [J. P.]

275. 1528, we wtorek, [Bystrzyca bańska].

Wolfgang Glockniczer zeznaje, że połowa majątku Glockniczerów należy do Anny, żony Fryderyka Schillinga.

Zapiska w księdze »Stadtprotocolle« im. Bystrzycy bańskiej nr. 1, str. 82—83 w Archiwum tegoż miasta. [J. P.]

276. 1529.

Mandaty króla Jana Zapolyi, nakazujące wydanie Albertowi Skalskiemu, mieszczaninowi krakowskiemu, towarów jego, aresztowanych przez Jana Dubraviczky'ego.

Kopie z XVI w. w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 127, nr. 15, 16; fasc. 239 nr. 1. [W. B.]

277. 1530, 16. V, Kraków.

List Fryderyka Schillinga do rady m. Bystrzycy bańskiej w sprawie ornamentów do kaplicy św. Barbary.

Dokument, przechowywany w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 182 nr. 1, zaginął. Wiadomość o nim czerpiemy z indeksu Archiwum. [W. B.]

278. 1530.

Akty dotyczące zwrotu towarów Alberta Skalskiego, mieszczanina krakowskiego, aresztowanych w Bystrzycy bańskiej.

Oryginały i kopie w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 127 nr. 12, 13, 14; fasc. 271 nr. 13, 75, fasc. 312, nr. 12, 48. [W. B.]

279. 1531, 28. III, [Bystrzyca bańska].

»Barbline Steinmerze von Crokau, Jeorg Kurschner sache«.

Zapiska w »Stadtbuch« m. Bystrzycy bańskiej na str. 170, w Archiwum tegoż miasta. Podobna tamże na str. 208. [J. P.]

280. 1531, 18. IV, Bystrzyca bańska.

Świadectwo m. Bystrzycy bańskiej co do życia i obyczajów Fryderyka Schillinga.

Kopia w języku niemieckim w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 423 nr. 34. [W. B.]

281. 1532, 21. VIII, Kraków.

List Stefana Spitingera, plebana bystrzyckiego do rady m. Bystrzycy bańskiej »in puncto conventionis annuae«.

Oryginał papierowy w języku niemieckim w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 338 nr. 13. [W. B.]

282. 1533, 14. VII, Zamek Lykawa.

Jan Palnoczky i Władysław Segnyey, starostowie zamku Lykawa, polecają miastu Szczawnicy bańskiej Tomasza Gÿs, Polaka, który odznaczył się u nich wierną służbą.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Szczawnicy bańskiej, bez sygnatury [J. D.]

283. 1534, 14. IV, [Bystrzyca bańska].

Układ finansowy spółki Fryderyka Schillinga, mieszczanina krakowskiego, z Franciszkiem Metzge z Fiessen i Pawłem Koch, mieszczaninem z Lewoczy.

Zapisany w księdze »Stadtprotocolle« m. Bystrzycy bańskiej nr. 1, str. 179, p. też »Stadtbuch« str. 192. [J. P.]

284. 1535, 23. I, [Kazimierz].

Miasto Kazimierz prosi radę m. Bystrzycy bańskiej o informacye co do osoby Grzegorza Schrötter, który chce zostać rajcą kazimierskim.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 329 nr. 56. [W. B.]

285. 1535, 12, X.

Mikołaj Kostka [starosta górnych Węgier] zwraca się do rady m. Bystrzycy bańskiej w sprawie skargi Jana Oczeli przeciw Fryderykowi Schillingowi.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygnaturą fasc. 63 nr. 9. [W. B.]

286. 1535, 8. XII, Wiśnicz.

Piotr Kmita z Wiśnicza, wojewoda sandomierski, marszałek koronny, poleca radzie m. Bystrzycy bańskiej sprawę niewymienionego z nazwiska mieszczanina przemyskiego, którego skrzywdzili mieszczanie bystrzyccy, a który radzie sam rzecz swoją przedstawi.

Oryginał papierowy z pieczęcią wyciśniętą in dorso w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 98 nr. 23. [W. B.]

287. 1537, 17. I, Kraków.

Zygmunt I, król polski, zwraca się do rady m. Bystrzycy bańskiej, aby załatwiła sprawę Erazma Behera, mieszczanina krakowskiego, któremu mieszczanin bystrzycki, Marek Canius, nie chce zwrócić ani oddanych mu w depozyt 2 postawów sukna lądzkiego, ani ich ceny, oraz sprawę dwóch innych postawów sukna Behera, zaaresztowanych niesłusznie przez poddanego polskiego, Franciszka de Rosesordis.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią, wyciśniętą przez papier, w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 98 nr. 24. [W. B.]

288. 1537, 15. IX, Kraków.

Fryderyk Schillingk donosi radzie m. Szczawnicy bańskiej,

że ołów z dnia na dzień drożeje i że może go dostarczyć tylko po cenie 2 floreny i 3 orty (2 flor. 75 den.) za cetnar.

Oryginał papierowy w języku niemieckim, opatrzony pieczątką sygnetową, w Archiwum m. Szczawnicy bańskiej, fasc. aktów z lat 1537—1539. [J. P.]

289. 1538, 21. I, Wiedeń.

Mandat rady nadwornej, polecający radzie m. Bystrzycy bańskiej przesłanie inwentarza kopalń Turzonów i Fuggerów.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 192 nr. 40. [W. B.]

290. 1538, 6. IV, Kraków.

Bona, królowa polska, poleca radzie m. Bystrzycy bańskie- Łukasza Grossa, sługę króla Zygmunta Augusta, który chce ob, jąć w zarząd własny majątek, odziedziczony po ojcu w Krakowie i Bystrzycy.

Oryginał papierowy z pieczęcią, wyciśniętą in dorso, w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 314 nr. 1. [W. B.]

291. 1538, 5. X, Kołoszwar.

Hieronim Łaski, wojewoda sieradzki, zwraca się do rady m. Bystrzycy siedmiogrodzkiej w sprawie wysyłki wina.

Oryginał papierowy z pieczątką sygnetową w Archiwum m. Bystrzycy siedm. pod sygn. I Dokum. 1538. [J. P.]

292. 1539, 13. III, Kraków.

Bona, królowa polska, poleca radzie m. Bystrzycy bańskiej Łukasza Gross'a, który będzie miał rozprawę z dłużnikami w Bystrzycy.

Oryginał papierowy z pieczęcią, wyciśniętą in dorso, w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 230 nr. 8. [W. B.]

293. 1539, 1. VIII, Bystrzyca bańska.

Rada m. Bystrzycy bańskiej stwierdza integralność testamentu Grossa.

Kopia w języku niemieckim w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 226 nr. 16. [W. B.]

294. 1539, b. d., [Bystrzyca bańska].

Protest miasta Bystrzycy bańskiej przeciw sprzedaży domu w rynku i części kopalń mühlsteinowskich przez Barbarę Rudlinger Fryderykowi Schillingowi.

Kopia z początku XIX w. w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 13 nr. 15. [W. B.]

295. 1539.

Akty do spraw Wolfganga Glockniczera i Fryderyka Schillinga.

Oryginały i bruliony w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 13 nr. 15; fasc. 272 nr. 83, 84, 86, fasc. 293 nr. 51, fasc. 302 nr. 43. [W. B.]

296. 1540, 23. III, [Kraków].

Wójt krakowski przesyła radzie m. Bystrzycy bańskiej kopie dokumentów, przedstawionych przez Franciszka Rosesorte.

Transsumpt, opatrzony wójtowską pieczęcią krakowską, w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 98 nr. 32. [W. B.]

297. 1540, 20. V, [Bystrzyca bańska].

»Stacho Ferber von Crokau beclagt Endres foyt von wegen schult fl. 57 d. 75«.

Zapiska w języku niemieckim w »Stadtprotocolle« Bystrzycy bańskiej nr. 3 str. 83 w Archiwum tegoż miasta. [J. P.]

298. 1540, 20. VIII, Kraków.

Wójt i ławnicy krakowscy zawiadamiają radę m. Bystrzycy bańskiej, że otrzymali list jej z 14. VIII, 1540 r., doręczony przez Erazma Behera, mieszczanina krakowskiego, z którego dowiadują się, że dwa listy, opatrzone pieczęciami m. Bystrzycy, które Franciszek de Rosesordis, Włoch, złożył w sądzie ławniczym krakowskim w sprawie przeciw Beherowi, mają fałszywe pieczęci. Wobec tego uczyniono zadość prośbie m. Bystrzycy o aresztowanie Włocha i oddano go wraz z falsyfikatami i listem Bystrzycy, dotyczącym ich, sądowi radzieckiemu krakowskiemu; ten zaś zatrzymał fałszerza w aresztach.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 98 nr. 26. [W. B.]

299. 1540, 1. IX, Kraków.

Rada m. Krakowa zawiadamia radę m. Bystrzycy bańskiej, że sprawa Franciszka Rosesorte, Włocha, fałszerza, będzie sprawiedliwie rozstrzygniętą. Sprawę przedstawią bliżej wracający do domu posłowie bystrzyccy, od których, zarówno jak z listu Bystrzycy, otrzymali wyjaśnienia o sprawie.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 98 nr. 29. [W. B.]

300. 1540, 3. IX, Kraków.

Relacya posłów m. Bystrzycy bańskiej, wysłanych do Zygmunta I w sprawie Franciszka de Rosesorte, fałszerza, Włocha.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 98 nr. 28. [W. B.]

301. 1540, 4. X, Wiener Neustadt.

Ferdynand I, król węgierski, zwraca się do Zygmunta I, króla polskiego z prośbą, by przyspieszył załatwienie sprawy Franciszka Rosesorte, Włocha, mieszczanina krakowskiego, który rok temu, mając sprawę z jednym z mieszczan krakowskich przed radą krakowską, zażądał sam i przez pośrednictwo króla Zygmunta, by m. Bystrzyca bańska przesłuchało w jego sprawie świadków i na piśmie stwierdziło ich zeznania. Otrzymawszy pismo, opatrzone pieczęcią radziecką, Włoch podrobił pieczęć i opatrzył nią szereg fałszywych świadectw przeciw swemu przeciwnikowi. Po wykryciu sprawy uwięziono go, lecz rada krakowska zwleka teraz z ukaraniem go.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 98 nr. 27. [W. B.]

302. 1540, b. d., Wiener Neustadt.

Ferdynand, król węgierski, prosi rajców krakowskich, ażeby nie wypuszczali z więzienia fałszerza Włocha, dopóki nie nadejdzie odpowiedź od króla polskiego, do którego już się o nią zwrócił.

Kopia papierowa w archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 98 nr. 30. [W. B.]

303. 1541, 1. XII, [Bystrzyca bańska].

Stenczil Wasserbrodt kwituje Fryderyka Schillinga z uiszczenia długu.

Zapiska w księdze »Stadtprotocolle« m. Bystrzycy bańskiej nr. 1, str. 288 w Archiwum tegoż miasta; p. też »Stadtbuch« str. 257, tamże. [J. P.]

304. 1541, 1. XII, [Bystrzyca Bańska].

»Bekantnis Stenczel Wasserbrots das erbteyll in der reuschen Lemberg belangendt.«

Zapiska w »Stadtbuch« m. Bystrzycy bańskiej str. 255, w Archiwum tegoż miasta. [J. P.]

305. 1541, 12. IX, Kraków.

Hieronim Salius donosi «Antonio Pansio reipublicae Sembnitiensis ab epistulis domino«, że, nie czując się bezpiecznym w ucieczce, zamyśla nazajutrz zrana udać się do Wrocławia. Dołącza nowiny, zasłyszane od Bonera o walkach pod Wiedniem.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Szczawnicy bańskiej we fasc. aktów z lat 1540—1541. In dorso notatka: »Allatae 21 septembris 1541 ex Cracovia«. [J. D.]

306. 1541, 1. XII, [Bystrzyca bańska].

Układ między Fryderykiem Schillingiem a Wolfgangem Glockniczerem o spadek.

Zapiska w księdze »Stadtprotocolle« m. Bystrzycy bańskiej nr. 1. str 284 i »Stadtbuch« str. 254, w Archiwum tegoż miasta. [J. P.]

307. 1542, 19. I, Meyslovicz.

Wolfgang Glockniczer informuje sędziego Bystrzycy bańskiej o wojnie tureckiej.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 235 nr. 57. [J. D.]

308. 1542, 27. I, Kraków.

Wolfgang Glockniczer, jako egzekutor testamentu Franciszka Rotha, wyjaśnia radzie m. Bystrzycy bańskiej zarzuty podniesione przeciw niemu przez legataryuszy testamentu.

Oryginał papierowy w archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygnaturą fasc. 235 nr. 59. [J. D.]

309. 1542, 4. IV, Kraków.

List legataryuszy testamentu Franciszka Rotha, wystosowany do rady m. Bystrzycy bańskiej przeciw egzekutorowi tegoż testamentu Wolfgangowi Glockniczerowi.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 235 nr. 53. [J. D.]

310. 1542, 27. V, Kraków.

Legataryusze testamentu Franciszka Rotha wyłuszczają radzie m. Bystrzycy bańskiej zarzuty swe przeciw Wolfgangowi Glockniczerowi.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 235 nr. 60. [J. D.]

311. 1542, 6. VI, [Bystrzyca bańska].

»Wolffgang Glockniczers und Fridrich Schillings verschreibung die fl. 1000 mit seinem interesse betreffend«.

Zapiska w »Stadtbuch« m. Bystrzycy bańskiej na str. 270 w Archiwum tegoż miasta. Tamże na str. 260, 274 zapiski dotyczące również spraw Schillinga. [J. P.]

312. 1542, 13. VIII, Kraków.

List Fryderyka Schillinga do rady m. Bystrzycy bańskiej w sprawie zatargu swego z miastem.

Oryginał w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. 235 nr. 65. [J. D.]

313. 1542, 17. VIII, Kraków.

Fryderyk Schilling informuje radę m. Szczawnicy bańskiej o trudnościach kredytowych i transportowych w handlu ołowiem i zawiadamia, że żądanych 400 cetnarów ołowiu dostarczyć może po cenie 3 flor. 5 den. za cetnar.

Oryginał papierowy w języku niemieckim w Archiwum m. Szczawnicy bańskiej we fasc. aktów z r. 1542. [J. P.]

314. 1542, 9. X, Kraków.

Rajcy krakowscy donoszą rajcom m. Szczawnicy bańskiej, że polecili zbadać przesłane im 3 pierścienie złote i że krakowscy starsi cechu złotników orzekli, iż zawarte w nich kamienie nie są dyamentami. Interesowany w tej sprawie Jan Osterbaldt udowodnił, że nabył je jako prawdziwe dyamenty i sprzedawca temu nie zaprzeczył. Pierścienie odsyłają radzie szczawnickiej.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Szczawnicy bańskiej we fascykule z lat 1542—1543. [W. B.]

315. 1542, 11. X, Kraków.

Zygmunt I, król polski, domaga się od rady m. Bystrzycy bańskiej, by wymierzyła sprawiedliwość Janowi Dobrzyńskiemu.

Oryginał w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 271 nr. 124. [J. D.]

316. 1542, 29. X, Kraków.

Pozew, wzywający do Krakowa Wolfganga Glockniczera, egzekutora testamentu Franciszka Rotha w sprawie dziedziców Mikołaja Lubnera.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 235 nr. 45. [J. D.]

317. 1543, 16. I, Kołoszwar.

Chrystyan Baum, niegdyś notaryusz Bystrzycy siedm., donosząc radzie tego miasta o różnych sprawach politycznych, zaznacza dobre stosunki Zygmunta Starego z cesarzem.

Oryginał papierowy z pieczątką sygnetową w Archiwum m. Bystrzycy siedm. pod sygn. I Docum. 1573. [J. P.]

318. 1543, 21. II, Kraków.

Rajcy krakowscy proszą radę m. Szczawnicy bańskiej, by zechciała dopomódz mieszczaninowi krakowskiemu, Piotrowi Renczik, który chce u niej uzyskać urzędowe dokumenty co do ugody zawartej między nim a Wawrzyńcem Rambyeskim.

Oryginał papierowy, z pieczęcią wyciśniętą in dorso, w Archiwum m. Szczawnicy bańskiej w fascykule aktów z lat 1542—1543. [W. B.]

319. 1543, 18. III, Kraków.

Zygmunt I, król polski, upomina się o dziedzictwo Fryderyka Schillinga, zatrzymane przez m. Bystrzycę bańską.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygnaturą fasc. 21 nr. 23. [J. D.]

320. 1543, 5. V, Praga.

Mandat Ferdynanda I w sprawie Ferdynanda Schillinga.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 237 nr. 58. [J. D.]

321. 1543, 15. V, Pożoń (?).

Zygmunt I, król polski, poleca Ferdynandowi I sprawę Fryderyka Schillinga.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 10, nr. 7. [W. B.]

322. 1544, 7. IV, Kraków.

Rajcy krakowscy polecają radzie m. Szczawnicy bańskiej Stanisława Fijołka, farbiarza krakowskiego, który w sądzie szczawnickim dochodzi krzywdy popełnionej na nim przez tamtejszych mieszczan.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią sekretną rady, w Archiwum m. Szczawnicy bańskiej w fasc. aktów z lat 1544—1545. [W. B.]

323. 1544, 23. V, [Bystrzyca bańska].

Układ między Wolfgangiem Glockniczerem a Fryderykiem Schillingiem o połowę dóbr po Benedykcie Glockniczerze.

Zapiska, w języku niemieckim, w »Stadtbuch« m. Bystrzycy bańskiej na str. 344, w Archiwum tegoż miasta. [J. P.]

324. 1544, 29. V, [Bystrzyca bańska].

Układ między m. Bystrzycą bańską a Fryderykiem Schillingiem w sprawie dóbr Wita Mülsteina.

Zapiska, w języku niemieckim, w »Stadtbuch« m. Bystrzycy bańskiej na str. 373, w Archiwum tegoż miasta. [J. P.]

325. 1544, 19. XI.

»Velten Ciglers von Crockau verpot auff Pawlycks fahrende habe«.

Zapiska w języku niemieckim w »Stadtprotocolle« m. Bystrzycy bańskiej nr. 3 str. 106, w Archiwum tegoż miasta. [J. P.]

326. 1545, 28. I, Kraków.

List Fryderyka Schillinga do m. Bystrzycy bańskiej tyczący sprawy jego pieniędzy.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasć. 304, nr. 32.

Tamże inne akty, dotyczące tegoż Schillinga, pod sygn. fasc. 212, nr. 79, fasc. 304 nr. 126, 127, 128, 129, fasc. 434 nr. 34 35. [J. D.]

327. 1545, 1. II, Kraków.

Zygmunt, król polski, przesyła Ferdynandowi I, królowi węgierskiemu, rejestr krzywd ze strony starostów węgierskich, na które skarżą się mieszkańcy Spiża, z prośbą o położenie im końca.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią, w Archiwum prymasowskiem w Ostrzyhomiu, pod sygn. fasc. 9, nr. 238, V.

Jako załącznik 9 punktów wymieniających krzywdy, których poddani Ferdynanda dopuścili się na ludności spiskiej. [S. Z.]

328. 1545, 12. III, [Bystrzyca bańska].

Jan Pingar kupuje od mieszczanina krakowskiego Jana Lampach wielki dom zmarłego Valtkego.

Zapiska, w języku niemieckim, w »Stadtbuch« m. Bystrzycy bańskiej na str. 372, w Archiwum tegoż miasta. [J. P.]

329. 1545, 2. VI, Kraków.

Wawrzyniec Rambyeski, mieszczanin krakowski, tłumaczy radzie Szczawnicy bańskiej przyczyny, dla których nie mógł im dostarczyć ołowiu. Ołów bowiem tak wykupowano przed Bożem Narodzeniem w Krakowie, że w całem mieście nie było go więcej niż 300 cetnarów i to po 3 floreny za cetnar. Obawiał się zaś straty z powodu nowego cła w Rosenbergu i składu w Bystrzycy bańskiej, któremu dotąd kupcy krakowscy podle-

gali, oraz cła w Zolyom, które mimo ich listu egzekwuje na nim tamtejszy starosta. Pamiętając więc poniesione straty na ołowiu i saletrze, których dostarczał Szczawnicy, wstrzymał się z dostawą. Postara się jednakże dostawić im ołów, lecz nie tak tanio, jak żądają.

Oryginał w Archiwum m. Szczawnicy bańskiej w fascyk. z lat 1544—1545. [W. B.]

330. 1546, 29. V, Gyulafehérvár.

Piotr z Kołoszwaru, proboszcz z Treppen, donosi radzie m. Bystrzycy siedm. między innymi, że sułtan turecki zbudował na Dunaju 3 mosty koło jeziora Barilla i zamierza wkroczyć do Polski.

Oryginał papierowy z pieczątką sygnetową w Archiwum m. Bystrzycy siedm. pod sygn. I Docum. 1546. [J. P.]

331. 1546, I. VI, Gyulafehérvár.

Piotr z Kołoszwaru, proboszcz z Treppen, donosi radzie m. Bystrzycy siedmiogrodzkiej między innemi, że sułtan turecki wysłał do Polski czausza ze skargą na krzywdy, wyrządzone Tatarom, i z groźbą wtargnięcia w granice Polski, jeżeli król polski nie zapłaci sułtanowi 300.000 flor.

Oryginał papierowy z pieczątką sygnetową w Archiwum m. Bystrzycy siedm. pod sygn. I Docum. 1546. [J. P.]

332. 1546, 5. VI, Bystrzyca siedmiogrodzka.

Maciej Zaaz, sędzia wraz z magistratem m. Bystrzycy siedm. donosi Piotrowi Hallerowi, burmistrzowi Sybina, że w myśl rozkazu namiestnika wysłał do Mołdawii dwu szpiegów. Jeden z nich już wrócił i donosi, że panuje tam spokój i że sułtan wysłał do króla polskiego baszę z żądaniem trybutu, co król odrzucił. Drugi poseł sułtana wrócił również z niczem, wobec czego ruszył trzeci ze świetnym orszakiem i groźbą zniszczenia Polski przez sułtana w razie odmowy. Tego już król polski wrzucił do więzienia a orszak jego odesłał do domu. W Polsce zbroją się powszechnie.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Sybina pod sygn. nr. 499. [J. D.]

333. 1546, 12. IX, Kraków.

List wierzytelny Zygmunta Starego dla Andrzeja Jakubowskiego, którego król w swych sprawach wysyła do rady m. Sybina.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Sybina pod sygn. nr. 530. [J. D.]

334. 1546, 10. XI, Kraków.

Fryderyk Schilling domaga się nałożenia przez miasto Bystrzycę bańską sekwestru na majątek Wassebrodta.

Oryginał w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 212 nr. 79. [J. D.]

335. 1547, 5. I, Kraków.

Fryderyk Schilling kwituje m. Bystrzycę bańską z kwoty 1800 flor., wypłaconych mu za nabyte odeń posiadłości w Bystrzycy.

Oryginał w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 385 nr. 72. Wpisany w »Stadtbuch« m. Bystrzycy bańskiej na str. 553. [J. D.]

336. 1547, 7. I, Kraków.

Fryderyk Schilling zawiadamia m. Bystrzycę bańską, że odda za rewersem dokumenty, tyczące się jego posiadłości, sprzedanych temuż miastu.

Oryginał w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 385 nr. 73. [J. D.]

337. 1547, 18. XII, [Bystrzyca bańska].

Niclosch Velte von Räuschenpach z żoną Zofią, kwitują Fryderyka Schillinga i innych dziedziców Franciszka Rotha z kwoty 50 florenów.

Zapiska w języku niemieckim w »Stadtbuch« m. Bystrzycy bańskiej na str. 573, w Archiwum tegoż miasta. [J. P.]

338. 1548, 7. IV, Gyalu.

Królowa Izabella zaprasza miejskie władze miast saskich na ślub pierwszej damy swego dworu Jadwigi Kotyamowskiej z Janem Kinsky.

Oryginał papierowy w archiwum m. Sybina pod sygn. nr. 869. [J. P.]

339. 1549, 25. III, Chrzanów.

Rada m. Chrzanowa odpowiada radzie m. Szczawnicy bańskiej, że Jakób Groszman, mieszczanin koszycki, zwróci dłużnikowi swemu Pankracemu dług 20 flor. należnych za ołów, na Zielone Święta w Cieszynie lub też zabezpieczy je na swoim domu i gruntach. Prosi też zarazem, by z tego powodu nie aresztowano na jarmarkach ludzi spokojnych.

Oryginał papierowy z pieczęcią, wyciśniętą in dorso, w Archiwum m. Szczawnicy bańskiej pod sygn. 1548—1549. [W. B.]

340. 1550, 12. IX.

»Verbot der herrn von Croka aufs Fekete Ferencz quetter«.

Zapiska w języku niemieckim w »Stadtbuch« m. Bystrzycy bańskiej na str. 621, w Archiwum tegoż miasta. [J. P.]

341. 1557, 3. IX, Sybin.

Burmistrz i rada m. Sybina przekazuje zwierzchności »universitatis Saxonum« w Siedmiogrodzie sprawę Jana Paczko, mieszczanina krakowskiego, przeciw Piotrowi Hallerowi, burmistrzowi Sybina, ponieważ Paczko apelował od wyroku sądu sybińskiego. Sprawa przedstawia się następująco: imieniem Jana Paczko oświadczył jego sługa Walenty Zyglor przed sądem sybińskim, że Paczko na listowne żądanie Hallera, by zmarłemu już słudze jego Janowi Aselt dał »pffenwert« wartości 1000 flor., wydał temuż słudze towary i pieniądze łącznej wartości 1468 flor., a że obecnie Haller, spłaciwszy część należytości, wzbrania się zapłacić reszty. Haller oświadczył wobec sądu, że żądał tylko towarów, bo »pffenwert«, t. j. »pffennigswerd« nazywają się w języku kupieckim towary, nie zaś gotówka. która zowie się »parschaft«; w liście jego również tylko o »pffenwert« jest mowa. Okazał też Haller list inny, z którego wynika, że Aseltowi nie wolno nic żądać bez wiedzy pana, i stwierdził, że Aselt pobrał pieniądze od Jana Paczko na własną rękę. Haller więc poczuwa się do obowiązku zwrócenia należytości tylko za towary. Sąd sybiński przychylił się do wywodów Hallera i zwolnił go od zapłaty gotówki.

Oryginał papierowy z pieczęcią wyciśniętą przez papier w Archiwum m. Sybina bez sygnatury. [J. D.]

342. 1561, 12. VII, Kraków.

Wiktoryn Aichel, mieszczanin warszawski, ustanawia wobec rady krakowskiej pełnomocnikiem swoim Jana Preisz.

Oryginał papierowy opatrzony pieczęcią sekretną m. Krakowa w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 98, nr. 33. [J. D.]

343. 1561.

Elenchus neo-civium civitatis Neosoliensis ab anno 1561, usque 1800.

Nomen et cognomen neocivis	conditio	sexus originis	datum assumptae concivitatis
Sossna Stanislaus	—	Osviencimensis	27 septembris 1583.
Glatz (Glazik) Blasius	—	Leloviensis	8 martii 1585.
Dolega Johannes	—	Blonensis	8 martii 1585.
Trissovits alias Podgorszky Johannes	mercator	Cracoviensis	12 ianuarii 1596.
Pecherek Joachimus	—	Osviencimensis	24 octobris 1597.
Ossietala Joannes	braxator	Polonus	25 mai 1601.
Ropitzky Nicolaus	nobilis	Casimir ad Cracoviam	4 mai 1613.
Bruszek Simeon	—	Skarbimir Pol.	1 februarii 1641.

Po r. 1647 luki. Księga przechowana w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej. [J. D.]

344. 1563, 15. IV, Innsbruck.

List Ferdynanda I do syna Maksymiliana w sprawie przedsiębiorstwa Franciszka Turzona dla sprowadzenia soli polskiej do Węgier.

Kopia w Bruckentalisches Muzeum w Sybinie pod sygn. Rosenfeldsche Sammlung, Kasten T. G. 1. [J. P.]

345. 1563, 4. VII, [Szczawnica bańska].

»Am 4 iulii gen Crokaw an Marthin Seyatz wegen pleykauf«.

Notatka w »Copirbuch« m. Szczawnicy bańskiej na karcie 53, w Archiwum tegoż miasta. [J. D.]

346. 1563, 25. VIII.

Prośba 7 miast górniczych węgierskich, wysłana przez posłów do rady kamery węgierskiej, by nie zabraniano dowożenia ołowiu przez kupców krakowskich i by nie ściągano od nich tak ściśle trzydziestej.

Kopia papierowa w Archiwum m. Kremnicy pod sygn. fons 18 fasc. 4. nr. 197. [W. B.]

347. 1563, 7. X, Kraków.

List Walentego Döndl [do Bystrzycy bańskiej] w sprawie zapłacenia długu przez Jakóba Schneidra i Pawła Tham.

Oryginał w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 212 nr. 75. [J. D.]

348. 1546, 15. VIII, Regyen.

»Joannes Polonus dyscantor s. r. Mtis« donosi radzie m. Bystrzycy siedmiogrodzkiej, że schwytał niebezpiecznego łotra Wołocha, co do którego pyta, czy jest wpisany do księgi złoczyńców i radzi wymierzyć mu sprawiedliwość.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Bystrzycy siedm. pod sygn. I Docum. 1564. [J. P.]

349. 1564, 11. IX, Jassy.

Aleksander, wojewoda mołdawski, zwraca się do rady m. Brassó ze skargą, że mieszczanin tamtejszy, Jan Bemkner otrzymał od niego 4500 »asprones« na zakupienie w Polsce »colores«, lecz dotąd tego nie uczynił, ani pieniędzy nie zwrócił.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Brassó pod sygn. Orig. Urkunden II. Band, nr. 167. [J. D.]

350. 1565, 23. III, Kraków.

Rajcy krakowscy polecają radzie m. »Sczawnicza« [bańska] sprawę oddawcy listu Marcina Słowaka, mieszczanina krakowskiego, który przed ich urzędem będzie miał rozprawę z kilku mieszczanami szczawnickimi o ołów, aresztowany przez urząd miejski.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Szczawnica bańska w fasc. z r. 1565. [J. D.]

351. 1565, 2. VIII, Kraków.

Rajcy krakowscy zwracają się do rady m. Szczawnicy bańskiej, by wypłaciła Marcinowi Słowakowi, kuśnierzowi, mieszczaninowi krakowskiemu, sumę należną za sprzedany jej ołów.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Szczawnicy bańskiej w fasc. aktów z r. 1565. [J. D.]

352. 1565, 20. VIII, Bystrzyca bańska.

Wawrzyniec Jurzicz, mieszczanin krakowski, oświadcza Michałowi Molnerowi, sędziemu m. Szczawnicy bańskiej, że dowiedział się, iż tenże chce mu wyrządzić jakąś szkodę na 200 cetnarach ołowiu, które mu Jurzicz przyrzekł dostarczyć i że wobec tego nie pozwala ciąć tego ołowiu, który jest w Szczawnicy, ani nie nadeśle reszty, dopóki nie otrzyma odeń piśmiennego zaręczenia, że i dług dawniejszy i obecną należność wypłaci mu gotówką.

Oryginał papierowy z pieczątką Jurzicza w Archiwum m. Szczawnicy bańskiej w fasc. aktów z r. 1565. [J. D.]

353. 1565, 29. VIII, Kraków.

Rajcy krakowscy upominają się ponownie u rady m. Szczawnicy bańskiej o wypłacenie Marcinowi Słowakowi sumy należnej mu za ołów, której wypłatę rada ciągle odwleka.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Szczawnicy bańskiej w fasc. aktów z r. 1565. [J. D.]

354. 1565, 31. VIII, [Szczawnica bańska].

Rada m. Szczawnicy bańskiej przesyła radzie krakowskiej do sprawdzenia świadectwo z aktów ławniczych krakowskich, które Marcin Słowak przedstawił w procesie swym z mieszczanami szczawnickimi na dowód, że słuszność jest po jego stronie.

Inskrypcya w języku niemieckim w »Copirbuch« m. Szczawnicy bańskiej pod r. 1565 w Archiwum tegoż miasta. [J. D.]

355. 1566, 27. II, Kraków.

Marcin »Saicz« reguluje swoje stosunki finansowe z radą m. Szczawnicy bańskiej.

Oryginał w języku niemieckim w archiwum m. Szczawnicy bańskiej, w fasc. aktów z r. 1566. [J. D.]

356. 1566, 2. IV, [Szczawnica bańska].

»Am 2 aprilis gegen Crocaw an Martin Sayacz das er mit dem pley ein richtigkeit mache, damit kein stucker daraus entstehe«.

Notatka w »Copirbuch« m. Szczawnicy bańskiej pod r. 1566, w Archiwum tegoż miasta. [J. D.]

357. 1566, 24. V, [Szczawnica bańska].

List rady m. Szczawnicy bańskiej do Marcina »Saiatz« w Krakowie o zakupno ołowiu.

Nota w języku niemieckim w »Copirbuch« m. Szczawnicy bańskiej pod r. 1566, w Archiwum tegoż miasta. [J. D.]

358. 1566, 24. VI, [Szczawnica bańska].

List »gen Crokau an hern Hansn Lampert wegen bezalung einer summe gelts umb pley«.

Nota w »Copirbuch« m. Szczawnicy bańskiej pod r. 1566 w Archiwum tegoż miasta. [J. D.]

359. 1567, 20. III, Zamek Ostróg.

Albert Łaski, wojewoda sieradzki, zwraca się do rady m. Szczawnicy bańskiej w sprawie dziedzictwa po mieszczaninie tamtejszym, świeżo zmarłym Walentym Benevoanger, którego jedyny syn Jan wiernie służył wojewodzie na wyprawach tureckich, moskiewskich i tatarskich, a teraz jest ludwisarzem na zamku ostrogskim. Na jego prośbę i w jego oraz swem imieniu wysyła wojewoda Abrahama Bakschay, sekretarza swego, dla odebrania dziedzictwa, a zwłaszcza ściągnięcia wierzytelności i odebrania kopalń.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Szczawnicy bańskiej w fasc. aktów z r. 1567. [J. D.]

360. 1568, 29. X, Kraków.

»Jorge zu Polen« zwraca się do rady m. Bystrzycy siedmiogrodzkiej w swoich sprawach.

Oryginał papierowy w języku niemieckim w archiwum m. Bystrzycy siedm. pod sygn. I Docum. 1568. [J. P.]

361. 1568, 15. XI, Lublin.

Wójt i ławnicy lubelscy mianują swoim pełnomocnikiem Piotra Korich z Gdańska, do odebrania 168 złotych polskich od Piotra Armbruster z Czunstadt i Jana Gauner, zwanego Churek, Węgra, mieszczanina z Bystrzycy siedm.

Oryginał papierowy z pieczęcią ławniczą lubelską, wyciśniętą przez papier w Archiwum m. Bystrzycy siedm. pod sygnaturą I Docum 1568. [J. P.]

362. 1569, 27. III, [Bystrzyca bańska].

M. Bystrzyca bańska zawiadamia komitaty węgierskie, że Wawrzyniec »Jurschitz«, Polak, propagujący aryanizm i z tego powodu wyświecony z miasta, przebywa teraz pod protekcyą Franciszka Radwańskiego i Macieja Nyaryego.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią, w języku niemieckim w Archiwum m. Kremnicy pod sygn. fons. 19, fasc. 2, nr. 117. [W. B.]

363. 1570, 2. V, Kraków.

Oblig Rafała Stegera, przełożonego klasztoru św. Elżbiety, na 50 florenów, pożyczonych od Teodory Istvanffy.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 57, nr. 52. [J. D.]

364. 1573, 11. X, Stryj.

Wyciąg z aktów grodzkich stryjskich, stwierdzający, co otrzymał Piotr Łowicz, mieszczanin lwowski, po śmierci Janusza Turka, mieszczanina z Bystrzycy siedm., zmarłego w Stryju.

Kopia z XVI w. w Archiwum m. Bystrzycy siedm. pod sygn. I Docum. 1573. [J. P.]

365. [1574], 18. VI, Kraków.

Henryk Walezy zawiadamia stany polskie, że z powodu śmierci brata musi opuścić Polskę dla objęcia tronu we Francyi.

Kopia współczesna w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1574. [J. P.]

366. 1574, 7. VII, Przemyśl.

Wyciąg z aktów grodzkich przemyskich, co do toczącej

się przed tamtejszym sądem grodzkim sprawy Małgorzaty, żony Macieja Fryderyka z Bystrzycy siedm., a wdowy po Janie Turek, z tejże Bystrzycy, o towary, które ów Turek był winien niejakiemu Ihnatkowi.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Bystrzycy siedm. pod sygn. I Docum. 1574. [J. P.]

367. 1575, 31. VIII, Lwów.

Rada m. Lwowa prosi radę m. Bystrzycy siedm., aby skłoniła Łukasza Polaka, mieszczanina bystrzyckiego do zwrotu 11 flor. pol., pożyczonych od Pawła Jelonka, rajcy lwowskiego, w czasie pobytu we Lwowie.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Bystrzycy siedm. pod sygn. I Docum. 1575. [J. P.]

368. 1575, 30. IX, Konstantynopol.

Amurat, sułtan turecki, grozi magnatom polskim zniszczeniem całej Polski przez swe wojska, jeśli nie obiorą królem polskim Stefana Batorego.

Kopia papierowa z XVI w. w Archiwum m. Kremnicy pod sygn. fons. 51, fasc. 3, nr. 157. [W. B.]

369. 1575, 21. XII, Warszawa.

List wierzytelny dla posłów polskich, wysłanych do cesarza Maksymiliana II.

Kopia w Archiwum m. Kremnicy pod sygn. fons. 51, fasc. 3, nr, 151. Tamże nr. 138, 150/1 zawierają kopie listów Henryka Walezego do stanów polskich. [W. B.]

370. 1576, 17. I.

Mowa wojewody sieradzkiego, wypowiedziana imieniem poselstwa polskiego do cesarza Maksymiliana II.

Kopia w Archiwum m. Kremnicy pod sygn. fons. 51, fasc. 3, nr. 159/101.

Tamże pod nr. 166. 162, kopie aktów, tyczących się sprawy gdańskiej z r. 1577. [W. B.]

371. 1576, 3. II, Megyes.

Augustyn Hedvigh, sędzia królewski m. Sybina, donosi

władzom tegoż miasta, że, jak się dowiedział od ludzi z poselstwa polskiego, poseł polski Tarło wraz z orszakiem przybędzie około 6. II. do Sybina. Zaleca im więc, by o jego potrzebach pamiętano.

Oryginał papierowy w języku niemieckim, opatrzony pieczątką sygnetową, wyciśniętą przez papier, w Archiwum m. Sybina pod sygn. nr. 906. [J. P.]

372. 1576, 6. III, Wiedeń.

Przysięga, złożona przez cesarza Maksymiliana II jako elekta polskiego.

Kopia w Archiwum m. Kremnicy pod sygn. fons. 51, fasc. 3, nr. 161. [W. B.]

373. 1576, 20. III, Kołoszwar.

Krzysztof Batory zawiadamia radę m. Sybina, że z wielkiem niezadowoleniem dowiedział się o tumulcie, jaki wynikł pomiędzy mieszczanami a służbą posłów polskich, i poleca, by natychmiast posłów przeprosili.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Sybina pod sygn. nr. 895. [J. D.]

374. 1576, 6. V, Kraków.

Stefan Batory, król polski, poleca Aleksandrowi Kendi, ażeby przybył do Polski.

Oryginał papierowy, w języku węgierskim, opatrzony podpisem króla, w Archiwum kapituły w Gyulafehérvár pod sygn. nr. 1122. [J. D.]

375. 1576, 15. V, zamek Ujvár.

Krzysztof Batory donosi m. Sybinowi, że brat jego Stefan został już wraz z żoną koronowany na króla polskiego.

Oryginał papierowy, z pieczęcią sygnetową in dorso, w Archiwum m. Sybina pod sygn. nr. 1083. [J. D.]

376. 1577, 26. IV, Warszawa.

Stefan Batory, król polski, zawiadamia Jana Bornemiszę, że udaje się do Brodniczyc, i poleca mu, by połączywszy się z dworzaninem Maliniusem przywiódł tam służbę i konie, pozostałe w Włocławku.

Oryginał papierowy w języku węgierskim, opatrzony podpisem króla, w Archiwum kapituły w Gyulafehérvár pod sygn. nr. 1123. [J. D.]

377. 1577, 8. VII, z obozu pod Gdańskiem.

Stefan Batory, król polski, poleca Krzysztofowi Batoremu, księciu siedmiogrodzkiemu, służby Tomasza Lielieńskiego.

Oryginał papierowy w języku węgierskim, opatrzony podpisem króla, w Archiwum kapituły w Gyulafehérvár pod sygn. nr. 1124. [J. D.]

378. 1578, 18. I, Przemyśl.

Burmistrz i rada m. Przemyśla donoszą radzie m. Bystrzycy siedm., że przed paru miesiącami Ambroży de Parino, murarz, zamieszkały w Przemyślu, przybywszy z Bystrzycy, został przez wdowę po Stanisławie Bocheńczyku, murarzu z Przemyśla, wrzucony do więzienia, gdyż nie przyniósł wiadomości o przyczynie śmierci Bocheńczyka. Proszą więc o wiadomość o powodzie jego śmierci.

Oryginał papierowy z pieczęcią, wyciśniętą przez papier w Archiwum m. Bystrzycy siedm. pod sygn. I Docum. 1578. [J. P.]

379. 1578, 23. I, Przemyśl.

Burmistrz i rada m. Przemyśla donoszą radzie m. Bystrzycy siedm., że Barbara Skoltanówna z przedmieścia Przemyśla, zeznała przez Szymona, drugiego swego męża, że ustanowiła Ambrożego, murarza, pełnomocnikiem do odebrania ruchomości po pierwszym swym mężu Hanusie Maier, cyruliku, zostawionych u jego sługi Maurycego, cyrulika.

Oryginał papierowy z pieczątką, wyciśniętą przez papier, w Archiwum m. Bystrzycy siedm. pod sygn. I Docum. 1578. [J. P.]

380. 1578, 22. XII, Szamos Ujvár.

Krzysztof Batory, poleca radzie m. Bystrzycy siedm., aby kuśnierzowi Jerzemu, Polakowi, zapłacili za kupione odeń skóry baranie, lub mu je oddali, by spokojnie mógł wrócić do ojczyzny.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Bystrzycy siedm. pod sygn. I Docum 1578. [J. P.]

381. 1578, 15. X, Praga.

Edykt cesarza Rudolfa II, króla węgierskiego, regulujący kurs monety polskiej w ten sposób, że za grosz polski zamiast 3, dawać ma się $2^1/_2$ denarów węgierskich, za półgroszek zamiast $1^1/_2$ denara tylko 1 denar, a za taki grosz, za który przedtem dawano 12 denarów, tylko 11.

Oryginał w Archiwum m. Kremnicy pod sygn. fons. 36 fasc. 10, nr. 512/515.

Spraw monety polskiej tyczą się również akty pod sygn. fons. 36, fasc. 13, nr. 649, fons. 36 fasc. 11, nr. 582, fons. 34 fasc. 3 nr. 230/254. [W. B.]

382. 1579, 16. IV, Gyulafehérvár.

Krzysztof Batory zawiadamia burmistrzów, sędziów królewskich, senatorów i »universitatem« Sasów w Siedmiogrodzie, że król Stefan Batory rozpoczął wojnę z Moskwą. Krzysztof dostarczył mu już na tę wyprawę wojsk pieszych i konnych i wzywa ich do spełnienia swego obowiązku.

Kopia współczesna w Archiwum m. Bystrzycy siedm. pod sygn. I Docum. 1579. [J. P.]

383. 1579, 15. VII, z obozu.

Piotr Kendi donosi kanclerzowi Farkasowi Kovácsóczi, że obóz znajduje się na ziemi polskiej o 16 mil od Wilna i opisuje, w jaki sposób zaopatruje się w wojsko.

Oryginał papierowy w języku węgierskim w Archiwum kapituły w Gyulafehérvár pod sygn. nr. 1128. [J. D.]

384. 1579, 11. IX, Połock.

Stefan Batory, jako książę siedmiogrodzki, nadaje szlachectwo Piotrowi Dan z Somkutt, chłopu, który odznaczył się przy zdobyciu Połocka.

Oryginał pergaminowy w Archiwum hr. Teleki w Máros-Vasárhely pod sygn. Nr. II. 2. [J. D.]

385. 1579, 14. IX, Zamek połocki.

Stefan Batory, król polski, poleca Krzysztofowi Batoremu, księciu siedmiogrodzkiemu, Piotra Rácz'a, który wiernie mu

służąc, odniósł wiele ran, i prosi o nadanie mu jakiejś posiadłości na Węgrzech lub w Siedmiogrodzie.

Oryginał papierowy w języku węgierskim, opatrzony podpisem króla, w Archiwum kapituły w Gyulafehérvár pod sygn. nr. 1131. [J. D.]

386. 1580, 17. III, Grodno.

Odpowiedź Stefana Batorego, króla polskiego, na dwa listy w. księcia moskiewskiego, które przywiózł »Eleazar Ivanovicius Blagovius«. Na pierwszy, zawierający propozycyę pokoju, odpowiada król, że posłów swych nie wyśle, ponieważ poprzednio źle się z nimi obchodzono, lecz oczekuje wysłania posłów przez w. księcia. Nie godzi się też król na proponowaną w drugim liście wymianę jeńców, lecz przyrzeka dobrze ich traktować.

Kopia w Archiwum kapituły w Gyulafehérvár pod sygn. nr. 1141. [J. D.]

387. 1580, 14. IV, b. m.

Cyrkularz, donoszący o ekspedycyi króla polskiego na Spiż.

Kopia w Archiwum m. Kremnicy pod sygn. fons. 1, fasc. 5, nr. 257. [W. B.]

388. 1580, 26. V, Kraków.

Miasto Kraków upomina się u rady bystrzyckiej o zmuszenie dłużników Jerzego Maszowskiego do uiszczenia należytości.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 48 nr. 37. [J. P.]

389. 1580, 14. XI, Wilno.

Stefan Batory, król polski, poleca łasce Krzysztofa Batorego, księcia siedmiogrodzkiego, Barabasza Balázs'a z powodu niezwykłego męstwa, okazanego w czasie wojny.

Oryginał papierowy, opatrzony podpisem króla, w Archiwum kapituły w Gyulafehérvár pod sygn. nr. 114. [J. D.]

390. 1581, 21. III, Warszawa.

Anna, królowa polska, pociesza księcia siedmiogrodzkiego

Krzysztofa Batorego po stracie żony i dziękuje mu za przysłane podarki.

Oryginał papierowy, opatrzony podpisem królowej, w Archiwum kapituły w Gyulafehérvár pod sygn. nr. 1144. [J. D.]

391. 1581, 3. V, Kraków.

Poświadczenie m. Krakowa w sprawie zobowiązań Jana Hedlowskiego.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 185, nr. 28. [J. P.]

392. 1581, 10. VI, Zamek wileński.

Stefan Batory, król polski, zwraca się do nacyi saskiej z wyrazami żalu po śmierci swego brata i zapewnia ją zarazem o swej życzliwości i opiece. Uspokaja ich obawy co do wojny moskiewskiej, bo już szczęśliwie ją zakończono po odebraniu wrogowi Inflant. Niebawem też zamierza król udać się do Siedmiogrodu.

Oryginał papierowy z pieczątką sygnetową w Archiwum m. Sybina pod sygn. 1179. [J. P.]

393. 1581, 8. VII.

Konsygnacya passywów Ambrożego Rozwory.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 221, nr. 37.

Tamże pod sygn. fasc. 114 nr. 2. wyciąg, tyczący sprawy Rozwory z Jaskólską. [J. P.]

394. 1581, 16. X, obóz pod Pskowem.

Stefan Batory, król polski, dziękuje Janowi Ifju za przyprowadzanie mu 100 dobrych koni i zawiadamia go, że na życzenie Porty napisze jej osobną odpowiedź.

Oryginał papierowy, opatrzony podpisem króla, w Archiwum kapituły w Gyulafehérvár pod sygn. nr. 1146. [J. D.]

395. 1581, 20. XI, Kraków.

List Faustusa Socyna do Marcella Squarcialupi'ego, w którym autor w długim wywodzie teologicznym wyłuszcza przyczyny,

dla których oświadczył się za Rakowitami a przeciw Jakóbowi Paleologowi.

Oryginał na 10 kartach z obu stron zapisanych w Archiwum kapituły w Gyulafehérvár pod sygn. nr. 1147. [J. D.]

396. 1581.

Korespondencya między miastami górniczemi w celu wprowadzenia w życie zakazu przyjmowania i wymieniania monety polskiej, a natomiast konfiskowania jej, gdzie to możliwe.

Oryginały w Archiwum m. Kremnicy pod sygn. fons. 36, fasc. 11, nr. 547/551.

Projekt podobny z r. 1581 tamże pod sygn. fons. 36, fasc. 12, nr. 613. [W. B.]

397. 1581, 13. II, Gyulafehérvár.

Zygmunt Batory donosi Janowi Wenda i burmistrzowi, Albertowi Sywegh, sędziemu królewskiemu m. Sybina, że pomiędzy Polską a Moskwą został zawarty pokój.

Oryginał papierowy w języku węgierskim w Archiwum m. Sybina pod sygn. nr. 987. [J. D.]

398. 1582, 17. II, Wilno.

Stefan Batory, król polski, zawiadamia radę m. Brassó, że list ich otrzymał od posła swego, który przybył z Siedmiogrodu, i że po załatwieniu spraw inflanckich spodziewa się wyjechać do Siedmiogrodu. Wówczas załatwi ich prośby. Miał zamiar pozwolić Ormianom na wolny przejazd z Rusi do Wołoszczyzny, lecz wstrzymał się od tego, gdyż to sprzeciwia się przywilejom m. Brassó, aczkolwiek uważał, że handel z Ormianami byłby dla miasta korzystny.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią, w Archiwum m. Brassó pod sygn. Docum. nr. 564. [J. P.]

399. 1582, 14. III, Ryga.

Stefan Batory, król polski, poleca senatowi siedmiogrodzkiemu Michała Szábo, który jako porucznik piechoty okazał swą waleczność.

Oryginał papierowy w języku węgierskim, opatrzony pod-

pisem króla, w Archiwum kapituły w Gyulefehérvár pod sygn. nr. 1151. [J. D.]

400. 1582, 3. IV, Ryga.

Stefan Batory, król polski, nadaje Franciszkowi de Wisselyen, staroście lanckorońskiemu i lipnickiemu, baronię węgierską i siedmiogrodzką za zasługi oddane w Siedmiogrodzie przeciw Kasprowi Behen i w Polsce w walkach pod Gdańskiem i przeciw Moskwie.

Oryginał pergaminowy w Bibliotece kollegium reform w Kołoszwarze bez sygnatury. [J. P.]

401. 1583, 13. III, Niepołomice.

Stefan Batory, nadaje szlachectwo węgierskie Maciejowi Froniusowi, rajcy z Brassó, który odznaczył się na wojnie moskiewskiej,

Oryginał pergaminowy w Archiwum hr. Teleki w Maros Vasárhely pod sygn. Nr. III, 3. [J. D.]

402. 1583, 2. IV, Kraków.

Stefan Batory, król polski, wystawia »salvum conductum« dla poselstwa wysłanego doń do Polski, które składają: Albert Siveg, sędzia królewski z Sybina, Dominik Ditrich, sędzia królewski z Segesvár, Maciej Fronius mieszczanin z Brassó, Joachim Coch, burmistrz z Megyes i Kaspar Budaky, sędzia z Bystrzycy siedmiogrodzkiej.

Oryginał papierowy z pieczęcią i podpisem króla oraz Marcina Berzeviczy'ego w Archiwum m. Brassó w Sammlung der in Archiv der K. Freyen Stadt Cronstadt vorgefundenen Zuschriften von Kaysern, Königen, Fürsten und Woywoden, vom Jahr 1379 bis 1639, durch Eduard von Fronius magistr. secretair und dezeitigen Archivar gesammelt in Januar 1819«.

In dorso: »A. D. 1582 die Innocentum movi Cibinio Cracoviam. Movi Cracovia... Paschalis. Redii Cibinium 17 die Aprilis 1583«. [S. Z.]

403. 1583, 25. VI, Kraków.

Stefan Batory, król polski, poleca »praesidium« siedmiogrodzkiemu, by nadało miejsce stróża przy bramie św. Jerzego

Piotrowi Ferenczi, który stracił zdrowie z powodu ran, odniesionych na wojnie.

Oryginał papierowy w języku węgierskim, opatrzony podpisem króla, w Archiwum kapituły w Gyulafehérvár pod sygn. nr. 1161. [J. D.]

404. 1583, 12. VII, Kraków.

Miasto Kraków upomina się o sprawę Macieja Słowaka.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 269 nr. 21. [J. P.]

405. 1583.

Korespondencya pomiędzy m. Kremnicą a węg. komisyą królewską w sprawie pochodzenia i obiegu monety polskiej.

W Archiwum m. Kremnicy pod sygn. fons. 34, fasc. 3, nr. 280, fons. 36, fasc. 11, nr. 599/600. [W. B.]

406. 1583.

Akty dotyczące legatu, który uczynił Albert Straza, Polak, dla klasztoru w Kremnicy.

W Archiwum m. Kremnicy pod sygn. fons. 23, fasc. 1, nr. 48/51.

Akty innego legatu polskiego tamże pod sygn. fons. 23 fasc. 2, nr. 61/64. [W. B.]

407. 1584, 13. II, Grodno.

Stefan Batory, król polski, zawiadamia Gryzeldę Zamojską, że węgierscy posłowie jego mają z polecenia królewskiego poinformować się o jej zdrowiu.

Oryginał papierowy w Archiwum hr. Teleki w Maros-Vasárhely pod sygn. Missiles X. 253. [J. D.]

408. 1584, 13. III, Wilno.

Stefan Batory, król polski, prosi »praesidium« siedmiogrodzkie o powiadomienie go o stanie spraw perskich i tureckich.

Oryginał papierowy w języku węgierskim, opatrzony podpisem króla, w Archiwum kapituły w Gyulafehérvár pod sygn. nr. 1174. [J. D.]

409. 1584, 6. V, Grodno.

Stefan Batory, król polski, poleca »praesidium« siedmiogrodzkiemu, ażeby wraz z innymi końmi przysłano mu i te, które ma Krzysztof Torma od Podlodowskiego, oraz by samego Tormę zaspokojono.

Oryginał papierowy w języku węgierskim, opatrzony podpisem króla, w Archiwum kapituły w Gyulafehérvár pod sygn. nr. 1177. [J. D.]

410. 1584, 21. IX, Zamek grodzieński.

Stefan Batory, król polski, przeznacza Piotrowi Vékás który pod Pskowem stracił pół nogi, 16 florenów rocznie z kopalni Székely.

Oryginał papierowy w języku węgierskim, opatrzony podpisem króla, w Archiwum kapituły w Gyulafehérvár pod sygn. nr. 1183. [J. D.]

411. 1587, 24. IV, Bystrzyca bańska.

Sprawa zapłacenia długu Mikołajowi Jaskółce przez Ambrożego Rozworę.

Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 190 nr. 37. [J. P.]

412. 1588.

Listy rady krakowskiej w sprawie sekwestracyi ruchomości i towarów Ambrożego Rozwory.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 279, nr. 11, 12, 13. [J. P.]

413. 1589, 10. III, b. m.

»Oddanie potrzeb na kuchnią króla W° M. panu Franczowy Wolskiemu szafarzowi«.

Podłużna karta papieru, zapisana po jednej stronie, opatrzona u dołu podpisem »Mikołaj Socha«, w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn, Törzgyüjt. 1589. [J. D.]

414. 1589.

Mandat nakazujący chwytać Polaków, werbujących potajemnie ludzi do wojska w miastach górniczych węgierskich.

W Archiwum m. Kremnicy pod sygn. fons. 26, fasc. 10, nr. 1726. [W. B.]

415. 1590, 30. V, Kraków.

Rada krakowska upomina się o wymierzenie sprawiedliwości Mikołajowi Jaskółce w sprawie długu, jaki ma u Ambrożego Rozwory.

W Archiwum Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 408, nr. 69. [J. P.]

416. 1592, 1. I, Praga.

Mandat cesarza Rudolfa II, króla węgierskiego, co do obniżenia wartości groszy polskich, ustalający tę wartość w tym samym stosunku co mandat z r. 1578.

Oryginał w Archiwum m. Kremnicy pod sygn. fons. 36, fasc. 13, nr. 655. [W. B.]

417. 1592, 2. III, [Kremnica].

Deliberatur, ut illi honorarium mittatur: vasculum vini urnarum 7, duo vasa cerevisiae, avenae quadrales 20, ut honorarium quinquaginta florenos concernens illi offeratur.	Generosus dominus Christophorus Komorowski, Polonus, castellanus Sandecensis, senator regni Poloniae, intercessionem regis Poloniae attulit, ut humaniter tractetur a dominis civibus.

Zapiska w »Curiale protocollum« m. Kremnicy r. 1590—1594, str. 120, w Archiwum tegoż miasta. [J. D.]

418. 1593, 2. IV, [Kremnica].

Deliberatum: si quid iuris se habens existimat, redeat prosequaturque.	Praeter morem congregati in curiam causa braxatoris Jacobi Stunp; missae a Cracoviensi senatu intercessoriae, in quibus petitur res, ex mala informatione impossibilis.

Zapiska w »Curiale protocollum« m. Kremnicy r. 1590—1599, str. 176, w Archiwum tegoż miasta. [J. D.]

419. 1593, 17. X, [Kremnica].

Deliberatum: si quidem Cracovia non hoc nomine huc missus est, ut haereditatem ex fratre nepotis repetat, sed ut suas rationes cum civitate ratificet. Quod dum fecerit, respondebitur illi ad postulata, praeterquam quod dies dominica praesens tractandis et decidendis litibus non est destinata.

Accedit Jacob Sepp et nomine waiwodae Cracoviensis illustrisque senatus litteras quasdam offert p. s. intercessorias castellani Cracoviensis pro sese. Item suorum patris, fratrum sororumque litteras plenipotentiales in haereditatis negotio haeredis Johannis Sepp fratris demortui loquendi, agendi, respondendi, appellandi, statuendi, quietandi, haeredem cum universa haereditate ad sese accipiendi.

Zapiska w »Curiale protocollum« m. Kremnicy r. 1590—1594 str. 186 w Archiwum tegoż miasta. [J. D.]

420. 1593, 25. XI, Kraków.

Faustus Socinus do Andrzeja »Voidovium« z doniesieniem rozmaitych nowin, między innemi, że pośle książki za pośrednictwem domini Muscorovii, oraz że Jezuita Laterna wyzwał Aryan z Wołynia i Rusi na dysputę, która się ma odbyć we Lwowie, dokąd wysłano p. Kurosza i dyakona Lubelskiego celem poczynienia kroków przygotowawczych. Stanisław Lubieniecki wezwał Socyna do wzięcia udziału w tej dyspucie, ten jednak nie mógł się jeszcze zdecydować.

Oryginał w Archiwum Status Unitariorum w Kołoszwarze pod sygn. nr. 37, papierowy, ze śladami pieczęci sygnetowej. [J. P.]

421. 1595, 6. III, Kraków.

Walentyn Porosznicki prosi o kopię orzeczenia, wydanego dla Mikołaja Jaskółki.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 333, nr. 48. [J. P.]

422. 1595, 14. IV. Pożoń.

Biskup nitrzański udziela władzom siedmiu miast górniczych węgierskich informacyi, przywiezionych przez poselstwo węgierskie, które właśnie wróciło z Polski.

Współczesna kopia papierowa w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 385 nr. 24. Na końcu dopisek: »Praesentatae 22 aprilis A° 95«. [J. D.]

423. 1595, 24. IV, Kremnica.

Miasto Kremnica donosi miastu Bystrzycy bańskiej między innemi, że otrzymało od namiestnika list co do wyników poselstwa węgierskiego w Polsce.

Oryginał papierowy w języku niemieckim w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 385 nr. 26. [J. D.]

424. [15]95, 25. IV, Lizbethin.

Rada m. Libethbánya zawiadamia między innemi radę m. Bystrzycy bańskiej o relacyi poselstwa węgierskiego do Polski.

Oryginał papierowy w języku niemieckim w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 385 nr. 23. [J. D.]

425. 1598, 3. IX, Gyulafehérvár.

Zygmunt Batory, książę siedmiogrodzki, uwalnia kupców kołoszwarskich handlujących bydłem i innymi towarami z Polską, Wołoszą i Niemcami, od opłaty trzydziestej i dwudziestej.

Oryginał pergaminowy, opatrzony przywieszoną pieczęcią Zygmunta, w Archiwum m. Kołoszwaru pod sygn. fasc. T. T. nr. 25. Drukowany w kod. m. Kołoszwaru t. II, nr. 77. [J. D.]

426. 1579, 22. VII, Szczawnica bańska.

Komisarze królewscy zapytują m. Kremnicę, kto z urzędników kamery wprowadził do Węgier monetę polską.

Oryginał w języku niemieckim w Archiwum m. Kremnicy pod sygn. fons. 36, fasc. 16, nr. 768. Tamże pod nr. 769/770, relacye miasta w tej sprawie. [W. B.]

427. b. d. [około 1600].

Memoryał siedmiu miast górniczych, wystosowany do stanów węgierskich w sprawie usunięcia monety polskiej a wybicia innej.

Kopia papierowa z końca XVI lub początku XVII w. w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 314 nr. 85. [W. B.]

428. 1601, 14. II. b. m.

List Jana Fabrycego z wiadomością, że Zygmunt Batory wraca z pomocą polską

Kopia z XVI w. w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 404 nr. 6. [W. B.]

429. 1601, 24. II, Zwoleń [Zolyom].

Izajasz Hrochoczky zwraca się do m. Bystrzycy bańskiej w sprawie pieniędzy lub zboża dla Marcina Polaka.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 37 nr. 60. [W. B.]

430. 1601, 20. VI, Kołoszwar.

Zygmunt, książę siedmiogrodzki, poleca magistratowi m. Bystrzycy siedm., by dał dobre konie słudze jego Juliuszowi Camillusowi, udającemu się do Polski.

Oryginał papierowy w języku węgierskim w Archiwum m. Sybina pod sygn. nr. 11. [J. D.]

431. 1602, 24. II, Błonie.

Faustus Socinus do Walentyna Radeckiego (Radeciusi z Rakowa, z radą, jakie ma zakupić książki, mianowicie: Biblia Ariae Montani, Novum Testamentum graeco-latinum cum annotationibus ...ribus [1]) et integris Brezae, Annotationes Erasmi in idem Novum Testamentum, Grammaticam Hebraeam Covalerii vel Avenarii, eiusdem Avenarii Lexicum Hebraeum et Compendium Thesauri Sanctis Pagnini ac praeterea biblia Tremelli et Junii cum annotationibus, grammaticam graecam Clenardi cum scholiis et praxi Petri Antesignani in quarto (ut vocant) atque ut ipse Antesignanus edidit et Icapulae lexicum. Zawiadamia dalej swego korespondenta, że miał zamiar przenieść się do Rakowa, ale obecnie z powodu choroby oczu postanowił dokonać żywota w Błoniu.

Oryginał papierowy w Archiwum Status Unitariorum w Kołoszwarze, bez sygnatury, opatrzony pieczątką sygnetową przez papier wyciśniętą, bardzo zniszczony. [J. P.]

---

[1]) Z powodu zniszczenia papieru początek wyrazu nieczytelny.

432. 1603, 4. III, Kraków.

Albert Przeslawicki posyła przez służącego p. Hedlowskiego list do rady m. Bystrzycy bańskiej w sprawie wyliczonych w nim należytości.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 190, nr. 43. [W. B.]

433. 1603, 22. XII, [Bystrzyca bańska].

Rada m. Bystrzycy bańskiej zwraca się do marszałka nadwornego z prośbą o uwolnienie Jana Podgrodzkiego, którego aresztował Albert »Breszlawiczky«.

Kopia w języku niemieckim w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 317, nr. 23. [W. B.]

434. 1605, 27. VI, Kraków.

Orzeczenie marszałka nadwornego Mikołaja Wolskiego w sprawie aresztu Hodingera.

Odpis z aktu urzędu marszałkowskiego w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 98 nr. 35. [W. B.]

435. 1611, 15. XI, [Kremnica].

Rada m. Kremnicy do m. Bystrzycy bańskiej w sprawie krążenia fałszywej monety polskiej.

Oryginał papierowy w języku niemieckim w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 405 nr. 93. [W. B.]

436. 1611, 13. I, Kraków.

Zeznania Elżbiety Rosińskiej w sprawie długu Rzepeckiego i Łuczyńskiego.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 426, nr. 74. Tejże sprawy tyczą się dokumenty pod sygn. fasc. 426, nr. 73 i 75. [W. B.]

437. 1612, 11. I, Szebeléb.

Komitat Hont w sprawie krążenia fałszywej monety polskiej.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 420, nr. 77. [W. B.]

438. 1615, 20. III, Szczawnica bańska.

Ludwik Lomlo, wójt ołomuniecki zwraca się do rady m. Bystrzycy bańskiej z prośbą o uwolnienie z więzienia Stanisława Hedlowskiego.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 180 nr. 60. [W. B.]

439. 1615, 6. IX. [Libethbánya].

Miasto Libethbánya interweniuje u rady m. Bystrzycy bańskiej w sprawie Stanisława Hedlowskiego.

Oryginał papierowy w języku niemieckim w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 291, nr. 51. [W. B.]

440. 1615, 2. X, [Kremnica].

Miasto Kremnica zwraca się do rady m. Bystrzycy bańskiej z prośbą o rewizyę sprawy Stanisława Hedlowskiego.

Oryginał papierowy w języku niemieckim w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 291, nr. 53. [W. B.]

441. 1615, 15. X, Zwoleń [Zolyom, Allsohl].

Relacya komitatu zwoleńskiego w sprawie pomiędzy Stanisławem Hedlowskim a m. Szczawnicą bańską.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 292 nr. 32. [W. B.]

442. 1615, 5 XII. Bitschae.

Hrabia Jerzy Turzo poleca radzie m. Bystrzycy bańskiej wypuścić z więzienia Polaka Stanisława Hedlowskiego.

Oryginał papierowy w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 236 nr. 21. [W. B.]

443. 1615, 7. XII, Bitschae.

Hrabia Jerzy Turzo proponuje załatwić polubownie spór między Stanisławem Hedlowskim a m. Szczawnicą bańską.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 406, nr. 96.

Sprawy Hedlowskiego dotyczą nadto akty pod sygn. fasc. 332 nr. 63 i fasc. 887 nr. 3. [W. B.]

444. 1615.

Korespondencya m. Szczawnicy bańskiej ze Stanisławem Hedlowskim w sprawie jego aresztowania.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygnaturą fasc. 292, doc. 16—37. [W. B.]

445. 1616, 24. II, [Bystrzyca bańska].

Rajcy Bystrzycy bańskiej zwracają się do hr. Turzo w sprawie zakończenia sprawy pomiędzy m. Szczawnicą bańską a wdową Hedlowską.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 210 nr. 35. [W. B.]

446. 1616, 4. XI, Olkusz.

Stanisław Hedlowski wyjaśnia radzie m. Bystrzycy bańskiej sprawę swoich długów.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 437, nr. 31. [W. B.]

447. 1622, 26. VI, Kraków.

List Baltazara Jackella do rady m. Bystrzycy bańskiej w sprawie długu Baumanna.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 919 nr. 81. [W. B.]

448. 1624, 13, II, Żywiec.

Sprawa wynagrodzenia szkód, spowodowanych w m. Bystrzycy bańskiej przez Mikołaja Komorowskiego.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 446, nr. 80. Tamże pod sygn. fasc. 399 nr. 16; fasc. 950 nr. 15, inne dokumenty tyczące Komorowskiego. [W. B.]

449. 1629, 20 II, Warszawa.

»Decretum inter Stanislaum Krzes delatorem et successores olim magnifici Francisci Weselini capitanei Laczkoronensis citatos«.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Wesselenyi cs. ltára 1629. [J. D.]

450. 1619, 18. III, [Kraków].

Rada m. Krakowa zwraca się do rady m. Bystrzycy bańskiej z prośbą, by Daniel Sturm zechciał zwrócić dług Piotrowi Rozechowiczowi.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 226, nr. 12. [W. B.]

451. 1631, 23. I, Kraków.

Markowicz, żyd krakowski, domaga się od Dawida Sturma zwrotu długu.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 366, nr. 11. [J. P.]

452. 1631, 19. XI, Dubnica.

Stefan Asguthy przedstawia sprawę pewnego rozbójnika Polaka.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 935, nr. 28. [J. P.]

453. 1634, 13. I, Kraków.

List rady krakowskiej w sprawie Selingowskiego, mieszczanina krakowskiego.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 56, nr. 14. [J. P.]

454. 1634, 13. I, Kraków.

Starostwo krakowskie interweniuje w sprawie towarów Jana Selingowskiego, mieszczanina krakowskiego.

Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 214, nr. 23. [J. P.]

455. 1634, 17. IV, Bar.

Stanisław Koniecpolski donosi Jerzemu Rakoczemu, księciu siedmiogrodzkiemu, że odpowiedź przyniesie mu poseł siedmiogrodzki, który właśnie był u Koniecpolskiego.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt 1634, [J. P.]

456. 1634, 27. IV, Łowicz.

Jan Wężyk, arcybiskup gnieźnieński, pod nieobecność króla, dziękuje księciu [siedmiogrodzkiemu] za życzliwość dla króla i kraju, którą objawił przez posła Stefana Iss de Istfalva, a o której doniósł właśnie kasztelan krakowski.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. .Törzgyüjt 1634. [J. D.]

457. 1634, 23. V. Kołoszwar.

Brulion listu Stefana Politona do Szlichtynga.

W Archiwum Status Unitariorum w Kołoszwarze pod sygn. f. 111, 82.

Tamże brulion listu bez adresu i podpisu ze wzmiankami o Polsce, pisany tą samą ręką w Kołoszwarze 20. V, 1634. [J. D.]

458. 1634, 28. V, Bar.

Stanisław Koniecpolski przesyła Jerzemu Rakoczemu, księciu siedmiogrodzkiemu zapewnienia przyjaźni.

Oryginał papierowy w Archiwum Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1634. [J. P.]

459. 1634, 10. VI. Orsza.

Władysław IV, król polski, prosi Jerzego Rakoczego, księcia siedmiogrodzkiego, aby wojsku swemu polecił wejść w tajne porozumienie z kasztelanem krakowskim.

Oryginał papierowy z pieczęcią wyciśniętą przez papier w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1634. [J. P.]

460. 1634, 13. VI, Łośnica.

Władysław IV, król polski, zwraca się do Jerzego Rakoczego księcia siedmiogrodzkiego z życzeniem umocnienia wzajemnej przyjaźni.

Oryginał papierowy, opatrzony podpisem i pieczęcią króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1634. [J. D.]

461. 1634, 21. VI, Gyulafehérvár.

Jerzy Rakoczy, książę siedmiogrodzki, poleca Tomaszowi

Zamojskiemu Jerzego Czernel de Czernelhaza i Daniela Hrabecius'a, posłów swoich do króla polskiego.

Oryginał papierowy z podpisem i pieczęcią księcia w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1634. [J. D.]

462. 1634, VI. Kremnica.

Miasto Kremnica zwraca się do Bystrzycy bańskiej, by zajęła się wytępieniem opryszków, chroniących się z Polski do lasów bystrzyckich.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 125, nr. 52. [J. P.]

463. 1634, 13. VII, Zieleniec.

Stanisław Koniecpolski informuje księcia [siedmiogrodzkiego] o stanie spraw tureckich.

Oryginał papierowy bez adresu w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygnaturą Kemény gyüjt. 1634. [J. D.]

464. 1634, 20. VII, Zieleniec.

Stanisław Koniecpolski dziękuje księciu [siedmiogrodzkiemu] za okazaną życzliwość.

Oryginał papierowy bez adresu w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1634. [J. D.]

465. 1636, 18. III, Wilno.

Władysław IV, król polski, do Jerzego Rákóczego, księcia siedmiogrodzkiego w sprawach tureckich i siedmiogrodzkich.

Oryginał papierowy z podpisem i pieczęcią króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Mike Sándor gyüjt. 1636. [J. D.]

466. 1636, 18. VIII, Wilno.

Władysław IV, król polski, wyraża Jerzemu Rákóczemu księciu siedmiogrodzkiemu ubolewanie nad smutnym stanem rzeczy w Siedmiogrodzie.

Oryginał papierowy z podpisem i pieczęcią króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Mike Sándor gyüjt. 1636. [J. D.]

467. 1626, 23. III: Bar.

Stanisław Koniecpolski informuje księcia [siedmiogrodzkiego] o Stefanie Bethlen.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Törzgyüjt. 1636. [J. D.]

468. 1637. 1. III, Warszawa.

Władysław IV, król polski, przesyła Jerzemu Rákóczemu odpowiedź na poselstwo Stefana Szentpali.

Oryginał papierowy z pieczęcią i podpisem króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1637. [J. D.]

469. 1638, 15. II, Kraków.

Miasto Kraków upomina się u Bystrzycy bańskiej o zwrot długu, jaki ma Jan Cyrus u Jana Emeniczy'ego.

Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 440, nr. 56.

Tamże oblig Franciszkanina krakowskiego na 1 talar pod sygn. fasc. 107 nr. 22. [J. P.]

470. 1639, 16. XI, Warszawa.

Stanisław Koniecpolski informuje księcia [siedmiogrodzkiego] o stanie spraw jego w Polsce.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Mike Sándor Gyüjt. 1639. [J. D.]

471. 1641, 25. III, Warszawa.

Aleksander Trzebieński, referendarz koronny, informuje księcia [siedmiogrodzkiego] o sprawach tureckich i wołoskich.

Oryginał papierowy bez adresu w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Mike Sándor gyüjt. 1641. [J. D.]

472. 1641, 15. IV, b. m.

List nieznanego autora, informujący Stanisława Koniecpolskiego o sprawie przymierza z Turkami.

Minuta w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Mike Sándor gyüjt. 1641. [J. D.]

473. 1641, 28. IV, Brody.

Stanisław Koniecpolski, kasztelan krakowski i hetman w. kor., przesyła księciu [siedmiogrodzkiemu] zapewnienia przyjaźni.

Oryginał papierowy bez adresu w Muzeum siedmiogrodz, kiem w Kołoszwarze pod sygn. Mike Sándor gyüjt. 1641. [J. D.]

474. 1642, 16. VI, Frakni.

Rozporządzenie hr. Mikołaja Esterhazy'ego dla miast górniczych w sprawie monety polskiej.

W Archiwum Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 326, nr. 42. [J. P.]

475. 1642, 10. IX, Warszawa.

Piotr Gembicki, biskup krakowski, przesyła Jerzemu Rákóczemu, księciu siedmiogrodzkiemu, zapewnienia przyjaźni i życzliwej pomocy.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Mike Sándor gyüjt. 1642. [J. D.]

476. 1645, 9. III, Warszawa.

Marszałek Kazanowski przesyła Jerzemu Rákóczemu, księciu siedmiogrodzkiemu zapewnienia przyjaźni.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1645. [J. D.]

477. 1645, 11. III, Warszawą.

Hieronim Radziejowski, marszałek stanu rycerskiego, dziękuje Jerzemu Rákóczemu, księciu siedmiogrodzkiemu za wiadomości, przesłane mu przez posła Franciszka Bethlen de Keresd.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Mike Sándor gyjüjt. 1645. [J. D.]

478. 1647, 22, II, Gdańsk.

Jakób Murray donosi Franciszkowi Bethlen, iż otrzymał list »a Celessimo principe« całkiem innej treści, niż mu to Bethlen przyrzekał w Warszawie. Nie może się zgodzić na zmniejszenie zasiłku.

Oryginał papierowy w Archiwum Status Unitariorum w Kołoszwarze. [J. Ł.]

479. 1650, 19. X, Stascoviae.

Stanisław Lubieniecki z Lubieńca przypomina się i ofiaruje swe usługi Franciszkowi Bethlen, marszałkowi nadwornemu księcia siedmiogrodzkiego.

Oryginał papierowy w Archiwum Status Unitariorum w Kołoszwarze. [J. Ł.]

480. 1652, 26. I, Ex Musaeo in Linie Maioris Poloniae.

List barona Jana Ludwika Wohlzogen do Franciszka Bethlen, w którym mu donosi między innemi, że w powrocie z Węgier niedaleko od Krakowa zapadł na febrę, na którą chorował 5 miesięcy. Opisuje wrażenie, jakie wywołała śmierć żony Zygmunta Rakoczego Henryety na dworach palatynatu i Brandenburgii.

Oryginał papierowy w Archiwum Status Unitariorum w Kołoszwarze. [J. Ł.]

481. 1652, 25. III, b. m.

Władysław Lubieniecki donosi Franciszkowi Bethlen, że Sejm rozszedł się na niczem i że król popadł w zatarg z Izbą poselską i wielu senatorami. Radziwiłł wyjechał, nie pożegnawszy się z królem. Grozi wojna z Moskwą, a Kozacy też pewnie się ruszą.

Oryginał papierowy w Archiwum Status Unitariorum w Kołoszwarze. [J. Ł.]

482. 1652, 26. V, Luclaviciis.

Jonas Slichtyng z Bukowca prosi Franciszka Bethlen, by pomógł mu w uwolnieniu syna Andrzeja z niewoli tureckiej.

Oryginał papierowy w Archiwum Status Unitariorum w Kołoszwarze. [J. Ł.]

483. 1652, 11. VI, b. m.

Władysław Lubieniecki donosi Franciszkowi Bethlenowi, iż znalazł ludzi, jakich sobie Bethlen życzył do służby na dworze, w osobach Samuela Demianowicza i jego żony, którzy go-

towi są jechać do Siedmiogrodu. Prosi też o nadesłanie reszty należnych mu pieniędzy; wedle ugody ma otrzymać 400 flor. rocznie, a tymczasem w ostatnich 3 latach i 5 miesiącach otrzymał tylko 600 florenów. Ruarus prosi też o 200 imperyałów, wydanych na książki, przeważnie dla Zygmunta Rakoczego. Wreszcie przypomina Lubieniecki sprawę uwolnienia z niewoli Andrzeja Slichtynga, który jest jego krewnym przez matkę.

Oryginał papierowy w Archiwum Status Unitariorum w Kołoszwarze. [J. Ł.]

484. 1652, 14. VII, Luclaviciis.

Jonas Slichtyng z Bukowca zwraca się do nieznanego adresata (zapewne Franciszka Bethlen) z podziękowaniem za przyrzeczenie pomocy w zwolnieniu syna z niewoli tureckiej. Otrzymał właśnie spis jeńców polskich w Turcyi, przysłany przez jezuitę Mniszka z Konstantynopola. Syn jego wraz ze Stanisławem Mytko jest »apud Remonaol capitaneum«; cena wykupu przewyższy 100 talarów i sumę tę ma w pogotowiu Prosi wreszcie o pomoc w uwolnieniu współwyznawcy Jana Bieniewskiego, wymienionego w tymże spisie.

Oryginał w Archiwum Status Unitariorum w Kołoszwarze. [J. Ł.]

485. 1652, 17. VII. b. m,

Władysław Lubieniecki donosi Franciszkowi Bethlenowi, że otrzymał list jego z 26 czerwca; list Bethlena do doktora Petersoniusa doręczył adresatowi niezwłocznie. Przypomina sprawę uwolnienia syna Slichtynga i poleca raz jeszcze Demianowicza i jego żonę. Na pokojowca przedstawił księciu [siedmiogrodzkiemu] »Vladislaum Cikovium iuvenem nobilem et celebri inter nos familia oriundum«. Prosi, by pieniądze nadsyłano mu dyskretnie, bo gdy ostatnim razem posłano mu z Makowicy 200 fl. pol. i 120 fl. węg., to wcześniej od niego wiedzieli już słudzy sąsiadów, którzy opowiadali, że dostał wielką sumę pieniędzy, co ściąga nań tylko zawiść, a może sprowadzić i rozbójników.

Oryginał papierowy w Archiwum Status Unitariorum w Kołoszwarze. [J. Ł.]

486. 1652, 20. VII, b. m.

Władysław Lubieniecki skarży się Franciszkowi Bethlenowi, że list Bethlena, zawierający spis jeńców, znajdujących się w Turcyi. doszedł do jego rąk. Załącza list podkomorzego kijowskiego do Bethlena; Janusz Radziwiłł zrobił podkomorzego pułkownikiem i oddał mu komendę nad 1200 żołnierzami niemieckimi. W końcu skarży się Lubieniecki, że choć od 4 lat służy Bethlenowi, dostał dopiero połowę obiecanego stypendyum.

Oryginał papierowy w Archiwum Status Unitariorum w Kołoszwarze. [J. Ł.]

487. 1653, 22. III.

Władysław Lubieniecki donosi Franciszkowi Bethlenowi. że niedawno dopiero otrzymał listy jego z listopada i lutego. Mikołaj Slichtyng, znajdujący się w niewoli, jest z pewnością identyczny z Andrzejem Slichtyngiem. Prosi, by starał się o uwolnienie go jak najprędzej. bo mają jego i Bieniewskiego wysłać na morze.

Oryginał papierowy w Archiwum Status Unitariorum w Kołoszwarze. [J. Ł.]

488. 1654, 7. II, Gyulafehérvár.

Jerzy Rakoczy, książę siedmiogrodzki, prosi Władysława chorążego koronnego o poparcie dla Grzegorza Gillani'ego, posła swego do króla polskiego.

Minuta w Archiwum hr. Teleki w Maros Vásárhely pod sygn. Miss. oszt. 870.

Druk: Szilágyi, Transsylvania et bellum boreo-orientale. Acta et documenta, I, Budapest, 1891, str. 304. [J. D.]

489. 1654, 23. VI, Warszawa.

Indygenat sejmu walnego dla Stefana Petki'ego.

Oryginał pergaminowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygnaturą Balintitcs. ltár. [J. D.]

490. 1654, 27. VI, Warszawa.

Jan Kazimierz, król polski, nadaje indygenat Stefanowi Petki'emu.

Oryginał pergaminowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Balintitcs. ltár. [J. D.]

491. 1655, 3. XI, Wiedeń.

Cesarz Ferdynand III donosi Jerzemu Lippay de Zombor, arcybiskupowi ostrzyhomskiemu, iż doszły go wieści, że korona polska i szwedzka zostały przez kasztelana krakowskiego przewiezione do Węgier, na Spiż. Prosi o informacye, czy tak jest istotnie i jak długo kasztelan zamyśla te korony przechowywać na Węgrzech.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią, w Archiwum prymasowskiem w Ostrzyhomiu, pod sygn. Lra V. Fasc. 35 nr. 508; Tamże pod sygn. fasc. 4 nr. 92 v., fasc. 19 nr. 439 v., fasc. 35 nr. 506 v., fasc. 5 nr. 132 v., kopie listów przeważnie nie datowane, bez podpisu i adresu, dotyczące Polski. [S. Z.]

492. 1655, 29. XII, Tyszowce.

Postanowienia konfederacyi tyszowieckiej.

Kopia w Archiwum prymasowskiem w Ostrzyhomiu pod sygn. fasc. 39 nr. 529 v. Podobnie kopie aktów dotyczących spraw polskich tamże pod sygn. fasc. 39 nr. 528 v., fasc. 41 nr. 538 v., oraz X, 294. [J. P.]

493. 1657, 13. III, Lonka.

Mikołaj Sebesi zwraca się do magistratu w Sybinie z żądaniem wypłaty żołdu, jaki »universitas Saxonum« wypłacać ma piechocie, znajdującej się w Polsce.

Oryginał papierowy w języku węgierskim w Archiwum m. Sybina pod sygn. nr. 645. Tamże znajdują się pod nr. 656, 657, 658, listy magistratu Bystrzycy siedm. magistratu m. Kołoszwaru oraz Jana Kendi, pisane w języku węgierskim do magistratu m. Sybina, donoszące o wkroczeniu Polaków do Siedmiogrodu w r. 1657. [J. D.]

494. 1657, 13. III, Lańka in Polonia.

Jerzy Kollmann prosi radę m. Bystrzycy bańskiej o informacyę o losach domu jego dziada.

Oryginał w Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 441, nr. 38. [J. P.]

495. 1657, 21. VII, Folsva.

Uchwały stanów węgierskich, powzięte w Folsva, między niemi rezolucye dotyczące wtargnięcia Polaków do Węgier.

Kopia z XVII w. w Archiwum prymasowskiem w Ostrzyhomiu pod sygn. fasc. 39, nr. 532. [J. Ł.]

496. 1657, 14. VIII, [Erfurt.]

R. P. Bonimus, rektor, donosi nieznanemu adresatowi o układach Rakoczego z Würtzem i o poddaniu Krakowa, jako też o układach co do poddania Poznania.

Kopia papierowa z XVIII w. w Archiwum prymasowskiem w Ostrzyhomiu pod sygn. fasc. 39, nr. 533 v. [S. Z.]

497. 1657, 25. VIII, z obozu.

Nieznany autor donosi nieznanemu adresatowi, że układ z Würtzem zawarto wczoraj, w piątek o godzinie 1 po południu. Tegoż dnia 3 pułki króla węgierskiego weszły na Kazimierz, a 1 przez bramę Floryańską. Na załodze krakowskiej będzie połowa Polaków a połowa Niemców; na zamku będą Polacy pod dowództwem kasztelana wojnickiego. Przy podpisywaniu traktatu było wiele trudności Spodziewają się przybycia marszałka do obozu, lecz ten się ociąga. Do króla polskiego przybyli posłowie z gratulacyami ze Lwowa, Poznania, Kalisza i Warszawy. Dzisiaj weszli do miasta komisarze królewscy dla odebrania zamku i kościołów. Wydano ostrzeżenie przed rabunkami cesarskich. Całe wojsko ma iść teraz na Prusy. Król z królową udali się do Warszawy, skąd król pojedzie do Prus. Poznań odzyskano. Przybył poseł tatarski w sprawie pomocy przeciw Kozakom.

Kopia papierowa z XVII w. w Archiwum prymasowskiem w Ostrzyhomiu pod sygn. fasc. 39 nr. 533. [S. Z.]

498. 1657, 27. VIII, z obozu pod Krakowem.

Nieznany autor donosi nieznanemu adresatowi, że załoga siedmiogrodzka opuściła Kraków, który zajęli Polacy, tak że cała Polska wolna jest od nieprzyjaciół.

Kopia z XVII w. w Archiwum prymasowskiem w Ostrzyhomiu pod sygn. fasc. 39 nr. 533 v., z dopiskiem »Ex litteris Hachfeld«. [S. Z.]

499. 1658, 2. IX, Kraków.

Miasto Kraków domaga się od m. Bystrzycy bańskiej, ażeby skłoniło dłużników Anny Cyrusowej do zapłaty długów.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 436 nr. 117, p. też fasc. 390 nr. 23. [J. P.]

500. 1663, 30. IV, Żółkiew.

»Joannes Salomonius serenissimi Poloniae et Sueciae regis capitaneus« wydaje glejt dla dwu swoich podkomendnych, udających się do Siedmiogrodu do Stefana Apaffiego.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1663. [J. D.]

501. 1663, 29. VIII, Lwów.

Mikołaj Prażmowski, kanclerz w. kor., poleca Mikołajowi Apaffiemu, księciu siedmiogrodzkiemu, posła polskiego do Porty, Jana Karwowskiego.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1663. [J. D.]

502. 1664, 6. III, Ujście.

Michał Czartoryski, wojewoda wołyński, zwraca się do Michała Apaffiego, księcia siedmiogrodzkiego, o załatwienie zatargów granicznych.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1664. [J. D.]

503. 1667, 3. IV, Warszawa.

Jan Kazimierz, król polski, zwraca się do Michała Apaffiego w sprawie zakładników, danych przez Rákóczego.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1667. [J. D.]

504. 1667, 30. IX, Kraków.

Jan Kazimierz, król polski, zwraca się do m. Bystrzycy bańskiej z żądaniem, by Jan Zwittinger zapłacił dług Zygmuntowi Sperndorffer.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 280 nr. 71. [J. P.]

505. 1668, 12. V, Olkusz.

Regina Sperndorffer zwraca się do rady m. Bystrzycy bańskiej w sprawie długu, który jest do odebrania od Jana Zwittingera.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 285 nr. 63. [J. P.]

506. b. d.

Piotr Doroszeńko, hetman wojska zaporoskiego, donosi w. wezyrowi tureckiemu Izen Achmetowi, że wojsko moskiewskie i kozackie, (»Barasaborum Kosachorum«) jest gotowe i czeka tylko na zimę, kiedy zamarznie rzeka Dniepr. Książę moskiewski wraz z hetmanem kozaków zadnieprskich ciągnie na Czehryń, a pułkownik perejasławski z czterema pułkami idzie przez Kaniów. Przeciw nim wystąpi sam Doroszeńko, lecz bez pomocy wojsk tureckich nie długo będzie się mógł opierać. Prosi więc o pomoc 10—20.000 ludzi.

Kopia papierowa z XVII w. bez daty, w Archiwum hr. Teleki w Maros Vásárhely pod sygn. Missil. nr. 312. [S. Z.]

507. 1668.

Lengyelörszäghi király valasztásanak tüköre.

(Zwierciadło wyboru króla polskiego).

Dwie karty z obu stron zapisane po węgiersku, pismem XVII w., w Archiwum hr. Teleki w Maros Vásárhely pod sygn. Miss. oszt. 723. [J. D.]

508. 1669, 6. V, Dohankivi koło Laryssy w Tessalii.

Niejaki A. B. donosi nieznanemu adresatowi między innemi, że Doroszeńko wysłał do Porty posła Protiankę i że zaniechany jest napad tatarski na Polskę w celu przeszkodzenia elekcyi.

Kopia papierowa w Archiwum hr. Teleki w Maros Vásárhely pod sygn. Miss. oszt. 723.

Tamże kopia listu anonima do anonima z daty Kraków 28. XI, 1669, poruszającego także sprawy polskie. [J. D.]

509. 1671, 10. VII, Zamek gołogórski.

List wierzytelny Mikołaja Sieniawskiego dla marszałka jego Wyszyńskiego, wysłanego do Węgier.

Kopia z XVII w. w Archiwum hr. Teleki w Maros Vásárhely pod sygn. Miss. oszt. 762. [J. D.]

510. 1671, 18. VII, Warszawa.

Michał Wiśniowiecki, król polski, przesyła księciu [siedmiogrodzkiemu] wyrazy życzliwości i donosi, że odebrał list jego, jako też nadesłany z nim list posła polskiego w Turcyi.

Oryginał papierowy bez adresu z pieczęcią i podpisem króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1671. [J. D.]

511. 1672, 28. VI, Warszawa.

Odpowiedź Jana Leszczyńskiego, kanclerza koronnego, na list Michała Apaffiego, księcia siedmiogrodzkiego.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1672. [J. D.]

512. 1672, 17. IX, b. m.

Michał król polski, zawiadamia sułtana Mehmeta, że wysłał komisarzy celem omówienia warunków pokojowych. Skarży się, że Turcy zajęli Kamieniec, gdy Polacy pragnęli żyć w pokoju z Turcyą i spodziewa się, że ustaną kroki wojenne.

Kopia papierowa z XVII w. w Archiwum hr. Teleki w Maros Vásárhely pod sygn. Miss. 312.

Pod tąż sygnaturą niedatowana kopia warunków pokoju, przedstawionych księciu siedmiogrodzkiemu przez posła polskiego Kazimierza Gizę, z prośbą przesłania ich Porcie. [S. Z.]

513. 1673, 3. IV, Warszawa.

Andrzej Olszowski, podkanclerzy koronny, zwraca się do w. Wezyra z tłómaczeniem i wyjaśnieniem, dlaczego Polska dotąd nie wypłaciła 80.000 talarów, przyrzeczonych za odstąpienie od Lwowa. Tłómaczy to konstytucyą polską, wymagającą do uchwalenia podatku zgody sejmu i potrzebą zmiany monety miedzianej na srebrną. Prosi, by nie uważano tego za oznakę zmiany usposobienia lub chęci odstąpienia od umowy.

Kopia z XVII w. w Archiwum hr. Teleki w Maros Vásárhely pod sygn. Miss. 314. Kopia opatrzona jest datą 1663 r.,

będącą niewątpliwie pomyłką kopisty, jak na to wskazuje czas podkanclerstwa Olszowskiego oraz wypadki wspomniane w liście.

Pod tąż sygnaturą kopia listu wojewody chełmińskiego do posła polskiego w Siedmiogrodzie, bez daty. [S. Z.]

514. 1673, 15. IV, Warszawa.

Michał Wiśniowiecki, król polski, dziękuje Michałowi Apaffiemu, księciu siedmiogrodzkiemu, za życzliwość okazaną Polsce przy sprawie tureckiej.

Oryginał papierowy z podpisem i pieczęcią króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1673. [J. D.]

515. 1673, 9. VIII, Warszawa.

Andrzej Olszowski, biskup chełmiński, zwraca się w sprawach tureckich do Michała Apaffiego, księcia siedmiogrodzkiego.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1673. [J. D.]

516. 1673, 9. VIII, Warszawa.

List Jana III Sobieskiego do Michała Apaffiego, księcia siedmiogrodzkiego.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1673. [J. D.]

517. 1673, 17. IV, Warszawa.

Andrzej Olszowski, podkanclerzy koronny, zwraca się do księcia [siedmiogrodzkiego] w sprawie zawarcia pokoju z Turcyą.

Oryginał papierowy bez adresu w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1673. [J. D.]

518. 1673, 21. XI. Czehryn.

Piotr Doroszeńko, hetman wojska zaporoskiego, donosi w. wezyrowi, Izen Ahmetowi, że szpieg, wysłany przezeń do obozu polskiego, stwierdził, iż 2. XI. wysłano stamtąd 20 chorągwi, a że 3. XI. ruszyło całe wojsko ku Trembowli. Wojsko litewskie ciągnie przez Załośce. Sam król był w obozie i robił przegląd wojsk, poczem wrócił do Lwowa, a za nim i Sobieski.

Wojsko pociągnęło przez Kopyczyńce, przyczem przednie straże dotarły do Kamieńca i Chocimia. Wśród wojska mówi się o zimowaniu na Wołoszczyźnie, którą przytem ma się spustoszyć. Wojsko to liczyć ma 80.000 ludzi, nadto jest 10.000 cesarskich a 12.000 Litwinów. Liczą na pomoc moskiewską. Donosi wreszcie, że hetman zadnieprski ma gotowe wojska. On sam rozłożył swe wojska na leżach w Czerkasach, Czehryniu, Kaniowie, Korsuniu, a piechotę nad Dnieprem, głównie koło Białocerkwi i Kijowa. Polacy mają zamiar zawrzeć pokój z Turcyą a napaść na Ukrainę. Dlatego prosi Portę, by nie opuszczała Kozaków.

Kopia papierowa z XVII w. w Archiwum hr. Teleki w Maros Vásárhely pod sygn. Miss nr. 312. [S. Z.]

519. 1674, 12. III, Jarosław.

Jan Sobieski zwraca się do Michała Apaffiego, księcia siedmiogrodzkiego, w sprawie wojewody wołoskiego Konstantyna.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1674. [J. D.]

520. 1674, 15. IV, Lwów.

Jan Sobieski żali się wobec Michała Apaffiego, księcia siedmiogrodzkiego, na postępowanie jego poddanych.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1674. [J. D.]

521. 1674, 13. VI, Warszawa.

Andrzej Olszowski, biskup chełmiński i nominat gnieźnieński, donosi księciu [siedmiogrodzkiemu] o wyborze Jana Sobieskiego na króla polskiego.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1674. [J. D.]

522. 1674, 1. IX, Pilaszkowce.

Jan III Sobieski dziękuje Michałowi Telekiemu za życzenia, przesłane z okazyi wstąpienia na tron.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. gyüjt. 1674. [J. D.]

523. 1674, 11. IX, Jaworów.

Jan III Sobieski dziękuje Pawłowi Beldy, żupanowi w Szolnok, za życzliwość, o której doniósł królowi Karwowski.

Oryginał papierowy, z pieczęcią i podpisem króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1674. [J. D.]

524. 1674, 12. IX, Jaworów.

Jan III Sobieski dziękuje Michałowi Telekiemu za życzliwość, o której Karwowski doniósł królowi.

Oryginał papierowy z pieczęcią i podpisem króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1674. [J. D.[

525. 1674, 23. IX, Jaworów.

Jan III Sobieski, poleca Michałowi Telekiemu podpułkownika de Baumont, którego doń wysyła.

Oryginał papierowy z podpisem i pieczęcią króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1675. [J. D.]

526. 1675, 8. I, Bracław.

Jan III Sobieski poleca Michałowi Apaffiemu Jana Kazimierza Giskiego, podstolego owruckiego, którego doń wysyła w poselstwie.

Oryginał papierowy z podpisem i pieczęcią króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1675. [J. D.]

527. 1675, 8. I, Bracław.

Jan III Sobieski poleca Michałowi Telekiemu Jana Kazimierza Giskiego, podstolego owruckiego, którego wysyła do Siedmiogrodu.

Oryginał papierowy z podpisem i pieczęcią króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1675. [J. D.]

528. 1675, 11. II, Jaworów.

List bez podpisu do wszystkich dowódców »exercitus Hungarorum pro patria et libertate militantium«.

Kopia na karcie papieru, opatrzonej liczbą 101 wyrwanej z jakiejś księgi; u góry karty 9 pytań, tyczących się głównie ówczesnych spraw wojskowych, w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Törzsgyüjt 1675. [J. D.]

529. 1675. 11. II, Jaworów.

List Forbina, posła francuskiego do księcia [siedmiogrodzkiego].

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1675. [J. D.]

530. 1675, 31. III, Jaworów.

Jan III Sobieski, dziękuje Michałowi Telekiemu za życzliwe dla Polski stanowisko, jakie zajął wobec księcia siedmiogrodzkiego, o którem doniósł królowi Giski.

Oryginał papierowy z podpisem i pieczęcią króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1675.

Tamże listy Jana III do księcia siedmiogrodzkiego z daty Jaworów 31. V, 1675 i 3. VI, 1675. [J. D.]

531. 1675, 27. IV, Żółkiew.

Marek Matczyński do Pawła Beldy, żupana szolnockiego.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1675. [J. D.]

532. 1675, 30. IV, Fogaras.

Michał Apaffi, książę siedmiogrodzki, poleca m. Sybinowi godnie i gościnnie przyjąć posłów polskich.

Oryginał papierowy w języku węgierskim w Archiwum m. Sybina pod sygn. nr. 1217. [J. D.]

533. 1675, 30. V, Jaworów.

Jan III Sobieski zawiadamia księcia Michała Apaffiego, że chan krymski podjął się pośrednictwa w sprawie pokoju.

Kopia z XVII w. w Archiwum hr. Teleki w Maros Vásárhely pod sygn. Miss. 313. [S. Z.]

534. 1675, 3. VI, Jaworów.

Jan Giski donosi księciu Mikołajowi Apaffiemu, że król polski przyjął go bardzo dobrze i że chan tatarski będzie interweniował w sprawie pokoju.

Kopia z XVII w. w Archiwum hr. Teleki w Maros Vásárhely pod sygn. Miss. 313. [S. Z.]

535. 1675, 8. VIII, w obozie pod Lwowem.

Listy Jana III Sobieskiego: a) do Michała Apaffiego, księcia siedmiogrodzkiego, b) do Michała Telekiego.

Oryginały papierowe, opatrzone pieczęcią i podpisem króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1675.

Tamże listy Jana III a) do Telekiego z obozu pod Lwowem 8. IX, 1675. b) do nieznanego adresata z Żółkwi 25. XI, 1675. [J. D.]

536. 1675, 24. XI, Żółkiew.

Jan III Sobieski zwraca się do Michała Apaffiego, księcia siedmiogrodzkiego z powodu napadu Ibrahima Baszy na Polskę. Zapewnia, że Polska chce utrzymać przyjaźń z Turcyą i wyraża nadzieję satysfakcyi za napad. W przeciwnym razie pozostawałaby tylko wojna.

Kopia papierowa z XVIII w. w Archiwum hr. Teleki w Maros Vásárhely pod sygn. Miss. 312. [S. Z·]

537. 1675, 25. XI, Żółkiew.

Marya Kazimiera, królowa polska, przesyła Annie Bornemisza, żonie ks. Michała Apaffiego zapewnienia przyjaźni.

Kopia z XVII w. w Archiwum hr. Teleki w Maros Vásárhely pod sygn. Miss. 313. [S. Z.]

538. 1675, 4. XII. Synowódzko wyżne.

List Aleksandra Wyszyńskiego do Michała Apaffiego księcia siedmiogrodzkiego.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1673. [J. D.]

539. 1675, 22. XII. Żółkiew.

Jan III Sobieski poleca Michałowi Apaffiemu, księciu siedmiogrodzkiemu Jana Kazimierza Gizę, podstolego owruckiego, którego wysyła w sprawie pokoju z Turcyą.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią i podpisem króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1675. [J. D.]

540. 1675, 22. XII, Żółkiew.

Jan III Sobieski poleca Michałowi Telekiemu Jana Kazimierza Gizę, podstolego owruckiego, wysłanego w sprawie pokoju z Turcyą.

Oryginał papierowy z podpisem i pieczęcią króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1675. [J. D.]

541. 1675, 26, XII, Żółkiew,

Jan III Sobieski ponownie poleca Giskiego Michałowi Telekiemu.

Oryginał papierowy z pieczęcią i podpisem króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1675. [J. D.]

542. 1675, 26. XII, Żółkiew.

Jan III Sobieski ponownie poleca Giskiego Michałowi Apaffiemu, księciu siedmiogrodzkiemu.

Oryginał papierowy z pieczęcią i podpisem króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze, pod sygn. Kemény gyüjt. 1675. [J. D.]

543. 1676, 12. II. Kraków.

Jan III Sobieski poleca Michałowi Telekiemu posła, wysłanego po swej koronacyi do księcia siedmiogrodzkiego.

Oryginał papierowy z pieczęcią i podpisem króla w Muzeum siedmiogrodzkiem pod sygn. Kemèny gyüjt. 1676. [J. D.]

544. 1676, 25. II, Kraków.

Jan III Sobieski zawiadamia Michała Apaffiego, księcia siedmiogrodzkiego o odbyciu koronacyi na króla polskiego.

Oryginał papierowy z podpisem i pieczęcią króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1576. [J. D.]

545. 1676, 23. V, Jaworów.

Jan III Sobieski zwraca się do Michała Telekiego w sprawach siedmiogrodzkich i tureckich.

Oryginał papierowy z podpisem i pieczęcią króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1676.

Tamże 2 podobne listy króla Jana III do Telekiego z dat: Żółkiew 19. XI, 1676 i Warszawa 16. II. 1677.

W temże Muzeum pod sygn. Mike Sándor gyüjt. 1683, bardzo uszkodzony list Sobieskiego do Telekiego z daty Warszawa 26. II, 1683. [J. D.]

546. 1676, 21. VII, Jaworów.

Jan III Sobieski wyjaśnia Michałowi Apaffiemu, księciu siedmiogrodzkiemu postępowanie posła Jana Gizy.

Oryginał papierowy z pieczęcią i podpisem króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1676. [J. D.]

547. 1676, 19. XI, Żółkiew.

Jan III Sobieski donosi Michałowi Apaffiemu, księciu siedmiogrodzkiemu, że w Polsce nastał już pokój.

Oryginał papierowy z podpisem i pieczęcią króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1676. [J. D.]

548. 1677, 20. V, Warszawa.

Jan III Sobieski przyrzeka Michałowi Apaffiemu, księciu siedmiogrodzkiemu, wynagrodzenie za szkody, o które tenże się upominał.

Oryginał papierowy z pieczęcią i podpisem króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1677. [J. D.]

549. 1677, 27. V, Warszawa.

Układ między królami Francyi, Polski, księciem siedmiogrodzkim i szlachtą węgierską.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęciami i podpisami: Franciszka mgr. de Bethune, posła francuskiego, Baltazara Matchasi de Szentmarton Matchusa, posła siedmiogrodzkiego i pełnomocnika konfederacyi węgierskiej, w Archiwum hr. Teleki w Maros Vásárhely pod sygn. Dipl. oszt. nr. 3546. [J. P.]

550. 1678, 14. IV, Fogaras.

List polecający Michała Apaffiego, księcia siedmiogrodzkiego, do mgr. de Bethune, posła francuskiego w Polsce, dla Michała Telekiego.

Oryginał papierowy w Archiwum hr. Teleki w Maros-Vásárhely pod sygn. Miss. 327. [S. Z.]

551. 1678, 14. IV, Fogaras.

List uwierzytelniający Michała Apaffiego, księcia siedmiogrodzkiego, do Jana III. króla polskiego, dla Michała Telekiego.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczątką sygnetową w Archiwum hr. Teleki w Maros-Vásárhely pod sygn. Miss. 327. [S. Z.]

552. 1678, 10. IX, Jaworów.

Jan III Sobieski zachęca Michała Apaffiego, księcia siedmiogrodzkiego, do zawarcia pokoju, aby się nie lała dłużej krew chrześcijańska i by na Węgrzech ustało zamieszanie i niepokoje.

Kopia współczesna w Archiwum hr. Teleki w Maros-Vasárhely pod sygn. Miss. oszt. 168. [J. P.]

553. 1678, 26. IX, koło Ładyszyna na Ukrainie.

Aleksander Maurocordatus informuje niewymienionego księcia o sprawach węgierskich i tureckich.

Kopia z XVII w. w Archiwum hr. Teleki w Maros-Vásárhely pod sygn. nr. 647. [J. P.]

554. 1678, 28. IX, Jaworów.

Jan III Sobieski donosi Michałowi Apaffiemu, księciu siedmiogrodzkiemu, że otrzymał obydwa jego listy, t. j. a) w którym żali się na szkody, wyrządzone przez Polaków w komita-

cie Maramaros i b) w którym skarży się na nadużycia, czynione przez szlachcica Bałabana, administratora ceł koronnych. Król przyrzeka księciu, że w obu tych sprawach postara się o zadośćuczynienie.

Oryginał papierowy z podpisem i pieczęcią króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1678. [J. D.]

555. 1678, 28. IX, Jaworów.

Jan III Sobieski zawiadamia stany siedmiogrodzkie, że sejm grodzieński wyznaczy komisarzy do rozpatrzenia zażaleń z ich strony.

Oryginał papierowy z podpisem i pieczęcią króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1678. [J. D.]

556. 1678, 28. XI, w obozie pod zamkiem Kivár.

Protokół z inkwizycyi, wotowania i wyroku w sprawie zbiegłych z pod chorągwi żołnierzy Jakóba Wójtowicza i Krzysztofa Borkowskiego.

Oryginał papierowy w języku polskim w Archiwum hr. Teleki w Maros-Vásárhely pod sygn. Missil. 180. [J. P.]

557. 1678, 5. XII, Podkamień.

Stanisław Jabłonowski, wojewoda ruski, przesyła Michałowi Apaffiemu, księciu siedmiogrodzkiemu, zapewnienia swej przyjaźni.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1678. [J. D.]

558. 1679, 15. II, Grodno.

Margrabia de Bethune, poseł francuski, donosi Michałowi Apaffiemu, księciu siedmiogrodzkiemu, że posła jego z należną rewerencyą przyjął i że stara się dlań natychmiast o audyencyę. Prosi o informacye ze względu na porażkę wojsk posiłkowych.

Oryginał papierowy w Archiwum hr. Teleki w Maros-Vásárhely pod sygn. miss. nr. 645. [J. P.]

559. 1679, 28. II, Grodno.

Jan III Sobieski zwraca się do Michała Apaffiego, księcia siedmiogrodzkiego w sprawie ułożenia stosunków, zwłaszcza handlowych, pomiędzy Polską a Siedmiogrodem.

Oryginał papierowy, opatrzony podpisem i pieczęcią króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1679. [J. D.]

560. 1679, 28. II, Grodno.

Jan III Sobieski w liście do Michała Apaffiego, księcia siedmiogrodzkiego, przypomina sprawę Rákóczych.

Oryginał papierowy z podpisem i pieczęcią króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1679. [J. D.]

561. 1679, 20. VIII. Jaworów.

Jan III Sobieski zwraca się do księcia siedmiogrodzkiego z protekcyą dla Michała Kesselhuta.

Oryginał papierowy z podpisem i pieczęcią króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1679. [J. D.]

562. 1679, 21. VIII, »Nachoviae«.

Margrabia de Bethune, poseł francuski, zapowiada księciu [siedmiogrodzkiemu] swój blizki wyjazd i żali się na brak odpowiedzi od niego.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1679.

Tamże dwa listy margr. de Bethune do tegoż, jak się zdaje, księcia, z daty Warszawa, 6. XI, 1679 i Warszawa 11. III, 1680. [J. D.]

563. 1679, 28. VIII. Jaworów.

Jan III Sobieski zwraca się ponownie do Michała Apaffiego, księcia siedmiogrodzkiego w sprawie Rákóczych.

Oryginał papierowy z podpisem i pieczęcią króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze, pod sygn. Kemény gyüjt. 1679. [J. D.]

564. 1680, 31. I, Sorostely.

Michał Teleki zwraca się do wszystkich urzędów w Polsce o ułatwienie drogi balwierzowi Janowi, zwanemu Prasak z Solny, udającemu się do Polski, dla wykonywania i lepszego nauczenia się sztuki balwierskiej.

Kopia papierowa w Archiwum hr. Teleki w Maros-Vásárhely pod sygn. missil. 216. [J. P.]

565. 1680, 29. IV, Lwów.

Stanisław Jabłonowski, wojewoda ruski, hetman polny koronny, zwraca się do Michała Apaffiego, księcia siedmiogrodzkiego, w sprawie Władysława Kobielskiego.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1680. [J. D.]

566. 1680, 20. VI, Warszawa.

List Jana III Sobieskiego do Michała Apaffiego, księcia siedmiogrodzkiego w sprawie Wesselenyich.

Oryginał papierowy z pieczęcią i podpisem króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1680.

Tamże list wystosowany z Warszawy 20. III, 1680 przez niejakiego Akakię do nieznanego adresata (zapewne Apaffiego). [J. D.]

567. 1680, 8. VIII, Jaworów.

Margrabia de Bethune donosi księciu [siedmiogrodzkiemu], że zamierza udać się do Francyi.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1680.

List margr. de Bethune tejże treści i z tejże daty do nieznanego adresata znajduje się w temże Muzeum pod sygn. Wesselenyi cs. ltára. 1680. [J. D.]

568. 1680, 27. XII, Żółkiew.

Stanisław Wojeński, biskup kamieniecki, do nieznanego adresata w sprawie dóbr Gdów i Błażejowa, należących do zmarłego Władysława Wesselényi'ego.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Wesselenyi cs. ltára. 1680. [J. D.]

569. 1681 . . . IX, Jaworów.

Jan III Sobieski przyrzeka Michałowi Apaffiemu, księciu siedmiogrodzkiemu, że zadość uczyni jego prośbie.

Oryginał papierowy z podpisem i pieczęcią króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1681. [J. D.]

570. 1682, 27. XII, Stryj.

Konstanty Wyszyński, starosta stryjski, donosi Stefanowi Frater, staroście w Hust, że zwracał się do swoich zaufanych do Lwowa o zakupno małmazyi. Trudno jej teraz dostać a jedna beczka kosztuje około 15 flor. pol. Tylko dla Wyszyńskiego sprzedano po 10 flor. pol. Kupiono więc 4 beczki i jednę większą, a za tę jedną zażądano 30 flor. pol. Ponieważ funt cyny kosztuje $1^1/_3$ flor. pol., kupiono ją za tę cenę. Naczynia jednak z lepszego znacznie materyału można dostać w Gdańsku. Wina »vernatia« nie można dostać we Lwowie.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią sygnetową w Archiwum hr. Teleki w Maros Vásárhely pod sygn. Miss. oszt. 246. [J. P.]

571. 1683, 13. IX, z pod Wiednia.

List Jana III do królowej z doniesieniem o zwycięstwie.

Tłómaczenie węgierskie w Archiwum hr. Teleki w Maros-Vásárhely pod sygn. D. oszt. 3769.

Podobny materyał pod sygn. Miss. oszt. 180, 233, 256. [J. D.]

572. 1684, 23. I, Kraków.

Jan III Sobieski zawiadamia księcia siedmiogrodzkiego, Michała Apaffiego, że chętnie da wolny przejazd ludziom jego, wysłanym w celu przywiezienia z Polski drukarni i książek. O stanie spraw europejskich dowie się książę od Telekiego.

Oryginał pergaminowy w Archiwum hr. Teleki w Maros-Vásárhely pod sygn. Miss. oszt. 246. [J. P.]

573. 1684, 2. II, Kraków.

Jan III Sobieski zawiadamia Michała Apaffiego, księcia

siedmiogrodzkiego, że na ręce hr. Telekiego wystosuje obszerniejszą odpowiedź.

Oryginał papierowy, z podpisem i pieczęcią króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyjüjt. 1684. [J. D.]

574. 1684, 11. II, Stryj.

Konstanty Wyszyński, starosta stryjski, donosi żupanowi maramaroskiemu, że listy sekretne wysłał przez zaufanego do Melchiora Pogany, wicežupana tego komitatu. Prosi o wiadomość, czy i sam żupan wysłane doń listy sekretne odebrał.

Oryginał papierowy w Archiwum hr. Teleki w Maros-Vásárhely pod sygn. Missil. 246. [J. P.]

575. 1684, 23. III, Jaworów.

Jan III Sobieski zawiadamia Michała Apaffiego, księcia siedmiogrodzkiego, że pragnąc przywrócenia spokoju na Węgrzech, uzyskał swem wstawiennictwem u cesarza powszechną amnestyę i restytucyę dóbr i urzędów. W tym celu ustanowiono komisyę w Pozsony, która pod przewodnictwem księcia lotaryńskiego zajmie się przywróceniem poprzedniego stanu a sejm to zatwierdzi.

Oryginał papierowy z pieczęcią, wyciśniętą przez papier w Archiwum hr. Teleki w Maros-Vásárhely pod sygn. Miss. nr. 246. [J. P.]

576. 1684, 12. V, Stanisławów.

Andrzej Potocki, wojewoda krakowski, przesyła zapewnienia przyjaźni wojewodzie mołdawskiemu.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1684. [J. D.]

577. 1684, 3. VIII. Żółkiew.

Jan III Sobieski prosi Michała Apaffiego, księcia siedmiogrodzkiego, o wolny przejazd dla Anastazego Dimalubowicza, sługi Duca'i, dawnego wojewody mołdawskiego.

Oryginał papierowy z pieczęcią i podpisem króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1684. [J. D.]

578. 1685, . . . I, Żółkiew.

Jan III Sobieski wystawia paszport dla posła, którego książę siedmiogrodzki postanowił wysłać do niego a stąd do cesarza.

Oryginał w Archiwum hr. Teleki w Maros-Vásárhely pod sygnaturą nr. 31. [J. P.]

579. 1685, . . . I, Zamek żółkiewski.

Uniwersał Jana III Sobieskiego, nakazujący wszystkim urzędom w Polsce gościnne przyjęcie posłów księcia siedmiogrodzkiego, udających się do niego i do cesarza.

Oryginał papierowy w języku polskim w Archiwum hr. Teleki w Maros-Vásárhely pod sygn. nr. 31. [J. D.

580. 1685, 25. II, Warszawa.

Margr. de Bethune dziękuje księciu [siedmiogrodzkiemu] za wiadomości, przesłane przez posła Michała Insedi, o których powiadomił już króla francuskiego i polskiego. Przyrzeka umacniać przyjaźń między królem polskim a księciem.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1685. [J. D.]

581. 1685, 20. V, Warszawa.

Jan III Sobieski, donosi Michałowi Apaffiemu, księciu siedmiogrodzkiemu, że we Lwowie zmarł Duca, dawny wojewoda mołdawski.

Oryginał papierowy z podpisem i pieczęcią króla w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1685 r. [J. D.]

582. 1685, 4. IX, Czemierniki.

Uniwersał króla Jana III, polecający przepuszczenie bez ceł i myt pędzonego do Polski stada wołów Michała Telekiego.

Oryginał papierowy w języku polskim w Archiwum hr. Teleki w Máros Vásárhely pod sygn. Miss. oszt. 799. Załączone tłómaczenie łacińskie. [J. D.]

583. 1685, 4. IX, Czemierniki.

Marek Matczyński zwraca się z polecenia króla Jana III do Józefa Becala, administratora ceł ruskich, by stosownie do-

uniwersału króla bez opłaty przepuścił stado wołów, które Teleki chce wprowadzić do Polski.

Oryginał papierowy w Archiwum hr. Teleki w Maros-Vásárhely pod sygn. Miss. oszt. 799. [J. D.]

584. 1686, 12. V, Warszawa.

List Marka Matczyńskiego do Michała Apaffiego, księcia siedmiogrodzkiego.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Kemény gyüjt. 1686. [J. D.]

585. 1687, 10. VIII, Żółkiew.

Jan III Sobieski zwraca się do Michała Apaffiego, księcia siedmiogrodzkiego, z poparciem prośby mołdawianina, Leopolda Kunickiego, który chce przez Siedmiogród sprowadzić do Polski swą żonę, mieszkającą w Mołdawii w pobliżu granic Siedmiogrodu.

Oryginał papierowy w Archiwum hr. Teleki w Maros-Vásárhely pod sygn. Missil. 235. [J. P.]

586. 1689, 20. V, Warszawa.

Jan III Sobieski przypomina Michałowi Telekiemu przyrzeczenia, uczynione Konstantemu Wyszyńskiemu, staroście stryjskiemu, gdy posłował do księcia siedmiogrodzkiego.

Kopia z XVII w. w Archiwum hr. Teleki w Maros-Vásárhely pod sygn. Miss. oszt. 936. [J. D.]

587. 1689, 8. VI, Stryj.

Konstanty Wyszyński, starosta stryjski, zwraca się [do Telekiego] z przypomnieniem przyrzeczeń, uczynionych mu w czasie poselstwa do Siedmiogrodu.

Kopia z XVII w. w Archiwum hr. Teleki w Maros-Vásárhely pod tygn. Miss. oszt. 936. [J. D.]

588. 1689, 8. VI, Stryj.

Konstanty Wyszyński, podczaszy ziem ruskich, starosta stryjski, poleca Melchiorowi Pogany, wiceżupanowi marmaro-

skiemu posła Bazylego Dymickiego, jadącego z listami królewskimi do księcia siedmiogrodzkiego i hr. Telekiego.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczątką sygnetową w Archiwum hr. Teleki w Maros-Vásárhely pod sygn. Miss. oszt. nr. 38. [J. P.]

589. 1689, 5. VIII, Zamek Radnoch.

Michał Apaffi, książę siedmiogrodzki, odpowiada Janowi III Sobieskiemu na list z 20. V w sprawie pretensyi pieniężnych króla. Oznajmia, iż kraj jest w takiem ubóstwie, iż cesarz zrzekł się swych pretensyi. Nie wątpi, że i król będzie litościwy.

W Archiwum hr. Teleki w Maros-Vásárhely pod sygn. Miss. oszt. 168. [J. P.]

590. 1689, 8. XII, Stryj.

Zeznania świadków. złożone przed sądem wójtowskim w Stryju w sprawie Pawła Smołowskiego, kupca stryjskiego, którego towary zostały zrabowane na Węgrzech przez służbę Telekiego.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczęcią m. Stryja w Archiwum hr. Telekich w Maros-Vásárhely pod sygn. Miss. 288/289.

Tamże załączone kopie zeznań świadków węgierskich w języku węgierskim. [S. Z.]

591. 1690, 3. IV, Warszawa.

Jan III Sobieski zwraca się do Michała Apafiego, księcia siedmiogrodzkiego, z żądaniem wymierzenia sprawiedliwości kupcom żydowskim ze Skolego, których obrabowano.

Oryginał papierowy w Archiwum hr. Teleki w Maros-Vásárhely pod sygn. Miss. oszt. 988. [J. D.]

592. 1690, 13. VI, Stryj.

Konstanty Wyszyński, starosta stryjski, donosi Melchiorowi Pogany, wiceżupanowi marmaroskiemu o ostatnim najeździe i walkach z Tatarami. Prosi też o sprawiedliwość dla pewnego żyda, udającego się do Siedmiogrodu.

Oryginał papierowy w Archiwum hr. Teleki w Maros-Vásárhely pod sygn. Miss. oszt. nr. 246. [J. P.]

593. 1693, 2. III, Moskwa.

Jerzy Dominik Dowmontt, poseł i rezydent polski w Moskwie, poświadcza, że wysłani przez cesarza księża Franciszek Lefler i Paweł Józef Jarosz doznają w wykonywaniu funkcyi swej misyi przeszkód ze strony Ottona á Pleyer, który z nimi przybył dla nauki języka.

Oryginał papierowy wraz z innymi aktami, dotyczącymi tej misyi w Archiwum prymasowskiem w Ostrzyhomiu pod sygn. fasc. 28 nr. 286. [J. P.]

594. 1694, 12. III, Kołoszwar.

Zeznania 129 świadków, złożone przed notaryuszem i pisarzem tabuli siedmiogrodzkiej w sprawie Pawła Szembeczkiego, szklarza, Polaka, któremu w czasie jarmarku w Maros-Vásárhely zabrał gwałtem Michał Teleki de Szek wóz ze szkłem polskiem [»cristallos polonicos, pulchra vitra polonica«], nic zań nie zapłaciwszy.

Kopia z XVIII w. w Archiwum hr. Teleki w Maros-Vásarhely pod sygn. Missil. 288/289. [S. Z.]

595. 1694, 27. VI, Lwów.

De Polignac dziękuje nieznanemu adresatowi za wysłanie listu.

Oryginał papierowy, z 2 kart złożony, w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Törzsgyüjt 1694. U dołu pierwszej strony notatka »D. Sigismundo Siculo«.

Tamże inny list Polignac'a do nieznanego adresata z daty Żółkiew 22. V, 1694. [J. D.]

596. 1695, 5. V, Szczawnica bańska

Prośba Jerzego Posch o pozwolenie przywozu polskiego ołowiu.

W Archiwum m. Bystrzycy bańskiej pod sygn. fasc. 950 nr. 80. P. też fasc. 302 nr. 39. [J. P.]

597. 1696, 14. V, Königswald.

Achacy Taszycki donosi gminie unitaryańskiej w Kołoszwarze, że na razie nie może wypłacić jej części legatu, którego się domagała.

Oryginał papierowy w Archiwum parafii unitaryańskiej w Kołoszwarze pod sygn. fasc. XXXI nr. 1. [J. D.]

598. 1699, 23. VIII, Kampolung.

Aleksander Dawidenko, »rothmagister« króla polskiego, donosi »generalissimo duci terrae Ungariae« o walkach z Turkami, a mianowicie z sułtanem Muradynem koło Kamieńca.

Kopia papierowa w Archiwum hr. Teleki w Maros-Vásárhely pod sygn. Ujrendezés 3029 a/2. [J. P.]

599. 1708, 9. II, Buczacz.

Stefan Potocki, strażnik wielki koronny, pozwala Szymonowi Urban z Siedmiogrodu, udającemu się przez Skole do księcia Franciszka Rákoczego, na wolny wyjazd i powrót.

Oryginał papierowy w Muzeum siedmiogrodzkiem w Kołoszwarze pod sygn. Törzsgyüjt. 1708. [J. D.]

600. 1710, 22. II, b. m.

Achacy Taszycki z Lucławic oświadcza gminie unitaryańskiej w Kołoszwarze, że w r. 1695 wypłacił Janowi Gejzanowskiemu 60 czy 80 dukatów, a Krzysztofowi Zagórskiemu i Stanisławowi Głazowskiemu 6000 talarów. Donosi też, że za namową Kmitowej postanowił zapisać jeszcze 8000 talarów dla eksulantów polskich na Węgrzech.

Oryginał papierowy w języku niemieckim w Archiwum parafii unitaryańskiej w Kołoszwarze pod sygn. fasc. XXXI nr. 2. [J. D.]

601. 1710, 8. VII, Gryzla.

Achacy Taszycki przesyła superintendentowi unitaryańskiemu w Kołoszwarze zapis 8000 talarów, w połowie dla braci polskich a w połowie dla węgierskich.

W Archiwum Status Unitariorum w Kołoszwarze pod sygn. E. 14.

Kopia w Archiwum parafii unitaryańskiej w Kołoszwarze pod sygn. fasc. XXXI nr. 3. [J. D.]

602. 1710, 28. VIII, Kołoszwar.

Michał Almásy, superintendent unitaryański donosi Achacemu Taszyckiemu, że przyjmuje zapis.

Oryginał papierowy w Archiwum parafii unitaryańskiej w Kołoszwarze pod sygn. fasc. XXXI, nr. 4. [J. D.]

603. 1710, 13. IX, Kołoszwar.

Starsi gminy unitaryańskiej w Kołoszwarze donoszą Achacemu Taszyckiemu, że list jego z 22. II odebrali 25. III, a list z 8. VII aż 28. VIII. Wysłali doń list 14. VI, ale z drugiego listu jego wnoszą, że go nie doszedł. Zaznaczają przykre położenie gminy i opisują zarządzenia, jakie poczynili dla zabezpieczenia jej majątku.

Brulion w Archiwum Status Unitariorum w Kołoszwarze pod sygn. E. 15.

Tamże inne akty, dotyczące późniejszych losów legatu pod sygn. E. 16, 17, 19. [J. D.]

604. 1710, 16. IX, b. m.

Achacy Taszycki informuje superintendenta o warunkach wypłaty swego zapisu.

Współczesne tłómaczenie węgierskie w Archiwum parafii unitaryańskiej w Kołoszwarze pod sygn. fasc. XXXI nr. nr. 5. [J. D.]

605. [1710] b. r. b. d., b, m.

Gmina unitaryańska 3 nacyi polskiej, węgierskiej i saskiej dziękuje Achacemu Taszyckiemu za zapis.

Kopia współczesna w Archiwum parafii unitaryańskiej w Kołoszwarze pod sygn. fasc. LXXI nr. 6. [J. D.]

606. 1711. 12. VIII. Soldin.

Achacy Taszycki donosi Michałowi Simonowi, że posyła mu dwa tysiące kilkaset talarów. Prosi o pokwitowanie i przyrzeka przysłać większą sumę za pół roku.

Kopia z XVIII w. w Archiwum parafii unitaryańskiej w Kołoszwarze pod sygn. fasc. XXXI, nr. 7. A. [J. D.]

607. 1711, 10. IX, Wiedeń.

Michał Simon kwituje Achacego Taszyckiego z odebrania 2728 imperyałów.

Kopia z XVIII w. w Archiwum parafii unitaryańskiej w Kołoszwarze pod sygn. fasc. XXXI, nr. 7 B. [J. D.]

608. 1711, 15. IX, Wiedeń.

Skrypt księcia Michała Apaffiego na 4000 florenów, które pożyczył mu Michał Simon z legatu Achacego Taszyckiego dla gminy unitaryańskiej.

Kopia z XVIII w. w języku węgierskim w Archiwum parafii unitaryańskiej w Kołoszwarze pod sygn. fasc. XXXI, nr. 7 C.

Drugi egzemplarz pod sygn. fasc. XXXI. nr. 10. [J. D.]

609. 1711, 23. IX, Wiedeń.

Michał Simon i Franciszek Dimień przesyłają gminie unitaryańskiej w Kołoszwarze kopię aktów nr. 606—608.

Oryginał papierowy w Archiwum parafii unitaryańskiej w Kołoszwarze pod sygn. fasc. XXXI, nr. 9.

Tamże pod nr. 11—37 znajdują się akty dotyczące dalszych losów legatu Taszyckiego aż po r. 1808. [J. D.]

610. 1711, 23. IX, Deltzig Hammer.

Achacy Taszycki, bachmistrz bocheński, donosi [gminie unitaryańskiej w Kołoszwarze], że do 3000 talarów, przesłanych dla niej na ręce Simona, dołącza jeszcze 7000 talarów, które są złożone »in curia Stettinensi«. Określa szczegółowo cel oraz termin wypłaty tej sumy.

Oryginał papierowy [z kopią] w Archiwum parafii unitaryańskiej w Kołoszwarze pod sygn. fasc. XXXI, nr. 8. [J. D.]

611. 1712, 21. I, Deltzik.

Achacy Taszycki powtarza i określa bliżej swój legat dla gminy unitaryańskiej w Kołoszwarze.

Kopia w dwu egzemplarzach w Archiwum parafii unitaryańskiej w Kołoszwarze pod sygn. fasc. XXXI, nr. 8.

Tamże w fasc. X i XXXII szereg aktów, dotyczących kołoszwarskiego polskiego kościoła unitaryańskiego w w. XVIII. [J. D.]

612. 1715, 17. IV, Berlin.

Samuel Crellius poleca kościołom unitaryańskim Michała Piseckiego, powracającego do Siedmiogrodu.

Oryginał papierowy, opatrzony pieczątką sygnetową w Archiwum Status Unitariorum w Kołoszwarze pod sygn. fasc. III, nr. 84. [J. P.]

613. 1716, 14. XII, Kołoszwar.

Jan Kmita, Adam Gejzanowski, Daniel Bogucki, Paweł Augustinowicz, Tobiasz Arciszewski i Stefan Trochimowicz, imieniem kościoła polskiego w Kołoszwarze wyrażają żal braciom pruskim, że zbór kozinowski został osierocony i wymieniają kandydatów na opuszczony urząd.

Kopia w Archiwum Status Unitariorum w Kołoszwarze bez sygnatury. [J. P.]

614. 1721, 15. VII, »Cosinovie«.

Tobias Wilcovius, Samuel de Domaraczky, Samuel Stano, Andreas Morstin i Samuel Concius, unitaryusze, pozostający w Polsce, korzystając ze sposobności, przesyłają unitaryuszom polskim w Kołoszwarze pozdrowienie przez Andrzeja Wyszowatego i zachęcają ich do wytrwałości w wierze.

Oryginał papierowy z pieczątką sygnetową w Archiwum Status Unitariorum w Kołoszwarze pod sygn. fasc. III. 79. [J. P.]

615. 1721, 15. VII, »Cosinoviae.

Tobiasz Wilcovius donosi Michałowi Almasi, superintendentowi kościołów unitaryańskich w Siedmiogrodzie, że brat Wiszowatius, ukończywszy studya, powraca do Siedmiogrodu. Pozdrawia Desfalviego i Samuela Biró, jeśli żyją.

Oryginał papierowy w Archiwum Status Unitariorum w Kołoszwarze, bez sygnatury. [J. P.]

616. 1726, 12. III, Kołoszwar.

Kuratorowie kościołów unitaryańskich, polskiego i węgierskiego, wysyłają Jana Gejzanowskiego dla studyów za granicę i, przeznaczając mu 250 flor. węg., zalecają odwiedzić ojczyznę; w tym celu polecają go unitaryuszom w Polsce. Jako starsi

gminy polskiej podpisani: Jan Kmita, Stefan Trochinovius, Paweł Augustinovics, Jan Szalonovics oraz dyakon tegoż kościoła, Adam Gejzanowski.

Oryginał papierowy z własnoręcznymi podpisami i pieczątkami sygnetowymi kuratorów w Archiwum Status Unitariorum w Kołoszwarze pod sygn. fasc. III 57. [J. P.]

CZĘŚĆ II

RĘKOPISY

Rękopisy, o których mówimy w niniejszem sprawozdaniu, podzieliliśmy na dwie części, umieszczając w pierwszej takie, w których znajdują się choćby przypadkowe i ułamkowe wiadomości do dziejów Polski, a do drugiej zaliczając takie rękopisy, które nie zawierają wprawdzie żadnych bezpośrednich wiadomości historycznych, ale które bądź powstały w Polsce, bądź też kiedyś w Polsce się znajdowały. Ekspedycya zwróciła bowiem baczną uwagę na takie rękopisy i pilnie szukała w najobojętniejszych nawet kodeksach z kazaniami i szkolnemi kopiami pism ojców kościoła i innych, rozpowszechnionych w średniowieczu, autorów za luźnemi na marginesach i okładkach umieszczonemi notatkami, mogącemi zaświadczyć, że dany rękopis albo w Polsce został napisany albo też stanowił własność Polaka Zestawienie takich rękopisów, nie tylko z bibliotek krajowych, ale i z dalekich stron, odtwarza zakres pomników literatury, w Polsce znanych, czytywanych i kopiowanych, przez co rzuca światło na poziom cywilizacyjny kół, które się w Polsce zajmowały książkami i czytaniem, ponadto zaś naprowadza na ślady, jakiemi drogami, w jakim stopniu i z jakim zasobem intelektualnym kultura polska przenikała do sąsiednich krajów. Zebrane więc w drugiej części niniejszego działu wiadomości stanowią w każdym razie wartościowy przyczynek do historyi cywilizacyi polskiej w wiekach średnich.

A.

Rękopisy zawierające materyały do dziejów Polski.

1. Gyula Fehérvár. Bibl. Batth. nr I 55 (dawna sygn. L_5 IV 1). Fol. pergaminowy, z w. XV, liczący kart numerowanych 43, oprawny w skórę z końcem w. XVIII, na grzbiecie napis: »Privilegia«. Na 1 karcie napis: »Incipiunt Previlegia ordinis fratrum Theutonicorum Iherosolimitanorum«.

K. I: Rozpoczyna zbiór zatwierdzenie jego przez »Iulianus miseratione divina sancte Romane ecclesie diaconus cardinalis in Germania apostolice sedis legatus« (za pontyfikatu Eugeniusza IV).

K. I⁰: In nom. dni Amen. Nos frater Evirhardus de Horenstein hospitalis B. Marie theutonicorum Ierosolimitan. per Alamaniam et Ytaliam magister et preceptor.... Datum et actum in castro nostro Horneck Herbipolensis dioc. Anno a nativitate dni millesimo quadringentesimo vicesimo quarto, indic. secunda, mensis Augusti die duodecima, hora terciarum vel quasi.

Następnie idą przywileje w porządku chronologicznym od r. 1216. Honorius episcopus etc... Datum Rome apud s. Petrum XIIII Kal. Ian. pontific. nostri anno primo. Dokumentów jest ogółem 110.

Kończy cały zbiór: »Forma absolutionis edita per magistrum Iohannem de Lignano. ubi absolvitur a pena et culpa«. Expl.: »In nomine patris et filii et spiritus sancti Amen«.

Na marginesach znajdują się współczesne dopiski zdań i słów, opuszczonych w tekscie.

Opis w katalogu Variu str. 221—222 pod nrem 207. [J. P.]

2. Gyula Féhérvár. Bibl. Batth. nr. I 104 (dawna sygn. L_5 III 28). Quarto, pergaminowy, oprawny w tekturę, obciągniętą pergaminem z obramieniami złotemi, karty nienumerowane.

Obejmuje zatwierdzenie przywilejów Zakonu krzyżackiego pochodzące od Petrus de Vinentia Dei et apostolicae sedis gratia episcopus Cesenatensis curiae camerae apostolicae et generalis auditor ad strenui et religiosi viri dni Conradi Stawchwich, commendatoris provincialis.... Austriae, ordinis militiae b. Marie Theutonicorum Hierosolimitanorum principalis, a potwierdzone przez Julianus miseratione divina sancti Angeli s. Romanae ecclesiae diaconus cardinalis, in Germania apostolicae sedis legatus.

Opis kodeksu w katalogu Variu pod nrem 207 str. 221. [J. P.]

3. Budapest. Nemzeti Muzeum. Cod. lat. med. aevi Nr. 260. Folio, 303×217 mm papierowy, z w. XV, pisany kilku rękami, składający się z kilku zszytych seksternów. Oprawa współczesna, w deski powleczone białą skórą, z ornamentem geometrycznym; na oprawie napis ręką współczesną: Formulare quoddam. Przeważają z początku dokumenty z czasów Zygmunta Luksemburczyka. Wśród nich kilka, dotyczących dziejów polskich.

K. 8′—9′: Copia legacionis misse ab Electoribus Imperii Regi Polonie, z daty Norymberga, 26. VII, 1422, wydrukowana w Codex epistolaris saeculi decimi quinti t. I cz. 1 nr. 55 str. 53.

K. 11—12: Odpowiedź Władysława Jagiełły na ten list Elektorów z daty Wolborz 12. VII, 1422, wydrukowana w Codex epistolaris Vitoldi ed. Prochaska, str. 1068, nr. 43.

K. 12: Copia litterarum ipsis Electoribus per Alexandrum ducem directarum. Drohiczyn, 10. VII, 1422. Druk: Cod. epist. Vitoldi, str. 1067, nr. 42.

K. 12′—13′: Copia litterarum per Barones Regni Hungarie z końca maja 1422. Umieszczony tu list obejmuje zarówno fragment, ogłoszony przez Prochaskę w Cod. epist. Vitoldi, nr. 1011 str. 553, oraz uzupełnienie jego, dane przez Lewickiego w Cod. ep. saeculi decimi quinti, II nr. 112 str. 147. Por. Lewickiego Index actorum saec. XV nr. 1203.

K. 14: Supplicatio ex parte Vitoldi ducis ad dominum Papam, Troki, 5. III, 1422. Druk: Fr. Palacky. Urkundliche Beiträge zur Geschichte des Hussitenkrieges vom J. 1419 an. I Bd Prag 1873, nr. 172 str. 186 i nast. Regest w Cod. ep. Vit. nr. 995.

K. 14—14': List pap. Marcina V do Witolda, z daty Rzym, 21. III, 1422. Druk: Palacky, Beiträge I, nr. 188 str. 206 i nast. i Caro, Liber cancell. Stan. Ciołek II. nr. 109 str. 179. Regest: Cod. ep. Vit. nr. 1009.

K. 15. List pap. Marcina V do cesarza Zygmunta z daty 21. III, 1422. Druk: Palacky, Beiträge I nr. 186 str. 203 i nast. Regest: Cod. ep. Vit. nr. 1007.

K. 15—15': List pap. Marcina V do biskupów prowincyi gnieźnieńskiej, adresowany do Konrada, biskupa wrocławskiego. Data: Rzym, 14. V, 1422. Druk: Palacky, Beiträge I nr. 184 str. 199 i nast. Regest: Cod. ep. Vit. nr. 1004.

K. 16: List pap. Marcina V do Władysława Jagiełły, z daty Rzym, 21. V, 1422. Druk: Palacky, Beiträge I, nr. 187 str. 205 i nast. Regest: Cod. ep. Vitoldi nr. 1008.

K. 19—60': Dokumenty, odnoszące się do dziejów i działalności Soboru Konstancyeńskiego.

K. 69—189': Formularz, zawierający formuły, dotyczące stosunków prawno-kościelnych. [S. Z.]

4. Budapeszt. Nemzeti Muzeum. Codex lat. med. aevi nr. 124. Octavo, 220×146, papierowy, z w. XV, kart 16. Napis ręką z w. XIX: »Bartfensis S. R. Civitatis Protocollum judiciale concivilitatis et poenalitatum. A. 1432—1447. Cod. saec. XV.«

K. 2: Petrus Pancraczer, de Nova Civitate penes Cracoviam suscepit jus civile feria sexta inter octavas nativitatis Marie [= 12 września 1432].

K. 3: Item super eodem termino [a. dni 1433 feria sexta post octavas Epyphanie Dni = 16 stycznia] determinata est causa ratione trium marcarum polonicalium Pauli de Gebholcz et relicte Georgii Goldemutcz, ita quod Paulus conqueritur super eam de dicta pecunia.

K. 4': Matis Kauffman de Becz suscepit ius civile feria quinta proxima post Mathei [= 24 września 1433] et promisit servare consuetudines civitatis eisque obedire.

K. 5': Paulus Schadek de Smigrog suscepit ius civile feria 3 in die Anthonii [= 17 stycznia 1436], promisit laudabiles consuetudines civitatis observare et in anno hereditatem locare. Fideiussor Lucacus.

K. 6': Feria tercia post octavam Egidii [= 10 września]

1437. Nostro magno in iudicio coram nobis venientes providi et sagaces viri Martinus Rulanth, Paulus Gerber omnes eorum causas et dissentiones et lites, quas habuerunt protunc, complacuerunt finaliter et concordarunt, ita quod Paulus Gerber in Becz debet consequi 4 flor. auri et unum debet dare Martino prenominato et debet eos consequi ex parte Martini super eo, qui fert vitra.

K. 9′: Nicolaus Czypser suscepit ius civile feria sexta post Johannis (1438).

K. 10: De anno XXXVIII. Item Czarni Micola de Beycz suscepit ius civile in die sancti Thome apostoli [= 21 grudnia 1438], pro quo fideiusserunt Caspar Golcswab, Augustinus Zusmunc et Nicolaus antiquus rectores scholarum de Beycz, protunc notarii civitatis tali condicione quod debet intrare civitatem octo diebus ante Carnisbrevium et ibi cohabitare anno et die sub pena XXX marc. argenti.

De anno XXXIX. Item Niclos Weyneyntlande linifex de Crosna acquisivit ius civile in octava Epiphanie Dni [= 13 stycznia 1439], pro quo fideiusserunt Stephan Monch, Close, Mennel et Martinus linifices.

Item Schymko filius Husmanni, civis de Beycz, acquisivit ius civile feria sexta post Quasimodo geniti [= 17 kwietnia 1439]; fideiussores pro eo Close, Mennel, Langmatus, Michel Lode.

K. 15′: Item Nicolaus Bewtler de Cracovia arestavit omnia bona Deker, que habet sub Paulo Jawer et Banthosch Walach, ita quod ipse sit quietandus in ordine (bez daty). [S. Z.]

5. Gyula Féhérvár. Bibl. Batth. nr. II 150 (dawna sygnatura H_5 IV 9). Quarto 215×147, papierowy, niepaginowany, złożony z kilku zeszytów, pisanych rozmaitemi rękoma, w jedną lub dwie kolumny, gdzieniegdzie karty niezapisane, gdzieniegdzie wszyte mniejsze kartki; wszystkie części pochodzą, jak świadczy pismo, oraz porozrzucane w różnych miejscach daty, z w. XV. Oprawa w deski drewniane, na grzbiecie i do połowy okładek powleczone skórą, z ornamentem wyciskanym.

K. 1′: Liber fraternitatis 24 plebanorum legatus per dnum Martinum de Aranyatth.

1. *a)* Bartholomei Brixiensis Brocarda iuris canonici (por. Schulte, Gesch. d. Quellen u. d. Litteratur d. canon. Rechtes,

II. str. 84) pisane ręką w. XV w dwie kolumny i kończy się: Explicit Summa Brocardi 1476.

b) Traktat zatytułowany: Hic ponuntur regule iuris civilis, secundum quod continentur in ff. (= Digestis) . . : , pisany tą samą, co poprzedni, ręką.

2. Następują pisane inną ręką, ale również z w. XV, interpretacye rozmaitych rubryk ze zbiorów prawa rzymskiego i kanonicznego:

a) Capitulum Relatum sub rubrica de testamentis situatum (= c. 11 X 3, 26). Hoc dicitur in Summa...

b) V. Testamentum divino ac humano iure privilegiatum ab ipso, qui testari potuit ad pias causas legitime factum [an] ex causa peticionis vel exheredacionis veri heredis possit viciari et in iudicio dumtaxat ecclesiastico causa ipsa debeat pertractari. Ad cuius questionis partis...

c) Ecclesie militantis constitucio penam excommunicacionis, interdicti vel suspensionis pro crimine racionabiliter infligens occultum criminosum liget et astringat. Pro huius questionis veritate...

d) In nomine Ihesu Christi eiusque illibatissime matris virginis Marie, amen. In actu presenti repetiturus c. Quintavallis sub rubrica de iure iurando situatum (= c. 23 X 2, 24) morem diutissime in hac preclara facultate observatum tenens, quatuor facienda censui...

e) V. Arbitramentum quantumcumque iniquum, per iuramentum de eo observando sponte firmatum possit reduci ad arbitrium boni viri absque nota periurii. Ad cuius quidem questionis partes...

f) Quare sentencia arbitri non reducitur ad arbitrium boni viri...

g) Krótkie notaty po kilka lub kilkanaście wierszy.

h) In exposicione arboris consanguineitatis plurimi laboraverunt, similiter circa arborem affinitatis, diversique diversas lecturas ediderunt...

Do tych traktacików robione są inną ręką notatki na marginesach, nadto na końcu traktatu, wymienionego pod literą *d)*, uwaga: Pro clariori intelligencia horum, que dicta sunt in huius capituli repeticione moneo hanc questionem; podobna uwaga po traktaciku pod lit. *b)*.

3. Inna ręka, z w. XV.

Quamvis pya miseracione rex pacificus disposuit sibi subditos fore pudicos, pacificos et modestos, effrenata tamen cupiditas pacis emula, mater litium, inter iurgiorum tot quottidie nova litigia generat, ut nisi iusticia conatus eius reprimeret sua virtute et questiones eius implicitas explicaret, abusus litigiorum ius humani extingueret generis et dato libello repudii extra mundi terminos concordia exularet. Ideo cum summum bonum sit in hac vita iusticiam colere et ius suum cuilibet tribuere XII 9. II »Cum devotissimam« (c. 8 C. XII q. 2), nonnullorum precibus devictus tractare aliqua de processu iudiciario, Deo auxiliante, preconcepi, ut noticia in iudiciis procedendi habita aliqualiter sciatur ius suum unicuique attribui, alterum non ledi, ac ut per hoc humana coerceatur audacia et nocendi facultas ut IIII di »Facte sunt autem leges« (= c. 1 D. IV).

Następuje w szeregu ustępów:

Sequitur capitulum primum de citacione.
Sequitur de libelli oblacione.
Sequitur de litis contestacione.
Sequitur de iuramento calumpnie.
Sequitur de pena iurare nolentis.
Sequitur de sentencia.
Sequitur de iudicibus.
Sequitur de exceptionibus.
Sequitur divisio exceptionum.
Capitulum de excepcionibus dilatoriis.
Sequitur de replicacionibus.

krótki wykład procesu kanonicznego, podający ogólne zasady prawa procesowego, z odwoływaniem się, nie nazbyt wszakże częstem, do Corpus iuris canonici i civilis. Zmienia się w tym punkcie charakter utworu, kończy się dogmatyczny wykład zaczyna zaś zbiór formuł procesowych.

Sequitur de concipiendis seu formandis excepcionibus. Et prima contra iurisdiccionem delegati. — Coram vobis ven[li] viro dno Sta. cantore ecclesie Cracov., Johannes de G. procurator nobilis A. de C. diocesis Gneznen. citra approbacionem iurisdictionis vestre personaliter comparens protestatur, quod in iuris-

dictionem vestram, si quam forte in prefato nobili A. pretenditis, vigore cuiusdam pretensi rescripti apostolici...

Notarius autem sic scribat. Sub anno dni M°CCCC°XXVII die Iovis prima mensis Julii[1]) N. procurator P. plebani de Q. prout in actis habetur oblata citacione legitime executa...

Sequitur tenor raplicacionum, de quibus supra.

Sequitur tenor articulorum pro parte rei etc.

Tenor articulorum pro parte actoris, de quibus supra.

Sequitur officium notarii

Interlocutoria, de qua supra.

Tenor responsionum.

Sequitur produccio testium.

Tenor interrogatoriorum, de quibus supra.

Examen ą testibus conscriptum per notarium.

Sequitur examen alterius partis.

Interlocutoria, de qua supra.

Sequitur appellacio, de qua supra.

Sequuntur exceptiones, de quibus supra.

Sequuntur exceptiones, de quibus supra.

Sequitur primus articulus excepcionum. In primis siquidem ponit, asserit et dicit et, si negatum fuerit, probare intendit, quod predictus P. plebanus de Q., Cracov. dioc. fuit et est vester filiaster, domine Cantor, progenitus ex strenuo milite dno Czolkone, camerario Sandomir., fratre vestro, quem eciam Petrum tamquam consanguineum speciali affeccione et caritate prosequimini....

Replicaciones, de quibus supra.

Sequitur appellatio, de qua supra. — .... Et partibus discordantibus ex officio assignavit (scil. Cantor Crac.) pro arbitris vener. dnos T. de Chroberz et Jacobum de Zaborowo decretorum doctores, prefigendo....

Sequitur subdelegatio, de qua supra. S., cantor ecclesie Crac., iudex commissarius cause et partibus infrascriptis per Sanct^{mum} in Christo patrem et dominum, dnum Martinum divina providentia papam quintum specialiter deputatus, venerab. viris dnis T. de Chroberz et Jacobo de Zaborowo decretorum doctoribus salutem in dno....

---

[1]) W r. 1427, dzień 1 lipca przypada na wtorek, a nie wczartek.

Sequitur alter actus. Sub a. Dni millesimo CCCC°XXIII die lune IIII mensis Septembris [1]. In Collegio Canonistarum in caminata ven. dni Thome de Chroberz, decretorum doctoris, Johannes de K. procurator nobilis A. de G. et P. de B. notarii imper. auctor. ven. dni S. Cantoris personaliter constituti...

Interrogatoria, de quibus supra.

Interlocutoria, de qua supra, habens vim.

Sequitur subscriptio iudicis.

Sequitur appellatio, de qua supra.

Declarationes expensarum, de quibus supra.

Libellus convencionalis, de quo supra. — Coram vobis vener. viro dno Andrea archidiacono et officiali Crac., Paulus de C. procurator et nomine procuratorio discr. dni M.[artini] rectoris ecclesie parochialis s. Michaelis in L[ublin] oppido dioc. Cracov. suo et ecclesie sue nominibus contra et adversus discr. dnum S.[ilvestrum] rectorem ecclesie parochialis s. Petri in Sandomiria dicte dioc. Cracov. et contra quamcumque aliam personam pro ipso vestro in iudicio legitime intervenientes gravi cum querela proponit et dicit .... (skarga o dziesięciny z wsi G., do których mimo, że z prawa należą do proboszcza kośc. św. Michała, rości sobie pretensye proboszcz sandomierski i stawia przeszkody proboszczowi lubelskiemu przy ich pobieraniu [2]).

Libellus convencionalis articulatus super eadem materia.

Exceptiones, de quibus supra.

Replicationes, de quibus supra.

Libellus reconventionalis, de quo supra.

---

[1]) W r. 1423, dzień 4 września przypadał na sobotę. Sprawdzone daty, rozrzucone w rozmaitych miejscach formularza, wykazują taką samą niedokładność.

[2]) Wsi, któraby się zaczynała na G, a opłacała dziesięciny jednemu z dwóch wymienionych w skardze kościołów, nie zna Długosz (p. Lib. Benef. II str. 536—539 i 311—314). Marcin był proboszczem u ś. Michała w Lublinie w latach 1424—1433 (Wadowski, Kościoły lubelskie, Kraków 1907, str. 107); archidyakon krakowski Andrzej to niewątpliwie Andrzej z Kokorzyna. Szczegóły te nie są bez wagi dla rozwiązania pytania, czy formuły, dalej przytoczone, a dotyczące tego procesu, są reprodukcyą autentycznych aktów procesowych, czy też są pochodzenia sztucznego zupełnie, szkolnego lub kancelaryjnego, co jest prawdopodobniejsze.

Articuli pro parte Martini actoris.
Articuli super reconventionali libello.
Responsiones Pauli in scriptis, de quibus supra.
Interrogatoria, de quibus supra.
Testes Silvestri pro prima dilatione.
Item testes Silvestri pro secunda dilatione.
Testes Martini pro secunda dilatione.
Exceptiones, de quibus supra.
Tenor replicationum, de quibus supra.

Positiones et articuli, de quibus supra. Powód Marcin powołuje się na tenor przywilejów, unius dotationis Ser[mi] principis Boleslai, olim Regis Polonie et alterius rev[di] in Christo patris dni S[tanislai] quondam episcopi Cracov.; dalej przytoczone są dokumenty: króla (z datą: Datum et actum in castro nostro Lublinensi et in Lublin sub a. dni M°CI in festo S. Michaelis archangeli etc.) i biskupa Stanisława (z datą: Datum et actum Cracovie in castro et ecclesia predicta Cracov. in loco capitulari ante thezaurum dicte ecclesie sub a. dni M°CI, X die mensis Novembris in festo s. Martini confessionis dni gloriosi)[1]).

Exceptiones, de quibus supra.
Replicationes, de quibus supra.
Sententia diffinitiva, de qua supra.
Apostoli reverentiales, de quibus supra.
Secunda instantia.
Sequitur actus petitionis citationis a iudice.
Exceptiones, de quibus supra.
Interlocutoria, de qua supra.
Libellus conventionalis apellantis, de quo [supra].
Libellus conventionalis, de quo supra.

---

[1]) Obydwa te dokumenty nie są oczywiście autentyczne; przy dokładnem badaniu całego formularza należałoby zbadać, czy są one roboty autora formularza, a zatem szkolnej albo kancelaryjnej, czy też jako fałszerstwa były użyte w toku procesu; to drugie pytanie odpadłoby, gdyby się okazało, na co już w poprz. uwadze wskazałem, że procesu takiego wcale nigdy nie było. Ciekawe jest, że takich nazwisk używano i ten szczegół może mieć pewne znaczenie dla dziejów wykształcenia u nas w w. XV. Nie tkwi tu bowiem ani cień tradycyi historycznej, skoro tradycya nawet najstarsza (Długoszowa) wiąże fundacye kościoła ś. Michała w Lublinie z Leszkiem Czarnym (p. W a d o w s k i, Kościoły lubelskie, str. 102—103).

Articuli Martini plebani in L[ublin], de quibus supra.
Articuli Silvestri, de quibus [supra].
Exceptiones, de quibus supra.
Replicationes, de quibus supra.
Interlocutoria, de qua supra.
Responsiones Silvestri, de quibus [supra].
Responsiones Martini, de quibus [supra].
Articuli, de quibus [supra].
Sententia, de qua supra.
Apostoli reverentiales ad Sedem apostolicam.

Inną ręką: Instrumentum consensus sub bona forma conceptum.

Pomnik literacki, tutaj opisany, zasługuje na dokładniejszą uwagę. Składa się z dwóch części, pierwsza obejmuje krótki, sumaryczny wykład procesu kanonicznego, ma więc charakter zupełnie teoretyczny. Część druga natomiast nosi wybitną cechę praktyczną. Jestto formularz, ale innego typu niż dotychczas opisane i znane nauce. Ten bowiem formularz przedstawia wszystkie po kolei stadya kanonicznego przewodu procesowego, obejmuje nie tylko formuły pism, ale wzory protokolarnego notowania zeznań świadków i t. p. Wynika stąd, że formularz ten nie tylko był zastosowany do potrzeb kancelaryjnych, ale że miał spełnić pewne cele dydaktyczne, nauczyć przedstawić dokładnie wszystkie stadya procedury. Otóż ta właśnie cecha wyróżnia go od znanych formularzy, które zawierają w sobie formuły najrozmaitszej treści i przeznaczone są tylko do praktyki kancelaryjnej. W tej części można jeszcze dalej poprowadzić dystynkcyę. Aż do ustępu »Declarationes expensarum« włącznie jest przedstawione postępowanie procesowe, mające za przedmiot zarzut niewłaściwości sądu; proces obraca się zatem około formalnych wymogów procesowych. Od tego punktu ciągnie się szereg formuł i aktów sądowych w procesie między dwoma proboszczami o prawo pobierania dziesięcin. Tok procesowy przedstawiony jest od skargi aż do apostołów, towarzyszących apelantowi do najwyższej instancyi, do Stolicy apostolskiej, poprzez wszystkie procesowe stadya, z wszystkimi zarzutami, excepcyami, dowodami pro i contra, przesłuchiwaniem świadków i t. p. Cel dydaktyczny jest widoczny w tym tak jasnym i metodycznym podziale i ugrupowaniu treści.

Wszystkie nazwiska są polskie lub do Polski dostosowane, treść z natury rzeczy bezbarwna, zwłaszcza w pierwszej części formularza. Brzmienie nazwisk niczego jednak nie może dowodzić, gdyż nazwiska mogły być wstawione do pomnika obcego. Dlatego dzisiaj nie odważam się zdania swego o pochodzeniu tego pomnika w formie stanowczej wypowiedzieć. Nie umiem odprowadzić tych formuł do źródeł analogicznych w powszechnej literaturze prawa kanonicznego, w której proces szczególnie troskliwie był opracowywany, a bez dokładnych badań w tym kierunku, nie można nic stwierdzić. Dalej należałoby odszukać w księgach konsystorskich, czy niema w nich wzmianki o procesach, służących za temat dla owych formuł. Szłoby o wykazanie, czy formuły tutaj podane opierają się na jakichś konkretnych dokumentach procesowych, czy też są czysto teoretycznego pochodzenia. Te wszystkie okoliczności sprawiają, że pomnik ten tylko opisałem, odkładając jego dokładną analizę i szczegółowe zbadania do chwili, kiedy się odnajdzie choćby kilka formularzy procesowych tego typu.

W tym samym kwarternie wpisane inną ręką 3 formuły o treści również procesowej (Propositio verbalis in causa decimarum super possessorio sive spoliacione, In causa iniuriarum. Summaria verbalis, trzecia bez napisu).

4. Ręką w. XV, pismem dużem, kaligraficznem wpisany traktat, na którego końcu umieścił pisarz czerwonym atramentem wyrazy: »Allanus minor Katherine de hā«. Jest to prozaiczne streszczenie dzieła Alana z Lille (t. zw. de Insulis) († 1202) »Anticlaudianus sive de officio viri in omnibus virtutibus perfecti carmen hexametricum libris IX«, wydrukowanego w Migne'a Patrologia. Series latina, t. CCX.

Na ostatniej stronnicy zeszytu krótki tekst czeski.

5. Inną ręką z w. XV, pismem nieładnem, bez wszelkich ozdób, traktat zatytułowany: Iste est libellus rev[di] dni mgri Henrici de Cracovia contra mgrum Johannem Hus. Iste tractatulus seu libellus est formatus per vener. mgrum Henricum Cracoviensem, doctorem sacre scripture et rectorem universitatis collegii Cracoviensis nec non constudentem mgri Johannis Huz Parisiis ad emendacionem eiusdem Johannis Huz et confusionem mgri Viklef, Marcii, Dionisii, Jeronimi studentum Parisiensium, hereticorum pravorum ac omnium suorum compli-

cium sequencium videlicet Bohemorum, Hussitarum et Thaboritarum. Thema. Pro salutacione...

Kończy się: Explicit cirographus mgri etc. ... anno Dni M°CCCC° quadragesimo VI°.

Mistrza Henryka z Krakowa, któryby był rektorem Uniwersytetu Jagiellońskiego, wcale nie było w w. XV. Konfuzya dat najrozmaitszych jest bałamuctwem niewątpliwem i dziwnem w autentycznym traktacie. Dzieła takiego Henryka przeciw Husowi nie znalazłem w katalogach rękopisów biblioteki Jagiell.

6. Ręką znów inną z w. XV. »Magister in Israel et hec ignoras...« Jestto kazanie Jakóba z Paradyża, por. X. J. Fijałek, Mistrz Jakób z Paradyża, II (Kraków 1900) str. 204. Zapewne i inne kazania tego zbiorku: Sermo de Spiritu sancto ad clerum, zaczynające się od słów: »De excellentissimo dono super omnia..« i kazanie nie zatytułowane, zaczynające się od słów: »Eterna videlicet que ineffabilis est« (o ile to jest początek?), tego samego są autora.

7. Następuje inną znów ręką pisany zbiór kazań. Jestto, jak wypływa z rozrzuconych gdzieniegdzie wzmianek, »mgri Jacobi de Clara Tumba alias Mogila«, z zestawienia treści z opisem rękopisów kazań Pardyżanina do braci zakonnych, danym przez X. Fijałka w »M. Jakóbie z Paradyża« II str. 204 i z porównania tekstów z próbkami, w temże dziele na str. 205—206. Zbiór nauk do braci zakonnych t. zw. Collaciones, wygłaszanych w święta przez mogilskiego mnicha i krakowskiego profesora mistrza Jakóba z Paradyża. Zbiorek jest jednak niepełny, urywa się w środku kazania następującego po kazaniu na Boże Narodzenie.

8. Inną znów ręką z w. XV. Suma Johannis Caldrini doctoris decretorum de interdicto (p. Schulte, Geschichte der Quellen u. d. Litteratur d. canon. Rechtes. II, str. 250). Dodany inną ręką: Canon concilii Basiliensis de interdicto z r. 1432, 3 idus Februarii.

9. Regulae Cancellariae Marcina V, wydrukowane przez E. v. Ottenthala Regulae Cancellariae apostolicae. Die päpstlichen Kanzleiregeln von Johannes XXII bis Nicolaus V. Innsbruck 1888, str. 187—207 (kończy się na formule nr. 93). Dalej idą reguły kancelaryjne pap. Jana XXII (Ottenthal, str. 1—8), Benedykta XII (ibid. str. 9—10), Klemensa VI (ibid. str. 11), Innocentego VI (ibid. str. 12). Urbana VI (ibid. str. 14—25),

Grzegorza XI (zaczynają się od formuły nr. 35, ibid. str. 30—45), Urbana VI (zaczyna się od formuły nr. 5, ibid. str. 46—54), Bonifacego IX (reguły nr. 1—46, ibid. str. 55—67). Następują ustawy synodu Sieneńskiego, zaczynające się od słów (po intytulacyi): Sacrosancta Senensis Synodus Generalis... incipiens a fidei fundamento preter quod nemo potest aliud ponere... huiusmodi decreti execucionem efficacius provideri. — Item hec s. sinodus sentenciam dampnificacionis et condempnacionis in personam P. de Luna olim Bened. XIII. ..... in aliquo derogare. — Item quia in nonnulllis generalium Conciliorum convocationibus... ad gremium fidei orthodoxe. — Item quoniam propter negligenciam... non obstantibus quibuscunque.

Druk: Mansi, conciliorum amplissima collectio, XXIX, kol. 1060—1063.

Następuje jeszcze jedna formuła Marcina V z idus apr. a. VIII, której nie mogłem znaleść u Ottenthala.

10. Incipit summarium novarum decisionum Rote per vener. virum dnum Bertrandum de Arnassano utriusque iuris doctorem, apostolici pallacii causarum auditorem collectum.

11. Ręka z w. XV zdaje się ta sama, którą wpisano Nr. 8 i 9. Są to Statuta synodalne Wojciecha Jastrzębca, wydane na synodzie dyecezyalnym krakowskim w r. 1423, wydrukowane przez U. Heyzmanna w Starod. prawa polskiego pomnikach, IV (Kraków 1875) str. 63 i nast. Z porównania tekstu Heyzmanna i odmianek, które podaje z kod. jagiell. (kod. Bibl. Jag. Nr. 2658), wypływa wniosek, że tekst naszego kodeksu w pewnych szczegółach zbliża się do drukowanego, to znów do jagiellońskiego tekstu.

Na końcu już po dacie dodano: Sequitur constitutio Martini pape super excommunicatis, interdictis et suspensis vitandis: »Insuper ad vitandum scandala et multa pericula...« z r. 1418. Innem pismem, które spotykamy w nr. 2, umieszczone objaśnienie, zaczynające się od słów »Canon describitur sic...«

12. Tą samą ręką, co nr. 11. Dwie mowy. Pierwsza po inwokacyi Boga zaczyna się: »Ad subducendum errores ex falsis hereticorum dogmatibus uti verbo proposui, quod habetur Gen. XIII, leva oculos tuos...«; druga zatytułowana: Exhortatio super simplicem populum, zaczyna się od słów: »Karissimi oremus pro pace...«

13. Inną ręką z w. XV:

Ordo agendorum in sinodo.

Primo mane hora congrua congregatis omnibus sacerdotibus et beneficiatis in ecclesia superpiliciatis cum stolis fiat missa sollempnis. que per episcopum cum ministris et per cetum seu congregationem synodalem decantetur. Positis prius sedibus id est bancis de simplicibus asseribus in loco spacioso, qui capax est tantarum et tot personarum, qui asseres poterint ad alium usum et commodum converti absque dampno.

Infra missam post Credo fiat sermo ad clerum, qui sit talis. qui congruat condicioni vel ruditati audientium et sequenti die planior, et tercia die similiter fiat sermo brevior et planior quamquam fieri poterit. Magistri et doctores predicantes de hoc avisentur.

Finita missa Episcopus planeta seu casula deposita induat pluviale id est cappam et omnes canonici sui sint presentes. Et mitra pontificali deposita. genu flexo incipiat »Exaudi nos Domine, quoniam benigna est etc.«

Deinde Episcopus »Oremus«, diaconus dicat »Flectemus genua, levate«, Episcopus prosequatur orationem videlicet »Omnipotens, sempiterne Deus etc.«

Post collectam legantur Psalmi coratim videlicet »Dominus, illuminatio mea« [= Ps. XXVI], »Letatus sum in hiis« [= Ps. CXXI], »Ecce quam bonum et quam« [= Ps. CXXXII].

Post hec letania legatur per dominos et omnes flexis genibus respondeant »Ora pro nobis«.

In fine letanie Episcopus erectus convertens se ad clerum flectentem. tenens baculum, infulam, dicat benedicendo »Ut hanc congregacionem istam bene ┼ dicere digneris« ut in ordinali.

Post letaniam Episcopus dicat »Oremus«, deinde diaconus »Flectemus, genua. levate«, interius prosequatur Episcopus orationem «Da quesumus ecclesie«, ut in ordinali.

Post hec diaconus legat evangelium »Homo quidam peregre proficiscens« [Mat. 25, 14], vel »Designavit« [Łuk. 10, 1].

Infra lectionem evangelii Episcopus assistat mitra deposita cum baculo pastorali.

Finito evangelio Episcopus genu flexo incipiat ympnum

»Veni creator spiritus« et cantetur per omnes flectentes usque ad finem.

Finito ympno surgens Episcopus dicat »Oremus« et prosequatur collectam »Adsumus, Domine sancte spiritus etc.« ut in ordinali.

Qua finita consedeant omnes et alloquatur eos Episcopus ut in ordinali.

Finitis cerimoniis et orationibus, remittantur omnes ad prandium et mandetur, ut in primo pulsu vesperorum redeant supperpiliciati et cum stolis et decantentur vespere cursorie per clericos, deinde fiat processio.

Sin autem deliberabitur, processionem fieri non debere in vesperis primi diei, extunc die crastina fiat primo missa absque sermone in ecclesia cathedrali et post missam fiat processio statim ad ecclesiam s. Marie, ut alias factum est propter edificandum populum, et ibi cantata antiphona de beata Virgine fiat sermo, ubi sunt sufficientia sedilia, proviso quod officium in ecclesia b. Virginis finiatur, antequam cum processione veniretur.

Finito sermone si deliberabitur, dimittantur plebani ad prandium et quod statim prandio peracto conveniant ad ecclesiam cathedralem, et tunc iudicia incipiantur. Verum honestius esset, ut processionaliter omnes redirent ad ecclesiam cathedralem.

Secunda die omnibus congregatis fiat missa per alium Episcopum, si haberi potest, vel abbatem infulatum hora matutina et sermo.

Missa finita Episcopus presidens sinodo agat cerimonialia ut heri, antiphonas, collectas, evangelium et letania absque psalmis, prout habetur in ordinali et pro ultima collecta »Assumus, Domine«.

Finitis hiis sedeant omnes in suis sedibus, Episcopus cum suis canonicis in suis, et alii sacerdotes et beneficiati in suis.

Post hoc Episcopus presidens pro sacra leccione legat aliquos canones vel sacras scripturas et signanter legat eis c. »In loco benedictionis considentes domini sacerdotes« V q. IIII (= c. 3 o. V q. 4). Item in Ezechiele XXXIIII c. Item c »Expugnabit[1]) filios Lewi« l. di. (= c. 15 D. 50).

---

[1]) Błąd kopisty, gdyż kanon, który tu ma na myśli, zaczyna się »Expurgabit filios Levi...«

Item contra fornicatores presbiteros c. »Presbiter« lXXXii di. (= c. 5 D. 82).

Hiis peractis ponantur iudices per sedes et tot quot necessarii fuerint secundum multitudinem deferendorum, et omnes alii procedant ad partem et quelibet sedes habeat speciale regestrum delatorum.

Post hoc archidiaconus vel testes sinodales vocent per unum qui reperti in criminibus fuerint iudicandi.

Item aliqua die legantur aliqua statuta provincialia et incipiatur a decreto Senensis concilii.

Następują notatki treści teologicznej.

Ordo, który tu drukuję ma pewne historyczne znaczenie. Powoływanie się kilkakrotne »ut in ordinali« odnosi się do t. zw. Liber Pontificalis, i to, jak z zestawienia porządku czynności liturgicznych i modlitw widać, do Pontyfikału rzymskiego (por. wydanie Pontyfikału rzymskiego z r. 1485 lub J. Catalani, Pontificale Romanum III, Paris, 1852, str. 136 i nast.), jakkolwiek są pewne od przepisanego tam porządku różnice (inne psalmy, inne ewangelie, w innem miejscu kazanie). Zwrócić jednak należy uwagę, że Ordo jest przystosowany do stosunków polskich, a w szczególności krakowskich (kościół N. P. Maryi). Poza szczegółami liturgicznymi są tu jeszcze pewne szczegóły, budzące zajęcie zwłaszcza historyka prawa kościelnego w Polsce, n. p. testes synodales, procedura denuncyowania przestępców, wiadomość, które kanony z Gracyana cieszyły się uznaniem). Te dodatki nadają naszemu Ordo pewne oryginalne piętno. Nie jest to fragment Pontyfikału, ale porządek synodu, oparty oczywiście o rytuał Pontyfikału, ale odwołujący się do niego krótko, a zawierający nadto szczegóły natury prawnej bądź czysto praktyczne rady. Stąd można postawić przypuszczenie, że mamy tu przed oczyma praktyczny program synodu, przeznaczony do oryentacyi kleru, przybywającego na synod.

14. Ręką z w. XV. Spis treści Dekretu Gracyana.

15. Ręką z w. XV. Traktat de auctoritate et usu palii.

16. Ręką w. XV.

Ista videntur inquirenda per testes sinodales premissis citacione ac iuramentis, ut fieri consuevit.

Primo inquirendum de introitu pastoris ac rectoris ani-

marum in et ad ecclesiam, an canonice vel symoniace in beneficium sit ingressus, an cum patrono et presentatore contractum sive paccionem fecerit prohibitos, ut per eundem presentaretur.

Item de ministratione sacramentorum per eundem rectorem, an previa paccione sive extorsione munusculorum vel pecuniarum plebi sue ministret baptismata, penitentiam in eadem absolutione et pro satisfaccione iniuncta vel iniungenda penitenti pro se extorqueret pecunias vel similia.

Item an confessor confessiones audiat, presertim feminas, in sacristia vel in alio loco secreto, hostio clauso.

Item an extorqueat aliqua dona temporalia, antequam conferat aliquod sacramentum, ut puta unccionem extremam sive eucaristiam etc.

Item si paccione precedente vel eciam sequente cum extorsione quadam inportuna sive violenta aliquid extorqueat pro sepulturis mortuorum

Item si vendat aquam benedictam sive sal benedictum et similia incantatoribus.

Item si vendat ceram benedictam ad incantandum.

Item si alienavit aliqua bona ecclesie sue ab eadem sine consensu sui superioris atque patroni ut puta agrum, pratum, silvam, piscinam, domum et similia.

Item si alienavit ab ecclesia sine consensu sui superioris calicem, crucem, casulam, librum, et sic de similibus.

Item [si] paccione previa atque taxacione pro certa et tanta quantitate precii legat psalteria, vigilias, missas.

Item si intuitu alicuius mercedis temporalis peccata non corrigit sive peccare permittit.

Item de conversacione eiusdem rectoris an rixosus, contenciosus, iniuriosus in sua plebe existat.

Item an faveat suspectam mulierem in sua dote vel extra.

Item de fama eius, qualem habeat in parrochia.

Item an intrat thabernas ad bibendum continuando cum laicis in scandalum sue plebis.

Item an per se vel per alium predicat plebi diebus festis.

Item an catholica predicet scripta et mores instruat catholicos verbo et exemplo.

Item si plebem instruit articulos fidei, orationem dominicam et symbolum.

Item inquirantur de vicario fere eadem, que de rectore.

Item de ministro inquiratur, an sit lusor tasserum, alearum vel aliorum ludorum non conveniencium clericis.

Item an bibulus, an fornicator publicus frequentansque thabernas.

Item an alienarum rerum sit raptor publicus vel occultus, videlicet altilium, pullorum et aliorum.

Circa parochianos.

Item si parochiani procurantur sacramentis penitencie et eucharistie presertim circa festum Pasche.

Item si libenter frequentant diebus festis ad ecclesiam.

Item si qui sunt usurarii manifesti in parochia.

Item si adulteri manifesti.

Item si quis inducat vel servet concubinam, habendo uxorem propriam.

Item si qui maneant in fornicacione manifesta sine copula in facie ecclesie.

Item si qui periuri manifesti, si incendiarii manifesti non penitentes de peccato eodem et in scandalum permanentes indurati.

Item si qui vel an que incantatores vel incantatrices.

Item si qui erronei in articulis fidei vel in aliis observanciis solitis servari a Christifidelibus in ecclesia.

Item si qui blasphemi, si apostate, si heretici vel alii infideles.

Item inquiratur, quomodo rector ecclesie et plebanus circa talia peccata se habent, an diligens extirpare vel dissimulat sive timeat vel precio detentus sileat.

Item si qui decimas debitas non solvunt illis, quibus debentur.

Item si qui executores testamentorum in execucione eorundem sunt negligentes et ad pios usus, ad quos sunt impendenda sive convertenda, non convertant iuxta testatoris voluntatem, sed pro se vel pro aliis eadem testamenta convertunt.

Item si aliqua bona in pecuniis vel aliis rebus quoad structuram ecclesie vel ad alias necessitates determinatas eiusdem

ecclesie sunt data rectoribus ecclesiarum, ut convertant, et ipsi pro suis usibus eadem bona expenderunt.

Circa ipsam ecclesiam materialem.

Item subiciatur oculis ipsa ecclesia materialis, qualiter constructa, tecta, integra, dedicata, signis dedicationis insignita.

Item conspiciantur vasa, vestes, quam sana, integra, lota, sive munda.

Item de libris et aliis requisitis ad officium (divinum).

Item de clausura, hostio et quam diu tenetur inconsumpta, ne putredine dissolvatur.

Item de fonte baptismi et clausura eius, ne aqua in eadem fonte sit inmundiciis polluta vel alio fetore infecta atque corrupta.

Item ne in vino corrupto celebretur vel plus de aqua misceatur.

Item examinetur tam rector quam vicarius in canone et in signis eius.

Item examinetur in formis sacramentorum, ut intelligat se bene conficere vel errare.

Item an cimiterium circumdatum sepe.

Alia plura domini visitatores lacius et distinccius liberi cognoscant.

In istis interrogatoriis, que apparent corrigenda, corrigantur et diminuta augmententur.

17. Ręką w. XV, pismem dużem, wyraźnem:

Statuty domini Sbignei Episcopi Cracoviensis. Prócz znanych statutów z r. 1436 znajdują się tu nieznane statuty z r. 1446. Teksty te omówiłem, a nieznane wydrukowałem w pracy p. t. Statuty synodalne krakowskie Zbigniewa Oleśnickiego (1436, 1446). Studya i materyały do dziejów ustawodawstwa synodalnego w Polsce. Nr. 1. Kraków 1915.

Następują tą samą ręką statuty biskupa krakowskiego Tomasza Strzępińskiego, wydane na synodzie dyecezyalnym krakowskim w r. 1459. Porządek ustępów w porównaniu z drukowanym tekstem Heyzmanna, str. 103 i nast. taki: ust. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 (tylko do słów: ad unguem observetur), 9, 10, 11, 14, 12, 15 (Constituciones presentes... do końca, potem dopiero

część pierwsza tego ustępu: Sancte Romane... teneantur). W ust. 7 jest po słowach: tabellionatus officio dodatek:

Prohibemus eciam ne vicarius, officiales et iudices nostri aliquas obligaciones inter laicos apud acta sua scribi admittant.

W tekscie tych statutów są w stosunku do drukowanego przez Heyzmanna tekstu odmianki i różnice, nieraz wpłynąć nawet mogące na lepsze lub inne zrozumienie tekstu.

18. Traktat o sakramentach. Ręką w. XV pismem b. drobnem: »In virtute Spiritus sancti praecipimus«.

19. Traktat teologiczny o spowiedzi i pokucie. Ręką w. XV, pismem zdaje się tem samem co poprzedni: »Quoniam fundamentum omnium virtutum...«

20. Tą samą ręką trzy księgi Izydora: De summa veritate. [S. Z.]

6. Budapest, Nemzeti Muzeum, Cod. lat. med. aev. Nr. 210 Quarto, 291×207 mm papierowy, oprawny w deski, obleczone skórą bronzową z wyciśniętym ornamentem, pisany kilku rękami, kart 259, z których wiele przy końcu (k. 207—259) nie zapisanych [1].

K. 71—75' Das Ausschreiben zum Tage von Frannckfurt Anno etc. quinquagesimo tercio. K. 71—72 list Fryderyka do ks. austryackiego. K. 72—75v lista wezwanych na sejm.

K. 73'. So haben sich die nachgeschribenen Stete die auch an der See ligen an die Herren geslagen.

Stete in Prewssen:

Danntzge
Doren
Melbing
Kungsperg
Kolman

---

[1]) Identyczny treścią z tym jest rękopis Muzeum Cod. lat. med. aevi nr. 211, kodeks papierowy, pisany kilku rękami z w. XV, oprawny w starą (z w. XVII?) oprawę z desek, powleczonych skórą, kart 324. Treść i teksty niemieckie obydwu rękopisów wskazują na ich pochodzenie niemieckie, mianowicie w rkp. nr. 211 na k. 173 przytoczona Oratio Gregorii Haimburg pro parte archiducis Alberti Austrie, na k. 178 są słowa: vocatis nostre nationis oratoribus. Gdyby »natio« brać nie w szerokiem znaczeniu to możeby można było przypisać autorstwo tych rękopisów jakiemuś Austryakowi?

Stete in Liffland:

Reuele
Rige
Darsde[1])
Bernaw
Krakow
Bresslaw.

K. 76—93'. Materyały historyczne do historyi sejmu w Ratyzbonie w r. 1454.

K. 93: In conventu predicto personaliter fuerunt:
Ambasiata Regis Polonie.
Ambasiata domini de Prussia, de ordine Theutonicorum.

K. 118—142'. Materyały historyczne do historyi zjazdu w r. 1459 w Mantui (in conventu Mantuano), na którym radzono o wojnie przeciw Turkom (mowa papieża Piusa II, wygłoszona na tem zebraniu, k. 118—128'. datowana anno L nono, VI kat. Octobris).

K. 132: Die veneris secunda Octobris sanctissimus dominus noster vocavit nos in horam XXIII, et presente cardinali sancti Petri ad vincula locutus est in hunc modum, scilicet si quae habeamus ad rem spectancia, ita velimus aperire, quia varie sunt naciones, aliquid sit apud unam referendum, aliquid [ad] aliam retinendum.

Respondimus...

Item si differencie inter Regem Polonie et fratres de milicia ordinis beate Marie Theutonicorum concordari possent, plurimum accederetur nobis propter vicinitatem. Et quia frater eius rex Wladislaus solus contra Thurcum feliciter dimicavit, quamvis postea adverso prelio viriliter occubuit.

. . . .

Papa respondit.... Ad Prussiam et Poloniam non misit [oratores] quia nemo petit, tum ultimo misit Cretensem epum qui Polonis suspectus habetur, quia prius ad Bohemiam fuit qua via hortata est...

---

[1]) W rkp. nr. 211: Darbde.

K. 136. Die XIII Novembris orator Polonie regis coram Papa et quinque cardinalibus postulavit tolli censuras contra regem Polonie prolatas, per Nicolaum et Calixtum innovatas. [S. Z.]

7. Kołoszwar. Bibl. Uniw. Mscr. Nr. 988. Folio pap. z w. XVI str. 384.

Cancellaria Polonica (na pierwszych 30 str. częściowe uszkodzenia w tekscie).

Str. 1. Primariis Regni Consiliariis, ut comiciis generalibus intersint (7). X. 1538.
» — Minoribus Consiliariis, Crac. 7. X. 1538.
» 2. Ad Ducatum Masoviae, Crac. 7. X. 1538.
. . . scriptae sunt ad Nobilitatem... a. 1538.
» — . . . . . . blicent et quibus asscriptae sunt distribuant. Crac. 7. X. 1538.
» 3. Legatio ad conventum . . .
» 4. Bona R. . . . . . Crac. 23. XI. 1538.
» 5. Responsum Leo. . . . . . [Regi]nae Poloniae in conventu generali Crac. a. 1539.
« 7. Tercio die post, hoc responsum datum Regis Ferdinandi oratoribus.
» — Ferdinando, Romanorum Regi, Sigismundus rex Poloniae Crac. 14. III. 1539.
» 8. Legacio ad Ferdinandum Romanorum, Hungariae et Bohemiae Regem a Serenissimo Rege Poloniae Sigismundo per Magnificum Dominum Joannem a Tanczin Cast. Voyniciensem etc. et Venerabilem Joannem Vilamowski Cantorem Crac. facta.
» 11. Responsum a Serenissimo dno Ferdinando oratoribus Regis Poloniae, datum Pragae 1539.
» 13. Concordia et pax inter Joannem et Ferdinandum Reges de Regno Hungarie belligerantes. Crac. pridie purificacionis Mariae 1539.
» 22. Oracio concluso matrimonio dicta per Rev. Dnum Samuelem Maczieowski Episcopum Chelmensem, Vicecancellarium Regni Poloniae [r. 1543]. Jest to prawdopodobnie mowa, wydrukowana bez m. i r., a podana w Bibliografii Estreichera t. XXII, str. 14.

Str. 22. Sponsalia . . . . .
» 23. Oratio in discessu oratorum per Rev. Dnum Samuelem Maczieowski dicta.
» 24. Hieronymo Cardinali de Ghinueys Sigismundus I Rex Poloniae. Crac. 7. III. 1539.
» 25. Joanni Dantisco Episcopo Varmiensi Sigismundus I Rex Poloniae Crac. 20. III. 1539.
» — . . . . Valachiae. Crac. 12. III. 1539.
» 26. Gabrieli, Stephano, Emerico et Anthonio Druget de Hommena. Crac. 22. III. 1539.
» — Ferdinando Romanorum (Regi). Crac. 23. III. 1539.
» 27. Jacobo Vilamowski ad Turcarum Imperatorem nuncio nostro. Crac. . . . . . 1539.
» — . . . . henucio, Cardinalibus. Crac. 2. IV. 1539.
» 28. Joanni Latalski, Archiepiscopo Gnesnensi. Crac. 3. IV. 1539.
» 29. Petro Laudo, Veneciarum Duci. Crac. 3. IV. 1539.
» 30. Ludovico Comiti et Palatino Rhenii et Joachimo Marchioni Brandenburgensi. Crac. 9. IV. 1539.
» 31. Wratislaviensi Episcopo. Crac. II. IV. 1539.
» — Joanni Latalski, Archiepiscopo Gnesnensi. Crac. 15. IV.
» 32. Joanni Regi Hungariae. Crac. 11. IV. 1539.
» — Isabellae Reginae Hungariae. Crac. 13. IV. 1539.
» 33. Jacobo Vilamowski in Turcia nuncio nostro. Translata e Polonico. Crac. 14. IV. 1539.
» — Ferdinando Regi Romanorum. Crac. 26. IV. 1539.
» 34. Joanni de Tączin, Castellano Voinicensi et Joanni Vilamowski, Cantori Crac. Crac. 26. IV. 1539.
» — Hieronymo Laski, Palatno Siradiensi. Crac. . . . . . 1539.
» — Alberto Duci in Prussia. Crac. 7. V. 1539.
» 35. Jacobo de Buczacz, Episcopo Plocensi. Crac. 8. V. 1539.
» 36. Capitulo Plocensi. Crac. 8. V. 1539.
» — Stephano, Palatino Valachiae. Crac. 12. V. 1539.
» — Camenecensi, Haliciensi et Trebovoliensi Capitaneis. Crac. 24. Junii.
» 37. Joanni Hungariae Regi. Crac. 13. V. 1539.
» — Abbati Olivensi. Crac. 18. V. 1539.
» 38. Stanislao Kosthka, Prussiae Thesaurario. Crac. 18. V. 1539.

Str. 38. Hieronymo Laski, Palatino Siradiensi. Crac. ut supra
» — Alberto Duci Prussiae. Crac. 29. V. 1539.
» 39. Hieronymo Laski, Palatino Siradiensi. Crac. 28. V. 1539.
» 40. Consulibus Wratislaviensibus. Crac. 29. V. 1539.
» — Consúlibus civitatis Epperiasz. Crac. ultima Maii 1539.
» — Stanislao Laski, Castellano Premetensi. Crac. ut supra.
» 41. Petro Gamrato, Episcopo Cracoviensi. Crac. 1. VI. 1539.
» — Jacobo, Episcopo Wratislaviensi. Crac. 10. VI. 1539.
» 42. Joanni, Regi Hungariae. Crac. 11. VI. 1539.
» — Izabellae filiae nostrae Reginae Hungariae. Crac. 18. VI.
» — Joanni Dantisco Episcopo Varmiensi. Crac. 20. VI.
» 43. Alberto Duci Prussiae. Crac. 20. VI.
» 44. Lucae de Gorca, Episcopo Wladislaviensi. Datum ut supra.
» 45. Izabellae filiae nostrae, Reginae Hungariae. Crac. 6. VII.
» — Consiliariis Terrae Prussiae. Crac. 6. VII.
» 46. Jacobo Episcopo Wratislaviensi. Crac. 8. VII.
» — Alberto Duci Prussiae, nepoti nostro. Crac. 10. VII.
» — Civibus Elbingensibus. Crac. 17. VII.
» 47. Joanni Dulcis de Lasko, Canonico Pataviensi. Crac. 18. VII.
» 48. Capitaneis Regni nostri finitimis cum Slesia. Crac. 20. VII.
» — Andreae de Gorka, Castellano Posnaniensi. Crac. 31. VII.
» — Isabellae filiae nostrae, Hungariae Reginae. Crac. 12-Maii.
» 49. Palatinis Culmensi et Marienburgensi Castellano Elbingensi et Stanislao Kostka. Crac. 5. VIII.
» — Hieronymo Zelislawski. Crac. 5. VIII.
» — Antonio Cardinali sanctorum Quatuor, Regni nostri protectori. Crac. 6. VIII.
» 50. Civibus Gedanensibus. Crac. 7. VIII.
» — Achacio Cemae, Castellano Gedanensi. Crac. ut supra.
» — Joanni de Tarnow, Castellano Cracoviensi, Regni Capitaneo generali, Petro Kmithae de Visznicze Palatino et Capitaneo Cracoviensi, Regni nostri Marschalco Crac. 7. VIII.
» 51. Paulo III Pontifici maximo. Crac. 12. VIII.

Str. 51. Antonio Cardinali Sanctorum Quatuor, Regni nostri protectori. Crac. 12. VIII.
» — Scheda eisdem litteris imposita.
» — Paulo Papae III. Crac. 20. VIII. (zapewne omyłka zam. 12. VIII).
» 52. Antonio Cardinali sanctorum Quatuor, Regni nostri protectori, Crac. 12. VIII.
» 53. Paulo Papae III. Crac. 12. VIII.
» — Praeposito Scepusiensi. Crac. 13. VIII.
» — Civibus Wratislaviensibus. Crac. 13. VIII.
» 54. Joanni de Tarnow, Castellano Crac., Campiductori exercituum Regni. Petro Kmitha de Visznicze. Crac. 16. VIII.
» — Commissariis ad Conventum Glogoviensem deputatis. Crac. 16. VIII.
» 55. Solimano, Imperatori Turcarum. Crac. 2. IX.
» — Sigismundo I Regi Poloniae Ferdinandus Romanorum Rex. Vienna 13. IX.
» — Joanni Vilamowski, Episcopo Camenecensi et Petro Kmitha Palatino Cracoviensi, Commissariis nostris in Scepusium deputatis. Crac. 26 IX.
» — Commissariis ad Conventum Glogoviensem deputatis Crac. 28. IX.
» 56. Joanni, Regi Hungariae. Crac. 8. X.
» 57. Ferdinando, Romanorum Regi. Crac. 1539.
» — Joanni, Regi Hungariae. Crac. 10. X.
» 58. Hermanno, Magistro Livoniae. Crac. 11. X.
» — Rigensibus. Crac. 11. X.
» 59. Ferdinando Romanorum Regi. Crac. 11. X.
» — Gedanensibus. Crac. 12. X.
» 60. Joanni Vilamowski nominato Episcopo Camenecensi. Crac. 20. X.
» — Joanni de Tarnow et Petro Kmitha. Crac. 29. X.
» — Scheda in litteris ad Palatinos inclusa.
» 61. Antonio Sanctorum Quatuor Coronatorum, Regni nostri protectori. Crac. 30. XII.
» — Cardinali Genutio. Crac. 30. XII.
» — Andreae Critio, Archiepiscopo Gnesnensi. Rithvani 15. X. 1536.

Str. 63. Anthonio Cardinali Pistriensi, Regni nostri Protectori. (s. d.).
» 64. Paulo III. Summo Pontifici. Crac. 7. III. 1539.
» — Eidem. Crac. 10. V. 1539.
» 65. Alberto Duci Prussiae. (s. d.).
» — Christierno Regi Daniae. Crac. 17. IV. 1539.
» — Joachimo Marchioni Brandenburgiensi. Crac. 6. III. 1539.
» 66. Alberto Marchioni Brandenburgiensi, Duci in Prussia. Crac 6. III 1539.
» 67. Ad Electores Imperii. Crac. 26. IV. 1539.
» 68. Paulo III Summo Pontifici. Crac. 29. IV. 1539.
» — Anthonio Cardinali. (s. d.)
» 69. Ferdinando Romanorum. Hungariae. Bohemiae Regi. Crac. 13. V. 1539.
» — Legatio ad Joachimum Marchionem Brandenburgiensem. (s. d.)
» 70. Capita responsionis ad praecendentem legacionem Sigismundo Regi Poloniae per eundem Stanislaum Laski insinuata. (s. d.)
» 71. Joanni Regi Hungariae. 12. VI. 1539.
» — Scheda litteris inclusa.
» — Ferdinando Romanorum. Hungariae Regi. Crac 19. VII. 1539.
» 72. Consiliariis Regni primoribus. Crac. 6. VII. 1539.
» 73. Responsum Sigismundo, oratori Regis Ferdinandi datum. Crac. 7. VIII. 1539.
» 75. Responsum Nunctio Joannis Regis Hungariae datum. (s. d.)
» — Regi Ferdinando. Crac. 22. VII. 1539.
» 76. Sigismundo I, Regi Poloniae, socero, Joachim Marchio Brandenburgensis. Ssonbergk die Joannis post festum s. Egidii 1539.
» 77. Joachimo Marchioni Brandenburgensi, genero. Crac. 26. IX. 1539.
» 78. Joachimo Marchioni Brandenburgensi genero. Crac. 15. XI. 1539.
» 79. Antonio sanctorum Quatuor Cardinali. Crac. 6. V. 1539.
» 80. Jacobo Episcopo Wratislaviensi. Crac. 24. VI. 1539.
» 81. Joanni Regi Hungariae. Crac. 8. VII. 1539.

Str. 82. Joanni Comiti in Tharnow, Castellano Cracoviensi. 10. VII. 1539.
» 83. Alberto, Duci Prussiae, nepoti nostro. Crac. 18. VII. 1539.
» 84. Proscriptio et bannitio Hieronymi Zelisławski. Crac. 24. VII. 1539.
» 85. Solimano, Imperatori Thurcarum. Crac. 12. XI. 1539.
» — Paulo III, Summo Pontifici. Crac. 11. X. 1539.
» 86. Antonio Sanctorum Quatuor Cardinali. Crac. ut supra.
» 88. Ferdinando, Romanorum, Hungariae, Bohemiae Regi. Crac. 6. XII. 1539.
» 89. Sigismundo I, Regi Poloniae Ferdinandus Romanorum, Germaniae, Hungariae, Bohemiae Rex. Vmklapurk (sic) 20. I. 1536.
» — Alberto, Archiepiscopo Cardinali Moguntino. Crac. 6. XII. 1539.
» 90. Alberto, Duci Prussiae. Crac. 23. XII. 1539.
» — Scheda.
» 91. Responsum Reverendissimo Domino Francisco de Frangepanibus, Archiepiscopo Colocensi, Serenissimi Domini Joannis Hungariae Regis Legato. Crac. 27. XI. 1539 per Maczieowski.
» 92. Eidem publicae (sic) Responsum.
» — (bez nagłówka: odpowiedź Franciszka Frangepana).
» 94. Legatio ad Ferdinandum, Romanorum, Hungarorum, Bohemorum regem Reverendo Joanni Vilamowski, Episcopo Camenecensi designato data ac missa penultima Decembris.
» 96. Serenissimo Sigismundo, Regi Poloniae, Regis Ferdinandi responsum.
» 98. Legatio ad Summum Pontificem Paulum III.
» 100. Breve Apostolicum per Joannem Vilamowski allatum. Romae 23. IV. 1540.
» — Paulo Papae III. Vilnae 25. VII. 1540.
« 101. Antonio Cardinali. Vilnae 24. VII. 1540.
» — Sigismundo I, Regi Poloniae, Ferdinandus, Rex Romanorum. Viennae 19. XI. 1539.
» 102. Regi Ferdinando. Crac. 1. XII. 1539.
» — Carolo V, Romanorum Imperatori. Crac. 30. X. 1539.

Str. 103. Legatio ad Caesarem Thurcarum latine scripta, Dno Sobieski data 22. XII. 1539.
» 107. Legatio ad Joannem, Regem Hungariae, data Magnifico Petro Kmitae d. 31. XII. 1539.
» — Secreta legatio.
» 110. Inscriptio dotis Serenissimae Dominae Isabellae in Hungaria per Serenissimum Dominum Joannem, Hungariae Regem 22. II. 1540.
» 112. Renuntiatio omni juri et successioni in bona per Serenissimam Dominam Isabellam, Reginam Hungariae facta. Budae in Dominica Reminiscere 1540.
» — Formula iuramenti arcium pro Regali Majestate Hungariae accipiendarum.
» — Instructio data Dno Sbąski in Hungariam ad Regem et Reginam misso.
» — Recognitio et ratihabitio Sigismundi, Regis Poloniae de dote et contradote Reginae Hungariae inscripta. Crac. fer. IV magna.
» — Plenipotentia Dno Sbąski data ad accipiendum iuramentum a capitaneis castrorum in Hungaria. Crac. fer. IV magna.
» 113. Consiliariis Regni Poloniae Maioribus de conventu indicendo Crac. 15. VIII. 1539.
» — Regni Poloniae Proceribus et Senatoribus. Crac. pridie Natalis Beatae Virginis. Mariae 1539.
« — Minoribus Consiliariis Crac. ut supra.
» 114. Nobilitati. Crac. ut supra.
» — Capitaneis » » »
» — Nuntiis » » »
» — Litterae fidei Crac. fer. V post festum Nativ. B. M. 1539.
» — Instructio ad conventum Proschoviensem et conventionem terrestrem Novae civitatis Korczin.
» 117. Ferdinando, Romanorum Regi, Crac. 23. II. 1540.
« — Legatio ad conventum Prussiae ad diem s. Stanislai, actum 1540.
» 118. Responsum Dominorum Consiliariorum terrarum Prussiae ad praecedentem legationem.
» 120. Oratio in reddito Regi Sigismundo Augusto juniori, Regi Poloniae, ense ac pileo a Summo Pontifice Paulo

III, habita in Ecclesia Cathedrali Crac. Dominica Quadragesimae, quae fuit 15 febr. 1540.

Str. 121. Sigismundo I, Regi Poloniae, Joannes, Rex Hungariae. Budae 8. III. 1540.

» 123. Paulo Plotowski, praeposito Varmiensi. Crac. 5. I. 1540.

» — Palatino Cracoviensi. Crac. 3. I. 1540.

» — Palatinis Prussiae. Crac. 4. I. 1540.

» 124. Palatino Cracoviensi, Nunctio in Hungaria regio. Crac. 4. II. 1540.

» — Scheda praesentibus inclusa.

» — Duci Prussiae. Crac. 27. II. 1540.

» 125. Joanni, Hungariae regi. Crac. 22. II. 1540.

» — Hungariae regi, Joanni. Crac. 20. II. 1540.

» 126. Episcopo Wratislaviensi. Crac. 20. II. 1540.

» — Consiliariis terrarum Prussiae. Crac. 4. III. 1540.

» 127. Civibus Gedanensibus. Crac. 8. III. 1540.

» — Reverendissimo, Reverendis et Magnificis Archiepiscopo, Episcopis, Palatinis, Castellanis in Comitiis Piotrcoviae congregatis 1542. Vilnae 11. III. 1542.

» 128. Ferdinando, Romanorum Regi. Crac. 12. III. 1540.

» 129. Consiliariis terrarum Prussiae. Crac. 23. III. 1540.

» — Paulo Plothowski. Crac. 20. III. 1540.

» — Episcopis Prussiae. Crac. 3. IV. 1540.

» 130. Mathiae Loboczki. Crac. 15. IV. 1540.

» — Capitulo Posnaniensi. Crac. 14. IV. 1540.

» 131. Episcopo Culmensi. Crac. 20. IV. 1540.

» — Paulo Papae III. Crac. 22. IV. 1540.

» — Joanni, Hungariae Regi. Crac. 23. IV. 1540.

» 132. Hungariae Reginae. Crac. 23. IV. 1540.

» — Hungariae Reginae, Isabellae. Crac. 14. IV. 1540.

» 133. Petro Starzechowski. Vislicza 26. IV. 1540.

» — Paulo Papae III. Vislicza 26. IV. 1540.

» — Antonio Cardinali. Vislicza 26. IV. 1540.

» 134. Terrarum Prussiae Consiliaris. Schidlow 27. IV. 1540.

» — Palatino Calissiensi. Maczieiowicze 4. V. 1540.

» — Palatino et Castellano Calissiensibus. Vilnae 1. IX. 1540.

» 135. Consiliariis terrarum Prussiae. Crac. 5. VI. 1540.

» 136. Carolo Romanorum Caesari. Vilnae 6. VI. 1540.

» — » » » » 7. VI. 1540.

Str. 137. Bonae, Reginae Poloniae, Joannes Comes a Tarnow. Sandomiriae 25. VI. 1540.
» 138. Bonae, Reginae Poloniae, Petrus Kmitha. Liesko 5. VI. 1540.
» 139. Alberto, Marchioni Brandenb. Vilnae 28. VI. 1540.
» — Palatino Cracoviensi. Vilnae 18. VI. 1540.
» 140. Cardinali Sanctorum Quatuor. Vilnae 25. VI. 1540.
» — Palatinis, Capitaneis et Judicibus Terrae Prussiae. Vilnae 30. VI. 1540.
» 141. Caesari catholico et Papae ac aliis Regibus. Vilnae 2. VII. 1540.
» — Georgio Marcioni. Vilnae 2. VII. 1540.
» — Joanni Dantisco. Vilnae 4. VII. 1540.
» 142. Consiliariis Prussiae. Vilnae 8. VII. 1540.
» 143. Abbatibus in Prussia. Vilnae 8. VII. 1540.
» — Joanni de Tarnow, Castellano Crac. Vilnae 9. VII. 1540.
» 144. Janussio Latalski, Palatino Posnaniensi. Vilnae 9. VII. 1540.
» — Severino Boner, Zuppario. Vilnae 10. VII. 1540.
» 145. Scheda in litteris Castellani, Palatini et Supparii Cracoviensis inclusa.
» — Imperatori Turcarum. Vilnae 10. VII. 1540.
» — Petro Kmita. Vilnae 9. VII. 1540.
» 146. Alexandro Sculteti, Canonico Varmiensi. Vilnae 22. VII. 1540.
» 147. Cikaviensibus. Vilnae 22. VII. 1540.
» — Alberto Marchioni. Vilnae 23. VII. 1540.
» — Petrus Petrowicz a Zapolia, Georgius Episcopus Vara. diensis Sigismundo I Regi Poloniae. Zazssebews (sic) 23. VII. 1540.
» 149. Duci Prussiae. Vilnae 12. XI. 1540.
» — Hungariae Regi, Joanni. Crac. 1540.
» — Joanni Dantisco. Vilnae 24. VII. 1540.
» 150. Gedanensibus. Vilnae 1. VIII. 1540.
» — Gedanensibus. Vilnae 4. VIII. 1540.
» — Paulo Papae III. Vilnae 6. VIII. 1540.
» — Ferdinando, Romanorum Regi. Vilnae 7. VIII. 1540.
» 151. Duci Prussiae. Vilnae 10. VIII. 1540.
» — Consiliariis Regni Primoribus. Vilnae 26. VIII. 1540.

Str. 152. Consiliariis Prussiae. Vilnae 30. VIII. 1540.
» — Alberto Duci Prussiae. Vilnae 7. X. 1540.
» — Palatino et Castellano Calissiensibus. Vilnae 1. IX. 1540.
» — Ferdinando Regi Romanorum. Vilnae 1. IX. 1540.
» 153. Sigismundo, Regi Poloniae, Petrus Petrowicz a Zapolya, Georgius Episcopus Varadiensis. Chalka, 5. IX. 1540.
» 154. Ferdinando. Vilnae 6. IX. 1540.
» — Joanni Latalski. Vilnae 28. VI. 1540.
» — Jacobo de Buczac. Vilnae 3. VIII. 1540.
» — Carolo, Romanorum Imperatori. Vilnae 20. VIII. 1540.
» 155. Alberto, duci in Prussia. Vilnae 9. X. 1540.
» — Consiliariis Regni Poloniae Primoribus. Vilnae 23. X. 1540.
» 156. Ferdinando. Romanorum Regi. Vilnae 31. X. 1540.
» 157. Consiliariis Prussiae. Vilnae 31. X. 1540.
» — Carolo Imperatori.
» — Sigismundo I, Regi Poloniae, Andreas Czarnkowski, Scholasticus Crac.
» 158. Consiliariis terrarum Prussiae. Vilnae 12. XI. 1540.
» — Jeronimo Rorario. Vilnae 13. XI. 1540.
» 159. Antonio Cardinali, Regni Poloniae protectori. Vilnae 18. XI. 1540.
» — Andreae Czarnkowski, Scholastico Crac.
» 160. Ferdinando, Regi Romanorum s. l. 8. I. 1540.
» 161. Fratribus Conventus Miechoviensis. Crac. 10. I. 1540.
» — Hieronymo Laski, Palatino Siradiensi. Crac. 22. II. 1540.
» — Ferdinando, Romanorum Regi. Vilnae 8. VII. 1540.
» 163. Sigismundo I, Regi Poloniae, Georgius, episcopus Varadiensis, Thesaurarius. Zazssebews Transsilvaniae 18. VII. 1540.
» 164. Joanni Comiti a Tarnow, Castellano Crac. Vilnae 22. VII. 1540.
» — Joanni Comiti a Tarnow, Castellano Crac. Vilnae 2. VIII. 1540.
» 165. Joanni Comiti a Tarnow, Castellano Crac. Vilnae 9. VIII. 1540.
» — Sigismundus, Rex Poloniae, Petro Gamrato, Episc. Crac. s. l. 11. VIII. 1540.

Str. 166. Civibus Miechoviensibus. Crac. 10. I. 1540.
» — Baronibus Regni Hungariae Imperator Turcarum Sultan Soliman Scheich. Datum in honorata Sede Constantinopolis in meis calendis Lunae de Gumanstul Enel 946.
» 167. Sed cum bonorum nostrorum Scepusiensium Praefectus sit Magnificus Petrus Kmita etc. Crac. 8. I. 1540.
» 168. Baschae consiliarii Hungariae.
» — Gedanensi, Torunensi, Elbingensi et aliis Civitatibus Crac. 27. III. 1540.
» 169. Christierno, Regi Daniae. Crac. 10. IV. 1540.
» — Civibus Gedanensibus. Crac. 27. II. 1540.
» 170. Alberto, archiepiscopo Moguntinensi. Crac. 27. II. 1540.
» — Carolo V, Imperatori Romanorum. Crac. 28. I. 1540.
» 171. Lucae de Gorca, Episcopo Cracoviensi. Vislicia 26. IV. 1540.
» — Lucae de Gorka, Episcopo Cracoviensi. Crac. 27. IV. 1540.
» — Joachimo, Marchioni Brandenb. Crac. 28. IV. 1540.
» — Legatio ad Joachimum Marchionem.
» 172. Responsum Marchionis ad praecedentem legationem. Coloniae ad Spream 9. VI. 1540.
» 174. Sigismundo I, Regi Poloniae, Lucas de Gorca, orator. Posnaniae 28. VI. 1540.
» 177. Lucae de Gorca, Episcopo Wladislaviensi. Vilnae 9. VII. 1540.
» — Joachimo, Marchioni Brand. Genero. Vilnae 10. VII. 1540.
» — Consiliariis Prussiae. Schidlow 27. VII. 1540.
» 178. Gedanensibus. In Jedlna 2. V. 1540.
» — » Vilnae 24. V. 1540.
» 179. » Vilnae 24. V. 1540.
» 180. Paulo III Summo Pontifici. Vilnae 2. VI. 1540.
» — Antonio Cardinali. Vilnae 2. VI. 1540.
» 181. Stanislao de Rzeczicza, Poenitentiario Romano. Vilnae. 2. VI. 1540.
» — Joanni Dantisco. Vilnae 3. VI. 1540.
» 182. » » » » » »
» — Alexandro Sculteti, Canonico Varmiensi.
» — Alberto, Duci in Prussia. Vilnae 1. VIII. 1540.
» 183. » » » » Vilnae 6. VIII. 1540.

Str. 183. Alberto, Duci in Prussia, Epistola consolatoria. Vilnae 13. VIII. 1540.
» 184. Petro Petrowicz a Zapolya Comiti Temesiensi et fratri Georgio Episcopo Varadiensi Thesaurario, Consiliariis Regni Hungariae, Sigismundus Rex Poloniae. Vilnae 13. VIII. 1540.
» — Petro Kmita... Sigismundus Rex. Vilnae 7. VIII. 1540.
» — Legatio ad Serenissimam Reginam Hungariae Isabellam Dno Palatino Cracoviensi data.
» 185. Petro Kmita, Palatino Crac. Vilnae 13. VIII. 1540.
» — Joanni Vilamowski, Episc. Camecenensi. Vilnae 19. VIII. 1540.
» 186. Joanni Sbąski, Decano Crac. Vilnae 17. IX. 1540.
» — Ferdinando, Romanorum Regi. Vilnae 17. IX. 1540.
» — Carolo V, Imperatori. Vilnae 17. IX. 1540.
» 187. Petro Petroviz de Zapolia et Georgio Episcop. Varad. Vilnae 1. X. 1540.
» — Isabellae Reginae Hungariae, filiae, Bona mater, Regina Poloniae. Vilnae 1. X. 1540.
» 188. Carolo V Imperatori. Vilnae 4. X. 1540.
» — Responsum Sigismundo de Erbersteyn, oratori Regis Ferdinandi, datum Vilnae 4. X. 1540.
» 191. Petro Kmitae, Palatino Crac., Sigismundus I, Rex Pol. Vilnae. 3. I. 1541.
» 192. Duci Veneciarum. Vilnae 6. I. 1541.
» — Paulo III Pontifici Maximo. Vilnae 10. I. 1541.
» 193. Ghinutio Cardinali. Vilnae 10. I. 1541.
» — Alberto, Duci Prussiae, nepoti nostro. Vilnae 20. I. 1541.
» 194. Consiliariis Ducis Prussiae. Vilnae 20. I. 1541.
» — Carolo V. Vilnae 22. I. 1541.
» 195. Petro Kmitae. Vilnae 3. II. 1541.
» 196. Sigismundo I, Regi Poloniae, Carolus V, Romanorum Imperator. Dat. in Ratisbona 3. III. 1541.
» 197. Carolo V, Imperatori Romanorum, Ferdinandus, Romanorum, Hungariae, Bohemiae Rex. Viennae 19. IV. 1541.
» 198. Sigismundo I Regi Pol. Andreas de Gorca, Castellanus Posnaniensis. Viennae 29. VI. 1541.
» 199. Sigismundo I Regi Poloniae Ferdinandus, Romanorum Rex. In Civitate nova Austriae 12. VIII. 1541.

Str. 200. Sigismundo I, Regi Poloniae, Consiliarii terrarum Prussiae in conventu Graudensi congregati. Graudencz in festo s. Michaelis 1541.

» 201. Paulo Papae III. Vilnae 6. X. 1541.

» — Sigismundo I, Regi Poloniae, Ferdinandus, Romanorum Rex. In Lincio 22. X. 1541.

» 202. Statibus Silesiae. Vilnae 4. XI. 1541.

» — Verba Dni Hieronymi Laski, Palatini Siradiensis, quae cum Dno Gamrato Archiepiscopo locutus est, is vero eadem, postea Regi Sigismundo transmisit in Lituania 1541.

» 205. Venerabili Capitulo Plocensi. Vilnae 20. II. 1542.

» 206. Petro Kmitae. Vilnae 15. III. 1542.

» — Sigismundo Augusto, Regi Poloniae juniori, Samuel, Episc. Plocensis, Janussius, Palatinus Posnaniensis et..... Palatinus Plocensis. Olomunyecz 27. IV. 1542.

» 207. Iidem Pronubi Bonae Reginae Poloniae. Hiczin 29. IV. 1542.

» — Joachimo Marchioni Sigismundus I Rex Poloniae. Crac. 30. VII. 1542.

» 208. Ad Ordines Imperii. Crac. 12. IX. 1542.

» 209. Isabellae filiae Reginae Hungariae. Crac. 13. IX. 1542.

» 210. Caesari Turcarum. Crac. I. XI. 1542.

» 212. Oratio dicta ad Serenissimam Dominam Elisabetham virginem, Serenissimi Domini Ferdinandi, Romanorum Regis filiam, in civitate Olomucensi per Rev. Dnum Samuelem Maczieowski, Episc. Plocensem, assistentibus ejus, Magnificis Dominis Januszio Latalski, Posnaniensi et Foelice Srzenski, Plocensi Palatinis, Nuntiis Serenissimorum Regum Poloniae, novae sponsae Sigismundi Augusti obviam missis.

» 214. Responsum a Regibus Poloniae, patre et filio Sigismundo, Illustri Dno Georgio, Marchioni Brandenb., nunctio a Caesare Carolo V ad nupcias misso.

» — Significatoriales Regum Poloniae promittentium Paulo longius expectare dotem a Rege Ferdinando ad nupcias Elizabethae Reginae non allatam. Crac. 17. III. 1543.

» 216. Alberto, Marchioni Brand., Sigismundus I, Rex Poloniae.

» — Ferdinando, Romanorum Regi. Vilnae 14. I. 1542.

Str. 216. Joanni Friderico, Saxoniae Electori.
» — Joanni de Tarnow, Castellano Crac.
» — Petro, Archiepiscopo Gnesnensi. Vilnae 20. I. 1542.
» 217. Paulo Papae III. Vilnae 27. I. 1542.
» — Capitaneo Leopoliensi. Vilnae 3. II. 1542.
» 218. Petro, Archiepiscopo Gnesnensi. Vilnae 4. II. 1542.
» — Cardinali Sanctorum Quatuor, Regni nostri Protectori.
» 219. Cardinali Sanctorum Quatuor, Regni nostri Protectori. Vilnae 12. II. 1542.
» 220. Paulo Papae III. Vilnae 12. II. 1542.
» — Regni nostri Protectori. Vilnae 10. II. 1542.
» — Paulo Papae III.
» 221. Solimano, Imperatori Turcarum.
» — Isabellae filiae, Reginae Hungariae. Vilnae 21. III. 1542.
» — Credentia ex conventu Piotrcoviensi a Senatoribus ad Regem nunciis. Piotrcovia 22. III. 1542.
» 222. Consiliariis Prussiae. Vilnae 30. III. 1542.
» 223. Judicibus Camerae Imperialis. Vilnae 30. III. 1542.
» — Abbati Vąchoczensi. Vilnae 30. III. 1542.
» 224. Antonio Cardinali, Regni nostri Protectori. Vilnae 3. IV. 1542.
» — Petro, Archiepisc. Gnesnensi.
» — Civibus Posnaniensibus, ut aperiant portas, ob pestis contagionem occlusas. Vilnae 12. IV. 1542.
» 225. Petro Kmitae, Palatino Crac. Vilnae 13. IV. 1542.
» — Andreae de Gorca, Castellano Posnan.
» — Isabellae filiae. Vilnae 23. IV. 1542.
» 226. Regi Daniae. Vilnae 28. IV. 1542.
» — Alberto Duci in Prussia, nepoti nostro. Vilnae 28. IV. 1542.
» 227. Alberto Duci in Prussia, nepoti nostro. Vilnae 28. IV. 1542.
» — Archiepiscopo Gnesnensi et Palatino Cracoviensi. Vilnae 1. V. 1542.
» — Cracoviensibus. Vilnae 9. V. 1542.
» — Paulo papae III. Vilnae 12. V. 1542.
» 228. Antonio Cardinali, Regni nostri Protectori. Vilnae 12. V. 1542.
» — Isabellae filiae. Vilnae 7. VII. 1542.

Str. 229. Regi Daniae. Vilnae 21. VII. 1542.
» — Ferdinando, Romanorum Regi. Vilnae 30. VII. 1542.
» — Isabellae filiae. Vilnae 30. VII. 1542.
» 230. Joachimo Marchioni. Vilnae 30. VII. 1542.
» — Mariae, Reginae Hungariae. Crac. 31. VII. 1542.
» 231. Alberto, Duci in Prussia.
» 232. Regi Daniae. Crac. 1. VIII. 1542.
» — Woywodae Moldaviae. Crac. 10. IX. 1542.
» — Ferdinando, Romanorum Regi. Crac. 15. IX. 1542.
» 234. Petro Petrowicz, Comiti Temossiensi. Crac. 2. X. 1542.
« — Isabellae filiae. Crac. 2. X. 1542.
» 235. Ferdinando, Romanorum Regi. Crac. 30. X. 1542.
» — Solimano, Imperatori Turcarum. Crac. 4. X. 1542.
» 236. Isabellae filiae. Crac. 3. XI. 1542.
» — Rostembaszae. Crac. 4. XI. 1542.
» — Consiliariis Maioris Poloniae. Crac. 26. XI. 1542.
» — Andreae Zebrzidowski. Crac. 26. XI. 1542.
» — Isabellae filiae, 17. XI. 1542.
» 237. Georgio Monacho, Episc. Varadiensi. Crac. 3. XII. 1542.
» — Ferdinando, Romanorum Regi. Crac. 21. XII. 1542.
» 239. Andreae de Gorca Sigismundus I, Rex Poloniae. Crac. 2. I. 1543.
» — Paulo Papae III. Crac. 12. I. 1543.
» — Isabellae filiae Crac. 5. II. 1543.
» 240. Regi Daniae. Crac. 20. II. 1543.
» 241. Ad exactores contributionis. Crac. 12. IV. 1543.
» — Ferdinando, Romanorum Regi. Crac. 25. V. 1543.
» 242. Alberto, Duci in Prussia. Crac. 15. VI. 1543.
« — Ferdinando, Romanorum Regi. Crac. 30. VI. 1543.
» 243. Reginae Romanorum, Regis Ferdinandi uxori. Crac. 30. VI. 1543.
» — Alberto, Duci Prussiae, nepoti nostro. Crac. 24. VIII. 1543.
» 244. Alberto, Duci Prussiae. Dobrowoda 8. IX. 1543.
» 245. Consiliariis Regni Bohemiae. Wyelawyesz 19. XI. 1543.
» — Isabellae filiae. Wyelawyesz 28. XI. 1543.
» — Sigismundo Augusto filio. Wyelawyesz 9. XII. 1543.
» 246. » » » » 12. XII. 1543.
» — Vilhelmo, Archiepiscopo Rigensi. Wyelawyesz 10. XII. 1543.

Str. 246. Sigismundo Augusto filio.
» 247. Alberto, Duci Prussiae, nepoti nostro. Wyelawyesz. 6. XII. 1543.
» — Ferdinando, Romanorum Regi. Wyelawyesz 20. XII. 1543.
» — Isabellae, Reginae Hungariae filiae. Wyelawyesz. 20. XII. 1543.
» — Solimano, Imperatori Turcarum. Wyelawyesz 20. XII. 1543.
» 248. Regi Franciae. Wyelawyesz 25. XII. 1543.
» 249. Instructio ad conventus particulares, celebratos a. D. 1535.
» 251. Litterae fidei ad conventus particulares nuncio eunti.
» — Legatio data oratoribus ad comicia Regni Piotrcoviensia, per Majestatem Regiam designatis, coram consiliariis et terrarum nunciis dicenda.
» 254. Ad solos dominos consiliarios, absentibus nunciis terrarum, dicendum, et ad eorum articulos respondendum
» 255. Ad majores Regni Consiliarios pro die s. Catharinae, in comitiis Piotrcoviensibus congregantes A. D. 1535.
» 256. Instructio summaria ad conventum terrarum Ebingen. Paulo Plotowski data.
» 257. Legatio ab Illustri Dno Alberto in Prussia Duce ad Serenissimum Sigismundum Poloniae Regem in negotio rei monetariae, quam obivit Joannes Craytzen, Ducis Cancellarius et Joannes Panterus 1544.
» 264. Legatio a Rege Sigismundo I ad Nobilitatem Oszwiatimensem et Zathariensem data Benedicto Isdbienski Piotrcoviae 15. III. 1544.
» 267. Responsum oratoribus Joachimi, Marchionis Brandenb. Piotrcoviae 20. III. 1544.
» 268. Sigismundo Augusto filio Sigismundus I. Piotrcoviae 22. I. 1544.
» 269. Duci Legnicensi. Piotrcoviae 23. I. 1544.
» — Petitoria, ne a mercibus Gedanensibus pretextu licenciae bellicae quocunque recipiatur. Crac. 18. III. 1544.
» 270. Alberto Marchioni, nepoti nostro. Piotrcoviae 23. III. 1544.
» — Ad capitaneos Sleziae finitimos. Crac. 12. IV. 1544.
» — Exactoribus contributionis ducillorum constitutae.

Str. 271. Senatui civitatis nostrae Cracoviae. Brzesczye 1. VII. 1544.
» 272. Isabellae filiae. Brzesczye 16. VII. 1544.
» — Cardinali Sanctorum Quatuor. In Brzesczy Litwanico 22. VII. 1544.
» — Duci Pomeraniae. In Brzesczy Litvanico 23. VII. 1544.
» 273. Carolo V. In Brzesczy Litvanico 27. VII. 1544.
» — Paulo III Summo Pontifici. In Brzesczy Litvanico 3. VIII. 1544.
» 274. Cardinali Sanctorum Quatuor. In Brzesczy Litvanico 5. VIII. 1544.
» — Duci Legnicensi. In Brzesczy 10. IX. 1544.
» 275. Episcopo Wratislaviensi. In Brzesczy Litvanico 10. IX. 1544.
» — Cardinali Sanctorum Quatuor. In Brzesczy 13. IX. 1544.
» 276. Paulo Papae III. In Brzesczy Litvanico 15. IX. 1544.
» — Duci Prussiae, nepoti nostro.
» 277. Consiliariis Prussiae. Crac. 19 (. .)[1] 1544.
» 278. » » » 20. XI. 1544.
» — Roberto Preccio, Cardinali Sanctorum Quatuor. Crac. 6. XII. 1544.
» 279. Commissio ad redimenda bona Pucensia. In Brzesczye Lithwanico, Sabbato in crastino festi Assumptionis gloriosissimae Virginis Mariae 1544.
» 280. Bonae, Reginae Poloniae, Petrus Kmita a Visnicze, Palatinus Cracoviensis. Premisliae 19. VIII. 1540.
» 281. Petro Gamrato, Archiepiscopo Gnesnensi, Bona, Regina Poloniae. In arce Lublinensi 20. X. 1544.
» 282. Bonae, Reginae Poloniae, Petrus Gamratus, Archiepiscopus Gneznensis. Cracoviae 26. X. 1544.
» 283. Paulo Papae III. Crac. 31. XII. 1544.
» 285. Palatino Valachiae Sigismundus I. Crac. 16. I. 1546.
» — Sigismundo Augusto filio. Crac. 12. II. 1545.
» 286. Francisco Donato, Veneciarum Principi. Crac. (. .)[2] II. 1546.
» — Alexandro Summo Pontifici Fridericus Casimiri Regis Poloniae filius, Archiepiscopus Gneznensis, Episcopus

---

[1]) Zostawiono puste miejsce.
[2]) Miejsce puste.

Cracoviensis, Romanae Ecclesiae Cardinalis et, Rege absente, Regi Poloniae Gubernator. Crac. 10. I. 1493.

Str. 287. Responsum datum Doctori Lango, Serenissimi Dni Ferdinandi Regis Romanorum oratori. Crac. feria V post Laetare 1546.

» — Isabellae, Reginae Hungariae. Crac. 26 III 1546.

» — Oratori Regis Galliarum apud Turcam existenti. Crac. 26. III 1546.

» 288. Sigismundo Augusto filio.

» — Castellano et Palatino Crac. Crac. 15. IV. 1546.

» — Regi juniori Poloniae, filio

» 289. Consiliaris Regni nostri. Crac. 15. IV. 1546.

» — Sigismundo Augusto filio. Crac. 26. IV. 1546.

» 290. » » »

» — » » » Crac. postridie festi Corporis Christi 1546.

» 291. Eidem Regi juniori filio nostro.

» — » » » » »

» — Solimano, Imperatori Turcarum.

» 292. Consiliariis Regni nostri. Crac. 3. V. 1546.

» — Isabellae Reginae, filiae nostrae.

» 293. Ferdinando, Regi Romanorum. Piotrcoviae 17. V. 1546.

» — Responsum Consiliariis Regni Hungariae a Rege Sigismundo datum.

» 294. Cardinali Augustano. Crac. 16. VI. 1546.

» — Wratislaviensibus.

» 295. Instructio ad Dominum Cardinalem Protectorem Regni, Nicolao Miskowski aulico nostro.

» — Bannitio monetae Ducis Prussiae e Regno Poloniae.

» 296. Sigismundo Augusto filio (cum scheda). Crac. 19. VII. 1546.

» — Consiliariis Regni nostri. Crac. 19. VII. 1546.

» 297. Sigismundo Augusto filio.

» — Eidem Sigismundo Augusto filio.

» 298. Alberto, Duci in Prussia, nepoti nostro.

» — Carolo V. Crac. 19. VII. (s. a.)

» — Sigismundo Augusto filio. Crac. 12. VIII. 1546.

» 299. Eidem Sigismundo Augusto filio. Crac. 30. VIII. 1546.

» 300. Palatinatus Valachiae Consiliariis P. Crac. 12. IX. 1546.

Str. 300. Sigismundo Augusto filio. 18. IX. 1546.
» — Ferdinando, Romanorum Regi. Crac. 29. IX. 1546.
» 301. Sigismundo Augusto filio. Crac. 30. IX. 1546.
» — Isabellae filiae, Reginae Hungariae. Crac. 16. X. 1546.
» 302. Caesari Turcarum Solimano. Crac. 23. X. 1546.
» — Stanislao Bronyewski ad Caesarem Turcarum Nuncio nostro.
» — Sigismundo Augusto filio. Crac. 2. XI. 1546.
» — Stanislao Broniewski, Nuncio nostro ad Caesarem Turcarum. Crac. 10. XI. 1546.
» 303. Sigismundo Augusto filio.
» — Eidem Sigismundo Augusto filio. Crac. 10. XI. 1546.
» 304. Solimano, Imperatori Turcarum. Crac. 15. XII. 1546.
» — Ad Bassas. Crac. 15. XII. 1546.
» — Ad Rostembasza. Crac. 15. XII. 1546.
» 305. Legatio ad Serenissimum Regem Galliarum.
» — Legatio ad Regem Galliae, quam obivit D. Jacubowski.
» 306. Alexandro Sculteti, Canonico Varmiensi, Bona, Regina Poloniae. Crac. 26. V. 1546.
» 307. Solimano, Imperatori Turcarum. Crac. 2. VII. 1546.
» 308. Isabellae filiae.
» 309. Instructio Magnifico Stanislao a Laski, Palatino Siradiensi, data nomine Regis Sigismundi ad Albertum Prussiae Ducem 1547.
» 311. Sigismundo Augusto filio. Cracoviae 19. II. 1547.
» — Joanni de Tarnow, Castellano Cracoviensi.
» — Joanni Friderico, Duci Saxoniae. Crac. 3. II. 1547.
» 312. Alberto, Duci Prussiae, nepoti nostro. Crac. 24. II. 1547.
» — Sigismundo Augusto filio. Crac. 5. III. 1547.
» — Eidem filio nostro.
» 313. Alberto, Duci Prussiae, nepoti nostro. Crac. 5. III. 1547.
» — Eidem Duci Prussiae. Crac. 21. III. 1547.
» 314. Eidem Duci Prussiae. Crac. 22. III. 1547.
» — Consiliariis Prussiae ditionis nostrae. Crac. (s. d.)
» — Sigismundo Augusto filio. Crac. 19. IV. 1547.
» 315. Gratulatio Caesareae Majestati Catholicae de victoria parta in Germania, quam obivit venerabilis dnus Volski, Custos Crac. nomine Regiae Majestatis 26. IV.

Str. 315. Ferdinando, Romanorum Regi. Bona, Regina Poloniae. Crac. 10. V. 1547.
» — Consiliariis Regni nostri. Lobzow 31. V. 1547.
» 316. Samueli, Episc. Crac., Regni Poloniae Cancellario Joannes Langus.
» 317. Petro Kmitae, Palatino Cracoviensi. Zathor 8. VI. (s. a.)
» — Archiepiscopo Gneznensi et Castellano Cracoviensi. Zathor 11. VI. 1547.
» 318. Petro Kmitae, Palatino Crac. Zathor 16. VI. 1547.
» 319. Regni nostri Consiliariis. Crac. 14. VIII. 1547.
» — » » » Piotrcoviae 17. VIII. 1547.
» 320. Solimano, Imperatori Turcarum. Piotrcoviae 12.[1]) IX. 1547.
» — Sigismundo Augusto filio. Piotrcoviae (. .)[2]) IX. 1547.
» — Eidem. Piotrcoviae 3. XI. 1547.
» 321. Responsum Legato Illustrissimi Dni Joachimi, Marchionis Brand., generi a socero Sigismundo I, Rege Poloniae datum.
» 321. Isabellae filiae nostrae. Piotrcoviae 28. XI. 1547.
» 322. Ferdinando, Romanorum Regi. Piotrcoviae 30. XI. 1547.
» — Duci Ferrariae a Rege Poloniae Seniore. Piotrcoviae 20. XII. 1547.
» — Cardinali Augustano.
» 323. Antonio Cardinali, Regni nostri protectori.
» 324. Duci Thessinensi. Crac. 23. XII. 1545.
» — Bonae, Reginae Poloniae, Ferdinandus, Rex Romanorum. In Castris Caesareis 25. IV. 1547.
» 325. Joanni Joachimo Brandenb. Piotrcoviae 26. XII. 1547.
» 326. Legatio ab Joachimo Marchione Brandenb. etc. ad Isabellam viduam Reginam Hungariae, Gotffrido a Canitss, Consiliario Marchionis data 1547.
» 327. Legatio ab illustrissimo Dno Joachimo, Marchione Brandenb., ad Serenissimum Dnum Sigismundum I, Regem Poloniae, dicta Piotrcoviae pridie s. Catharinae A. D. 1547.
» 329. Responsum datum Dno Lango, oratori Dni Ferdinandi

[1]) Cyfra 12 zlekka tylko naznaczona.
[2]) Brak cyfry.

Romanorum etc. Regis, nomine Sigismundi. Crac. 20. VI. 1547.

Str. 330. Instructio ad Imperatorem Turcarum Cikowski data 1546.

» 331. Responsum dno Lango, oratori Romanorum Regis, datum Piotrcoviae.

» — Instructio ad Illustrem principem D. Joannem, Marchionem Brandenb., Generoso Christofero Conarski data.

» 332. Legatio ad Ill. Principes D. Joachimum et Joannem, Marchiones Brandenb. Magnifico Achacio Cema, Palatino Marienburgensi etc. data.

» 334. Responsum Eximio Dno Francisco Thegae, u. J. Doctori, Illustrissimi Dni Alberti in Prussia Ducis Consiliario, datum nomine Regis Sigismundi.

» 335. Responsum Oratoribus Illustrissimi Dni Ducis Prussiae datum.

» 336. Joachimo, Marchioni Brandenb. genero suo.

» — Instructio ad eundem.

» 337. Instructio ad Rev. Dnum Episcopum Varadiensem Dno Andreae Jacubowski data.

» 338. Legatio ab oratoribus ordinum terrarum Prussiae ad Regem Sigismundum et Consiliarios Regni.

» 339. Legatio a Duce Prussiae ad Serenissimum Sigismundum I, Poloniae Regem, dicta Vilnae (s. d.) Octobris 1540.

» 341. Nicolaus Miskowski dapifer ac orator exponit Sigismundo I, Poloniae Regi, quod egerit, quod responsi ad suam legacionem accepit a Caesarea Majestate et aliis in conventu Imperiali Ratisbonensi.

» 342. Descriptio ludi, qui Parisiis in circo publico lingua Gallica actus erat 1540.

» 343. (inną ręką): Sigismundus, Dei gratia Transilvaniae et sacri Romani Imperii princeps, partium Regni Hungariae Dominus, Aurei Velleris eques ac Siculorum Comes etc. Magnifice nepos, nobis Charissime. [List ks. Siedmiogrodzkiego do jednego z młodych członków domu Batorych, pouczający o korzyściach wykształcenia]. Datae Hilspergae 18. XI. 1599.

» 346. (inną ręką): Votum Na Seymiku powiathowim w Opa-

towie Prokopa Pekoslawskiego Sliachczicza polskiego Wwoiewocztwie Szedomierskim w wolney R. Pospolithey. Wydrukował je Dr A. Czuczyński, Dyaryusze sejmowe r. 1585. Scriptores Rerum Polonicarum, XVIII (1901), str. 392—404.

Str. 360. (tą samą ręką). My Radi korone Duchowne y swieczkye tak ze i Ricerstwo ziem Krakowskie Sedomierskie y Lubelskiey i t. d. jak w Volumina Legum t. II str. 1046 i nast. (wyd. Ohryzki, t. II str. 223).

» 369. My Radi vrzedniczi Riczerskiego woyewostwa Lubelskiego, ktorzizmi sie tu ziechali na Seymik powiatowy przes K. Je° Mczi slozoni, is nas zasła załosna nowina o smierczi K. pana naszego.... takesmi miedzi sobam społnim iednostainim wsech zezwolienim, zrzekli sie, obieczali i spisali......

Expl.: Hetmani abi bili napomnieni ysbi granicz pilnowali, pobor na obrone abi beł namowioni i okazowani, abi beło postanowienie, abi nieprzyacziel wiedział o gotowosczi czudzoziemczow, abi zaden niechował wslascza (s.) zołnierzow albo Haydukow y ultaiow.

» 372—384 (inną ręką). Ziazd Ich M. Panow Ewangelikow pro die 23 Septembris zebrany w Radomiu. Jestto protokół zjazdu protestantów w Radomiu w r. 1591, który wydał prof. Winc. Zakrzewski w Archiwum komisyi historycznej, IX, str. 486 i nast. Tekst zawarty w niniejszym rękopisie znajduje się w wydawnictwie prof. Zakrzewskiego na str. 498—519.

Opisany rękopis zawiera na k. 1—341 zbiór pism, które wchodzą w skład t. zw. Acta Tomiciana. Tu w szczególności mamy odpis jednego z tomów przygotowawczych, t. zw. fragmentów lub brulionów. Kopię tę sporządzono w końcu w. XVI, a do Siedmiogrodu dostała się ona w ten sposób, że najprawdopodobniej Zygmunt Batory przywiózł ją z Heilsberga; por. W. Zakrzewski, Stanisław Górski i jego prace historyczne, Rozpr. Wydz. histor.-filoz. Akad. Umiej. LII (1909) str. 296. Rękopis ten, z którego, jak już zaznaczono, dwa utwory zostały wydane, jest znany historykom z opisów dra A. Czuczyńskiego w Scriptores rerum Polonicarum XVIII str. XXVII i rektora W. Zakrzewskiego w Archiwum komisyi historycznej IX, str. 494

i nast. Podajemy dokładny spis listów i dokumentów, ażeby badaczom umożliwić zoryentowanie się w tym tomie, który nie jest bardzo dostępny. [J. Ł.]

8. Kolozsvár. Archiwum Status Unitariorum, bez sygnatury. Octavo, papierowy, niepaginowany, spisany ręką w. XVII (drugiej połowy), składający się z 5 arkuszy, złożonych w ćwiartkę (format kartki 196×157 mm); brak początku i końca. Ta sama ręka robiła w tekscie poprawki i uzupełnienia ciemniejszym nieco atramentem.

Rękopis ten zawiera protokoły synodów kalwinów i unitaryuszów polskich, spisane w języku polskim. Obok uchwał są tu relacye z przebiegu obrad, toczących się na synodach. Wymienieni są też niemal z reguły wszyscy członkowie, uczestniczący na synodach. Mając zamiar w osobnej publikacyi wydać materyały, dotyczące dziejów reformacyi w Polsce, podaję tutaj tylko sumarycznie spis synodów, do których znajduje się materyał w tym rękopisie.

Zaczyna się od artykułu III uchwał synodu poprzedzającego następny zaraz synod. Dalej są całe artykuły od IV do VIII.

Synod w Pinczowie A⁰ 1561 die 30 Januarii. W całości przytoczone listy: P. Remiana Chełmskiego do Piotra Statoriusa z daty Loscini 25 I 1561 i odpowiedź Statoriusa z daty Pińczów 30 I 1561.

Synod w Krakowie A⁰ 1561, 16 Septembris. W tekscie przywiedziony łaciński list Blandraty z daty 19 września 1561.

Synod w Xiążu A⁰ 1562, die 10 Martii.

Synod w Pinczowie A⁰ 1562, die 2 April.

Synod w Rogowie maiętności Pana Stanisława Szafranca A⁰ 1562, dnia 20 Julii.

Synod w Balicach A⁰ 1562, die 12 Augusti.

Synod w Pińczowie A⁰ 1562, 28 Augusti.

Synod w Pińczowie A⁰ 1562, 14 Novembra.

Synod w Krakowie A⁰ 1563, dnia 24 Maia.

Synod w Mordach na Podlaszu A⁰ 1563, dnia 6 Junii.

Synod w Piotrkowie roku 1565 na Seymie zaczęty dnia 22 Marca.

Synod w Brzezinach na Kuiawach A⁰ 1565 dnia 10 Junii.

Synod w Węgrowie na Podlaszu A⁰ 1565, dnia 30 Decembra.

Synod w Skrzynnie 1566 in Septembre.

Synod w Krakowie A⁰ 1567 in Novembre.

Synod w Pielesznicy w Krakowskiej ziemi A⁰ 1568 in Octobri.

Synod w Bełżycach A⁰ 1569 w Marcu. [S. Z.]

9. Kolozsvár. Archivum Status Unitariorum, bez sygnatury. Octavo, papierowy, niepaginowany, spisany ręką w. XVII (z drugiej połowy). Ręka i wymiary identyczne z rkps. nr. 8. Ten zeszyt zawiera w formie rocznika, spisanego po polsku, dzieje ruchu reformacyjnego za granicą i w Polsce.

Pomnożenie prawdy za Lutra od roku 1517.

W Niemczech i Angliey.

Pomnożenie chwały Bozey w Polszcze.

Pod Wiklefem (1390).

Pod Husem (1496).

Za Lutra (1517, 1539, 1540, 1546).

Po Lutrze (1551, 1552, 1553, 1555, 1556, 1557, 1558, 1563, 1564, 1540, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548, 1549, 1550, 1555, 1556, 1558, 1563, 1571). [S. Z.]

10. Kolozsvár, Archivum Status Unitariorum, bez sygnatury. Octavo, papierowy i niepaginowany, spisany ręką w. XVII (drugiej połowy), tą samą, która spisała protokóły synodów polskich kalwinów i unitaryuszów z lat 1561—1569. Wymiary obu rękopisów identyczne. Zawiera:

Disputacij 16 publicznych Zborów Pana Chrystusowych y z nich osób pe...nych z Papieskiemi przednieyszemi Disputatorami na roznych mieyscach w Polszcze y w Litwie mianych y szczęśliwie z łaski Bozey z chwałą Bozą odprawionych, a to począwszy od r. 1579 az do r. 1620.

Mieści dysput 14: 1579 w Lublinie, 1580 w Krakowie, 1581 w Poznaniu, 1586 w Lublinie, 1591 w Smiglu w Poznańskiem, 1592 w Lewartowie, 1592 w Gaju w Poznańskiem, 1592 w Lublinie, 1592 w Smiglu, 1594 w Smiglu, 1594 bez podania miejsca, 1596 w Lublinie, 1615 w Lublinie, 1616 w Lu-

blinie. Brakuje zatem dwu z zapowiedzianych w tytule szesnastu.

Opis dysput historyczny i anegdotyczny. Strona dogmatyczna dysput, choć nieraz zaznaczona, nie jest dość dobitnie i precyzyjnie przedstawiona, z wyjątkiem dysputy ostatniej. Brak miejsca nie pozwala na opublikowanie w tem miejscu całego tego pomnika, który jest równie jak poprzedni niezmiernie ważny dla dziejów Reformacyi w Polsce; dysputy te będą ogłoszone w osobnem wydawnictwie. [S. Z.]

11. Kolozsvár. Archiwum Status Unitariorum, bez sygnatury. Octavo, papierowy, niepaginowany, spisany ręką w. XVII (z drugiej połowy). Ręka i wymiary (205×157) identyczne, jak w rękopisach poprzednio opisanych. Na karcie tytułowej ręką późną (z w. XVIII) dano napis: Disputatio Roznoviensis | A. 1660 habita. Na pierwszej karcie tytuł:

Summa | Colloqvii Theologici Roznoviae habiti | A. Dni M.DC.LX. d. 11. 12 etc. Martii | Praesidente Illmo Dno Joanne Wielopolski | Castellano Voinicense etc.

Dysputa opisana dokładnie, w formie rozmowy, w języku łacińskim. Tematy dyskusyi podzielone systematycznie na rozdziały, z oznaczeniem dnia, kiedy je rozbierano. Brali udział w tych dyskusyach: Andrzej Vissovati, Rev. Rychłowski. Mateusz Przypkowski, Henning, Cichovius, kanonik Kurdwanowski, Władysław Morsztyn i sam kasztelan. [S. Z.]

12. Kolozsvár. Archiwum Status Unitariorum, bez sygnatury. Octavo, papierowy, niepaginowany, spisany ręką z w. XVII (z drugiej połowy). Ręka i wymiary identyczne, jak w rękop. poprzednio opisanych. Karta tytułowa mieści następujący tytuł:

Historica declaratio, quae inter | caetera continet | Acta Synodorum Ecclesiarum Uni- | tariarum in Polonia habitarum | in Extractu [1]) | Krakovie 1561. 1563 | Krakovie 1567 | Pielesznicij

---

[1]) Po słowie »Extractu« prof. Merczyng dodał ołówkiem następującą uwagę: »Non sunt Acta Synodorum in extractu sed Diarii Synodorum«, a na boku: »Hoc Ms. non continet Synodos, inscriptio titularia est falsa, seu historiam Martirii Unitarii Poloni Tyszkowic, qui fuit decollatus pro fide sua Varsaviae 1611«.

1568 | Belzychah (sic) 1569 | B. In Synodo 1561 habita proposuit Blandrata | fidem suam, quae ab omnibus collaudata est, | in eadem legitur eiusdem Epistola continens | puncta quaedam Disciplinae ecclesiasticae et subscri- | bit qua (sic) Senior Ecclesias Minoris Poloniae.

W rzeczywistości, jak na to i prof. Merczyng zwrócił już uwagę, rękopis ten nie zawiera zapowiedzianych aktów synodów, które mieszczą się w innym rękopisie, opisanym wyżej pod Nrem 8. Mamy tu do czynienia z prostą pomyłką pisarza, nie można bowiem przypuszczać, aby ten poszyt z owym, opisanym pod Nrem 8, stanowił kiedyś lub miał stanowić jedną całość. Wnosić tylko trzeba, że skoro mamy tu do czynienia z pomyłką pisarza, polegającą na pomieszaniu fascykułów, oba te rękopisy znajdowały się w chwili ułożenia tego tytułu w jednych rękach. Możliwą jest rzeczą posunąć się nawet nieco dalej i opierając się na identyczności formatu i ręki, wszystkie polskie rękopisy, znajdujące się dzisiaj w Archiwum Status Unitaryuszów zaliczyć do jednej kolekcyi, która zapewne z emigrantami polskimi dostała się do stolicy Siedmiogrodu.

Rękopis pod tym nrem umieszczony zawiera dzieje żywota i śmierci Iwana Tyszkowica, ściętego w Warszawie w r. 1611, p. t.

Historya o Iwanie Tyszkowicu.

Do opowiadania wciągnięto tu pewne dokumenty i listy, stojące w związku ze sprawą, n. p. dekret Hipacego Pocieja, metropolity kijowskiego, z daty Brześć 19 maja 1611, zarządzający, aby duchowieństwo i magistrat miasta Bielska wystąpili przeciw różnowiercom, mandat podobnej treści królowej Konstancyi pod adresem magistratu tegoż miasta, z daty Wilno 19 września 1610, dekret królowej w sprawie Tyszkowica z daty 5 grudnia 1611, listy i t. p. [S. Z.]

13. Brassó. Ev. Gymn. MS. nr. 54 B. Rkps papierowy z w. XVIII. Na str. 334—335 bardzo krótki opis wyboru Stefana Batorego na króla polskiego, bez wartości. [S. Z.]

14. Budapest. Nemzeti Muzeum. Polonica Biblioth. Széchényiano-Regnicolaris in 8° Nr. 2. Tractatus de Christo et Spiritu Sancto juxta doctrinam Socinianorum polonice conscriptus

Cod. Saec. XVII pag. 688 in 8° (ze zbiorów Nic. Jankowich. [J. Ł.]

15. Maros-Váráshely. Arch. hr. Telekich, sygn. Nr. 284. 16° z w. XVII. kart 4.

Na ostatniej stronicy nową ręką notatka: A'Lengyel Kiraly—Marchio de Bethum a' Saxoniai Elector s'más uralkodok felszollitása a Tököli Török fogságból való kiszabaditására s'a Portahoz-hogy miert kellesék ötet elbotsátani (= Wezwanie do króla polskiego, do margrabiego de Bethun, do elektora saskiego i innych panujących w sprawie oswobodzenia Thökölyego z niewoli tureckiej i do Porty z wyjaśnieniem, dlaczego należy go uwolnić). Pismo niepodpisane. [J. Ł.]

16. Kolosvár. Arch. parafii Unitaryańskiej, bez sygn. Folio mniejsze, papierowy, kart 76, nienumerowanych, oprawny w pergamin brązowo-żółty; pod pergaminem znajduje się szereg zlepionych kartek z druku polskiego, treści medycznej, drukowanego szwabachą w drugiej poł. w. XVI lub w pocz. w. XVII. Zawiera protokoły spraw Unitaryuszów polskich, pisane po polsku naprzód w Polsce, a potem w Kołoszwarze w latach 1632—1697.

K. 1: Anno 1682. Rejestr Spraw Zboru Kisielińskiego y Bereskiego, uczyniony przes mie Piotra Lubienieckiego, dyakona tych zborów y Jana Gieyzanowskiego spółdiakona tychze zborow. Sąto przeważnie rachunki ze składek i wydatków na rzecz tych zborów, prowadzone w Polsce do r. 1568.

W środku i na końcu znajdują się kartki, na których protokołowano sprawy kościoła polskiego w Kołoszwarze od r. 1684 do r. 1697.

O rękopisie tym wspomina prof. T. Grabowski, Literatura aryańska 1560—1660. Kraków 1908, str. 487 przyp. 1. [J. P.]

17. Maros Vásárhely. Bibl. hr. Telekich, nr. 1466. Małe quarto, z w. XVIII. kart 67 nienumerowanych. Po Kindera, Brevis et diplomatica descriptio nationis Saxonicae in Transilvania, w języku węgierskim, następuje Occasio suscepti itineris et belli principis Rakoczi II in Poloniam auctore Stephano Enyedi. [J. P.]

18. Brassó. Ev. Gymn. MS. Nr. 299.
W rękopisie z w. XVII lub XVIII niepaginowanym następujący ustęp: Traurige Geschicht zu Wischnitz in Polen Anno 1667 den 24 Januar. Historya urodzenia przez kobietę dwojga dzieci, podobnych do dyabła i t. d. [S. Z.]

19. Maros Vásárhely. Arch. hr. Teleki, uj-renó 3251. Dwie kartki papierowe z końca w. XVII. Tytuł: Mercurius Panegyricus rerum contra Turcas gestarum autumno mense Septembri a. 1683. Elogium regis Poloniae Joannis III, wysławiające Jana III za walkę i zwycięstwo nad Turkami, kończy się słowami: Hoc elogium dicitur Roma venisse, ubi in columna reperitur. [J. P.]

20. Brassó. Ev. Gymn. MS. Nr. 59. Rękopis papierowy, pisany ręką w. XVIII (XVII?), zatytułowany: Historia | in qua | origo Antitrinitariorum et Progres | sus in Polonia et finitimis Provinci | is narratur | Authore Stanislao Lubieniecio | Equite Polono | Qui Historiam hanc ad umbilicum perduce | re non potuit, praematuro ereptus fato Epi | tomator autem.... Freistadii [1685]. Kart 170.
Jestto odpis dobrze znanego dzieła, por. Estreicher, Bibliografia Polska, XXI str. 432. [S. Z.]

21. Maros Vásárhely. Arch. hr. Telekich nr. 3251. Rysunek z XVIII w. przedstawiający: 1. Gladius et tormentum fuere ignea. 2. Caput humanum parocca tectum, cuius facies partim nigra partim ignea. 3. Septem columnae igneae. 4. Isis nigra. Hoc meteoron apparuit supra Tsenstochoviam in Polonia 3 Januarii. 1737. [J. P.]

22. Gyula Féjérvár. Bibl. Batth. sygn. M_5 III 1—16. Tomów 16. Rękopis z drugiej połowy w. XVIII. Tytuł: »Analecta Monumentorum omnis aevi Hungarica sive diplomata maiori ex parte ex ipsis autographis opera et studio Samuelis Szekely de Doba emeriti centurionis variis temporibus et locis collecta«. Zawiera opisy dokumentów, między innymi także takich, które dotyczą spraw spiskich i polskich, głównie politycznych z w. XVI; są też pewne rzeczy, dotyczące stosunków dyssydentów polskich. [J. .P.]

23. Brassó. Ev. Gymn. MS. Nr. 54 lit. E. Rękopis z w. XVIII Na str. 205 i 206 dwa utwory satyryczne łacińskie wierszowane na stan, w jakim się znajduje Polska. [S. Z.]

24. Kolozsvár. Archiwum Parafii Unitaryańskiej bez sygn. Małe folio, oprawny w skórę współcześnie, stron numerowanych 358, nienumerowane są 3 ostatnie i 8 pierwszych rejestru. Na grzbiecie oprawy napis: »Lengyel Eklesia Jegyzö könyve 1713—1763«. Na zewnętrznej stronie okładki przylepiona kartka z napisem: »A Kolosvári Unitaria lengyel eklésia Jegyzö-könyve Lengyel nyelven irva 1713—1763 W.« Zawiera protokoły spraw kościoła unitaryuszów polskich w Kołoszwarze, z lat 1713—1763, pisane w języku polskim. [J. P.]

25. Kolozsvár. Archiwum Parafii Unitaryańskiej, bez sygn. Małe folio, papierowy, oprawny w półskórek, zapisanych kart 28, reszta niezapisana. Na oprawie na grzbiecie napis: »Lengyel eklesia. Jegyzö könyve 1763—1782«. Na pierwszej karcie: Acta ecclesiae Polon. Claudiopol. ab anno 1763, 23 Januarii. Rękopis ten zawiera protokoły spraw kościoła polskiego wyznania aryańskiego w Kołoszwarze z lat 1763—1782, pisane w języku polskim.

O rękopisie tym wspomina prof. Grabowski w dziele cytowanem przy nrze 16, str. 407 przyp. 1. [J. P.]

B.

Rękopisy pochodzenia polskiego.

26. Gyula Féjérvár. Bibl. Batth. nr. I 86 (dawna sygn. I_5 IV 10). Quarto. 290×220 mm, papierowy zw. XIV, pisany, wyjąwszy »Arenga« na końcu, w dwie kolumny, odgraniczone linią; inicyały czerwone; oprawiony w pergamin, na oprawie przylepiona kartka z napisem »Summa iuris«.

Część pierwsza rękopisu zawiera Guillelmi Marcellati Summa iuris. Na końcu pierwszej części dzieła: »Explicit liber per manus Abrahe rectoris ecclesie de Potrauin in Roma. Anno Domini millesimo CCCLXXVII in die sancti Clementis pape et martyris pontificatus sanctissimi patris domini Gregorii pape XI anno septimo«.

Następują dalsze części tego dzieła kanonistycznego, na końcu części trzeciej czytamy: »Swetoslaus finiuit feria secunda quatuor temporum post diem exultationis sancte crucis in Roma, anno Domini 1377«.

W tej części rękopisu widoczne są dwie ręce; jedną ręką pisany jest traktat, drugą zaś glossy i dopiski.

Druga część rękopisu, pisana trzecią ręką, zaczyna się: »Arenga, quam feci, cum subivi examen privatum dominorum doctorum. Intende Domine in adiutorium meum. Verba hec scripta sunt psalmo...«

Następują tablice kalendarzowe, a po nich: »In nomine Domini nostri Jhesu Christi et matris eius.... Quia quidam de dominis et amicis meis et sociis melioribus in Curia Romana Avinionensi existentibus rogabant, ut aliquid eis componerem, in quo coniunccionem solis et lune feliciori modi (sic) invenirent...« Na końcu: »Iste tabula scripte sunt Rome per manus

Stanislai Crisani de Islza, clerici Cracoviensis diocesis, anno Domini milessimo trecentesimo septuagesimo septimo XI die mensis aprilis etc. etc.«

Na stronie następnej: »Radix anni ad tabulam predictam anno presenti Domini 1383 est.«

Ostatnią część rękopisu zajmują: Tabula magistri Johannis de Dacia ad sciendum, in quo signo sit luna et in quo gradu istius signi... oraz Canon super tabulam magistri Petri de Dacia.

Na ostatniej kartce notatki o szeregu papieży, poczem następują uwagi o kancelaryi papieskiej i przepisach co do wystawiania dokumentów przez nią.

Na okładce od wewnątrz wlepione dwie karty pergaminowe, na każdej część bulli, mniej więcej połowa. Bulla wydana przez papieża Grzegorza, zdaje się XI, gdyż jego pontyfikat, 1370—1378 schodzi się z rządami arcybiskupa gnieźnieńskiego Jana, 1374—1382, na którego suplikę pierwsza z tych bull została wydana. Obie bulle dotyczą spraw polskich, w pierwszej, adresowanej do jakiegoś opata, załatwiono nieznaną bliżej sprawę proboszcza parochialis ecclesie in Gora gnezn. dioc., drugą, adresowaną do oficyała wrocławskiego, wydano w sprawie parochialis ecclesie in Uneiow Cracov. (sic.) dioc. Obie bulle tak zniszczone, że tekst, który można odczytać, nie daje żadnego sensu.

Opis w katalogu Varju pod nrem 66, str. 156—157. [J. D.]

27. Gyula Féjérvár. Bibl. Batth. II. 101 (dawna sygn. H_5 IV 10). Octavo, pergaminowy, oprawny w deski, obciągnięte skórą, pisany w w. XIV jedną ręką, kart nienumerowanych 183.

Na okładce pierwszej: »In hoc volumine continetur passionale cum sermonibus«.

Wśród kazań są też niektóre o świętych polskich:

De sancto Stanizlao. Inc.: »Stanislaus propter vite mundiciam in episcopum Cracoviensem electus fuit...« Expl. »Splendor autem celitus per byduum super sepulcrum remansit«.

De sancta Hedwige. Inc. »Hedwigis secundum carnem clarissime nata«. Expl. »migravit ad Dominum, ab ipso coronanda in eternum«.

Na końcu: »Explicit liber iste videlicet passionale per manus Petri de Opul tunc temporis predicator (s.) apud beatam

Virginem Mariam in Cracovia sub anno Domini M°CCC°LXXXI° feria V ante festum Nativitatis beate semper Virginis Marie hora completorii vel quasi. Omnes in eo legentes orate pro eo«. Następuje jedna karta czysta, potem jeszcze jedna, trzecia kodeksu, zawierająca wpisane tą samą ręką dalsze sermones.

Opis w katalogu Varju pod nrem 64 str. 156. [J. P.]

28. Gyula Féjérvár. Bibl. Batth. nr. I, 53 (dawna sygn. I_5 III 5). Folio, 300×210 mm, papierowy, oprawny w skórę. Jestto szereg traktatów z czasu ok. r. 1400, oprawnych razem. Pierwsza i ostatnia karta, pergaminowa, zapełniona próbami pióra, na wewnętrznej stronie okładki rysunek, przedstawiający wilka wśród gęsi. Na 1 karcie napis: »Iste liber est legatus ad ecclesiam S. Elizabeth extra muros lewtschowie per dominum Ambrosium quondam plebanum in Valendorff«.

1) 3 pierwsze karty zajmuje traktat o sakramentach, zaczynający się od słów »Septem sunt sacramenta dei«. (Na pierwszej u góry inną ręką: «Liber Ambrosii plebani in Walendorff«).

2) 35 kart zajmuje pisany drugą ręką traktat o cnotach i występkach: »Cum otia sunt vitia vel nutrimenta vitiorum...« Na ostatniej kartce ręką plebana z Walendorff zapiska o pożarze w Lewoczy w r. 1462 w Zielone Święta.

3) 14 kart zajmuje pisany trzecią ręką confessionale Mateusza z Krakowa. Na końcu: »Scriptus est liber iste per venerabilem etc. sub anno domini M°CCC°XCVIII°.

4) 36 kart zajmuje pisany czwartą ręką traktat: »Queritur utrum angelis in primo instanti creationis sue fuerit...« Na karcie 34: »Explicit secundus tertius et quartus liber per questiones per manus cuiusdam«. Nad wyrazem ostatnim wpisano: »Johannis de lelouia«.

5) 12 kart pergaminowych, pisanych piątą ręką, zapisuje traktat: »Incipit liber primus pastoralis beati Gregorii pape urbis Romae, scriptus ad Johannem Romanorum episcopum«.

6) 23 kart papierowych, pisanych szóstą ręką: »Quanta debeat esse diversitas in arte predicationis«. Na końcu: »Explicit pastoralis Gregorii per manus Johannis dicti Dadilo etcetera«.

7) 17 kart ostatnich, pisanych siódmą ręką, zajmują urywki teologiczne, zatytułowane: »Defectus«.

Opis w katalogu Varju pod nrem 104, str. 176—177. [J. D.]

29. Gyula Fejérvàr. Bibl. Batth. nr. II. 69 (dawna sygn. G_5 III. 15). Folio mniejsze, papierowy, z w. XV, oprawny w deski, obciągnięte skórą, karty nienumerowane. Obejmuje Innocentii papae Summa canonum poenitentialium oraz Sermones sacri nieznanego autora.

Na pierwszej karcie dokument z daty: Racibor 20 listopada 1420, zeznany wobec proboszcza tamecznej kollegiaty Piotra z Oświęcimia, a zawierający apelacyę, wniesioną przez Wacława z Jegerdorfu, księdza, w sprawie spornej Jana Küchmeistra, capitanei in Jegerdorf i jego stryja Jana Küchmeistra z dyecezyi ołomunieckiej z konwentem Dominikanek w Raciborzu, »quia ad locum predictum Rathibor dictis dominis et ipsorum procuratoribus tutus non paret accessus«.

Opis w katalogu Varju pod nrem 128, str. 188. [J. P.]

30. Budapest, Bibl. Uniw. Cod. nr. 60. Fol. papierowy z w. XV, oprawny w deski, z tylnej oprawy pozostała połowa. Pierwsza karta wyrwana, karta 74 niezapisana, karty foliowane: 1—162. Cały kodeks pisany jedną ręką.

K. 1—73': Petri Lombardi sententiarum liber quartus z komentarzem.

K. 75—162: Petri Lombardi sententiarum liber quartus z innym komentarzem.

K. 162: Explicit liber quartus sentenciarum in vigilia beati Martini episcopi et confessoris sub anno domini millesimo quadrincentesimo (s.) vicesimo quarto [1]) per manus cuiusdam Nicolai de Lisacow alias de Radlino, clerici Cracoviensis dyoecesis. Finito libro sit laus gloria Christo, non laus scriptori, sed laus genitori. Non Maszka Kachna sed Margorzadka Dorothka ipsum amabat nec cessabat, donec ad ipsam passus creabat.

Następnie w poprzek kartki tą samą ręką: Iste liber comparatus est domino Sulislao predicatori tunc temporis in Jasslo

---

[1]) »Quarto« wypisano atramentem czerwonym u góry nad przekreślonem »quinto«.

predicanti, et taxa ipsius in summa due marce absque ligacione, et continet in se sexternos quindecim. Actum et datum in Freynstat vel quasi in domo scientifici viri Swanthoslay rectoris scholarum vel sub anno quo supra.

Rękopis ten opisany w Catalogus codicum Bibliothecae Universitatis R. Scientiarum Budapestinensis. Budapesti in MDCCCLXXXI, str. 42—43. [J. P.]

31. Gyula Féjérvár. Bibl. Batth. I 76 (dawna sygn. F_5 III 12). Octavo, papierowy, pisany jedną ręką w. XV, kart nienumerowanych 414, oprawny w deski obciągnięte skórą.

Obejmuje Passionale, w którem są rzeczy bliżej z Polską związane.

Żywot ś. Wojciecha. Inc.: »Beatus Adalbertus ex claris et religiosis parentibus oriundo«. Expl.: »pauperibus cecis debilibus amica solacia impendebat«.

Żywot ś. Stanisława. Inc.: »Gloriosi martiris sancti Stanislai episcopi Cracoviensis vite processum, passionis cursum«, Expl.: »quod celestem vitam hic vixerat et anima eius ad celestem transierat«.

Żywot ś. Wacława.

Żywot ś. Jadwigi. Inc.: »Lux lucis et fons luminis pater«. Expl.: »confluxit populi multitudo quasi innumerabilis«.

Na k. 397: »Et sic est finis huius passionalis et est finitum hoc passionale hora vespertina in villa, que dicitur Pinting prope Bystriciam, in die sancti Jacobi apostoli maioris per petrum Moravum dictum de thyczin sub anno Domini M°CCCC°XXIX°. Hylff Got maria berot«.

Na wewnętrznej stronie okładki pierwszej napis pismem z końca w. XV: »Presens liber passionalis sanctorum legatus est domui fratrum sacerdotum in eadem commorantium per quendam dominum Valentinum Beisz inibi altaristam, videlicet in hospitali sancti Spiritus in Llewtscha....«

Na dwóch pierwszych kartach kalendarz na lata 1431—1481.

Opis w katalogu Varju pod nrem 136 str. 192. [J. P.]

32. Budapest. Bibl. Uniw. Cod. nr. 83. Folio, pisany w w. XV, liczący kart 291, oprawiony w deski, obciągnięte skórą.

K. 2—111. Collecta epistolarum dominicalium magistri

Pauli rectoris scholae Cracoviensis. Inc.: »Gloza scilicet tempus gratie«. Expl.: »Expliciunt collecta epistolarum dominicalium magistri Pauli rectoris schole Cracoviensis in castro, scripta vero per me Johannem de Ilkusz et sunt finita in die sancte Marie Egipciace vel in octava Annunciacionis Marie sub anno domini M⁰CCCC⁰XXXII⁰«.

K. 112⁰—291: Sermones super evangelia dominicalia. Inc.: »[Q]uia secundum Augustinum«. Expl.: »non expectavit temptacionem pensent«.

Na k. 1 notatka: Lliber Maystri Nicolai de Elkus sacrorum canonum doctoris, olim cantoris in ecclesia collegiata ad sanctum Fflorianum extra muros Cracovie et plebani in Elkus donatus per executores testamenti eiusdem pro fratribus Carthusiensibus in Llechnycza. Oretur pro eo 1487.

Opis też w Catal. Cod. Bibl. Univ. Budap. str. 72. [J. P.]

33. Budapest. Bibl. Uniw. Cod. nr. 108. Folio, papierowy z w. XV, liczący kart 339, pisany w całości jedną ręką. Szczegółowy jego opis podał Catalogus codicum Bibl. Uniw. Budap. str. 85—87, tutaj sumarycznie wyliczam jego zawartość, nie pomijając jednak notatek, które mieszczą wiadomości o jego powstaniu lub dziejach.

K. 1—4: Speculum peccatorum.

K. 5—126′: Innocentii quarti Summa de poenitentia. K. 124: »Expliciunt summa Innocencii quarti de penitentia finita per Johannem Pfaffen de Zeypisch proxima feria VI post purificacionem Marie virginis gloriose ante carnisprivium, anno millesimo CCCC. vicesimo nono etc.«

K. 126′—139: Augustini Liber ad matrem.

K. 139—143′: Bernhardi Liber de vita et moribus adolescentium. K. 143′: «finitus XXIX«, t. zn. w r. 1429.

K. 143′—149′: Tractatus consolatorius de misericordia dei. K. 149′: »finitus sabbato quo cantatur Intret in ecclesia dei decanus, anno XXIX per manus. Anno«.

K. 149′—152′. Isidori Liber de norma vivendi. W kodeksie błędny napis: Prudencius Syno[ni]morum.

K. 153—188: Statuty synodalne prowincyi gnieźnieńskiej (Mikołaja Trąby) z r. 1420, wydrukowane kilkakrotnie, ostatnio przez Heyzmanna w Starodawnych Prawa Polskiego Pomni-

kach IV str. 175 i nast. K. 188: »Expliciunt statuta provincialia anno XXIX⁰ per manus Johannis presbiteri de Zeypisch«.

K. 188—198: Adalberti episcopi Cracov. constitutiones in synodo Cracoviensi a. 1420 editae. Wydał je Heyzmann, Starod. Pr. Pol. Pomn. IV str. 63 i nast. K. 198: »Expliciunt constitutiones reverendi in christo patris et domini domini Adalberti divina providentia episcopi Cracoviensis sub anno domini millesimo CCCC vicesimo nono in sacra synodo Cracovie edite anno vicesimo. Et sunt finite per manus (sic) proxima feria secunda post Judica, hora quasi meridiei«.

K. 198—231: Francisci Reyswicz de Brega Opus de decem preceptis. K. 231: »Et sunt finita per Johannem sexta feria in Parasceve hora quasi prima anno ut supra. Et sunt edita per vener. virum mgr. Franciscum Reyswicz de brega doctorem necnon sacre theologie professorem«.

K. 233—255: Epistola b. Eusebii ad Damasum. K. 255: »finita sexta feria proxima ante Thome apostoli, anno domini millesimo CCCC⁰XXXIII in dote plebani ad sanctam Mariam Cracovie«.

K. 255—259: Epistola s. Augustini ad Cyrillum Hierosolymitanum episcopum. K. 259: »finita quarta feria ipso die Felicis in pincis«.

K. 259′—279′: Epistola Cyrilli Hierosolymitani ad s. Augustinum de miraculis s. Jeronimi.

K. 280—281: Epistola b. Dionysii ad Timotheum de morte apostolorum Petri et Pauli.

K. 281′—284: De factis nefandis et misera morte Udonis scholaris Magdeburgensis circa annum 1095.

K. 284—306: Bonaventurae Cardinalis imago humanae vitae. K. 306: »in dote plebani Cracov. ad sanctam Mariam finita in XL quarta feria proxima ante Gregorii pape prope XX anno domini millesimo CCCC⁰XXXIIII«.

K. 306—330. Tractatus de linea salutis heremitae. K. 330: »finitus sexta feria infra octavas Pasche anno XXXII«.

K. 331—339. Expositio hymni de decem praeceptis. [J. P.]

34. Gyula Féjérvár. Bibl. Batth. I. 150 (dawna sygn. I_5 IV 9). Octavo, papierowy, pisany dwiema rękami z w. XV, oprawny w deski obciągnięte płótnem.

W części pierwszej mieści się:

1) Expositio orationis dominicae i

2) De ortodoxa fide, de poenitentia, de peccatis et de casibus reservatis.

Na końcu słowa: »Iste liber est Iohannis Brotman«.

Część druga obejmuje:

3) De mansionibus filiorum Israhel.

Expl.: »Ffinitum in scolis beate Marie Cracovie anno 1434 per Nicolaum Schreybindorff et licet materia quoad stilum multum sit incorrecta, hincinde sensu carens, non tamen ex mea hoc negligencia sed in exemplari, de quo scripta est, prius graviter viciata«.

Opis w katalogu Varju pod nrem 150, str. 199. [J. P.]

35. Budapest. Bibl. Uniw. Cod. nr. 86. Folio, papierowy z w. XV, liczący kart 213. Zawiera:

K. 30—213: traktat teologiczny: Theologia moralis in IV libros divisa. Inc.: »Quoniam in paucioribus via«. »Expl.: »Ihesus Christus dei filius Amen«. Indeks rzeczowy do tego traktatu poprzedza sam traktat i wypełnia k. 2′—29′.

Na k. 213. »Iste liber est comparatus per Henricum de Radom, archidiaconum Sandomiriensem et Wladar (s.). Cracov. protunc anno domini M°CCCC°XXX septimo. III die mensis Novembris. Manu propria subscripcio est facta«.

Kodeks ten stanowił potem własność klasztoru Kartuzów w Lechnicy.

Opis tego kodeksu w Catalogus codic. Bibl. Univ. str. 73. [J. Ł.]

36. Budapest. Bibl. Uniw. Cod. nr. 90. Folio. papierowy, z w. XV, liczący kart 190, pisanych w dwie kolumny.

Zawiera 8 traktatów teologicznych, wymienionych dokładnie w opisie w Catalogus codic. Bibl. Uniw. Budapest. str. 75, które tu pokrótce wyliczam:

K. 1. Regula bonae et honestae vitae data per B. Benedictum.

K. 2—56: Glossa in Psalmos Davidis.

K. 56—60′ i 176′—178: Tractatus de conversione ad religionem.

K. 61—173: Magistri Thomae de Ybernia Manipulus florum.

K. 173′—175: Tractatus de septem vitiis.

K. 179—190: Thomae de Aquino tractatus super praecepta decalogi.

K. 190′: Notae de beatitudine vitae.

Na oprawie strony wewnętrznej po lewej stronie: Dominus Nicolaus Czipser, altarista ecclesie beate virginis in Cracovia, legavit librum presentem venerabilibus patribus dominis Carthusiensibus in Lechnicz, qui obiit in vigilia Corporis Christi alias in die sancti Erasmi tercią mensis Junii anno domini M.CCCC.XXX.nono.

U dołu: Item supra librum sententiarum concessi IIII flor. in auro et XX lat. gross., quem librum habet dominus Mathias de Libenwerde confrater noster«. [J. P.]

37. Gyula Féjérvár. Bibl. Batth. nr. II 80 (dawna sygn. G_5 IV. 6). Folio, papierowy, pisany w drugiej połowie XIV w. w dwie kolumny, z czerwonymi inicyałami, oprawiony współcześnie w deskę, powleczoną skórą.

Rękopis zawiera Tractatus de sanctissima Trinitate, nieznanego autora.

Na 1 str. u dołu wzmianka: »Istum librum assignavit dominus Thomas baccalaureus in decretis ad ecclesiam beate Marie Virginis in Antiqua Villa. Anno Dni MCCCCXL. Orate pro eo. Ave Maria«.

Na okładce przyklejony list dorsem do góry, tak, że widoczny jest tylko adres: »Discreto viro domino Johanni rectori ecclesie in Olsna, archipresbitero Nympcensi suo speciali amico sibi dilecto«.

Opis w katalogu Varju pod nrem 69 str. 153—4. [J. D.]

38. Gyula Féjérvár. Bibl. Batth. nr. II 85 (dawna sygn. F. IV. 4). Folio mniejsze, papierowy, z w. XIV, oprawny w deski, obciągnięte skórą, karty nienumerowane. Na oprawie wybity napis: Postilla anonimi authoris.

Na okładce pierwszej wewnętrznej przylepiony list z końca w. XIV, tekstem do wewnątrz, in dorso czytamy: »Patruo sibi dilecto domino Iohanni Erwyn plebano in Oelsnaw prope Czobotam hec littera debet«.

Na dolnym marginesie pierwszej kartki czytamy napis ręką w. XV: »Istum librum assignavit dominus Thomas baccalarius in decretis ad ecclesiam b. Marie virginis in Antiqua villa anno Domini M⁰CCCCXL⁰. Orate pro eo unum Ave Maria etc.«

Początek tekstu urwany. W trzecim wierszu Incipit: »Talia, que leguntur per annum, per talem modum quo ipsam ad populum proprio declamavi«.

Na trzeciej karcie od końca Explicit: »Ecce quante humilitates fuerunt, isti homines pagani quanto magis estimando se humilient, ut possint exaltari in secula seculorum Amen«.

Potem następuje: »Incipit summula brevis de divinis, que tempore interdicti prohibentur«. Explicit: »Item talis non potest eligere nec eligi«.

Opis kodeksu w katalogu Varju pod nrem 38 str. 126. [J. P.]

39. Budapest. Bibl. Uniw. Cod. nr. 62. Folio, papierowy, z w. XV, liczący kart 196, pisany dwiema rękami (k. 1—35 i 37—197) w dwie kolumny.

K. 1—22 (Brak początku). Liber dialogorum. K. 22: »Et sic est finis istius libri dyalogorum, et est finitus scripture per Johannem Vite de Llabischin vicarium tunc temporis in Ilkus hora XXI sub anno nativitatis Domini millesimo CCCCXLmo.... in die sancti Francisci«.

K. 23—28'. B. Augustini Liber de vita christiana. K. 28': »Explicit liber beati Augustini anno domini millesimo CCCC.XL. feria VI proxima post festum beati Andree hora XIX in domo domini plebani in Ilkus per Johannem de Llabischin scriptus«.

K. 29—30: Fragmenta de Deo, de Jesu Christo, de b. Maria virgine.

K. 30—35: Epistolae b. Hieronymi ad Vigilaneum, ad Nepotianum, ad Heliodorum.

K. 37—71': B. Gregorii papae libri pastorales. K. 64: »Per me Johannem de Costan ab Smyaly«. K. 71': »Johannes Smyalka finivit Petri filius de Costan«.

K. 72—99: Orationes in concilio Basiliensi habitae.

K. 99'—100: Notae de bonis temporalibus.

K. 101: Gaudia sanctorum in coelis.

K. 102—197': S. Thomae Quodlibetum.

Na oprawie wewnętrznej ręką z w. XV notatka: »Pro magistro Mathia de Cobilino professore«. U dołu: »Hic liber datus est domui Vallis sancti Anthonii prope Lechnicz Carthusiensis ordinis ab egregio doctore Mathia de Cobilino anno domini 1490«. Na 1 k. u góry ręką w. XVI: »Pastorale s. Gregorii papae a Mathia de Cobilino conscriptus«.

Opis w Catalogus codic. Bibl. Uniw. Budap. str. 43—44. [J. P.]

40. Budapest. Uniw. Cod. Lat. 63. Folio, papierowy, z w. XV, liczący kart 559, pisany w 2 kolumny, opr.

1—558 bez początku. Traktat gramatyczny Johannis de Janua.

558'—559. puste.

K. 558: »Explicit Vniversale Johannis de Jana fratris de ordine Predicatorum. B. Et est finitum in Zglobna in metis Rusie per manus Swanthoslai dicti llawosch filium vrbani De Crzyzanow, per pecuniam autem Michaelis Venceslai De Conyn. Sabbatho proximo post Elyzabeth festum sub Anno Domini Millesimo Quadricentesimo Quadragesimo Quarto etc. Michale proszaswanthka boga crista.

Por. opis w Catal. codicum Bibl. Uniw. Budap. str. 45. [J. Ł.]

41. Gyula Féjérvár. Bibl. Batth. nr. I. 70 (dawna sygn. G_5 III 10). Folio, papierowy, pisany w w. XV, w dwu kolumnach, oprawny w skórę. Kartkę pierwszą stanowi dokument notaryalny, wystawiony w Raciborzu w r. 1420. Na wewnętrznej stronie okładki napis: »Istum librum assignavit et dedit dominus Thomas de Weydnaw, baccalaureus in decretis, predicator in Lewcza ecclesie beati Jacobi post Nativitatem beate Marie Virginis anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo. Orate pro eo unum Ave Marie«.

Zawiera: Guillelmus Parisiensis cancellarius, Apparatus theologico-iuridicus, oraz różne mniejsze traktaty tegoż autora.

Rękopis ten może być pochodzenia śląsko-polskiego.

Opis w katalogu Varju pod nrem 159, str. 203—204. [J. D.]

42. Budapest. Bibl. Univ. Cod. lat. nr. 87. Folio, papierowy z w. XV, liczący kart 201.

K. 1—14': Tractatus de nonnullis morbis et medicamentis contra eos.

K. 16—201': Antonii Gainier Tractatus de febribus.

K. 201': Explicit tractatus de febribus magistri Anthonii de Gayneriis arcium et medicine doctorem (s.) illustrissimum Papiensem. Per me Stanislaum Jacobi de Coszmyn est liber finitus feria tercia proxima post festum sanctae Zophie anno incarnationis Domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo septimo. Datum in Medica sluchayancz ptaschka slowika. Dominus Predborius de Conyeczpole castellanus Sandomiriensis et capitaneus Premisliensis hunc librum in curia sua tradidit ad regrossandum. Valeat in Christo amen. [J. Ł.]

43. Gyula Féjérvár. Bibl. Batth. I. 154 i 155 (dawna sygn. J_5 IV 2 i 3). Quarto, papierowy z w. XV, z dawnej oprawy pozostała tylko tylna deska, powleczona skórą. Rękopis mocno przez myszy uszkodzony. Dzisiaj przechowywany pod dwoma numerami, stanowił niegdyś całość.

Zawiera: Sermones de tempore et de sanctis.

W kod. I 154 wlepiona kartka, której część tylko się zachowała z następującym napisem: »Sequentes sexternos reportavi post reverendum maÿstrum Bel... in Studio Cracoviensi, ubi legit libros sentenciarum valde mays...«

Przy kazaniu o ś. Stanisławie notatka: »breviter hec ex stilo confuso conscripsi... 1457 predicavi«.

Na k. 16' czerwonym atramentem: »Per me Bartholomeum in Lewtscha predicatus anno etc.«

Opis w katalogu Varju pod nrem 178 str. 212. [J. D.]

44. Budapest, Nemzeti Muzeum. Cod. lat. med. aevi. Nr. 180. Folio 309×215 mm, papierowy, kart 54. Oprawa nowa w tekturę, powleczoną papierem, z pergaminowym grzbietem.

Zawiera (wszystkie t. j. 16) Satyry Juwenala: Liber Junii Juvenalis Aquinatis Satinarum vel Satiricus. Karta każda podzielona jest na cztery części. Środkiem, w kolumnie trzeciej od zewnętrznego brzegu dużemi literami jest wypisany tekst Satyr, w kolumnach bocznych drobniejszem pismem komentarze i scholia. Nadto jeszcze nad poszczególnymi wyrazami tekstu klasy-

cznego wpisano glossy łacińskie. Wszystko pisała jedna i ta sama ręka.

Na k. 52′ następująca uwaga: »Et sic est finis anno domini 1461 eo anno, quo incole urbis Crac. dominum Andream heredem de Thanczin in monasterio sancti Francisci in sacristia interemerunt. Eodem eciam anno consules civitatis eiusdem decollabantur. Eodem anno fere medietas eiusdem urbis igne consumebatur«.

Ta uwaga wskazuje niewątpliwie na krakowskie pochodzenie kodeksu; krakowskiego pochodzenia dowodzi także zamieszczone na k. 53—53′ Epitaphium Adama Swinki, kanonika krakowskiego, na śmierć córki Władysława Jagiełły, Jadwigi, które wciągnął także i Długosz do swej Historyi (Hist. Pol. IV, str. 458—469).

Wnosząc z pisma, rozmiarów kart i ich identycznego podziału na 4 części, trzeba twierdzić, że ta sama ręka pisała też Cod. lat. med. aevi Nr. 179, zawierający listy Horacego ks. I i II. Liczy on kart 24, oprawnych tak samo jak rękopis Nr. 180. Twierdzić też można, że pierwotnie obydwa te rękopisy stanowiły jedną całość. [S. Z.]

45. Gyula Féjérvár. Bibl. Batth. nr. I 45 (dawna sygn. N_5 II 17). Folio małe, papierowy, pisany w w. XV, w kilka kolumn, oprawiony świeżo.

Pierwsza i ostatnia kartka zawierają urywki poezyi łacińskich wciągnięte pismem rękopisu; oddzielone są od rękopisu każda czystą kartką papieru. Kartka 3 i 4 (pisane przez całą szerokość) zawierają »Quia ars ipsa, de qua loqui in presencia vestrarum censui, est ars poetica...«

K. 5—53 (t. j. do końca) zawierają satyry Juwenalisa. Część ta pisana jest w 4 kolumnach; główna najszersza zawiera tekst, 3 boczne glossy marginesowe, drobniejszem pismem takiemże glossy interlinearne. Pierwsza litera każdego wiersza tekstu przekreślona często atramentem dla odróżnienia. Inicyały czerwone.

K. 52. (Czerwonym atramentem): »Sit laus Christo Jesu. Scriptus in Alma uniwersitate studij Cracoviensis commutatione estivali Anno Domini M°CCCCLXI° per Christofforum Petschmessing s.[entenciarum] lo[mbardi] et Arcium Baccalau-

reum de lewctschau etc. (Czarnym atramentem) Henricus Samariensis.

Por. Opis w Catalogu Varju pod nrem 212 str. 223—224. [J. D.]

46. Gyula Féjérvár. Bibl. Batth. nr. I 46 (dawniej oprawiony z nrem I. 45). Zawiera listy Eneasza Sylwiusza. Ponieważ rękopis nr. I 45 jest pochodzenia polskiego, przeto i ten zbiorek zapewne w Polsce został skopiowany. [J. D.]

Uwaga. Zewnętrzna strona wszystkich trzech kodeksów (44—46) jest identyczna, tak, że nie może ulegać wątpliwości, iż powstały na tem samem miejscu i w tym samym czasie, co zresztą jest poparte notatkami, mieszczącemi się w samych kodeksach. Stanowią one ciekawy przyczynek do studyów humanistycznych na uniwersytecie krakowskim około połowy XV w.

Na okładce zewnętrznej (t. zw. Vorsatz) rękopisu budapeszteńskiego nr 180 wypisano ręką z pierwszej połowy w. XIX notatkę, która rzuca pewne światło na historyę opisanych tu rękopisów; dlatego warto ją przytoczyć w całości:

»Scriptus est hic liber Cracoviae a. 1464—67. Olim monasterii Grünbergensis, nunc, postquam diu apud rusticos apud Stolbergam latuerat, meus. Frid. Aug. Guil. Spohn. Lipsiae MDCCCXXI. Notari huj. cod. lectiones ita: cod. meus nr. II.« [S. Z.]

47. Budapest. Bibl. Univ. Cod. nr. 70. Folio, papierowy z w. XV, pisany różnemi rękami, liczący kart 201, oprawny współcześnie w deski, obciągnięte białą skórą. Na grzbiecie napis: Stanislai sermones.

K. 1—27': Libellus sive tractatus de confessione in quatuor partes divisus. Inc.: »Ad utilitatem eorum«. »Expl.: »Finitus de confessione libellus sive tractatus anno domini 1433 feria quinta post Magdalene beate festum Cracovie in bursa iuristarum per Johannem de Pelhrzimow«.

K. 160—199': Sermones b. Augustini. Expl. Expliciunt sermones beati Augustini doctoris episcopi ecclesie Ypponensis per fratrem Stanislaum Moravum de Olomutz anno domini etc. millesimo CCCC°LXIII° VII° kal. Septembris«. W związku z tą notatką uwaga na k. 1 u dołu ręką z w. XVI: »Fratris

Stanislai anno 1462 vide in fine«, z czego znów powstał błędny napis na grzbiecie.

Szczegółowy opis rękopisu w Catalogus codicum Bibl. Univ. Budap. str. 54—55. [J. P.]

48. Budapest. Bibl. Univ. Cod. nr. 73. Ósemka papierowa z w. XV, zapisana różnemi rękami, oprawna w skórę w końcu XV lub na początku w. XVI. Na grzbiecie napis: Directorium Strigoniense. Varia. Opis w Catalogus Codicum Bibl. Univ. Budapest str. 57—61.

K. 249—255': Wyjątki z Sacramentale Mikołaja z Błonia. Inc.: »Penitenciam agite«. Expl.: »hec sunt excerpta ex Sacramentali venerabilis doctoris Nicolai de Blonia, ubi plura invenies, que causa brevitatis omisi. 1470«.

K. 400: »Scriptus in Leutschaw feria V in festo divisionis apostolorum per Johannem Gerardi hospitalensem, qui venerat de predicatura Igloviensi apud honorabilem fratrem suum perdulcem commorans 1473«.

Nazwiska późniejszych właścicieli kodeksów, proboszczów ze Spiża, wymienione na oprawie kodeksu, są wydrukowane w cytowanym Catalogus, str. 61. [J. P.]

49. Budapest. Bibl. Uniw. Cod. nr. 92. Fol. papierowy z w. XV, oprawny w deski, obciągnięte skórą. Opis w Catalogus Codicum Bibl. Univ. Budap. str. 76—78 (rękopis zawiera dzieła ś. Augustyna, Bernarda i Anzelma prócz kilku traktatów anonimowych). Na pierwszej karcie notatka:

»Lliber Johannis Pnyowsky decretorum doctoris, archidiaconi Cracoviensis legatus per eum testamentaliter pro fratribus Carthusiensibus anno domini millesimo quadringentesimo septuagesimo sexto«. [J. P.]

50. Budapest. Bibl. Univ. Inc. 445. Guillermi Postilla super epistolas et evangelia... Basilee... 1492.

K. 59 dopiski rękopiśmienne:

Gramatica — Slovorzeczna, Llogica — Vyelemowna,
Rhetorica — Mowodworna, Geometria — Zyemomyerna,
Musica — Pospyevadlna, Astronomia — Gwyaszderna (s.)
Aritmetica — Polyczebna, Dyalectica — Movorzeczna.

In prima questione — wpyrwey gadcze.
Sentenciarum — głąbokych szmyszlow.
Machabeorum — braczyczow zydowszkych.
Apokalypsis — szyawyenya thayamnycz boszych.
In omelia — wykladv dvchownego.
Genesis — rodaiv (!), Exodi — wivodv.

Die solis quarta Julii mnyszewo oblatus per me bernardum vicarium in facie ecclesie executorem iuxta mandatum et in huius signum me subscripsi et sine mora in Rosznyszewo remisi: Andreas Carczewsky, plebanus in Gorra cum vicariis ministro et succentore, Stanislaus in wroczyszew plebanus, chynowo minister ecclesie prepositus sancti Spiritus et minister ecclesie in Cersko. Stanislaus Dąmbrowka ibidem altarista, Petrus altarista in yaszgarzewo in dicto decanatu Warsoviensi.

K. 59': »liber s. Marie monasterii in ruda«. [J. Ł.]

51. Gyula Féjérvár. Bibl. Bathyan. I, 19 (dawna sygn. N_5 I 14) Folio pergaminowy z w. XV, kart 217.

Zawiera Sermones de sanctis. K. 151': »Hec scripsit scripta scriptor Nicolaus de Buda. Merces eterna sibi detur in arce superna. In festo beati Petri martyris«.

Po żywotach ułożonych w porządku kalendarzowym na k. 157': »De scto Stanislao episcopo et martyre«.

Inc.: »Stanislaus martis egregius ex nobili gente militum in provincia cracoviensi extitis oriundus...« zdaje się bez końca, bo na dolnym marginesie tekst dopisany bardzo zatarty, a następna karta wycięta.

Opis w katalogu Varju pod nrem 168 str. 207. [J. Ł.]

Gyula Féjérvár. Bibl. Batth, nr. II 70 (dawna sygn. I_5 III 10). Folio, papierowy z w. XIV/XV, zawierający Sermones de tempore et de sanctis. Wbrew przypuszczeniu Varju, Katalog nr. 108, str. 179, niema śladu, jakoby był pochodzenia polskiego. [J. D.]

52. Gyula Féjérvár. Bibl. Batth. nr. 79 (dawna sygn. H_5 III 3). Folio, papierowy, z XV w., pisany równem pismem w dwóch kolumnach; tytuł każdej legendy czerwonym atra-

mentem. Wnosząc z istnienia w nim pewnych legend, można temu rękopisowi przypisać polskie pochodzenie.

Zawiera: Sermones et legendae de sanctis.

K. 31. De sancto Adalberto. »Sanctus Adalbertus natione fuit Bohemus, pater eius Slawnickus de nobili genere et fuit nepos Heinrici Romanorum regis... K. 32. Explicit: »...O gens misera, que propter ventris inglucem statutum tanti patris et sui apostoli derelinquit etc«.

K. 39. De sancto floriano. »In duobus illis cum venisset sacrilegorum principum Dyocletiani et Maximiani preceptum. K. 40. Explicit: »acta sunt hec tempore Dyocletiani et Maximiani imperatorum agente iniquissimo Aquilinio preside regnante domino nostro ihesu xristo, cui sit honor et gloria in secula seculorum amen«.

K. 41. De sancto Stanislao episcopo et... »Stanislaus hoc nomine in sacro baptismate collatum diutiusque latino sermone ethimologisatum et polonico Stanislaus...« K. 42: »Anno Domini M°XLVI Aaron monachus tinciensis in episcopum Cracoviensem postulatur. Assumptus autem ad petitionem regis Kazimiri per eundem papam Benedictum Colonie consecratur«. K. 47. Explicit: »... sanam post ad tumbam cum voto quod vouerunt duxerunt, etc.«

K. 59. De translatione sancti Stanislai episcopi et martyris. »Post passionem beati Stanislai cum iam anni decimi circulus«. K. 60. Explicit: »nos fratres karissimi ut ipse nobis dignetur impetrare hic veniam peccatorum et post hoc vitam eternam, ad quam nos perducat«.

K. 61. De sancta Hedvige. Sancta Hedvigis fuit ducissa Slezie, Cracoviensis et totius Polonie filia ducis Moravie«. Explicit: »... et in toto corpore qui ammodo duxit vitam suam et promeruit vitam eternam, ad quam perducat nos pater etc.«

Opis w katalogu Varju pod nrem 187, str. 216. [J. D.]

53. Gyula Féjérvár. Bibl. Batth. I 99 (dawna sygn. K_5 III 4). Folio mniejsze, papierowy, oprawny w tekturę, kart 419 nienumerowanych, pisany w w. XV.

Zawiera traktaty teologiczne i kazania (Sermones de tempore).

Ostatni utwór, pisany ręką z w. XV, ale inną aniżeli po-

przednie części kodeksu, nosi tytuł: »Incipiunt capitula sequentium Omeliarum Iohannis Crisostomi«. Expl.: »Explicit Chrisostomus super Matheum per Nicolaum Cedlyczensem de Slezia scriptum«.

Szczegółowy opis kodeksu w katalogu Varju pod nrem 165, str. 205. [J. P].

54. Budapest. Bibl. Uniw. Cod. nr. 93. Folio, papierowy z w. XV, pisany w dwu kolumnach, liczący kart 233 (brak końca), oprawny w deski, obciągnięte skórą.

K. 1—233': Sermones Nicolai Wigandi, decani ecclesiae Premisliensis. Przedmowa tego zbioru kazań, jednego z pierwszych w Polsce (ob. Brückner, Kazania średniowieczne, Rozpr. Wydz. filolog. t. XXIV str. 48) brzmi:

[Rev]erendo in [Christo] patri ac [domi[no] domino [M]athiae Dei sedisque apostolice providencia Premislensi gratia (s.) episcopo domino sibi pre ceteris gratioso. Dudum et iteratis vicibus vestra benigna venerandaque paternitas me Nicolaum Wigandi tunc ecclesie predicte Premisliensis decanum precibus variis pulsare curavit, quatenus sermones per modum postille wlgariter ad fidelem Christi populum per me prolatos vestre gratie curarem in unum volumen redigere eosdemque paternali vestre reverentie pro omnium fidelium utilitate tempore congruo aliquando impertiri. Timeo tamen in hoc facto paternitatem vestram plura de me presumere, quam in veritate sunt presumenda. Et estimare me alcioris ingenii et plus inventurum ceteris magistri meis et doctoribus, quorum non sum dignus procumbens solvere corrigias calciamentorum, qui nunc mecum viventes de gracia Dei plura scripta viderunt et ea maiori diligentia sunt scrutati mastigaueruntque acucius dicta precedencium doctorum, qui longe melius in hys et alys vestram reuerendam paternitatem possent absque dubio in desideratis reddere consolatam. Sed ne beneficiorum plurimorum per Venerabilitatem vestram exhibitorum oblivisci merear et tamquam ingratus merear redargui, petitionibus vestris annuens iuxta paruitatem mei ingeny dicta doctorum antiquorum et modernorum, prout melius potui, cogregaui, rarissime verba mea interponens, sed pocius utens verbis aliorum illorum, quibus fides maior quam michi non in merito noscitur adhibenda, sub-

iciens hec scripta in omnibus punctis correctioni paternitatis vestre seniorumque meorum, in quibus corrigenda previa discussione rationativa quomodolibet videbuntur«.

Expl. »terrena despiciendo et celestia me«.

Na karcie 1 nienumerowanej: »Iste liber est domus vallis s. Anthonii in Lechnicz«.

Opis też w Catalogus cod. Bibl. Univ. Budapest, str. 78. [J. P.]

55. Gyula Féjérvár. Bibl. Batth. I 93 (dawna sygn. F_5 IV 3). Folio mniejsze, papierowy, pisany jedną ręką z w. XV, oprawny współcześnie w deski, obciągnięte skórą, kart nienumerowanych 420.

Zawiera Tomasza z Akwinu Quaestiones breves super II et IV sententiarum.

Na pierwszej karcie ręką w. XV: Iste liber est Georgii Lewtescheyt [1]). Na drugiej, na górnym marginesie ręką z końca w. XV: Liber proprius magistri Georgii Lewdenschit olim per magistrum Cristianum predicatorem Cracoviensem sibi legatus. Inną ręką: Legatus mihi Joanni Henckel per pie memorie eiusdem dominum Georgium Leudischid avunculum meum anno domini 14096 (s.).

Opis w Katalogu Varju pod nrem 211 str. 223. [J. P.]

56. Gyula Féjérvár. Bibl. Batth. nr. II 153 (dawna sygn. H_5 IV 3). Quarto, papierowy z połowy XV w., pisany kilku rękami, gdzieniegdzie czerwone inicyały, oprawny w deski, powleczone czerwoną skórą.

Na wewnętrznej stronie okładki wklejona karta, miejscami zniszczona, pisana w końcu w. XV, prawdopodobnie z kalendarza, a na niej dwie konkluzye: »Conclusio sexta. Regnum Polonie isto anno optime stabit... et negocia que voluerit. Post

---

[1]) W rękopisie tejże biblioteki M_5 III 4 (opis pod nrem 22) na str. 85 pod nrem 307 jest notatka p. t. »De Georgio Lewdischit et eius fatis«, w ktorej czytamy: »Is primum ex studente Cracoviensi aulicus factus est et ut fertur sartoratus in Olmitz didicit artificium; demum hic Leutschoviae pellionis didicit artificium; demum rediit Cracoviam studendi gratia. Inde protectus factus scholarum praefectus in Gönez prope Cassoviam«...; dalsza karyera na Węgrzech.

hec conclusio, quoniam signum aspiciens Poloniam occupavit... videlicet decimam domino anni videlicet Venere in eadem existente. Eciam quia dum regnum videlicet sol obtinuit demum in ascedente tempore revolucionis, quod sit magnum profectum regis. Annus iste erit humidus«.

Na kartce pierwszej ręką z w. XV: »Iste liber pertinet ad altare s. Nicolai et Katherine in Lewcza«, inną ręką dodano: »in hospitali«.

Zawiera Sermones de sanctis.

Opis w katalogu Varju pod nrem 179 str. 213. [J. D.]

57. Ostrzyhom. Bibl. kapitulna. MSS. II, 196. Octavo, 210×163 mm, papierowy, pisany jedną ręką z w. XVI, nienumerowany, oprawny w kartę pergaminu, na której jest tekst, zdaje się, modlitw z mszału.

Na pierwszych kartach próby pióra, notatki spisywane dla pamięci, a dotyczące podziału ksiąg Starego i Nowego Testamentu, oraz pewnych kwestyi teologicznych (n. p. genera apostolorum, genera servorum, siedem darów Ducha ś. i t. p.)

1. Loci communes ex scripturis divinis, quos in numero habere debet parochus ad commonendum quemque presertim quum exomologesin facit, officii et functionis suae secundum ordinem, affectum ac vitae genus quod amplectitur.

Quid debeant laici episcopis, sacerdotibus ac maxime parochis....

Imprimis orabunt pro eis tempore in Spiritu...

De principum ac magistratuum civilium munere.

Et nunc reges intollite...

Quid debent subditi magistratibus.

Omnia anima protestantibus...

Maritorum officium.

Viri cohabitant secundum scientiam...

Takich pouczeń moralnych szereg. Na końcu notatka: Finis locorum communium. Cracoviae 1550.

2. Summae Ethicorum Aristotelis X librorum.

3. Listy ś. Pawła Apostoła: do Galatów, do Efezów, do Filipensów, do Kolosan, dwa do Tesaloniczan (= Koryntyan), do Rzymian, obydwa do Tymoteusza, do Tytusa, do Filemona. Naprzód zawsze podane »argumentum«, czyli treść listu, potem

następuje tekst z glosami interlinearną i marginesową. Po liście do Rzymian notatka: Finis Cracoviae per me Andream Wyhriczium Anno virginei partus 1551 feria quarta mane post dominicam Oculi. Po doprzednich listach data ta sama r. 1551, w Krakowie.

4. Passio Jesu Christi in aeternum Benedicti secundum Joannem: Joan. 18. Objaśnienie i komentarz do tekstu ewangelii z częstem powoływaniem się na Ojców Kościoła.

5. Fragmenty kazań, biorących za punkt wyjścia teksty z listów apostolskich. Zapisana jest mniej więcej jedna trzecia część księgi, w reszcie pozostawiony biały papier. Na końcu księgi znów kilka stronnic zapełniono rozmaitemi uwagami i notatkami. [S. Z.]

CZĘŚĆ III

DRUKI

Zbadanie bibliotek węgierskich wykryło 324 druków jużto zupełnie nieznanych, jużto znanych jedynie z tytułu lub błędnie opisanych; ich opis wypełnia niniejszą trzecią część sprawozdania Ekspedycyi Węgierskiej. Wykryte druki nie budzą jednak, poza kilkunastoma, większego zainteresowania i posłużą przeważnie tylko do uzupełnienia bibliografii polskiej z w. XVI —XVIII; przeważnie sąto bowiem panegiryki i rozprawy uniwersyteckie, drukowane po największej części w Królewcu (54 druków), Gdańsku (44), Toruniu (43) i Wittenberdze (39). Z wieku XVI znalazło się 36 druków, z nich ciekawsze: koloszwarskie dwa, krakowski jeden (z r. 1524 Ecchius), paryski jeden (z r. 1505). Reszta, poza czterdziestoma drukami z w. XVIII, przypada na wiek XVII.

Prócz tych druków, które domagały się szczegółowszego opisu, członkowie Ekspedycyi natknęli się na poważny zasób książek polskich. Ponieważ druki te są już znane bibliografom polskim, więc wystarczy dać sumaryczny obraz tego, co w bibliotekach węgierskich znajduje się z polskiej produkcyi drukowanej, gdyż pada stąd niewątpliwie pewien promień światła na kwestyę, co z duchowej twórczości polskiej rozpowszechniało się za granicami, przez co kultura polska mogła wpłynąć na węgierską. Poza tem uważaliśmy za wskazane podać wiadomość, w których bibliotekach węgierskich znajduje się najwięcej materyału, oraz pewne informacye o ciekawszych książkach, a zwłaszcza o zapiskach, jakie się w nich dochowały.

Z w. XV znajdują się zatem w bibliotekach węgierskich następujące druki:

Turrecremata, Explanatio in psalterium, wydanie krakowskie (Batthyán. Gyulafehérvár); Mikołaja z Błonia, Sermones de tempore et Sanctis, Argentinae 1494—5, tegoż Tractatus sacerd.

de sacramentis, Argentinae 1488; Wojciecha z Brudzewa Commentaria utilissima in theoricis planetarum. Mediolani 1495; Marcina Polaka Margarita decreti, Venetiis 1486 i inne wyd. bez roku (wszystkie w Bibl. uniw. w Budapeszcie) i Ursinusa Jana Modus epistolandi (1495) w Bibl. kapitulnej ostrzyhomskiej.

Z XVI w. spotykamy kilkaset druków polskich, między nimi Kopernika De revolutionibus z r. 1543 w Brassó i w Kolleg. Reform. w Kołoszwarze, dzieła Kromera i Orzechowskiego przeważnie w Muzeum Narodowem w Budapeszcie, w którem znajduje się również Paprockiego Ogród królewski z r. 1599; dosyć dużo znajduje się dzieł Hozyusza i Possewina. Poza tem jest tam cały szereg druków z początku XVI w., których wyliczanie za wiele zajęłoby miejsca, przytoczymy tylko krakowskie, jak: Arystotelesa Priorum analeticorum libri duo 1510, tegoż Textus elenchorum b. r. 4°, 36 k.; Computus novus et ecclesiasticus (Adesto met tercia Sancta Anna) 1518, Computus novus et ecclesiasticus 1514, Faber Jac. Utilissima introductio in libros de anima Aristotelis 1518, Glogoviensis Joan. Computus Chirometralis 1507, tegoż Introductorium in tractatum spere 1513, Hussovianus Nic. Nova et miranda de Turcis victoria 1524, Lombardus Petrus Textus sententiarum 1519; Monetarius Steph. Epitoma utriusque musices 1518, Ordo Missae... denuo correctus Romae 1508... Crac. 1512 III Kal. Decemb.; Joannes de Sacrobusto, Algorismus 1504; de Toliskow Nicolaus Iudicium in annum 1516 (wszystkie znajdują się w Bibl. uniw. w Budapeszcie). Biblioteka kapitulna ostrzyhomska z wczesnych krak. druków posiada: Deciusa Jod. Lud. Diarii 1518, Mikołaja z Gielczewa (de Gijelczeph) Expositio in passiones terminorum Marsilii 1507, Miechowity M. Tractatus de duabus Sarmatiis 1517, Jana ze Stobnicy Parvulus philosophiae naturalis 1503, Michała z Wrocławia Introductorium dialectice quod congestum logicum appellatur 1515. W Bibl. Batthyanich w Gyulafehérvár znajduje się Glogoviensis Johan. Introductorium astronomiae in Ephemerides, Crac. 1514 i tegoż Tractatus preclarissimus 1514. Bibl. Pijarów w Kołoszwarze ma Eutropiusa Flav. Decem libri historiarum, Crac. Haller 1510; Bibl. Bruk. Muz. w Sybinie Fantinusa Alb. Formalitates, Crac. Ungler; Bibl. Telek. w Marosvásárhely Długosza Vita b. Stanislai Crac. 1511, egz. wspaniale oprawny z notatką na karcie tyt.: Residentiae Leo-

polien. Societ. Jesu R. D. Stanislaus Grochowski testamento legavit 1595; drugi egz. tego dzieła znajduje się w Bibl. kapitulnej ostrzyhomskiej.

Historyę polską reprezentują w bibliotekach węgierskich następujący autorowie: Miechowita M. Chronica 1521 (w 3 bibl.), Długosz, Historia 1711 (3 bibl.), Kromer M. De origine et rebus gestis 1555, 1558 i 1568 i tegoż Polonia 1578 i 1589 (wszystkie te wydania znajdują się w Muz. Narod. w Budapeszcie, poszczególne mają i inne biblioteki), Gwagnin Al. Rerum Polonicarum 1554 i 1584, tegoż Sarmatiae Europeae descriptio 1581, Heidenstein R. De bello Moscovitico 1584 i 1588, Hartknoch Chr. De republica Pol. 1687 i 1698, Herburt J. Chronica 1571 i Statuta 1693, Lengnich Got. Historia Polona 1740, Pastorius Joach. Florus Pol. 1641, 1642, 1664 i 1679, tegoż Historiae Pol. 1685, Piasecki P. Chronica 1645, 1648, Pistorius J. Polonicae Historiae Corpus 1582 i Republica Pol. Krzysztanowicza 1627 i 1642.

Z innych dzieł powszechną jest Bibliotheca fratrum Polonorum, a już najczęściej i to w całej masie wydań spotyka się rozmaite dzieła Komeńskiego. Warto też zaznaczyć, że w Bibl. Pijarów w Kołoszwarze znajduje się kilka elementarzy i polskich książek do czytania dla szkół ludowych, wydanych w Wiedniu w latach 1861 i 1862.

Z autorów polskich specyalnymi względami cieszy się Fredro Andrzej M., którego dzieła spotyka się w każdej prawie bibliotece w kilku wydaniach, zaś jego »Norma principum«, a zwłaszcza »Monita« były kilkakrotnie przez Jezuitów wydawane. Po Fredrze drugie miejsce zajmuje Lubomirski Stan. ze swojemi »De vanitate consiliorum« i »Adverbia«, również tam drukowanemi, następnie Opaliński Łukasz (De officiis) i Pawłowski Daniel (Locutio Dei).

Najobficiej w Polonica zaopatrzona jest Biblioteka Muzeum Narodowego w Budapeszcie, najwięcej zaś i najciekawszych, ściśle polskich druków posiada Biblioteka Kolleg. Unitar. w Kołoszwarze, jako pozostałość po Aryanach polskich, którzy się tam osiedlili. Znajdują się tu dzieła wszystkich wybitniejszych Aryanów, jak Socyna, Smalciusa, Moskorzewskiego, Schlichtinga, Crelliusa, Osterrodego i to po kilka egzemplarzy, n. p. Gosławskiego Adama »Refutatio« z r. 1613 znajduje się aż w 5

egz. Cały szereg tych druków pochodzi z bibl. Joachima Stegmana, Adama Franciusa i Józefa Józefowicza. Jeden z 2 egz. Socyna De Jesu Christo servatore 1594 pochodzi z bibl. And. Lachoviusa. Na niektórych z tych druków są ciekawe notatki, jak np. Catechesis ecclesiarum Polon. Stauropoli 1680, egz. z czystemi kartami interpolowanemi dla notatek, ma na k. t. zapiskę: Coetus Unit. Claud., a na karcie czystej przed k. t. notatkę: »Nobilissimo ac Praestantissimo Iuveni Dno Joanni Kmitae in amoris ac favoris pignus a se discedenti, magnae charitatis exiguum monumentum Libens meritoque offert sincero animo Ipsi Devinctissimus Benedictus Wissowatius. Cozinoviae tertio Iduum Septemb. A 1695«. Niemniej ciekawą jest notatka w dziele: Stratagematum Satanae libri octo Jacobo Acontio authore... Basileae 1565, 8°, na odwr. karty czystej przed kartą tyt.: »Tę Xiąszkę ja Jan Moszowskj Z. R. dozorca darowałem wielkiemu memu przyiacielowi, męzowi y cnot y nauki wysokiey, Panu Walentemu Baumgartowi na niezapominanie. Anno 1647, 17 Julii na Robkowey w powiecie Cchowskim w woiewodztwie krakowskim«. Na karcie tyt. u dołu: sum Johan. Moszowski, wyżej: Ecclesia Unit. Claud.

Drugą taką biblioteką, która powinnaby posiadać wiele polskich druków, jest biblioteka Pijarów (założona w r. 1775 przez Maryę Teresę) w Kołoszwarze, dostała się do niej jednak tylko reszta biblioteki Jezuickiej, gdyż, według relacyi, zapisanej przez jednego z Pijarów, najważniejsze rzeczy Jezuici sami spalili, ustępując po kasacie zakonu w r. 1774.

Na wszystkich niemal drukach polskich Biblioteki Pijarów znajdujemy notatki z datami ich wejścia w skład biblioteki Jezuickiej, które pochodzą z różnych czasów, bo od początku XVII w. aż prawie do samej kasaty zakonu. Obok nich zaś znajdują się inne z lat 1831 do 1833, świadczące o przynależności tych druków do Bibl. Pijarów (Bibl. Lycei R. Claud.).

Poza tem na niektórych drukach znajdują się i inne zapiski, jak np. Socolovius Stan. Iustus Joseph... Crac. 1586 (sygn. 57. B. 27.) ma u dołu karty tyt. pod miejscem druku i rokiem notatkę: M. Francisco Weselini S.[ecretario] R.[egio], najprawdopodobniej ręką autora, wyżej zaś: Residentiae Claudiopol. S. J. 1701 i Bibl. R. Lyc. Claud. 1833. Druk p. t. Petri Lilia... De Deo trino et uno oratio 5/9 1581, Crac. 1582 (sygn. 81. D.

14.) ma na k. t.: Rndo Dno Hieronymo Powodowski canco Posnaniensi Dno suo obser^{mo} Ad. d.

Druk p. t. Rosselius H. De septem sacramentis. Posnaniae 1589. (sygn. 61. A. 2.) ma na k. t. u dołu zapiskę z końca XVI lub pocz. XVII w.: Nobilis Stanislaus Manieczki..., wyżej: Huius usum habet Frater Bernardus Crasnopolski (XVII w.), następnie: Inscriptus Catalogo Paroch. Szasztenes. i Bibl. Lycei R. Claudiop. 1831.

Na karcie tyt. dzieła: Grodicius St. Quadruplices conciones, Cracoviae Nic. Lob. 1607 (sygn. 16. B. 5.) znajdują się notatki: 1) Cracoviae a P. Mart. Smiglecio missae in Transyl. P. Georg. Forro an. 1609 die 4 maii, 2) Residentiae Monasteriensis, 3) Bibl. Lycei R. Claud. 1831.

Ciekawe notatki o swoich przejściach ma egzemplarz Kromera Polonia. Coloniae 1589. Na karcie czystej przed k. t. odwr.: Ex libris generosi domini Joannis Bornemizza de Kalno, Augustyno Petro Regalbano, post violentum decessum Joannis Bornemizza, ceterorumque procerum Transsilvaniae remansit, praefecto bonorum universorum eiusdem dni defuncti Anno Domini 1594 Claudiopoli die 28 Augusti cuius perpetuae memoriae testimonio Augustini. Na samej karcie tyt. notatki: 1) R. P. Joannis Mediomontani 163..., 2) E. Giulaffi olim nunc vero Valentini Radecii Gedan. 1652, 3) Collegii Claud. S. J., 4) Bibl. R. Lycei Claud. 1832.

Biblioteka Kollegium Reformowanych w Kołoszwarze (katalog jeden z najgorszych, a do tego w języku węgierskim), posiada między innymi następujące druki z ciekawszemi zapiskami:

Broscius Joh. Arithmetica integrorum, Cracoviae (1620), 8^{0}, (sygn. Y. 225), oprawa perg. z herbem Nałęcz w kartuszu, na obu okładkach z napisem w otoku: Frustra vivit, qui nemini prodest; na karcie tyt. notatka: Magistri Andreae Simonis Kowalczewski..., u dołu: Samuelis Pataki Anni 1766 comp. in auctione den. 13.

Volkelius Joh. De vera religione... Racoviae 1630. 4^{0}, sygn. O. 74. Na pierwszej czystej karcie notatka: Josephi Sofalvi comp. Claud. anno 1787, 17 april e Bibliotheca s. Stephani Agk superintendentis Unitariorum; następnie: Relatum mihi est a fide dignis viris, in Galliis pro uno exemplari horum librorum Vol-

kelii, ob penuriam eorum, persolutos fuisse 25 numos Hungaricos aureos; vid. Sandii Bibliotheca Antitrinitariorum p. 96. Na karcie tyt.: Ex libris Nicolai V. Desfalui ministri verbi Dei ecclesiae Toroczk: 1657 die 29 septembris flor. 3; niżej jedna zapiska wytarta z datą 1637 (?), druga nieczytelna z datą 1643, 3cia z XVIII w.: Est Stephani Agk ministri.

Socinus F. Commentarius in epistolam Joannis apost. Racoviae 1614, 8°, sygn. Q. 214[a], oprawne razem z tegoż Conciones Christi, Rac. 1618, sygn. Q. 214. Na pierwszej karcie przed k. t. notatka: Generosus Dnus Paulus Kabos offert Coll. Claud. Ref., na tej samej karcie verso: Danielis Sz. Iuani. Const. fl. 1 d. 30.

W Bibliotece uniw. w Budapeszcie wśród inkunabułów (nr. 189) znajduje się św. Tomasza z Akwinu Summa theologiae, Basileae 1485, z notatką na karcie obszarpanej, dolepionej u dołu pierwszej karty: Iste liber sancti Thome de aquino duo volumina... ligata in se continens, est emptus per me [Swan]thoslaum silentiosum aput Petrum Salomo[n con]sulem Crac. protunc morantem pro [decem] florenis ungaricalibus vel citra sabbatho i[n crasti]no sancti Michaelis utrasque partes, sub a[nno]... 1486 pure propter d[eum] detur ubi placet hec manus mea pro[pria]. Zaś na karcie 175 verso: Per me Swanthoslaum in Cracovia morantem aput Petrum Salomon consulem Cracoviensem pro tunc morantem Silencium ubique locorum et omni tempore tenentem pro decem florenis ungaricalibus vel citra in Crastino sancti Michaelis sabbatho sub anno dominice incarnacionis... 1486... pure propter deum detur ubi placet hec manus mea propria. Podobna notatka znajduje się w 2-giej części tego dzieła (nr. 190) na karcie 235 verso.

Przyczynkiem do propagandy katolicyzmu przez Stefana Batorego w Siedmiogrodzie są zachowane w Bibliotece Bruckenthalskiego Muz. w Sybinie dwa egz (z 3 tam istniejących) Sokołowskiego Stan. De verae et falsae ecclesiae discrimine... libri tres. Crac. 1583, oprawne w perg. miękki z paskami perg. do zawiązywania. Jeden z nich (sygn. V. d. 6.) posłał Stefan Batory Joachimowi Kokowi z własnoręcznym dopiskiem na czystej karcie przed kartą tyt.: Stephanus rex Poloniae Joachimo Kok magistro civium Megesinensi dono dat. Na karcie tyt.: sygn. dawna IX, C. c., niżej: Matthias Miles Mediensis anno 1665 die 15 Novembris Cibinii. Drugi egz. również wysłany był przez

Stefana Batorego z własnoręcznym dopiskiem na karcie czystej (verso) przed k. t.: Stephanus rex Poloniae Alberto Synregh iudici regio Cibinensi ad cognoscendam lutheranę sectę vanitatem etc. donavit, u dołu tejże karty w rogu oberwanej: [Datum in arce] Nepolomicensi, trium miliarium a Cracovia [die...] anno Domini 1583. Na karcie tyt.: sygn. H. K. B. XVI, c. 13, niżej: Pars bibl. Cib. i IX. G. f.

Niektóre druki spotyka się i w kopiach rękopiśmiennych, jak np.: Epistola Andr. Dudithii.. ad.... Lasitium... (na końcu): 1571 Describebam Racoviae die 10 Novemb. 1617, 14 k., 4° oprawne razem z Ostorodus et Voidovius: Apologia ad Decretum... MDC mense Februario, ten druk zaś oprawny z Modrzewskiego Sylvae quatuor 1590 (Kołoszwar, Kolleg. Unitar. sygn. R. 320). W Bibl. Pijarów w Kołoszwarze razem z Rychlickiego Andrzeja Divus Paulus Apostolus... Wircenburgi 1591, 4°, oprawny jest rękopis: De incarnatione Tractatus R. P. Jacobi Gretscheri traditus Ingolstady in Collegio Societatis. Oprawa z końca XVI lub samego początku XVII w. w skórę białą z wyciskami (postacie św. Piotra, Pawła i Jana), na okładce przedniej wewnątrz: PP. Monasteriensium inscriptus 1606 i dawna sygn. 44. C. B., na pierwszej karcie: Collegii Claudiop. Soc. Jesu PP. Monoster. 1606. W Bibl. Batthyanich w Gyulafehérvár, sygn. A_1 IX, 5 znajduje się rękopis: Summa colloquii Roznoviae habiti anno 1660, die 11, 12, 13, 14, 15 Martii praesente illustr. D. Joanne Wielopolski castellano Voiniciensi 8°, str. 57 (zob. Węgierski A. Libri quatuor Slavoniae reformatae... Amstelodami 1679, str. 538 i Sandius Christ. Bibliotheca Antitrinitariorum 1684, str. 178), oprawny na końcu z drukami: 1) Schlichting Jonas, Confessio fidei Christianae 1651, 2) Tegoż Confessionis Christianae ad rogum damnatae... a Nicolao Cichovio.. 1652, 3) Tegoż Epistola apologetica.

Przy opracowywaniu niniejszego sprawozdania znalazłem w Bibliografii Szabó i Hellebranta pewną ilość druków, które uszły uwagi Estreichera, a które znajdują się czy to w bibliotekach węgierskich, nie objętych poszukiwaniami ekspedycyi, czy też zagranicznych. Nie są to wprawdzie druki wielkiej wagi, zawsze jednak należą do bibliografii polskiej. Wobec tego przy opisie każdego druku, odszukanego w którejkolwiek z bibliotek, zbadanych przez Ekspedycyę, a opisanego w Bibliografii

Szabó, cytujemy bibliotekę, w której on się znajduje i Bibliografię Szabó, o ile ona podaje i inne biblioteki, których Ekspedycya nie badała; nadto na końcu dajemy zestawienie tych wszystkich druków polskich, które poza odszukanymi przez nas są tam opisane.

Wreszcie dajemy również wykaz druków rzadkich, znanych tylko z jednego egzemplarza.

A.

Druki nieznane, znane tylko z tytułu lub błędnie opisane.

1. Abdruck abgenötigten Berichts und Erinnerunge, wegen der Haus-Frewungen: aus welchem zu sehen auff was vor unbeweglichen Gründen derer Prediger Gewissen stehe, die bisshero zu Königsberg auff die Kirchen-Frewungen gedrungen und in die Winckel-Frewungen nicht willigen haben wollen: und klärlich abzunehmen, was von Kirchen-Ordnungen und stetiger Observantz ihrer Ceremonien hergegeben aber von denen Verunglimpfungen, so den Predigern ihres Ambts halben widerfahren zu halten sey. Gedruckt in Dantzig anno MDCLII (1652), 4° k. nlb. 16 ($A-A_4$, $B-B_4$, $D-D_4$, $E-E_4$, reszty brak).

Sybin, Bibl. Bruk. Muz VIII, C. b. »Drejer Erörterung« 10. Oprawy razem z następującemi drukami:

1) zob. niżej nr. 100; 2) zob. nr. 191; 3) zob. nr. 72; 4) zob. nr. 27; 5) zob. nr. 99; 6) zob. nr. 101; 7) zob. nr. 76; 8) zob. nr. 217; 9) zob. nr 65; 10) druk wyżej opisany. [W. B.].

2. Adami Johannes. Misscellaneorum Decadis II. Exercitatio I. De Montium natura et constitutione. Phisiologica et Historica. Pro disputatione ad sententiarum collationem in Gymnasio Gedanensi proposita. Praeside Henrico Nicolai Philosophiae Professore publico Respondentis partes defendente Johanne Adami Dantiscano Borusso. Amplissimi Senatus Alumno. Ad diem 11 Junii S. N. In Auditorio Philosophico Horis ab 7 matutinis. Gedani Typographo Georgio Rhetio exscripta Anno 1636, 4° str. 34.

W dalszym ciągu idą rozprawy: od str. 35—62+2 str. nlb. Lotichius'a Jakóba, od str. 63—104 Kloen'a Konstantyna,

od str. 105—130 Arnolda Mikołaja z r. 1637. od str. 131—160 Coschwitius'a Jona Daniela z r. 1637, od str. 161—186 Nerlichius'a Jana z r. 1637, od str. 187—212 Fabricius'a Erasma z r. 1637, od str. 213—246 Rosteuscher'a Chrystiana od str. 247—278 bez karty tyt., od str. 279—310 Titius'a Jana Piotra z r. 1637.

Brassó, gimn. saskie. Disputationum theologicarum vol. XIII. [S. Z.]

3. Agnethler Michael. Exercitatio Ethica, De Bono Hominis Supremo. ejusque instrumentis. Praeside M. Ernesto König, Gymnasii Thorunensis Rectore placidae ventilationi subjicit. d. XVIII. Feb. MDCLXXVIII. horis locoque destinatis. Michael Agnethler, Cibin. Trans. Respondens. Thoruni Imprimebat Johannes Caepselius, Gymn. Typograph. 4⁰, k. nlb. 14.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. [W. B.]

4. Ailardus Lubbertus. Gymnasii ethici exercitatio IV. De virtute et vitio morali. Dantisci. 1649, 4⁰.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. [W. B.]

5. Albert Heinrich. Arien Etlicher theils Geistlicher, theils Weltlicher, zur Andacht, guten Sitten, Keuscher Liebe und Ehren-Lust dienender Lieder Zum Singen und Spielen gesetzet. Zum drittenmal gedruckt. Königsberg in Preussen 1646—1650, Theil 1—8, fol.

Estreicher (Bibl. XII, str. 94—5) zna ten druk, nie wymienia jednak biblioteki.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. [W. B.]

6. Aldrovandi Pompeius. Sacra Rituum Congregatione Emo et Rmo Dno Card. Aldrovando Polona seu Luceorien. Beatificationis... Andreae Bobola... Romae 1745, fol., k. nlb. 2, str. 51, 196, 84, 39, 123 i 24.

Gyulafehérvár, Bibl. Batth. T_2 II, 18. [W. B.]

7. Almassius Andreas. Disputatio Theologica, De Tribus in unica Deitate Personis: In Qua Huius mysterii inter omnes fidei Christianae Articulos ut admodum profundi. ita summe necessarii ad salutem, peculiares difficultates ex Prin-

cipiis Sacrarum literarum proponuntur, deteguntur; et adversus Pauli Samosateni, Photini, Socini, Enyedini, horumque sequacium, vera ac orthodoxa sententia dilucide demonstratur, et paucis confirmando vindicatur. Quam Deo Opt. Max. auspice, duce, et comite, In inclyta et celeberrima Illustrium ac Praepotentum D. D. Frisiae Ordinum Academia, quae est Franequerae, Sub Praesidio Reverendi ac Clarissimi viri D. Nicolai Vedeli SS. Theologiae Doctoris ac Professoris Ordinarii dignissimi Publice tuendam proponit Andreas P. Almassius Hungarus. die — Maji, loco horisque consvetis.

Franekerae, Excudebat Uldericus Balck, Illustr. Fris. Ord. et eorundem Academiae Typographus, Anno 1640. 4⁰, k. nlb. 26.

Budap., Muz. Narod. [W. B.]

8. Altus Christophorus Elbingensis. Disputatio philosophica de origine animae rationalis. pro legitimo traductionis modo, adversus exceptiones contradicentium.. sub praesidio M. Conradi Newfeld Dantiscani... Regiomonti 1650, 4⁰.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. V. E. d.

Tom zbiorowy dyssertacyi uniwersyteckich, jako pierwsza oprawna: Behm Johan. Duae orationes historicae... Regiomonti 1644, 4⁰, jako 18ta powyższy druk. [W. B.]

9. Anhang des Gegenberichts auff Johannis Caesaris Predigt vom Abendmahl, darin enthalten die Widerlegung derselben, was Er zu rettung der gedachten Predigt... wider D. Abrahamum Calovium... herfür gebracht. Dantzig, 1646, 4⁰.

Por. Estreich. XV, str. 43.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. [W. B.]

10. Anti-Crisis, sive confutatio judiciorum a Latermanni errorum complicibus Michaelis Behm et aliorum. Opera et studio Ministerii respective Tripolitani apud Regiomontanos. Gedani, 1649, 4⁰.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz.

Tom zbiorowy, sygn. I. D. e., zawierający 27 druków gdańskich i królewieckich z r. 1649, przeważają gdańskie. [W. B.]

11. Antonii Simon. Exercitatio Ethica. Praeliminaris,

De Natura et Constitutione Philosophiae Practicae. Praeside M. Ernesto König Gymnasii Thorunens. Rectore, placidae ventilationi subjicit, d. XXVII. Jan. MDCLXXVIII (1678). In Auditorio Maximo horis ab VIII matutinis Simon Antonii, Topscha-Hung. Respondens.

Thorun I. Imprimebat Iohannes Caepselius, Gym. Typograph. 4°, k. nlb. 14.

Budap., Muz. Narod. [W. B.]

12. Arthus Gotardus Dantiscanus. Mercurii Gallobelgici Sleidano Succenturiati sive Rerum in Gallia et Belgio potissimum, Hispania quoque, Italia, Anglia, Germania, Ungaria, Transsylvania, vicinisque locis, a nundinis Francofordiensibus Anni 1619. Vernalibus, usque ad eiusdem Anni Autumnales potissimum gestarum, Historicae narrationis continuatae Tomi duodecimi liber quartus Auctore M. Gotardo Arthus Dantiscano.

Francofurti Sumptibus Sigismundi Latomi Anno 1619. 8°, k. nlb. 4, str. 165 i 244, k. nlb. 2.

Por. Estr. XII, 238.

Kołoszwar, Kolleg. Pijarów (bez sygn.).

Tegoż autora Historia Chronologica Pannoniae: res per Hungariam et Transylvaniam gestas... continens. Iconibus ornata. Francofurti 1608, 4°. (Por. Estr. XII, 238) znajduje się w Bibliot. Brukenth. Muz. w Sybinie pod sygn. IV. Q. i. na początku tomu zbiorowego, w którym między innymi drukami obcymi oprawne są następujące druki do Polski się odnoszące:

1. Gemlabburbitsky. Consilium quod pro redintegrando Polonorum regno amicorum integerrimo intimabat Husanes de Gemlabburbits Gemlabburbitsky. 4° str. 16 (na 13 miejscu).

2. Gursky Florianus de Gurry. Examen Sarmaticum... 1669, 4°, str. 62 (na 18 miejscu).

3. Jako 17ty druk niżej opisany, zob. nr. 195. [W. B.]

13. Bal Samuel. Positiones Politicae, de Monarchia. Quas D. O. M. F. Ex decreto et authoritate ampliss. Facultatis Philosophicae, sub praesidio Clarissimi viri Dn. Christophori Jungnitii Philosophiae M. et Professoris Matheseos ordinarii celeberrimi Exercitii Gratia In antiquissima et celeberrima Archipalatina Academia publice discutiendas proponit Samuel Bal

de Hoczew Polonus Ad diem — Augusti Horis et loco consvetis.

Heidelbergae Typis Johannis Lancelloti, Academiae Typogr. Anno CIOIOCXVII (1617), 4º str. 32.

Tytuł ujęty w ramy na 2·5 cm. szerokie, ozdobne, z postaciami kobiecemi. Układ pierwszego arkusza pomylony, strony: 6-ta (koniec dedykacyi) i 7ma (początek tekstu) znalazły się na miejscu stron 2giej i 3ciej (początek dedykacyi), zaś nieliczbowana 2-ga strona karty tytułowej i str. 3cia na miejscu 6tej i 7mej.

Dedykacya (początek po str. 5-tej): Dn. Nicolao / Dn. Stanislao } Lataliis comitibus a Labiszyn dominis in Debnica, Izbica etc. avunculis meis aeternum honorandis simul et inclyto Heroi D. Raphaeli Latalski comiti a Labiszyn Dn. in Skoki etc. Fratri meo unice dilecto.

Marosvásárhely, Kolleg. Reform. nr. 547.

Tom zbiorowy, w którym znajduje się 56 druków, przeważnie rozpraw uniwersyteckich heidelberskich z początku XVII wieku:

1. Zaborowski Jakób. Ad nodum Gordium: seu disputationem de vocatione ministrorum, a Martino Smiglecki... editam... Responsio 1615.

2. Tenże, De missione Sacerdotum in ecclesia Romana... 1615.

3—27. Druki obce.

28. Zob. niżej nr. 43.

29. Druk obcy.

30. Węgierscius Thomas Polonus. Assertiones theologicae... die 2 april... Heidelbergae 1617.

31—38. Druki obce.

39. Zob. niżej nr. 282.

40—52. Druki obce.

53. Druk wyżej opisany.

54. Zob. niżej nr. 205.

55—56. Druki obce.

Oprawa w pergamin biały, na grzbiecie nr. 547 i napis: Zaborowski: Disputatio de vocatione ministrorum. Na karcie tyt.: »Stephani Katona Gelei«. Na początku 3 karty rękopisu łacińskiego religijnego z pierwszych lat XVII wieku, następnie

na czystej karcie: Liber Bibliothecae Collegii Reformatorum M. Vásárhelyensis Ao MDCCLXXXIV. Biblioth. Stephano Nagy mp.

Na końcu 5 kart zapisanych: Catalogus librorum Stephani Katona Geleini in Academia Hejdelbergensi et alibi comparatorum Numeris praefixus volumina: Posteriorum trium primus Materiae, secundus compactionis pretium, tercius Ungaricum computum denotat.

Katalog ten zawiera numerów in folio 17, in quarto 11, in octavo 57, in duodecimo 1, in sedecimo 24. Wśród 4° pod nr. 9 znajduje się Zaborowski wyżej wymieniony, wśród 8° pod nr. 19 Anti Socinus incerti autoris. [W. B.]

14. Baleman Antonius Gedanensis. Pelagianismus doctrinae de vera irregenitorum circa res sacras notitia. Rostochii, 1709, 4°.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. VIII. E. c.

Tom zbiorowy rozpraw uniwersyteckich, jako pierwsza występuje: Rieper Petrus: De officio theologi circa fidei controversias tractandas... Lipsiae 1702; druk wyżej wymieniony nr. 24. [W. B.]

15. Barth Christianus. Thesium Centuria Disputationem Tertiam Continens. Ad Controversiam Bellar: Tertiam de Summo Pontifice. Quam S. S. D. et D. Praeside Reverendo atque Clarissimo Viro Dn. Joan. Turn. S. S. Theol. D. et Eccl. maioris Polon. Superintendente. In Thoruniensi Gymnasio Publice Auditorio Philosopho-Theologico ad XVII. Cal. April. Anno ultimae Dei. Patientiae MDCXX (1620) proponit. Christianus Barth. Transylv. Respondens. Typis Augustini Ferberi, Senioris, Thorunii Borussorum. 4°, k. nlb. 10.

Budap., Akad. Umiej. [W. B.]

16. Bathori Michael. Disputatio Theologica De Vita et Intellectu sive scientia Dei. Quam Divina Annuente Gratia Sub Praesidio Reverendi ac Clarissimi Viri, D. Nicolai Arnoldi, V. D. M. SS. Th. Doctor. ejusdemque Facultatis in Celebri Frisiorum Academia Profess. ordinarii, ac p. t. Rectoris Magnifici. Publice ventilandam proponit Michael Bathori. Hung. Ad diem — loco horisque solitis.

Franekerae, Excudit Idzardus Balck, Illustrium Frisiae Ordinum et eorundem Academiae Typographus Ordinarius. Anno MDCLIV (1654). 4°, k. nlb. 12.

Budap., Akad. Umiej., zob. Szabó III, nr. 1872. [W. B.]

17. Batory Stefan. Stephani Regis Poloniae Epistola: Historiam susceptae a se superiori aestate adversus Moschum expeditionis, et expugnatae civitatis et arcis Polotzko, recitans. Ad ordines Regni Poloniae scripta Anno MDLXXIX (1579) 4°, k. nlb. 4.

Budap. Akad. Umiej., zob. Szabó III, nr. 686. [W. B.]

18. Batory Stefan. Stephani Poloniae Regis Literae Ad Ordines Regni Polonici, de rebus a se in bello adversus Moscos superiori aestate gestis. Anno 1580. Die 6. VII br. ad Vielikolukum scriptae. 4°, k. nlb. 4.

Budap. Akad. Umiej., zob. Szabó III, nr. 700. [W. B.]

19. Beckherus Daniel Dantiscanus. Kurzes und einfältiges Bedenken von des Schwefels Regen so allhie im Fürstenthum Preuszen den 8 Juni bei Liepstadt gesehen worden. Wie auch der unnatürlichen und vielfältigen Mäuse auf dem Felde Ursachen und Bedeutungen. Königsberg 1633, 4°.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. VIII. M. h.

Tom zbiorowy, zawierający 82 druków; pierwszy: Leges communis convictus in Academia Regiomontana.... 1633. Druk powyższy występuje jako 22 z rzędu. [W. B.]

20. Beckherus Daniel. Historische Beschreibung des Preussischen Messerschluckers. Königsberg 1643, 8° (Defekt).

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. [W. B.]

21. Beckherus Daniel. Historia morbi academici Regiomontani seu febris Malignae epidemiae civibus academicis.. funestae... Regiomonti. 1649, 4°.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. [W. B.]

22. Beckherus Georgius Elbingensis. Orator Extemporaneus; Seu Artis Oratoriae Breviarium bipartitum: Cu-

jus Pars prior praecepta continet generalia, posterior praxim in specie ostendit. Accessit nunc in finem Justi Lipsii Epistolica Institutio.

Varadini, Apud Abrahamum Szenciensem CIƆIƆCLVI (1656), 12°, k. nlb. 5, str. 468, k. nlb. 17.

Budap.: Muz. Narod., Bibl. Uniw.; Kołoszwar, Kolleg. Unitar.; Sybin, Bibl. Bruk. Muz. Zob. Szabó II, nr. 866. [W. B.]

23. Beckherus Johannes Dantiscanus. Disputatio anatomica de fabrica et usu auris humanae... Dantisci. Typis Rhetianis, anno 1639, 4°, k. nlb. 14.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. VIII. M. h.

Tom zbiorowy, jak nr. 19; druk powyższy jest 64 z rzędu [W. B.]

24. Beckherus Johannes Dantiscanus. Disputationem primam problematum Anatomicorum... Regiomonti 1639. 4°.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. VIII. M. h.

Tomu zbiorowego, jak nr. 19, druk nr. 48. [W. B.]

25. Beckherus Johannes Dantiscanus. Theorematum uranographicorum pentas prima ex Liberioris Philosophiae Fundamento λόγω καὶ πείρα. Regiomonti 1639, 4°.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. VIII. M. h.

Tomu zbiorowego, jak nr. 19, druk nr. 62. [W. B.]

26. Begvinus Johannes. Tyrocinium chymicum.... studio et opera Christ. Glückradts... Regiomonti... 1618... 8°, k. nlb. 24, str. 537, k. nlb. 2.

Por. Estr. XII, 433.

Kołoszwar, Kolleg. Unitar., sygn. R. 1492. [W. B.]

27. (Behm Michael). Eigentlicher Bericht, das nach des D. Michaelis Behmii Tödtlichen hintrit wegen desselben Leichbegängnüss vorgangen; neben E. Ehrw. Dreystädtischen Ministerii Bedencken und Information Schrifft wegen dieser Frage... (Königsberg) Gedruckt im Jahr 1650. 4°, k. nlb. 2, str. 96.

Sybin, tomu zbiorowego, druk 4., zob. wyżej nr. 1. [W. B.]

28. Bekesi Martinus F. Disputatio Theologica De Christo Mediatore, Angelis, et animae rationalis origine. Quam... Sub Praesidio... D. Nicolai Arnoldi, S. S. Theol. Doctoris, ejusdemque Facultatis in Celebri Frisiorum Academia Professoris Ordinarii, Academiae Concionatoris dignissimi. Publice ventilandam proponit Martinus F. Bekesi, Hungar. Ad diem — Aug. loco horisque solitis.

Franekerae, Excudit Idzardus Balck, Illustrium Frisiae Ordinum et eorundem Academiae Typographus Ordinarius. Anno CIϽIϽCLIV (1654), 4°, k. nlb 8.

Budap., Akad. Umiej., zob. Szabó III, nr. 1873. [W. B.]

29. Berber Henricus Gedanensis. Dissertatio Exegetico-theologica... MDCCIIX (1708), 4°.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. VIII. E. c.

Tomu zbiorowego (zob. nr. 14) druk nr. 49. [W. B.]

30. Bergen Rotger. Rotgeri zum Bergen potentissimi regis Poloniae ac Sveciae secretarii hereditarii in Brasneken epistola altera... Regiomonti. Typis Joh. Reusneri. 1650, 4°, k nlb. 1; Epistola tertia k. nlb. 3.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. V. E. d.

Tom zbiorowy, jak nr. 8; druk powyższy 115 z rzędu. [W. B.]

31. Bertleff Martinus. Fasciculus III. Effatorum Physicorum, De Affectionibus, Corporis Naturalis, Quae Praeside M. Martino Bertleffio, Prof. Publ. praevia praelectione publica Respondens Samuel Kephalides, Hung. adversus Godofredum Eitnerum, Rav. Polon. Christophil. Corsonichium, St. Pom. Christ. Henr. Janvitz, Nob. Pom defendet In Gymnasio, A. O. R. MDCCI. die 16 Novembr. horis consvetis. E. Chalcographo Thorunensi. 8°, k. tyt., str. 27—42.

Budap., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 4310. [W. B.]

32. Berwaldus Georgius Christophorus. Gymnasii ethici exercitatio VI. de Legibus. Dantisci. 1649, 4°.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz.

33. [Biblia]. Ta Swehta Grahmata. Riga. Wilcken. 1689. 4° k. nlb. 4, str. 1227.

Pod przedmową podpisany Joh. Fischer.

(Część druga): Tee Braweeschi wissi Latwiski. Riga Wilcken 1689, str. 451.

(W dalszym ciągu:) Apocrypha tee tor Brahmatas (?)... Riga 1689, k. t. str. 301.

(Wreszcie:) Tas Jauns Testaments... Riga. Wilcken 1685, k. nlb. 2, str. 508.

Gyulafehérvár, Bibl. Batth. D. IV, 3. [W. B.]

34. Bigam Exulum... Hoc Est: ...Duumviros M. Danielem Kleschium, Nob. Hung. P. L. Caes. quond. Ecclesiae Olassiensis in Sup. Hung. Antistitem, Insp. et Ven. Consist. XXIV. Regalium Pastorum Assessorem Primarium, Sen. et Oratorem etc. nunc exulem pro Nomine Christi, Hospitem Acad. Witeb. et Inquilinum Habitationis B. Lutheri in Coenob. August. et Convictu gratuito Dn. Dan. Bossaei, Electoralis Curatoris, et Exulum Fautoris benefici, cui Deus vicissim beneficiat. Eliam Ladiverum F. Nob. Hung. antidhac in Collegio Statuum Hung. Epperiensi, Log. Sphaer. et Phil. Moral. P. P. ac Paedagogiarcham, post in Persecutione prima ab Adversariis Exauthoratum, ad Ecclesiam Taxoviensem, in Comitatu Kis-Hontensi dedititio sitam, legitime vocatum Pastorem ac Seniorem, mox profligatum Exulem, et jam in Electorali Borussia, Illustrissimorum Dnn. Baronum ab Howerbeke etc. Stud. Moderatorem. Innocuos et Incruentos Jesu Christi Martyres... Ex Hungaria innocenter ejectos, vinctos prius non vinctos aut convinctos, inclementer tectos, in Borussia Patrocinio Obadiae protectos... his σχεδιάσμασι καὶ συγχάρμασι, Posteritati, si quae futura aut speranda, Imque exhibemus Conterranei, h. t. Acad. Wit. Cives, Coexules, Populares Nominis utriusque Aestimatores et Cultores perpetui.

Wittebergae A. O. R. CCICICLXXV (1675) mense Julio 4° k. nlb. 4.

Budap., Muz. Narod. [W. B.]

35. Blanckius Salamon. Proteus anagrammaticus,

quem, perquam reverendi, Dni: Johannis Mochingeri.... nomen peperit... Gedani, 1643. 4⁰.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. [W. B.]

36. Bocatius Melchior. Oratio Dominica Polyglottos. Vel. Pater Noster etc. In XXV lingvis Hebraica, Syriaca vel Chaldaica, Arabica, AEthiopica, Graeca, Latina, et ex hac natis, Italica, Rhetica, Gallica, Hispanica. sardonica oppid. et communi; Valacchica: Germanica cum aliquot dialectis, Belgica, Islandica, Anglica, Flandrica, Britanica: Ceculica, vel scythica et Hungarica: Turcica (Arabica, Persica, Tartarica). Illyrica vel Croatica, Bohemica, Polonica, Vandalica, Litvanica. Per Melchiorem Bocatium Cassovien. in lucem edita et dedicata. Nobili et optimae spei puero Melchiori Reinero F.

Cassoviae, Typis Joannis Fischer Anno MDCXIV (1614). Deo Dante nIL VaLet InVIDIa 8⁰, k. nlb. 8.

Kołoszwar, Kolleg. Reform. [W. B.]

37. (Botho Henricus). Mecenates, patres ac cives acad. ad orationem qua summum Pacis donum... regis invictissimi... celebrabit... Botho Henricus L. Baro ab Eulenburg officiose invitat Rector... academiae Regiomontanae. (Regiomonti) Typis Laurenti, Segebadii 1636, fol., k. nlb. 2.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. VIII, F. C. »Invitationes«.

Tom zbiorowy zawiera:

1. Zob. niżej nr. 304.

2. Eilardus Christophorus. Gratulatio Musarum ad... Johannem Eberhardum á Tettavv... Regiomonti Typis Laurentii Segebadii 1636, fol., k. nlb. 2.

3. Tinctorius Christ. Ad lectiones publicas invitat... Medicinae studiosos... 1636. Regiomonti. Typis Segebadii, fol., k. nlb. 2.

4. (Władysław IV) Gratiarum actio Vladislao Pacifico Polonorum et Svecorum regi... scripta nomine consulum... Regiimontis... 1636, Regiomonti. Typis... Segebadii, fol., k. t. str. 16.

5) Zob. niżej nr. 211; 6) zob. nr. 302; 7) druk powyższy; 8) zob. nr. 184; 9) zob. nr. 294; 10) zob. nr. 309; 11) zob. nr. 310; 12) zob. nr. 151; 13) zob. nr. 295.

14) (Władysław IV). Vladislai Sigismundi... Triumphatoris

Regis Pol... nomen publica panegyri veneraturus... rector et senatus Acad. Regiom. Regiomonti 1636. Fol. 2 k. nlb.

15) zob. nr. 296; 16) zob. nr. 225.

17. Mylius Georg. *a)* Ode, welche bey der Leichbegängnüs.. Johann Hoffmanns nach einer... Melodie Herrn Lechners auff allerart Instrumenten musiciret worden 1635, 1 Junii.

b) Ode auff den auch plötzlichen doch seeligen Abschied... Petri Tancken... 1635, 3 Junii... Königsberg bey Lorenz Segebaden, fol, k. nlb. 2.

18) zob. nr. 261; 19) zob. nr. 297; 20—27) panegiryki obce [W. B.]

38. Brentius Joannes. [Predigten].

Na końcu: Gedruckt zu Königsberg in Preussen durch Johann Daubman. fol. k. nlb. 2, liczb. CVII, nlb. 1. z rycinami w tekście. Karta tytułowa u góry uszkodzona.

Przedmowa drukarza Daubmana do Albrechta margrabiego brandenburskiego z r. 1554.

Ostrzyhom, Bibl. Kapitul. B. I. 162_3.

Druk powyższy oprawny z dwoma innymi drukami na 3-ciem miejscu. [W. B.]

39. Breverus Johannes. Funebram Livoniae inprimis Rigae Metropolis Luctum intimat M... eloq. Professor. Typis Schröderianis anno 1643, 4⁰, k. nlb. 6.

Sybin, tomu zbiorowego druk 44, zob. niżej nr. 102.

Tegoż Disputatio publica de libero arbitrio 1635, zob. niżej nr. 272. [W. B.]

40. Briefe welche vormals unter dem Titel der Sendschreiben in Danzig herausgekommen sind. Zwote hier und da veränderte Ausgabe. Zweytes Bändchen. Danzig bey Daniel Ludwig Wedel. 1769, 8⁰, str. 382, k. nlb. 1.

Kołoszwar, Kolleg. Pijarów (bez sygn.). [W. B.]

41. Bücher Fridericus Christianus Saxo ad D. Catharinae Ecclesiasta Gedanensis. Γνῶσις ψευδώνυμος h. e. Dogma fanaticum de notitia literali et spirituali... Wittebergae 1710. 4⁰.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. VIII. E. c.
Tomu zbiorowego, jak nr. 14, druk 18 z rzędu. [W. B.]

42. Buchholtz Georgius. De Conjunctionibus Planetarum In Genere Et In Specie De Conjunctione Mercurii Cum Sole, Anno MDCCX. die VII Novembr. St. n. celebranda Dissertationem Astronomicam Praeside Jeremia Papken, Matheseos Professore, Publicae Disqvisitioni subjiciet Georgius Buchholtz, Jun. Hungarus Kesmark. Scep. SS. Theol. et Philos. Stud. Die — Octobr. Anni dicti.

Gryphiswaldiae, Typis Danielis Benjaminis Starckii, Acad. Reg. Typogr. 4⁰, k. nlb. 2, str. 16.

Dedyk. Wilhelmowi Ross dyrektorowi poczty krak. i Jerzemu i Aleksandrowi Paipom, kupcom gdańskim.

Budap., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 4723. [W. B.]

43. Buchwälderus Joannes. Disputatio theologica, de satisfactione et merito Christi, quam D. O. M. A. praeside Reverendo et Clarissimo viro D. Bartholomaeo Coppenio SS. Theologiae Doctore et Professore in illustrissima et antiquissima Archipalatina Academia publice examinandam proponit Joannes Buchwälderus Freistadiensis Silesius, ad diem 10 Martii Anno 1616. Horis locoque consvetis. Heidelbergae Typis Johannis Lancelloti, Academiae Typogr. 4⁰, str. 12 (karta tyt. sztych.)

Dedyk. Janowi Chrystyanowi księciu śląskiemu, lignickiemu i brzegskiemu. Na str. 11 Parodia Horatiana a Martino Remo Dantisc.

Marosvásárhely, Kolleg. Reform., w tomie zbiorowym, zob. wyżej nr. 13, druk ten jest z rzędu 28. [W. B.]

44. Bukky Jacobus Gedanensis. Juvante Benedicto de apparitionibus mortuorum vivis ex pacto factis... 1708. Editio secunda. Gedani Typis Joh. Zachar. Stollii, Athen. Typogr. (1708) 4⁰, str. 63.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. VIII. E. c.
W tomie zbiorowym, zob. nr. 14, druk 53 z rzędu. [W. B.]

45. Burckhardus Thomas Gedanus. Disputatio

theologica de Baptismi Christianorum origine mere divina, fautoribus Baptismi Proselytorum opposita... Vitembergae 1710, 4°.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. VIII. M. m.

Tom zbiorowy rozpraw przeważnie z Rostochu, jako nr. 1: Bose Christianus. Tractatus theologicus... Lipsiae 1709; niniejszy druk występuje jako nr. 6. [W. B.]

46. Bzovius Abraham. Concionum Dominicalium tomus I... Editio altera... Coloniae... 1617, 4°, k. nlb. 4 (karta tyt. sztych), str. 324, k. nlb. 6.

Kołoszwar, Kolleg. Pijarów, sygn. 44 B. 8.

W dalszym ciągu oprawne tegoż autora:

1. Concionum Dominicalium t. II. Coloniae 1615.
2. Concionum Sacrarum t. III. Coloniae 1617.
3. Florida Mariana... Coloniae 1617.
4. Conciones Quadragesimales.. Coloniae 1617.
5. Monile Gemmeum... Coloniae 1615.
6. Thesaurus laudum... Coloniae 1615.

Na karcie tyt. notatki: 1) Residentiae Societatis Jesu Catalogo inscriptus Claudiopoli 1706, 2) Bibl. Lycei R. Claud. 1831.

Oprawa w perg. biały z literami G. E. L. na przedniej okładce. [W. B.]

47. Bzovius Abraham. R. P. Fr. Abrahami Bzovii, Poloni, Ordinis Praedicat. S. Theolog. Doct. Monile Gemmeum Divae Virgini Deiparenti Sacrum... Coloniae Agrippinae, Sumptibus Antonii Boëtzeri MDCXVII (1617). Cum licentia et privilegio. 4°, k. nlb. 18, str. 170.

Kołoszwar, Kollegium Pijarów (bez sygn.).

Oprawne razem z tegoż autora:

1. Concionum sacrarum t. III. Coloniae 1617.
2. Druk powyższy.
3. Florida Mariana... Coloniae 1617.
4. Thesaurus laudum... Coloniae... 1620, 4°, k. nlb. 4, str. 353 i 15 str. nlb. (Estr. podaje str. 392).

Oprawa perg. biała. Na karcie tyt. notatki: *a)* Collegii Claudiopolitani Soc. Jesu 1701; *b)* Bibl. Lycei R. Claud. 1831. [W. B.]

48—62. Calovius Abraham. Apodixis articulorum fidei 1684 (sygn. 37 f.).

Tenże. Apodixis articulorum fidei. Vitebergae, 1690, 8°, (36 d.).

Tenże. Apodixis articulorum fidei. Vitebergae. 1699, 8°, (33 c).

Tenże. Criticus sacer biblicus. Vitebergae 1673, 4° (29 l.).

— Cursoris athletici consumati coronatio. Vittenbergae 1655 (36 g.).

Tenże. Isagoges ad SS. theologiam libri II. Vittebergae, 1652 (29 h.).

Tenże. Metaphisica divina. Rostochii 1640, 8°, 2 części (29 e.)

— Paedia theologica. Wittenbergae 1652 (29 h.)

— Theologia positiva. Francofurti et Vitebergae, 1690, 8°, (29 e.).

Tenże. Consideratio Arminianismi — Matheologia papistica — Stereoma de substantiali praesentia Christi — De symbolo apostolico contra Calvinianos — De quaestionibus IV — Justa solemnia Celestini Myslentae	Vittebergae 1654—1657, 4°, oprawne w 1 tom, sygn. 29 e.

Brassó, gimn. saskie [W. B.]

63. Calovius Abraham. Harmonia Calixtino-haeretica novatores modernos... defectionis a vera fide luculenter convincens... Wittebergae 1655, 4°.

Brassó. gimn. saskie (sygn. 29 e). Sybin, Bruk. Muz. [W. B.]

64. Calovius Abraham. Scripta antisociniana... Ulmae 1684, fol.

Brassó, gimn. saskie (29 a).

Estr. (XIV, str. 23 i 24) podaje ostatnie dwa druki (63 i 64) tylko z katalogu Rosenthala z r. 1888. [W. B.]

65. Calovius Abraham. Erbärmliche Verstockung der neuen Calixtinischen Schwärmer, Johann Latermans, und seines Beystands D. Dreyers in ihrer Bäpst-Calvinischer Brüder-

schafft und Syncretisterey... von Abraham Calovio der H. Schrifft D. und daselbst (Wittenberg) Prof. Publ. des Geistlichen Consistorii... Gedruckt in Wittenberg bey Job Wilhelm Fincelio. In Verlegung Balthasar Medii, Buchh. Im Jahr Christi CIƆIƆCLI (1651) 4⁰, k. nlb. 2, str. 125.

Sybin, w tomie zbiorowym, zob wyżej nr 1, na miejscu 9. [W. B.]

66. Calovius Abraham. Examen doctrinae publicae et syncretismi ecclesiarum reformatarum de persona Christi ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΥ praeviis etc. Dantisci 1651. 4⁰, k. nlb. 16, kolumn 1164 i 144, k. nlb. 4.

Oprawne razem z następnym drukiem. [W. B.]

67. Calovius Abraham. J. N. J. Socinismus profligatus hoc est Errorum Socinianorum luculenta confutatio... Witebergae 1652, 4⁰.

Gyulafehérvár, Bibl. Batth. G_2 V. 15.

Estr. (XIV, 24) podaje tytuł według Jochera.

Obydwa ostatnie druki oprawne razem w pergamin biały.

Na karcie tytułowej nr. 66 (Examen) u dołu notatka: Sum Martini Kelpii Holdvilagino Transsylvani, me comparantis Hamburgi A. 1683, Imperialibus $2^1/_2$. [W. B.]

68. Calovius Abraham. Theses Theologicae. Locos Theologicos universos, succincte, justoque ordine proponentes, In usum Alumnorum Gymnasii Cibiniensis. Ex Theologia Positiva Magni quondam nominis Theologi, deque universa Ecclesia Jesu Christi vere Lutherani longe meritissimi. B. Dn. D. Abrahami Calovii depromptae A. C. CIƆIƆCXXCVII (1687). Cibini, Expensis Jünglingianis.

Na końcu: Cibini, Expensis Stephani Jüngling, Anno MDCLXXVII, 12⁰, k. nlb. 102.

Gyulafehérvár, Bibl. Batth.; Sybin, Bruk. Muz. [W. B.]

69. Calovius Abraham. I. N. J. Abraham Calovi, D. Institutionum Theologicarum Τὰ Προλεγόμενα, Et ea, quae ad Partem Generalem revocari solent; De Natura Theologiae; Ob-

jecto, Religione: Principio, Revelatione, vel Scriptura S. ut et Articulis fidei in genere Cum examine Novae Theologiae Calixtinae: Quo refelluntur Hypotheses ejus palmariae, ac imprimis Scopus Syncretisticus; simulque liquido demonstratur. D. Calixtum, Eiusque Complices Regiomont: D. Michael Behm, D. Drejerum et D. Latermannum non nisi falso sese Catholicos et Lutheranos jactitare, reapse autem a Fide Catholica Lutherana, ab Aug. Confess. Apologia, Artic. Smalcald. Formula Concordiae et maxime a Corpore Prutenico, Julioque defecisse Producto unanimi praecipuorum theologorum contra Heterodoxias istas Consensu. proprioque Novatorum de Apostasia sua testimonio.

Dantisci, Typis Rhetianis, 1649, 8⁰, k. nlb. 16, str. 704, k. nlb. 8.

Kołoszwar, Koll. Reform. O. 179. Brassó, Bibl. gimn. saskiego 29 e.; Sybin, Bibl. Bruk. Muz. [W. B.]

70. Carmina votiva nuptiis... Antonii Weberi m. dat.. Tilsensis... Annae Horschelianae... Georgii Frid. Büchneri consulis Tilsensis viduae.. Regiomonti 1646, 4⁰

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. V. E. d. W tomie zbiorowym, zob. nr. 8, druk powyższy jest 48 z rzędu. [W. B.]

71. Carolinus Petrus. Brevis, Erudita Et Perspicva Explicatio Orthodoxae Fidei de vno vero Deo, Patre, Filio et Spiritu sancto, adversus blasphemos Georgii Blandratae, et Francisci Dauidis errores, Libris duobus compraehensa. Authore Petro Carolino Pannonio, Pastore Varadiensis Ecclesiae. Vitebergae Anno M.D.LXXI.

Na końcu: VVitebergae Excudebat Clemens Schleich et Antonius Schöne. Anno M.D.LXXI (1571) 8⁰, k. nlb. 12, str. 224.

Estr. (XIV 64), podaje tytuł skrócony bez wymienienia bibliotek.

Budap. Muz. Narod., Akad. Um. Kołoszwar, Kolleg. Reform., Kolleg Unitar.. Marosvásárhely, Kolleg. Reform. Gyulafehérvár, Bibl. Batthyanich. Zob. Szabó III, nr. 612 [W. B.]

72. Cassander Georgius. Cassandri Georgii... tractatus de officio pii viri, in loco ecclesiae universae, occidentalis

imprimis, dissidio cum praefatione Johannis Latermanni SS. Th. D. et in Acad. Regiomontana P. P. ac Concionatoris Aulici Brandenburg.

Regiomonti. Typis Paschalis Mensenii anno 1650, 4°, k. nlb. 12, str. 35 i k. nlb. 12.

Dedyk. królowi pol. Janowi Kazimierzowi.

Sybin, w tomie zbiorowym, zob. nr. 1, znajduje się na miejscu 3. [W. B.]

73. Christophori Matthias. Als der Edle... Herr Michael Wirth, des Weil. auch Edlen... Michael Wirths, Der Kônigl. Freystadt Epperies vormehmsten Rathsverwandten, und Hochmeritirten Notarii, hinterlassener Eheleibl. Sohn, Als Brâutigam, Mit der An Geschlecht Edlen... Jungfer Catharina Elisabeth, Des WohlEhrwûrdigen... M. Daniel Kleschens, Rôm. Kâys. Gekrônt. Poët. Ober Pfarrherrn der Evangelischen Gemeine zu Wallendorff, wie auch eines HochEhr würdigen Contubernii der XIII. Stâdte vornehmen Oratoris, Und der... Frauen Elisabeth Gruberin, von Oedenburg aus Nieder Ungern... Tochter, Als Braut Die Hochzeit-Feyer Freuden-voll begienge, im 1672-sten Jahr.. den 9 Februarii, Wolte seine Schuldigceit abstatten Matthias Christophori, aus Ober Ungern, anjetro des Raths in der Chur Stadt Wittenberg Verwandter. Wittenberg Verwandter. Wittenberg, Gedruckt bey Johann Haken 1672. Karta ark. 1.

Budap., Muz. Narod. [W. B.]

74. Chytraeus Dawid. Chronicon Saxoniae et vicini orbis Arctoi. Pars prima ab anno Christi 1500 usque ad 1524 cum indice. (Potem dwuwiersz grecki).

Rostochii typis Myliandrinis Anno CIↃIↃXCII (1592). 8°, k. nlb. 8, str. 755, k. nlb. 14.

Na karcie przed indeksem verso: Rostochii Excudebat Stephanus Myliander, następnie sztych z wizerunkiem Chrystusa, z napisem w otoku: In manibus Domini sorsque salusque mea; pod spodem: Sumptibus Laurentii Albrecht Bibliopolae Lubecensis Anno M.DXC.

Notatki: 1) Na karcie przed kartą tyt.: Michael Jo. Samariay; 2) na karcie tyt.: Ecclesiae Unit. Claud. i Christian Sarnow (początek XVII w.).

Od str 292—307. Polonia.
Kołoszwar, Kolleg. Unitar. R. 23. [W. B.]

75. Cloppenburg Johannes. Anti-Smalcius ad librum, quem edidit Racoviae, 1608 Valentinus Smalcius Gothanus de Divinitate Jesu Christi. Pars prior, in qua elenchus primorum capitum XII. De munere Christi prophetico. Disputationes publicae XL. Franekerae 1649, 4°.
Sybin, Bibl. Bruk. Muz. [W. B.]

76. Colbius Georgius. Gründliche, Bescheidentliche und unpartheische Deduction-Schrifft, über das Movianische gewesene Land: ja weit und breitkündige Unwesen im Hertzogthumb Preussen: auss gewechselten Schrifften und einlaufenden Sachen der Warheit zu Stewr und Rettung der Unschuldigen, Freudlich aussgefertiget durch Georgium Colbium Diac! Regiom-Cniphov: Gedruckt im Jahr 1650, 4°, str. 73, k. nlb. 1.
Sybin; w tomie zbiorowym, zob. wyżej nr. 1, zajmuje miejsce 7. [W. B.]

77. [Confessio fidei et religionis christianae].
Karty tytułowej brak, zaczyna się na karcie a_2: Praefatio | Doctoris Martini Lutheri | ...
Karta c, po przedmowie: Seniores et Ministri Vnitatis Fratrum | puram doctrinam Evangelii per Bo | hemiam, Moraviam et Poloniam | docentes...
Karta c_4: [Confessio]nis Chris[tianae]... sq; doctrin[a ...] | Summa | Quae | a presbyteris et | ministris, in florentiss. Bohemiae | regno et marchionatu | Moraviae, antiquitus unanimiter | docetur et propagatur | Primo quidem | Sereniss. Majest. Regiae | | Dehinc vero | universis et singulis piis et orthodoxis | Ingenue candideq; | in sequentibus articulis exposita | .
Na str. 1 (sygn. A): »Confessionis | articulus I. | De Sacra Scriptura | .
8°, wstępu ze spisem treści (rozdziałów) jest 23 kart, od a_1 do c_8, wraz z kartą tytułową byłoby 24 k. nlb. Od sygn. A do I_7 jest 71 kart, a raczej str. 142 tylko tak zbutwiałych i zniszczonych, że w górnym brzegu znaczna część ich zupełnie odpadła. Następnie Errata k. nlb. 1.

Egzemplarz z kartą tytułową powinien mieć k. nlb. 24, str. 142 i k. nlb. 1. Jest to najprawdopodobniej druk z r. 1612, opisany w Sprawozdaniu z poszukiwań w Szwecyi (Kraków 1914), str. 282, nr. 36.

Kołoszwar, Kolleg. Unitar. R. 1890.

Oprawny razem z:

1. Confessia | abo | Wyznanie Wiary Powszech. | ney Kościołów Chrześciańskich | POLSKICH... Na końcu: w Krakowie | w Drukarni Macieia Wirzbięty | Typo graplia ... 1574 | A teraz | w Baranowie | Roku Pańskiego | 1632 | . 8°. karta tyt., str. 269 (nie 259, jak u Estr.), k. nlb. 5. Na k. tyt. notatki: 1) Ex libris Joachimi Stegmanni; 2) Ecclesiae Unitar. Claudiopol. Według Estr. druk ten ma się znajdować tylko w Wilnie.

2. Consensus. 2. Timoth: 2. ... w Baranowie, z Drukarniey Andrzeja Piotrkowczyka... 1628, 8°, k. liczb. 66 i 1 nlb. W dalszym ciągu jako należące do Consensus, bo łączy kustosz »Acta« i sygnatury idą dalej od I_4, dołączone są: Acta et conclusiones Synodi generalis Torunensis. Sprawy y uchwały Synodu generalnego Toruńskiego... 1595. Mense August... 8°, 41 k. nlb. Druk ten jak i następne 38 kart czystych zbutwiały od wilgoci, zwłaszcza w górnej części.

3. Druk wyżej opisany.

4. Komeniusz Jan Amos. Ratio | Discipli[nae] Ordinisq; Eccle[sia] | stici in Unitate | Fratrum | Bohemo | rum Recens e Bohemico Latina | facta | I. Cor. 14. 40. | Omnia decenter et secundum | Ordinem fiant | Anno Christi MDCXXXIII. 8°, str. 125, k. nlb. 1. Także bardzo od wilgoci zniszczony.

5. Confessio fidei Reverendissimi Domini Cyrylli Patriarchae Constantinopolitani... 1630, zob. niżej nr. 85.

W dalszym ciągu oprawne czyste karty zbutwiałe; oprawa pergaminowa biała, miękka. [W. B.]

78. Confessio et expositio simplex orthodoxae fidei et dogmatum catholicorum sincerae religionis christianae: concorditer ab ecclesiae Christi ministris. qui sunt in Helvetia Tiguri, Bernae, Glaronae, Basileae, Scaphusii, Abbatiscellae, Sangalli, Curiae Rhetorum et apud Confoederatos, Mylhusii item et Biennae: quibus adjunxerunt se Genevensis et Neocomensis Ecclesiae ministri, una cum aliis Ewangelii praeconibus in Polonia,

Hungaria et Scotia. Edita in hoc, ut universis testentur fidelibus, quod in unitate verae et antiquae Christi ecclesiae perstent, neque ulla nova, aut erronea dogmata spargant, atque ideo etiam nihil consortii cum ullis Sectis aut Haeresibus habeant.

Tiguri Typis Joh. Jacobi Bodmeri. Anno MDCLI (1651), 4°, k. nlb. 6, str. 96.

Estr. XIV, str. 357 podaje tytuł skrócony, bez liczby kart i stron i nie wymienia żadnej biblioteki.

Kołoszwar. Kolleg. Reform. 0.55a.

Oprawne z:

1. Ursinus Joh. H. Regula Fidei Christianae Catholicae... Francofurti... 1652, 4° sygn. 0.55.

2. Druk wyżej opisany.

3. Acta conventus Thorunensis celebrati anno 1645... Varsaviae 1646, 4°, k. nlb. 12 i 132 (A do Hh_2), sygn. 0.55. b. [W. B.]

79. Confessio et expositio simplex orthodoxae fidei et dogmatum catholicorum sincerae religionis christianae: concorditer ab ecclesiae Christi ministris, qui sunt in Helvetia Tiguri... Polonia, Hungaria...

Tiguri Typis Jacobi Bodmeri 1653, 4°, k. nlb. 3, str. 202, k. nlb. 2.

Od str. 161—173 Conciliatio articuli de coena Domini inter ministros, qui in utraque Polonia, Lituania et Samogitia, Evangelium Christi, tam iuxta Augustanam, quam fratrum VValdensium et Helveticarum Ecclesiarum, Confessionem docent... por. Estr. XIV, str. 415.

Budap., Akad. Um. Theol. (C) Qu. 282/1, razem z tem oprawny druk opisany niżej pod: Syntagmatis (nr. 289). [W. B.]

80. Confessio et expositio simplex orthodoxae fidei et dogmatum catholicorum sincerae religionis christianae: concorditer ab ecclesiae Christi ministris, qui sunt in Helvetia Tiguri, Bernae... in Polonia, Hungaria et Scotia. Edita in hoc, ut universis testentur fidelibus, quod... nihil consortii cum ullis Sectis aut Haeresibus habeant. Ad. Rom. Cap. X. V, 10. Corde creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem. Tiguri Typis et impensis Davidis Gessneri MDCLXXII (1672), 12°, str. 192.

Estreicher XIV, str. 357 wymienia ten druk tylko z miejscem druku i rokiem.

Kołoszwar, Kolleg. Reform. 0.212.

Przytem oprawne 0.212 a-:

Formula consensus ecclesiarum Helveticarum reformatarum, circa doctrinam de Gratia universali et connexa, aliaque nonnulla capita. B. w. m. dr. i r. 12° str. 24 [J. D.]

81. Crellius Johannes. Commentarii in Evangelium Matthaei et epistolam Pauli ad Romanos inchoati a Johanne Crellio Franco. Typis Pauli Sternacii Anno MDCXXXVI (1636). 8°, k. nlb. 8, str. 249, k. nlb. 7 i Prolegomena str. 292, k. nlb. 8.

Por. Estr. XIV, str. 446.

Kołoszwar, Kolleg. Unitar., sygn. R. 4. [W. B.]

82. Crellius Johannes. Tractatus de Spiritu sancto qui fidelibus datur: Authore Johanne Crellio Franco. U dołu: Anno CIƆIƆCL (1650), 8°, k. nlb. 10, str. 451 liczb. i 43 nlb.

Kołoszwar, Kolleg. Unitar., sygn. R. 8; oprawa współczesna w perg.

Estr. XIV, str. 448 wymienia najpierw wyżej opisany druk, jako mający str. 18, 449 i 44 i podaje biblioteki: Czartor., dzikowską i Ossol., w których on się znajduje, a następnie jakoby inne wydanie z tego samego roku, mające kart 10, str. 451 i Elenchus i powołuje się na Jochera nr. 3600, gdzie jednak druk ten zaznaczony krótko, tylko z podaniem roku i formatu, bez liczby kart i stron. Po zbadaniu egzemplarza u Czartor. okazuje się, że jest on tem samem wydaniem, jakie Estr. wymienia niby za Jocherem i jakie znajduje się u Unitaryuszów w Koloszwarze, mimo, że w katalogu opisany jest jako mający k. t., 9 k. nlb., str. 449 i k. nlb. 22. Pomyłka powstała stąd, że strona 450 jest pusta, a na str. 451 zaczyna się już Elenchus rerum. Najprawdopodobniej więc i przy katalogowaniu tamtych dwóch pozostałych egzemplarzy w Dzikowie i w Ossolineum popełniono tę samą omyłkę. [W. B.]

83. Crusius Benjamin Dantiscanus. Exercitatio philosophica visionis naturam physicis et opticis rationibus explicatam exhibens. Regiomonti 1642, 4°.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz., w tomie zbiorowym VIII. M. h. (zob. nr. 19), nr. 56 z rzędu. [W. B.]

84. (Cuncius Paulus) Memoriae Viri Reverendi Doctissimique D. Pauli Cuncii, Antehac apud Filcenses et Waralliensес in Hungaria Verbi D. Ministri, nuper vero Reverendi Ministerii Aug. Conf. in Regia Civit. Thorun. Adjuncti, Scholaeque Novi Oppidi Moderatoris bene merentis, X Junii, A. O. R. MDCLXXVII (1677) aetatis XLVII pie extincti, et XIII ejusdem mensis, solemni ritu sepulti, Dicarunt Amici Quidam.

Thorunii, Typis excudit Johannes Coepselius, Gymn. Typ. 4⁰ k. 2.

Budap., Muz. Narod. [W. B.]

85. Cyrillus Patriarcha Constantinopolitanus. Confess[io] | Fidei | Reverendissimi Do | mini | Cyrilli Pa | triarchae Con | stantino | poli | tani | scripta | Constantino | poli | Anno Domini | 1630. Kart 11 niewiadomo czy liczbowanych, względnie paginowanych, gdyż brzeg górny zbutwiały odpadł.

Na karcie A_8: Ne vacuae pagenae relinquantur, eiusdem | argumenti Epistolam, ex autographo de | promptam. adỷcere visum est; cuius tenor | his est. Serenissimo atque Invictissimo Regi | Poloniae, atque Sueciae, Sigismundo Ter | tio Domino atque Fi | lio in Domino dilectis | simo | .

Na odwr. karty A_8: [...] per misericordiam Papa ac Patriarcha Sedis Alexandrinae Sigismundo Tertio... następnie tekst listu, który zajmuje tę stronę i 5 następnych; w liście tym dziękuje patryarcha Zygm. III za zajęcie się i opiekę nad kościołem wschodnim. Na końcu: In Aegipto Anno Salutis MDC.

Kołoszwar, Kolleg. Unitar,, sygn. R. 1890, oprawne razem z Confessia abo wyznanie Wiary. Baranów 1632, zob. nr. 77. [W. B.]

86. Czechowicz Marcin. De Paedobaptistarum errorum origine et de ea opinione, qua infantes baptizandos esse in primo nativitatis eorum exortu creditur. Psal. 27 et Psal. 2. Gladius eorum cor ipsorum transverberabit et arcus eorum confringetur, Quicunque adversus Jehovam et adversus Christum eius insurgunt. Misere perit qui gladio suo perit. Typis

Theophili Adamidis (1575). 4°. k. nlb. 12, str. 201 (paginacya zaczyna się dopiero od str. 17).

Kołoszwar, Kolleg. Reform., sygn. R. 305.

Estr. XIV, str. 555, opiera się na Wierzbowskim (III, 2606), który opisuje ten druk podług egzemplarza bibl. gimn. toruńskiego, jednak z opuszczeniem cytowanych psalmów i zamiast 12 kart nlb. daje 24 stron.

Estr. XXV, Dopełnienia str. VII cytuje jeszcze Biblioteki: Petersb. publ. i królewiecką uniw. [W. B].

87. Czerniewski Joannnes David Gedanensis De oscitationis mechanismo divini numinis auspiciis et gratiosi medicorum ordinis consensu praeside viro illustri, excellentissimo et experientissimo domino D. Andrea Elia Büchnero Sacri Romani Imperii nobili, potentissimo Borussiae regi a consiliis intimis, medicinae et philos. natur. professore publ. ordinar. imper. academ. naturae curiosor. praeside et comite palatino caesareo, pro gradu Doctoris d. XXVII. Septembr. A. S. R. MDCCXLIX. H. L. Q. C. in regia Fridericiana disputabit Joannes David Czerniewski Gedanensis.

Halae Magdeburgicae, Typis Joannis Godofredi Kittleri. 4°, str. 36.

Kołoszwar, Kolleg. Reform., sygn. LII. 199. h., oprawne razem z innemi 20 drukami obcymi. [W. B.]

88. (Danck-Rede) ἈΛΗΘΙΝΌΣ ΚΑΊ ΠΡΩ͂ΤΟΣ ΠΟΙΜΗΝ. Verus et Primus Pastor. Feyerliche Danck-Rede Des Hochwürdigsten Ertz-Bischoffens von Gross-Novogrod, oder Neugard an dem Fluss Wolgowa in West Russland zu Gott und an seine versammelte Clerisey auf die Abthronung Peters des Dritten Czars in Russland zu Oranien-Baum in Ingerman-Land bey dem Einfluss des Niewa-Stroms Cronschlott gegenüber Den 28 Iunius des alten, und 9 Iulius des neuen Stils 1762, gesprochen, und aus dem Griechischen in die teutsche Sprache übersetzt von Czar- Jelim Jvanovviz.

Gedruckt zu Smolensko in Litthauen 1762. 4°, str. 34, k. nlb. 1.

Na karcie tyt. notatki: 1) Collegii Soc. Jesu Claudiop.; 2) Bibl. R. Lycei Claudiop.

Kołoszwar, Kolleg. Pijarów, sygn. 114. D. 45. [W. B.]

89. Dasypodius Piotr. Dasypodius Catholicus, hoc est Dictionarium Latino-Germanico-Polonicum, Germanico-Latinum, et Polono-Latino-Germanicum. Olim quidem a Petro Dasypodio adornatum, sed post in Academia Coloniensi reformatum... Dantisci. Cura, Impensis et Typis Andreae Hünefeldÿ Bibliopolae Anno MDCXLII (1642). 4°, k. nlb. 4, ark. 164. Dictionarium Germ. Latin. od A do Oo_1 — Dictionarium Polono — Lat. Germ. od Oo_2 do $Llll_4$ — Diction. Lat. Germ. Pol. od A do $Pppp_4$.

Estr. XV, str. 56—7 opisuje wydanie z r. 1643.

Kołoszwar, Kolleg. Reform., sygn. D. 81. [W. B.]

90. Dawid. Psalmy | Niektore Krola Da | wida, Proroka Boze | go. z Ewanielią Pa | na Christusową | zgodne | . (Następnie kursywą:) Do ktorych są przyłączone | PIESNI pobożne, z Pism | świętych wzięte | .

W Lvbczv | Drukował Piotr Blasius, | Roku 1614. 12°, k. tyt., 149 kart liczbowanych wielkiemi literami alfabetu i cyframi rzymskiemi od I—XX. (A I—A XX, B I—B XX, C I—C XX, D I—D XX, E I— E XX, F I—F XX, G I—G XX, H I—H IX); karty G XI, G XII i G XIII dopisane.

W dalszym ciągu od sygn. O idą:

Pieśni nabożne, kart 98 (od A I do EXVIII), rejestru kart nlb. 6 (do Y_9), następnie kart nlb. 4 (Prośba do Pana Jezusa czasu choroby, Dziękczynienie, Piosneczka i Heynał).

Kołoszwar, Kolleg. Unitar., sygn. R. 1852. Oprawa skórzana czarna z okuciami. [W. B.]

91. Dawid. [Psalmy niektore krola Dawida Proroka Bozego z Ewanielią Pana Chrystusową zgodne. Do ktorych są przyłączone pieśni pobozne z Pism świętych wzięte 1625]. 12°, karty tyt. i kart A I, A II, A X i A XI brak, przepisano je; na przepisanej k. t. notatka ołówkiem: Eccl. pol.

Psalmów zachowało się 145 kart, a powinno być 150: (k. t. A I—A XX, B I—B XX, C I—C XX, D I—D XX, E I—E XX, F I—F XX, G I—G XX, H I—H IX).

Na karcie C VII, sygn. D_{12}, zaczyna się: pochlebnie, a kończy: ro- sko-

K. G XIII, sygn. M_2, zaczyna się: chce być..., kończy: dawaią | ca- (kustosz:) Bo.

K. H IX, sygn. N_6, odwr., 2 ostatnie wiersze: sposobami, wszelka rzecz, ktora | żywie, Wyznay Pana chetliwie | .

W dalszym ciągu idą:

Piesni | Nabozne | z Pism Swiętych | wzięte | . 12° k. t. A I—A XX, B I—B XX, C I—C XX, D I—D XX, E I—E XIV, E XVII i EXVIII i k. nlb. 9. Kart E XV i E XVI brak. Sygnatury idą od O do Y_9.

K. A XV, sygn. P_4, zaczyna się: Wysłuchay, kończy: słowie | (kustosz:) two-.

K. C XX, sygn. T, zaczyna się: Weźmieciesz — kończy: wy | (kustosz:) pła-

Rejestr Psalmów obejmuje 6 k. nlb., a 3 ostatnie karty nlb. wypełniają:

Prośba | do Pana Iezusa | czasu choroby i (na następnej stronie:) Dziękczynienie; na 4tej str. Piosneczka; na 5tej i 6tej Hejnał.

Mimo zgody kart (z wyjątkiem ostatnich, w tem bowiem wydaniu po rejestrze 3 k. nlb., w poprzedniem 4) inny druk, aniżeli nr. 90.

Por. Estr. XV, str. 77—78.

Kołoszwar, Kolleg. Unitar., sygn. R. 1865; oprawa w czarną skórę z klamerkami, nieco uszkodzona. [W. B.]

92. Dawid. [Psalmy niektore Krola Dawida, Proroka Bożego z Ewanielią Pana Chrystusową zgodne. Do których są przyłączone Pieśni pobożne z Pism świętych wzięte. Drukował Seb. Sternacki 1625]. Karty tyt. brak, została dopisana. 12°, kart (bez k. tyt.) 149 (A I - A XX, B I—B XX, C I - C XX, D I - D XX, E I —E XX, F I—F XX, G I—G XX, H I—H IX). Pierwsza karta A I z sygn. A_2, ostatnia H IX—N_6, egzemplarz nieco uszkodzony.

Ostatnie dwa wiersze: [mi w]szelka rzecz, ktora żywie, chwalże (w nr. 91: wyznay) | [Pana] chętliwie. Dopiero na ostatniej stronie występuje różnica między tem a poprzedniem wydaniem, następnie zaś w następujących Pieśniach nabożnych, w których i liczbowanie kart i sygnatury idą od początku:

Pieśni | Nabozne, z Pism świętych wzięte. 12°, k. tyt., kart liczb. 89 (A I—A XX, B I—B XX, C I—CXX, D I—D XX i E I——E IX) i 6 k. nlb. (Rejestru).

Różnica między tem, a poprzednio opisanem wydaniem

nr. 91), poza liczbowaniem i sygnaturami, występuje wybitnie od karty E VIII (sygn. H_5); w poprzedniem jest znacznie więcej pieśni, bo wypełniają jeszcze karty od E IX do E XVIII, tu zaś kończą się na karcie E IX i zaraz następuje rejestr, w którym również są znaczne różnice.

W dalszym ciągu oprawne są tu pieśni przepisane z innych wydań na 13 kartach, potem 3 karty czyste, a następnie znowu druki:

1. Piesni | A. Dubnickiego | Oddanie się opiece Bożey w Christu | sie gospodarza z domem iego etc. k. nlb. 1. (Tytuł prócz nazwiska autora kursywą).

2. Pieśni na Kredo abo wyzna | nie wiary Apostolskiej. 16⁰ (format mniejszy od reszty), str. 8. Na końcu: G. G.

3. Biorąc się w drogę Piosneczka (8 wierszy), następnie: Prośba | do Pana Jezusa | czasu choroby (osobna jedna karta, nie tak jak w poprzednich wyd. w połączeniu z dziękczynieniem). Dalej:

Piosneczka i Heynał (na drugiej str.), razem dwie karty.

W końcu: Dziękczynienie Panu Jezuso | wi po wybawieniu z choroby. Karta 1. Na końcu: V. S. Z. R. D.

Kołoszwar, Kolleg. Unitar., sygn. R. 1863; oprawa skórzana czarna, przednia okładka oderwana, tylnej już niema. [W. B.]

93. Dawid. Tytuł ten sam, jak w nr. 90, 91 i 92. Początku brak, pierwsza karta A II (sygn. A_3), ostatnia H IX (sygn. N_6). Znowu różnica na ostatniej stronie. Ostatnie dwa wiersze: mi, wszelka rzecz, ktora żywie, wyznay | pana chętliwie. 12⁰, karty tyt. i karty A I brak. Zachowało się 148 kart (A II—A XX, B I—B XX, C I—C XX, D I—D XX, E I—E XX, F I—F XX, G I —G XX i H I—H IX).

W dalszym ciągu od sygn. O z nowem liczbowaniem kart idą Pieśni nabożne. 12⁰, k. t., kart 89 (A I—XX, B I—B XX, C I—C XX, D I—D XX, E I—E IX) i 6 k. nlb. rejestru. Ostatnia karta Pieśni E IX, sygn. X_6, rejestr do X_{12}.

Następnie oprawne są tu razem, osobno paginowane, pieśni i modlitwy 8⁰ mn. str. 24 (a—b_4) zaczyna:

Prośba do Boga | czasu trwog | Nuta iako Psalm I. Na końcu: (str. 19—23) skąd inąd wzięte 3 karty pieśni, w których znajdują się: Dziękczynienie Panu Jezusowi po wybawieniu z cho-

roby (bez początku), podpisane V. S.; na str. 20 Piosneczka, na 21, 22 i 23 Heynał.

Kołoszwar, Kolleg. Unitar.. sygn. R. 1851; oprawa skórzana czarna, kartki wypadają. [W. B.]

94. Deak Johannes, Benyei. Praescriptiones Et Antidota Generalia pro Christianismo adversus Socinianos, Quae Favente Deo Trinuno, Sub Praesidio Clarissimi, Doctissimique viri D. Gisberti Voetii Sacrarum literarum in Illustri Gymnasio Ultrajectino Professoris dignissimi. Publice sustinere conabitur Johannes Deak, Benyei, Ungarus: Ad diem 14 Febr. horis locoque solitis.

Ultrajecti, Ex Officina Abrahami ab Herwiick et Hermanni Ribii CIƆIƆCXXXV (1635). 4°, k. nlb. 8.

Budap., Akad. Um.; Kołoszwar, Kolleg. Reform. [W. B.]

95. Debreceni Johannes. Disputatio Theologica De Cognitione Dei Naturali. Quam Per Dei Gratiam, Praeside Reverendo, Clarissimo, ac Literatissimo Viro, D. Nicolao Arnoldo, SS. Theol. Doct. ejusdemque Facultatis in illustri Frisiorum, quae est Franequerae, Academia Professore Ordinario, Concionatore Academico fidelissimo, Publice dat ventilandam Johannes Gele Debreceni, Ung. Author. et Respondens.

Franekerae, Excudit Johannes Wellens, Illustrium Frisiae Ordinum et eorundem Acad. Typog. Ordinarius. Anno MDCLIX (1659). 4°, k. nlb. 12.

Kołoszwar, Kolleg. Reform. [W. B.]

96. Debreczeni Michael H. Compendioli Socinianismi Confvtati Disputationes Tres de Veteri et Novo foedere sive de Lege et Euangelio... Franekerae, Excudebat Idzardus Alberti Typographus in Acad. Franekerana Anno 1651. 4°, k. nlb. 13.

Estr. XV. Dopełnienia, str. IV, daje pełny tytuł, ale nie wymienia bibliot.

Budap., Muz. Narod. [W. B.]

97. Declaratio doctrinae Catholicae Ecclesiarum Reformatarum... in Conventu Thoruniensi lecta. Amstelodami 1646. 12°.

Estr. XV, str. 104 i XXVI, 363 opisuje, ale bez podania biblioteki.

Marosvásárhely, Bibl. Telek., sygn. 594[a]. [J. Ł.]

98. Drejer Christianus. Disputatio de Corpore et Sanguine Domini in Sancta Eucharistia... Regiomonti 1644. 4⁰.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. [W. B.]

99. Drejer Christian. Fürstellung eines unchristlichen und unverantwortlichen Beginnens, dessen D. Coelestinus Myslenta Pfarrer Thumb zu Königsberg mit seinen Capellanen an dem Seel. in Gott ruhenden Michael Behmen der heiligen Schrifft Doctore und auff hiesiger Universität Professore, facultatis Theologicae Decano, Allhie im Kneiphoffe der Stadt Königsberg sich unterstehen dürffen, In dem er dessen abgelebtem Cörper, als eines verfluchten und verbanneten Ketzers, ein Christlich Begräbnus verwehret, und ihn wie ein Vieh und Kuh zudegraben erfordert; Allen vernünftigen, Christliebenden Leuten zur Nachricht in Druck gegeben von... Christian Drejern der H. Schrifft D. Professorn jetziger Zeit Decano, und Churf. Hoffpredigern.

Königsberg, gedruckt durch Johann Reusnern Im Jahr 1650. 4⁰, k. nlb. 12, str. 110.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz.; w tomie zbiorowym, zob. wyżej nr. 1, zajmuje miejsce 5. [W. B.]

100. Drejer Christian. [Gründliche Erörterung etlicher schweren theologischen Fragen]. Brak karty tyt. i 3 kart początkowych. Königsberg, 1651. 4⁰, k. nlb. 44, str. 778 i k. nlb. 1.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. w tomie zbiorowym, zob. wyżej nr. 1, na miejscu 1. [W. B.]

101. (Drejer Christianus) Beständige Erörterung und Widerlegung der von CXXI Lügen angefülleten Vorrede des D. Christiani Drejeri etc. über seine Fürstellung... ausgegeben von E. E. Dreystädtischen Ministerio zu Königsberg. Gedruckt im Jahr 1650. 4⁰, str. 127 (błędnie 128), k. nlb. 1.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz.; w tomie zbiorowym, zob. nr. 1, zajmuje miejsce 6. [W. B.]

102. Dreilingius Melchior Riga — Livo. Physicae generalis disputatio III. de principiis physicis communissime sumptis... Dantisci, Typis Rhetianis. B. w. r. 4⁰.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz., VIII. M. i. Tom zbiorowy, zawierający 122 rozpraw uniwersyteckich i panegiryków, jako pierwsza oprawna:

Costerus Johannes: Disputationem, qua inutiles contra morbos occultos reiiciuntur rationes.. habebit... Regiomonti. Reusner 1641. 4⁰.

Wyżej opisany druk zajmuje 15 z rzędu miejsce, 44 zaś nr. 39 (Breverus).

Oprawa w pergamin biały, na przedniej okładce: Johan. Simon. Polit. Stu. 1647: wewnątrz przedniej okładki: Sum Johannis Simonii Cibinio Transsylvan. Na karcie czystej przed kartą tyt. dalsze obszerne notatki o kolejnej tego zbioru zmianie właścicieli. [W. B.]

103. Dreilingius Melchior. Disputatio theologica Anti-Sociniana, qua disquiritur, utrum Christus ob sanctificationem, et missionem in mundum Joh. 10. 36. se Filium Dei appellarit? Johanni Crellio Franco opposita... Regiomonti 1644. 4⁰.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. [W. B.]

104. Dreilingius Melchior. Discursus physicus continens doctrinam de meteoris aqueis... Regiomonti 1645. 4⁰.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. [W. B.]

105. Dreilingius Melchior. Disputatio theologica, continens problematum illustrium, ogdoadem... Dantisci 1643. 4⁰.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. [W. B.]

106. Dreilingius Melchior. Specimen subtilitatum politicarum et aulicarum. Argentorati 1648. 4⁰.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. [W. B.]

107. Dubnicki A. Pieśni | A. Dubnickiego | Oddanie się opiece Bożey w Christu | sie gospodarza z domem iego etc (Tytuł, prócz nazwiska autora, kursywą). B. w. m. dr. i r. 12⁰, k. nlb. 1.

Kołoszwar, Kolleg. Unitar., zob. wyżej nr. 92. [W. B.]

108. (Dunten Henricus). Honor Novissimus, Viro Nobilissimo, Amplissimo et Consultissimo Dn. Henrico Dunten, Reipublicae Thorun. Consuli, et Ecclesiae ad SS. Trin. Praefecto Gravissimo, d. 17 Aug. pie defuncto, et 20 ejusd. solenniter humato. exhibitus a Gymnasii Thorun. Rectore, et Professoribus. Thorunii, Imprimebat Johannes Balthasar Bresler. 1693. fol. k. 2.

Budap., Muz. Narod., zob. Szabó III. nr. 3821. [W. B.]

109. (Dzikovius Henricus). Candida Amicorum Vota, quae Viro Admodum Reverendo, Clarissimo atque Doctissimo Domino Henrico Dzikovio, Ecclesiastae Templi Mariani fidelissimo et facundissimo, Cum secundas nuptias iniret cum Lectissima omnisque virtutis splendore conspicua Virgine Justina Elisabetha natalibus Blivernizia, Anno 1691. d. 30. Januarii reddiderunt.

Thorunii, imprimebat Johannes Balthasar Bresler. fol., 2 k.

Budap., Muz. Narod. [W. B.]

110. Ecchius Valentinus. Insunt huic libro. Ad Invictissimum Ludovicum Hungariae et Bohemiae etc. Regem, pro bello Turcis inferendo, Exhortatio. Item, Alia, ad Proceres Hungariae, Praeterea, de Illustris atque magnifici Domini Dni Alexii Thursonis de Bethlemphalua etc. in Regalium Thavernicorum magistrum electione. Plausus Heroicus. Valentino Ecchio Lendano Rheto Barpthanae Reipub. a Consiliis atque a libellis Autore.

Na końcu: Excusum formis Cracouiae apud Hieronimum Vietorem Typographum diligentissimum Anno ab orbe redempto M.D.XXIIII (1524). Postridie Cal. Januarii. 4⁰, k. nlb. 8.

Marosvásárhely. Bibl. Telek., sygn. 1448 c; oprawne razem z nr. 316 i innymi drukami obcymi. [W. B.]

111. Egrespataki Andreas C. Disputatio Theologica de Festis Christianorum. Quam... D. Nicolao Arnoldo, SS. Theol. Doct. ejusdemque facultatis in illustri Frisiorum, quae est Franequerae, Academia, Professore Ordinario, Concionatore Academico Spectatissimo, Praeceptore suo... Publico examini subjicit

Andreas C. Egres-Pataki, Ung. Ad diem 27. Febr. loco horisque solitis.

Franekerae, Excudit Idzardus Balck, Illustrium Frisiae Ordinum et eorundem Academiae Typographus Ordinarius. Anno MDC.LV. (1655). 4⁰, k. nlb. 8.

Budap., Akad. Umiej., zob. Szabó III, nr. 1934. [W. B.]

112. Elend-Klage (Weh- und demûthige) Derer aus dem Kônigreich Ungarn von Anno 1670. biss 1674. In denen jûngsten Verfolgungen unschuldig Vertriebenen, annoch hin und wieder in Deutschland, Und sonderlich in der Lausitz, Schlesien, Pohlen, Preussen, Curland, und andern Orthen zerstreueten kûmmerlich sich auffhaltenden, und bey acht Jahren her noch umbwallenden Prediger, Schuldiener und Elend-Mânner... derer Nahmen auffgeschrieben sind im Himmel. Luc. X. 20. Gedruckt im 1682. Heyl Jahre. 4⁰, str. 40.

Budap., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 3228. [W. B.]

113. Erythraeus Joachimus. Disputatio Anti-Maccoviana, Quae Est Prior de Praedestinatione, Quam in Illustri Electorali, quae Wittebergae est Academia, Praeside... Johanne Deutschmann SS. Theol. Licent. ejusdemque P. P. Extraordin. Facult. Philosoph. Adjunct. digniss. Dn. Praeceptore... publicae sententiarum collationi subjicit Respondens Joachimus Erythraeus, Bela-Hungarus S. S. Theol. et Phil. Cult. In Auditorio Majori ad diem — Aug.

Wittebergae, Ex Officina Typographica, Joannis Haken, M.DC.LIIX (1658). 4⁰, k. nlb. 20.

Budap., Bibl. Uniw., zob. Szabó III, nr. 2037. [W. B.]

114. Erythraeus Joachimus. Disputatio Anti-Maccoviana, Quae est posterior. De Praedestinatione, Quam in Illustri Electorali, quae Wittebergae est, Academia, Praeside... Johanne Deutschmann... publicae sententiarum collationi subjicit Respondens M. Joachimus Erythraeus, Bela-Hungarus SS. Theol. Stud. Literis Haered. Melchiorus Oelschlegelii. Anno M.DC.LIX (1659). 4⁰, k. nlb. 18.

Budap., Bibl. Uniw. [W. B.]

115. Fabricius Isaacus Dantiscanus. Disputationis de tempore pars prima... Regiomonti 1644. 4°.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. Tomu zbiorowego VIII, M. i. nr. 16 z rzędu, zob. nr. 102; drugi egz. w tomie zbiorowym V. E. d. druk 14-y, zob. nr. 8. [W. B.]

116. Fabricius Isaacus Dantiscanus. Disputationum in primam philosophiam XVIII. de numero substantiarum immobilium... Regiomonti. 1643. 4°.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. Tomu zbiorowego VIII, M. i. druk 23, por. nr. 102. [W. B.]

117. Fabricius Isaacus Dantiscanus. Pentas positionum philosophicarum generalis de habitibus... Regiomonti 1644. 4°.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. Tomu zbiorowego VIII, M. i. druk 21, por. nr. 102. [W. B.]

118. Fabricius Isaacus. Positiones miscellaneas philosophico-theologicas... proponit... Regiomonti. 1643. 4°.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. [W. B.]

119. Fabricius Stephanus. Aphorismi Theologici, De Ipsius Theologiae Natura et Constitutione, Quos In Gymnasio Thoruniensi ad disputandum proponit M. Johannes Newnachbar, Eccles. Senior et Gymnas. Prof. Respondente Stephano Fabricio, Seidna-Transylvano. A. O. R. M.DC.LXVIII. D. 29. Febr. horis matutinis. Thorunii excudit Joh. Coepselius Gym. Typotheta. 4°, k. nlb. 4.

Budap., Bibl. Uniw. [W. B.]

120. Falckius Michael Dantiscanus. Disputatio philologica de dicto Jobi Cap. 13 v. 15... Regiomonti. 1644. 4°.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. Tomu zbiorowego VIII, M. i. nr. 57, zob. nr. 102. [W. B.]

121. Falckius Michael. Disputatio philosophica continens assertiones quasdam miscellaneas... Regiomonti. 1642. 4°.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. Tomu zbiorowego VIII, M. h. druk 76, por. nr. 19. [W. B]

122. Falck Nathanael Gedan. et Francisci Johan. Angelum in Assumpta Corpore Apparentem, Dissertatione Pneumatica Consentiente Ampliss. Ordine Philos. publicae considerationi sistunt M. Nathanael Falck, Gedanens. et Johannes Francisci, Corona-Transsylv. H. L. Q. C. D. XVII. August. A. O. R. M. DCXXCVII. Wittebergae. Typis Martini Schultzii. 4⁰, k. nlb. 8.

Budap.: Muz. Narod., Akad. Umiej., zob. Szabó III, nr. 3470. [W. B.]

123. Falck Nathanael et Francisci Joh. Positiones Selectas Ex Pneumaticis De Anima Separata, adversus Recentiores inpr. quosdam Philosophos, eorumque Argumenta directas, Consentiente Amplissima Facultate Philosophica, Publicae ventilationi proponunt M. Nathanael Falck, Gedanens. et Johannes Francisci, Corona-Transsylv. H. L. Q. C. Ao. O. R. CIϽIϽCXXCVII (1687) d. XIX Octobr. Wittebergae, Imprimebat Matthaeus Henckelius, Acad. Typogr. 4⁰, k. nlb. 6.

Budap., Muz. Narod., Akad. Um.; Sybin, Bibl. Bruk. Muz. zob. Szabó III, nr. 3471. [W. B.]

124. Faunteus Laurentius (?) Assertiones theologicae. B. w. m. dr. i r. 4⁰, k. nlb. 5.

Kołoszwar, Kolleg. Unitar., sygn. R. 1563. Oprawne razem z tegoż autora:

a) De Christi in terris Ecclesia... Posnaniae 1584.

b) Disputatio theologica de D. Petri... principatu... Posnaniae 1583. [W. B.]

125. Felwinger Johannes Paulus. Jonae Schlichting a Bukowiek Photiniani magni nominis centum argumentorum, a Nicolao Cichovio Soc. Jes. Pro vera et aeterna Jesu Christi Deitate Ex S. Bibliis Constructorum Excisio, in Theatrum Veritatis adducta et impedita a Johanne Paulo Felwinger Professore Altdorffino. Altdorffi Sumtibus Joh. Crameri Bibliopolae Norimbergensis, Typis Johannis Henrici Schönnerstaedt A. C. M. DC. LXVI. (1666). 8⁰, k. nlb. 7, str. 844, k. nlb. 21.

Kołoszwar, Kolleg. Unitar., sygn. R. 419, bez oprawy. [W. B.]

126. Foedus off. et defensivum Caesareo Polonicum

contra Turcam eiusque adhaerentes (1683). B. w. m. dr. i r., 4⁰, k. nlb. 4.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. Tom zbiorowy 26 druków, dotyczących wojen z Turkami w 17 w.; pierwszy z nich:

Kromayer Melchior. Kurtzer Bericht von der ersten Türkischen Belagerung. Wien... 1683. 4⁰.

9. zob. niżej nr. 145.

20. Druk wyżej opisany. [W. B.]

127. Fogarasinus Thomas. Disputatio Scholastico Theologica de Divina Apud Creaturas Omnipraesentia Carnis Christi... Dantisci, Typis Rhetianis. Anno CIƆIƆCXXIV (1624). 4⁰, k. nlb. 12.

Estr. XVI, str. 245, podaje cały tytuł, nie wymienia bibliotek.

Budap., Akad. Um; Brassó, gimn. saskie, sygn. 29 e. (Disputationes theolog. vol. 18). [W. B.]

128. Fogarasinus Thomas. Hypotyposis Augustanae Confessionis... Dantisci 1623. 4⁰, k. nlb. 10, (nie 8, jak u Estr. XVI, str. 245).

Budap., Akad. Umiej.; Brassó, gimn. saskie. [W. B.]

129. Franck Valentinus. Breviculus Originum Nationum, et praecipue Saxonicae In Transylvania. Cum nonnullis aliis Observationibus ad ejusdem Iura spectantibus, e ruderibus Privilegiorum et Historicorum desumptus. Ad Exemplar Cibiniense Transylvanorum Anno 1696 impressum, nunc recusum Gedani A. 1701. 12⁰, k. nlb. 2, str. 56.

Budap., Muz. Narod. [W. B]

130. Franzius Wolfgangus. Augustanae Confessionis Articuli Fidei, XXI. et articuli abusuum VII. Disputationibus XXXIV. in tres libellos distributis, adversus Pontificios, Calvinianos, ac cumprimis Antitrinitarios seu Photinianos hodiernos, breviter explicati et ex verbo Divino confirmati auctore Wolfgango Franzio Theol. Doctore. Suis igitur quasque locis insertas reperies, lector, responsiones ad omnia objecta, quaecunque Racoviensis Catechismus ab Arianis seu Photinianis et in specie a Valentino Smalcio, coetus Racoviensis ministro in minore Po-

lonia, nuperrime in Germania sparsus, ad Augustanae Confessionis doctrinam inaniter labefactandam consarcinavit. Additae sunt imprimis in fine tres aliae de Tribus Personis Divinitatis, in quibus monstratur, qua methodo Antitrinitarii hodierni potenter et feliciter sint confutandi et reprimendi. Cum indice Materias in singulis articulis tractatas monstrante. Editio tertium iterata. Cum gratia et privilegio Elect. Saxon. Wittebergae, Excudebat Johannes Gorman, Impensis Clementis Bergeri Anno MDCXX (1620). 4°, k. nlb. 8 + 460 (A do Aaaaaa$_3$). Po sygn. Sssss$_2$ następuje odrazu Ttttt.

Dedyk: Viris magnificis, nobilissimis et excellentissimis trium celeberrimarum Rerum publicarum, quae sunt Dantisci, Thorunii et Elbingae consulibus et senatoribus...

Kołoszwar, Kolleg. Reform., sygn. 0.83. Przytem oprawne druki niżej opisane, zob. nr. 179 i 193; nadto dwa druki obce. Oprawa w perg. biały z wyciskami ramowymi; na przedniej okładce u góry: B., P. B., u dołu: 1622.

Z innych poprzednich wydań wittenberskich Augustanae Confessionis tegoż autora znajdują się w Bibl. Bruk. Muz. w Sybinie następujące:

1. Augustanae Confessionis articuli abusuum septem, disputationibus totidem breviter explicati... Wittebergae 1611. 4°.

2. Augustanae Confessionis articuli priores decem, disputationibus duodecim breviter explicati... Wittebergae 1609. 4°.

3. Toż. Editio II. Tamże 1610.

4. Augustanae Confessionis articuli posteriores undecim, disputationibus duodecim breviter explicati... Wittebergae 1610. 4°.

5. Toż. Tąmże 1613.

6. Disputatio de tribus personis coaeternis in una Sacrosancta Divinitate etiam pro Augustanae Confessionis articulo primo... Disputatio II-III.. Wittebergae 1610—11. 4°. [W. B.]

131. Franzius Wolfgangus. Disputatio... de Sacrificiis Veteris Testamenti, quod fuerint typi Satisfactionis Domini nostri Jesu Christi pro peccatis totius generis humani in cruce peractae, adversus Judaeos et Arianos recentes potissimum ex Veteris Testamenti libris confecta... (Wittebergae) 1614. 4°.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. [W. B.]

132. Franzius Wolfgang. VVolfgangi Franzii, SS. Theol. D. et in Acad. VVittebergensi Professoris Publici Historia Animalium, in qua plerorumque Animalium praecipue proprietates ad usum εἴκονο λογικόν breviter accomodantur, cum Commentariis et Supplementis Observationum ex recentiori Historia naturali, Similitudinum, Emblematum, Hieroglyphicorum, ad usum Oratoriae tum Civilis tum Ecclesiasticae, opera Johannis Cypriani, S. Theologiae Doctoris et Professoris Publici Ordinarii in Academia Lipsiensi. Accedunt Indices omnium generum necessarii et inter eos Hodego-Homileticus in gratiam Ministrorum Verbi et Theologiae Studiosorum etc. Cum Potentissimi Regis Poloniae et Electoris Saxoniae ut Vicarii S. R. Imperii Privilegiis. Francofurti et Lipsiae, Apud Gottofredum Leschium. Anno MDCCXII (1712). 4⁰, portret z napisem u dołu: Wolfgangus Frantzius SS. Theol. D. in Acad. Witteb. Prof. P. nec non ibid. Templi Arcis Praepositus, k. nlb. 17, str. 812.

Tom II, str. 813 – 1836.

Tom III. Johannis Cypriani... Historiae Animalium a D. Wolfgango Franzio Theologo VVittebergensi olim scriptae Continuatio in commentariis et supplementis... Miejsce druku i rok jak w t. I, k. nlb. 12, str. od 1837 do 3314.

Tom IV. Johannis Cypriani... Continuatio Historiae Animalium D. Wolfgangi Franzii. Observationes novas usuumque moralium collectionem distinctam complexa. Pars quarta de serpentibus. str. od 3315 do 3624, k. nlb. 103 (indeksy).

Kołoszwar, Kolleg. Reform., sygn. IV, 74. [W. B.]

133. Franzius Wolfgangus. Schola sacrificiorum patriarchalium sacra, hoc est assertio solidissima Satisfactionis a Domino nostro Iesu Christo, pro peccatis totius mundi, praestitae, in Sacrificiorum veterum typis fundata, et recentibus Arianis seu Photinianis, eandem negantibus, per disputationes XX opposita... Wittebergae 1616. 4⁰.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. [W. B.]

134. Franzius Wolfgangus. Schola sacrificiorum patriarchalium sacra... Editio II. Wittebergae 1625. 4⁰.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. [W. B.]

135. Franzius Wolfgangus. Vindiciae Disputationum Theologicarum pro Augustana Confessione habitarum adversus Valentinum Smalcium Ministrum coetus Photiniani Racoviensis, adornatae a Wolfgango Franzio, SS. Theol. Doctore et in Academia Wittebergensi Professore publ. Cum gratia et Privilegio Electoris Saxoniae Anno 1621. VVittebergae, Sumtibus et Typis Johannis Gormanni. 4°, k. nlb. 577. (A—Ffffff, — sygn. A obejmuje 6 kart, reszta po 4).

Na karcie tyt. popiersie Franziusia z napisem w otoku: Wolfgang Franzi SS. Theol. D. Prof. Ac Temp. Arcis Praep. Witteb.

Odpowiada najpierw na »Refutatio Thesium Frantzi«, które Smalcius ogłosił w Rakowie w r. 1614.

Por. Estr. XVI, str. 303.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz.; — Kołoszwar, Kolleg. Reform., sygn. Q. 113. Oprawa jak w nr. 130. Są tu w dalszym ciągu razem oprawne rozprawy Fryderyka Baldwina, prof. w Wittenberdze, jego własne, lub wyszłe z pod jego prezydencyi z lat 1618, 1619 i 1621. [W. B.]

136. Fredro Andreas Maximilianus. Monita politico moralia sive: quomodo agendum cum Populo cum paucis Salva virtute, gratia, authoritate. Post complures aliorum regnorum Editio novissima in Transsylvania. Claudiopoli. Typis Academicis S. Jesu Anno 1749. 8°, 2 karty tyt. (1 sztych.), str. 148.

Kołoszwar, Bibl. Pijarów, sygn. 19. B. 20; Sybin, Bibl. Bruk. Muz. 137. [W. B.]

137. Fredro Andreas Max. Andreae Maximiliani Fredro Castellani Leopoliensis Monita Politico-Moralia Cum Universam Logicam publice tueretur Illustrissimus Dominus Liber Baro Antonius Haller ab Hallerstein Seminarii S. Josephi Convictor. Praeside R. P. Steph. Kaprinai e Societate Jesu AA. LL. et Philosophiae Doctore, in Alma, ac Regia Principali Academia Claudiopolitana Professore ordinario Auditoribus distributa. Editio novissima. Claudiopoli, Typis Academicis Societatis Jesu Anno 1749. 8°, karta tyt. sztych., k. nlb. 3, str. 148 i 3 k. nlb. (Theses ex universa logica).

Kołoszwar: Bibl. Uniw., sygn. 133521; Kolleg. Reform., sygn. XXXVI, 86. [W. B.]

138. Fredro Andreas Maximilianus. Monita politico moralia Andreae Max. Fredro castellani Leopoliensis. Dum assertiones ex universa philosophia in Alma ac Regio-Principali S. J. Universitate Claudiopolitana anno Salutis 1755 mense — die — publice propugnaret Spectabilis ac eruditus D. Ladislaus Torma De Csicso-Keresztur, Philosophiae in supremum Annum Auditor e Conv. Nobil. Ex Praelectionibus R. P. Joannis Tiborcz, e Soc. Jesu, AA. LL. et Philosoph. Doct. ejusdemque Profess. Publ. ord. et Examinat. R. P. Maximiliani Hoell, e S. Jesu AA. LL. et Philos. Doct. Matheseos, Prof. Publ. ord. et Examin. R. P. Ladislai Dobra, e Soc. Jesu AA. LL. et Philo. Doct. Ethices, et J. N. Prof. Publ. ord. et Examin. Auditoribus oblata. Claudiopoli, typis Academicis S. J. An. 1755. Pierwsza karta tyt. sztych z r. 1749; ręka w obłokach trzyma wagę z napisem Ante Libres, u góry: A. M. Fredro Monita politico Moralia, u dołu: MDCCXLIX. Scire loqui multum est, melius facere, optimum utrumque; | Et facere, atque simul rem bene nosse loqui | Si quis agis, male ne quid agas aut forte loquaris | His monitis totidem lancibus, ante libres. U spodu pod sztychem: Ladisl. Gulai sc. Claudiop., 8⁰, k. nlb. 5, str. 148. Druk tekstu w tem wydaniu nie różni się niczem od druku wydania z r. 1749.

Kołoszwar, Bibl. uniw., sygn. 39732; Kolleg. Reform., sygn. XLVIII, 211, przytem oprawne tegoż autora Norma Principum, 8⁰, k. tyt. sztych., str. 164.

W Bibl. uniw. kołoszwarskiej, nr. 45598 znajduje się także nieznane Estr. wydanie Monitów Fredry z r. 1836 p. t.: Monita politico-moralia et icon ingeniorum. Agropoli 1836. 8⁰. str. 188. [W. B.]

139. Fredro Andreas Maximilianus. Andreae Maximiliani Fredro Castellani Leopoliensis Norma Principum Christianorum. Dicata ab illustr. Spectab. Rever. Nobil. in Universitate Claudiopolitana Soc. Jesu recens creatis Philosophiae Baccalaureis Promotore R. P. Stephano Kaprinai e Soc. Jesu AA. LL. et Philos. Doctore, ac Professore ordinario Anno MDCCL. Claudiopoli Typis Academicis Societ. Jesu Anno MDCCL (1750). 8⁰, 1 karta sztych. (korona, berło, cyrkiel i inne przyrządy miernicze), 5 k. nlb., str. 164, k. nlb. 2.

Kołoszwar, Bibl. Uniw. (nr. 39721); Kolleg. Reform. (XLI,

84). Bibl Pijarów (23 E. 5); Gyulafehérvár, Bibl. Batthyanich (B.4, VII, 10). [W. B.]

140. Fredro Andreas M. Norma principum. 8⁰. Brak właściwej karty tyt., 4 k. nlb. przedmowy i końcowych 2 k. nlb., jest karta sztych. i str. 164.

Druk tekstu w niczem się nie różni od druku nr. 139, tylko karta sztych. nie ma u spodu czterowiersza, który tam jest.

Kołoszwar, Kolleg. Reform., sygn XLVIII, 211 a., oprawne z nr. 138, zob. wyżej. [W. B.]

141. Frescho Sebast. Ermunterung zum Glauben und zur Heiligung. Danzig 1769. 8⁰.

Brassó, gimn. saskie, sygn. 34 d. [W. B.]

142. Frisowitz Balthasar. De Clementiae et Justiciae Temperamento Oratio Balthasaris Frisowitz Ungari Ex Cap. 13. Lib. 2. Politic. Lipsij. Quam Is Dei Auspicio et Amplissimi Philosophorum Ordinis indultu in celeberrima Academia Marchica Sub augusta praesentia Illustris ac Generosiss. Comitis, Dn. Nicolai ab Ostrorog, Rever. Excellent. Dn. Doct. Franci Acad. Vice Rectoris Magnifici, Consultiss. Ampliss. Clariss. Professorum et Studiosorum ortu Nobiliss. moribus Politissimorum Praestantissimorum Directore M. Joachimo Magiro Logices Professore Pub. Styli memoriaeque exercendae caussa e cathedra Acroaterii majoris publice protulit. die — Januarii Anno Christianae Epochae 1626. Typis Michaelis Kochii. 4⁰, k. nlb. 16.

Budap., Muz. Narod. [W. B.]

143. Fritsch Ahasverus. Supplementum adnotationum ad tabulas pacis Ryswicensis. Accessere nonnulla alia, et in appendice instrumenta pacis caesareo-Ottomannicum, regis et regni Poloniae, ac Reip. Venetae, cum armistitio Moscovito-Turcico. Francofurti et Lipsiae 1700. 4⁰.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. [W. B.]

144. Fromm Ephraim. Quid de Montium Incendiis statuendum, Dissertatione physica exponet Praeses M. Johannes Sartorius, Eperiensis, Respondente Ephraim Fromm, Gedanensi.

Ad diem 15 Ianuar. A. O. R. M.DC.LXXX (1680). In Auditorio minori. Wittenb. Formis Matthaei Henckelii, Acad. Typ. 4⁰, k. nlb. 8.

Budap., Muz. Narod. [W. B.]

145. Fryderyk Wilhelm. Abdruck Sr. churfürstl. Durchlaucht zu Brandenburg etc. etc. unsers Gnädigsten Herrn auf Ihr. Königl. Majest. und der Cron Pohlen Erinnern und Ansuchen an die beyden Czarische Majestäten in der Moscow abgelassenen Schreibens wegen Schliessung eines ewig währenden Friedens und Auffrichtung einer Offensiv-Bündnüss wieder den Erbfeind des Christlichen Namens des Türcken und was darauf ferner erfolget. Im Jahr Christi 1686. B. w. m., 4⁰, k. nlb. 4.

Sybin, zob. wyżej nr. 126. [W. B.]

146. Fülep Gabriel. Codex legum ecclesiasticarum in rationem utrarumque Evangelicarum confessionum in Polonia et Lithuania ad directam petitionem generalis dissidentium synodi elaboratus... Posoni 1791. 8⁰.

Estr. XVI, str. 365, daje cały tytuł z Horanyi Memoria I, 737.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. [W. B.]

147. Fürst Gallus. Nichtes, Dem Hoch- und Wohl-Gebohrnen Ritter, Herrn, Herrn Boguslao Dzierzanowsky, Erb-Herrn auff Trzebin, etc. Wie auch Der Hoch- Edel-Gebohrnen, Viel- Ehr- und Tugend- Reichen Jungfrawen Mariae Annae Gebohrner Dziembowskin, Des Hoch- und Wohl-Gebohrnen Herrn, Herrn Johann Albrecht Bojanowsky, Erb- Herrn auff Mortschen, Driebitz, Gross- und Klein Wursswitz, Pomikowo, etc. Hertzgeliebten Pflege-Tochter, Nachdem Dieselben Den 11. Maji des 1688. Christ-Jahres in Mortschen, durch Priesterliche Hand, Ehelich verbunden worden; Praesentirte Gallus Fürst, Gn: Hung: zur Zeit der Bojanowskischen Jugend. Informator. Gedruckt zur Lissa durch Michael Bukken. fol., 2 k.

Budap., Muz. Narod. [W. B.]

148. Funccius Johannes. Chronologia... Witebergae Johannes Schwertel 1570. fol.

Por. Estr. XVI, str. 367—8.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. Znajduje się tu również i wydanie z r. 1578, opisane w Estr. [W. B.]

149. G. G. Pieśni na Kredo abo wyzna | nie wiary Apostolskiej. | Na końcu litery: G. G., 16°, str. 8. Druk z pierwszej połowy XVII w.

Kołoszwar, Kolleg. Unitar. nr. 92. [W. B.]

150. Georgievics Bartholomaeus. Türcken Büchlin. Gantz warhaftige vnd erbårmliche beschreibung, von der pein, marter, schmertzen vnd Tyranney, so die Türcken, den gefangenen Christen, mann vnnd weib, jungen vnnd alten anthun, Auch von ihren Ceremonien, Policien, Kriegen, Feldtbaw, Gebrauchen, vnnd ein Disputatz eines Christen vnnd Türcken vom glauben mit angehenckten Dialogis, Sclauonisch, vnd das Pater noster Arabisch, Türckisch vnd Sclauonisch. Jetzund widerumb von Neuwem werlesen vud gebessert, Mit angehenckten Historien, so vorhien in diesem bůchlin nit begriffen. Gedruckt zu Strassburg durch Paulum Messerschmidt.

Na końcu: Gedruckt zu Strassburg bey Paulo Messerschmidt. 8°, str. XLVIII, k. nlb. 3.

Przedmowa tłumacza z r. 1558; dedykacya Georgiewicza Adamowi Konarskiemu, biskupowi poznańskiemu z r. 1555 z Neapolu.

Por. Estr. XVIII, str. 103.

Budap., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 457. [W. B.] .

151. (Georgius Wilhelmus). Ser. ac Poten. Dn. Dn. Georgio Wilhelmo S. R. I. Archicamerario et electori marchioni Brand. duci Prussiae... publico nomine gratias acturi... Rector et senatus acad. Regiom.... 1636. fol., 2 k.

Sybin, tomu zbiorowego nr. 12, zob. nr. 37. [W. B.]

152. Gerůchte (Vertheidigtes Guttes) Derer aus der Ober-Ungrischen Graffschaft Zips, und absonderlich denen der Polnischen Krohn verpfåndeten dreyzehen Stådten unschuldig ins Elend getriebenen Diener Chhristi (sic) Wieder Ihrer Verfolger und Verlåumbder Bőses Gerichte und Gedichte gerichtet... Gedruckt im Jahr 1676. B. w. m., 4°, k. nlb. 18.

Budap., Akad. Um., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 2798. [W. B.]

153. Glosius Johannes. Excellentissimo Dn. Rectori, ut et Praeclarissimis Dominis, Almi Gymnasii Thoruniensis, Professoribus, Viris Per omnia Spectatis Probatisque, Juventutem, Dextre, solerter, et feliciter. Vita et Oratione, in melius provehentibus, Sequentia Meteosticha, ea pietate, quam Magistris debet Discipulis, destinat, Laudumque et Fortunae accrementa precatur Johannes Glosius Hungarus, Inclyt. Gymn. Thor. Stud. Thorunii, Imprimebat Johannes Balthasar Bresler. (1693), fol.
Budap., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 3820. [W. B.]

154. Glosius Johannes. Florentissimae Reipublicae Thorunensis Patribus Conscriptis, Viris Magnificis, Nobilissimis, Amplissimis, Consultissimis, Dn. Burgravio Regio Dn. Praesidi et Proto-Scholarchae, ceterisque Dnn. Prae-Consulibus et Consulibus, Famae Incolumitatisque Publicae Conservatoribus, Coelo datis, Patronis et Maecenatibus Suis Venerandis, Hanc, Virtutibus Magnis, ex Nominibus eorum, ingenio Poëtico erutis. Oneratam Thensam Ipso primo Die Anni Messiae M. DC. LXXXXIII. tanquam Caput et Summam Obsequii. consecrat, Salutisque ac Fortunarum, perpetuas accessiones, apprecatur. Johannes Glosius Hungarus, Gymn. Thor. Stud. Thorvnii, Imprimebat Johannes Balthasar Bresler. fol., k. nlb. 4.
Budap., Muz. Narod. [W. B.]

155. Glosius Johannes. Flores Johannei, Solerti Eusebius pollice lecti. et In foecundos, ut ex Nominibus dilucet, Virtutum Viros, Aequitate, Justi Bonique Custodia, Nominis Integritate, Honore et Gravitate. Spectabiles, Dominos, Judicii Scabinalis Thoruniensis Assessores, Sospitatores et Patronos suos benignissimos, Ut et fide, Et in Rebus Gerendis Intemerata Dexteritate conspicuos, Dominos Ejusdem Urbis Curiae Secretarios, Fautores perpetim suscipiendos, tanquam demensum Honoris, ingenio prompto, manu plena, Anno Florentis Gratiae divinae 1693. Jnnii (sic) 24 a Joanne Glossio, Gymn. Thor. Stud. effusi. Thorunii, Imprimebat Johannes Balthasar Bresler. fol., k. nlb. 4.
Budap., Muz. Narod. [W. B.]

156. Glosius Johannes. Hedera, Novis Triumphis, Triumphatoris Magnifici. Nobilissimi, Consultissimi Dn. Georgii Hubneri, Inclutae Rei-publ. Thorun. Prae-Consulis et Vice-Praesidis Gravissimi, ibid. Illustr. Lycei Proto-Scholarchae Meritissimi, Boni utriusque Curatoris perpetuo Solertissimi, Consecrata Anno a partu Virginis M. DC. XCIII. Die 23. Aprilis per Joannem Glosium. Thor. literis operantem. Thorvnii, Imprimebat Johannes Balthasar Bresler. fol., 2 k.

Budap., Muz. Narod. [W. B.]

157. Glosius Johannes. Hos Anagrammatismos, Viris, Maxime Reverendo, Excellentissimo, Amplissimo, Plurimum Reverendis et Clarissimis, Non Suis Nominibus, magis, quam Doctrinae Puritate in docenda Ecclesia Dexteritate, et Vigilantia, Civitati Thorumensi, Veteri et Novae Notissimis, Loco Strenae, Communem humanum morem sequens, dedicat, et secundissimum rerum omnium cursum, vovet, Johannes Glosius Hungarus, Gymn. Thor. Stud. Thorvnii, Imprimebat Johannes Balthasar Bresler. (1693), fol., 2 k.

Budap., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 3818. [W. B.]

158. Glosius Johannes. Hypericum ad restingvendum Curarum aestum attemperatum et Viro Praeclarissimo Domino Johanni Rezik, Incluti Gymn. Thor. Prof. Publ. et Visit. solertissimo, meritissimo, Praeceptori suo perpetim devenerando, Anno Nati Christi M DC XCIII. (1693). d. 24. Junii, animo prompto, vultu hilari, manu lunata porrectum a Coetu Hung. Ord. Supr. Thorvnii. Imprimebat Johannes Balthasar Bresler. fol., 2 k.

Budap., Muz. Narod.

159. Graserus Cunradus. Isagoges Historicae pars prima, quae vocatur prophetica... Torunii Typis Frisianis anno CIↃ IↃCXXIII (1623). 8°, k. nlb. 8, str. 232.

Pars secunda, quae dicitur exotica... 8°, k. nlb. 6, str. 707.

Por. Estr. XVII, 337.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz., sygn. VI, R. i.

Oprawa pergam. biała, na przedniej okładce zewnątrz u góry litery: S. P. S., u dołu: 1627. [W. B.]

160. Grisbeccius Simon. ΔΙΑΛΟΓΟΣ Hadriani Augusti et Epicteti Philosophi: accuratissimum laudatissimi imperatoris in philosophando studium et acutissimum summi Philosophi de rebus variis iudicium declarans: ex noticia Rom: imperii versibus hexametris expositus a Simone Grisbeccio Brigensi Silesio, iuris Studioso. Budissinae 1601. 4⁰, k. nlb. 4.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz.

Tom zbiorowy IX. K. g. »Praelectionum«, zawierający 53 druków przeważnie śląskich; druk powyższy jest 3 z rzędu. Tegoż autora są tu jeszcze 2 rozprawy drukowane również w Budziszynie 1601 r. (nr. 47 i 48 z rzędu).

Między innymi znajdują się tu:

1. zob. niżej nr. 255.

2. zob. niżej nr. 170.

5. zob. niżej nr. 169.

6. Catherinae in Domino mortuae filiae... Ioannis Rudolphi Trczka a Lipa, in Weless, Kumburg, Lipnicio, Swietla supra Sazávvam Kunic, Opoczna et Smirricio S. C. M. consiliarii etc. sepeliendae ipsis Cal. Iulii A. 1602 memoriae ergo ponebant. Pragae excudebat Daniel Sedesanus M DC II. 4⁰, k. nlb. 4.

29. VVeckerus Paulus Neoforensis Silesius. Eptalogos Hoc est septem Jesu Christi verba... Witebergae 1602.

40. Poetica Anagrammatum messis a Joanne Heermanno Rautenate Silesio Philosophiae studioso... Francofurti 1605.

41. Tegoż autora druk nieopisany.

43. zob. niżej nr. 192.

44. VVillricus Daniel Brigensis Elegia funebris 1596.

45. Tegoż autora druk nieopisany.

46. Tegoż: Ad Orgia hymenaeia... Wenceslai Dirsanovvsky a Dirsanovv in Schreibersdorff et Taschenbergk... et... Euae... Posadovviorum familia prognatae... VVolfgangi Odiersky ab Odiersovvia in Lindenavv et Taschenbergk... 1596.

Estr. XV, 227 przy Dirxanowski (sic) odsyła do autora.

50. Equitis Poloni in Iesuitas actio prima. Anno MDXC. 4⁰, k. nlb. 12.

52. zob. niżej nr. 227. [W. B.]

161. Grotius Hugo. Defensio Fidei Catholicae de sa-

tisfactione Christi adversus Faustum Socinum Senensem: scripta ab Hugone Grotio. Secunda Editio. Lugduni Batavorum Excudit Ioannes Patius, iuratus et ordinarius Academiae Typographus Anno 1617. 4°, k. nlb. 4, str. 183.

Por. Estr. XVII. 419.

Marosvásárhely, Kolleg. Reform. nr. 579.

Oprawa perg. biała. na karcie tyt.: Liber Scholae Illustris S. Patachinae. [W. B.]

162. Grotius Hugo. Von der Wahrheit der Christlichen Religion durch Martin Opitzer 1631. 4°.

Ostrzyhom, Bibl. Kapit., sygn. E_1 94.

W Bibl. Kolleg. Reform. w Marosvásárhely pod nr. 749 znajduje się tego dzieła łacińskie wydanie p. t.: De Veritate Religionis Christianae. Editio accuratior, quam recensuit, notulisque adjectis illustravit Joannes Clericus; cujus accessit De eligenda inter Christianos dissidentes sententia liber unicus. Amstelodami, Apud Franciscum Van der Plaats. CIƆIƆCCIX. (1709). 8°, k. nlb. 8 (2 karty tyt., pierwsza sztych.), str. 352.

Polskie tłumaczenie opisuje Estreicher XVII, 419. [W. B.]

163. Hagymasi Andreas. Anti-Xenium Disputatione Theologica ad Viginti Qvatuor Dubia, pro Xenio Novi Anni MDCC Pastoribus Augustanae et Helveticae Confessionis fiducialiter oblata, respondendo, Cuidam jam a longissimo tempore, summa Diligentia et singulari studio inqvirenti, qvamnam inter tot diversas Religiones et Confessiones in Ungaria toleratas capessere et eligere debeat, Annuente Supremo Numine Et Sincero Theologorum Ordine, In Alma Prussorum Universitate Sub Praesidio Maxime Reverendi, Amplissimi atqve Excellentissimi Dn. Pauli Pomian Pesarovii SS. Theol Doct. ejusdemque P. P. Extraord. Consist. Samb. Assess. Eccl. Kniephoff. Cathedr. Antist. ut et Scholae Cathedr. Inspect. etc. Fautoris et Patroni sui aeternum venerandi. ab Andrea Hagymaschio, Pannonio Auctore et Respondente. vicissim gratiose redditum, Anno, quo

ConfVtet DVbIos, fIDentes serVet IësVs,
AtqVe IVbar VerbI fVLgeat orbe DIV.

Die — Aug. Hora Lq_1 C. Regiomonti, Typis Georgianis (1701). 4°, k. nlb. 18.

Budap., Muz. Narod. [W. B.]

164. Hagymasi Andreas. Idea virtutum Johannaea, vita et moribus clarissimi atque doctissimi domini Johannis Zabanii, scholae Johannaeae rectoris designati, expressa, et in ipso solenni introductionis actu, die X Julii, A. O. R. MDCCX. ab Andrea Hadmaschi, Gymnasii praeceptore classico, delineata. Gedani, Typis Johannis Zachariae Stollii, Athenaei Typographi. fol., 2 k.

Budap., Muz. Narod. [W. B.]

165. Heidenreich Daniel. Elbingensis. Disputationem tertiam... Regiomonti 1639. 4°.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz., Tomu zbiorowego VIII, M. h. druk 50ª, zob. nr. 19. [W. B.]

166. Henisch Georgius. Teütsche Sprach vnd Weiszheit. Thesaurus Lingvae Et Sapientiae Germanicae. In quo vocabula omnia Germanica, tam rara, qvam communia, cum suis Synonymis, derivatis, phrasibus, compositis, epithetis, proverbiis, antithetis, continentur, et Latine ex optimis qvibusque autoribus redduntur, ita, ut hac nova et perfecta methodo quilibet cum ad plenam utriusque lingvae cognitionem, tum rerum prudentiam facile et cito pervenire possit. Adjectae sunt qvoque dictionibus plerisque Anglicae, Bohemicae, Gallicae, Graecae, Hebraicae, Hispanicae, Hungaricae, Italicae, Polonicae. Pars Prima, studio Georgij Henischij B. Medicinae Doctoris, et Mathematici Augustani.

Augustae Vindelicorum, Typis Davidis Franci. M.D.C.XVI. (1616). fol., k. nlb. 6, kolumn 1875. (A—Z + Aa—Zz + Aaa—Zzz + Aaaa—Rrrr.

Budap., Bibl. Uniw., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 1166. [W. B.]

167. Herzberg. Neues Wörterbuch der Polityk. Ein Vermächtniss des Grafen v. Herzberg an seine Zöglinge. Warschau 1795. 8°, str. VIII i 51.

Kołoszwar, Bibl. Pijarów, sygn. 125. D. 14. Na karcie tyt.: Bibl. Lycei R. Claud. 1831. [W. B.]

168. Heydeck Wolff. Dem Wohlgebohrenen Herrn, Herrn Georg Friedrich Schenk Freyherrnn zu Tautenburg Ihr Königl. Maj. zu Pohlen und Schweden Vladislai IV etc. etc. etc. Wohlbedienten Capitäns... Bräutigam... Glück und Segen Wolff Freyherr zu Heydeck. Königsberg Gedruckt durch Johann Reusner 1649. 4°, k. nlb. 4 (wiersz).

Sybin, Bibl. Bruk. Muz.; tomu zbiorowego V, E. d. druk 70, nr. 8. [W. B.]

169. Hilwigius Martinus respondens Bolesl. Sil. Problema Philologicum utrum utilius domi, an in scholis et gymnasiis publicis pueri erudiantur... Wittebergae 1597. 4°, k. nlb. 4.

Sybin, zob. nr. 160_5 [W. B].

170. Horckius Martinus. Disputatio ethica de beatitudine politica, in qua coelesti favente numine sub praesidio M. Jacobi Schickfusii Silesii rectoris et institutionum imperialium professoris in illustri Gymnasio Bregensi publice pro ingenii viribus respondebit... Lochowitzienis Bohemus ad XVI Iulii diem, Anni 1605. Lignicii typis Nicolai Sartorii A. C. MDCV, 4°, k. nlb. 8.

Sybin, zob. nr. 160_2 [W. B.]

171. (Hübner Georgius). Omina Sacra, Quae Solemnibus Nuptiarum... Georgii Hübeneri, Reip. Thoruniens. Consulis et Gymn. Scholarchae... Ut et... Virginis Annae Reginae, ...Dn. Simonis Behem Indicii (sic) Novae Civitatis Thoruniens. Assessoris... Filiae Lectissimae d. 17. Junii Anno M. DC. LXXXI. Celebrandis Praesaga dexterioris Auspicii mente manuque amica, dicarunt et obtulerunt cupientes bene utrorumque Nomini. Thorunii imprimebat Christianus Bekk, Gymn. Typogr. (1681), fol., 2 k.

Budap., Muz. Narod. [W. B.]

172. Hugo Herman. Hermanni | Hugonis | piorum | Desideriorum | Libri tres. | Emendati, aucti, illustrati et ad | regulam Orthodoxae Fidei | reformati, | Editio Prorsus nova. | Accurante | Johanne Henrico Ursino | Spirensi |

{ozdoba drukarska}

Gedani, | Apud Jacobum Weissium | Anno M. DC. LVII. | Liczne drzeworyty, 8°, str. 8 nlb. + 540 + 8 nlb.

Budap., Akad. Um., sygn. O. 3488. (J. Ł.)

173. Hundius Johannes. Disputatio pro Jesu Nazareno (po hebrajsku). Dantisci 1638. 4°.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. Tomu zbiorowego VIII, M. i »Calovius mysterium« (Królewiec 1643), zawierającego 161 sztuk druków królewieckich i gdańskich z lat 1639—1643, druk 125. [W. B.]

174. Jabłoński Joh. Theod. Allgemeines Lexicon der Künste und Wissenschaften... Königsberg 1748. 4°.

Por. Estr. XVIII, str. 367.

Ostrzyhom, Bibl. Kapit., sygn. U_{II} 36. [W. B.]

175. Jabłoński Paweł Ernest. Pantheon Aegyptiorum sive de Diis eorum commentarius... Francofurti 1750. 8°, 3 tomy.

Zob. Estr. XVIII, str. 366.

Marosvásárhely, Bibl. Telek. Nr. 1373[a] [J. Ł.]

176. Jasz-Berenyi Paulus. Examen Doctrinae Ariano-Socinianae a quodam Anonymo sub hoc titulo evulgatae: Doctrina De Deo et Christo et Spiritu Sancto; ipsis scripturae verbis, ante paucos annos, a quodam divinae veritatis Confessore, in sermone Germanico concinnata: nunc vero, in gratiam exterorum, Latine edita. In quo, Loca de S. S. Trinitate insigniora, a cavillis Adversariorum consensu Orthodoxorum perpetuo, constantique tam antiquorum Patrum, quam recentiorum Doctorum expositione illustrata, vindicantur. Addita est Orthodoxa S. S. Trinitatis Defensio, adversus erroneum cujusdam Anonymi scriptum. Una cum veteris Ecclesiae de Arianis Judicio Studio et Opera Pauli P. Jasz-Berenyi, Transylvano-Hungari. Londini, Sumptibus Samuelis Broun Bibliopolae, ad Insignia Reginae juxta Coemeterium S. Pauli. 1662. 8°, k. nlb. 10, str. 214, k. nlb. 1.

Por. Estr. XVIII, str. 513.

Budap., Muz. Narod. — Kołoszwar, Bibl. Uniw., Kolleg.

Unitar.. Kolleg. Reform. — Marosvásárhely, Bibl. Telek. — Sybin., Bibl. Bruk. Muz., zob. Szabó III, nr. 2164. [W. B.].

177. (Johannides Wenceslaus). Magistro Optimo, Viro Praeclarissimo Doctissimoque, Domino Wenceslao Johannidi, Gymnasii Thorunensis Professori et Visitatori per XXVI. annos praeclare merito, a. d. XV. Nov. A. M.DCCI. rebus humanis exemto et d. XX. ejusd. Mensis, sive Dom. XXVI. post Trinitatis, in Templo B. Mariae honestissimis Ceremoniis tumulando, De magna In Coelis Mercede gratulari, et simul Heredibus ejusdem moestissimis mitiora Fata apprecari voluerunt Gymnasii dicti Rector, Professores, Visitatores et Collegae. Ex Taberna Typographica Thorunensi. fol., 2 k.

Budap., Muz. Narod. [W. B.].

178. Kerstens Ephraim. R. Des Cartes Modum demonstrandi Existentiam Dei Per Ideam, expendet Praeses M. Johannes Sartorius, Eperiensis Hungarus, Respondente Ephraim Kerstens, Gedanensi. Ad diem 11. Aug. A. O. R. M DC LXXIX. In auditorio minori. Wittenb. Formis Borckardianis excud. Simon Lieberhirt. 4⁰, k. nlb. 8.

Brassó, gimn. saskie; zob. Szabó III, nr. 3025. [W. B.].

179. Keslerus Andreas. Modus disputandi Photinianorum quam brevissime delineatus et examinatus, quam sub auspicio SS. Trinitatis in Alma VVittenbergensi Academia praeside viro excellentissimo. philosopho celeberrimo, Dn. Iacobo Martini. Log. et Philos. pract. P. P. Praeceptore suo colendo publico examini subiicit M. Andreas Keslerus Coburgo-Francus. Ad diem 26 Octobr. horis matutinis in auditorio maiori. Wittebergae, Typis Iohannis Gormani, Anno MDCXXI (1621) 4⁰, k. nlb. 4. (Jest tu mowa o Socynie i Smalcyuszu).

Dedyk.: Janowi Dolmanowi »Riga-Livono« i Ludwikowi Duntusowi »Revalio-Livono«.

Kołoszwar, Kolleg. Reform., sygn. O. 83a.

Oprawne razem z drukiem opisanym wyżej pod nr. 130. [W. B.].

180. Klesch Daniel. Deo Optimo, Maximo Auspice! In

Exilio Auxiliante... Dn. M. Michaelem Liefmannum Theologum, hactenus Ecclesiae Metropolitanae Cassoviensis Antistitem Primarium, Gymnasii Insp. Gravissimum, nec non Liberarum Regiarum Civitatum in Sup. Hung. Superintendentem, nunc Christi Causa Exulem constantissimum, Fratrem Crucis in Jesu... Antidhac mecum hujus Academiae Witebergensis Civem studiosissimum Anno 1647. Dominica III. Adv. a Milite Sicario, stricto gladii Mucrone citra suam Culpam ac meritum innocenter laesum, imo lethaliter prope per medium guttur ictum. Dei vero... et... Dn. Conradi Victoris Schneideri, Phil. ac Med. D. P. P. ope medica et arte Chirurgica Petri Rowederi, civis qvond. Witteb.... ex integro restitutum, concivem olim,... nunc Co-Exulem... anagrammatice, poëtice historice descriptum... sisto. exhibeo M. Daniel Kleschius, N. H. P. L. Caes. antidhac Ecclesiae Olassiensis in Pomoerio XIII. Oppidorum Starostiae Scepusiensis, Sup. Hung. Antistes, Inspector et Consist. XXIV. Regalium Pastorum Assessor Primarius et Orator ordinarius, Exul nunc pro Nomine Christi et Hospes Academicus Witeb. Inquilinus Hypocausti B. Lutheri in Coenob. August. Dn. Dan. Bossaei, Curatoris Convictor gratuitus... Wittebergae Typis Johannis Borckardi A. O. R. M DC LXXV. (1675). Mense Julio. 4°, k. nlb. 14.

Budap., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 2720. [W. B.].

181. Klesch Daniel. Exulanten Wunsch und Segen... Ich auch in diesem meinem Elend-Stand... vertrieben, aus dem Ungrischen, durch das Polnische, Preussische, Pommerische, See-Stådtische, Mårckische und Såchsische Jammerthal gangen... und in dieses Meisznische Thrånenthal, nach Gottes Willen angelanget, Ihrer Churfůrstl. Durchl. zu Sachsen, den nechstverwichenen XXXI. Maij einen hertzlichen Segen an Dero Drey und Sechzigjährigen Geburts-Tag in tieffster Unterthånigkeit abgeleget, und nun bey gegenwårtiger Gelegenheit des angestellten Grossen Fast-Busz- und Beth-Tages. Den XI. Tag des Monats Junii, des ietzt lauffenden 1675 Jahrs, Der Hoch-Wohlgebornen Frauen Frauen Henrichetta Catharina, geborner Treyin von Triesen vermåhlten Freyin von Gerszdorff, Des... Nicolai Freyherrns von Gerszdorff. Seiner Churfl. Durchl. hochansehnlichen Geheimen Raths etc. hertzgeliebten Frauen Gemahlin

Aller Exulanten grossen Wolthäterin,... übergeben Von M. Daniel Kleschen von Iglo aus Ungarn gekrönten Kåys. Poeten, weiland gewesenen Evang. Pfarrherr,... der Zeit im Elend Christi Creutzträger. Dreszden, Druckts Christoph Baumann, Anno 1675. fol., 2 k.

Budap., Akad. Umiej. [W. B.].

182. Klesch Daniel. Iteratum Exulis In Agro Philyreo Sacrum Spicilegium. Das ist: Geistlich-Evangelische Zweyte Nach-Erndte, Welche einem armen vertriebenen Exulanten aus Ungarn, auff dem freyen Kirchen-Acker des himmlischen Boas zu Leipzig bey St. Thomas, erlaubet und verstattet worden, da er auff Vergünstigung der Geistlichen Erndte Vorstehers abermal Fünff geistliche Aehren, aus dem Evangelio Luc. XIIX. 13. auffgesamlet, Gott, sey mir Sünder gnädig! in einer einfältigen Exulanten Gast Predigt Den XIX. Augusti, war Donnerstag nach dem XI. Sonntag Trinitatis, der Gemeine Gottes vorgetragen, Von... M. Daniel Kleschen, N. H. P. L. Caesaro, neulich gew. Evang. Pfarrern etc. Inspectorn, und E. WolEhrw. Consist. derer XXIV. Reg. Pastorum in denen Ober Ungarischen XIII. Städten Polnischen Pfand-Gebiets Oratorn und Vorstehern etc. anietzo im Elend, Christi Creutz-Nachträgern und geistlichen Nach-Erndtern. Leipzig, Druckts Joh. Wittigauens sel. Wittwe 1675. 4°, k. nlb. 26.

Budap, Muz. Narod. [W. B.].

183. Klesch Christophorus Succincta Papisticae in XIII. Scepusiacis Hungariae Oppidis Anno Sot: 1674 Institutae Deformationis Enarratio M. Christophori Klesch, P. L. C. Olim Ecclesiae In Monte Georgii, Inter memorata, Polonicae Coronae oppignorata. XIII. Oppida Scepusiaca, Pastoris, et XXIV Reg. Consistor. Assessor. et Notar. Nunc Exulis et Hospitis Jenensis. Jenae, Typis Gollnerianis, 1679. 4°, k. nlb. 4.

Budap., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 2977. [W. B.].

184. König Valentinus. Panegyricus... Friderici in Livonia, Curlandiae necnon Semigaliae ducis publice dictus a... iuniore Regiomonti... Segeb. 1636. fol., k. nlb. 6.

Sybin, zob. nr. 37_8. [W. B.].

185. Kohl Fridericus Arensburgo Livonus. Physicae generalis disputatio V... Dantisci 1642. 4°.

Sybin. Bibl. Bruk. Muz.; tomu zbiorowego VIII. M. i. druk 18, zob. nr. 102. [W. B.].

186. Komeniusz Jan A. De quaestione utrum Dominus Jesus propria virtute a mortuis resurrexerit, ad Melchiorem Schefferum Socinistam breve ac solidum responsum. Amstelodami, 1659. 8°.

Zob. Estr. XIX, 454.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. [W. B.].

187. Kovaciocius Wolfgang. De Administratione Transylvaniae Dialogus. Adiecta est ad Maximum et Victorem Poloniae Regem Gratulatio. Claudiopoli Transylvanorum. Ex officina typographica Gasparis Helti. MD. LXXXIV (1584). 4°, k. liczb. 34. — 20 kart początkowych nieco górą przy grzbiecie uszkodzonych i nadlepionych.

W przedmowie na karcie 3-ciej: Covacciocii ad Iulanum epistola cum Dialogum legendum petenti mitteret. Volffgangus Couacciocius Paulo Iulano suo S. P. D.

Na drugiem miejscu oprawne:

Gyulay Paulus. Commentarius rerum a Stephano rege adversus magnum Moschorum ducem gestarum Anno 1580. Claudiopoli in Officina Relictae Casparis Helti. Anno 1581. 4°. k. nlb. 12.

W dalszym ciągu oprawne druki siedmiogrodzkie. Oprawa półskórkowa z XVII w.

Por. Estr. XVII, 488.

Marosvásárhely, Bibl. Telek., nr. 1543.

W Kołoszwarze, w Kolleg. Reform. w dziale rękopisów nr. 44, znajduje się kopia Kovaciociusa: De administratione Transylvaniae, 4°, k. liczb. 34. [W. B.].

188. (Kulczycki Jerzy Franc.). Abbildung und Beschreibung des... Georg Frantzen Koltschitzky, welcher durch das Türkische Lager gedrungen und die erste Kundschafft in und ausz der Stadt Wien gebracht. B. w. m. dr. i r., 4°.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. [W. B.].

189. Kuszewicz Ioannes Casim. Fragmenta epistolarum S. Francisci Xaverii... Vratislaviae 1736. 8⁰.
Por. Estr. XX, 408.
Ostrzyhom, Bibl. kapit., sygn. I_{III} 1023. [W. B.].

190. Kwiatkiewicz Joannes. Sol Marianus triplex nuper in Polonica Societate Jesu exortus, nunc in Germania novo typo resplendens seu P. Joannis Kwiatkiewicz, P. Danielis Pawlowski, P. Theophili Rutka Soc. Jesu, Panegyres Marianae. Viennae et Norimbergae sumptibus Martini Endteri repressae Cum consensu Superiorum. Anno Christi MDCCI (1701). 12⁰, k. nlb. 3, str. 486.
Por. Estr. XX, 426.
Kołoszwar, Bibl. Pijarów, sygn. 107. D. 18. [W. B.].

191. Laterman Johann Königsberger Univ. Prof. Apostolische Vermahnung... Königsberg. Gedruckt durch Johann Reusner... 1650. 4⁰, k. nlb. 72.
Sybin, zob. nr. 1_{1}. [W. B.].

192. Latochius Samuel. Epos Hymeneium Fabiano Ilgesio Tab. Pharmacopaei Brigensis... sponso... Vratislaviae 1605. 4⁰.
Sybin, zob. nr. 160_{18}. [W. B.].

193. Legdaeus Valentinus. Examen refutationis Valentini Smalcii Gothani, caetus Racoviensis ministri Photiniani, quam thesibus D. Alberti Graveri b. m. de Aeterna Deitate et Incarnatione Filij Dei. opposuit, Institutum a Valentino Legdaeo Suerinensi, SS. Theol. Licent. Rostochi Typis Joachimi Pedani, Acad. Typ. E Bibliopoleo Hallervordeano. Anno aerae Christianae M DC XXI (1621). 4⁰, str. 79.
Por. Estr. XXI, 144.
Kołoszwar, Kolleg. Reform., sygn. 0.83 b.
Oprawne razem z drukiem opisanym pod nr. 130. [W. B.].

194. Lisnowski Johannes Arnoldus. De Sensu et Sensili disputatio physica, cuius theses... publice defendendas suscipit Johannes Arnoldus Lisnowski... Dantisci Typ. Georg.

Rhetii Gymn. Typographi, Anno M DC. XXXIV, (1634). 4°, karta tyt. i 5 kart tekstu.

Brassó gimn. saskie (Disputationum theologicarum vol. XIII). [S. Z.].

195. Literae de Pace nuper Polonos inter et Turcas inita a ministro Brandenburgico in comitiis Warsaviensibus divulgatae una cum responsione ad illas a vero cive Polonico data. Freistadii. 4°, str. 32. (Por. Estr. XXI, 352).

Sybin, Bibl. Bruk. Muz., tomu zbiorowego IV, Q. i. »Arthus historia« druk 17, zob. wyżej nr. 12. [W. B.].

196. Lubomirski Stanislaus. Adverbia Moralia. Sive De Virtute et Fortuna Libellus. Authore In Fine Libri Anagrammatice expresso, conscriptus. Claudiopoli, Apud Viduam Andreae Lengyel, Anno MDCCI (1701). 12°, k. nlb. 6, str. 70.

Budap., Muz. Narod. — Brassó, gimn. saskie. — Kołoszwar, Bibl. Uniw. [W. B.].

197. Lubomirski Stanislaus. De Vanitate Consiliorum Liber Unus. In quo Vanitas et Veritas Rerum Humanarum Politicis, et Moralibus rationibus clare demonstratur, et Dialogice exhibetur. Authore S. L. Liberalitate ac Expensis Excellentissimi D. Comitis Domini Simonis Forgach De Ghymes, Comitatus Borsodiensis Supremi Comitis, Sac. Caes. Regiaeque Majestatis Consiliarii, Camerarii, Generalis Campi Vigiliarum Praefecti, Praesidii Jaurinensis eidemque ac Canisae annexorum Confiniorum Vice-Generalis etc. D. Patrō Gratiosissimi. Tyrnaviae, Typis Academicis, per Joannem Andream Hőrmann, Anno 1701. 12°, k. nlb. 2, str. 139.

Budap., Muz. Narod., Bibl. Uniw. — Kołoszwar, Bibl. Uniw. — Gyulafehérvár, Bibl. Batthyánich. — Marosvásárhely, Bibl. Telek., zob. Szabó II, nr. 2084. [W. B.].

198. Lubomirski Stanislaus. De vanitate consiliorum lib. I. Varsoviae Tyrnaviae 1701. 12°.

Ostrzyhom, Bibl. kapit., sygn. P. IV, 31. (S. Z.).

199. Lubomirski Stanislaus. De vanitate consilio-

rum liber unus, in quo vanitas et veritas rerum humanarum politicis et moralibus rationibus clare demonstratur et dialogice exhibetur. Iuxta editionem Lipsiensem de anno 1712. Claudiopoli Reimpressum 1745. 16°, str. 158.

Kołoszwar, Bibl. Uniw. nr. 121,434. [W. B.].

200. Lubomirski Stanislaus. De vanitate consiliorum... Auctore Stanislao Lubomirsky Regni Poloniae mareschallo. Iuxta Editionem Lipsiensem de Anno M DCC XII. Claudiopoli Reimpressum M DCC LXXXXV (1795). 12°, str. 158.

Kołoszwar, Bibl. Uniw., nr. 51249; Kolleg. Unitar., sygn. R. 582. — Sybin, Bibl. Bruk. Muz. (2 egz.: jeden z sygn. VIII, M. l., drugi Vol. K. III. B. i.). [W. B.].

201. Luter Marcin. Auszug desz Dantzkers Katechismus: Darin der H. Catechismus Lutheri, von Frag zu Frag... erkleret... Danzig 1648. 12°.

Por. Estr. XXI, 535.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz. [W. B.].

202. Majewski S. L. Versuch einer freyeren Uebersetzung der Psalmen um sie für christliche Gemeinen brauchbar zu machen nach den gewöhnlichen französischen Melodien. Danzig 1783. 8°.

Budap., Akad. Umiej. 0.138. (J. Ł.).

203. Makowski (Maccovius) Johannes. Johannis Maccovii SS. Theol. D. et Professoris Distinctiones et regulae theologicae ac philosophicae. Auctae et illustratae studio Francisci Cnutii Neomagensis-Gelvi. Amstelodami. Apud Johannem Van den Berg CIϽ IϽCLXIII (1663). 12°, k. nlb. 8, str. 272.

Brassó, gimn. saskie, sygn. 37. K.; oprawa perg. biała, na grzbiecie: 26. [W. B.].

204. Makowski (Maccovius) Johannes. Theologia Polemica... opera... Nicolai Arnoldi Poloni. Franekerae... 1646. 12° (z zapiskami).

Kołoszwar, Kolleg. Unitar., sygn. R. 1857. [W. B.].

205. Mantissa Carminum votivorum. Heidelbergae. Typis Davidis Albini CIO IOC XVII (1617). 4°, str. 6.

Na str. 3: Prosphomena ad... Samuelem Bal de Hoczew Polonum de Monarchiis bublice (sic)... disputantem M. Adami Sil. Poetae C.

Na str. 5 i 6: Ode Votiva ad... Christophorum Jacobaeum Polonum generosi Dn. Bal. Ephorum dignissimum a Nicolao Wysocki Polono conscripta.

Marosvásárhely, Kolleg. Reform., zob. wyżej nr. 13_{54}. [W. B.].

206. Marcellides Daniel. De Coena Domini Repetitio Doctrinae Orthodoxae. De Qva, Deo Volente, In Celeberrima Heidelbergensi Academia. Publice disputabitur. Ad XII. Novemb. hora et loco consuetis. Praeside Petro Calamino D. et Professore ordinario. Respondente Daniele Marcellide Lublouiensi Scepusio. Heidelbergae. Typis Christophori Leonis. CIO IOXCVII. (1597), 4°, str. 31.

Budap., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 896. [W. B.].

207. Mayerberg Augustinus. Iter in Moschoviam... Amstelodami 1668. fol.

Estr. (XXII, str. 248) opisuje, nie podaje jednak biblioteki.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz., sygn. II. I. a. [W. B.].

208. (Meier Joannes). Monumentum Virtutis, Viro Clarissimo atque Doctissimo, D. Joanni Meiero, Thorunensis Gymnasii Professori et Visitatori laudatissimo, VII. Kal. Septembr. M. DC. LXXVI. anno aetatis XXXVII. Functionis Professoriae VI. pie defuncto, V. Kal. ejusd. Mensis, in Templo, D. Mariae, solemni Ceremonia tumulato, positum a Collegis et Amicis. Thorunii Imprimebat Johannes Coepselius, Gymn. Typogr. 4°, k. nlb. 4.

Budap., Akad. Umiej. [W. B.].

209. Memoriae Nobilis, Pvdicissimae Et Lectissimae Matronae Annae Wolkensteiniae Egregii Vereque nobilis viri, Dn. Iohannis Kravsii, Arcis Lublo et XIII oppidorum Provisoris integerrimi, etc. conjugis, quae Anno 1594. die 5 Iulij hora 6. matutina in Christo Immanuele nostro pie et placide obdormivit.

Carmina Ab Aliqvot Amicis Consecrata. Cum haud dissimilis Argumenti Appendice. Gorlicii Johannes Rhamba excudebat. Anno M. D. XCV. (1595). 4°, k. nlb. 12.

Budap., Muz. Narod. [W. B.].

210. Mislenta (Myslenta) Celestinus. Abgenötigte Beantwortung... Danzig 1651. 4°, k. nlb. 8, str. 242.

Brassó, gimn. saskie (S. Z.).

211. Myslenta Coelestinus. Ultimus honos... Johannis Truchses a Wetzhausen... 1636. Regiomonti Segebad. fol., 2 k. nlb.

Sybin, zob. wyżej nr. 37_5. [W. B.].

212. Mochinger Joannes. Justi Lipsii institutio et epistolica et oratoria a Gymnasii Gedanensis Rhetore in rhetoristarum usum, conjunctim edita prodiit Gedanii anno MDC LII (1652). ex officina Rhetiana. 12°, str. 174.

Por. Estr. XXII, 474.

Sybin, Bibl. Franciszkanów, sygn. J. 243.

Na karcie tyt.: Ex libris Andreae Zachovii. Na okładce tylnej wewnątrz: Emptus 1691 mense 8 bris Claudiopoli. [W. B.].

213. [Modlitwy]. 12°, karty tyt. i początku brak, zaczynają się od str. 5 (sygn. A_3), kończą na str. 1011 z wielu jednak brakami w środku; rejestru k. nlb. 3, reszty brak.

Na str. 972 kursywą: Modlitwa z baczeniem dobrym v | mieraiącego, abo śmierć tuż nad sobą | wiszącą upatrującego |; następnie 7 wierszy i kończy wyraz: ziem = ski (kustosz).

Oprawa skórzana czarna, kartki wypadają.

Kołoszwar, Kolleg. Unitar., sygn. R. 1849. [W. B.].

214. Moering Carolus Gedanensis. Q.D.B.V. Exercitatio Exegetica in Tit. III, 10, 11. De Haereticis Fugiendis, quam supremi indultu Numinis... A. O. R. CIƆ IƆC XXCIX (1689). Gedani Typis Davidis Friderici Rhetii. 4°, str. 24.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz., tomu zbiorowego VIII. M. m. druk 35, zob. wyżej nr. 45. [W. B.].

215. (Monavius Jacobus). Carmina gratulatoria De Felici In Scepusium Egregiis Verae Nobilitatis Ornamentis Clarissimi, bonorumque omnium amore dignissimi viri D. Jacobi Monavii, Patricii Vratislav. etc. Scripta Ab Aliquot Amicis: et ijsdem procurantibus edita. Anno 1591. Mense Octobri. Gorlicii Imprimebat Ambrosius Fritsch. 4°, k. nlb. 18.

Jest tu między innymi i wiersz Jana Krausa prowizora zamku lubowelskiego i 13 miast spiskich.

Budap., Muz. Narod. [W. B.].

216. Narcissus in herba sideratus, hoc est... Johannes Abrahamus... Dn. Johannis Austenii, assessoris et vicemagistri iudicii scabinalis... et... Dn. Susannae Dorotheae Hofmanniae filiolus unicus... anno aetatis secundo denatus, properatis elegiis, utrique Parenti et Genti Austenio Birnbaumio-Hofmanniae... a Professoribus publicis et visitatoribus gymn. Thor. Anno... 1690 die solennis humationis, quae fuit 1. Augusti, perornatus. Thorunii, Imprimebat Johann. Balthasar. Breslerus, Nobil. Senatus et Gymnasii Typographus. fol., 2 k.

Budap., Muz. Narod. [W. B.].

217. Neufeld Conradus. Cavillationes Non-neminis in excerptis literarum, Jonam ad Drejerum missarum... in lucem editae per M. Cunradum Newfeld, scholae cathedralis Regismonti Rect... Anno MDCLI (1651). 4°. k. nlb. 4.

Sybin, zob. nr. 1_8. [W. B.]

218. Nicolai Henricus. Miscellanearum Exercitationum Decas Prima in qua variis materiis, Theologicis, Metaphysicis, Physicis et Logicis disquiritur sententiarum fundamenta ostenduntur et obstantia debitis resolutionibus distringuntur. Disputatoriis Gymnasmatibus in Gymnasio Gedanensi decursa praeside Henrico Nicolai, Philosophiae ibidem Professore Publico Ad seren^{um} Principem Hassiae Landgravium perscripta. Gedani Georg. Rhetio Reipubl. et Gymnasii Typographo Ordinario exscripta Anno 1636. 4°, karta tyt. + 3 k.

W dalszym ciągu:

1. Dec^{is} I. Exerc. II. Detmara Grünwalt'a 1635. od A—D_2.
2. Exerc. IV. Jana Rathmanna 1635. A—E_2.

3. Exerc. V. Henryka Biermanna 1635. A—D_4.
4. Exerc. VIII. Konstantyna Kloen'a 1636. A—D_2.
5. Exerc. IX. Jana Nerlichius'a 1636. A—D_2.

Brassó, gimn. saskie. Disputationum theologicarum vol. XIII.

Miscellaneorum Decadis II... praeside Henrico Nicolai... Gedani... 1636, zob. wyżej pod Adami Johannes (nr. 2). [S. Z.].

219. Ochernal Daniel. Problema morale: An obsessa Civitas extrema ab Hoste pati debeat, si sciat, auxilia sibi haud submissum iri. Praeside M. Nathaniel Falcken Gedan. Fac. Phil. Adjunct. Publicae ventilationi exponet Daniel Ochernal, Tyrna-Hungarus, Philol. Ac Philos. Studiosus, Die XIII. Maji. St. V. A. O. R. M.DC.XCI. (1691). In Auditorio Majori. Hor. Mat. Wittenbergae, Literis Matthaei Henckelii. Acad. Typogr. 4⁰, k. nlb. 8.

Budap., Muz. Narod. [W. B.].

220. Officium hebdomadae sanctae secundum missale et breviarium Romanum cum septem psalmis, poenitentialibus et oriationibus ante et post confessionem et communionem. Gedani, Typis Ioannis Zachariae Stollii Athenaei Typographi Anno 1709. fol. k. t., str. 602.

Estr. XXIII, 281 opisuje ten druk, nie wymienia jednak biblioteki.

Gyulafehérvár, Bibl. Batthyánich, sygn. N_3 I. 18. [W. B.].

221. Opaliński Łukasz. Lucae Opaleni, Regni Poloniae Marescalli Olim Anagrammatice Sub Nomine Pauli Naeoceli Editi De Officiis Libri Tres, In Quibus Sapientiae Christianae, Id est, Moralis Philosophiae, Jurisprudentiae, immo et Theologiae pleraque, et praecipua; Nova hactenus ratione, atque Methodo accurate explicantur. Opusculum hoc Congregationi Majori B. V. Visitantis In Xenium datum. Tyrnaviae, Typis Academicis, per Joannem Andream Hőrmann, Anno M. D. CCIII. (1703). 8⁰, k. t., str. 400.

Budap., Muz. Narod., zob. Szabó II, nr. 2180. [W. B.].

222. Orzechowski Stan. Stanislai Orichovii gente Roxolani, natione vero Poloni, in Varszauiensi Synodo provinciae

Polonie pro dignitate sacerdotali oratio. Coloniae apud haeredes Arnoldi Birckmanni 1563. 8⁰, kart 63.

Na czystej karcie notatka: Ex libris Antonii Fabricii SS. Theologiae doctoris.

Estr. tego wyd. nie wymienia; Wierzbowski I, nr. 239 opisuje egz. mający 32 kart; u Czart. jest egz. tego samego wydania o 35 k. nlb.

Budap., Muz. Narod. [J. D.].

223. Orzechowski Stanisław. Ad Julium III supplicatio 1782. 8⁰, str. 71.

Estr. XXIII, 457—8 opisuje egz. o 63 str. i tylko takie są znane.

Budap., Muz. Narod. [J. Ł.].

224. Ossoliński Georgius... Orationes habitae apud Summum Pontificem... Dantisci 1647. 4⁰.

Estr. XXIII, 482 podaje dokładny tytuł, nie wymienia bibl.

Ostrzyhom, Bibl. Kapit., sygn. V_{II} 81. [W. B.].

225. Pacta induciarum sex et viginti annorum inter inclyta Poloniae et Sveciae Regna praeside Summi T. O. M. Numinis gratia mediatione seren. regum, principum, statuumque inita, restitutis omnibus in Prussia occupatis locis anno quo eXpeCtata DIV reDIIt paX DIa borVssIs.

(Drugi tytuł niemiecki:) Friedens-Vertrag... 1635. Gedruckt zu Königsberg bey Lorentz Segebaden. fol., k. nlb. 8. Tekst w dwóch kolumnach po łacinie i niem.

Estr. XVI, 328, podaje tytuł niemiecki z jedynego egz. Bibl. Krasińskich.

Sybin, zob. wyżej nr. 37_{16}. [W. B.].

226. Paleologus Jacobus. Defensio Francisci Davidis in negotio de non invocando Iesu Christo in precibus. Deu. 6. v. 13. et 10. v. 20. Math. 4. v. 10. Dominum Deum tuum adorabis, et illi soli seruies. His accesserunt alia quaedam eiusdem autoris scripta, non minus vtilia quam necessaria, quae in fine huius libri reperientur. B. w. m. dr. i r. (około 1582), 8⁰, str. 408 (stronicowanie zaczyna się dopiero od str. 49, pierwsze 24 karty nlb.) + 31 k. nlb. (A—D_7).

Na k. 2 zaczyna się Fr. Davida De non invocando J. Christo.

Od k. 2 do 11: Responsio Socini Fausti ad Theses Francisci Davidis.

Od k. 11 do str. 120: Francisci Davidis confutatio responsionis Faustinae.

Od str. 121 do 219: Sequitur iudicium ecclesiarum Polonicarum de causa Francisci Davidis, in quaestione de vera hominis Jesu Christi filii Dei viventis invocatione, prius impressum solum Claudiopoli in Officina relictae Casparis Helti. Anno 1579, habens asscriptum in prima pagina dictum Mathaei 10...

Od str. 220 do 408: Confutatio vera et solida iudicii ecclesiarum Polonicarum de causa D. Francisci Davidis, in quaestione de vera hominis Jesu Christi, filii Dei viventis invocatione Authore Clarissimo Philosopho et Theologo, Doctore Iacobo Palaeologo.

Następnie na 31 kartach nlb.: De Dvalitate Tractatus Francisci Davidis in tria capita distinctus.

Gyulafehérvár, Bibl. Batthyánich. — Kołoszwar, Kolleg. Unitar. i Kolleg. Reform.

W egzemplarzu Kolleg. Reform. w Kołoszwarze (sygn. R. M. K. 122), oprawnym w perg. z kancyonału znajduje się na karcie czystej przed k. tyt. notatka: 1625 die 28 Aprilis Reverendus Dominus Martinus Samarierij (?) pastor Ecclesiae Unitariae urbis Claudiopolitanae excessit e vivis intra tertiam et quartam horam matutinam die Veneris.

Na karcie tyt. notatka z 2-giej połowy XVII wieku: Auctore Palaeologo cum sociis Glirio et Filio Fr. Davidis, Bibliot. Antitrinitariorum p. 69. Druga notatka zamazana i poprzekreślana atramentem, można z niej odczytać tylko datę: Anno 1602, 12 die Maii.

Por. Estr. XXIV, 33, Sandius Bibl. antitr. 46—7, 57 i 69 i Szabó II, nr. 168. [W. B.].

227. (Paludius Georgius). Epitaphia in obitum Dn Georgii Paludii in illustri civitate Bregensi Scabinorum notarii... Magdeburgi 1588, 4°.

Sybin, zob. wyżej nr. 160_{52}. [W. B.].

228. Parthenomontanus Theotocophilus. Moni-

torium salutarium B. V. Mariae... collectore Theotocophilo Parthenomontano... Mariaeburgi catholicorum Typis Bern. Canisii sub signo Crucis 1674. 8⁰, str. 264.

Gyulafehérvár, Bibl. Batthyánich, sygn. A_2 IX. 18. [W. B.].

229. Pastorius Joachimus. Florus Polonicus... Dantisci... Hünefeldii. 12⁰, k. nlb. 7, str. 192, k. nlb. 59.

Kołoszwar, Bibl. Uniw., nr. 35499.

Znajdują się tu jeszcze trzy wydania tego dzieła: jedno z r. 1642 (Lugduni Batav.), 12⁰, nr. 35598; drugie z r. 1679 (Gedani et Francofurti), 12⁰, nr. 34958; trzecie (nr. 92647) gdańskie bez roku, jak wyżej opisane, tylko zamiast 8 k. nlb. na początku ma 6 k.; wydanie to Estr. (XXIV, 112) daje pod r. 1651 (w nawiasie i z pytajnikiem). [W. B.].

230. Pastorius Joachimus. Tacitus germano-belgicus... Coloniae 1658. 8⁰, str. 255.

Por. Estr. XXIV, str. 118.

Kołoszwar, Bibl. Uniw., nr. 42236. [W. B.].

231. Pater Paulus. Agora, Sive Forum, Quo Evocata Maria Henrici Dzikovii, Thoruniensium Antistitis Conivnx. Die XXVII. Octobr. Anni MDCLXXXVIII. (1688, Thorunii). fol., k. 2.

Budap., Muz. Narod. — Sybin, Bibl. Bruk. Muz. [W. B.].

232. Pater Paulus. Alloqvotio Consolatoria ad Christianum Neistium amicum svvm integerrimvm exitvm Pavli Bramii Conterranei svi in Primaria Prvssiae D. XXIII. Octobr. A. MDCXCII (1692). Gravissime lvgentem LL. M. concepta a virtutum Bramii aestimatore perpetvo Pavlo Patre. Thorvnii E Chalcographia Gymnasii. fol., k. 2.

Budap., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 3747. [W. B.].

233. Pater Paulus. Cvpido Claviger Et Sagittarius Nobilissimo Sponsorum Pari Nathanaeli Ernesto Schmieden Patritio Gedanensi Vt Et Virgini Omnivm AEtatis Svae Florentissimae Scitissimaeqve Mariae Margaritae Brovniae Occasione Armorvm Gentilitiorvm Delineatvs Et Dicatvs. Pierius Valerianus: Erat etiam olim ritus, ut inter alia clavis qvoqve Sponsis,

boni ominis causa, traderetur. Thorvnii E Typographeo Gymnasii Anno MDCXCII (1692). Intra Calendas Ivlias. fol., 4 k. nlb.

Budap., Muz. Narod. [W. B.].

234. Pater Paulus. Diploma Cvpidinis Florentissimis Sponsis Friderico Schroedero Et Catherinae Benignae Natae Willeriae Pro Salvte et Incremento Generis Hvmani Impertitvm Deorvm Decreto Frontibvs Tori Faniqve Veneris Affixit Pavlus Pater. Thorvnii E Chalcographia Gymnasii Anno MDCXCIII (1693). fol., k. nlb. 2.

Budap., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 3823. [W. B.].

235. Pater Paulus. Elogivm In Decessvm Iohannis Bvrschoetti Transilvani Gymnasii Thorvnensis Collegae Ipso Die B. Martino Sacra MDCXCIII (1693). Ad Stephanum Hvmivm Transilvanvm Gymnasii Gedanensis Collegam Amoris Et Doloris Cavsa L. M. Q. Perscriptvm a Pavlo Patre. Thorvnii E Calcographeo Gymnasii. fol., 2 k.

Budap., Muz. Narod. [W. B.].

236. Pater Paulus. Iter Confectvm Vlyssi Prvssiaco Nathanaeli Schroedero Patritio Gedanensi Ex Peregrinatione In Vtramqve Germaniam Angliam Galliam Italiam Siciliam Hvngariam Poloniam etc. Feliciter Redvci In Transcvrsu Thorvnensi MDCXCII (1692). Die XX. Ivnii Pristina Secvrvs Amicitia Paternis Devotvs Meritis Febricitante Manv Exhavsto Calore Spiritv Trepide Concepit Salvtem Qva Ipse Caret Ex Animo Apprecans Gratvlatvr Pavlvs Pater Philo: Qvantum caeci videntibus cedant, tantum praestant, peregrinati nunqvam Patriam egressis. E Typographeo Gymnasii Qvod Est In Inclvto Thorvnio. fol., 2 k.

Budap., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 3749. [W. B.].

237. Pater Paulus. Iter Parallelvm Danielis Schraderi Consvlis Gedanensis et Henrici Dvntii Consvlis Thorvnensis Patronorum Literarvm Scholarcharvmqve et illivs Literatissimi singvlaris cum vna vterqve eodem Anno Mense ac propemodvm die in Coelestem tenderent Patriam pro plvrimis in se meritis ipso exeqviarvm die delineavit Pavlvs Pater. Thorvnii E

Chalcographia Gymnasii Intra Calendas Septembris MDCXCIII (1693). fol., 2 k.

Budap., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 3825. [W. B.].

238. Pater Paulus. Manvmissio Servorvm Fidelissimi Jacobi Feldtneri Facta A Domino Anno MDC. LXXXIIX (1688). Die XI. Cal. Sept. (Thorunii). fol., 2 k.

Budap., Muz. Narod. [W. B.].

239. Pater Paulus. Navicvlam Nvptialem, Nobilissimo Sponsorvm Pari, Gerhardo Thomas, Reip. Thorvnens. Consvli Et Scholarchae. Ut Et Benignae. Natalibus Lichtefvssiae, Virgini Omnivm AEtatis Svae Florentissimae, Pro Nova Expeditione, D. IIX. Avgvst. M DC XC. (1690). Bono Cvm Deo Institvenda, Ab Oris Maritimis LLM. Mittit Pavlvs Pater. Proverb. XXXI. Mulier strenua similis est Navibus. Thorvnii, Impremebat Ioann.-Balthasar Breslervs. Fol., 4 k. nlb.

Budap., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 3641. [W. B.].

240. Pater Paulus. Rosa Hierichvntina Cvm Itinere Parallelo Peregrinator Novellvs Iohannes Henricvs Nobilissimi Viri Iohannis Krügeri Scabini Thorvniensis Et Scholarchae Filiolvs Vnigena Svb Paschalis Qvinqvagesimae Vigiliis M DC XCII. (1692). Ivxta Servatorem Opt. Max. Hierosolymam Tenderet In Fragrantissimvm (sic) Consolationis Odorem Optimis Parentibvs Amica Manv Pavli Patris Oblata. E Typographeo Gymnasii Qvod Est In Inclvto Thorvnio. fol., 2 k.

Budap., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 3750. [W. B.].

241. Pater Paulus. Solatia Ad Max. Reverendvm Excellentissimvmque Samuelem Schelgvigivm S. Theol. Doct. Ecclesiae Ad S. Trinit. Antistitem Et Athenei Gedanens. Rectorem Cvm Socrvs Svae Reginae Weissiae Natalibvs Holfeldiae Obitvm Lvgeret A. MDCXCII. (1692) D. XVI. Novemb. Tvmvltvaria Epistola Inter Cvras Geographicas Concinnavit Et Transmisit Pavlvs Pater. Thorvnii E Chalcographia Gymnasii. fol., 2 k.

Budap., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 3751. [W. B.].

242. Pater Paulus. Vraniam Et Hygeam Lacrimantes

In Exitvm Danielis Blanckii Mathematici Et Medici Cvm Qvovis Vetere Comparandi Amici Desideratissimo Svbitaneo Elogio Advmbravit Pavlvs Pater Mathematicvs Thorvn. Thorvnii Expresservnt D. XXIII Martii MDCXCI (1691). fol., 2 k.

Budap., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 3698. [W. B.].

243. Pater Paulus. Venatio Domino Georgio Ernesto Lichtefvssio Haereditario In Olkowo... Ob Exeqvias Dvlcissimae Conivgis... Benignae Wedemayeriae In Ipsa Funeris Solennitate Die XXIV. Ian. MDCXCIV (1694)... Dicata a Pavlo Patre... Thorvnii E Chaleographeo Gymnasii. fol., 2 k.

Budap., Muz. Narod. [W. B.].

244. Pater Paulus. Vota In Annvm Climactericvm Domino Georgio Hvbenero Reip. Thorvn. Praecos. Praesidi Et Gymnasii, Cvratori Domino Georgio Schmidio A Schmidebach Eivsd. Reip. Praecos. Patronis Svis Optimis Promotoribus Maximis Svb Pvblicam Onomasteriorvm Solennitatem MDCXCII (1692). Svscepta Et Exhibita A Pavlo Patre. E Typographeo Gymnasii, Qvod Est In Inclvto Thorvnio. fol., 2 k. nlb.

Budap., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 3752. [W. B.].

245. Pawłowski Daniel. Locutio Dei Ad Cor Religiosi, In Sacra Octiduana Exercitiorum Spiritualium Solitudine commorantis: AR. P. Daniele Pawlowski, Societ. Jesu Theologo, conscripta. Tyrnaviae, Typis Academicis Societatis Jesu, Anno 1703. 12°, str. 188, k. nlb. 2.

Budap., Bibl. Uniw., zob. Szabó II, nr. 2182.

Wydanie z r. 1709, Tyrnaviae, 12°, k. nlb. 2, str. 184, k. nlb. 2, znane z jedynego egz. w Bibl. Czartor. znajduje się w Budap. w Muz. Narod., w Kołoszwarze, w Bibl. Pijarów i w Sybinie, w Bibl. Bruk. Muz., a poza tem w całym szeregu innych bibliotek, zob. Szabó II, nr. 2381. [W. B.].

246. Pilcius Caspar. Assertio Regvlarvm Breviter Et Simpliciter Coenae Dominicae Sententiam complectentium, aduersus Examen earundem, nomine Ecclesiae et Scholae Barphensis, per Martinum Wagnerum Pastorem, Thomam Fabrum Ludirectorem, et Seuerinum Sculteti lectorem scholae typis ibi-

dem editum: A Caspare Pilcio Waraliensi (Podegrodzie), pastore Ecclessiae Marciuillanae in Scepusio, conscripta. Psalm. 119. Propemodum consumsissent me in terra: ergo autem non dereliqui mandata tua. B. w. m. dr. i. r. (przed r. 1591), 8⁰, k. nlb. 68 ($A-J_4$).

Budap., Muz. Narod. — Koszyce, Akad. prawn., zob. Szabó III, nr. 811. [W. B.].

247. Pilcius Caspar. Brevis Et Perspicva Responsio Ad Maledicam Et futilem Apologiam Martini Wagneri testamentariam, Bartphae editam opera Iacobi Wagner N. Ministri Eccles. Bart. Thomae Fabri Ludirectoris Bartphen. Seuerini Sculteti Ludirectoris Epperien. Institvta A Caspare Pilcio Waralien. Ecclesiae Marciuillanae in Scepusio Pastore. Psal. 119. Tunc non confundar, cum respexero ad omnia mandata tua. M. D. XCI. (1591). B. w. m., 8⁰, str. 62.

Budap., Muz. Narod., Akad. Umiej., zob. Szabó III, nr. 812. [W. B.].

248. Pilcius Caspar. Drey Predigten, Gehalten zu Scharosch vor den Rubrischen, im Jhare 1581. vnd hernachmals zu besserm vnterricht der Einfeltigen, in kurtze Fragstůck gebracht, durch Casparum Pilcium W. dazumal Pharhern daselbst, Luc. 6. Selig seid jhr... Wittenberg, Gedruckt bey Simon Gronenberg M. D. XCI. (1591). 8⁰, str. 95.

Budap., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 819. [W. B.]

249. Pilcius Caspar. Ein Notwendige Protestation wider Herrn Benedictum Belsium... B. w. m. dr. i r. (Kraków, 1584), 8⁰, k. nlb. 19.

Estr. (XXIV, 279) opisuje według Kertbeny Bibliogr.

Budap., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 730. [W. B.].

250. Pilcius Caspar. Meditationes Piae, Vario Metri Genere ex Euangelijs concinnatae; quibus etiam alia quaedam pia carmina sunt adiecta. A Casparo Pilcio Waraliense. Coloss. III. Sermo Christi inhabitet in vobis abudanter, cum omni sapientia, docendo et commonefaciendo vos mutuo Psalmis, hym-

nis, et cantionibus spiritualibus. Bartphae Excudebat Dauid Guttgesel. Anno 1583. 8⁰, k. nlb. 86.

Budap., Muz. Narod. [W. B.].

251. (Pilcius Caspar). Examen Thesivm et Regvlarvm Zvinglianarum de Coena Domini, Vulgatarum per Casparem Pilcium, Scriptum Nomine Ecclesiae et Scholae Bartphen: opera et labore Martini Wagneri Pastoris Eccle: Tomae Fabri Ludirectoris. Seuerini Sculteti Lectoris Scholę. Ad finem addita est breuis Methodus verae doctrinę de Coena Domini, opposita sex perplexis capitibus, in quae Theses distributae sunt. Bartphae, Dauid Gutgesell excudebat (1586). 8⁰, k. nlb. 232.

Budap., Muz. Narod., Bibl. Uniw. Akad. Umiej., zob. Szabó II, nr. 191. [W. B.].

252. Plinius Basilius. De Morbo Qvem Hvmores In Corpore Geniti Tota Svbstantia Natvrae nostrae adversi efficiunt Dispvtatio. Quam peculiari Collegio, Praeside Iohan. Iessenio a Iessen, Doctore et Professore. Ad 21. Augusti adornat Basilivs Plinivs Rigensis Livo. Witebergae Excudebat Iohannes Dörffer, typis Cratonianis. Anno CIↃ IↃ XCVI (1596). 4⁰, k. nlb. 4.

Budap., Muz. Narod., Akad. Umiej. [W. B.].

253. Plinius Basilius. De Morbi Gallici Investigatione, Dispvtatio VII. Quam peculiari collegio Praeside Iohanne Iessenio a Iessen Doctore et Professore Ad 19 Martij adornat Basilivs Plinivs Rigensis Livo. Witebergae, Ex Officina Cratoniana, Anno 1597. 4⁰, k. nlb. 4.

Budap., Akad. Umiej., Muz. Narod. [W. B.].

254. Possevinus Antonius. Epistola Ad Stephanum Primum Poloniae Regem... Ingolstadii... CIↃ IↃ LXXXIII (1583). 12⁰, k. nlb. 4, str. 91.

W dalszym ciągu oprawne tegoż: Responsiones ad nobilissimi viri Septentrionalis interrogationes... Ingolstadii... 1583. 12⁰, k. nlb. 2, str. 126.

Zob. Estr. XXV, str. 106 i 109.

Kołoszwar, Bibl. Pijarów, sygn. $\frac{58.\ D.\ 17.}{a.\ b.}$.

Znajduje się tu jeszcze drugi egzemplarz tego dzieła z tego samego roku i tamże drukowany, jednak w 1-szej i 2-giej części zdefektowany (sygn. 103. E. 74). Różnica między jednym a drugim występuje dopiero na str. 90 począwszy od 4-go wiersza z góry, który w pierwszym egz. kończy wyraz: manduces, zaś 5-ty wiersz zaczyna wyraz: historiographos, w 2-gim egz. wiersz 4-ty kończy się na: manduces hi-, 5-ty wiersz zaczyna się: storiographos; ostatni wiersz str. 90 egz. 1-go: XIII studio et opera quū tu ipse Inter | (kustosz:) nuntio, w 2-gim egz. ostatni wiersz: opera, quū tu ipse internuntio tuo ad eius | (kustosz:) Sancti. Str. 91 w drugim egz. brak.

Na k. t. 1-szego egz. notatki: Residentiae Claud. Soc. Jesu 1701 i Bibl. R. Lyc. Claud. 1832. [W. B.].

255. Praelectionum in suprema illustris Gymnasii Bregensis Curia noviter institutarum Catalogus a rectore et Gymnasii conventu studiosis adolescentibus publice Calendis Octobribus anno 1604 propositus. Lignicii Typis Nicolai Sartorii. 4⁰, k. nlb. 8.

Sybin, zob. wyżej nr. 160_1. [W. B.].

256. Praetorius Jacobus. De Morbis, Qvos Venena Intra Corpus Svmta, Cognita Et Occvlta Qvalitate efficiunt, Dispvtatio V. Quam peculiari collegio, Praeside Iohan. Iessenio a Iessen, Doctore et Professore. Ad 8. Septembris adornat Iacobvs Praetorius Livo. (Witebergae) Excudebat Johannes Dörffer typis Cratonianis Anno CIↃ IↃ XCVI (1596). 4⁰, k. nlb. 4.

Budap., Akad. Umiej., Muz. Narod. [W. B.].

257. Preutten Georgius. Carmen panegyricum Vladislao IV... Dantisci 1634. fol.

Estr. (XXV, 239) nie wymienia żadnej biblioteki.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz.

Tom zbiorowy VIII. K. b., zawierający:

1. Vladislao IV. Poloniae et Sueciae rege primum post felicem coronationem die XIX Decembris anni MDCXXXIV urbem ingrediente senatus populique Dantiscani votiva acclamatio. Typis Andreae Hünefeldii. fol. 4 k. nlb.

2. Druk powyższy.

3. (Vladislaus IV). De pace auspiciis pii... Vladislai IV... Borussiae restituta ad senatum Populumque Dantiscanum applausus gratulatorius... anno eXpeCtata DIV reDIIt paX DIa BorVssIs (1635). fol. 4 k. nlb.; 4. zob. niżej nr. 304; 5. zob. niżej nr. 303; 6. zob. nr. 301; 7. zob. nr. 315; 8. zob. nr. 285.

9. Eifleri Michaelis. Directorium lectionum logicarum 1635 Segenbadii (Królewiec). fol. 2 k. [W. B.].

258. Privigyei Nicolaus. Luna Crescens, sive, Strena Calendis Jani Sacra, quam... Dn. Georgio Hübnero, Pro-Consuli et Vice-Burgrabio Thoruniensi,... Proto-Scholarchae Gymnasii ibidem... debitae observantiae Symbolon testaturus inscripsit

IngressVs faVstVs sIt gressVs gratIor annI,
FIrMa DeCVrsVs prosperItate fLVat!

Nicolaus Privigyei, Prividia Pannonius.

Thorvnii, Imprimebat Johann-Balthasar Bresler (1691). fol., k. nlb. 2.

Budap., Muz. Narod. [W. B.].

259. Prokopowicz Theophanes. Christianae orthodoxae Theologiae... Regiomonti 1773. 8°. Tom 1—5.

Por. Estr. XXV, 280.

Ostrzyhom, Bibl. Kapit., sygn. F. III. 728. [W. B.].

260. Rathmann Johannes. De imaginatione dissertatio philosophica quam... excutiendam proponit Johannes Rathmann Dantiscus... Dantisci Typis Hunefeldianis, Anno M.DC.XXXV (1635). 4°, k. A—B_4.

Brassó, gimn. saskie (Disputationum theologicarum, vol. XIII. [S. Z.].

261. Rector et senatus (Ad publ. Deo gratiarum actionem pro concessa Prussorum terrae Pace... invitat) acad. Regiom. Regiomonti Typis Laur. Segebadii... 1635. fol., k. nlb. 2.

Sybin, zob. wyżej nr. 37_{18}. [W. B.].

262. Remond Florimond. Historia von Ursprung, auf und abnemende Ketzereyen zu Glogau. 1676. fol. 8 k. nlb. z portretem, tablic 13, str. 725, k. nlb. 20, str. 469, k. nlb. 11.

Por. Estr. XXVI, 243.
Gyulafehérvár, Bibl. Batthyánich, sygn. M_2 III, 9. [W. B.].

263. Respublica sives tatus regni Poloniae... 1627. 16⁰, k. nlb. 2, str. 417, k. nlb. 6.
Por. Estr. XXVI, str. 263.
Marosvásárhely, Kolleg. Reform., nr. 2184. [W. B.].

264. Rezik Johannes. De Reparatione Violati Honoris per Ferrum Privatum, disserent Adjuvante Deo in publicum Praeses Johannes Rezik, Gymnasii Thorun. Publ. Prof. et Visitator, Et Respondens Nicolaus Gosztony, Nobilis Hungarus de Goszton et Krenes... Thorunii, Ex Officina Nobilisis. Senatus Et Gymnasii, 1703. 4⁰, k. nlb. 6.
Zob. Estr. XXVI, 281.
Budap., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 4426. [W. B.].

265. Rezik Johannes. Petram Horeb, olim Jn Deserto Raphidim, Ereptos AEgypto, Virtute Numinis Ducatuque Mosis, Israëlitas, Commemorabili Prodigio Potantem, Typum Et Figuram, Delicii Generis Humani, Jesu Christi Patientis... Consvetudinis annuae memor, Gymnasii Thorunensis Juventus, Anno 1697. die ipso Parricidii, h. e. April. 5. hora 2. pomerid. exhibere meditatur. Proinde... Urbis Thorunensis Magistratum, Dn. Burggravium Regium Dn. Praesidem, Dnn. Prae-Coss. et Proto-Scholarcham Dnn. Consules et Scholarchas... invitat, Johannes Rezik, P. P. et Visitator. (Thorunii) Descripsit Typis Gymnasii Joh. Balthasar Bresler. fol., 2 k.
Estr. podaje tylko w wykazie chronologicznym.
Budap., Muz. Narod. [W. B.].

266. Rezik Johannes. Spectatoribus, Lectoribusque Nostris Suspiciendis, Artium Honoratarum Assertoribus Et Nutritiis, Caeterisque Earundem Cultoribus, Johannes Rezik, Gymnas. Thor. Prof. Extr. Vitam, Consilia, Opem, Successum prosperum, a Christo Deo, diligentissime precatur.
Na końcu: Thorunii, Anno Regis Regum M.DC.XC. (1690). fol., 2 k.
Budap., Muz. Narod. [W. B.].

267. Rezik Johannes. Trabea Et Lato Clavo, Fascibus Et Securibus, Illvstri Viro Dn Georgio Hübnero, Reipubl. Thorunen. Praesidi et Gymnasii Scholarchae Primario... Annum Magnum Scalarem, Anno Domini 1692. die 11. Februar. Feliciter Superanti, Et Diem Laetabilem Nominis Sui, April. 23. Pie Sancteque Recolenti, Johannes Rezik, Gymnasii Thorun. Publ. Prof. et Visitator.... Hunc Concentum Heliconium... admovit. Thorvnii, Imprimebat Johannes Balthasar Bresler. fol., 4 k. nlb.

Budap, Muz. Narod. [W. B.].

268. (Rezik Johannes). Viro Clarissimo atque Doctissimo Domino Johanni Rezik, Professionem in Celeberrimo Gymnasio Thorunensi Ordinariam, Supremi Ordinis Hungari gratulari, et debitae Symbolum observantiae Exilibus hisce Elegiis testari voluerunt, debuerunt d. 28. Novembris MDCXC (1690). Thorvnii, Imprimebat Johann-Balthasar Bresler. fol., 2 k.

Budap., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 3644.]W. B.].

269. Rosen Valerianus Sigism. Synopsis... Actorum Colloquii Thoruniensis... Amstelodami... 1646. 12⁰.

Estr. (XXVI, 363) opisuje ten druk, nie wymienia biblioteki. Marosvásárhely, Bibl. Telek., nr. 594[a] [J. Ł.].

270. Rosenbergk Albertus. Theses Juridicae de Exceptionibus... publice examinandas offert... die 12 Juni in auditorio majori... Dantisci Excudebat Georgius Rhetius Anno M. DC. XXXIV. (1634). 4⁰, k. nlb. $2 + A—C_4$.

Por. Estr. XXVI, 364.

Bassó, gimn. saskie (Disputationum theologicarum vol. XIII). [S. Z.].

271. S. V. Z. R. D. Dziękczynienie Panu Jezuso | wi po wybawieniu z choroby. Na końcu: V. S. Z. R. D. B. w. m. dr. i r. 12⁰, k. nlb. 1.

Kołoszwar, Kolleg. Unitar., zob. wyżej nr. 92 i 93. [W. B.].

272. Samsonius Hermann. Anti-Jesuita primus sive discussio et confutatio solida et modesta aliquod quaestionum, quas Laurentius Nicolai Jesuita tractat in initio libri sui, quem

hoc Titulo inscripsit: Confessio Christiana, de via Domini, quam Christianus populus in tribus regnis septentrionalibus, Daniae Sueciae et Norwegiae constanter professus est, etc. editus studio et opera M. Hermanni Samsonii, pastoris Rigensis inspectoris seminarii patrii... Giessae Hassorum Typis Nicolai Hampelii Typogr. Academ. MDCXV. (1615). 4⁰, k. nlb. 8, str. 197, k. nlb. 1.

W dalszym ciągu tegoż autora:

Anti-Jesuita secundus sive confutatio altera libri istius, quem Laur. Nicolai Jes. de Conf. Christiani populi... Tamże drukowane, 4⁰, k. nlb. 4, str. 199.

Następnie idą rozprawy różnych autorów, odbyte pod przewodnictwem Samsoniusa Hermanna, drukowane w Rydze, są one tylko tu podane, a pod autorami już nie:

1. Knobloch Georgius. Disputatio theologica prima De Deo... Excudebat Gerhardus Schröder Anno 1632. 4⁰, k, nlb. 4.

2. Simon zum Thale iunior... Disputatio secunda publica De Dei attributis... Rigae... 1632. 4⁰, k. nlb. 8.

3. Schön Philippus... Theologemata... Disputationis tertiae... 1632 (Ryga). 4⁰, k. nlb. 8.

4. Ulricus Frid. Riga Livonus. Disputatio 4... Rigae 1631. 4⁰, k. nlb. 16.

5. Janichius Johannes. Theologemata... disp. 4. 1632. 4⁰, k. nlb. 8.

6. Rungius Frid. Theologemata... Disp. 5 tae... 1632. 4⁰, k. nlb. 8.

7. Janichius Johannes ... Disputatio prior... 1633. 4⁰, k. nlb. 6.

8. Gassemannus Laurentius. ... Disputatio posterior de persona Christi... 1634. 4⁰, k. nlb. 8.

9. Vermerus M. ... Disputatio publica de autore et causa peccati... Rigae 1634. 4⁰, k. nlb. 6.

10. Alesius Joh. ... Disputatio publica de imagine Dei in primo homine... Rigae... 1634. 4⁰, k. nlb. 12.

11. Breverus Joh. ... Disputatio publica de libero arbitrio... Rigae 1635. 4⁰, k. nlb. 10.

Na końcu oprawne są jeszcze 3 druki rostockie z lat 1635, 1624 i 1627. Oprawa w perg. biały.

Samsoniusa Anti-Jesuita jest w wykazie chronologicznym Estr. VIII, 159, dajemy go jednak ze względu na to, że rozpoczyna cały tom zbiorowy.

Brassó, gimn. saskie, sygn. 28. e. [W. B.]

273. Sartorius Johannes. Diem Nuptialem Viro plur. reverendo ac praeclarissimo Dn. Henrico Dzikovio, Ecclesiastae Thorunensi ad D. Virginis meritissimo, et venustissimae Virgini Justinae Elisabethae, natalibus Blivernitziae, A. O. R. MDCXCI. (1691). 30. Januar. Votivo Epithalamio felicem ac faustum esse jubet M. Johannes Sartorius. Gymn. Thor. Prof. P. Thorvnii, imprimebat Johannes Balthasar Bresler. fol., 2 k.

Budap. Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 3700. [W. B.]

274. Sartorius Johannes. Sors Protoplastorum Germine Davidis Correcta. Elbingae, Typis Samuelis Preussii. (1706). 4°, k. nlb. 3, str. 26.

Budap. Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 4540. [W. B.]

275. Schelguigius Samuel. Samuelis Schelguigii D. De Unione ecclesiarum, Tridentinae atque Augustanae confessioni adhaerentium, disputationes sex, tubae pacis Matthaei Praetorii, apostatae, superioribus annis oppositae. Gedani, Typis Davidis Friderici Rhetii, anno MDCLXXXIX (1689). 4°, k. nlb. 4, str. 152.

Gyulafehérvár, Bibl. Batth. sygn. G_2 VII, 33, 2 loco.

Oprawne w perg. biały razem:

1. Hacki Joannes Fr. Regia via omnes dissidentes in religione neoevangelicos ad orthodoxam... veritatem... manuducens. Gedani 1689. 4°.

2. Druk wyżej opisany.

3. Possewitz Joh. Henr. Concordia discors seu discursus theologicus... Halberstadii 1686. [W. B.]

276. Schelguigius Samuel. D. Samuelis Schelguigii, Synopsis controversiarum, sub pietatis praetextu motarum, quae in pugillos quaestionum LXI. distributae, ordinariis disputationibus, in Athenaeo Gedanensi, argumentum praebuerunt: Nunc vero conjunctim editae, judicio Ecclesiae Evangelicae Lutheranae submittuntur. Accessit triplex Index I. Quaestionum II. Te-

stium veritatis, in hoc opusculo allegatorum et III. Respondentium, qui Pugillos publice defenderunt. Gedani, Typis et impensis Ioh. Zachariae Stollii MDCCI (1701). 8⁰, k. nlb. 6, str. 399, k. nlb 22.

W dalszym ciągu następuje tegoż autora: Supplementum Synopseos a Piis hucusque frustra desideratum, nunc vero tandem ab infrunito quodam Pietista, per maledicta scurriliter eructata. exortum: Exhibens Theses ex Synopsi Controversiarum, sub pietatis praetextu motarum cum antithesibus, quae ipsissimis Novatorum verbis, bona fide allegatis traduntur. Gedani, Typis et cura Johannis Zachariae Stollii, 1708. 8⁰, k. nlb. 14, str. 256, k. nlb. 18.

W związku z tem oprawne tu także:

Langius Joachimus Prof. et pastor Stargar. D. Joh. Gvil. Zieroldi... Sinopsis veritatis divinae opposita Synopsi Controversiarum... Schelguigii... Francofurti et Lipsiae 1706, 8⁰, k. nlb. 8, str. 528, Appendix I str. 46 i k. nlb. 1.

Estr. IX, 10 i 29 wymienia Schelguigiusa Sinopsis z r. 1701 i Zierolda z r. 1706, Schelguigiusa Supplementum z r. 1708 niema.

Brassó, gimn. saskie, sygn. 28. k. [W. B.]

277. Schellenberger Martinus. Disputatio Ex Nicomachaeis Ethicis octava. De Sapientia et Prudentia ceterisque rationis virtutibus. Quam D. O. M. A. Sub Praesidio Cunradi Graseri Rectoris in Gymnasio Thorunensi Martinus Schellenberger Mediensis Transsylvanus XIX. Januarii horis et loco solitis habebit. Thorunii, Apud Franciscum Schnellboltz, Anno MDCXXVIII (1628). 4⁰, k. nlb. 10.

Marosvásárhely, Bibl. Telek. [W. B.]

278. Schilberg Michael Gedan. Quaestio an moribundus committi queat... 1706. 4⁰.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz., tomu zbiorowego VIII, E. c. druk 50, zob. wyżej nr. 14. [W. B.]

279. [Schlichting Jonas? De S. Trinitate] 8⁰, brak k. t., 180 k. liczb., 9 k. nlb.

Kołoszwar, Kolleg. Unitar., sygn. R. 6. [W. B.]

280. Schlichting Jonas. Jonae Slichtingii de Bukowies Notae in Doct. Georgii Vechneri Concionem, quam habuit super

Initium Evangel. Ioannis, Lesnae Anno 1639, 8⁰, B. w. m. dr. k. t., str. 186, k. nlb. 2.

Na karcie tyt. zapiski: 1) Ex libris Joahimi Stegmanni; 2) Ecclesiae Unit. Claud.

W Bibl. Czartor. jest wydanie z r. 1644 (Raków, Sternacki) z tą samą ilością kart, to wydanie również zna Estr.

Kołoszwar, Kolleg. Unitar., sygn. R. 564. [W. B.]

281. Schmidius Daniel. Disputationis Politicae periculum secundum de Civitate et Cive ex 1 et 3 libr. polit. Arist. quod... faciet Daniel Schmidius Thor. Boruss. Thorunii, Apud Franc. Schnellboltz A. MDCXXXIII. (1633). 4⁰, str. 20.

Brassó, gimn. saskie. Disputationum theologicarum vol. XIII. [S. Z.]

282. Schweitzer Abraham Brigensis Silesius. Theses Theologicae de Ascensione et sessione Christi ad Dexteram Dei in coelis... Heidelbergae ... 1617. 4⁰, str. 8.

Marosvásárhely, Kolleg. Reform., zob. wyżej nr. 13_{39}. [W. B.]

283. Sellieinus Franciscus. Disputatio Theologica, De Persona Christi Θεανθράπου. Quam Assistente Supremo eodem Judice Christo. In Inclyta et Illustri Illustrium ac Praepotentum D. D. Frisiae Ordinum, Academia Franekerana, Praeside Nobilissimo, Clarissimo, Doctissimoque viro, D. Johanne Mackovio S. S. Theol. Doctore, ejusdemque Facultatis ibidem Professore primario. Ut Publicae censurae veritatis defendendae causa subjecit: ita palam suscepit Franciscus P. Sellieinus Ungarus, Author et Respondens. Horis locoque consuetis. Franekerae, Excudebat Vldericus Balck, Illust. Fris. Ord. et eorundem Academiae Typographus. Anno 1632. 4⁰, k. nlb. 16.

Budap., Bibl. Uniw.; Gyulafehérvár, Bibl. Batth.; Marosvásárhely, Kolleg. Reform. [W. B.]

284. (Seyfried Daniel). Freud- und Friedens- Seule, Auff den Hochzeitlichen Ehren-Tag, Des Ehren-Vesten, Nahmhafften und Wohlgeachten Herrn Daniel Seyfrieds, Vornehmen Bůrgers und Handelsmanns Kônigl. Stadt Dantzig. Und der Viel Ehr und Tugendreichen Junfr. Marianna Ekkertin, Des weiland Ehren Vesten Nahmhafften und Wohlgeachten Herrn Simon

Ekkerts, Vornehmen Bůrgers und Hanndelsmanns Kőnigl. Stadt Tohrn (sic) Nachgelassener Eheleiblichen Jungf. Tochter. Den 10. Octobris Anno 1679. Auffgerichtet Von Innen Benandten. Gedruckt In Thorn. fol. k. 2.

Budap., Muz. Narod. [W. B]

285. (Sigismundus III). Invitatio ad panegyrin parentatoriam... Sigismundi III... Regiomonti 1633. fol. 2 k.

Sybin, zob. wyżej nr. 257_8. [W. B.].

286. Simonius Paulus. Disputatio Philosophica De Origine Fontium Et Fluminum Quam Ut omnium aliarum rerum; sic et fontium fluminumque, Authore et moderatore sapientissimo. Sub Praesidio Clariss. et Doctiss. Viri Dn. D. Praeside Adriani Pauli Physic. et Metaph. PP. disquirentium velitationi in celeberrimo Gymnasio Dantiscano proponit Paulus Simonius Bistricensis Transsylvanus Ad diem 8. Junij Horis locoque consuetis. Dantisci Typis Hünefeldianis, Anno 1619. 4⁰, k. nlb. 10.

Budap., Akad. Umiej. [W. B.]

287. Słowacyusz Piotr. Ivdicivm, Magyar nyelven, Az Eghi czilagoknak forgasábol, az időkre valo számtartásual egyetemben; Christus Wrunk születése vtán 1583. Eztendőre: Slovacivs Peter, az Krackai hires neues Academiának fő Astrologusa által, irattatot es számlaltatot fel Horára, es az Cassai Delre. Egy szal Ecclypsis sem leszen ez Esztendőben az Cassai Horizontban. Bartfan, Dauid Gutges. 16⁰, k. nlb. 32.

Budap., Akad. Um [W. B.]

288. Socinus Faustus. a) Brevis discursus de causa, ob quam creditur aut non creditur Evangelio Jesu Christi... Racoviae 1614, 8⁰, str. 11.

b) Tractatus de Deo... Racoviae 1611, str. 23.

c) Assertiones theologicae de trino et uno Deo... ad 2. Racoviae 1611, str. 25–133.

Kołoszwar, Bibl. Uniw., nr. 46639. [W. B.]

289. Syntagmatis confessionum fidei. Pars illa quae habet I Confessionem Augustanam, II Saxonicam seu Misnicam III Wirtembergensem, IV Illustriss. electoris palatini. V Bohe-

micam VI Et consensum in fide et religione Christ. inter ecclesias evang. maioris et minoris Poloniae, Lithvaniae etc. B. w. m. dr. i r. 4°.

Od str. 215—255 Consensus in fide et religione Christiana, inter Ecclesias Evangelicas Maioris et Minoris Poloniae... (dalszy ciąg, jak Estr. XIV, 414).

Oprawne razem z:

Confessio et expositio simplex orthodoxae fidei... Tiguri... 1653, zob. wyżej nr. 79.

Budap., Akad. Umiej., Theol. (C) Qu. 282_1. [W. B.]

290. Szely Georgius. Disputatio Theologica de Ecclesia, Quam Auspice Christo summo unicoque Ecclesiae capite, In Inclyta et Illustri Illustrium ac Praepotentum D. D. Frisiae Ordinum, Academia Franekerana, Praeside Nobilissimo, Clarissimo, Doctissimoque viro, D. Johanne Mackovio S. S. Theol. Doctore, ejusdemque Facultatis ibidem Professore ordinario. Publice examinandam, ventilandamque proponit, et defendendam suscipit, Georgius Szely, Ungarus... Franekerae, Excudebat Vldericus Balck, Illustr. Fris. Ord. et eorundem Academiae Typographus. Anno 1632. 4⁰, k. nlb. 12.

Budap., Bibl. Uniw.; Gyulafehérvár, Bibl. Batth; Marosvásárhely, Kolleg. Reform. [W. B]

291. Tályai (Thallyaeus) Martinus. Anatome Samosatenianismi. Sive Censvra Brevis Ac Modesta Responsionis Cuiusdam N. N. Transylvani Institutae Ad Argumenta fere omnia Orthodoxorum de Doctrina S. S. Trinitatis. Ubi simul aliorum etiam Samosatenianorum rationes, nempe: F. Socini, G. Enyedini, C. Ostorodij, V. Smalcij, etc. examinantur. A Martino Z. Thallyaeo, Ungaro. Lvgduni Batavorum, Apud Franciscum Hegerum, e Regione Academiae. 1634. 8⁰, k. nlb. 16, str. 399, k. nlb. 9.

Budap., Muz. Narod., Akad. Umiej., Bibl. Uniw.; Kołoszwar, Bibl. Uniw., Kolleg. Reform., Kolleg. Unitar.; Marosvásárhely, Kolleg. Reform.; Sybin, Bibl. Bruk. Muz.; zob. Szabó III, nr. 1503. [W. B.]

292. Tarnovius Paulus. Pauli Tarnovii D. et S. S. Theologiae in Academia Rostochiensi professoris, De Sacrosan-

cta Trinitate, liber unus: Oppositus Fausti Socini refutationi, absque auctoris nomine, Racoviae, ante annos triginta primum Polonice, deinde latine, editae et huic scripto insertae, qua refellere conatus est, quae de Divinitate Filii et Spiritus Sancti, Robertus Bellarminus T. I. controversiae 2. generalis, libro primo, et Jacobus Wiekus, Jesuita, peculari libello scripserunt. Rostochi. Sumptibus Johannis Hallervordii, bibliopolae, typis Joannis Pedani, typographi academiae. CIƆ IƆCXXV (1625). 4⁰, k. nlb. 10, str. 1010, k. nlb. 45.

W przedmiowie do czytelników pisze autor: Cum primum libellus Jacobi Wieki, S. J. de Divinitate filii Dei et Spiritus Sancti, Polonica lingva conscriptus, ante biennium editus fuit...

Na karcie tyt. notatka z XVII w.: Est Collegii Claudiopolit.

Oprawa w perg. biały, na przedniej okładce u góry: M. Z. Th., u dołu: 1631.

Estr. VIII, 187 podaje tytuł niewłaściwie skrócony, widocznie nie miał dokładnego opisu.

Kołoszwar, Kolleg. Reform., P. 101. [W. B.]

293. (Thaudius Elias). Supremum Officium Viro Quondam Clarissimo Eruditissimoque D. Eliae Thaudio, Artium Lib. et Phil. Magistro, Gymnasii Thoruniensis Professori ac Visitatori dignissimo, Cum XV. Kal. Septemb. MDCLXXVI (1676). In Templo D. Mariae sepulchro inferrentur ossa ejus, exhibitum a Professoribus, et aliis Docentibus in Th. Gymn. Thorunii excudebat Joh. Coepselius, G. Typ. 4⁰, k. nlb. 4.

Budap., Akad. Umiej. [W. B.]

294. Thilo Valentinus. Potentissimo ac serenissimo Vladislao Quarto Poloniae Sveciaeque regi augustissimo cum urbem Regiomontum primum ingressus esset, salutatio dicta nomine Acad. Regiom. a M. ... Elog. P. P. Regiomonti, Typis Laur. Segebadii 1635. fol., k. nlb. 4.

Sybin, zob. wyżej nr. 37_9. [W. B.]

295. Thilo Valentinus. Gratiarum actio, quam... Georgio Wilhelmo... duci Prussiae... dixit Valentinus Thilo... Regiomonti... 1636. fol., k. nlb. 6.

Sybin, zob. wyżej nr. 37_{13}. [W. B.]

296. Thilo Valentinus. Vladislao Sigism... regi Pol.... Regiomonti... 1636. fol., k. nlb. 7.

Sybin, zob. wyżej nr. 37_{16}. [W. B.]

297. Thilo Valentinus. Deo ter Opt. M... haec Eucharistica sacra pro insperata patriae tranquillitate nomine rectoris et sen. Acad. Reg. publice faciebat die 8 Oct. Anni 1635. Regiomonti excusa typis Laur. Segebadii 1636. fol. k. nlb. 8.

Sybin, zob. wyżej nr. 37_{19}. [W. B.]

298. (Thilo Valentinus). Pia vota pro felici conjugio Valentini Thilonis Prof. Publ. et Catherinae Remsiae a Fautoribus et amicis ipso nuptiarum die dicta. Regiomonti, Typis Johannis Reusneri An. 1643. 4⁰, k. nlb. 4.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz., tomu zbiorowego V. E. d. druk 137, zob. nr. 8. [W. B.]

299. Tirocinium (Deutsch-Polnisches) oder Lehrbuch für Anfänger in der polnischen Sprache, in welchem hinlängliche Exempel vom Decliniren und Conjugiren in systematischer Ordnung zusammen getragen auch zur Uebung in den gramatikalischen Regeln von der Wortfügung deutsche und polnische Formeln aufgezeichnet sind. Zur Zugabe sind angefüget: Die hundert Schulgespräche aus der hallischen lateinischen Grammatik, anjetzo in Polnische übersetzet, auch mit Noten, Formeln und Imitationen zur bessern Uebung in dieser Sprache versehen. Vierte verbesserte Auflage. Breslau, bey Wilhelm Gottlieb Korn 1794. 8⁰, str. 304.

Budap., Muz. Narod. [J. D.].

300. Trismegistus Mercurius. Contenta in hoc volumine | Pimander | Mercurii Trismegisti liber de de (sic) sapientia et pote | state dei. | Asclepius | Eiusdem Mercurij liber de voluntate divina | Item | Crater Hermetis A Lazarelo Septempedano | Petri Portae Monsterolensis dodecastichon ad | LECTOREM. (przedmowa wierszem).

Na 1 karcie odwr.: SACRO ANTISTITI GVILLERMO BRI | CONNETO EPISCOPO LODOVENSI IA | COBVS FABER.

Na karcie 2: Argumentum Marsilii Ficini Florentini: in in librum Mercurij Trismegisti: ad Cosmum Medicem |

Od karty 28: Mercurii Trismegisti dialogus Lucio Apuleio Madaurensi philosopho platonico Interprete.

Na karcie 60: DVORVM LIBRORVM | MERCVRII TRISMEGISTI PIMANDRI | SCILICET ET AS | CLEPII | FINIS |.

Na karcie 60 odwr.: Lodowici Lazareli Poete Christiani ad Ferdinādū | Regem dialogus, cui titulus Crater Hermetis | .

Na końcu: Crateris Hermetis adiecti Pi | mandro et Asclepio Mercu | rii Trismegisti Finis. Pa | risiis in officina Henrici Stephani recognitori | bus, mēdasque ex of | cina (sic) eluentitibus Ioāne Solido | Cracoui | ensi et Volgacio Pratensi Anno Domini Saluatoris MDV (1505). Calē dis APRILIS. | 4°. k. liczb. 81 (cyfry arabskie).

Por. Estr. XXI, 133 pod Lazarelli.

Ostrzyhom, Bibl. Kapit. Incun/XVI II. 100. [W. B.]

301. Truchses de Wetzhausen Erhardus. Sempiterni honoris ara... Vladisl. IV. Regiomonti MDCXXXV (1635). fol., 9 k. nlb.

Sybin, zob. wyżej nr. 257_6 [W. B]

302. Truchses Johannes. Mecenates, amicos et cives academios ad Panegyrin, quae... Johannis Truchses von Wetzhausen... sacra erit, cives suos invitat rector et senatus Academiae Regiom. Typis Laur. Segebadii 1636. fol., 2 k. nlb.

Sybin, zob. wyżej nr. 37_6. [W. B.]

303. Truchses de Wetzhausen Martinus Sigismundus. Applausus... Regiomonti 1635. fol., 6 k. nlb.

Sybin, zob. nr. 257_5. [W. B.]

304. Truchsesidae Martinus Sigismundus et Erhardus. Ad orationes, quibus serenissimi ac invictissimi Vladislai IV Poloniae Sveciaeque regis augusti etc. etc. gloriosissimas victorias et felicissimum Prussiae ingressum colent nobilissimi atque eximii iuvenes: Martinus Sigismundus et Erhar-

dus Truchsesidae von Wetzhausen fratres crastini diei hora 9 in auditorio majori audiendas, fautores amicos ac cives suos invitant rector et senatus Academiae Regiomontanae. Regiomonti Typis Laurentii Segebadii MDCXXXV (1635). fol., 2 k. nlb.

Sybin, zob. wyżej nr. 37_1 i nr. 257_4. [W. B.].

305. Uberus Johannes. [Von Luthers und Calvins Abendmahlen]. Gedani 1607. 8°, karty tytuł. i wstępu brak, zachowało się k. nlb. 1, str. 384, k. nlb. 2.

Zaczyna się dopiero od karty B_{II}, na której znajduje się pozwolenie na druk Deciusa Striveriusa (praepositus Provincialis Soc. J. in regno Poloniae).

Jest to tłumaczenie niemieckie dzieła: De variis coenis Lutheranorum et Calvinistarum.

Razem z tem oprawne: Wiederlegung der kurzen Abfertigung. w 8°, k. nlb. 23, bez karty tytuł. i końca. Przedmowę pisze Engeler Virich z Zurychu 29/4 1609 do Jana Konrada Clauserna, swego szwagra, pastora w Windisch.

Oprawa w perg. z rękopisu.

Brassó, gimn. saskie, sygn. 39. i. [W. B.]

306. Wagner Martinus. Apologia Examinis Ecclesiae et Scholae Bartphensis, et iam etiam Scholę Epperiensis, opposita Assertioni Regularum Caluinianarum Casparis Pilcij, Pastoris Eccl. Marciuillanae. Concinnata maiori ex parte ex responsionibus in ἀυτογράφω relictis Reuerendi viri, sanctae memoriae, Domini Martini Wagneri, Pastoris Ecclesiae Bartphensis et Senioris liberarum Ciuitatum Vngariae superioris fidelissimi, statimque post mortem ipsius, ex commissione eiusdem testamentaria vulgata, opera: Iacobi Wagner N. Ministri Eccl. Bart. Thomae Fabri Ludirectoris Bartphen: Seuerini Sculteti Ludirectoris Epperi: Matthaei 7. Ex fructibus ipsorum agnoscetis eos. Bartphae, (około r. 1590), 8°, k. nlb. 32.

Zob. wyżej nr. 251.

Budap., Akad. Umiej., Muz. Narod., zob. Szabó II, nr. 208. [W. B.]

307. Wagner Martinus. Theses De SS. Theologia, Et Cavsis Praecipvis, ad Constitvtionem Illivs Concvrrentibus; De

Quibus ad 7. Diem Februarij, in celeberrimo Thoruniensiū Gymnasio, horis matutinis loco consueto, publice, annuente Deo, disputabitur: Praeside M. Theophilo Aenetio Rochlicensi Misnico Gym. ProRectore. Respondente Martino Wagnero Bartphensi Hungaro. Psalmo 73... Thorvnii, Apud Viduam Andreae Cotenij Anno M.DC.VIII. (1608). 4°, k. nlb. 8.

Budap.: Akad. Umiej., Muz. Narod. [W. B.]

308. Valesius Johannes Antonius. Disputatio theologica de suppliciorum capitalium inferendorum iure apud Iudaeos tempore Christi Patientis... Qvam Favente Deo T. O. M. Praeside... D. Johanne a Marck, phil. et S. S. Th. doctore, hujusque facultatis et historiae ecclesiasticae in illustri Academia Ludg. Bat. profess. ordin. ut et ecclesiae ibidem pastore, publice ventilandam proponit Johannes Antonius Valesius, Hungaro-Bohemus. Ad diem 5. 8. 9. 10. 11. et 12. Julii, hora locoque solitis. Lvgdvni Batavorvm Apud Abrahamum Elzevier, Academiae Typographum MDCCX (1710). 4°, k. nlb. 32.

Przedmowa do Daniela Ernesta Jabłońskiego, superintendenta kościołów reform. wielkopol. i pruskiego.

Budap.: Akad. Umiej., Muz. Narod.; zob. Szabó III, nr. 4724. [W. B.]

309. Waltherus Johannes Dantiscanus. Rector et senatus Acad. Regiom. cives suos ad audiendam die 19 septemb. orationem, qua Prussiam liberatam et Germaniam afflictam describet... Regiomonti Typis Laur. Segebadii 1636. fol., 2 k. nlb.

Sybin, zob. wyżej nr. 37_{10}. W. B.]

310. Waltherus Johannes Dantiscanus. Gratiarum actio ad Deum... qua bonitas Eius in tranquillanda Prussia celebratur... Regiomonti... 1636. fol., 7 k. nlb.

Sybin, zob. wyżej nr. 37_{11}. [W. B.]

311. Varannai Johannes DispvtatioTheologica de Praedestinatione Dei aeterna. Qvam Deo Triuno suppetias ferente, Sub Praesidio Eximii, Clarissimi, Nobilissimique viri, D. Johannis Mackovii S. S. Theologiae Doctoris, ejusdemque facultatis, in Illustri Academia Franequerana, Professoris acutissimi. Pu-

blicae disquisitioni subjicit, Iohannes L. Varannai Vngarus. Ad diem 26. Iunii, horis locoque solitis. Franekerae, Excudebat Vldericus Balck, Illust. Fris. Ord. eorundem Academiae Typographus. Anno 1630. 4⁰, k. nlb. 6.

Gyulafehérvár, Bibl. Batth. [W. B.]

312. (Watson Johannes). Epithalamia... Johannis VVatsoni reipubl. Slaviensium senatoris... Mariae... Johannis Schwederi... filiae 1649. Dantisci Typis viduae Georgii Rhetii. 4⁰ k. nlb. 6.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz., tomu zbiorowego V. E. d. nr. 120, zob. wyżej nr. 8. [W. B.]

313. (Wilkawen Christophorus). Auff den Hochzeitlichen Ehren-Tag Hn. Christophori Wilkawen Königl. Maytt. in Pohlen und Schweden notarii Publici... 1643. Gedruckt zu Königsberg bey Paschen Mense. 4⁰, k. nlb. 4.

Sybin, Bibl. Bruk. Muz., tomu zbiorowego V. E. d. nr. 133, zob. wyżej nr. 8. [W. B.]

314. Vitrelinus Alexander. Ivdicivm Ecclesiarum Polonicarvm de cavsa Francisci Dauidis, in quaestione de vera hominis Iesv Christi, filij Dei viuentis inuocatione. Matt: 10. Omnis igitur qui confitebitur me coram hominibus, confitebor et ego eum coram Patre meo qui est in Coelis. Quisquis autem negauerit me corā hominibus, negabo eum et ego coram Patre meo qui est in coelis. Clavdiopoli In Officina Relictae Casparis Helti. Anno M.D.LXXIX. (1579). 4⁰, k. nlb. 28.

Kołoszwar, Kolleg. Unitar. [W. B.]

315. (Vladislaus IV.) Invitatio ad panegyrin gratulatorium... Vladisl. IV... Regiomonti 1633. fol., k. nlb. 2.

Sybin, zob. wyżej nr. 257_7. [W. B.]

316. Wo und wie Ro. Kay. Maiestat | vnd die Kunig von Hungern | Poln. un̄ Beham zusammen | kumen vnd zu Wien | eingeritten sendt. (1515). 4⁰, k. nlb. 8.

Por. Zibrt. Bibliografie České historie t. III, nr. 4487.

Marosvásárhely, Bibl. Telek., zob. wyżej nr. 110. [W. B.]

317. Vota Gamica Secunda Secunde Vota Viro Praemodum Reverendo, Clarissimo et Doctissimo Dn. Georgio Czembero, Tunc in Regia Liberaque Montana Hungar: Civitate Novi-Soliensi ad AEdem S. Elisabethae Theo-Mystae fidelissimo nunc J. C. E. luculentissimo, etc. Sponso; Nec Non Pudicae... Virgini Susannae Trusiae, Plurimum Venerandi, Claritudine et Senio sexagenario conspicui Dn. Hijobi Trusii, P. L. C. Qvond: Liberae Regiaeque Civit. Veteri Soliensis in Hung: Symmystae... Filiae, Sponsae Anno notabili eX IpsIs CoeLIs VenIet nobIs aDIVtoIVM. Die Januar: XX. olim columbino omine notata. sub, secundaria qvidem. non tamen AEgyptiaca, apud Inclytos Wratislaw: ...Votis decumanis gratulantur medullitus, Confratres, Affines, Amicique afflictorum Consortes. Lesnae imprim. Mich. Buk. (1682). 4°, k. nlb. 8.

Budap., Muz. Narod. [W. B.]

318. Wysocki Samuel. Συμφώνησις trium Gratiarum per Alternationem discursive-votiva votive-discursiva, Celebritati atque Felicitati Nuptiarum; quas Reverendus, Clarissimus, copiosae Eruditionis, variae Experientiae, ac omni Virtutum Laude Gravissimus Vir, Dn. Johannes Gerstmaer. Sacrarum Literarum Consultus, p. t. Antistes Ecclesiae Leobschucensis primarius; simul ac Legioni Görtzkianae, Svecicae, a Castrensibus Concionibus; Sponsus: Cum Lectissima Lacteolaque Virgine, Justina- Marianna. Viri Reverendi, Devoti ac Doctissimi, Dn. Martini Froelichii, Lutheranae ὀρθοδοξίᾳ in vicino Poloniae Regno addictorum Mercatorum Psychomeletoris ac Concionatoris legitime vocati; Filia unica, Sponsa a. d. $\frac{23}{3}$ Decemb. An: τῆς ἐνσαρκώσεος τοῦ λόγου, 1646. Leobschuci, Silesiorum, adornabat: ab Amici Samuelis Wisotzki, p. t. Reipubl. Plessaeae Notarii, Ut Fons et Origo Conjugii, Deus Opt. Max. Honoratiss. Conjugibus omnia salutaria adferat, ἀπὸ αθειας γνώμης, ab intima mente prooemiantis, Benevolentia ac Officio concinnata, Consecrata. Trenchinij, Hungaro: Literis chalcographicis Vocalianis. 4°, k. nlb. 4.

Budap., Muz. Narod. [W. B.]

319. Xylander Stephanus. Disputatio Ethica De Volvntate Caeterisqve Facvltatibus Animae, quatenus ad moralem

spectant Philosophum. Ad cujus theses σύν θεῷ discutiendas, in celeberrima et florentissima Academia VVittebergensi, Praeside M. Petro Staermontio Varmiensi Borusso, Respondebit Stephanvs Xylander, Ex Hungariae Sepusio Leutschoviensis. Ad diem 15. Martij, horis matutinis, loco consueto. Witebergae, Typis M. Georgij Mulleri Anno 1598. 4⁰, k. nlb. 6.

Budap., Muz. Narod. [W. B.]

320. Zabanius Johannes. Prosphonisis Votiva, quam Viro Praecellentissimo, Amplissimo Clarissimoque Domino M. Johanni Sartorio, Gymnasii Elbingens. hactenus Rectori, Jam celeberrimi Athenaei Gedanensis, Eloqventiae et Poeseos, Professori P. Munus Ordinarium Solenni Panegyri, die 23. Octobr. A. O. R. MDCCIV. auspicanti: Quod Jehova fortunet! Fortuna Prussica tranquillet! Securitas Publica consolidet! In hoc qualicunque Affectus sui Documento grata mente offert Johannes Zabanius, Athenaei Praeceptor Class. Gedani, Typis Johannis Zachariae Stollii, Senatus Et Athenaei Chalcographi. fol., 2 k.

Budap., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 4454. [W. B.]

321. Zaremba Johannes. Oratio Panegyrica In Avgvstissimam Consecrationem Illvstrissimi Et Reverendissimi D. Domini Joannis Kvtassi, Miseratione Diuina Archiepiscopi Ecclesiae Metropolitanae Strigoniensis, Locique eiusdem perpetui Comitis, Primatis Hungariae, Legati nati, summi Cancellarij et Secretarij per Hungariam Locumtenentis, nec non Consiliarij Sac: Caes: Majest. etc. Habita coram Venerabili Capitulo Strigoniensi. A Reuerendo admodum D. Joanne Zaremba de Bnin, eiusdem Almae Ecclesiae Metropolitanae Strigoniensis Canonico. Olomvtii, Typis Georgij Handelij. Anno M.D.XCVII (1597). 4⁰, k. nlb. 10.

Budap., Muz. Narod. [W. B.]

322. Zaremba Johannes. Oratio Panegyrica In Favstissimam Inavgvrationem, Ac Foelicem In Sedem Metropolitanam Strigoniensem Aduentum, Illustrissimi, ac Reuerendissimi Domini, D. Ioannis Kvtassi miseratione diuina, Archiepiscopi Metropolitanae Ecclesiae Strigoniensis, locique eiusdem Comitis perpetui, Primatis Vngariae, Legati nati, summi Cancellarij et

Secretarij per Regnum Vngariae Locumtenentis, nec non Sac: Caes: Regiaeque Majest: Consiliarij etc. Domini et patroni obseruan: Habita Per Admodum Reuerendū, ac Nobilē D. Joannem Zaremba de Bnin, Canonicum Almae Ecclesiae Metropolitanae Strigoniensis. Olomvtii. Typis Georgij Handelij. Anno M.D.XCVII. (1597). 4⁰, k. nlb. 12.

Budap., Muz. Narod. [W. B.].

323. (Zebrzydowski Józef Bern.). Applausus Salutatorius Gratulatorio-Votivus Quem Illustrissimo ac Reverendissimo Domino Domino Josepho Bernardino Comiti de Zebrydowice Zebrydowsky, Praelato Cracoviensi, Abbati et Praesuli Andreoviensi, Secretario Regni Poloniarum, Praeposito Infulato S. Stephani de Kŏ ad Tibiscum, nec non Ecclesiarum Scepusiensium Igloviensis Varallyensis, et Olassiensis, Administratori Perpetuo, etc. etc. etc. ac p. t. Celsissimi S. R. I. Principis Lubomiri, Supremi Regni Poloniarum Mareschalli in Arduis Delegato Commisario, etc. Domino Domino et Maecenati, Promotori atque Patrono suo Gratiosissimo, Benignissimo, Munificentissimo, Debitae Pietatis et Observantiae ergo In Actu Oratorio-Poëtico-Musico sacrum esse voluerunt Parnassi Igloviensis Cives et Alumni. Mense Septembri. Anno Novi Seculi, M.CCC.M.I. (1701). Leutschoviae, Typis Breuerianis. fol., 4 k. nlb.

Budap., Muz. Narod. [W. B.]

324. Zeittunge (Zwo warhaffte Newe). Die Erste. Von dem vhrplŏtzlichen auffruhr zu Dantzig. zwischen den Polen Und Burgerschafft daselbsten, In ankunfft Kŏnig Sigmunds in Polen vnd Schweden, etc. Auch seiner Kŏng. May. Ehegemahel, Anna Ertzhertzogin zu Oesterreich etc. den 24. Augusti, am tag Bartholomei dises 93. Jars verloffen. Die Ander Wie der Tŭrckische oberst zu Nouigrad, die Ungerische Bergstet im Namen desz Tŭrckischen Sultans trutziglich auffordert, was auch der Rŏm. Key. May. Oberster zu Cårpen, jme zu Antwort gegeben habe, alles ausz Vngerischer Zungen, in die hochteutsche sprach verdolmetschet. Getruckt zu Wien in Oesterreich bey Leonhard Nassinger. Im Jar 1593. 4⁰, k. nlb. 4.

Budap., Akad. Umiej. [W. B.]

B.

Druki opisane przez Szabó.

1. (Auschwitz Dorothea). Als... Dorothea gebohrne Rümplerin, des... Simon Auschwitzens... nachgelassene Frau Wittib,... 1701, den 2. Januarij... zur Erden bestattet wurde, wolten... etliche Leichgedancken aufsetzen, Etliche gute Freunde. Thorn (1701)... fol., 2 k.

Szabó III, nr. 4305.

2. (Auschwitz Simon). Carmina lugubria in honorem... Simonis Auschwitz... M. DCCIII. placide defuncti... conscripta a gymnasii Thorunensis rectore et professoribus publ. Ex officina Thorunensi (1703). fol. 2 k.

Szabó III, nr. 4421.

3. Austenia Susanna Dorothea). Threnodia in... exitum... Susannae Dorotheae Austeniae, ortu Hofmanniae, Johannis Austen... conjugis... scripta d. VI. Junii Anno MDCXCIV. a professoribus et collegis gymnasii Thorunensis. Thorunii (1694)... Bresler. 4°, k. nlb. 6.

Szabó III, nr. 3906.

4. (Baumgarten Andreas). Castrum doloris... Andreae Baumgarten, philosophiae et iurisprudentiae studioso... Andreae Baumgarten, S. R. M. Pol. burgrabii, regiae civitatis Thorunensis prae-cos... filio carissimo, qui... 1676... obiit... erectum. Thorunii... Coepselius... fol. 2 k.

Szabó III, nr. 2774.

5. (Baumgart Anton). Als... Hr. Anton Baumgart, bey den Neustädtischen Gerichten in Thoren... Assessor, am 5. April Anno 1696... bestattet wurde, wolten... Trost-Zeilen auffsetzen der Rector und Professores beym Gymnasio daselbst. Thorn... Bressler... fol. 4 k. nlb.

Szabó III, nr. 4007.

6. (Baumgarten Johannes). Pocoenium nuptiale... Johannis Baumgarten, Haereditarii in Lipnitz, Patriae Civitatis secretarii... filii

unici, pariter atque... virginis, Dominae Annae Justinae... Jacobi Knippelii, ...filiae dilectae, ab amicis... Anno 1694... 21 Septembris, adornatum Evulgavit typis publicis Joh. Balth. Bressler. fol., 2 k. nlb.

Szabó III, nr. 3900.

7. (Berendt Christina). Monumenta lugubria... Christinae... Casparis Berendtii... viduae... 1706. d. 29. Jan. demortuae... posita a professoribus et visitatoribus gymnasii Thoruniensis. Thorunii... fol., 2 k.

Szabó III, nr. 4557.

8. Bertleff Martinus. Cursus disputatorius, theses ex logica, physica et metaphysica CCCCVIII complectens praeside M. Martino Bertleffio prof. publ. a supremae classis auditoribus in gymnasio Thoruniensi hactenus confectus. Thorunii, Ex Officina Nobiliss. Senatus et Gymnasii. Anno 1704. 8°, str. 112 (powinno być 126) + 8 k. nlb. + 4 k. nlb. + str. 140 + 4 k. nlb. + str. 224 (powinno być 222) + 3 k. nlb.

Szabó III, nr. 4481.

9. Bertleff Martinus. Disputatio Metaphysica I. De Natura et constitutione metaphysices, quam praeside M. Martino Bertleffio... Respondens Samuel Becker, Thorunens. adversus Antonium Rachlitz, Thorunens. Johannem Schultz, Mariae-Insul. Samuelem Brettschneider, Lisn. defendet in gymnasio Thorunensi A. O. R. M. DCC. III. die 14. Febr. horis consvetis. Thorunii... 8°, k. tyt., str. 1—14.

Disputatio metaphysica II. De Ente ut sic... 1703, 8°, od str. 15—30, zob. Estr. XVI, str. 29 pod Eiswagen Christophorus.

Disputatio metaphysica III. De Ente rationis... 1703. 8°, od str. 31—46, zob. Estr. XVII, str. 138 pod Giering Antonius.

Disputatio metaphysica IV. De Ente privato et negativo, quam praeside... respondens Johannes Schultz, Mariae-Insul. adversus Joh. Georgium Cramerum, Soldens. Godofredum Schild, Levin. Siles. Johannem Klein, Transylvan. defendet... Thorunii. (1703). 8°, od str. 47—62.

Disputatio metaphysica V. De Affectionibus entis in genere... respondens Antonius Auschwitz, Thorunens. adversus Georgium Willebrand, Pomer. Georg. Henric. Wachschlagerum, Thorunens. Jacobum Schmidt, Polon. defendet... M. DCC. III. die 5. Septemb... 8°, od str. 63—78.

Disputatio metaphysica VI. De Perfectione, ...respondens Antonius Rachlitz, Thorun. adversus Godofredum Schild, Levin. Siles. Johannem Bräuning, Smigla-Pol. Antonium Giering, Thorun. defendet... M. DCC. III. die 5. Decemb... 8°, od str. 81—96 (powinno być od str. 79—94).

Disputatio metaphysica VII. De Unitate... 1704. 8°, od str. 97—112 (powinno być 95—110), zob. Estr. XVIII, str. 138 pod Giering Antonius.

Disputatio metaphysica VIII. De veritate et bonitate... respondens Samuel Brettschneider, Lisn. adversus Antonium Rachlitz, Thorun. Johannem Maior, Hung. Johannem Bräuning, Smigla-Pol. defendet... M. DCC. IV. die 2. Aprilis... 8° od str. 113—128 (powinno być 111—126).

Disputatio metaphysica IX. De duratione et ubietate... respondens Antonius Giering, Thorun. adversus Danielem Bausium, Pomer. Nicolaum Gosztoni, Nob. Hung. Jacobum Schmidt Polon. defendet .. M. DCC. IV. die 30. Aprilis... 8°, od str. 129—144 (powinno być 127—142).

Disputatio metaphysica X. De affectione entis disjunctis primariis immediatis... respondens Johannes Bräuning, Smigla-Pol. adversus Godofredum Schild, Levin. Sil. Petrum Dzikovium, Thorun. Henricum Prochnau, Thorun. defendet... M. DCC. IV. die 11. Junii... 8°, od str. 145—160 (powinno być 143—158).

Disputatio metaphysica XI. De affection. entis disjunctis primariis mediatis,... respondens Antonius Rachlitz, Thorun. adversus Antonium Giering, Thorun. Joh. Georgium Schultz, Sleka-Cur. Georgium Henrichsdorff, Thorun. defendet... M. DCC. IV. die 16. Julii ... 8°, od str. 161—176 (powinno być 159—174).

Disputatio metaphysica XII. De affection. entis disjunctis secundariis... respondens Nicolaus Gosztoni, Nob. Hung. adversus Samuelem Brettschneider, Lisn. Petrum Dzikovium, Thorun. Henricum Prochnau, Thorun. defendet... M. DCC. IV. die 13. Augusti... 8°, od str. 177—192 (powinno być 175—190).

Disputatio metaphysica XIII. De substantia et modis substantiae primae... respondens Antonius Giering, Thorun. adversus Jacobum Schmidt, Polon. Johannem Bräuning, Smigla-Pol. Joh. Georgium Schultz. Sleka-Cur. defendet... M. DCC. IV. die 10. Septembr... 8°, od str. 193—208 (powinno być 191—206).

Disputatio metaphysica XIV. De accidentibus,... respondens Henricus Prochnau, Thorun. adversus Godofredum Augart, Pomer. Georgium Henrichsdorff, Thor. Joh. Georgium Zöbner, Thorun. defendet... M. DCC. IV. die 22. Octobr.... 8°, od str. 209—224 (powinno być 207—222).

Szabó III, nr. 4414—4419 i 4473—4480.

10. Bertleff Martinus. Exodus Hamelensis quam ...sub praesidio M. Martini Boehm CIↃ IↃC. LXXXVII (1687)... defendit auctor et respondens Martinus Bertleffius Sax-Transylv. Thorunii... 4°, k. nlb. 15.

Szabó III, nr. 3460.

11. Bertleff Martinus. Fasciculus I. Effatorum Physicorum de natura et constitutione physicae, quae praeside M. Martino Bertleffio... respondens Uldaricus Trols. Neosedin. Pom. adversus Adamum Lemcke, Gedan. Casparum Weikert, Mariae-Insul. Tobiam Böckelman, Smigla-Polon. defendet im Gymnasio Thorunensi A. O. R. M. DCCI. die 10. Augusti, horis consvetis. E Chalcographeo Thorunensi. 8° k. tyt., str. 1—14.

Fasciculus II.... de causis corporis naturalis,... respondens Gabriel Holst, Mariaeb. adversus Christophorum Eiswagen, Thorun. Antonium Rachliz, Thorun. Wilhelmum Steineck, Curon. defendet... M. DCCI. die 5 Octobr.... 8°, k. tyt., od str. 15—28.

Fasciculus III. ... de affectionibus corporis naturalis,... respondens Samuel Kephalides, Hung. adversus Godofredum Eitnerum, Rav. Polon..

... defendet... M. DCCI. die 16. Novembr.... 8°, k. t. od str. 27—42., zob. wyżej A. Druki nieznane i t. d., nr. 31.

Fasciculus IV.... de corporis naturalis speciebus,... respondens Tobias Boeckelmann, Smigla-Pol. adversus Danielem Schobelium, Cor. Trans. Danielem Bausium, Pomer. Samuelem Gallasium, Pruss. defendet... M. DCCII. die 15. Febr.... Thorunii... 8°, k. t., od str. 43—56.

Fasciculus V.... de elementis,... respondens Samuel Gallasius, Pruss. adversus Christophorum Eiswagen, Thorun. Fridericum Schröder, Fridb. Israelem Hoppe, Elbingens. defendet... M. DCCII. die 10. Maii... 8°, k. t., od str. 57—70.

Fasciculus VI.... de effluviis et affectionibus eorum,... respondens Christian. Henr. Janwitz. Nob. Pr. adversus Casparum Veikert, Mariae-Insul. Johannem Maior, Illaviens. Hung. Johannem Schultz, Mariae-Insul. defendet... M. DCCII. die 5. Julii... 8°, k. t., od str. 71—84.

Fasciculus VII.... de mineralibus,... respondens Georgius Bisselius, Thorun. adversus Danielem Bausium Pomeran. Joh. Georgium Willebrand, Pom. Antonium Auschwitz, Thorun. defendet... M. DCCII. die IX. Augusti... 8°, k. t., od str. 85—98.

Fasciculus VIII.... de plantis,... respondens Christophil. [Corsonichius, St. Pom. adversus Godofredum] Eitnerum, kav. Pol. Samuelem Becker, Thoruniens. Godofredum Schild, Levin. Siles. defendet... M. DCCII. die 13. Septembr.... 8°, k. t., od str. 99—112.

Fasciculus IX.... de Brutis,... respondens Georgius Willebrand, Pomer. adversus Antonium Rachlitz, Thorun. Christian. Henr. Janvitz, Nob. Pr. Jacobum Schmidt, Polon. defendet ... M. DCCII. die 8. Novembr.... 8°, k. t., od str. 113—126.

Fasciculus X.... de homine,... respondens Antonius Auschwitz, Thorunens. adversus Joh. Georg. Cramerum, Soldens. Georgium Wachschlagerum, Thor. Antonium Giering, Thorunens. defendet... M. DCCII. die 13. Decembr.... 8°, k. t., od str. 127—140.

Szabó III, nr. 4308—4310, 4354—4359 i 4831.

12. Bertleff Martinus. Hilaria auspicatissimo die nominali... Johannis Czimmermanni... M. DCC. die XXIV. Jun.... celebrare sustinuit M. Martinus Bertleffius... E Chalcographeo Thoruniensi. fol. 2 k.

Szabó III, nr. 4192.

13. Bertleff Martinus. Verum et falsum sub praesidio M. Martini Bertleffii... respondens Johannes Hintz... adversus Ernestum Fridericum Vahle Caminensem Pomer. Sigismundum Berzevitzi de Darotz nob. Hung. Paulum Ottlik de Ozor nob. Hung. ostendere conabitur in gymn. Thorun.... M. DCC. d. 30. Jun. E Chalcographeo Thoruniensi. 8°, k. t., str. 14. (Estr. XII, str. 511, podaje tytuł bardzo skrócony i nie wymienia bibl.)

Verum et falsum... respondens Sigismundus Berzevitzi de Darotz... adversus Paulum Dubberman Strasfort. Pol. Godofridum Bernhardi Meserizen. Polon. Johannem Ocherlandt Barphensem Hung. ostendere conabitur...

M. DCC. d. 28 Julii... 8°, k. t., od str. 15—28. (Estr. XII, 511, podaje tytuł bardzo skrócony i nie wymienia biblioteki).

Verum et falsum... respondens Paulus Dubberman Strasfort. Pol. adversus Georgium Fischer Mariaeburg. Danielem Schmidt Fridland. Borus. Uldaricum Trols Neosedinens. Pom.... ostendere conabitur... M. DCC. d. 18 Augusti... 8°, k. t., od str. 29—42.

Verum et falsum... respondens Isaac Hoemann. Colb. Pomer. adversus Adamum Lemcke Ged. Prus. Christophorum Eiswagen Th. Prus. Michaelem Zabel. Neosed. Pom.... M. DCC. d. 8. Sept.... 8°, k. t., od str: 43—56.

Verum et valsum... respondens Caspar Gideon Lettow. Pomer. adversus Levin. Frid. de Hahn eqv. Curon. Casparum Weickert Mariae Insul. Antonium Rachlitz Thorun.... M. DCC. d. 13 Oct.... 8°, k. t., od str. 43—56 (powtórzone drugi raz, powinno być 57—70).

Verum et falsum... respondens Levin. Frid. de Hahn eqv. Curon. adversus Ephraim Popradium Hungar. Gabrielem Holst. Mariaeb. Godofredum Ejtnerum Rav. Polo.... M. DCC. d. 27 Oct.... 8°, k. t., od str. 57—70 (powinno być 71—84).

Verum et falsum... respondens Adamus Lemcke Gedan. Prus. adversus Georgium Fischerum Mariaeb. Georgium Bisselium Thorun. Johan. Truzcinski Nob. Culm.... M. DCC. d. 1. Decemb.... 8°, k. t., od str. 71—84 (powinno być 85—98).

Verum et falsum... respondens Godofredus Bernhardi Meseriz. adversus Casparum Veickert Mariae-Insul. Wilhelmu. Steineck Mitav. Curon. Henric. Franc. de Muncho Nobil.... M. DCCI. d. 23. Feb. 8°, k. t., od str. 85—98 (powinno być 99—112).

Verum et falsum... respondens Andreas Sievertz, Regiom. adversus Christophorum Eiswagen Thorun. Georgium Bisselium, Thorun. Adamum Maciewski, Olezens. Pr.... M. DCCI. d. 6. Julii... 8°, k. t., od str. 99—112 (powinno być 113—126).

Szabó III, nr. 4194—4201 i 4307.

14. (Blivernitz Aaron). Ara memoriae... Aaroni Blivernitz, Templi D. Mariae apud Thorunienses Ecclesiastae Polonico... M. DCCI.... tumulando... erecta a Gymnasii Thorun. Rectore, Profess. et Visitat. Ex officina Typographica Thoruniensi. fol. 2 k.

Szabó III, nr. 4306.

15. (Blümig Andres). Nuptiis auspicatissimis... Andreae Blümig... ut et... Benignae... Christophori Meisneri, M. D. S. Reg. Majest. Polon. et Svec. Medici... filiae... CIϽIϽC LXXVII. (1677) contractis, acclamant Professores. Thorunii... fol., 1 k.

Szabó III, nr. 2837.

16. (Böhmius Martinus). Characteres illibatae amicitiae, quibus legitimas sacri matrimonii ceremonias... Martini Böhmii... et... Annae Catharinae,... Ernesti Gizyckii... filiae charissimae, Gymnasii Thorunensis

Professores et Visitatores,... Anno 1694. d. 11. Novembr. perornare... voluerunt. Elaboravit Prelo Civitatis Joh. Balth. Breszler. fol., 4 k. nlb.

Szabó III, nr. 3889.

17. (Brauer Gothofredus). Viro spectabili... Gothofredo Brauero... cum... morte die XIX Aug. CIO IOCCX (1710). sopitus,... debitum honoris monumentum ponere... volebant Rector, Profess. ac Visitat. Gym. Thor. Thorunii... fol., 2 k. nlb.

Szabó III, nr. 4741.

18. Braun Wilhelmus Georgius. Dissertatio Ethica VIII. et ultima de semivirtutibus... quam in Gymnasio Thorunensi praeside M. Johanne Sartorio... defendet Georgius Wilhelmus Braun... M. DC. XXCIX (1689). Thorunii... 4°, k. nlb. 16.

Szabó III, nr. 3574.

19. Cherenius Michael. Panegyris in laudem... Stephani, Dei Gratia, Regis Poloniae... Viennae Austriae... Nassingerus. Anno M. D. LXXXII (1582). 4°, k. nlb. 16.

Estr. XV. Dopełnienia str. III. podaje dokładny tytuł, nie wymienia źródła.

Szabó III, nr. 712; zob. także Apponyi A. Hungarica. t. I. nr. 491.

20. Cocavinus Samuel. Aspirante Benedicta... Trinitate... praeside M. Andrea Hoiero... Dantisci... 1619. 4°, k. nlb. 8.

Estr. XV. Dopełnienia, str. III podaje dokładny tytuł, nie wymieniając źródła.

Szabó III, nr. 1242.

21. Cocavinus Samuel. Disputationum logicarum extraordinaria... sub tutela M. Andreae Hojeri... Gedani... 1620. 4°, k. nlb. 6.

Estr. XV, Dopełnienia, str. III, opisuje dokładnie, nie podaje źródła.

Szabó III, nr. 1289.

22. Cuncius Paulus. Glückwünschung wegen der im Jahr 1676. ordentlich gehaltenen Regenten Wahl. Thorn. 1676. fol.

Szabó III, nr. 2775.

23. Czrabanius Michael. Illustrium problematum logicorum disputatio... Dantisci... 1619. 4°, k. nlb. 4.

Estr. XV. Dopełnienia, str. IV. podaje dokładny tytuł, nie wymienia źródła.

Szabó III, nr. 1243.

24. (Czimmermann Antonius). Threnodiam super immaturo obitu Ludovicae Elisabethae... Antonii Czimmermanni... filiolae... scripserunt

e Gymnasio Thoruniensi. E Chalcographeo Thoruniensium (1701). fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4315.

25. Czimmermann Johannes. De poena ob alienum delictum inflicta, sub praesidio M. Johannis Sartorii... disseret Johannes Czimmermann, Thoruniensis, ad diem XIX. Febr. A. O. R. MDCIC (1699).... Thoruni... 4°, k. nlb. 13
Szabó III, nr. 4152.

26. (Czimmermann Johannes). Epicedia, quibus praematurum obitum... Johannis Czimmermanni... qui XI. Febr.... CIϽIϽCCVII (1707). occidebat... parentes... viduamque... solari studebant Rector et Professores Gymnasii Thor. Thorunii... fol., k. nlb. 2.
Szabó III, nr. 4602.

27. Dadai Joannes. Disputatio theologica, de S. S. Trinitate, Quam... sub praesidio... Joannis Maccovie... in Alma Frisiorum Academia, que est Franequerae, Professoris ordinarii. Publice instituit Joannes Dadai, Ungarus... Franckerae, Exofficina Balckia ...Anno 1637. 4°, k. nlb. 10.
Szabó III, nr. 1521.

28. Decani Joannes. Ode congratulatoria Stephano Bathori de victoria relata de Moschis. Coronae praelo Honteriano. A. 1580.
Szabó II, nr. 156.

29. Deutschmann Adamus. Meletema Historico-Ecclesiasticum prius, de Nestorio Haeresiarcha, quod praeside M. Johanne Sartorio... tuebitur Adamus Deutschmann, Smigla-Polonus... M. DC. IIC (1698). d. VI. Martii, hor. consvet. Thoruni,... 4°, k. nlb. 8.
Szabó III, nr. 4109.
Meletema historico-ecclesiasticum posterius... tuebitur Georg. Christ. Hentschel. Lesna-Polonus... zob. Estr. XVIII, 111 i Szabó III, nr. 4110.

30. Dilger Daniel Bonaventura. Ritum decimationis vett. Rom. dissertatione historico-morali, sub praesidio M. Johannis Sartorii... expendet Daniel Bonaventura Dilger, Gedanensis, A. O. R. M. DC. XCIII. d. 16. April. Thoruni... 4°, k. nlb. 12.
Szabó III, nr. 3827.

31. Domkonius Johannes. Exercitatio de Antipodibus... 1685.... Thorunii... 4°, k. nlb. 8.
Estr. (XV, 284) opisuje bez podania źródła.
Szabó III, nr. 3361.

32. (Eccardus Jacobus). Cum vir... Jacobus Eccardus, nobilissimi magistratus Thoruniens. secretarius, Warsaviae in Aula Regia residens... M. DCC... Thorunii in templo D. Mariae solennibus exequiis conderetur,

non minus erga viduam ejusdem... Annam Elisabetham, natam Hübeneriam, quam erga socerum.. Georgium Hübenerum.... Burggrabium Regium... sympathiam suam... contestari voluerunt gymnasii Thorun. rector et professores publ. E Chalcographeo Thoruniensi (1700). fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4203.

33. Esken Franciscus. Quaestionem moralem, an fortis seipsum possit e medio tollere? Praeside M. Johanne Sartorio... expendet... M. DC. LXXXIV (1684)... Thorunii... 4°, k. nlb. 6.
Szabó III, nr. 3314.

34. Falck Nathanael. De Discursu Brutorum ex Physicis disquirent M. Nathanael Falck Gedan. et Johannes Dechani, Bistricio-Transylv.... M. DC. LXXXVIII (1688).... Wittebergae... 4°, k. nlb. 8.
Szabó III, nr. 3520.

35. Felicides Paulus. Vena Pauli Felicidis Pannonii in duobus epigrammatum libellis explorata. Dantisci, Anno 1679. 12°, k. nlb. 34.
Szabó III, nr. 2970.

36. Funera (Dura) sororum duarum... Elisabethae sponsae et Annae Dorotheae, relictarum filiarum... Godofredi Braueri... deplorant... Gymn. Thor. Rect. et Professores. Thorunii. (1710)... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4739.

37. Gerlach Nathanael. Dissertatio Ethica IV. de affectibus, quam in Gymnasio Thorunensi praeside M. Johanne Sartorio... defendet Nathanael Gerlach... M. DCXXCVII (1687).... Thorunii... 4°, k. nlb. 22.
Szabó III, nr. 3465.

38. (Gerstman Martin). Als der weiland... Martin Gerstman... 1696. bey der St. Georgen-Kirchen... zu seiner Ruh-Städt befördert wurde, wolten des Seeligen Herrn Andencken... mit etlichen Ehren — und Trost — Zeilen bedienen Nachgesetzte des Gymn. Rector und Professor. Thorn... fol., k. nlb. 2.
Szabó III, nr. 4008.

39. (Giringius Jacobus). Festivitati nuptiarum, quas cum... Jacobus Giringius... cum... Constantia Dorothea... Martini Oloffii, eccles. Pol. ad D. Mar.... filia... sponsa Anno CIƆIƆCCVIII (1708). d. 12. Jun. ex voto celebraret, applaudere volebant debebantque intus nominati. Thorunii, Impress. Johannes Conradus Rügerus. fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4654.

40. (Giring Jacob). Hertzliches Mitleiden über dem... Abschied

aus dieser Welt der... Jungfr. Dorothea geb. Giringen, des... Jacob Girings... Tochter... bezeugt von Innenbenandten. Thorn (1707)... fol. 2 k.

Szabó III, nr. 4603.

41. (Goldingius Christianus). Justa Funebria... Christiano Goldingio... 1706... defuncto... a condolentibus Profess. Thoruniensibus soluta Thorunii... fol. 2 K.

Szabó III, nr. 4556.

42. (Goldnick Euphrosina Constantia). Christliches Beyleyd... über dem am 28 August Anno 1710. geschehenen frühzeitigen Hintritt... der... Euphrosina Constantia,... Christian Goldnicks... Tochter... Thorn, Gedruckt bey Johann Nicolai... fol., 2 k.

Szabó III, nr. 4738.

43. (Gottwald Johann Georg). Den wohlverdienten Nachruhm des Christlichen Wandels wolten dem... Johann George Gottwalden... als er... den 20. Jun. 1711.... Leben beschloss... ertheilen... des Gymnasii zu Thorn Rector und Professores. Thorn, gedruckt bey Joh. Nicolai.. fol., 2 k.

Szabó III, nr. 4782.

44. (Griffel Peter). Als der weiland... Peter Griffel... am 23. Sept... 1696 dis Zeitliche geseegnete... wolten des Seelig-Verblichenen Christlichen Abschied Denen hinterlassenen... zu gutem Andencken empfehlen des Gymnasii zu Thoren Rector und Professores Publ. Thorn... fol., 2 k.

Szabó III, nr. 4009.

45. (Gürzel Erhardus). Faustae acclamationes et omina, quibus festivitatem nuptiarum, quas cum... Erhardus Gürzel... cum... Anna Maria... Jacobi Schulffs... filia... die V. Maii A. CIƆIƆCCXI (1711). feliciter paciseeretur, prosequi voluerunt rector et profess. Gymnas. Thor. Thorunii, impressit Joannes Nicolai... fol., 2 k.

Szabó III, nr. 4783.

46. (Hamilton Andreas). Des Ehren Wohlgeachten Herrn Andreas Hamiltons, vornehmen Kauff- und Handelsmanns zu Warschau, mit der... Adelgunda, des... Petrus Schultzens .. Tochter. Anno 1707. den 15. Februar. in Thorn vollzogenes Hochzeit-Fest beehrten schuldigst Nachgesetzte. Thorn... fol., 2 k.

Szabó III, nr. 4601.

47. (Hauenstein Jo. Fridericus). Suo in vita auditori dilectissimo... Jo. Friderico Hauensteinio... Jo. Friderici Hauensteinii... filio unico, ipso exequiarum die XXI. Aug. CIƆIƆCC. IX (1709),... rector, profess. et visitat. Gym. Thor. Thorunii... fol., 2 k.

Szabó III, nr. 4695.

48. Heicke Matthaeus. Exercitatio prima in qua C. Plinii Caecilii Secundi Epistolae variis quaestionibus iuxta seriem earundem exponuntur et illustrantur praeside Paulo Patre, PP. respondente Matthaeo Heicke Wratislav. opponentibus Petro Rohloff, Starg. Pom. Christiano Martini, Hoyersw. Joh. Sam. Weidner, Wratisl. ad d. XXIII. Novemb. MDCXCV (1695). Thorunii Ex Chalcographeo Gymnasii. fol., 2 k.

Szabó III, nr. 3957.

49. Henrichsdorff Johannes David. Epanorthosin Annibalis... MDCCVIII.... praeside M. Johanne Sartorio... expendet Johannes David Henrichsdorff, Gedanensis. Gedani... 4°, str. 32.

Szabó III, nr. 4628.

50. (Herdens Beniamin). Elogia Posthuma... Domini Beniamin Herdens... M. DCCV. Thorunii... fol., 2 k.

Szabó III, nr. 4519.

51. Hermann Leonardus. Ωδη gratulatoria ad illustrem... Fabianum a Czema seniorem, liberum baronem, palatinum Marieburgensem, capitaneum Sthumensem... cum visendi gratia... Dn. Fabiani a Czema iunioris... in academia Marchica rectoris, filii cherissimi, Francofurtum ad Oderam ingrederetur. Scripta a Leonardo Hermanno Transsylvano. Typis exscripsit Andreas Eichorn (Francofurti) 1 k. ark.

Szabó III, nr. 964.

52. Hiripi Stephanus. Disputatio theologica, quam de vera et unica salutis via... proponit sub praesidio... Joannis Maccovii... Stephanus Hiripi... Franekerae... 1634. 4°, k. nlb. 8.

Szabó III, nr. 1500.

53. (Hoffmann Johanna Susanna). Cum matrona... Johanna Susanna, natalibus Birnbaumia... Pauli Hofmanni... conjux... M. DCCIII... in Templo Mariano conderetur, sensum solatiorum... apprecari voluerunt Gymnasii Thorunensis Rector et Professores Publ. Ex officina Thorunensi. fol., 3 k. nlb.

Szabó III, nr. 4422.

54. Hofmann Paulus Gottlieb. Octavus primitivae ecclesiae persecutor Catholicus, Messius Decius, Christianorum sangvine rubens, denuo in Gymnasium Thoruniense introducitur, sub praesidio... Johannis Sartorii... MDCIIC (1698). a Paulo Gottlieb Hofmann... Thorunii... 4°, k. nlb. 14.

Szabó III, nr. 4108.

55. (Holstius Daniel). Viro perspectae probitatis ac fidei Dn. Danieli Holstio... cum... Hedvige... Nathanaelis Bledornii,... filia, d. III. Septembr. CIƆIƆCC. IX (1709). foedus nuptiale ineunti, conjugium felix precabantur Rector Profess. ac Visitat. Gymn. Thor. Thorunii... fol., 3 k.

Szabó III, nr. 4696.

56. (Hübnerin Barbara). Letzte Ehre über den unverhofften Hintritt der... Barbara Hübnerin. gebohrn. Rechelwitzin, des... Georg Hübeners... Ehegattin... Traurend abgestattet von Innen - Benanten. In Thorn (1678)... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 2934.

57. Humius Stephanus. Discursus de philosophia in genere, quem praeside M. Martino Böhmio... proposuit Stephanus Humius autor et respondens... M. DC. XXCVIII (1688). Thorunii... 4°, k. nlb. 17.
Szabó III, nr. 3508.

58. Humius Stephanus. Dissertatio Ethica I. de natura divisione et tractatione ethicae, quam in Gymnasio Thorunensi praeside M. Johanne Sartorio... defendet... M. DC. XXCVII (1687)... Thorunii... 4°, k. nlb. 11.
Szabó III, nr. 3462.

59. Humius Stephanus. C. D. Theses theologicae pro asserendo et defendendo mysterio SS. Trinitatis... quas sub praeside... Paulo Hofmanno... praelo submittit Stephanus Humius, Transylvan: de Schenk Majori auctor et respondens... 1684... Thorunii... 4°, k. nlb. 5.
Szabó III, nr. 3312.

60. (Janitzon Daniel Christophorus). Viro... Danieli Christophoro Janitzon, Regiarum Postarum directori... M. CCC. M. (1700) charissimam thalami sociam... Barbaram, natam Blanckiam... in tumbam paternam efferenti... sympathias... offerre voluerunt Gymnasii Thoruniensis Rector et Professores Publici. E Chalcographes Thoruniensium. fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4213.

61. Johannides Wenceslaus et Rezik Johannes. Dn. Reginae Eskiae... Jacobi Esken, conjugi carissimae, viduae, ultimum hoc honoris vectigal, Wenceslaus Johannides, Prof. Publ. et Visitator, et Johannes Rezik, Prof. P. et Visitator Gymnasii Thorunensis... M. CCCCCC. LXXXXII (1692).... deposuerunt. Thorunii... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 3746.

62. (John Johannes). Nuptias solennes... Johanni John, ecclesiarum in Gremboczin, Rogowo et Leibitsch ministro fidelissimo cum... Anna Elisabetha natalibus Mülichia, A. O. R. M. DC. LXXXVII (1687). d. 25. Novembr. Thorunii feliciter celebratas gratulantur amici. Thorunii... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 3461.

63. Karsburg Michael. Disputatio logica X. de disputandi ratione, quam praeside M. Martino Bertleffio, Prof. Publ. respondens Michael Karsburg, adversus Laurentium Christoph. Stiege, Andream Bekier, Fridericum

de Hahn, defendet in Gymnasio Thoruniensi, A. C. R. M. DCC. d. 28. April. Thorunii, ex officina nobiliss. Senatus et Gymnasii. 8°, k. nlb. 8.
Szabó III, nr. 4202.

64. (Kislingia Anna). Beatis manibus... Annae Kislingiae... Johannis Kislingii... relictae viduae, die 22. Julii, Anno Christi M. DCCIII.... defunctae... brevibus Elegiis parentare... vol. Rector et Professores Gymnasii Thorun. Thorunii... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4413.

65. (Kisling Johannes). Lessus in exequiis... Johannis Kislingii... M. DCCII.... in Aede Thoruniensi Mariana... adornatis... conscriptus a Gymnasii Thoruniensis Rectore et Professoribus Publ. Thorunii... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4362.

66. Klesch Christophorus. Porta Nainitica et Wittenbergica suggerens Evangelicum Propugnaculum, Evangelische Festung... in einer... am 16 Sontag nach dem Fest der H. Drey-Einigkeit, in der Pfarr-Kirchen zu Wittenberg, im Jahr 1674. gehalten Gast-Predigt... aufgerichtet von M. Christoph Kleschen, gewesenen Pfarrern zu Georgenberg, einer unter denen der Polnischen Kron verpfändeten XIII. Städten in der Ober-Ungrischen Grafschafft Zipsz... Gedruckt bey Matthaeus Henckeln, Univers. Buchdr. 4°, k. nlb. 20.
Szabó III, nr. 2675.

67. Klesch Daniel. Im Nahmen Jesu! Unsers von Juda... Nothwendige und recht abgenöthigte Ehren-Rettung M. Daniel Kleschens... Pastoris und Inspectoris der Kirchen und Schulen in der Königl. Polnischen XIII. Stadt Olasz oder Wahlendorff Zips Ungr. Gespanschafft... Wittenberg, Gedruckt bey Johann Haken, 1675. 4°, k. nlb. 6.
Szabó III, nr. 2721.

68. Klesch Daniel. Post- Sementis Evangelica Granorum Quinque Sacrorum das ist: Spate Evangelische Geringe Nach-Saat fünff Geistlicher Körner... welche... bey... Leipziger Messe... auvertrauet... M. Daniel Klesch... Inspector, und E. Wohl-Ehrw. Consist. derer XXIV. Regal. Pastor in denen Ober-Ungarischen XIII. Städten Polnischen Pfand- Gebiets Oratorn, und Vorstehern etc.... Leipzig, Gedruckt bey Samuel Spöreln, 1675. 4°, 20 k. nlb.
Szabó III, nr. 2708.

69. Klesch Daniel. Praefica peregrina domesticae naeniae Dantiscanae consona... hoc est exulis Pannonis gemitus... in... exequiis... Joannis Botsacci.. positus a M. Daniele Kleschio, Iglovv. Pann. P. L. Caes. quondam ecclesiae Olass. in Hung. Sup. Antistite et Inspectore... Gedani (1674), Typis Simonis Reinigeri. 4°, k. nlb. 4.
Szabó III, nr. 2658.

70. (Knippelius Jacobus). Brabeum honoris... Jacobo Knippelio civitatis Thorunensis consuli... XVI. Octobr. M. DCCIII. rebus humanis exemto... per manus rectoris et professorum Gymnasii Thorunensis. Ex Officina Thorunensi. fol., 2 k. nlb.
Szabó III, nr. 4420.

71. (Koehlerus Daniel). Festivitatem nuptiarum, quas cum... Daniel Koehlerus... cum... Constantia... Johannis Wendii... filia d. VII. Febr. A. C. CIƆIƆCCVIII (1708).... prosequebantur, Gymnasii Thorun. Rector et Professores Publ. Thorunii, Impress. Johannes Conradus Rügerus. fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4653.

72. (Koller Jacob). Als der weiland... Jacob Koller... am 14 Martii dieses 1696 sten Jahres seinen rühmlichen Lebens-Lauff seeliglich beschloss... wolten... Leich-Verse auffsetzen der Rector und Professores beym Gymnasio daselbst. Thorn... fol., 4 k.
Szabó III, nr. 4010.

73. (Lachmannus Christianus). Ara exequialis... Christiani Lachmanni... M. DCCVI. pie demortui... erecta a Collegio Professorio Gymn. Thoruniensis. Thorunii... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4554.

74. Lani Georgius. Επιθαλαμιον, sive carmen gratulatorium, qua Misnia sponsa suum Neogamum... Fridericum Augustum, Regem Poloniarum, Magnum Ducem Lithuaniae... in comitiis Dresdensibus Anno Domini M. DC. XCIX. die XXIX. Augusti excipiebat, dum divinis auspiciis ex Polonia redux. eam reviseret, oblatum a M. Georgio Lani, SS. Theol. Baccal. Lipsiae, Literis Fleischerianis. 4°, k. nlb. 4.
Szabó III, nr. 4141.

75. (Lindershausen Benedictus). Fama posthuma, qua... Benedictum Lindershausen... M. DCCIV. in Templo Mariano... tumulandum, cohonestare voluerunt Rector et Professores publicii Gymnasii Thoruniensis. Thorunii... fol., 2 k. nlb.
Szabó III, nr. 4482.

76. (Lütken Johannes). Bellaria poetica in Hortis Pieridum collecta, et nuptiis... Johannis Lütken... sponsi itemque... Euphrosynae... Friderici Risop... relictae viduae, sponsae, A. 1694. d. 12 Octobris celebratis a Professoribus et Visitatoribus oblata. Thorunii... fol., 4 k. nlb.
Szabó III, nr. 3888.

77. Lütken Johannes). Statua Mnemosynes... Johanni Lütken... M. DCCIV. placide rebus humanis exempto... erecta a Gymnasii Thoruniensis Rectore et Proessoribus (sic) Publ. Thorunii... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4485.

78. (Lütcken Salomon). Viro magnifico,... Salomoni Lütcken, Regiae Civitatis Thoruniensis Pro-Consuli... a. d. XXVI. Novembr. A. O. R. M. DC. IIIC (1697), in ipsa officii statione, cum adventantem Serenissimam Poloniae Reginam Mariam Casimiram, Johannis III. Pol. Regis relictam viduam, nomine publico solenniori sermone exciperet, paralysi correpto, et triduo post rebus humanis placide exemto,... justa faciunt Rector et Professores Gymnasii Thorun. Thorunii... fol., 4 k. nlb.

Szabó III, nr. 4063.

79. Maconius Johannes. Majuma, epomate humilis venae exornata, atque viro... Simoni Petro Bvdowinsky, equiti Polono... consecrata... anno aerae Christianae: sIMon petre bVDoVInsky, preCor esto VIrente VIrtVtIs rate! (1630) a Johan. Maconio ab Honigdorf... Albae Juliae Excudebat Jacobus Eflmurdt. 4°, k. nlb. 7.

Szabó II, nr. 462.

80. Maconius Johannes. Cunis, blandulae, tenellae atque lepidulae puellae Katharinae,... Simonis Petri Bvdovinsky, equitis Poloni virtuosi, magistri instruendorum equorum in aula sereniss. principis Transylvaniae peritisssimi, mathematici celeberrimi, filiolae melitiss. in lucem, felici Luna, ex carcere uteri materni egressae. Anno, mense et die.

bIs bIno MaIVs serpsIt sVper aethere gressV,

gnata bVDoVInsky nata teneLLa toro.

Accinebat, Johan. Maconius. Albae Jvliae (1630) Excudebat Jacobus Effmurdt. 4°, k. nlb. 6.

Szabó II, nr. 463.

81. Maday Daniel. Klage-Gedicht, welches bey... Hintritt... Adelgundae Christinae, des... Abraham Arndts... Töchterleins... entwarff... Thorn (1694)... fol., 2 k.

Szabó III, nr. 3891.

82. (Mentzelius Johannes). Felicitati nuptiali... Johannis Mentzelii... et... Annae Rosinae, natal. Waltheriae, d. XXX. Maji M. DC. XCVII. Thorunii instituendae gratulantur fautores et amici, gymnasii Thorun. Professores et Visitatores. Thorunii... fol., 2 k.

Szabó III, nr. 4045.

83. Meyenreisz Michael. Gentem Israeliticam ab erroribus Justini Historici... vindicatam, disputatione publica sub praesidio M. Johannis Sartorii... tuebitur Michael Meyenreisz, Gedanensis... MDCIVC (1696)... Thoruni,... 4°, k. nlb. 8.

Szabó III, nr. 4016.

84. (Mönchen Johann). Als der weyland... Johann Mönchen... im Jahr Christi 1696. den 29. April... entschlieff... wolten... Begräbnüs-Gedan-

cken auff begehren entwerffen zwey nachgesetzte mitleidende Freunde. Thorn... fol., 2 k.

Szabó III, nr. 4011.

85. (Nadasi Johannes). Calendarium novum ad bene moriendum perquam utile D. D. Sodalibus Academicis Majoribus B. Mariae V. Annunciatae. Calissii, typ. S. J. 1685. 12°.

Szabó III, nr. 3350.

86. Nadasi Johannes. Hebdomada meditandae aeternitatis magistro divino amore, sive in singulos hebdomadae dies distributa meditatio de igne inferni per ignem divini amoris extinguendo... pro fugo inferni: Tepidis cordibus excitandis dedicata. Editio sexta auctior. Leopoli, typis S. J. 1691. 12°, str. 35.

Szabó III, nr. 3691.

87. Nadasi Johannes. Maria Agonizantium Mater... Lublini, typis Soc. Jesu. 1694. 12°.

Szabó III, nr. 3882.

88. Nadasi Johannes. Mensis Divini Amoris. Sive Mensis Vnius Exercitationes De Amore Dei. In Vsvm Brevis Meditationis Et Examinis Particvlaris Propositae A Joanne Nadasi Societatis Jesu. Romae Permissu Superiorum Deinde Crac.: Typis Nicolai Schedel. S. R. M. Typ. 1690. 32°, k. nlb. 2, str. 155.

Szabó III, nr. 3634.

89. Nadudvari Gregorius K. Disputatio theologica de peccato in Spiritum Sanctum, quam... praeside... Nicolao Arnoldo... subiiciet... Franekerae... MDCLV (1655). 4°, k. nlb. 8.

Szabó III, nr. 1935.

90. Neistius Christianus. Vixit eheu! Benefactrix optima... Faventibus Diis connubialibus elocata feliciter... Georgio Ernesto Lichtefussio, Hereditario in Olkowo... Benefactrici suae optimae, lugens mque. p. Christianus Neistius, Transylvanus. (Toruń, XVII w.) 1 k. ark.

Szabó III, nr. 4248.

91. Nuptias Schönwaldio-Oloffianas, a. d. XII. Sept. A. Christi MDCCII. Thorunii publice celebrandas votivo applausu prosequi voluerunt Gymnasii Thoruniensis Rector et Professores publici. Thorunii, Ex officina nobilissimi Senatus et Gymnasii. fol., 2 k.

Szabó III, nr. 4363.

92. Opffergeld Fridericus. Dissertatio Ethica VII. De Huma-

nitate... quam in Gymnasio Thoruniensi Praeside M. Johanne Sartorio... defendet... M. DC. XXCVIII (1688)... Thorunii... 4°, k. nlb. 20.
Szabó III, nr. 3515.

93. (Ostenbund Carolus Albertinus). Justa Funebria... Carolo Albertino de Ostenbund, inclutae Reipubl. Gedanensis syndico... XXIV. Decemb. A. O. R. MCCCMI (1701). Warsawiae extincto et d. XV. Januarii A. S. R. M. DCCII. Thorunii... in Templo Mariano condendo, officiosa mente persoluta a Gymnasii Thorun. Rectore et quibusdam Professoribus. Thorunii (1702)... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4361.

94. Ottlik Andreas. Publicus pietatis interpres, quo... Francisco Principi Rakoczio... debitum... obsequium... die XIV. Octobris Anni M. IOCCIX (1709). approbare voluit... Thorunii... fol., 8 k. nlb.
Szabó III, nr. 4691.

95. Pajecki Damianus. Ephemeris ecclesiastico - astronomica. Vulgo Calendarium Gregorianum... in annum aere Christianae 1650... conformatum opera M. Damiani Pajecki, Doctoris Medici, Poloni. Bartphae Hungarorum: In Officina Typographica Jacobi Klöszij. 4°, k. nlb. 26.
Szabó II, nr. 723.

96. Paludinus Paulus. Disputatio physica de primo rerum naturalium principio, quam... sub praesidio M. Basilii Czölneri... proponit... Thorunii, apud Franciscum Schnelboltz. Anno CIƆIƆC XXVI. 4°, k. nlb. 8.
Szabó III, nr. 1400.

97. Parschitius Elias. Diputatio publica quarta de causis mortis Christi, adversus Joh. Crellium Franc. Socinianum, quam... in celebri Gedanensi Athenaeo publico examini subiicit Abraham Calovius... respondente Elia Parschitio... CIƆIƆCXLVI (1646). Dantisci Typis Rhetianis. 4°, k. t., od str. 81—108.
Szabó III, nr. 1666.

98. Parschitius Elias. Examen doctrinae publicae... Dantisci, 1650. 4°.
Szabó III, nr. 1741.

99. Parschitius Elias. Mathaelogiae papisticae succincte confutatae disputatio prima.. praeside Abraham Calovio... respondente Elia Parschitio... CIƆIƆCXLVII (1647). Gedani... 4°, k. t., str. 8, k. nlb. 1.
Szabó III, nr. 1682.

100. Pater Paul. Allerleichtester Vorschlag, armer Leute Kinder, in den gewöhnlichen Privat - Stunden, zur Kunst und Tugend, ohne alle

Unkosten, allhier anzuführen, ohnmaszgeblich ertheilet von M. Paul Pater... Thorn, Gedruckt bey Johann Balthasar Breszlern. 4⁰, k. nlb. 4.
Szabó III, nr. 4251.

101. Pater Paulus. Athenaei Gedanens. Geographiae Sacrae et secularis, nec non universae mathemathicae candidatis. Studium et felicitatem Paulus Pater... Gedani (1705)... 4⁰, k. nlb. 4.
Szabó III, nr. 4502.

102. Pater Paulus. Christus Patiens, sive Historia Passionis Jesu Nazareni... Thorunii... MDCXXCIX (1689)... poemate tragico et spectaculo optico, ad ductum Grotii, decantata repraesentataque. Thorunii, imprimebat Christianus Bekk. 4⁰, k. nlb. 8.
Szabó III, nr. 3573.

103. Pater Paulus. Coniunctionem Solis et Veneris, sponsaliis... Gerhardi Thomas, Reipubl. Thoruniensis Consulis, et... Benignae... Georgii Ernesti Lichtefusii, filiae, die XIIX. Junii MDCXC. faustam... praedicat Vrania, interprete Paulo Patre. Thorunii... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 3640.

104. Pater Paul. Das fröliche Alleluja, und traurige Kyrieleison, als... Abraham Arndt... und dessen Hertzliebste, über den frühzeitigen Hintritt, Ihrer einzigen Tochter, Adelgunda Christina, hertzlich betrübet waren, wolte, bey ihrer Beerdigung, den andern Oster-Tag, des 1694sten Jahrs, in diesen wenigen Zeilen vorstellen Paul Pater. Thorn... fol., 2 k. nlb.
Szabó III, nr. 3896.

105. Pater Paul. Das glücklich geänderte Kloster-Gelübde, auff die Erfreuliche. Hochzeit - Feÿer Herrn M. Martin Böhmens, hiesigen Gymnasii Professoris Publici: und Jungfer Annae Catharinae geb. Bizyczkin... erwogen von Keinem Pater. Thorn (1694)... fol., 2 k. nlb.
Szabó III, nr. 3899.

106. Pater Paul. Das wolgeführte Frauen-Regiment, als selbiges die... Frau Barbara, geborne Blanckin, des... Daniel Christoph Janitzens, des Schöppenstuls allhier und Königl. Post-Meisters. gewesene Eheliebste, glücklich aufgegeben: Wolte an dero Beerdigungs-Tage, den 12 Sept. des 1700 sten Jahrs, in Betrachtung ziehen Paul Pater. Thorn, Gedruckt in eines Hoch. Edl. Raths Druckerey. fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4210.

107. Pater Paul. Der Christen Dreyfaches Kleeblat... als Herr Georg Gärtgen, sammt dessen Eheliebsten, über das schnelle Absterben, ihres hertzgeliebten Töchterleins Marien, schmertzlich betrübet waren, wolte... abbilden Paul Pater. Thorn... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4250.

108. Pater Paul. Der Christen Hausz-Calender, bey Hochansehnlicher Leichbestattung, der... Elisabeth, geb. Puschin, des... Gerhard Thomas... hinterlassenen Fr. Wittiben... ausgefertiget von Paul Pater. Thorn (1699)... fol., 2 k. nlb.
Szabó III, nr. 4149.

109. Pater Paul. Der süsse Todes-Schlaff, als die... Maria geb. Osterietin... Andreas Menzels... nachgelassene Fr. Wittib,... in die Himmlische Ruhe-stätte... gelanget... abgebildet von Paul Pater. Thorn (1698)... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4106.

110. Pater Paul. Der Wohlgetroffene Friedens - Schluss mit den Alliirten, bey dem Abschied der... Anna Rentschin, gebohrner Lütkin... am Tage ihrer Beerdigung, war der 8 Decembr. dieses 1697 sten Jahres, publiciret von Paul Patern. Thorn... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4049.

111. Pater Paul. Die alte junge Welt, bey Hochansehnlicher Leichbestattung, der... Christinen, geb. Goldnerin, des... David Zöllers, des Raths in Thorn, vielgeliebtesten Ehe-Gattin... entworffen von Paul Pater. Thorn (1698)... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4107.

112. Pater Paul. Die aufgehobene Todes - Blocqvade, bey... Leich-Bestattung der... Elisabeth Mennichin, des... Johann Mennichens... hinterlassenen Fr. Wittiben... entworffen von Paul Pater. Thorn (1703)... fol., 2 k. nlb.
Szabó III, nr. 4425.

113. Pater Paul. Die Entkräfftete Apothek, als... Daniel Schloss, vornehmer Bürger und Apotheker allhier, über dem plötzlichen Hintritt seines einigen Söhnleins, Johann Gottfried, schmertzlich betrübet ward... abgebildet von Paul Patern. Thorn (1697)... fol., 2 k. nlb.
Szabó III, nr. 4047.

114. Pater Paul. Die Seeligen Augen... Friedrich Rüsopens, des Raths in Thorn, wolte bey... Beerdigung... abbilden Paul Pater. Thorn (1692)... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 3755.

115. Pater Paul. Farben - Gedancken, an... Jacob Kollern... als... Marianna geb. Kollerin,... M. Gottfried Meissens... Ehe - Schatz, den 6 Novembr. des 1695 sten Jahrs, diese Zeitligkeit gesegnete,... eröffnet, von Paul Patern. Thorn... fol., 2 k. nlb.
Szabó III, nr. 3956.

116. Pater Paul. Freye Gedancken, über das wolbekandte Problema: Ob die Heyrats-Wahl nach einer Frauen, oder Jungfer einzurichten?

Als der... Kersten Harringk... mit der... Catharina gebornen von Hauszen, des... Barthel Schadens,... Pflege-Tochter, den 2. Februarii, dieses 1700 Jahrs, sich ehlich verbunden, kurtzlich entworffen von Paul Pater. Thorn... fol., 2 k.

Szabó III, nr. 4208.

117. Pater Paulus. Laudatissimis sponsis Michaeli Ringeltaubio, sacrorum antistiti, itemque Barbarae Schirmeriae... Paulus Pater. Thorunii, Typis expressit Joann. Balthasar Bresler. D. XIII. IX br. MDCXC (1690). 4°.

Szabó III, nr. 3642.

118. Pater Paul. Liebes-Prognosticon, über die Mennich- und Hemmlingische Liebe, am Tage ihrer Priesterlichen Verknüpffung, war der 27. des Winter-Monats, im 1696 sten Jahr, unvorgreifflich gestellett von Paul Patern. Thorn, Druckts Joh. Balthasar Bressler, des Gymnasii Buchdr. fol., 2 k.

Szabó III, nr. 4014.

119. Pater Paul. Neuer und Alter Schreib-Calender 1709. Jahrs, auf den Dantziger Horizont, wie auch benachbahrten Oerter, als: Nassenhofen, Dirschau, Marienburg, Elbing, Graudentz, Schwetz, Konitz, Culm. Thorn, und noch fern entsessener, mit Fleiss gestellet. Nebst der wahren Leibes- und Gemüths Abbildung Jh. Königl. Majest. von Schweden. Auf Kosten des Autoris und Consorten. 32°, k. 32.

Szabó III, nr. 4675.

120. Pater Paul. Ob die Ehe dem freyen Leben vorzuziehen? Als der... Christian Gundlich, Bürger und Handelsmann in Dantzig, mit der... Annen, gebohrner Meissnerin, Ihr hochzeitliches Ehren-Fest, den 14. Junii dieses 1701 sten Jahrs, in der königl. Stadt Thorn feyerlich begiengen; wolte... erwegen Paul Pater. Gedruckt mit Thornischen Schrifften. fol., 2 k.

Szabó III, nr. 4314.

121. Pater Paulus. Obsequium sacrum, Neonymphae Christinae, natae Kolleriae, a Neonympho Samuele Schoenvvaldio, Gvrskiensium antistite, praestitum. A. MDCXXCIX (1689). d. XV. Febr.... Paulus Pater... Thorunii, typis excudit Christianus Bekk. 1 k. ark.

Szabó III, nr. 3572.

122. Pater Paulus. Onomasteria Johannea... Johanni Ernesto Schmieden, florentissimae Reipublicae Gedanensis praeconsuli... eiusque genero... Johanni Godofredo a Diesseldorf... MDCIC (1699)... exhibuit Paulus Pater, Mathem. Prof. Thorunii, E Typographeo Gymnasii. fol., 4 k. nlb.

Szabó III, nr. 4150.

123. Pater Paulus. Phanuelis aemula in pietate... Magdalenae Czimmermanniae... MDCXCIV. demonstrata a P. P. Thorunii... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 3894.

124. Pater Paulus. Rosa in silice nobilissimis sponsis Johanni Godofredo Roesnero Reip. Thorun. secretario ut et Annae Catharinae Kislingiae... dicata d. XXV. Mai MDCXCIV. ab amico cuius symbolum pungunt sed protegunt. Thorunii E Chalcographeo Gymnasii. fol., 2 k.
Szabó III, nr. 3897.

125. Pater Paul. Theseus im Labyrinth, als... Johann Karl These... über den frühzeitigen Todt... Catharina, geb. Thomasin, seines hochgeliebten Ehe-Schatzes, schmertzlich betrübet wurde: am Tage ihrer Beerdigung, war der 21. Martius des 1697 sten Jahres, mittleidende abgebildet von Paul Patern. Thorn... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4048.

126. Pater Paulus. Xenium peregrinatori novello Hierosolymam tendenti Johanni Henrico... Johannis Krugeri... filiolo... MDCXCII. manu Pauli Patris in transcursu impertitum Thorunii... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 3753.

127. (Pater Paulus). Salae et Viadri tenuis susurrus, quo... Paulum Patrem... in academia Jenensi... meritum, cum... Thoruniensi itineri se accingeret... comitabatur amicorum biga... MDCXXCVIII (1688). fol., 2 k. nlb.
Szabó III, nr. 3511.

128. (Poppelbaumia Anna Maria). Arrha ultimi honoris, quam... Annae Mariae Poppelbaumiae, nat. Mahaptiae... Christophori Poppelbaumii... conjugi... 1705. d. 30. Julii... dederunt Professores et Visitatores Gymnasii Thoruniensis. Thorunii... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4518.

129. (Prochnavius Henricus). Cum pia... Marianna, nata Pitisca... Henrici Prochnavii... coniux, d. IX. Nov. A. CIOIOCCIX (1709)... animam efflaret... Thorunii... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4689.

130. (Prochnavius Johannes). Taedae nuptiales in gratiam... Johannis Prochnavii... et... Adelgundae, natal. Vasoltiae... Reinholdi Vasoltii... filiae... M. DCCIV.... succensae a Gymnasii Thorunensis R. et Professoribus publ. Thorunii... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4486.

131. (Razki Christophorus). Als der Wohlehrwürdig... Christo-

phorus Razki, treuffeisziger Seelsorger bey der Pohlnischen Gemeine an der St. Georgen Kirchen, mit der... Maria des... Martini Oloffii, Wohl-meritirten Pohlnischen Pastoris an der St. Marien Kirchen... Tochter, sich den 14. May dieses 1709. Jahres ehlich vermählete, solten und wolten... Glück-Wunsch ablegen Nachgesetzte. Thorn... Raths und Gymnasii Buchdruckerey. fol., 2 k.

Szabó III, nr. 4688.

132. (Razki Christophorus). Nuptiis secundis... Christophori Razki, Ecclesiastae Polonici in templo Georgiano bene merentis, et... Mariae... Martini Olofii, Ecclesiastae ad aedem B. Mariae Virgin. Polonici... filiae dilectissimae, d. XIV. Maij, Anno CIↃIↃCCIX (1709). celebrandis... acclamabant Rector et Profess. Gymn. Thor. Thorunii. fol., 2 k.

Szabó III, nr. 4690.

133. Reinhold Johannes. Dissertatio Ethica II. de summo bono, quam in Gymnasio Thoruniensi praeside M. Johanne Sartorio... defendet Johannes Reinhold, Gedanensis d. 19. Jun.... M. DCXXCVII (1687)... Thorunii... 4⁰, k. nlb. 18.

Szabó III, nr. 3463.

134. Rezik Johannes. Admirabilia Providentiae Dei Opera... in Gymnasio Thorunensi, nonnulli bonarum artium studiosi, explicabunt... 5. Januarii, hora 2. pomer. A. M. DCCV.... Thorunii... fol., 2 k.

Szabó III, nr. 4521.

135. Rezik Johannes. Antitheton nuptiale... Danieli Esken, Grammatophylacii inclytae Thorunensis Curiae Notario, sponso, pariter atque... Annae, Dn. Johannis Giesen... filiae, sponsae, a Johanne Rezik... 1692. die 17. April... oblatum. (Thorunii)... Bresler. 1 k. ark.

Szabó III, nr. 3756.

136. Rezik Johannes. Tam bono... Georgio Hübenero, Sacrae Regiae Majestatis Poloniarum Burggrabio... A. D. 1700... contumulato... hanc... lacrymarum ampullam... ego Johannes Rezik... reddo. Thorunii... fol., 4 k.

Szabó III, nr. 4212.

137. Rhunke Adamus. De cultu imperantibus deferri solito, dissertatio posterior, quam sub praesidio M. Johannis Sartorii... tuebitur Adamus Rhunke... XXIX Aprilis... MDCXCIV... Thoruni... 4⁰, k. nlb. 12.

Szabó III, nr. 3903.

138. (Richtsteig Johannes). Honor novissimus... Johanni Richtsteig, in Vet. Civit. Thorun. Scabinorum Magistro... 1694. d. 12. Febr. pie denato... exhibitus a Professoribus Gymnasii. Thorunii... fol., 2 k.

Szabó III, nr. 3890.

139. Richtsteig Martinus. Decadem Thesium Physicarum... 2 Sept.... M. DC. XXCIIX (1688)... exponunt praeses M. Johannes Sartorius Prof. Publ. et respondens Martinus Richtsteig, Thorunensis. Thorunii... 4°, 2 k. nlb.
Szabó III, nr. 3513.

140. (Richtsteig Martinus). Supremum officium... Martino Richtsteig, Thorunensi, J. U. Candidato... 1695. d. 1. Junii, aetatis 26. pie denato... exhibitum a Gymnasii Thorun. Professoribus et Amicis. Thorunii... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 3959.

141. (Ringeltaubius Michael). Luctum, quem... Michael Ringeltaubius... sentiebat ex... obitu filioli... mitigare volebant... 31. Maii, CIƆIƆCCVII 1707) Rector, Professores et Visit. Thorunii... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4604.

142. (Ringeltaubius Michael). Votivae acclamationes in nuptias... Michaelis Ringeltaubii... cum... Barbara Schirmeria, d. XIV. Novembr. MDCXC. solenniter celebratas, scriptae a professoribus Gymnasii Thorun. Thorunii... 4°, k. nlb. 4.
Szabó III, nr. 3645.

143. (Römer Christianus). Nuptias secundas... Christiano Römer, eccl. Garnseensi pastori... cum... Anna Maria,... Aaronis Bliwernitz, Thorun. Polon. ecclesiastae meritissimi, filia... 28. Novembr. MDCLXXXX. solenniter celebratas, gratulantur amici. Thorunii... 4°, 2 k.
Szabó III, nr. 3639.

144. (Roesner Joannes Godefredus). Affatus solatiorum, quibus... Joannem Godefredum Roesnerum... cum... conjugem... Annam Catharinam, natam Kislingiam, d. XXII. Sept. A. CIƆIƆCCVIII (1708)... defunctam, acerbe lugeret,... erigere cupiebant, Rector et Professores Gymnasii Thor. (Thorunii)... fol., 3 k. nlb.
Szabó, III. nr. 4651.

145. (Roesner Johannes Gottner). Applausus gratulatorii, cum... Johannes Gottner Roesner... Annam Catharinam,... Johannis Kiessling... filiam... sibi sociaret d. 25. Maji, Anno 1694. scripti a Rectore et Professoribus Gymnasii Thorun. Thorunii... fol.
Szabó III, nr. 3887.

146. (Rüsop Fridericus). Honor novissimus... Friderico Rüsop, consuli Thoruniensi... 1692... defuncto... exhibitus. Thorunii... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 3745.

147. (Ryssopia Elisabetha). Threnodia super immaturo obitu...

Elisabethae, natal. Ryssopiae... scripta a Professoribus Gymn. Thoruniensis. Thorunii (1706)... Rügerus... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4558.

148. Salomon Georgius Fridericus. Dissertatio ethica III. de intellectu et voluntate, quam in Gymnasio Thorunensi praeside M. Johanne Sartorio... defendet... 24. Jul.... M. DC. XXCVII (1687)... Thorunii... 4°, k. nlb. 16.
Szabó III, nr. 3464.

149. Sartorius Elias. Dissertatio historica III. de Syncretismo, eiusque promachis, quam sub praesidio M. Martini Böhm, P. P. et Visit. resp.... submittet. Thorunii (pocz. XVIII w.)... Nicolai... 4°, k. nlb. 8.
Szabó III, nr. 4252.

150. Sartorius Johannes. Ad legum praelectionem et iuventutis scholasticae lustrationem... MDCCIII. d. XIII. Septembr.... celebrandam P. I. Elbingae,... 4°, 4 k.
Szabó III, nr. 4394.

151. Sartorius Johannes. To samo z r. 1704.
Szabó III, nr. 4456.

152. Sartorius Johannes. Ad Solemnia Aestiva Gymnasii Elbingensis, A. O. R. MDCIC (1699). d. X. Septembr. horis a IX. matutinis, publice peragenda P. J. Elbingae, Typis Samuelis Preus. 4°, k. nlb. 4.
Szabó III, nr. 4126.

153. Sartorius Johannes. Ad Solennia Aestiva Gymnasii Elbingensis, Lustratione Iuventutis, et Legum praelectione, A. O. R. M. DCCI. d. XV. Septembr.... celebranda, P. I. Elbingae... 4°, 4 k.
Szabó III, nr. 4291.

154. Sartorius Johannes. Ad Solennia Aestiva Gymnasii Elbingensis, A. O. R. MDCCII. d. XXIV. Aug.... Elbingae... 4°, 4 k. nlb.
Szabó III, nr. 4339.

155. Sartorius Johannes. Ad Solennia Encaeniorum Gymnasii Elbingensis... M. DC. IC. die XXV. Novembris... invitatio. Elbingae... 4°, 4 k.
Szabó III, nr. 4127.

156. Sartorius Johannes. To samo z r. 1702. 4°, 4 k. nlb.
Szabó III, nr. 4341.

157. Sartorius Johannes. Als der wohl-edle... Johann Austen... Bürgermeister der... Stadt Thorn, seine... Tochter... Anna, an dem... Johann

Friedrich Lindershausen, glücklich vermählete solte... seine obliegende Pflicht... abstatten M. Johannes Sartorius... Thorn (1688).... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 3512.

158. Sartorius Johannes. Als zu Elbing das gewöhnliche Encaenien-Fest, am 24 Nov.... 1701... gefeyret wurde, wolte durch die studierende Jugend daselbst, aus Biblischen Geschichten A. T. die verstellte Auffrichtigkeit offentlich vorstellen M. Johannes Sartorius, G. R. Elbing... 4°, 4 k.
Szabó III, nr. 4290.

159. Sartorius Johannes. Dissertatio philologica de Hypocrisi Gentilium circa preces et vota, quam in Athenaeo Gedanensi praeside Joanne Sartorio, Eloqv. et Poes. Prof. Publ. tuebitur Beniamin Uphagen, Gedanensis, ad diem XXI. Maii... MDCCXI.... Gedani... 4°, str. 56 i 2 k. nlb.
Dissertatio... circa Statuas et nummos, quam... tuebitur Reinholdus Dietericus Voigt, Gedanensis, ad diem XV. Octobr.... 4°, od str. 57—112.
Szabó III, nr. 4764 i 4765.

160. Sartorius Johannes. M. Johannis Sartorii Professoris P. Thorunensis Dissertationes Ethicae. Thoruni. Excudebat Christianus Bekk, Gymn. Typ. Anno 1689. 4°, k. nlb. 151.
Szabó III, nr. 3575.

161. Sartorius Johannes. Lectori benevolo cultum, studia, salutem. Elbingae (1701), Typis Samuelis Preussi. fol., 1 k.
Szabó III, nr. 4292.

162. Sartorius Johannes. Leidweesen, in welches bey des... Johann Austens... Königlichen Burggrafens... grosser Trauer, über der... Elisabethen, gebohrner Preüssin... Abschied aus dieser Zeitligkeit.. herausgelassen M. Johannes Sartorius... Thorn (1692)... fol., 2 k. nlb.
Szabó III, nr. 3758.

163. Sartorius Johannes. Neniam sepulchralem, in tristissimo funere... Antonii Baumgarten... fundebat M. Johannes Sartorius, P. P. Thorunii (1684)... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 3313.

164. Sartorius Johannes. Oratio panegyrica tempore fundationis illustris. Athenaei Eperiensis. publice recitata anno Christi 1666... Gedani, Typis Philippi Christiani Rhetii. 4°, k. nlb. 16.
Szabó III, nr. 2324.

165. (Sartorius Johannes). Transitum in casta conjugii foedera... Johanni Sartorio... ac... Rebeccae,... Eliae Friedhuberi... filiae... felicem...

Rector et Professores Gymnasii Thorunensis, esse... precantur... Thorunii (1689)... fol., 6 k. nlb.
Szabó III, nr. 3576.

166. Scalichius (Scaliger) Paulus. Qverela ad serenissimum ac potentissimum regem Polonorum... in Pathmo (1567). 8°, str. 38, 1 k.
Szabó III, nr. 566.

167. Schincke Godofredus. Dissertatio ethica VI. de virtute in genere et in specie..., quam in Gymnasio Thorunensi praeside M. Johanne Sartorio... defendet Godofredus Schincke, Fraustadio-Polonus. d. 25. Nov.... M. DC. XXCVIII (1688)... Thorunii... 4°, k. nlb. 22.
Szabó III, nr. 3514.

168. (Schliman Anton Günther). Als der Ehrenveste... Anton Günther Schlimann... seine... Tochter, Jungfer Dorotheam... beerdigen liesz, wolten... einige Begräbnüs-Concepten aufs Papier werffen des Gymnasii zu Thoren Rector und Professores publici. Thorn (1698)... fol., 4 k.
Szabó III, nr. 4103.

169. (Schliman Anton Günther). Als der Ehrenveste... Anton Günther Schliman... am 13. May 1698. im Herren seelig entschlief,... wolten sein gutes Andencken... erhalten helffen, des Gymnasii in Thoren Rector und Professores Publ. Thorn. . fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4102.

170. (Schlodigerus Christophorus). Cum vir... Christophorus Schlodigerus, mercator Thorunensis... Rosinam Elisabetham,... Mathiae Bergemanni... filiam, felici foedere sibi... jungeret, fausta omnia apprecabantur, Rector et Professores Gymn. Thor. Thorunii, impress. Johannes Conradus Rügerus 1708. fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4652.

171. (Schmid Georgius). Mortalitatis cum immortalitate permutationem... Georgio Schmid, de Schmidenbach... gratulari... voluerunt Gymnasii Thorun. Rector, Professores et Collegae. Thorunii (1697)... Bresler... fol., 7 k. nlb.
Szabó III, nr. 4046.

172. Schnatzinger Johannes. Aller Heiligen heilsames Blut-Bad..., welches in einer Danck-Rede bey... Leichen-Begängnüsz eines... Söhnleins Sigismundi, desz... David Reuschels... Anno 1677 gewiesen und erkläret hat Johannes Schnatzinger, gewester deutscher Prediger zu Wahlendorff der XIII. Städte in Ungarn... Gedruckt zu Lissa durch Michael Bukken, im Jahr 1678. 4°, str. 32.
Szabó III, nr. 2928.

173. (Schoenwaldius Petrus). Luctuosum obitum... Petri Schoenwaldii... lugere volebant Gymnasii Thoruniensis Rector, Professores et Visitatores. Ex officina typographica Thoruniensi (1701). fol., 2 k. nlb.
Szabó III, nr. 4311.

174. Schönwald Reinholdus Theodorus. De iride, inprimis lunari. Sub Praesidio M. Johannis Sartorii... disputabit... Thoruni (1695)... 4°, k. nlb. 10.
Szabó III, nr. 3958.

175. (Schonwaldius Samuel). Inter gaudia publica e Christi Serwatoris Nativitate orta luctum... Samuelis Schonvvaldii, pastoris Gurskoviensis fidelissimi, quem ex praematuro obitu... conjugis Dnae Christinae natal. Kolleriae... concepit lenire conabantur Rector, Profesores, et Visitatores Gymnasii Thorunensis. E Chalcographeo Thorunensium (1700). fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4205.

176. Schröter Samuel. Disputatio III publica praeliminaris in Auream ad Ebraeos Epistolam... praeside Abraham Calovio... respondente Samuele Schrötero... CIOIOCXLIX (1649)... Dantisci, Typis Rhetianis. 4°, k. nlb. 2, od str. 61—88.
Szabó III, nr. 1721.

177. (Schultz Johann Heinrich). Als... Johann Heinrich Schultz... mit der... Magdalena, des weiland... Simon Behmens... Tochter... sich offentlich copuliren liesse, wolten Ihme... wünschen... Professores. Thorn (1698)... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4104.

178. (Sieber Michael). Als... Michael Sieber... seinen... Sohn, Michael... durch den zeitlichen Todt einbüssete... wolten... Mitleiden bezeugen... des Gymnasii Rector und Professores. Thorn (1710)... fol, 2 k.
Szabó III, nr. 4735.

179. Simonius Paulus. Meteorologia generalis. Praeside Adriano Pauli P. P. ad diem 16. Dec. Dantisci, 1617. 4°, 10 k.
Szabó III, nr. 1187.

180. Sinapius Daniel. Flagellum irae divinae triplex, seu: Triga sororum funesta, belli, famis, pestis... repraesentabitur in scena... per scholae Bojanoviensis iuventutem, moderante habenas Daniele Sinapio... Dreyfache Peitsche und Ruthe Göttliches Zorns... Anno 1681. den 24. Febr. Lesnae exprim. Mich. Buck. fol., 2 k.
Szabó III, nr. 3115.

181. Sinapius Daniel et Majerus Johannes. Coelum Bojanoviense, in quo... nova atque nitida stella exorta est: nempe... Augustinus

Serpilius, qui... symmysta ecclesiae Bojanoviens.... est electus... Lesnae (1682) Typis Mich. Buk. fol., 2 k.
Szabó III, nr. 3189.

182. Sowenitzius Johannes. Disputatio ordinaria ethica nona, ex Aristotelicis fontibus... quam... praeside M. Andrea Aidio... tueri conabitur... 1612... Dantisci Typis Hünefeldianis. 4°.
Szabó III, nr. 1109.

183. Sperber Johannes. Decalogum ante Mosen, dissertatione theologica, sub praesidio M. Johannis Sartorii, Gymn. Elbing. Rectoris, publice tuebitur Johannes Sperber, Elbingensis, A. O. R. MDCC. d. 22. Junii, in Auditorio superiori. Elbingae, Typis Samuelis Preus. 4°, k. nlb. 10.
Szabó III, nr. 4175.

184. Steinröck Johannes. Decalogum ante Mosen, dissertatione theologica continuabit... XII. Octobr.... Elbingae (1700)... 4°, 12 k. nlb.
Szabó III, nr. 4176.

185. (Stirius Matthias). Wolverdientes Ehren-Lob, bey ansehnlichem Leich-Begängnis des... Matthias Stirius... auffgesetzt von... Freunden. In Thorn (1678)... Cöpselius... 4°, 4 k. nlb.
Szabó III, nr. 2935.

186. (Streming Heinrich). Als der Ehrenveste... Heinrich Streming... dieses Zeitliche seelig gesegnet,... wolten dem seelig Verstorbenen ihre letzte Schuldigkeit abstatten... mitleidende Freunde. Thorn (1698)... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4105.

187. Stromphius Daniel. Den Christlichen Ehe-Garten, praesentirte bey dem ansehnlichen Hochzeit-Feste des... Stephani Gmainers... und der... Annae Christinae... Jacobi Sontags... hinterlassenen Frau Wittwe den 8 Octobr. Anno 1709.... Thorn... Nicolai. fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4694.

188. Strompff Daniel. Die... zwey köstliche Perlen, nemlich... Elisabetha wie auch Jfr. Anna Dorothea, geb. Brauerinnen, als derer Leich-Begängniss den 9. Nov. Anno 1710 celebriret wurde, hat... entwerffen wollen... Thorn... fol., 2 k. nlb.
Szabó III, nr. 4740.

189. Strumphius Daniel. Cum vir... Daniel Holstius, cum... Hedwige... Nathanaelis Bledornii... filia d. III. Septembris An. MDCCIX. nuptias insignes celebraret, his paucis... gratulari volebat... Thorunii... Nicolai... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4693.

190. Taubenheimius Joannes Casimirus). Supremo honori, viri... Joannis Casimiri Taubenheimii, Doctoris medici... cum die XXI. Mart. Anno CIϽIϽCCVII (1707). placide in Domino obdormisset... consecrare voluerunt, Rector et Professores Gymnas. Thor. Thorunii... Rügerus... fol. 2 k. nlb.
Szabó III, nr. 4605.

191. Teschner Franciscus. Sylloge quaestionum praecipuarum de natura, quam sub praesidio M. Johannis Sartorii... defendet Franciscus Teschner, Fraustadiensis Polonus... Thorunii (1694)... 4°, 12 k. nlb.
Szabo III, nr. 3904.

192. (Thomas Elisabet). Als... Elisabet, gebohrne Puschin... Gerhard Thomaszen... nachgelassene Frau Wittib.... zu Ihrer Ruhestäte begleitet wurde, wolten... seiner Christl. Gelassenheit errinnern helffen des Gymnasii Rector und Professores publici. Thorn (1699)... fol., 2 k.
Szabo III, nr. 4146.

193. (Thomas Gerhardus). Pallas officiosa... pro felici et fortunato secundi conjugii successu... Gerhardi Thomae... et Reginae, natae Schroederiae... Balthas. Sachtleberi... relictae viduae... a Gymn. Thorun. docentibus Anno 1694. d. 19. Octobris admota. Thorunii... fol., 4 k.
Szabo III, nr. 3893.

194. Trusius Hiob. Pyxis symbolica, in qua nummi poetici... collecti... reserata per... Dantisci, Typis Viduae Georgii Rhetii, Anno M. DC. XLIX (1649). 4°, k. nlb. 14.
Szabó III, nr. 1722.

195. Tsengeri Stephanus. Disputatio theologica Anti-Sociniana... quam... praesidente... Abrahamo Heidano... publicae discussioni subjicit... Lugduni Batavorum, apud Johannem et Danielem Elzevier, Academ. Typograph. CIϽIϽCLIV (1654). 4°, k. nlb. 26.
Szabó III, nr. 1892.

196. Ungrischer Exulanten, der letzten... Geistlichen, abgeeylete Reise-Gedancken... Dantzig... 1674. 8°, k. nlb. 4.
Szabó III, nr. 2659.

197. (Wachschlager Michael). Auspicatissimis nuptiis... Michaelis Wachschlageri... cum... Anna... Georgii Schlawizii... filia... initis prospera quaeque ominabantur amici... Thorunii (1710)... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4736.

198. (Wachschlager Michael). Auspicatum foedus thalami, in

festo nuptiali .. Michaelis Wachschlageri... itemque... Annae nat. Schlawiziae, sponsae, anno MDCCX. d. XXVI. Augusti celebratum... Thorunii... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4737.

199. Walther Gottlob. Prodromus exercitationis secundae. . praeside Paulo Patre P. P. respondente Gottlob Walther... Thorunii (koniec XVII. w.)... fol., str. 1.
Szabó III, nr. 4249.

200. (Vasoldt Joh. Ernest). Vota nuptialia... Joh. Ernesto Vasoldt... et... Benignae... Johannis Hemelingii... filiae, sponsae, d. XXVII. April. Anno M. DCC. VI. nuncupata ab intus nominatis. Thorunii... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4559.

201. Wendius Georgius. Examen Svecici Lapidis... praeside M. Georgio Wendio... ad conferendum propositum a Joh. Antonio Rachlitz, Thorun. opponendi provinciam sustinentibus: Christophoro Eiszwagen, Thorun. Godofredo Eitner, Ravicensi Polono, Johanne Wolf Corona-Transylvano, Thorunii (1701)... 4°, k. nlb. 8.
Szabó III, nr. 4316.

202. (Wendius Georgius). Justae lachrymae super... analysin... Georgii Wendii... profusae a... J. G. Z. Thorunii (1705)... fol., 3 k.
Szabó III, nr. 4520.

203. (Wendius Georgius). Praematurum obitum Mariae Dorotheae... Georgii Wendii... filiolae... professores, collegae et amici dolere voluerunt. E Chalcographeo Thorunensi (1699). fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4151.

204. Witte Bartholomaeus. Dissertatio ethica V. de actionibus humanis... praeside M. Johanne Sartorio... defendet... Thorunii (1687)... 4°, k. nlb. 24.
Szabó III, nr. 3466.

205. (Vogtius Christianus). Adolescenti ornatissimo, Christiano Vogtio... X. Augusti... M. DCCIII.... exanimato... Gymnasii Rector et Professores Publ. Thorunii... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4412.

206. Zawadzki Joannes Matthaeus. Ode metatoria. Festiuissimo et auspicatissimo. Serenissimae Principis Annae, Archiducis Austriae, in thalamum Potentissimi Hungariae ac Bohemiae Regis Matthiae Secundi. adventui, reverenter dicata. a Joanne Matthaeo Zawadzki S. Th. D. canonico Scepusiensi. Excusa Posoni in aula archiepiscopali, Anno restitutae salutis M. DC. XI. 4°, k. nlb. 4.
Szabó II, nr. 345.

207. (Zerneke Andreas). ΕΥΦΗΜΙΑΙ ΓΑΜΙΚΑΙ, in honorem... Andreae Zerneke... et... Annae Catharinae... Johannis Noggii... filiae, sponsae.. a professoribus et visitatoribus gymn. scriptae. Thorunii (1706)... fol., 2 k.
Szabó III. nr. 4555.

208. Zerneckius Johannes). Justa funebria... Johanni Zerneckio... persoluta a gymnasii Thorun. rectore et professoribus. Thorunii (1703)... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4424.

209. (Zernekius Johannes). Parapherna votiva... Johanni Zernekio... nuptias ineunti cum... Anna Elisabetha... Johannis Noggen... filia... oblata ab Rect. Prof. et Visitat. Gymnas. Thor. Thorunii (1709)... fol., 2 k.
Szabó III, nr. 4692.

C.

Druki znane jako unikaty.

1. Allegrini Alderani. De laudibus S. Stanislai Kostkae e Soc. Jes. oratio... Romae MDCCLXVII. apud Paul Junchi haer.... 4°, str, XIV i 232.
Zob. Estr. XII, 118.
Gyulafehérvár, Bibl. Batth., sygn. K_2 V. 8.

2. Beschreibung. (Neuste ausführ. histor. und geogr.) des Caspischen Meeres.. Dantzig 1723. 8°.
Zob. Estr. XII, 517.
Sybin, Bibl. Bruk. Muz.

3. Biblia Naujas Testamentas... Das Neue Testament... ausgefertiget von Johann Jacob Quandt... Königsberg... 1727, 8°, k. nlb. 6, str. 1046, k. nlb. 5.
Zob. Estr. XIII, 42.
Gynlafehérvár, Bibl. Batth., sygn. A. VI, 9.

4. Blondel Dawid. Actes authentiques des églises réformées de France... Pologne... Amsterdam... 1655. 4°.
Zob. Estr. XIII, 169.
Budap., Akad. Umiej.

5. Calovius Abraham. Socinismus profigatus... editio secunda. Wittenbergae... 1668. 4°.
Zob. Estr. XIV, 24.
Brassó, gimn. saskie; Sybin, Bibl. Bruk. Muz.

6. Cicero M. T. Marci Tullii Ciceronis... ad Marcum Ciceronem filium suum Officiorum liber incipit. Cracoviae... M. CCCCC. VII. XII. Calen. Aprilis. 4°, k. nlb. 64.
Zob. Estr. XIV, 257.
Gynlafehérvár, Bibl. Batth., sygn. N_4. IV. 18.

7. Denkwürdigkeiten zur Geschichte der gegenwärtigen Unruhen in Polen... Frankfurt und Leipzig 1769. 8°.
Zob. Estr. XV, 151.
Sybin, Bibl. Bruk. Muz.

8. Erasmus Roterodamus. Epistolarum opus... Basileae... M. D. XXXVII. fol.
Zob. Estr. XVI, 87.
Sybin, Bibl. Bruk. Muz.

9. Fredro A. M. Staats- und Sitten Lehren... Frankfurth... 1698. 12°, k. nlb. 11, str. 448.
Zob. Estr. XVI, 312.
Sybin, Bibl. Bruk. Muz. — Brassó, gimn. saskie.

10. Grzegorz z Żarnowca. Ἀποκατάστασις, hoc est defensio articuli... Franekerae... 1618... 4°, k. nlb. 11, str. 119.
Zob. Estr. XVII, 442 i XXV. Dopełnienia, str. XIII.
Koloszwar, Kolleg. Referm., sygn. 0. 82.

11. Grzegorz z Żarnowca. Postilla oder Ausslegung der Sontags Evangelien... 1587. fol, pierwsza część: 292 k. liczb. i 1 nlb.; druga: 5 k. nlb. i 216 liczb.; trzecia: 325 k. liczb.
Estr. XVII, 445—6, podaje tytuł z r. 1597 (?).
Ostrzyhom, Bibl. Kapit., sygn. B_I 137.

12. Hülsemann Jan. Wiederlegung der Calvinischen Relation vom Colloquio zu Thorn... Leipzig... 1646. 4°.
Zob. Estr. XVIII, 307.
Budap., Akad. Umiej.

13. Jabłoński Paweł Ernest. Institutiones Historiae Christianae. Editio secunda... Francofurti 1766. 8°, 3 tomy.
Zob. Estr. XVIII, 366.
Brassó, gimn. saskie.

14. Jonston Joh. Idea Higieines recensita... Jenae... 1661. 12°.
Zob. Estr. XVIII, 616.
Brassó, gimn. saskie.

15. Jonston Joh. Idea universae medicinae practicae... Amstelodami 1652. 8°.
Estr. XVIII, 616 zaznacza tylko, bez wymienienia bibl.
Brassó, gimn. saskie.

16. Jonston Joh. Thaumatographia naturalis... Amstelodami... 1633. 12°.

Zob. Estr. XVIII, 618–9.

Ostrzyhom, Bibl. Kapit., sygn. Q. IV. 98.

17. Knapski Grzegorz. Polono- latino graeci thesauri tomus secundus latino polonicus... Cracoviae... 1644. 4°, k. nlb. 8, str. 840 i 40.

Zob. Estr. XIX, 335.

Gyulafehérvár, Bibl. Batth., sygn. O_4 III, 16.

18. Kratter Franciszek. Briefe über den itzigen Zustand von Galizien.... Leipzig 1786... 8°.

Zob. Estr. XX, 245.

Marosvásárhely, Bibl. Telek.

19. Kromer Marcin. Oratio Martini Cromeri in funere... Sigismundi... primi... Cracoviae MDXLVIII... 8°.

Zob. Estr. XX, 279.

Koloszwar, Bibl. Uniw.

20. Moskorzowski Hieronim. Odpowiedz Na Książkę X. Gurskiego, Ktorą Wyiawieniem niewstydu Aryańskiego nazwał. Uczyniona Przez Hieronyma Moskorzowskiego z Moskorzowa, Roku 1611. Drukowano Roku 1617. 4°, k. nlb. 2, str. 399 i 1 nlb.

Estr. XXII, 591, podaje tytuł skrócony według egz. bibl. Czart., w którym brak str. 397–8.

Koloszwar, Kolleg. Unitar., sygn. R. 1841; początkowe karty dołem uszkodzone, brak więc na k. t. u dołu: «Drukowano Roku 1617».

21. Pater Paulus. Als auff dem Königlichen Schloss der Residenz-Stadt Warschau das Beylager Hocherlauchter Personen glücklich angestellet und vollzogen wurde.. Thorn (1691)... fol. k. 4.

Zob. Estr. XXIV, 135.

Budap., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 3696.

22. Pater Paulus. Im II. Buch Mose am XXXI. Cap. Und der Herr redet mit Mose... Bey den plötzlichen Todes-fall... Johann von Hausens... dieses 1691-sten Jahres... wolte mit dieser... Betrachtung... zustatten kommen ein guter Freund. Thorn... fol., 2 k.

Zob. Estr. XXIV, 135.

Budap., Muz. Narod.

23. Preyss Christophorus. M. T. Ciceronis vita... Basileae, per Ludovicum Lucium (1555). 8°, k. nlb. 4, str. 244, k. nlb. 4.

Dedyk. Janowi i Andrzejowi Kościeleckim; zob. Estr. XXV, 240.

Budap. Muz. Narod., Bibl. Uniw.; zob. Szabó III, nr. 427.

24. Raynaudus Theophilus. Apopompaeus... Cracoviae, sumptibus Annibalis Zangoyski, Bibliopolae. M. DC. LXIX. (1669). fol.
Zob. Estr. XXVI, 138.
Ostrzyhom, Bibl. Kapit.

25. Rituale Sacramentorum... 1725. Cracoviae... 4°.
Zob. Estr. XXVI, 313.
Ostrzyhom, Bibl. Kapit.

26. Roter Jeremiasz. Schlüssel zur Polnischen und Teutschen Sprach... Danzig 1646, 8°.
Zob. Estr. XXVI, 389.
Kołoszwar, Kolleg. Unitar., sygn. R. 1883.

27. Scalichius Paulus. Auff Koniglicher Majestat zu Poln etc... genediges ansuchen... Im Monat Junio Anno 1565. Königsperg. 4°, k. nlb. 122.
Budap., Muz. Narod.; dotychczas znany był egz. Bibl. Czartor.

28. Scalichius Paulus. Pauli Scalichii... Satirae philosophicae sive miscellaneorum tomus primus. Accessit Genealogia praecipuorum Europae regum et principum etc.... authore Heilricho Zeellio... Regiomonti Borussorum in officina Joannis Daubmann... Anno 1563, 8°, k. nlb. 2, str. 672 i 1 tabl. genealog.
Dedyk. Zygm. Augustowi.
Budap., Muz. Narod., zob. Szabó III, nr. 508; dotychczas znany był egz. Bibl. Czartor.

29. Scholzius Laurentius. Aphorismorum medicinalium lectiones octo. Vratislaviae, haer. Joh. Scharffenberg. 1589. 8°, k. nlb. 16, str. 309, k. nlb. 1.
Kołoszwar, Kolleg. Unitar., sygn. R. 21; dotychczas znany był egz. Bibl. Ossol.

30. (Władysław IV.) Königlicher Majestät zu Pohlen anderes Beruff- und Einladungs-Schreiben... Zu Dantzig, Gedruckt im Jahre Christi M. DC. XLV (1645), 4°, k. nlb. 4.
Zob. Estr. XXII, 41.
Sybin, Bibl. Bruk. Muz.

Wykaz osób i miejscowości.

